112 ◆ ALMÁSY ALADÁR (1946–)

Ziherháztű angyal, 1984

129,5 × 107 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Almásy A
Kikiáltási ár: 400 000 Ft

„Expresszív, vizuális látomásos kép. Belső, intuitív, mély látomás adománya. Egy ziherháztű köré három szárnyas angyal tömörül. A ziherháztűt meg akarják szerezni, mert egy régi krómacél ötvözet. Eköré egy lelki válságot helyeznek egymás között, hogy kié legyen a krómacél tű. És erre az egyik amazon víz alá merülvén, lélektani hínáron keresztül baloldalt fönt elfoglalja az acél ziherháztűt, melyet egy angyal pártfogol."

Almásy Aladár festőművész elmondása alapján
lejegyezte Viszoki Ágnes,
a Kieselbach Galéria munkatársa.

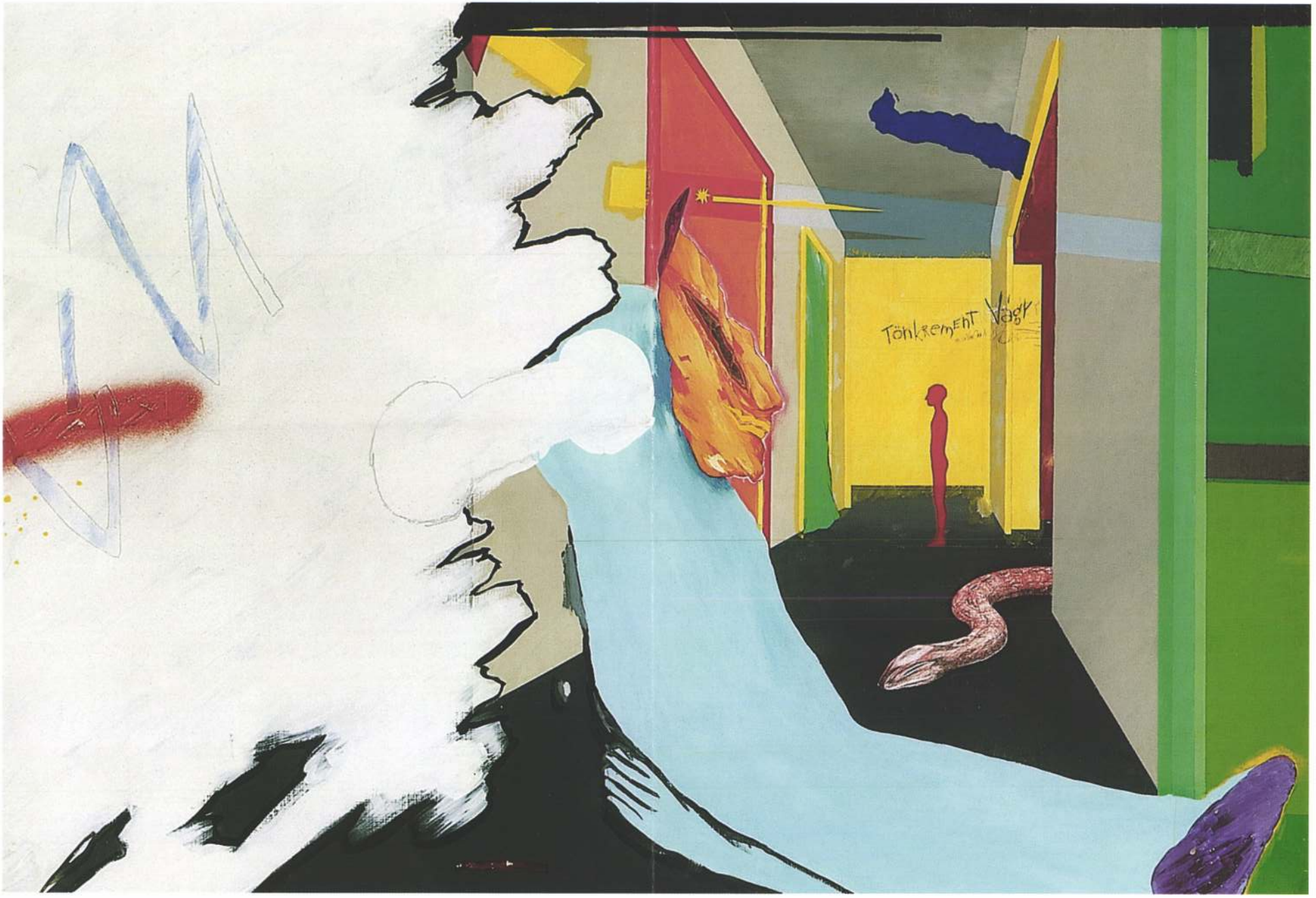
Tönkrement Vägg

113 • LAKNER LÁSZLÓ (1936–)

Esernyős kislány

52 × 35 cm
Vegyestechnika, falemez
Jelzés nélkül
Hátoldalán felirat: Lakner László műve, 1965 körül
Kikiáltási ár: 900 000 Ft

Irodalom:
Beke László: Az 1960-as évek művészetének rejtett dimenziói.
Szentesi Edit: Beszélgetés Lakner Lászlóval.
In: Hatvanas évek. Új törekvések a magyar képzőművészetben. Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. 1991.

Lakner László 1936-ban született Budapesten. 12 évesen kezdett el rajzolni. 14 éves korában érte első intenzív festészeti élménye; találkozott Bernáth Aurél Reggel című képével. Ennek hatására megmutatta Bernáthnak a rajzait, azzal a szándékkal, hogy általános iskolai tanulmányai befejezése után egyenesen a Képzőművészeti Főiskolán folytassa tanulmányait. Ez csak négy évvel később sikerült neki, miután elvégezte a Képzőművészeti Gimnáziumot. Itt Viski Balás László volt a mestere, osztálytársai pedig, többek között, Gyémánt László, Kóka Ferenc, Veress Sándor. Balás, lévén festészete szabad-figurális, koloritja Matisse-ra emlékeztető, nem találta meg a helyét az ötvenes évek szocreál művészetében, viszont tanítványának átadta „a festés és a kompozíció ezeréves, mégis íratlan szabályait". (Szentesi, 126. o).

A Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendéke volt 1954 és 1960 között. Itt találkozott Csernus Tiborral is, akivel barátsága immár több mint harminc éve tart. Főiskolai évei alatt Ben Shahn, Max Ernst, és Jackson Pollock voltak rá nagy hatással. A főiskola végére már két helyen dolgozott egyszerre; otthon festette az „igazi" képeit, a főiskolán pedig a Kádár-rendszer elvárásainak megfelelő munkáit, az otthon készült képeket már nem is mutatta meg Bernáthnak. A főiskola után folytatódott szoros baráti és művészi kapcsolata Csernus Tiborral. Nála ismerkedett meg Erdély Miklóssal, Konkoly Gyulával. A Csernus-kör voltaképpen a Bernáth-i látványfestészetet vitte tovább, bravúros technikai trükkökkel zsúfolva tele a vásznat – ezt az irányzatot szürnaturalizmus néven ismerjük. 1964-ben Csernus végleg elhagyta Magyarországot, és ez Lakner munkásságára valamiképpen felszabadítólag hatott. Ehhez hozzájárult, hogy 1964-ben látta a Velencei Biennálét, és az ott látottak (többek között Rauschenberg, és a Svájcban élő Kemény Zoltán művészete) megerősítették benne azt a folyamatot „amely a szürrealizmustól egyfajta új realizmus irányába, egy, a „kort visszatükröző", az élet paradoxonaira reagáló, a felnagyítás és kivágás, a képen belüli ismétlés technikájával, tehát a filmmel is rokon képszerkesztés irányába tartott, és ugyanakkor egy nagyívű gesztusfestészet nyelvét is megpróbálta magába olvasztani." (Szentesi, 134. o.) Ebből a korszakból való az itt látható mű. Az előző, szürnaturalista korszakot így foglalja össze Beke László: „Figyelemre méltó Lakner László fejlődése, aki az irányzat jó néhány főművét alkotja meg (...), majd hamarosan a pop-art első képviselőjévé válik és a hiperrealizmusnak is egyik első művelője lesz." (Beke 24. o.). A következő lépés a pop-art: „A szürnaturalisták közül először Lakner László kezdett egyértelműen az amerikai pop-művészek felé orientálódni: a Larry Riversre is utaló Rembrandt-parafrázisokkal 1966-tól; feldolgozta Jim Dine, és természetesen Andy Warhol hatását is. (Beke 25. o.)

Lakner László a hatvanas évek magyar képzőművészetének meghatározó alakja, akinek ritkán felbukkanó művei közül, egy fontos korszakának fontos alkotása kerül most aukcióra. Lakner 1973-ban Nyugat-Berlinbe emigrált, azóta ott él. 1979-től az esseni főiskola tanára. Magyarországon maradt művei közül jónéhány megsemmisült, számos alkotása fontos közgyűjteményeink tulajdona, és sok kép került magyar és külföldi magángyűjteményekbe.

V. Á.

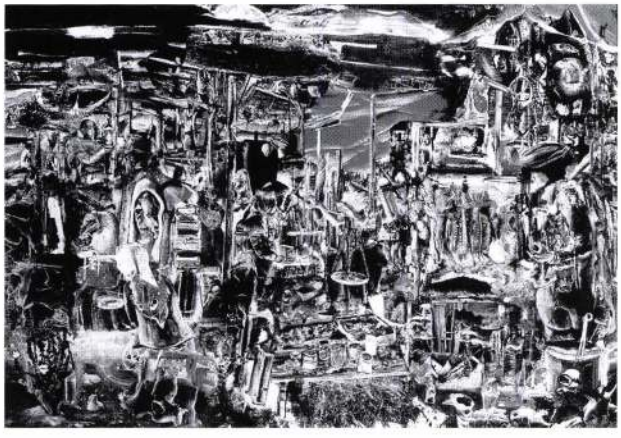

Csernus Tibor: Lehel téri piac, 1962.
140 × 182 cm, olaj, vászon, MNG
Reprodukálva: Hatvanas évek. Új törekvések a magyar képzőművészetben, 247. oldal

Lakner László: Rembrandt tanulmány, 1966.
110 × 95 cm, olaj, vászon, MNG
Reprodukálva: Hatvanas évek. Új törekvések a magyar képzőművészetben, 292. oldal

Almásy Aladár

Új Mus. 2003. 12. p. 29.

The crystalline precipitate was filtered, th
and dried at 40°C.
Using this method the crude 16α-hydrox
34 % yield from the prednisolone substra
Analytical data of 16α-hydroxy-prednisol

Description
Melting point
Assay / HPLC

After further development of this pro
formation of cycloborate intermediat
process.

4.4 Isolation of the byproducts formed

Almásy Aladár

Tímár Árpád
MTA Művészettörténeti
Intézet
Budapest
Úri u. 49.
1014

MEGHÍVÓ

A MissionArt Galéria és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület meghívja Önt a MissionArt Galériába (3530 Miskolc, Széchenyi u. 14.) 2004. január 26-án 17 órára a FKSE Alapítvány Archívum grafikai gyűjteményének bemutatójára.

A kiállítást megnyitja:
Dr. Dobrik István
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. február 6-ig, hétfőtől péntekig 10-től 17 óráig.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Nemzeti Kulturális Alapprogram, MissionArt Galéria

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

STÚDIÓ FKSE

Almásy Aladár Bálint Ildikó Banga Ferenc Böröcz András Bukta Imre Engel Tevan István Ferdinánd Judit Fillenz István Hegedűs 2 László Heltai Ervin Július Gyula Kántor Jenő Kocsis Imre Kovács Imre Kovács Péter Mizser Pál Molnár László József Orosz István Pirk László Prutkay Péter Püspöky István Rácmolnár Sándor Rácz József Rádóczy Gyarmathy Gábor Rátkai György Romvári János Sáros András Miklós Swierkiewicz Róbert Szabados Árpád Szemethy Imre Sziráki Endre Szunyoghy András Szűcs Miklós Tóth Ernő Valkó László Végh András Wahorn András

194

194 ▪ BÁLINT ENDRE (1914–1986)

Európai Iskola kiállítás-plakát

84 × 61 cm
Vegyestechnika, papír
Jelezve jobbra fent: Bálint

Kikiáltási ár: 350 000 Ft

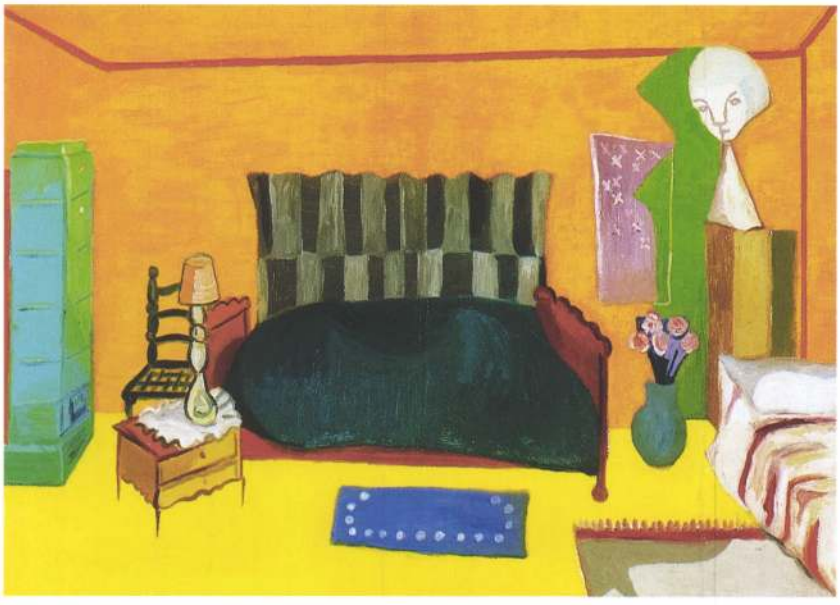

195

195 ▪ ZEMPLÉNYI MAGDA (1899–)

Narancssárga szoba

55 × 80,5 cnm
Olaj, vászon
Jelezve hátoldalán: Zemplényi Magda

Kikiáltási ár: 180 000 Ft

196 ▪ KASSÁK LAJOS (1887-1967)

Aranyhal, 1960-as évek

34 × 27 cm
Kollázs
Jelezve balra lent: Kassák

Kikiáltási ár: 800 000 Ft

ALMÁSY
ALADÁR

35

35 • WAHORN ANDRÁS (1953–)

Kompozíció akttal, fejekkel

51 × 70 cm
Olaj, vászon
J. b. f.: WAH 78
Kikiáltási ár: 140 000 Ft

36 • WAHORN ANDRÁS (1953–) ➔

Pincérnő

132 × 180 cm
Olaj, vászon
J. b. f.: WA 92
Kikiáltási ár: 500 000 Ft

REPRODUKÁLVA
Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, 110. oldal, valamint Új Művészet, 1998. május, 21. oldal

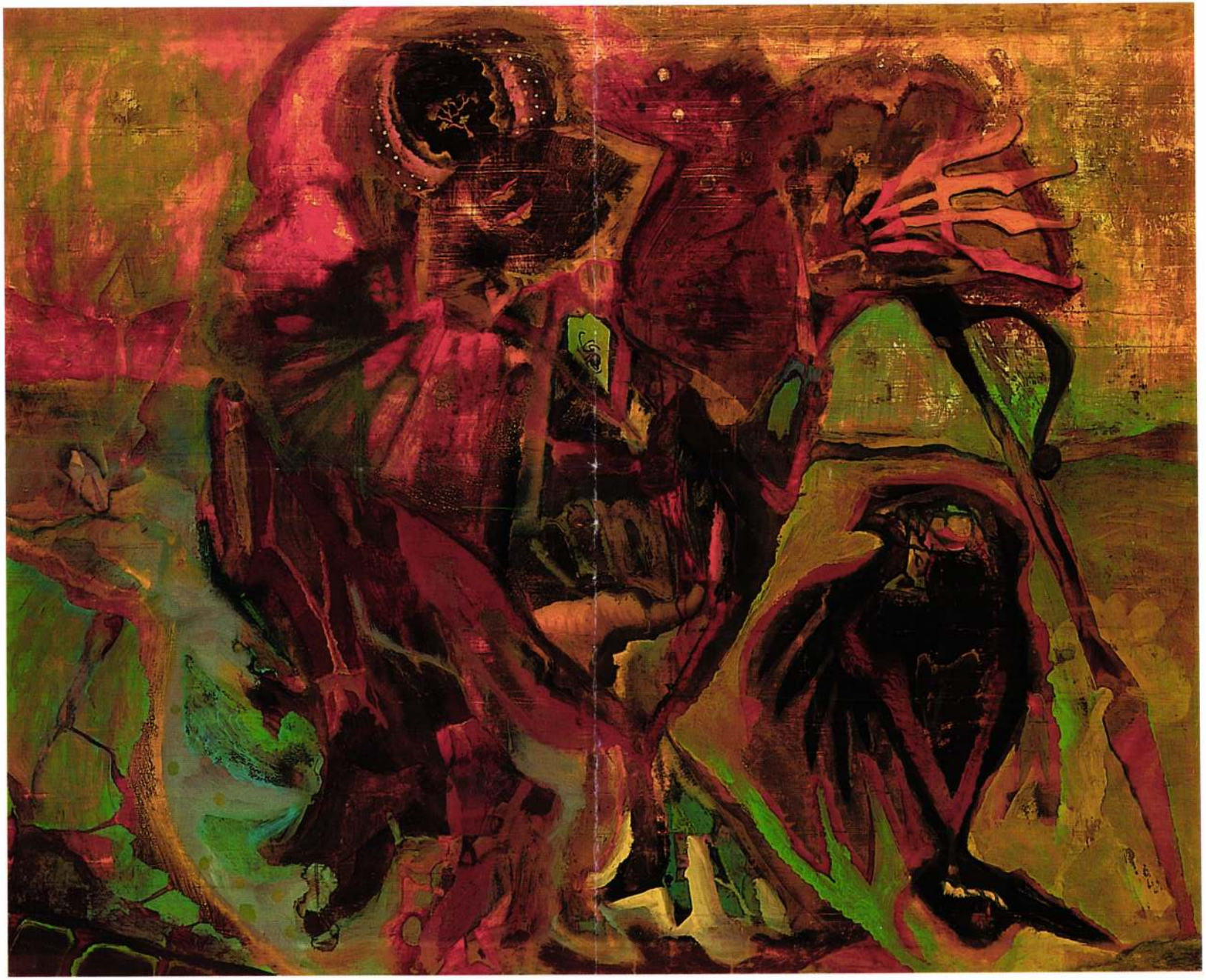

110

110 ◆ EF ZÁMBÓ ISTVÁN (1950–)

Levélkép, 1976

70 × 50 cm
Olaj, vászon, papír, faroston
Jelezve jobbra lent: 19 EFZ 76
Kikiáltási ár: 150 000 Ft

111 ◆ WAHORN ANDRÁS (1953–)

Tönkrement vágy

100 × 70 cm
Vegyestechnika, farost
Jelezve jobbra középen:
Wahorn András 1981 I. 18.
Kikiáltási ár: 300 000 Ft

ALMÀSY ALADÀR

grafikusmûvèsz

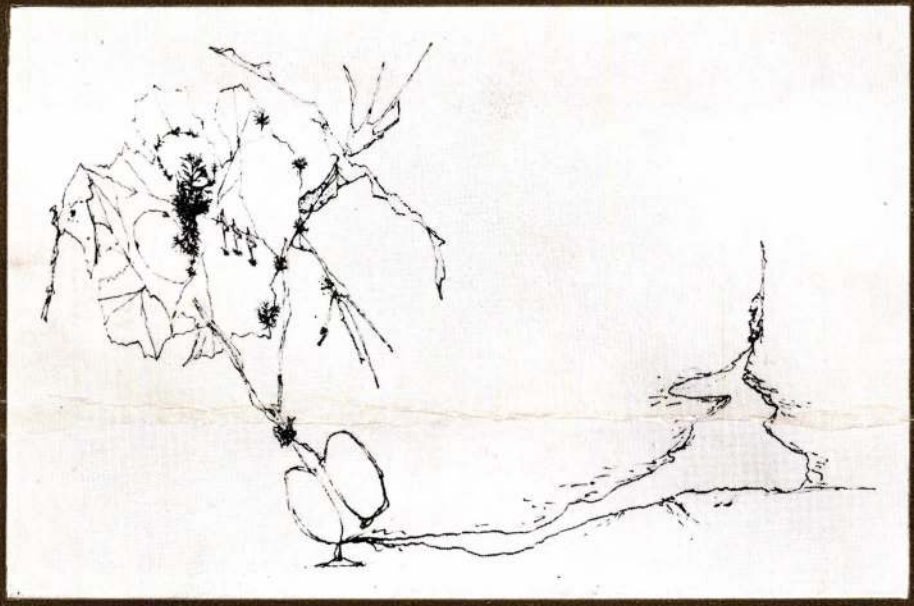

stùdiô galèria

1978

katalôgus

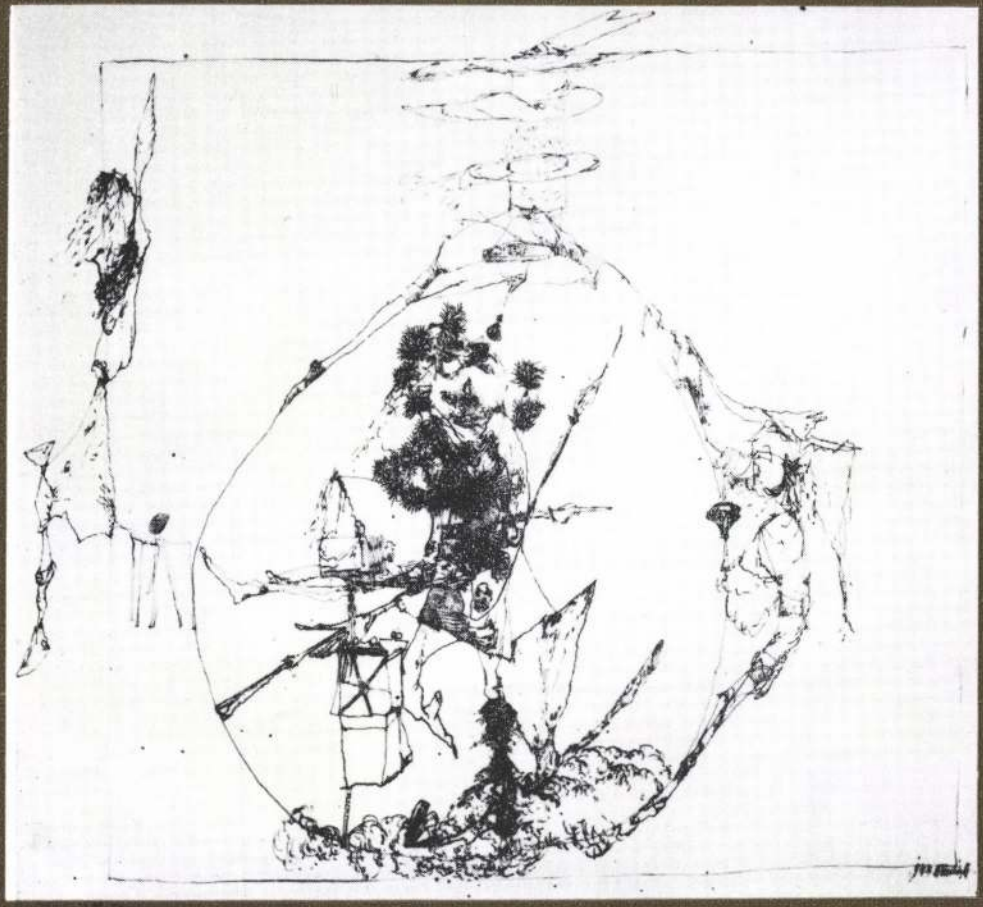

1946-ban születtem Debrecenben.

1969-től, 1976-ig a Képzőművészeti Főiskola növendéke voltam. Tanáraim Ék Sándor, Raszler Károly és Rozanits Tibor voltak. Már főiskolás koromban számtalan kiállításon vettem részt. VI. éves hallgató koromban — 1975-ben elsőként kaptam meg a Kondor Béla ösztöndíjat, melyet a tisztelt szülők ajánlottak fel. 1976-ban, mint VII. éves hallgató fejeztem be tanulmányaimat a főiskolán.

1976-ban Hódmezővásárhelyen önálló kiállításom volt a Medgyessy teremben.

1976-ban Bécsben a Collégicum Hungaricum kollektív kiállításán szerepeltem.

1976-ban New York-ban nemzetközi egyedi rajz kiállításon vettem részt.

1977-ben az Interkunst Grafik Kiállításán vettem részt, melyet Bécsben rendeztek meg.

1977-ben Duisburgban kollektív kiállításon vettem részt.

1977-ben szintén Duisburgban Stúdió kiállításon szerepeltem műveimmel.

1977-ben Friderich Stadtban (Norvégia) kollektív kiállításon vettem részt.

1976-ban a Fiatalok Stúdiója kiállításán díjat kaptam,

1977-ben a hódmezővásárhelyi Őszi Tárlaton Nívó díjat kaptam.

Rendszeresen veszek részt a hazai és külföldi kiállításokon. Tagja vagyok a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, valamint a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének is.
Jelenleg Derkovits ösztöndíjas vagyok.

ARS POETICA

Létezésem egyedülálló vízuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép.

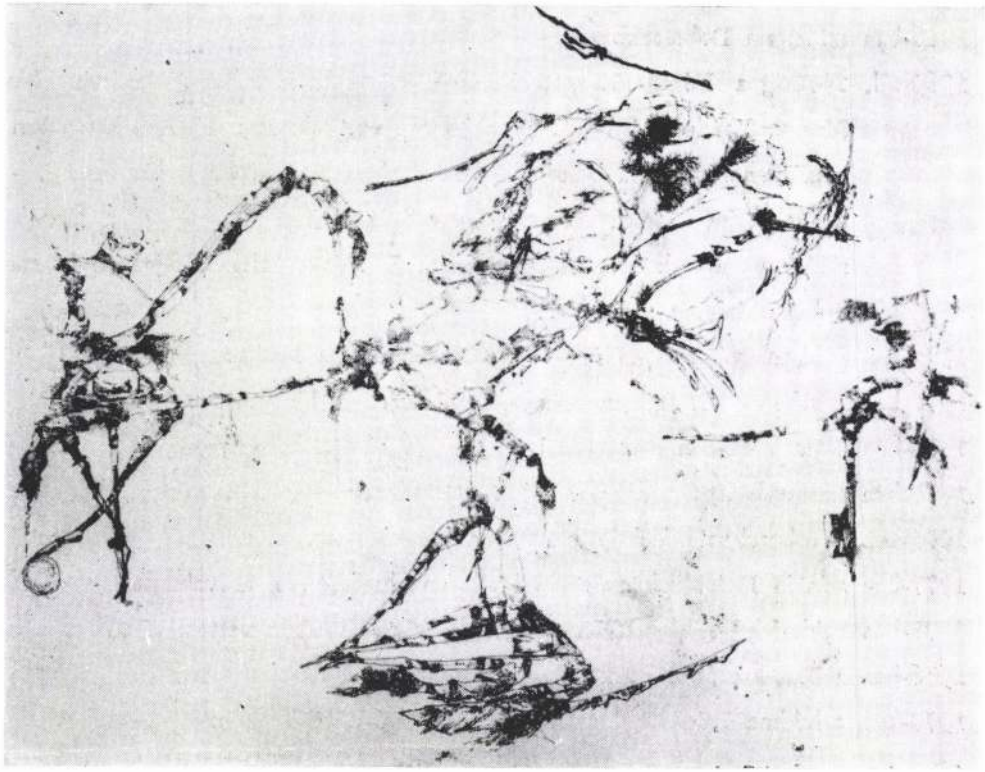

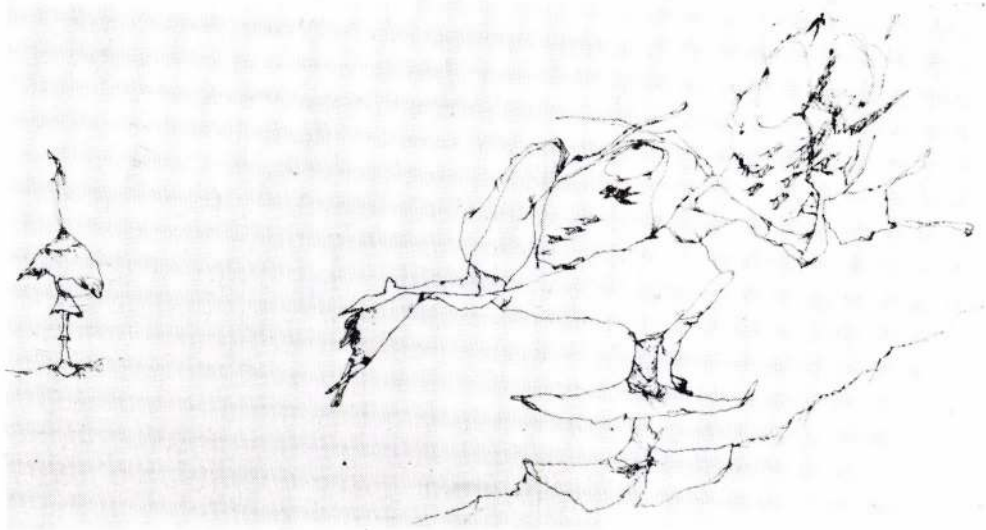

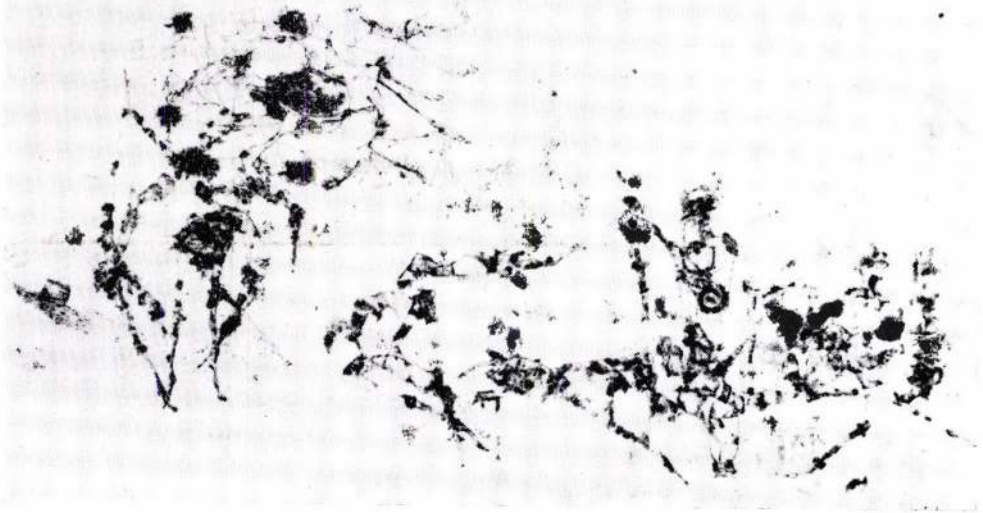

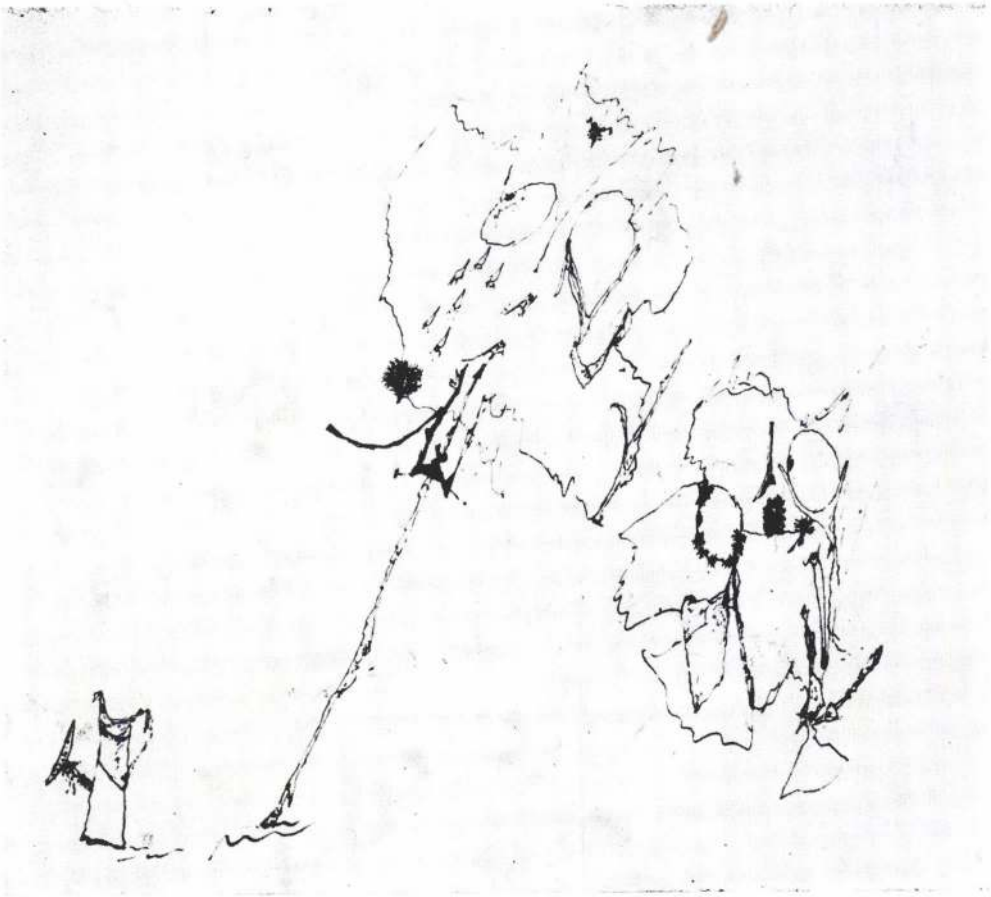

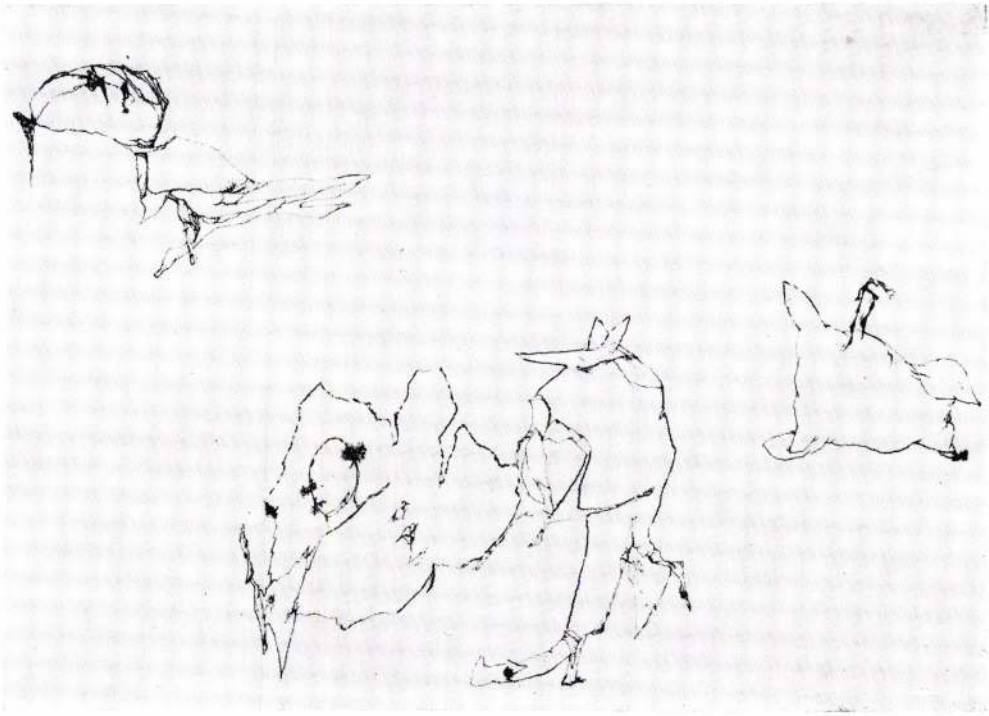

MŰVEK JEGYZÉKE

Ingatag asszony a gereblyén	34.3 × 42.2
Párnaajánlatot tett	34.5 × 48.3
Nézd mivel kérkedett	37 × 49.9
Kiabálva méregette a párnájának puhaságát	33.3 × 39.7
És lenyúlt a csutkáért közben párnáját figyelte	34.2 × 41.5
Fejszén lépő kisollóval	33.6 × 34.6
Megpiszkálta a kosarat	34.2 × 25.7
Ollót tettek a kéménybe	35.2 × 48.2
Egy elv alapján a kúton megpihenő	58 × 44.5
Majd én visszatartom őket	35.7 × 41.8
Őt is megemeljük	47.4 × 35.5
Kéményseprői érintés	34.2 × 28.5
Emlékszem már utána mondta	43.4 × 33.6
Párnaméltányoló	36 × 25.2
Hanyadt lepődött meg	34.2 × 25.4
Túl nyugodtan viselkedett	50.5 × 34.7
Gémeskút Nimród kosárral	36.3 × 45.2
Lábujjhegyen fejszét hordott	49 × 33.6
A bárány visszajött a fejszéért	46 × 32.4
A lóról a fejszéért nyúlt	35.3 × 45
Párnával nyert bizonyságot	34.3 × 43
Elvitte megmutatni	48.4 × 35.5
Megnézzük a gombát	35.7 × 50.4
Csutkán szaladó	32.3 × 45.5

A művek 1977-ben készültek

A katalógust tervezte: ALMÁSY ALADÁR

Felelős kiadó: Pogány Gábor

FOTÓK: PETŐ MIHÁLY

Idegen tollal ékeskedem: az Almásy-címek figyelemfelhívó erejét kérem kölcsön, hogy az Almásy-grafikák értékére hívjam fel a figyelmet. Igaz, Almásy – a nem egészen tisztességes reklámfogással élő cikkíróval ellentétben – mégis jobban csinálja. Nála ez nemcsak blikkfang, hanem a mű szerves része. Nem hiszik? Szó szerint nem is hihetik. Az árnyalt alapról váratlan formákat kivirágoztató rézkarcon nincs gátlástalan csábító, nincs elhagyott ártatlanság, még egy árva könnycsepp sincs, amelyet mindig is odafestettek az utóbbi évszázadokban, ha már a szív és a szívtelenség dolgai kerültek elő. De vajon hihető-e ez a gönyörű, patinás közhely? Érvényes-e még a mondat eredeti üzenete? A grafikában pontosan ez a kétely fogalmazódott meg. Az állítás komolyan vehetetlen bája, jelen körülményeink között érvényesülő groteszk íze, azaz a szentimentális klisé abszurduma. Tehát galád férfi helyett csak gyanús és komikus foltfigurák szívtelenkednek nem kevésbé gyanús és komikus, de nyilván szívvel bíró másféle foltfigurákkal. A történet immár nem rendít meg, nem vág húsunkba. Mi már csak kívülről lessük a vonalak furcsa táncát, mint ahogy kívül maradtunk a szimplán zárt világnézetet feltételező „szívességnek" és „szívtelenségnek" e meghatóan együgyű rendszerén.

A címelemzés azonban önmagában még nem bizonyít semmit. Bármennyire is elszórakoztat egy *Gyaluindítékot adó tyúkmisztikum* képtelenségének elképzelése vagy egy *Szakadék hagyaték* szójátékra építő szituációja, ha a színes rézkarcok nem őrzik meg és nem fejlesztik tovább a korábbról ismert tollrajzok okos humorát, és rebbenő érzékenységét az ötlet csak ötlet marad. Annál is inkább, mert a legutóbbi grafikai biennále tanúsága szerint ez az Almásy-féle viccelhetnék most éppen divatos. Miskolcon ugyanis *Tűznyelő, aki bal kézzel eszik és korabeli tévét néz*, sőt még Árgirus is, aki védekezik, de anélkül, hogy a csúfolódó, fantáziát lódító szavak fölött a vonalak valóban csúfolódásból és gátlás nélküli fantáziából születtek volna. Almásy művészete azért kitűnő, *mert a szándékot jelölő címadás és az eredményt jelző grafika között olyan szoros az összefüggés, hogy az már tartalmi ügy.*

Mi az, amit le lehet fordítani a szavak nyelvéből a képek nyelvére? Nyilvánvalóan a főneveket, az egyes számú, harmadik személyű igealakokat esetleg a mellékneveket és a melléknévi igeneveket. És mit nem lehet? Minden mást. Például felszólító módot, például a múlt időt, például a többes szám első személyt. Az akadémikus tudós fegyvertárának teljes birtokában is belegebedne egy képzőművész, ha meg akarná jeleníteni azt a valakit, aki *Elvárta az ősztől, hogy végig tegezze* és azt a másik valakit, aki *Rajztollal locsolókat küldött kortársa felé.* Almásyt „olvasva" rádöbbenünk: a gondolkodásunkat tükröző beszéd zöme keményen ellenáll az ábrázolásnak. Ha csak a szükségből nem válik erény. Ha csak az önmagában is nonszensz megállapítások és a képpé alakítás számára is nonszensz mondatok nem illenének olyan pompásan az objektív látványban nem létező, de a mesterség eszközeivel mégis előállítható képzelt látványhoz.

Fáig érő kezeket még valahogy el lehet gondolni. De *Fáig érő kezeseket?* Mintha a szavak félálomba burjánzásnak indultak volna, és a figurák – a szavakkal párhuzamosan – kinőtték volna korábbi körvonalaikat. A keze csáppá, a lábak gyökérformákká változtak. Némely testrész felszívódott, némelyik gubanccá alakult. Ahogy a kézből kezes lett, úgy deformálódtak olvadoztak, hajladoztak a formák a költői önkény erejének jóvoltából. Almásytól bizony nem idegen, hogy majmot csináljon a látványvilág merev számonkérőiből, de az sem idegen, hogy a látvány teljes tagadóiból is majmot csináljon. Szinte sugallja: *ha odafigyelve rajzol, alkot, az alak kicsúszik kezei közül, ha csak önkéntelenül firkál, a vonalak maguktól állnak össze értelmes alakká.* Vékony pallón sétál, amelyet maga feszített ki figura és kócos repedéscsomó, kép és képi halandzsa között, nyilván azért, hogy művekkel bizonyítsa az absztrakt – nem absztrakt ellentétpár használhatatlanságát. Nem találtam jobb kifejezést, Almásy a képzőművészeti realizmus sokszor félresikerült gyakorlatától eltávolodva egy stilisztikai realizmus lehetőségét villantja fel.

P. Szűcs Julianna

Fotó: Milos József

Felelős kiadó: Köteles István

mikroprop mp kiadóvállalat

ALMÁSY ALADÁR

FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ

1986

Bp. Dürer terem

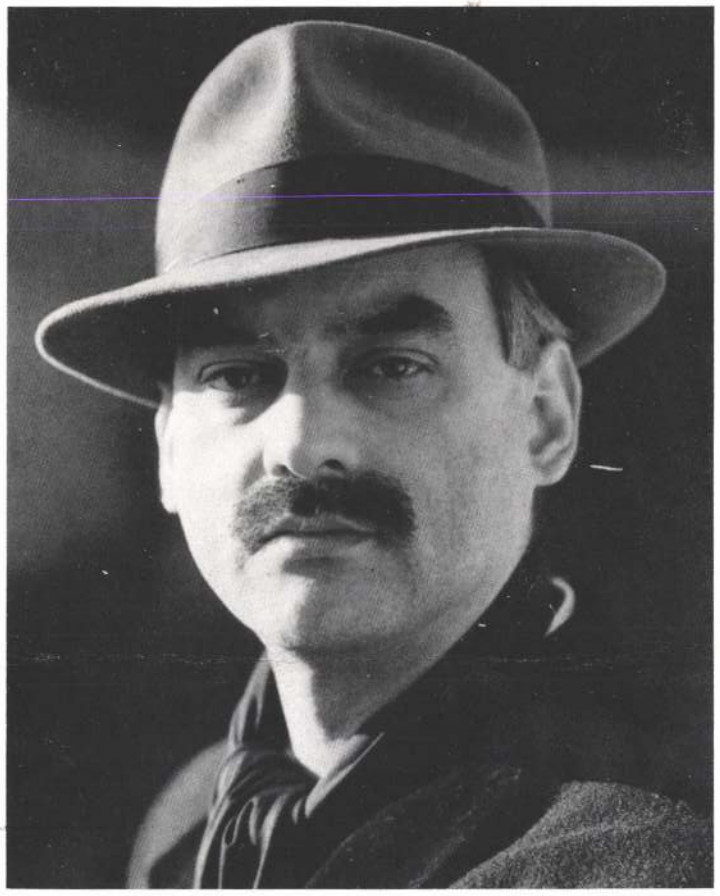

1946 április 28-án születtem Debrecenben.
1969 A Képzőművészeti Főiskolán nyertem felvételt. Tanulmányok 1969–76. Tanáraim Bernáth Aurél, Barcsay Jenő, Ék Sándor voltak.
1976 Kitűnő eredménnyel diplomáztam.
1976 Elsőként kaptam meg a KONDOR BÉLA ösztöndíjat és emlékplakettet, melyet a Tisztelt Szülők ajánlottak részemre.
1979 Franciaországi tanulmányút.
Tagja vagyok a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének és Művészeti Alapjának.

Kiállítások:

1976. Hódmezővásárhely, Medgyessy Terem
1976. Wien, Collégium Hungaricum
1976. New York, Bronx
1977. Wien
1977. Duisburg
1977. Fredrikstadt (Norvégia)
1978. Wien, Interkunst Grafik (Kollektív)
1978. Páris, Galéria Jean – Claude Binoche
1979. Frankfurt, Ungarische Kunst der Gegenwart
1979. Hamburg, Atelier Mensch Galerie
1979. Miskolc, Grafikai Biennále

1978. Derkovits Ösztöndíj
1980. Derkovits Pályázat I. Nagydíja, Derkovits Emlékérem

1980. Budapest, Helikon Galéria (Önálló)
1985. Miskolc Grafikai Biennále (nagydíj)

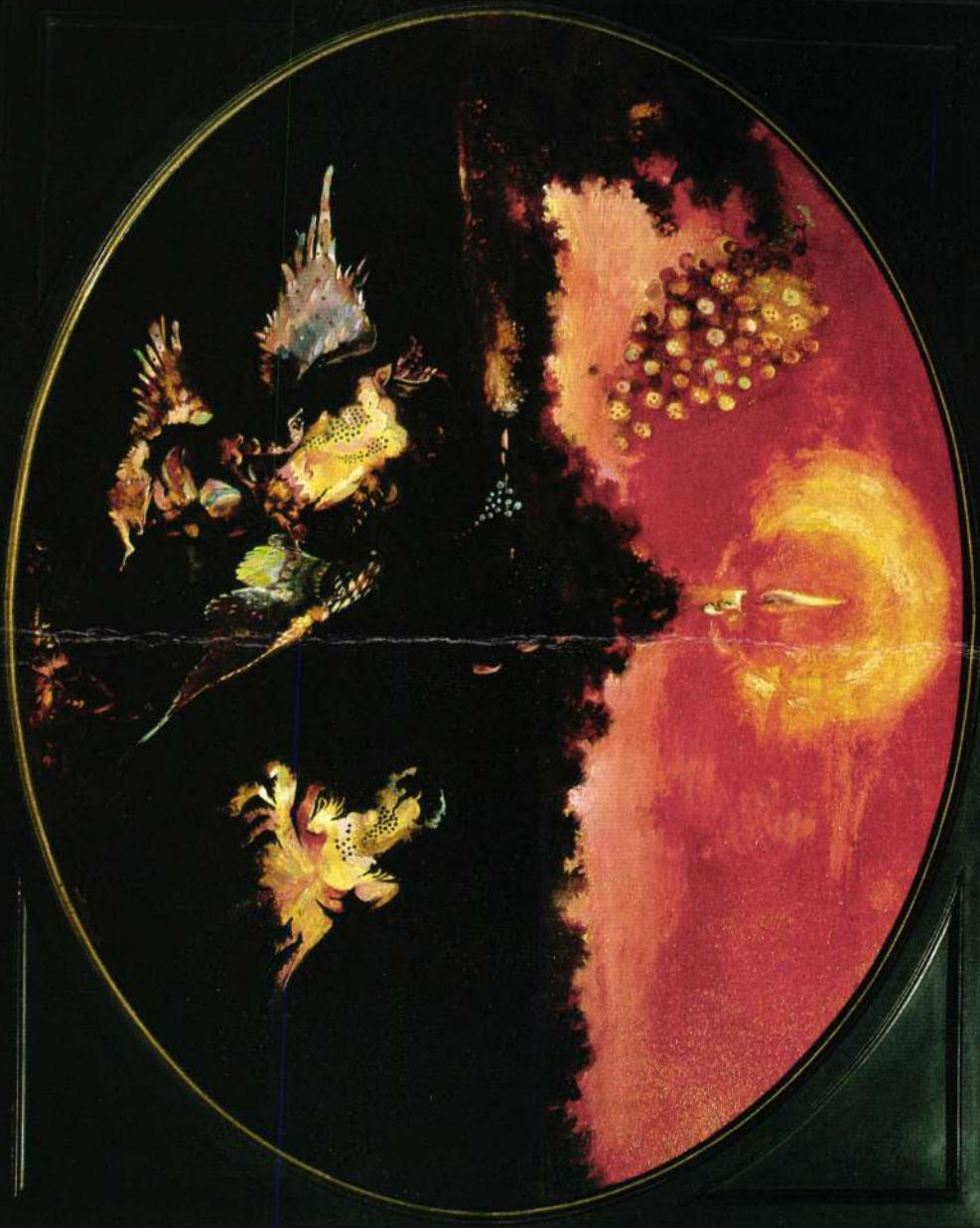

Almásy Aladár: Az utolsó szüret 69,5x85,5 (olaj, fa)

„SZERETEM AZT, A KINEK LELKE SEBÉBEN IS MÉLY S AKI
APRÓ ÉLEMÉNYEN IS TÖNKREMEHET: ÍGY ÖRÖMEST MEGY ÁT A HÍDON."
(NIETZSCHE: ZARATHUSTRA)

EGY BARBIZONI LELKIADALÉK SZEKÉRGYILKOSSÁGA, 1979
rézkarc, 40x50 cm
SZÉLMALOM GYÖTRELMEKET ELINTÉZŐ MOZGALOM, 1979
rézkarc, 40x55 cm
ZARATHUSTRA AMPLITÚDÓJA, ÁM NIETZSCHE CIPŐJE IS LEHETNE, 1979
színes rézkarc, 39x45 cm
VASÁRNAPI HAGYMAZSENI SAVOY RÓKÁJA, 1979
rézkarc, 35,5x40,5 cm
TALÁLOMRA VENYIGÉS, 1979
rézkarc, 25x22,5 cm
GYALUINDÍTÉKOT ADÓ TYÚKMISZTIKUM, 1979
rézkarc, 27,5x32 cm
SZÍVRE LÉPŐ SZÍVTELEN FÉRFI, 1978
rézkarc, 33x27,5 cm
FEJSZÉS KERETSZOLGÁLATOT TETTEK A RETIKÜL ELHAGYÁSÁÉRT, 1979
rézkarc, 37x45 cm
SZÍVE TÁJÁN MELLÉKUTCÁT KERESETT, 1979
rézkarc, 37,5x45 cm
EZ LETT A VÉGE A KÉZELHAGYÁSNAK, 1978
aquatinta, 33x28 cm
ELVÁRTA AZ ŐSZTŐL, HOGY VÉGIG TEGEZZE, 1978
színes rézkarc, 35,5x30,7 cm

RAJZTOLLAL LOCSOLÓKAT KÜLDÖTT KORTÁRSA FELÉ, 1978
színes rézkarc, 30,5x35 cm
SZÉLMALOMHÍRT HOZNA A SZÉL, HA A KASZÁBÓL KIJÖHETNÉL, 1978
színes rézkarc, 28,5x35,2 cm
POZÍCIÓD LESZ MAJD ÉLETED ALKONYA, 1979
aquatinta, 32x43 cm
CSÓKOLJ MEG BEETHOVEN, 1979
rézkarc, 30x40 cm
DOHÁNNYAL KELL KINYITNI, 1978
rézkarc, 30x40 cm
FÁIG ÉRŐ KEZESEK, 1979
színes aquatinta, 30x40 cm
SZAKADÉK HAGYATÉK, 1978
aquatinta, 35x43 cm
PARAGRAFUS HAJÓ ELHAJLÁSA A KANÁLISNÁL, 1979
rézkarc, 38,5x43,5 cm
TINTÁSÜVEGGEL VETETT VÉGET A SZÉLMALOM ÉRTÉKELÉSNEK, 1979
toll, 36x58,5 cm
A VADLÚD TÁMOGATÁSÁRA MI IS MEGÉRKEZTÜNK, 1979
toll, 34,5x54 cm
SZEMÉRMEM HA TÚL NEM HAJTOM, FELVESZEM A KEZEDET, 1979
toll, 36x38,5 cm
DOBOZKIEMELÉSI LEHETŐSÉGGEL INDULÓ HAJÓ, 1979
toll, 44,5x60 cm

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: BAKOS KATALIN

A MŰCSARNOK ÉS A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

ALMÁSY ALADÁR
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1979. DECEMBER 13-ÁN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
MEGNYITJA:
SUPKA MAGDOLNA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HELIKON GALÉRIA BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1979. DECEMBER 13 – 1980. JANUÁR 6.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG.
BELÉPÉS DÍJTALAN!

Grafikai művészetünk karakteres arculatát változatos módon új vonásokkal gazdagítja az ifjabb nemzedékek dinamikus kibontakozása. Képességeik érlelését segíti a tehetségre figyelmező, etikus szakmai szellem, mely a kísérletekben is a valódi értéket mérlegeli, s tekinti a fejlődés zálogának.

Almásy Aladár művészetét is ilyen várakozással-figyelő grafikusi álláspont fogadta, – kezdő lépéseit a zseniális Kondor Béla vigyázta még – ám így is jól megalapozott mesterségi, rajzi és technikai felkészültség kellett ahhoz, hogy érvényt szerezhessen – az új-utasok között is szokatlan – stiluskreáló kezdeményezésének. Valaminő nyelvújítási szándék vezette őt is a tekintetben, hogy a képzőművészet kifejezésmódját korunk emberének gondolkozásához, problémáihoz közelítse. De míg nemzedékéből többen is az újszerű technikai expresszióval, a sokszorozó eljárások kombinációival törekszenek látási képzeteink reformálására, addig Almásy hagyományos műfajt, a rézkarcot választja mondanivalójának tolmácsául, a nemes mívesség fokán. A felület megmunkálásának szinte áhítatos tisztelete, vonalainak szeizmográfszerű érzékenysége teszi lehetővé, hogy műveinek tartalmi rejtelmeit és újszerű formaképleteit ezzel a szemnek-ismerős, klasszikus grafikai megjelenéssel is hozzáférhetőbbé tegye. Ez az elgondolás célszerű, mert az, amit, s ahogyan Almásy kifejezni kíván, nem éppen a köznapi érzület, s a szokottt képi megjelenítés – inkább a költészet és a lélekismeret – birodalmába vezet. Képzelete az emberi gondolat –, és érzésvilág mélyvizeiből meríti – reá sajátos módon – azokat a különös történeteket, benső eseményeket, amelyek arról szólanak, hogy mi mindent élhet át az elevenen érző, és érzékenyen látó ember, ha éppenséggel művész. Mit indít meg benne akár a legigénytelenebb látvány, jelentéktelennek tűnő esemény, felrémlő emlékfoszlány. E nehezen körvonalazható, gomolygó közérzetből bólyákként emelkednek a rajzolat felszínére a látott világ valóságos tárgyai, s e jelképpé vált motívumok jelzik a zátonyokat, és megkerülésük módozatait, – nem ritkán a szorongások feloldását. Aki például le akar szokni a cigarettáról, a tilalom lakatát látja maga előtt... Ez azonban szárnyas, „Dohánnyal kell kinyitni", rá kell csak ismét gyújtani, s ekkor a szárnyat adó mámor illúziója, a füst, kószálni kezd a széltől feldöntött kis gémeskutak, és az Ámor nyilával megjelölt lírai ábrándok – tűnő nosztalgiák – útján, mígcsak a nyers valóság, a radikális olló el nem vágja a füstöt, s ezzel a baloldali két nőalak nikotinéhségét. Az alant elterülő alakzat, húnyt szempilláinak ágazata alól csszisztál a néma viadalhoz, s afféle álom-nemtőként diktálja e víziót a művésznek. Egy másik lapon koronás álomherceg-féle sok szívet küld a magányos lénynek, aki „Szíve táján keres mellékutat", kárpótlást a megfakult, vagy kijátszott érzelemért, amelynek romantikája most szekér-rommá válik, illúziója szélmalommementóvá, – még a temetőben felejtett locsolókanna is „könnyezve locsol felkiáltószavakat" a koronás védnök felé. E pantomimek tárgya többnyire a védelemnyújtás, az irgalom, és a gonosz elhárítása, s ez a fajta tündériesség a mesék varázslatát idézi.

A képcímek önmagukban is irodalmi műfajt, és hozzá való művészi vénát sejtetnek, és szinkronban állanak az ábrákkal. Szövegük fordulatossága, poétikai logikája kézenfekvő a modern költészet értői számára, – mégis érdemes őket – márcsak a művek önálló grafikai beszédességének próbájaként is – különválasztani a képtől. Ekkor tűnik ki igazában, hogy Almásy látásmódja sajátlagosan és félreismerhetetlenül a rajzolói, képalkotói invencióból fakad, s arra épül. Ihletődésének ezt az eredetét bizonyítja az is, ahogyan a külföldi – képcímekre nemigen tekintő – szeme is elsősorban a vérbeli és virtuóz grafikusra érez rá Almásyban. Formadialógusának eredetiségében, s a megszemélyesítő lélektani beszélyességében pedig, úgylehet azt a fajta modernséget üdvözli, amelyik a maga sajátos gondolati és képi absztrahálásával elüt a geometrikus non-figuratív jelrendszer megszokottabb variánsaitól, s ezzel új utat – netán a kiutak egyikét is – jelzi az emberhez bensőségesen szóló, korszerű képzőművészet terén. Almásy eddigi munkássága bennünket abban a meggyőződésünkben erősít meg, hogy vállalkozása nem tartozik a véletlenül felbukkanó és nyomtalanul eltűnő képzőművészeti jelenségek közé, az nyomot fog hagyni, ha iskolát nem is teremt, mert egyénisége révén mindenestől egyszeri érvényű.

79 8023 – fnyv 1

Supka Magdolna

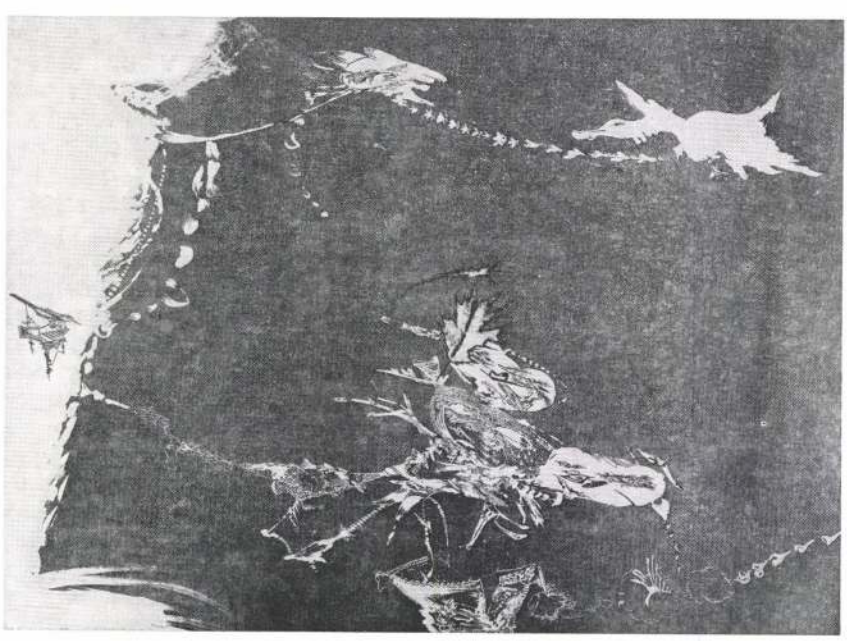

Csókolj meg, Beethowen.

ALMÁSY Aladár

RÚL 1. 331.

31. egykorú

, Ulászló stb.

em

omlokzatán

kőbe vésett

larionos

. beli

lt, tele

k, fizikai

kék, holicsi

beli

Almásy Aladár

A kulturális eseményeket ismertető rovatban közli a lap:
Lóránt Zsuzsa: a Studió Galériában dec. 22.-ig,
El Kazovszkij: a Karcagi Galériában dec. 30.-ig,
Gecser Lujza: a budaörsi Jókai Művelődési Házban január 6.-ig,
Almásy Aladár: a Helikon Galériában január 6.-i
Szegedy Krisztina: a Pszichiátriai Klinika Nappali Szanatóriumában január 8.-ig,
Gácsi Mihály: a miskolci József Attila Könyvtárban január 12.-ig,
Bak Imre: a székesfehérvári Ifjusági Házban január 27.-ig,
Németh József: a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban mutatja be alkotásait.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 15.
XXIII. évf. 50. sz. 8. lap.

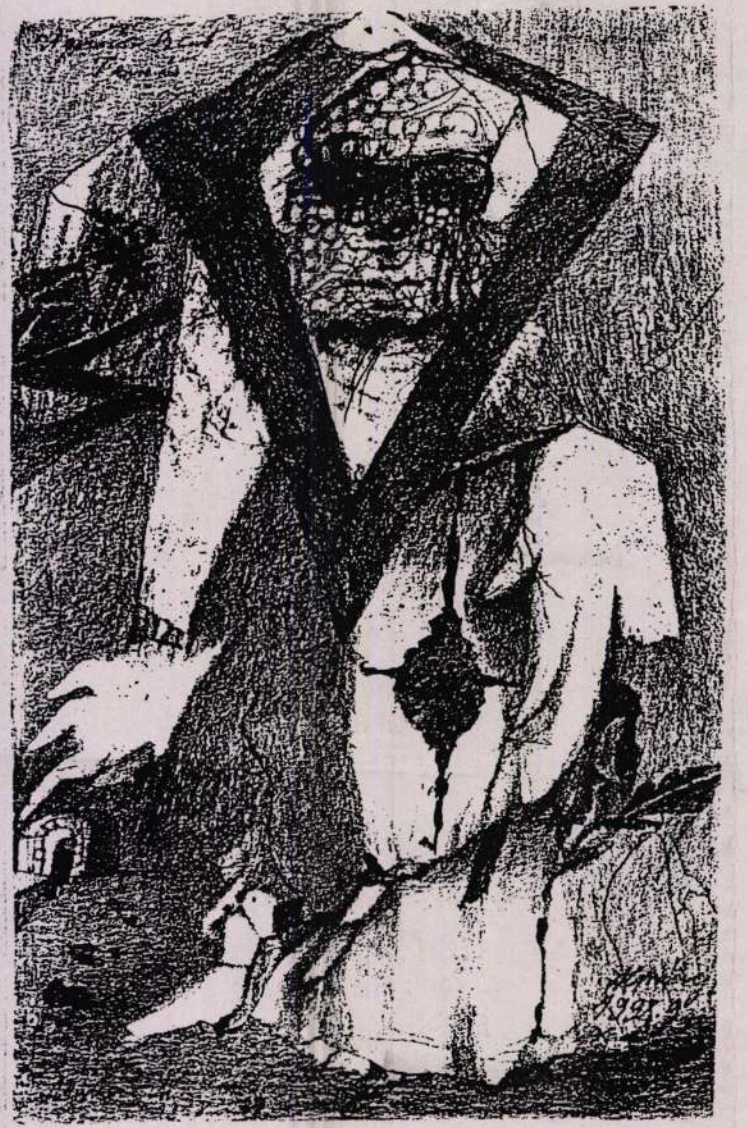

Térdeplő Aquinói Szent Tamás

ÚJLIPÓIVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

1136 Budapest, Tátra utca 20/b.

Szeretettel meghívjuk

Almásy Aladár
festőművész

akvarell-kiállítására.

Megnyitja:
Wehner Tibor
művészettörténész

1999. május 12-én /szerdán/
18 órakor

Megtekinthető:
1999. május 12-28.
hétköznap 14-20 óráig

akvarellek
és
gouarsche-ok

c í m:
Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b.
/bejárat a Radnóti M. u. felől/
tel/fax: 320-53-80

em@il: artbox13@C3.hu
www.C3.hu/~artbox13

Képképzeletek

Almásy Aladár kétszobás lakásának egyik helyisége műterem. Itt, e kis — megkopott, századfordulós, neobarokk — világban zsúfolódik össze mindene. A múlt század végén készült rajzasztal, rajta ugyane korból való rézlámpa, mellette fehér-arany hajlított lábú neobarokk asztalka és sok-sok régi faragott keret, közöttük nem egy akkora, hogy a szoba fél falát is elfoglalja. A töredezett, avítt, mégis monumentálisan szép bútorok sugározzák a századvégi hangulatot, a bútorok, melyeken az aranyozás már megfeketedett, a festék, a furnér megrepedt. E műterem-szobában beszélgetünk két kényelmes, feslett huzatú, kiült karosszékben a festőállvány mellett.

— *Mikor kezdted a főiskolát?*

— 1969-ben vettek fel, akkor jöttem Debrecenből Budapestre. Abban az időben rengeteg kéz- és fejtanulmányt készítettem, meg önarcképet. Holló Lászlónak mutattam meg az anyagot, ő javasolt a Menyhárt József vezette szakkörbe. Onnan Dienes János biztatására jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára, de a teológiára is. Mindkét helyre felvettek, végül a Képzőművészeti Főiskolán kötöttem ki, ahol Bernáth Aurél növendéke lettem. Bernáth nem szerette a képeimet, igaz, elég grafikusan, kevés színnel dolgoztam. Magából festő soha nem lesz, de nem akarom megbuktatni — mondta nekem egyszer, s egy levéllel, amit személyesen vittem Ék Sándorhoz, átirányított a grafikára. Aztán Rozanics Tiborhoz jártam és Barcsay Jenőhöz, anatómiára.

Debrecenből sajátos felfogással érkeztem a főiskolára, néhány évig ugyanis a debreceni színháznál dolgoztam díszletfestőként. Szívesen motoztam a jelmeztárban a kosztümök, a kalapok között, sokszor magamra is próbáltam őket, kosztümtanulmányokat készítettem. Harmadéves koromig nem is rajzoltam mást a főiskolán, mint a színházban látottakat.

Ék Sándor elégedett volt rajzaimmal. Kissé ugyan elvontaknak tartotta őket, és a naturális kifejezésmód felé próbált irányítani. Ezt az ösztönzést úgy hárítottam el, hogy jó stúdiumokat készítettem, és mellette szabadon rajzoltam.

1976-ban végeztem; négy évet jártam, plusz még három év mesterképzőt. Mint végzős, megkaptam a Kondor Béla-ösztöndíjat. Így indult a pályám. Első kiállításom a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban volt. Itt spiccelő és lábukat maguk alá húzó figurákat ábrázoló rajzokat és rézkarcokat állítottam ki. Ekkoriban jelenik meg és hosszú ideig, szinte a nyolcvanas évek elejéig fel-felbukkan karcaimon a párnamotívum.

— *Ez időre már kialakult szürrealisztikus ábrázolásmódod . . .*

— Nem szeretem, ha stilárisan bárhova is besorolnak. Stílusa lehet egy divattervezőnek, de az alkotóművésznek nincs, mert a nyitott szemmel járó ember az ábrázolt formákat mindig a saját képére írja át.

— *Megértem, ha berzenkedsz a „besorolás" ellen, a művészettörténet viszont csak úgy tud leírni és meghatározni bizonyos tendenciákat, ha csoportosítja a műveket, az alkotókat. A te munkáiddal kapcsolatban a hetvenes évek második felétől gyakran elhangzik a szürreális jelző. A modern magyar grafikának napjainkban is van egy szürrealisztikus vonulata, amelyet a te munkáid mellett — többek között — Szemethy Imre és Felvidéki András művészete fémjelez. Karcaid, rajzaid bizarr motívumai — párnák, rovarlábak, fejsze, aminek szeme van stb. — alapján joggal sorolnak ide.*

— Nem szürrealista, inkább lélektani, emocionális ábrázolás az enyém, legújabb munkáim, olajképeim pedig romantikusak. Caspar David Friedrich a kedvenc festőm, nagyon hatott rám. Csodálatos, ahogy a tájat és a figurát eggyé olvasztja, ahogy ki tudja fejezni az egyedüllétet . . .

— *Rajzaid nagyon finomak, gondosak. Hogyan dolgozol?*

— Rendkívül vizuális vagyok. Különböző látomásokat hordok magamban, amíg úgy nem érzem, hogy most már elkezdhetek velük dolgozni. Konkrét formákból indulok ki, de amikor a kezem igazán működni kezd, nem tudom pontosan, mi lesz az eredmény, ennek ellenére a vezérlő gondolat mindig megvalósul. Születik olyan elképzelésem, amelyben három kép ötlete is benne van, és közülük kell kiválasztanom a legmegfelelőbbet. A tett halála az okoskodás: legjobb gyorsan kivitelezni rajzötleteimet. És ha egy variáció jól sikerült, a többi már nem is érdekel.

— *A technikai kötöttségek mennyire határozzák meg alkotásaid születését?*

— Rajzból lehet rézkarc, de a rézkarcnak nagyon ritkán születik rajzváltozata. A technika is merőben más: a rézkarcban lehatárolt foltok, felületek vannak. A rajzban pedig ott kell a vonalat megvastagítani, ahol hajlanak a formák, ahol elmozdul a figura. A kormozott rézlemez fekete lapját megbontom a karctűvel, és ahogy felkarcolom a viaszt, megjelenik a réz csillogó felülete, de a háttér mindig fekete. A papíron ott van a levegős tér, a rézlemezt sokszor vakfoltig le kell kaparni, hogy egy nagyobb felület megjelenjen majd a nyomaton.

— *Egy éve szinte megszakítás nélkül festesz. Hogyan jutottál el az ecsetig, hiszen majd tíz évig csak rajzokat, grafikákat készítettél?*

— Mint már említettem, Bernáth Aurélnál is festettem, de ezeket a korai képeimet nem éreztem eléggé megoldottaknak. A főiskola után pedig rossz körülmények között éltünk, olyan kicsi volt a lakás, hogy egyszerűen nem volt hely rá. Egy évvel ezelőtt aztán úgy éreztem, hogy most már nagyon kell festenem. A festés szinte kiegészíti grafikáimat: amit nem tudok a rézlemezen színben elérni, azt megfestem. A vászon előtt teljesen szabadnak érzem magam, még szabadabbnak, mint amikor grafikát készítek. Minden téma érdekel, a csendélet, a történelmi kép, még az oltárkép is. Egyedül a tájat nem szeretem „direktben". Kimegyek a szabadba, nézelődöm, aztán behozom a műterembe. Négy fal között élő ember vagyok, a természetben nem is tudnék alkotni.

— *Festményeidnek romantikus a szín- és a formavilága, de a historizmus és a neobarokk is megfogott, és ezt szinte nonfiguratív formákkal fejezed ki. Nyugtalanok, szinte égőek a színeid, de e tűzijátékot jótékonyan mérsékli a már-már akadémizmust idéző barnás tónus.*

— Festek; ez nekem most nagyon nagy örömet okoz. De képeimet másoknak is szeretném megmutatni, hogy ugyanazt az örömteli izgalmat érezzék, amit én.

LÓSKA LAJOS

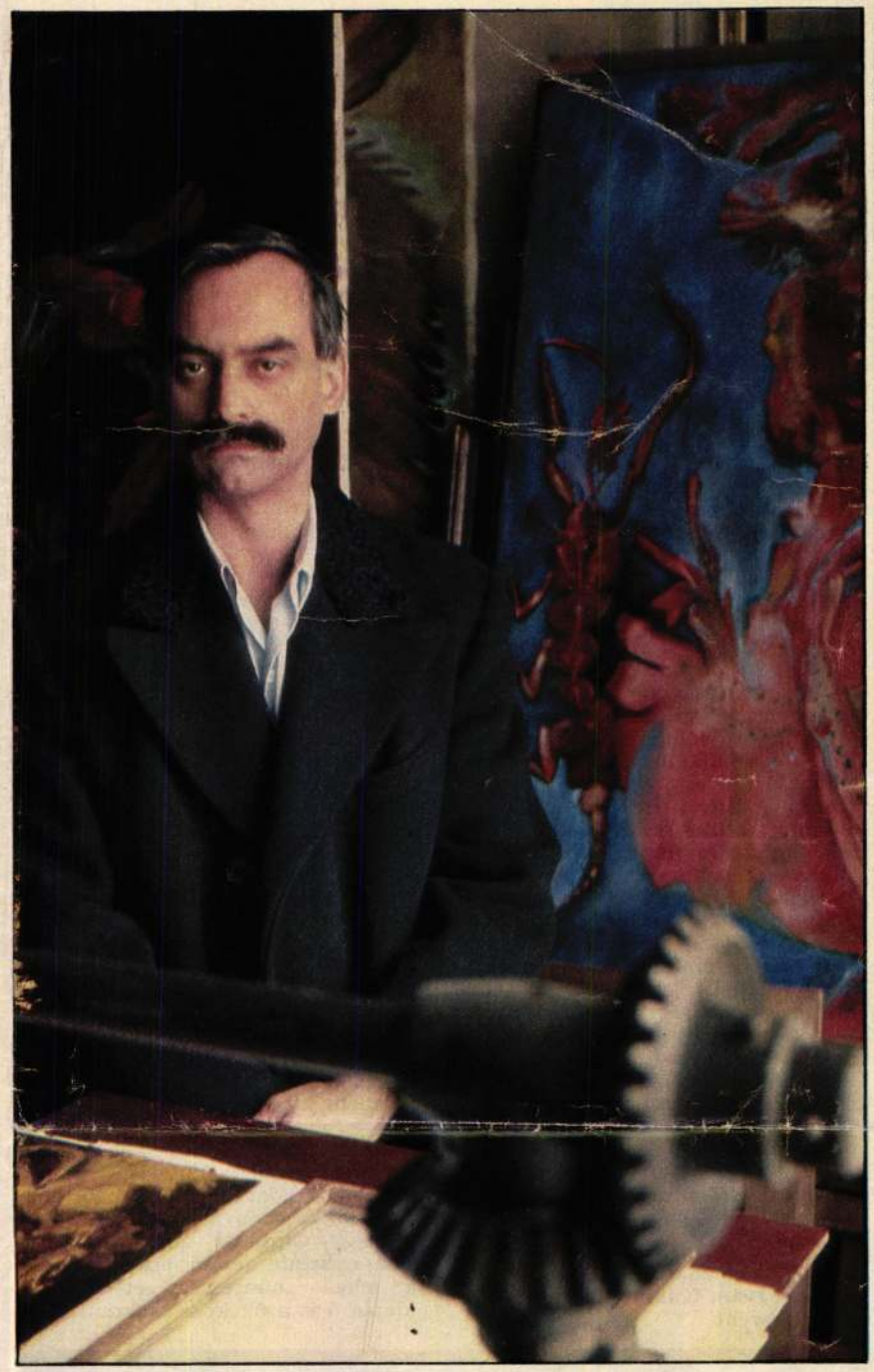

Almásy Aladár
KÉKESDY KÁROLY FELVÉTELE

Uj Tükör, 1984.42.

Mindent megfontoltan

HUBAY-BEMUTATÓ A NEMZETIBEN

Kezdetben vala az ötlet. Mi történt volna, ha az egykori Bécsben, az első világháború előestéjén — netán épp Ferenc Ferdinád szarajevói meggyilkolásának napján — Sigmund Freud professzor, a praxisa és publikációi révén immár világhírű lélekgyógyász *analizálhatja* az uralkodói hivatalban nemkülönben meglehetős hírnévre jutott I. Ferenc Józsefet? A kérdés természetesen komolytalan — hiszen a császárváros e két reprezentánsa a valóságban aligha találkozhatott volna —, de egy *drámai mű* kiindulópontjaként ígéretes lehet. Feltéve, hogy a két főszereplő, Freud és Ferenc József, a fantáziaszülte szituációban is *drámai helyzetbe* kerül, és konfliktusuknak *személyes és valóságos* tétje van.

Hubay Miklós az ötlet kidolgozásának első változatában — amely 1971-ben nyomtatásban is megjelent *(Analizis)*, és *Álomfejtés* címmel a Madách Kamara is játszotta — ennek a dramaturgiai feladványnak még nem tudott megfelelni. És mert maga is érezte, hogy a császári metresz, Schratt Katalin szalonjában lezajló pikáns kis históriai pletykálkodásnál az *idea* többet érdemel, folytatva küzdelmét az anyaggal, ritka drámaírói kitartással, lépésről lépésre remélte megoldani a darab valamennyi variánsában ott kísértő alapproblémát: azt tudniillik, hogy épp Freud figurája nem kötődik meggyőzően, kellő *drámai aktivitással* az idült Habsburg-birodalom feltáruló kórképéhez. Azt, hogy a lélekbúvár voltaképp rezonőr marad a Schratt-szalonban, ahelyett, hogy valóban betöltené a Nagy Történelmi Analizátor szerepét.

A Nemzeti Színházban most látható *Freud, az álomfejtő álma* — s már a Gyulán tavaly játszott *Különös nyáréjszaka* is — néhány lényeges motívummal próbálja Freudot a dráma méltó főszereplőjévé tenni. Először is kitágítja a cselekményt az időben, távlatot teremtve sosemvolt nagy találkozáshoz —, amelyet évtizedekkel későbbről, az Anschlusst követő menekülésből, a Franciaország felé tartó vonatról „álmodtat vissza" Freuddal. Nyilvánvaló, hogy Hubay számára a professzor itt már *jelképi* értékű: személyében a két világháború közötti progresszív európai szellemiség egyik vezéralakja emigrál a nácik elől, és abban a történelmi analízisben, amelyet szorongásos álmában lefolytat, már nemcsak a politika, az uralkodóház, hanem a *saját felelősségét* is kutatja.

Ebből a koncepcióból fakad, hogy az új drámaváltozatban Freud mintegy Oidipusz módjára kinyomozza, szinte tetten éri a múltban a maga „bűnrészességét": annak idején ő is azok közé tartozott, akik üdvözölték az első világháború kitörését. Érdekes, hogy az *Analizis*-ben *Hubay* még *éppen fordítva* állította be Freud szerepét ebben a vonatkozásban; ott a professzor megkísérli lebeszélni a hadüzenetről a császárt. Kétségtelen azonban, hogy az életrajzi szakirodalom az újabb verziót igazolja — mi tagadás, Freud lelkes híve lett Szerbia remélt, gyors legyőzetésének, hitt a háború állítólagos nemes céljaiban, mégpedig annak ellenére, hogy két fiát is besorozták. Alakja tehát valóban alkalmas arra, hogy érzékletesen példázza a korabeli haladó értelmiség túlnyomó többségének tragikus tévedését. S végül a legszemélyesebb gyötrelem; Freud kínzó lelkiismeret-furdalása, amiért négy nőtestvérét kénytelen hátrahagyni Bécsben, kiszolgáltatva a zsidóüldözésnek.

Miért hát, hogy e körültekintő, igazán „mindent megfontoló és meggondoló" átalakítás ellenére (amely némely vonatkozásban, épp **a vélt *drámaiság* érdekében némileg eltér az életrajzi tevékenységtől**), a darab mégiscsak tételes-didaktikusnak, túlságosan is kiszámítottnak, konstruáltnak tűnik, és Freud doktor magándrámáját mégsem hozza közel a nézőhöz? Alighanem azért, mert a dialógusok szólamokban, a szituációk pedig a kelleténél elvontabban, stilizáltabban fogalmazottak. Ebben Hubayt a jelképteremtés szándéka vezeti, mindenáron szimbolikussá akarja alakítani — a színlapon csak az Utasként jelölt — hőse sorsát. És ebbeli igyekezetében végül még a legegyedibb, legkonkrétabb motívumokat is elidegeníti; nem állja meg, hogy ne emeljen mindent azonnal „általánosabb érvényre".

A dráma keretjátéka — a vonaton páni félelemmel menekülő Freuddal és leányával, meg a hozzájuk csatolt, egyszerre valóságosnak és majdhogynem allegorikusnak szánt Kalauz és Katona figurájával — amilyen hosszadalmas, annyira hiteltelen. Információkkal zsúfolt epilóg és prológ, amelyben a szereplők túl sokat és túl bölcselkedve beszélnek. A valóságos helyzet feszültségét minduntalan feloldja a szituáció „megemelésének" írói szándéka. Ezért az alakok mindvégig jelzésszerűek maradnak — maga Freud is, s húgai háttérben felrémlő alakjai is. Nem egy valóban drámai helyzetsor, hanem annak *intellektuális magyarázata* jelenik meg a színpadon.

És ráadásul ezek a jelenetek még mindig nem fonódnak össze eléggé a császáranalízissel. Leválnak róla, *keret* és *betét* külön életet él; Freud a Ferenc Józseffel való találkozásban ezúttal sem több, mintha például a *Századunk* című tévésorozat műsorvezetője lenne. Majdhogynem eltűnik a dráma középső részében, határozatlan szenkundálásával alig befolyásolja a császári „gyónást". Amely egyébként ebben a változatában kétségkívül jóval mélyebb, eredetibb, mint korábban. Hubay figyelemre méltó történelmi *hipotézist* állít fel, amikor az agyérelmeszesedett, elaggott birodalomkép helyébe egy kevésbé szokványosat, s félelmesebbet állít: az öreg konzervatívok establishmentjének Ferenc József által irányított, cinikusan megtervezett irtóhadjáratát mindenki ellen, aki stílus- és gondolkodásváltást hozhatna a Monarchia politikájába. Ez a vízió azonban szintén személytelen, mondhatni panoptikumi figurákkal népes, s mivel Freud is csak statisztál benne, inkább izgalmas történelmi esszéként, mintsem eleven színházként hat. És Freud darabzáró, szónokian világféltő mondatai megint csak irodalmiasak, s nem színszerűek.

Az előadás a dramaturgiai gondokat nem enyhíthette. A színészvezetés korrekt, de igencsak ráférne —; például Freud húgainak kevéssé ízléses „átváltozásai" helyett — valamelyes alkotó fantázia. Ennek a kívánalomnak egyedül Kállai Ferenc elébb afféle csikorgó, életre kelt marionettként „működő", majd egyre szangvinikusabb Ferenc József-felelt meg, amint a *gemütlich* bornírtság máza alól fokozatosan hozza elő a politikai gengsztert. Darvas Iván az indításnál téved a nyafogós, második gyermekkorát élő Freud felfogásával, mert attól a szerep nem életszerűbb, hanem súlytalanabb lesz; később pedig már csak annyit tehet, hogy magánszemélyiségének nyomatékával próbál jelen lenni abban a játékban, amely erre mind kevesebb lehetőséget ad.

Sík Ferenc rendezése úgynevezett látványszínházi jellegre törekszik — ami önmagában helyeselhető —, de ebből inkább felesleges díszletmegoldások (lásd Bakó József színpadképének ormótlan, csillogóforgó oszlopait), meg modoros függönylebegtetések, s nem szuggesztív színi hatások sikerednek. Hubay Miklós darabjának kevésbé külsődleges színpadi, és sokkal kimunkáltabb színészi eszközökre lenne szüksége. Mindenekelőtt pedig további dramaturgiai formálásra.

MÉSZÁROS TAMÁS

Jelenet az előadásból (Kubik Anna, Darvas Iván, Lukács Margit)

ILOVSZKY BÉLA (MTI) FELVÉTELEI

Jelenet az előadásból (Darvas Iván, Kubik Anna, Kállai Ferenc

ALMÁSY Aladar

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja
és a Vigadó Galéria
meghívja Önt és kedves családját
1989. május 19-én 17 órára

Almásy Aladár

kiállításának megnyitására

Megnyitja:
FELEDY BALÁZS
a képzőművészeti szakosztály igazgatója

Cím:
Vigadó Galéria, Budapest V., Vigadó tér 2.

A kiállítás megtekinthető:
1989. május 19-től 1989. június 11-ig

VIGADÓ GALÉRIA

Jöjj hozzám, rögeszme!

Almásy Aladár grafikáiról

ALMÁSY ALADÁR

Művészet 1981

Almásy Aladár grafikáin egy sajátos szuverén világot alkot meg. Lapjain egy különös művészi egyéniség teremt egy speciális képi struktúrát. Ez az univerzum belső törvények által mozgatott, bár valóságos és irracionális elemeket egyaránt átfog. Szokás öntörvényűségről, individuális képi világról beszélni az olyan művészeknél, akik sajátos stílusteremtő fantáziával tűnnek fel. Érdemes ebből a szempontból elfogultság nélkül szembenézni azzal, hogy mit jelent ma a valóság egy felfokozott érzékenységű művésznek. A való világ talán mindig is áttekinthetetlen volt, de ismerünk korokat, amikor szemléletileg megszabott etikai törvények által befogadhatóvá vált. A művészet szempontjából a jelenleginél jóval kedvezőbb idők jártak, amikor korszellemformáló erő, közösségi megmozdulás lehetett egy-egy alkotás, mely a közérdeklődés homlokterében állt. A művész közvetlenül is együtt lélegezhetett korával.

Igaz ugyan ma is, hogy a valódi művészet korszerű: saját jelenéről vall a művészi ítélet tükrében. A jelenvalóság kérdése vált azonban vitathatóvá. Lehetséges-e egyáltalán egy olyan értelmű totális jelenlét, mint például a keresztény művészet vagy a reneszánsz idejében? A valóság történelmi változásai következtében erősen megváltozott a művészet helyzete, elsősorban feladatának változása révén. A művészetesztétika kritériumként használja ugyan a művészet tudatformáló szerepét, hangsúlyozva ezáltal társadalmi funkcióját. Valójában a művészet elvesztette ezt a jelentőségét: a magánélet szférájába kényszerült. Két, önmagában is igen összetett tényező jelölhető meg okként. Az egyik: a valóság elvonttá válása; az állam- és közügyi apparátus bonyolult rétegződése; a hétköznapi lét áttekinthetetlensége, elidegenedése. A másik: a művészet egyre fokozottabban észlelhető – és vezetői szinteken is megfogalmazódó – árucikké degradálódása. Ez a folyamat megkísérli elidegeníteni a művet alkotójától, megbontja a hagyományos egységet, termékké alacsonyítja a műalkotást. A művész így különös légkörbe kerül. Azt tapasztalja, hogy nemigen van szükség a munkájára, szívesebben vennék, ha „hasznosabb" tevékenységet folytatna. Vállalt társadalmi hivatása – hogy a kor tükre, lelkiismerete legyen – nem talál megerősítésre, kényszerűen a magánszférába csúszik. A hivatás, a belső közlés- és kifejezéskényszer indíttatására hozza létre műveit – számolva és leszámolva a külső hatásokkal, a fogadtatással.

A társadalmi lét perifériájára lökött művész továbbra is rendelkezik ősi jelentőségével: a valóságot csak ő tudja művészetté lényegíteni, s ilyen formában a jövő számára megőrizni. Az érték – objektivitásánál fogva – érték marad akkor is, ha ma nem váltható be. A művészi tudatra következésképp belső és külső meghasonlás jellemző, melynek következménye a napjainkban tapasztalható sok magányos művészpálya. A magányosság kétféleképp is jelenvaló. Szűkebb közéleti-fizikai értelemben: a művész egyedül, társaitól, illetve a közérdeklődéstől elszigetelten dolgozik, általában érdemleges visszajelzések nélkül – zárkózottsága korántsem önként vállalt. Logikus következményként egyedülálló az is, amit létrehoz, sajátos, specifikus lesz a stílus és a mondanivaló. Megszületik az a művészi út, melyre rásüthető az érthetetlenség, a szűk körben átélhetőség, az individualizmus vádja. József Attila megfogalmazása ma talán még fokozottabban érvényes: „Egyedül voltam én sokáig. / Majd eljöttek hozzám sokan. / Magad vagy, mondták: bár velük / voltam volna én boldogan." *(Íme, hát megleltem hazámat)*

Kialakul így egy sajátos értelemben felfogott „individualizmus", mely valójában jóval tágabb tereken mozog, mint a szubjektum. A szubjektivitás köpönyegében – erős tudati szűrőn átszűrve és felfokozva – jelentkezik az objektivitás.

Vitathatatlan – s példákkal igazolható –, hogy létezik ma is olyan művészmagatartás, mely szinkronban áll a társadalmi elvárásokkal, illetve problémamentesen képes azokkal azonosulni. A fentiek csupán egyfajta, zárkózott, pszichikailag gazdagabban motivált művészmagatartás jellemzői. Fontosnak tartottam mégis e vonulat elemzését, mivel az így körvonalazódó közegben értelmezhető igazán Almásy Aladár munkássága. E háttér előtt válik érthetővé stílusa, s szűnnek meg azok a zavaró tényezők, melyek a túlhajtott különlegesség burkában láttatták eddigi életútját.

Almásy Aladár művészete szuverén, de logikus, jól értelmezhető. Művészi egyénisége egyaránt felöleli az objektív valóság és a belső történések világát. Gondolkodásának ítéletével kiegészítve jelenít meg

2

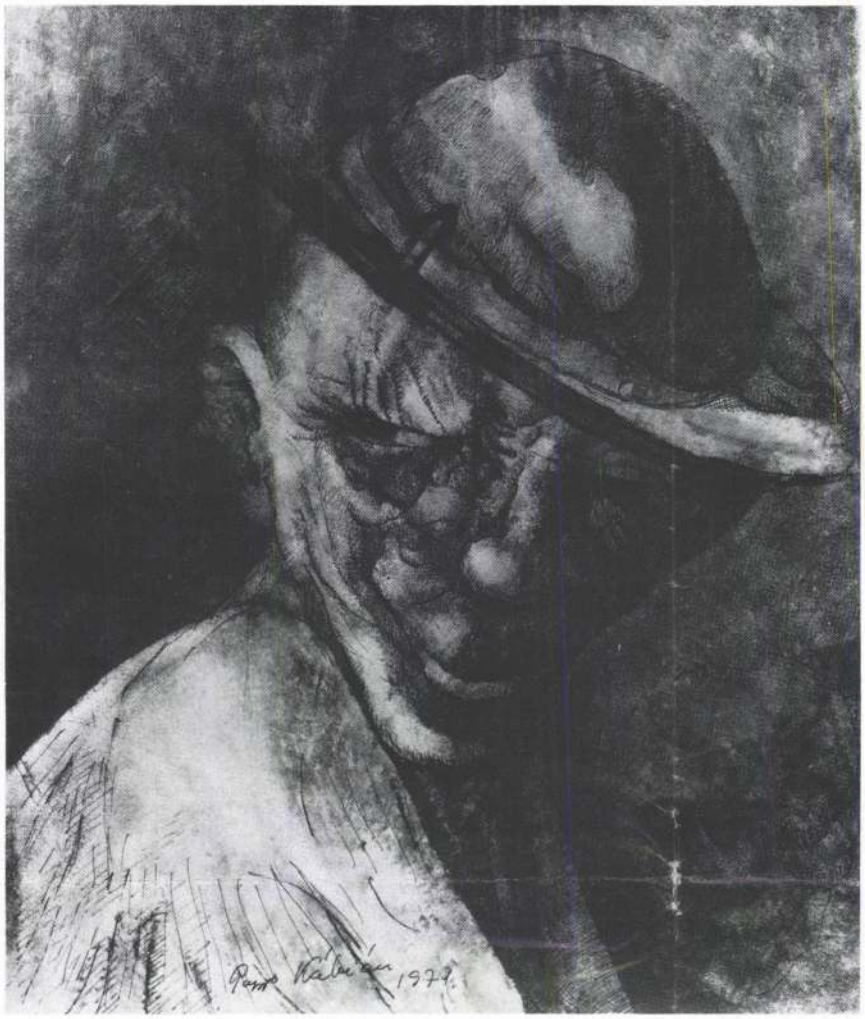

1 Kőrösi Papp Kálmán: Régi gép, olaj, 62x107 cm, 1975
2 Kőrösi Papp Kálmán: Cigány férfi, toll, lavírozott tus, papír, 33x29 cm, 1970 (fotók Székely P.)

megjelenésében a különböző, szabadon értelmezett kubista megoldásokkal mutat rokonságot – néhány szín intenzitásbeli egymás mellé rendelésén alapszik. E képeket történeti előzményeiktől azonban alapvetően megkülönbözteti a szisztematizált egységre való törekvés hiánya: a természeti motívum – érthetően – gátlóan ellene dolgozik a szabványelemekre tagolódó képi rendnek, ami a kubista törekvéseket tudvalevően közös nevezőre hozta.

Ezzel magyarázható, hogy Kőrösi Papp Kálmán minden egyes képe színbeli és formai elrendezésben más-más belső törvényszerűségnek, kompozíciós elrendezésnek engedelmeskedik. Nem a művészettörténeti előzmények szabnak törvényt nekik, hanem a motívum nyomán kialakított szín-, forma- s nem utolsósorban térbeli viszonylatok. Ez utóbbiak érzékeltetésének igénye ismét arra mutat, hogy mennyire távol áll tőle a képfelületnek mint homogén színfelületekre tördelt dekoratív hatású színmezőnek az elképzelése. Azokon a képein, amelyeken a jobbára egyszerű síklapokkal határolt motívumot – utalásszerűen – átteszi a vászonra, önként adódik a háromrétegű tér érzékeltetése (még azokon a képein is, ahol a háttér üres, illetve az maga az ég). Ilyenkor a képmező megfelelő részét szívesen tördeli négyszögű idomokra – nem sokat törődve az elő- vagy a középtér más jellegű formai elemeivel –, vagy egy-két rokon tónusú felületre osztja.

A fokozottabb elvonatkoztatásnál ez az eljárás – olyan festő esetében, mint Kőrösi Papp Kálmán – távolról sem tűnik természetesnek, s az, hogy ennek ellenére továbbra is eszerint jár el, a teret hangsúlyozó képalakításra mutat. A *Dunapart* (1974) című képen, amelyen a természeti motívum világosan felismerhető, teljesen indokoltnak tűnik az előtér és a háttér összekapcsolása az élénksárga színű, mellvédszerű elemmel. Kevésbé tűnik annak ugyanez az eljárás a *Kikötő* (1975) s a *Híd és hajó* (1976) című képeken, amelyek a síkszerű kompozíció kialakításának „fejlettebb" fázisát mutatják. S mit szóljunk olyan képekhez, mint a *Nyugtalan tér* (1977), amelyen a háttéri középpontból színsávok, -szalagok nyúlnak előre, az előtérbe, vagy mint a *Három hajó* (1975), a *Régi gép* (1975) és a *Nagyvázsony* (1976), melyek a látómező által befogott tér nyilvánvaló – legalábbis a naiv látásnak megmutatkozó – görbültségét érzékeltetik, ami legszembetűnőbben a kép oldalsó szélének kezelésében, a tér félköríves lezárásában jelentkezik?

A Kőrösi Papp Kálmán festészetét jellemző analitikus szemlélet tehát, a látszólagos stilisztikai egyöntetűség ellenére, igen különböző formai megoldásokra vezet. Ami a közös bennük, a motívumból kibontott autonóm szín-, forma- és térbeli viszonylatok megteremtése, az éppen e szemlélet alapvető vonása. Nem egy szabványosított képi rend kialakításáról van tehát szó, hanem a formai viszonylatok folytonos kereséséről, a kielégítő formáért folytatott küzdelemről, amelyhez a tekintélyes elődök legfeljebb bátorítást nyújthatnak, de kész mintát nem. Ezért bizonyul jelen esetben viszonylagosnak a stilisztikai jegyek alapján történő megítélés, ami azokat időhatárok közé szorítja. Anakronizmus helyett következetes festői gondolkodásról és eljárásról van szó, szemléletről és nem egy technikai megoldás utánérzéséről.

Ez utóbbi megállapítást támasztja alá Kőrösi Papp Kálmán grafikája is, amely különleges típusteremtő tehetségről tanúskodik. Ahogyan festészetének is a sajátos látásmód adja meg értékét – elemző módszere végül is ezt hozza felszínre –, hasonlóképpen grafikai lapjai – fapálcikarajzai, műnyomó papírra készült, lavírozott tussal kombinált tollrajzai – is megragadó erejű látásmódot sugallnak, amely a lélek kusza mélységeit mindössze néhány vonással és folttal képes megjeleníteni az emberi arcban. Olyan címek, mint: *Cirkusz, Maszkok, Lidércek, Szerelmi groteszk* (valamennyi 1970-ből), eléggé sejtetik azt a lelki mélyréteget, ahonnan ezek a kísérteties figurák felmerültek. A shakespeare-i vagy a kafkai képzelet kohójában kelnek életre ezekhez hasonló torz alakok (készített is néhány Kafka-illusztrációt), a festészetben olykor Gulácsy vásznain tűnnek fel. Kiváló karakterizáló tehetsége újabban nemcsak grafikai lapjain s nem csupán képzelet szülte figurákban nyilatkozik meg. 1979/80-ban, az analitikus eljárást kitűnően ötvözve a felület szabad festőiségű kezelésével néhány remekbe sikerült portrét is festett.

Mezei Ottó

1 Almásy Aladár: Szakadéknyitó evangélikus, akvatinta, 24x30,5 cm, 1977
2 Almásy Aladár: Kívánságom a lélek hajóját a szakadékba tette, színes rézkarc, 40x50 cm, 1981 (fotók Székely P.)

2

mindent – s ez erősen meghatározza kifejezésmódját. Tudatos alkotó, aki mindig elsődlegességet biztosít a gondolati magnak, a tartalmi motívumnak. Játékossága igen ritkán szabadul el, fantáziaszüleményei csupán néha élnek önálló életet.

Korai lapjain már körvonalazódik gondolatvilága, megjelennek formai elemei. Az *Őszből menekülő* című rézkarcán jól érzékelhetők indulásának jellemzői. Kezdetben egyetlen figurával mond el mindent – ez hordozza a cselekvés valamennyi összetevőjét. Az akvatintás, kissé foltosan összemosódó háttérből romantikus öltözetű nőalak emelkedik ki. Különös, kissé hisztérikusan érzékeny figurája, a lágy ruha által hangsúlyozott törékenysége már előlegezi a későbbi alakok légiességét. A mozdulat olyan, mintha a lebbenés csupán egy pillanatra állt volna meg, a figura azonnal tovatűnik, beolvad a szomorúságot árasztó háttérbe. A megcsalatott érzelem fájdalma vegyül lefojtott bánattal, erős hangulati töltést adva. Ezen a korai művön egyetlen élőlény mutatja fel magában az egész történést, asszociálja annak rétegeit. Később megnyílik ez a világ: bevonulnak a lemezekre a léttel bíró tárgyak, kétségbeesetten kapaszkodó faágak s az egymás előtt szenvedő figurák. Ettől kezdve pályája egylényegű, egyetlen stíluskorszakot ölel fel.

Tematikai, gondolati meghatározottságú művészet Almásyé. Műveinek kulcsponti eleme a címadás, mely nála mindig megelőzi a grafika születését. A cím megfogalmazódik, s utána köré kristályosodik ki a képi gondolat. Ezután a kéz – mint egy gondolati automatizmussal vezérelt karctű – átvetíti a művet a lemezre. Almásy Aladár művészetében mindig a képcímek tűnnek fel először, így kényszerpályaszerűen innen közelítenek munkásságához. Címei valóban költői teljesítmények, indokolt ezért először megvizsgálni azt a gondolati hátteret, melyből e rövid versek sarjadnak. Almásy látszólag össze nem illő tudati szférákat igyekszik összebékíteni magában, ellentmondások egész sorát teremtve meg. Művészetének éltető eleme is az ebből adódó folytonos feszültség. A valóságos történéseket, a hétköznapok, a társadalmi lét során érvényesülő törvényeket jól látja, s érzékenyen reagál rájuk, mint azt egyes képek is tanúsítják (*Pozíciód lesz majd életed alkonya, Paragrafushajó elhajlása a kanálisnál* stb.).

Egyik legújabb e tematikában az *Én kútba tennék sok kezet* címet viselő karc. Tépett hegyoldalból karvalyujjú kezek nyúlnak az ég felé. Marcangoló ujjaik kegyetlenül belekapnának mindenbe, tönkretéve a jót, megalázva a szépet, rombolva, pusztítva. A rosszat jelképezik e kezek, az emberi gonoszságot, irigységet, fösvénységet: magát a Rontást. Sorsunk ívét sokszor megtöri egy-egy ilyen kéz, mely mögött – mint e lapon is – nincs konkrét személy, a rossz arc nélküli, személytelen, megfoghatatlan. Almásy e kezeket fogja le, kötözi meg, vezeti a kút tehetetlen mélységébe. A kintmaradókból gémeskút lesz: billeghet állandóan önmaga körül, megfosztva a rontó szellemtől. A társadalmi jelenségen – a személytelen rosszhiszeműségen – túl két másik jelentős gondolatvonulat határozza meg e lap történését is: az eszmék és az emberi lét értelmezése. Mindkettő igen fontos Almásynál. Az eszmék terén különböző rétegeket elegyít. A tudat mélyrétegeiből tör fel nála az az erős misztikus elem, mely szinte determinálja egész gondolkodását. Hisz a lét, a gondolat mélységében és csodájában, egyszeriségében és mindent elsöprő erejében. Bűvölik őt a beláthatatlan mélységek és magasságok, a különös, analizálhatatlan hangulatok. Szeret olyan indulatokat gerjeszteni önmagában, melyeken már nem tud vagy nem akar úrrá lenni. Innen ered az, hogy misztikussága időnként erősen felfokozott, nemritkán túlhajtott. Jól rögzíti e folyamatot a *Jöjj hozzám, rögeszme!* című grafika. Már címében is kitárulkozó, valami valóságon túlira vágyó. Törékeny, ölelésre nyitott karok, várakozástól reszkető táj idézi a megszállottságot. Almásy azonban egyáltalán nem egzaltált művész. Nála éppen a két véglet közt való hányódás a meghatározó. Önmarcangoló aszkézise, tudatosan előidézett szenvedése közben tiszta tudattal szemléli önmagát. A rögeszme nála valóban az, ami; felfokozott, túlgerjesztett gondolati ötlet, melyet magához szorít, de amely sosem lesz valóban úrrá rajta. Figuráinak őrületet sugárzó szeme mellett mindig ott egy másik szem: a józan ész mérlegelő, értékelő tekintetével.

A modern magyar művészetben többször találkozhattunk az utóbbi évtizedekben hasonló szemlélettel. Almásy aszkétizmusa, szenvedése is a méltó hit keresésből ered. Olyan teljes és totális eszmére vágyik, amelyért harcolhatna, amelyben feloldódhatna, amelyért megszenvedhetne. Szenvedésére ma nincs szükség, marad tehát számára a rögeszme, a misztika menedéke. Mint sok kortársunk, ő sem tud mit kezdeni az ember újonnan nyert hatalmával. Beláthatatlan számára a világ, ezért teremt magának egy külön szférát, melyben még otthonos a valóságon túli, a megfoghatatlan. Almásytól teljesen idegen a rend- és rendszerteremtő művészi indulat, az ő világa az őskáosz mitikus te-

3

3 Almásy Aladár: Őszből menekülő, akvatinta, 23,5x21,5 cm, 1970
4 Almásy Aladár: Jöjj hozzám, rögeszme!, rézkarc, akvatinta, 36x45 cm, 1981
(fotók Székely P.)

levénye. Ez az univerzum azonban művei révén ezerféle értelmezést nyert.

Művészete embercentrikus. Gondolatai mindig az emberi lét és tudat lehetőségei, megnyilvánulási formái körül mozognak, e motívumkört elemzi grafikáin. Az ember sorsa két vonatkozásban foglalkoztatja (közös bennük, hogy egyaránt önarcképiek). Az egyik vonulat az ember, az értékelő tudattal bíró lény helyzetének elemzése A másik – nem kevésbé hangsúlyos – az emberi pszichikum kivetítése. A kettő gyakran egyetlen művön belül is nyomon követhető. A *Szakadéknyitó evangélikus* több réteget fog át egyszerre. Bibliai eredeztetésű gondolatig vezethető vissza a történés, melyre az elhivatott evangélikus papi volta is utal. „Ó jaj azoknak, akik nem másszák meg a magasságokat, s úgy kerülik szavamat, mint a szakadékot" – mondja a bibliai tanítás. Örök közlendője: az emberi küzdés s az ebből eredő hányattatás vállalása. A magaslatokat meg kell mászni, s ez azzal jár, hogy időnként szakadékba zuhanunk. A szakadék bárhol leselkedhet ránk: lehet külső társadalmi buktató és belső pszichikai verem. A lényeg azonos: a mélységek megismerése, a pokoljárás tapasztalatának megszerzése. Negatív cél tehát: szenvedés, szorongásos félelem, de szükséges emberi felismerés is. A lét mélysége a racionális felszín és a szárnyaló ábrándok után. Almásy mindhárom szférában jártas. A lap szétmaratott barnás-vöröses foltja fáradt, rekkenő délutánt sejtet. A levegő megáll, különösen nehezedik a figurákra a valóság: egyszerre könnyű és kristálytiszta s mégis nyomasztó. A látomások. víziók ideje ez. Az evangélikus ujja nyomán hirtelen megnyílik a föld, rémülten és csodálkozva zuhan alá a két figura: az előérzet beteljesült. Bizonyos egyedül a megpróbáltatás valósága: a szakadék; a kiút bizonytalan.

Képi átlényegítésében hasonló a *Ha a fa eltörik, igaz lesz a fekvés* című rézkarc, melynél elsősorban a figurával érdemes foglalkozni. Törékeny a kompozíció két ponton is. A nagyméretű képfelület egy finoman megjelenített, vékony törzsű fán nyugszik, mely több mint bizonyos, hogy eltörik. E képi motívumot előrevetíti a mű jobb sarkában eltörő fa. A domboldalon, melyre a fa dől, üres hintó gurul le – látványa önmagában is szomorúságot kelt. Utasa erőtlenül fekszik a földön, él, de már beszövi az enyészet. Faágak borítják, melyek lényegében vesszők csupán. Almásy mindig csonkolt fákat, csupasz faágakat jelenít meg, melyek ikonográfiailag a kétségbeesés, a kilátástalanság, a pusztulás hordozói. Almásy faágai még nem is ágak, csak gallyak, a korán derékbatört reménységek és vágyak képi szimbólumai. Művén természet, ember és belső történés mosódik egybe. A természeti pusztulás (a fa eltörése) egybeesik az emberi lény elesésével – fizikai és pszichikai értelemben véve. Az egész figurán az érzékenység dominál, mely támadhatóvá teszi. Szaggatott, szinte áttetsző törékenysége sérülékenységet érzékeltet. A szenvedés, a megsemmisülés előérzete hatja át az alakot. Zárkózott és magányos, mégis egyetlen, de egy igen lényeges motívum más irányba nyitja e kép világát. A figura egyik keze, faágakhoz hasonlatosan megnövekszik. Kezének ujjai megsokszorozódnak, a kapcsolatteremtés feltörő vágyával félénken nyúlnak valaki felé, aki segítséget vagy megértést adhatna. Ott lappang e mozdulat mélyén az elfogadtatás, a valahova tartozás örök kívánsága. Az ujjak bizonytalanok és törékenyek, mintha minden pillanatban készen állnának a visszahúzódásra. Ez azonban már nyilvánvalóan lehetetlen. Almásynak meghatározó élménye ez: a visszafordíthatatlan cselekvések felett érzett szorongás. Szinte valamennyi munkáján tetten érhető más-más formában. A másik hasonlóan erős pszichikai motívum nála az elvágyódás. Nosztalgikus vágy érződik valamennyi figuráján arra, hogy elhagyja cselekvési terét – de mégis ott marad. Két világhoz ragaszkodik így egyszerre; tragédiája abban rejlik, hogy képtelen végérvényesen választani. Retteg az egyértelműség véglegességétől, ugyanakkor vonzza végletessége és esetleges végzetessége. Ég felé szálló figuráin, madarain, tárgyain mindig látni, hogy előbb-utóbb a földre fognak zuhanni. Lefojtott belső feszültségek vibrálnak figurái külső reszketésében. Sajátos látását az adja, hogy az idegesség, mely lapjait áthatja, fegyelmezettséggel társul. A rajzi világ a pszichikum felfokozottságából

táplálkozik, de a tudat szigorúan őrködik, szelektál. A két elemi erő összecsapásából és állandó feszültségéből születik a mű. Innen származtatható mindkét összetevő felé nyitott, ugyanakkor végtelenül sérülékeny művészi intellektualizmusa. Intellektusa révén hidalja át a már-már emésztő feszültséget, teremti meg grafikáin a pillanatnyi és törékeny egyensúlyt.

Formanyelvi elemei kifejezésvilágától determináltak. Ahogyan a cím meghatározza a képi struktúrát, úgy befolyásolja a megjelenítés konkrét eszközeit is. Érzékeny, felfokozott mondanivaló adekvát megjelenítői a finoman futó vonalak. A karctű vagy a rajztoll a penge élességével hasít végig a felületen, néhol csupán vékony, érintőleges karcot, máshol sikoltó mélységű sebet ejtve. A lefojtott sikoly, a leplezett belső fájdalom ölt formát a szabdalt, reszketően szétfutó vonalvezetésben. A szimultanizmus sajátos változataként figuráin több mozzanat rétege jelenik meg. A négy szem közül kettő figyeli a többi bánatát, a kéz még nyúl valamiért, de már el is ernyed; a száj egyszerre sikolt s őrzi a kiáltás utáni megmerevedett némaságot. Hasonlóképpen több tér és idő jelenik meg egyszerre, jelezve a képi cselekvés folyamatát. Végkicsengésük mégis az adott pillanat időtlensége, melyben összemosódik múlt és jelen, a lehetőség és annak elvesztése – így válik az emberi lét pillanatnyi szubsztanciájává. Ennek tükrében lényegül át minden elem, amely részt vesz a történésben. Figuráinál – ebben az értelemben – logikus, következetes megjelenítésről beszélhetünk és nem torzításról. Minden művén domináns elem rajzi érzékenysége; nála a foltok is vonalakból születnek.

A rajztoll metamorfózisa is lehetne *A hiú macedón* című karca. Az öntetszelgő férfiú rajztollat szúr át arcán, mely játékosan önálló életre kél, és női fejet firkant. A játékos, frappáns rajzi ötlet hatásos fantáziavilágot teremt, jól illusztrálva Almásy gazdag képteremtő erejét. Ha groteszk ez a világ, akkor elevenbe hatóan, fájdalmasan groteszk. A mosoly az arcra fagy.

Nem könnyű tehát megközelíteni s nehéz értékelni az Almásy-féle művészi jelenséget. Jelenség volta egyedüli értékeket, magánvalóságot fed. A magányos pályaképek mindig problémásak, megfosztanak a hasonlítgatások adta fogódzóktól. Almásy munkássága ilyen művészet. Magányos, elszigetelt és egyedülvaló, de mégsem önmagába zárt. Érvénye túlmutat az individuum korlátain: érzékeny az egyént érő társadalmi és emberi hatásokra egyaránt. Önarcképi vallomásossága erénye: a valóság és a pszichikum minden rögzített darabjáért megszenved. Almásy maga teremtette felfokozott világban gondolkodik és alkot, de kapui tárva: tapogatódzó ujjaival minduntalan az eget és a szakadékokat nyitogatja.

Krunák Emese

4

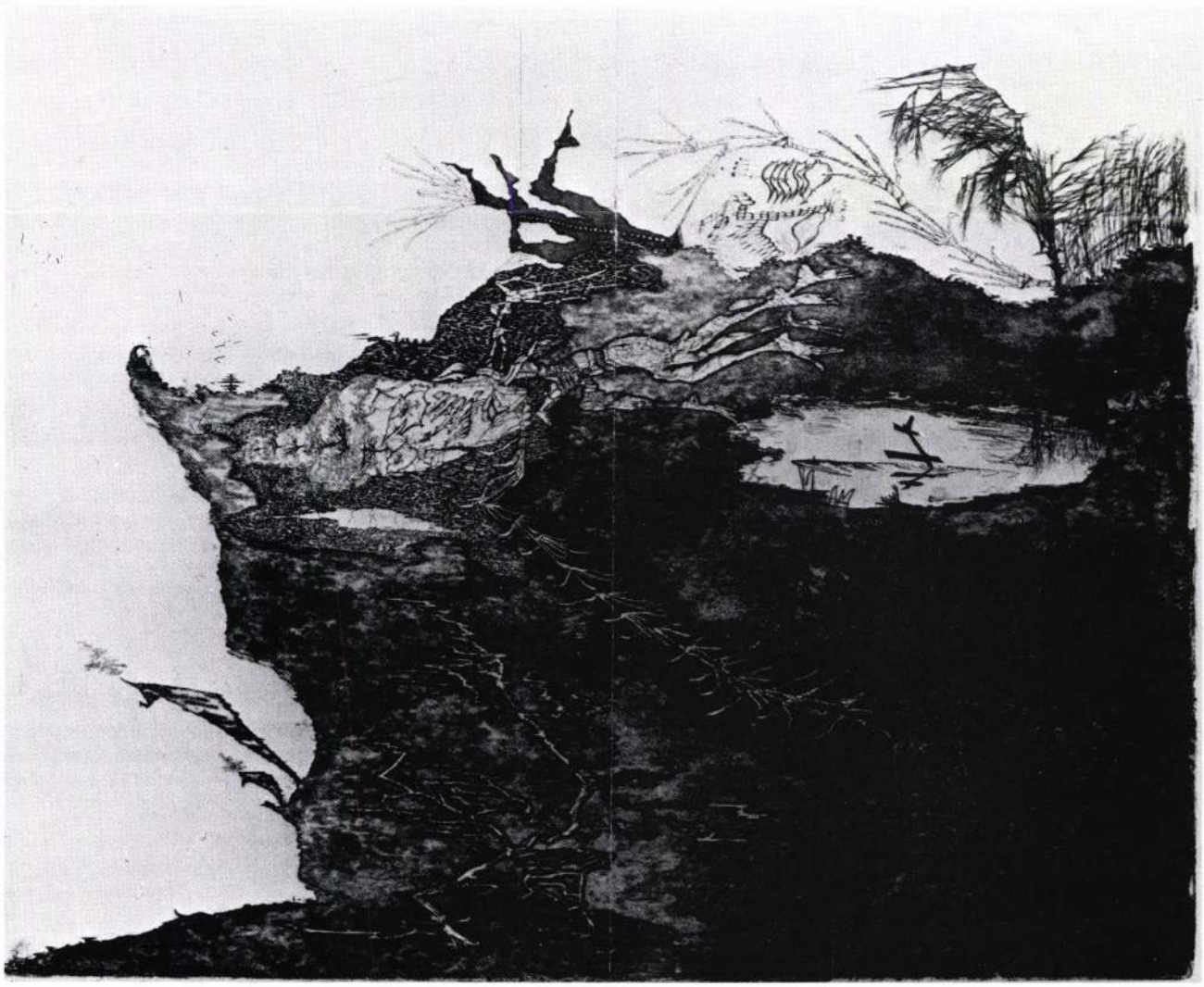

A könnyű műfaj felé?

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének kiállítása a Budapesti Történeti Múzeumban Grafika-Kisplasztika, 1981. VI. 15.–VIII. 3.

Tempora mutantur... A múlté az egykori nagy nemzeti tárlatoknak az a deklarált igénye, hogy a kiállítás a magyar művészet aktuális állapotát tükrözze. A 60-as évek végére képzőművészetünk lassan kinőtt már a pár évenkénti monstre bemutatók által rákényszerített leckefelmondásból. Emellett egyrészt erejüket vesztették, másrészt módosultak azok a problémák, melyekből annak idején a „visszautasítottak és nem jelentkezők kiállítása", pontosabban a XI. Nemzeti Kiállítástól távolmaradottak és a válogatási szempontok körüli viták keletkeztek. A későbbi, immár redukált programú szakosztályszemlék eleinte ugyan még a régi koncepciót őrző címet *(Mai magyar grafika 1969, Festészet '77)* viseltek, jelezve, hogy a rendezők objektívnak hirdették a maguk valójában szubjektív keresztmetszetét, de az akadémikus értékrend védelmezői elbizonytalanodtak, s az erősödő kritika, mely joggal vetette e bemutatók szemére a különböző törekvések összemosását, utóvédharcokra késztette az „össznemzeti" elképzelés védelmezőit. Indokokat és ürügyeket kellett találni: az 1976-os, *Mai magyar grafika és kisplasztika* című kiállítás megrendezéséhez többek között Zichy Mihály halálának 70. (!) évfordulója szolgáltatta az apropót. Ugyanennek a tárlatnak katalóguselőszavában pedig a rendező a „megszámlálható éveken belüli végkatasztrófa" rémével fenyegetve kívánta az alkotókat közös frontba tömöríteni. Minden hiába, a közömbösülés és a „szekularizáció" folyományaképpen a Szövetség kiállításai egyre inkább tagságuk puszta regisztráló bemutatásává váltak, s így lettek szerényebb igényűek a címek is: *Magyar szobrászati kiállítás* (1978) stb. Művészetpolitikai jelentőségük mellett művészeti érdekességük is csökkent; a kritikák az elenyészőfélben lévő művészeten kívüli koncepciók helyett most már művészeten belüli, immanens rendezőelveket kértek számon: irányzatok, új utak vagy éppen továbbélő hagyományok egymást erősítő, gondolatokat ébresztő, összegzésre is lehetőséget adó sorozatos bemutatását. Mert természetes igény, hogy a különböző törekvések preferenciáktól függetlenül juthassanak szóhoz, de a magyar művészet állapotának, mozgásainak felméréséhez aligha a kaleidoszkopikus panoráma a legalkalmasabb. (Ezért félő, hogy a művészeti írók szakosztálya által rendezett Tendenciák-sorozat túlzó kritikája éppen az „ömlesztett" kiállítások híveit erősíti majd.)

A Budapesti Történeti Múzeumban megrendezett szövetségi tárlat katalógusa mentegetőzéssel indul. Jogosan, hiszen nagyon rövid idő jutott az előkészületekre: a júniusban megnyílt kiállításról a szervezők csak februárban tájékoztathatták a művészeket. Ez különösen a szobrászati anyag összeállításánál jelenthetett problémákat, ráadásul a kiállítással szinte egyidőben került sor a Pécsi Kisplasztikai Biennáléra is. Úgy tűnik, a szobrászok nagy része ez utóbbira összpontosított, mert jóllehet a szakosztály 150 tagja közül 96-an küldték el munkáikat a Várba, az összkép lehangoló: mintha csupa exportból, illetve Pécsről visszamaradt mű, alkotói melléktermék szerepelne. Kegyetlennek és igaztalannak látszik a megállapítás, de a kiérleletlen, semmitmondó szobrok tömege alig alkalmas a magyar szobrászat egészére vonatkoztatható állítások megfogalmazására. Mondhatni: szerencsére, mert plasztikánk átlaga jobb az itt felvonultatott anyagnál. Pontosabban: kiviláglik, hogy a mostani kiállításról hiányzó élvonalbeli művészek formateremtő

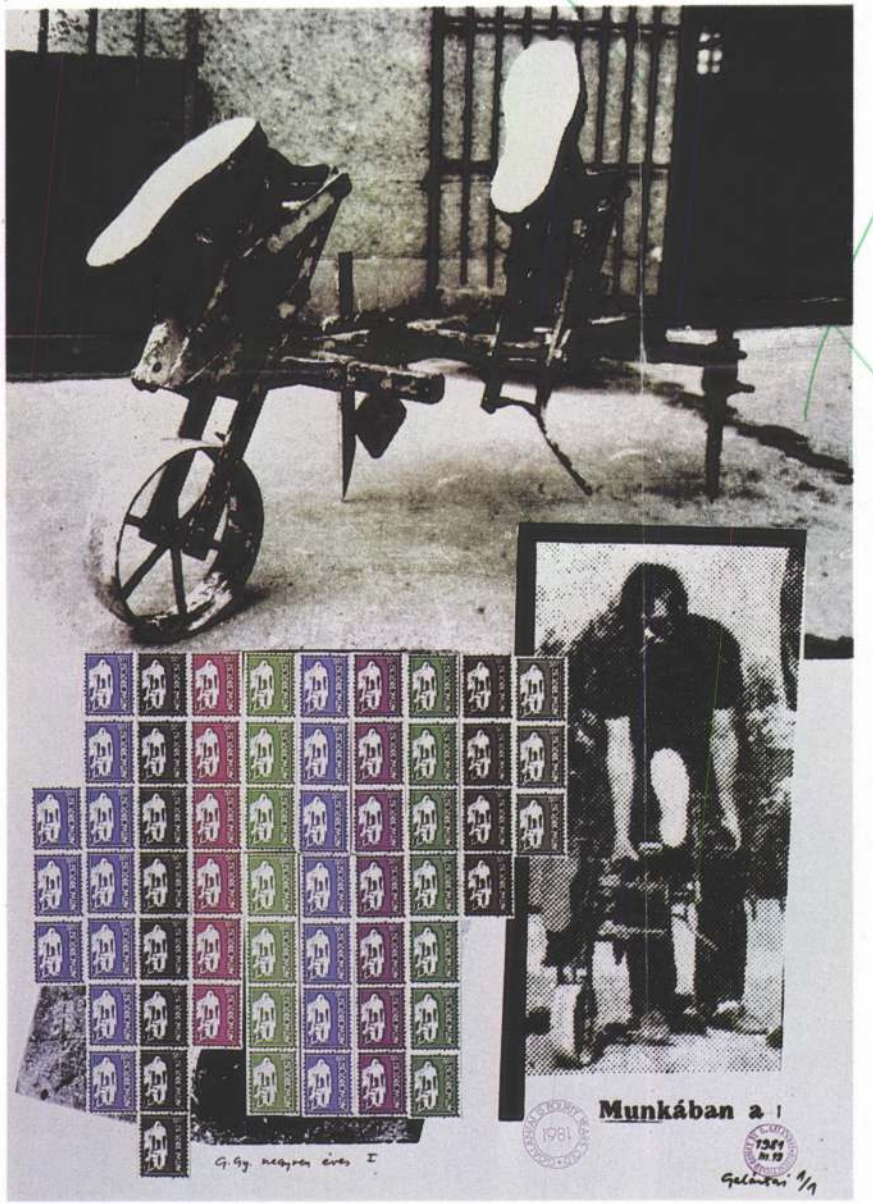

1 Galántai György: G. Gy. negyvenéves, kollázs, 50x70 cm, 1981
2 Kéri Imre: Falak I., mezzotinto, 50x65 cm, 1980
3 Wahorn András: Kifestőkönyv XI., vegyes technika, 82x58 cm, 1980 (fotók Tahin)

KORTÁRS

IRODALMI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT
XXXII. ÉVFOLYAM

EZER-
KILENCSZÁZ-
NYOLCVANNYOLC
ÁPRILIS

4

Vas István: Azután – Nehéz szerelem IV.
Hubay Miklós: Napló
Kertész Imre: Köves
Baránszky László, Darvasi László, Erdélyi Sándor,
Géczi János, Háy János, Kemenczky Judit,
Medgyesi Gabriella, Rapai Ágnes, Szabó Ágnes,
Szijj Ferenc és Visky András versei
Gennadij Ajgi műhelyéből
Orbán Ottó: Odaát, New Yorkban
Boldizsár Iván: A Névtelen Jegyző
Fenyő István: Világirodalmi tájékozódás
Magyarországon, 1830–1842
Bodnár György: Domokos Mátyás tanulmánykötete
Csuhai István: Mészöly Miklós novellaskönyvéről
Almásy Aladár grafikái

ALMÁSY ALADÁR
MŰHELY

Kortárs XXXII. évf. 4.sz. 1988

Sümegi György

Rozsdás galambok megváltója
Almásy Aladár művészetéről

Almásy Aladár egyik legutóbbi rézkarca viseli e rejtélyes címet. A „festő, költő és grafikusművész" (maga fogalmazta így) címei mindig előrenyomulnak, azonnal elénk tolakodnak, rögvest kíváncsivá tesznek, mert hiszen milyen is lehet például a *Rozsdás galambok megváltója*, a *Megfagyott dervis*, az *Esős plebejus*, milyen a *Nyestecset a koporsóban*, az *Alkonyzárlat*, a *Zárkózott cipész*, *A monori Kossuth-szobor lefejezés után*, *Aran Tamás hamis eretnek Debrecenben 1562-ben*, *dr. Fejérvári Géza lakatalkotmánya* – és így tovább. Szinte kivétel nélkül sorolhatók a másfél évtizedes művészpálya rejtélyes-vonzó címei, anélkül persze, hogy jottányit is közelebb férkőznénk a jelölt mögöttihez, a névvel elfedetthez, a műhöz. Vannak, akik már a címüzenetek furcsa és meghökkentő szóösszeragasztásainál megállnak: fejcsóválva elutasítják, vagy, belátóan, jópofáskodónak vélik – s ezzel letudták Almásyt. Nem jutnak el odáig, hogy az alkotás fölé-elé emelt pajzs (a cím egy kicsit ilyen Almásynál) mögött lüktető valóságot megismerjék. Címből ítélnek – jól vagy rosszul. Kétségtelen persze, hogy némi alapot ad erre Almásy is, hiszen nem kis agytornára, szórejtvényfejtésre ítéli olvasóit, nézőit. Talán valamelyest védekezésül is, mivel művészetéről oly gyorsan elkészült a művészettörténeti sablon: „emocionális szürrealizmus". Szemethy Imrével állították párba, aki az „intellektuális szürrealista" az összevetésben. Kérdezhetjük – gondolom, jogosan –, hogy egyáltalán létezik, létezhet-e bármiféle alkotás emocionális és intellektuális elemek nélkül. Ettől kezdődően feledhetjük az eddig született Almásy-irodalmat, mert nem nyomravezető.

Induljunk ki inkább abból, hogy festőnek, költőnek és grafikusművésznek nevezi magát, vagyis az Almásy-jelenségben ezen alkotói területek szerves együttélését tanulmányozhatjuk. De feltételes módban kell fogalmaznom: tanulmányozhatnánk. Grafikusként, rajzolóként ismert, díjait, kitüntetéseit is (a Miskolci Grafikai Biennále nagydíja, 1985; Munkácsy-díj, 1986) rajzolóként, grafikusként érdemelte ki, noha

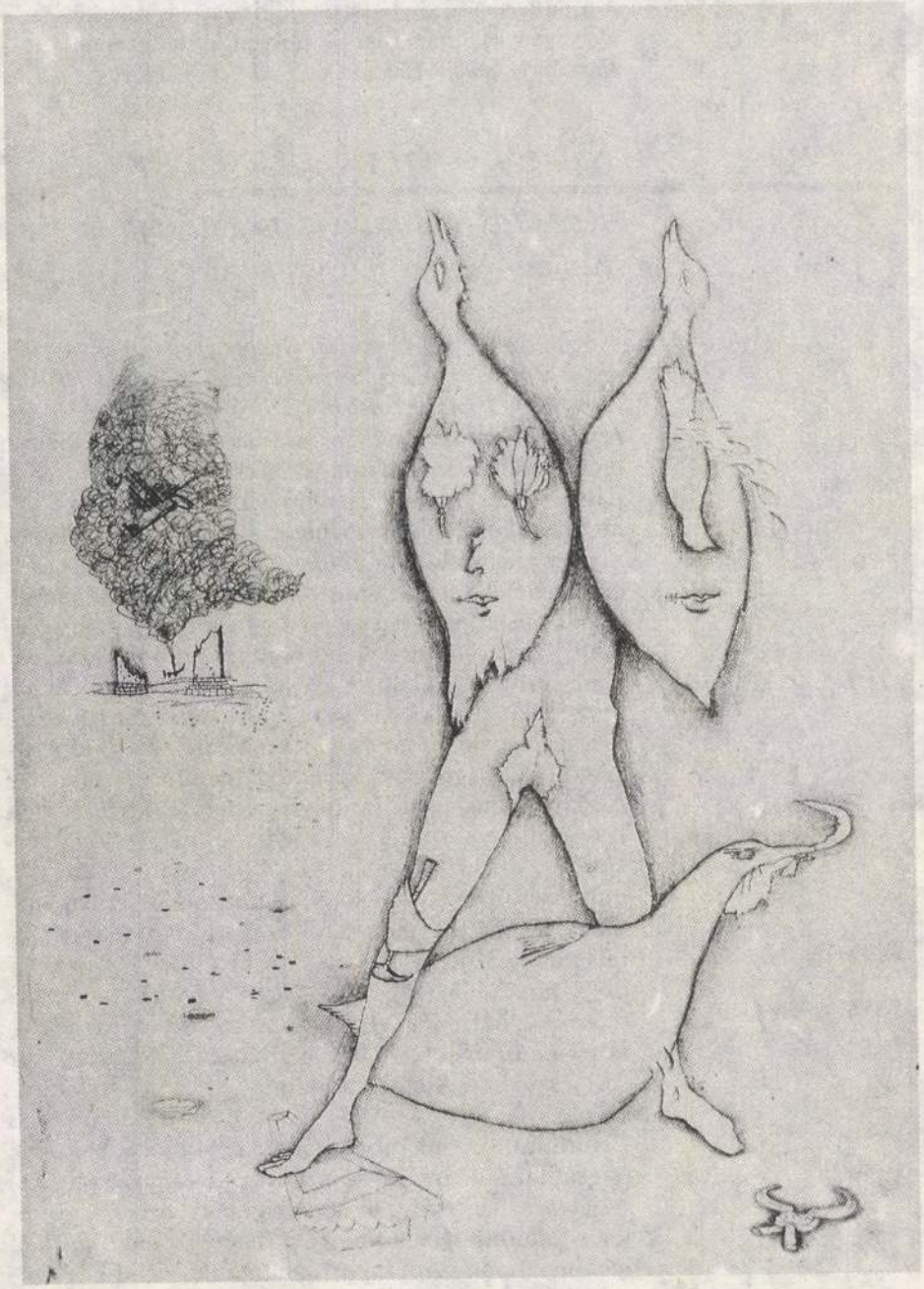

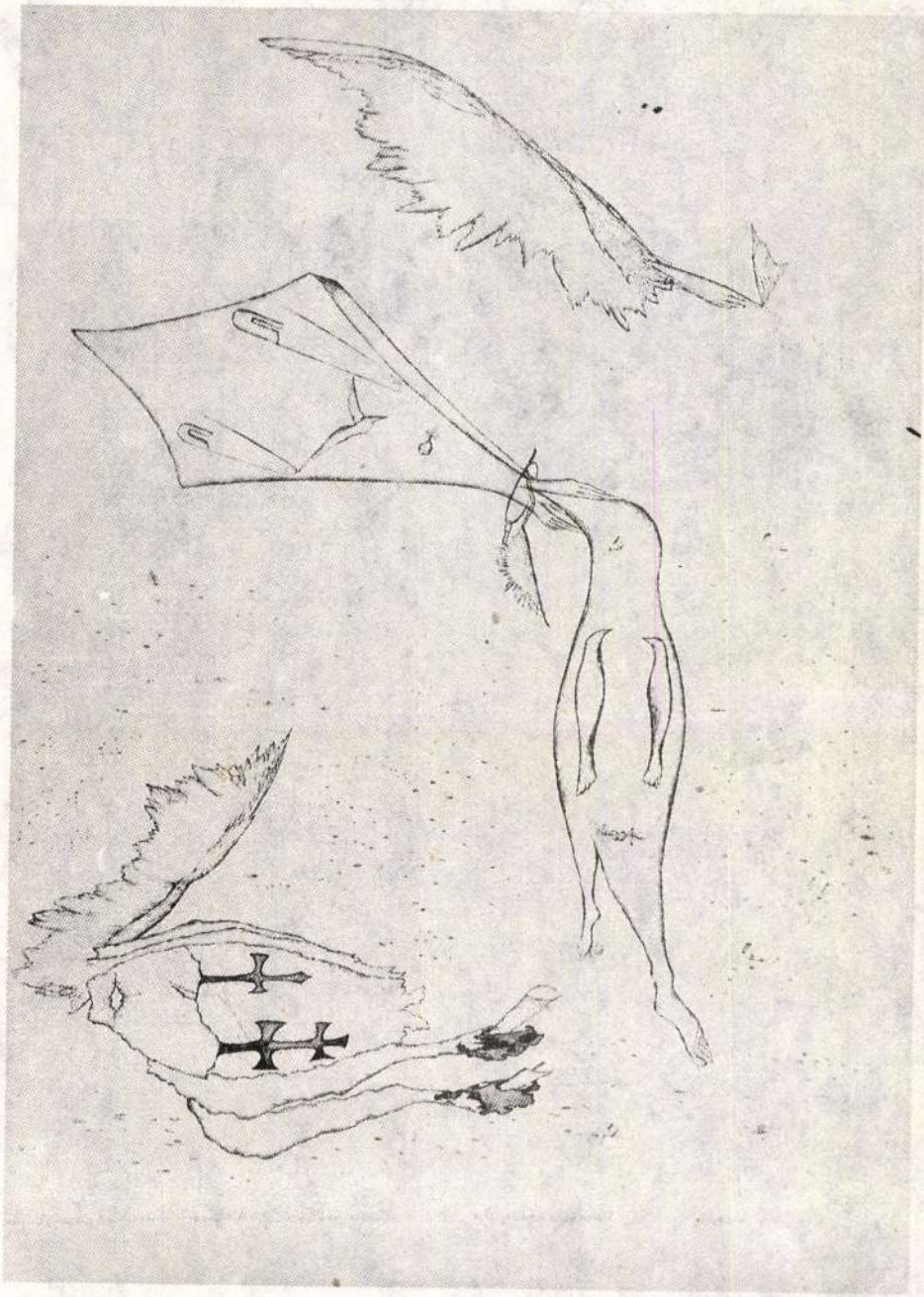

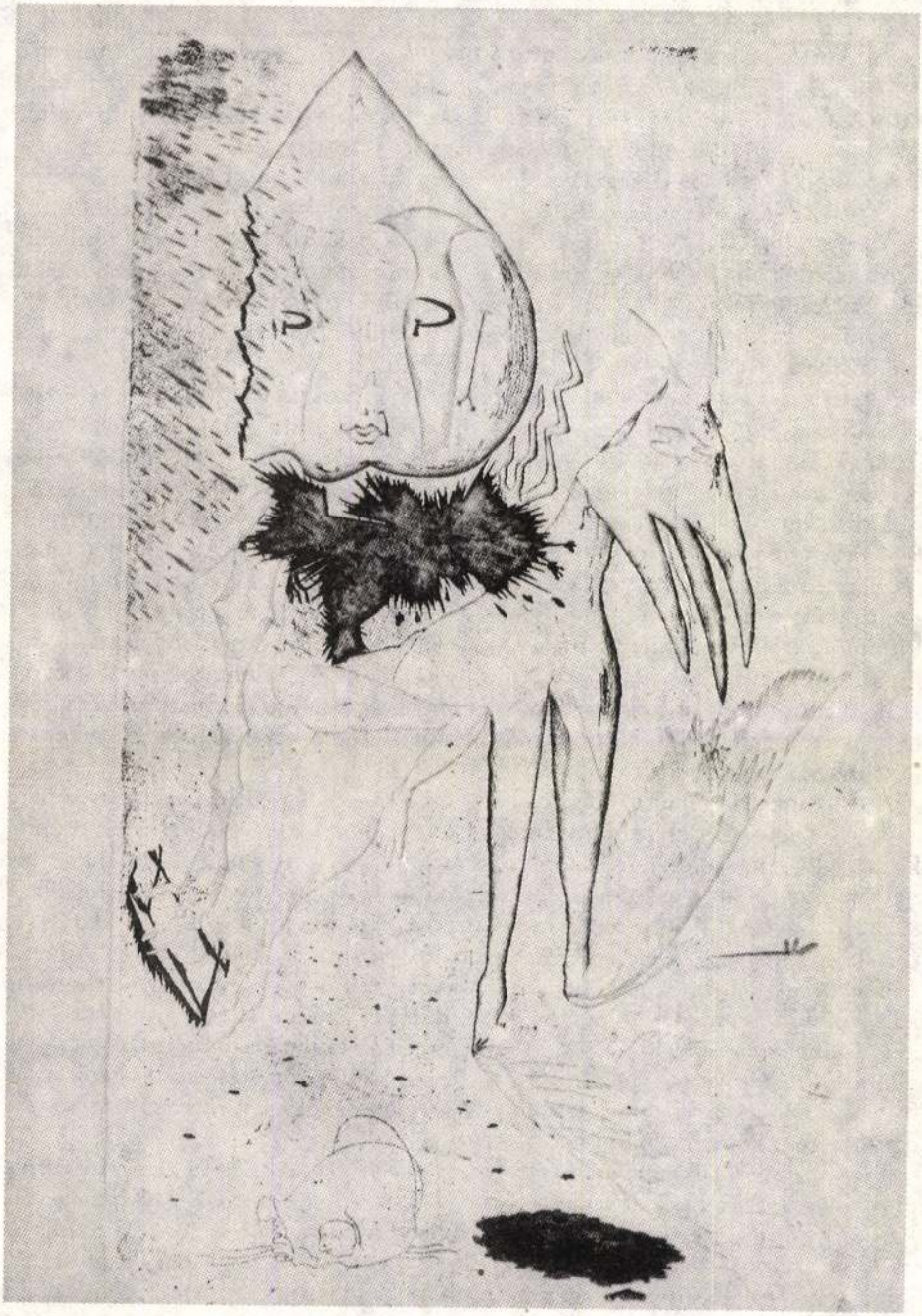

évek óta fest is. Igaz, festményei eddig csak önálló tárlatán (Dürer terem, 1986. március) kerültek falra. A legutóbbi Vásárhelyi Őszi Tárlatról festőkollégái eltanácsolták a képeit. Gondolom, azon ingatag érvvel, hogy grafikus, rajzoló maradjon a lemeznél, a ceruzánál. Pedig hát a festő Almásy nem különbözik a grafikustól. Csak annyiban, amennyiben persze a rézkarc a festménytől különbözik: méretben, egyediségben, a színek gazdagabb skálájú fölhasználhatóságában. Almásy persze lassan-lassan festőként is kezd ismertté válni, előbukkan a grafikus mögül.

A költőről tudhatunk legkevesebbet, alig valamit, annyit, hogy ír verseket vagy versszerű szövegeket. „Rajzolni mindig rajzolok, de írni nem lehet mindig" – mondja. Csak mutatóba írom ide egyik verskezdését: „Kossuth radikálisan klasszikus volt. / Kijavítanám, ha e mondat nem így volna. / Selymesen fehér szakállát örömhullámként megsimítanám" *(Csendes óda Kossuth halálára)*. Ennyiből is kitetszhet, hogy a szövegek is autonóm Almásy-szövegek, saját nyelvét beszéli versben, rajzban, festményben.

A jelenség megközelítéséhez mindegyik elem kozzátartozik, nem egymást egészítik ki, hanem együttesen gazdagítják eddigi munkásságát. Ennek alapja Almásy talán nyomasztóan is gazdag kép- és gondolatvilága, érzelmi fantáziája. Ugyanakkor jelentős szerepet kap nála a történeti hagyomány értése, sajátos szemszögű, egyéni nézőpontú földolgozása. A művészettörténeti múlt is ideértendő; például Zichy Mihály, Kondor Béla tisztelete, Almásy elementáris vágya a műveikbe helyezkedésre, szerepük eljátszására. Szó szerinti műmásolatot készített Zichy Mihály, Benczúr Gyula modorában, egy-egy kiválasztott művükről. Az akadémizmus képviselőjét, Benczúrt itt nem kell furcsállani. Ez annyit jelent, hogy Almásy az ő munkái(k) betűhív lemásolásával a szakmai rutin magasfokát, ebben való otthonosságát, manuális biztonságát bizonyította/szerezte meg – önmagának. „Hangulatnemben közelíteni meg" – így fogalmazza meg a célját Almásy.

A műcímekből kihangzó történeti nyomelemek (Kossuth, Perényi, Luther, Zách Felicián stb.) olvasmányélményeire utalnak, valós történetekből is építkeznek. Egyéni szemlélettel kidolgozott grafikái egy részének van reális történeti magva. Nem kitalációk, csak úgy hatnak. A cím nem el-, hanem fölfed inkább. Egyedi módon képez hidat a gondolat s a mű, a cím és alkotás, a történeti hitelesség és a művészi lelemény között. S ennek kulcsa Almásy személyiségében, egyéniségében van. Minden munkája – festmény, vers, grafika – kinyitja, szemléletessé, érzékletessé teszi egyénisége átlényegített érzékiségét, döbbenetes képzelőerejét, gáttalan, itt-ott mágikus-látomásos fantáziáját, állandó értékek iránti vágyódását. S amit létrehoz, megfest, megrajzol, az is fix értékként látszik megmutatkozni, úgy hívja föl magára a figyelmet, gyakran egy-egy régi képkeret ódonságába rejtve.

Legfrissebb grafikai termése leltározásra ösztönző. Almásy a „szürrealizmus automatikus írására emlékeztet" (Nagy Imre); Max Ernst vagy az emlegetett Szemethy Imre is eszünkbe juthatna egyes képi elemeiről (például a madaráról). De erősebb, sokkal erősebb az álmásyság bennük, hogysem hasonlítgató mérlegen próbálhatnánk idegen hatásokkal kiegyensúlyozi. Almásy új lapjain fölfújt luftballon-madarak, műanyag szárnyasok, leláncolt állatalakok, madárlények forgolódnak. Félelmet, szorongást, nyugtalanságot kifejezők és keltők is egyúttal. Megkötöttséget, leláncoltságot hirdetők, a szabadság gúzsba-

kötését, a repülés lebéklyózását sugallók. Ady bús magyar sorosot (Tornyai János ezt szimbolizáló lovat) kötött ki, pányvázott ki. Almásy fölfüggesztette a szabadságot, kipányvázta a repülést. A szenvedés kellékei (töviskorona, harapófogó, kereszt, szögek; egyik versében: „árboca rozsdás szeg"), az elmúlás képi elemei (füst, koporsó), szúró-, vágó-, és szorítóeszközök (olló, kard, kötél, lánc, biztosítótű, zsilettpenge) jelvényekkel (sarló, kalapács stb.) együtt kavarognak, képeznek nagyobb formákat egy műegészen belüli valóságban.

A grafikák rafinált finomsága, a rézkarcnál a foltok, a lágyalap meggyőző használata, a rajzosság, a keményebb rajzosság dominánssá válása, a lélektani motiváltságok gazdag szövevénye (például a szájforma sokféle megjelenése, az elemek, képtöredékek nagyobb formát megképző/összeépítő szerepköre) új etapot sejtet Almásy Aladár művészetében. Egymásba rakható, sokféle módon „ragozható" madarai arra emlékeztetnek, hogy Almásy képvilága jelen fokán számos variációban összerakható, művek sorozatává építhető. Még mindig anélkül, hogy ismételné önmagát, hogy rutinossá, manírossá válna, hogy kiüresedne. Jelenlegi művei feszültséggel teltek, elvágyódást, zártságból kitörni készülődést sugallók; madarai repülni vágynak, kötéseket eltépők, láncokat lepattantók, megváltásra várók, szabadságot óhajtók.

Hátha eljön (hiszen eljöhet még) a gúzsba kötött repülés föloldozása, a rozsdás galambok megváltása.

Bodnár György

Mű és mérték

Áttűnésekről, átkelés közben

(DOMOKOS MÁTYÁS: ÁTKELÉS, ÁTTŰNÉS) Akarta, nem akarta, a hatvanéves Domokos Mátyás szerencsés helyzetet teremtett köszöntői számára. Első, 1977-es könyve, egy irodalmi beszélgetéseket tartalmazó kötet és egy dialogizált műelemzés-gyűjtemény után tanulmányainak és kritikáinak gazdag együttesével állt olvasói elé az elodázhatatlan betakarítás idején. Persze szellemi arcvonásainak elrendezése közben azonnal ismét talánnyal lepte meg szemlélőit: viszonylag késői bemutatkozás után miért várt oly sokáig a mérlegkészítéssel, s merre vezetnek visszafelé kiérlelt gondolatai és ítéletei. Ha van válasz, akkor az csakis ebben a kötetben rejtőzhet. Így elfogadhatom előzékenységét, s köszöntőmet az *Átkelés, áttűnés* értelmezésébe foglalhatom.

Olvasom tehát Domokos Mátyás könyvét, s egyre gyakrabban kell elővennem ceruzámat, hogy vezérszavakat húzzak alá, vagy emlékeztetőket rögzítsek a lapszéleken. S csakhamar felismerem, hogy erre a ceruzával-olvasásra nemcsak a professzionista kötelességtudat ösztönöz: már rég elfelejtkeztem kritikusi indítékaimról, amikor újra és újra megállítanak a szerző messze futó gondolatai, mélyre hatoló elemzései, telített metaforái, irodalomtörténeti, történelmi, politikai, világképi vagy éppen filozófiai utalásai. S bizonyára joggal feltételezem, hogy a nem professzionista olvasó sem nélkülözheti e könyv fölött a jegyzetelő ceruzát. Domokos Mátyás szenvedéllyel áthatott tudása hamar elárulja, hogy *életsűrítmény:* hatalmas történelmi és elméleti háttéranyagot kapcsol össze jelenkori problémákkal és válaszokkal; egy láthatatlan műhely kísérleteit közvetíti kiérlelt ítéletek és megfogalmazott eszmények feszültségeiben; s könyveket ment át a szótlan évtizedekből az esszé, a vitacikk vagy a kritika keskenyebb útjain. Aligha véletlen tehát, hogy kötetének aláhúzott szavai nem csupán tárgyait világítják meg, hanem önmagát is. A Kortárs regényvitájában írta 1983-ban: „Sohase tudtam magamban elfogadni, hogy egy valódi eszmecseréhez való hozzászólásnak csakis az ellentmondás lehet a jogos és erkölcsös ihletője. Ellenkezőleg: minnél fontosabb volt a tárgy, az ellentmondásnál s fő-

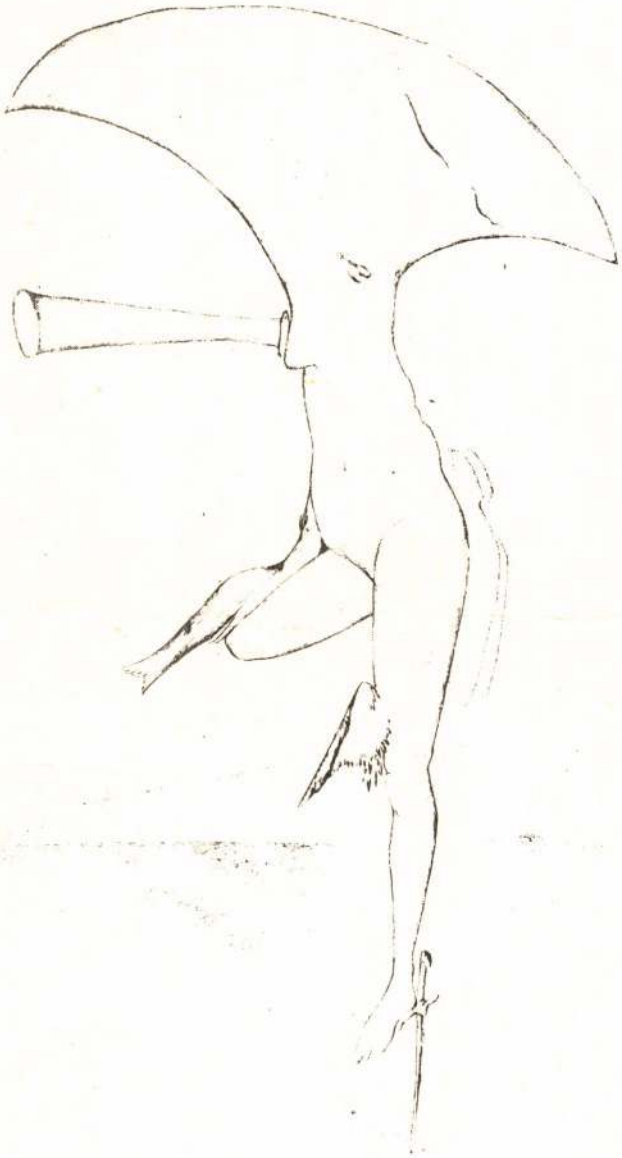

Ára: 20 Ft

Magyar József dokumentumfilmje

Egyaránt vonatkoznak-e mindenkire a jogszabályok és törvények ? Felelős-e a közösség anyagilag a vezetők hibájáért ?

A XX. Magyar Játékfilmszemle különdíjas filmje.

Bemutató: április 7.

Készítette:

MOVI

Almásy Aladár

Tanúvallomás Almásy Aladár kiállításáról

Tisztelt Bíróság!

Mint *Almásy Aladár* ügyében megidézett tanú, vallomásomat azzal kell kezdjem, hogy fent nevezett művészt régóta figyelem, műveivel több mint egy évtizede rendszeresen találkozom. Kapcsolatom a mesterrel barátinak mondható. Az Önök nyelvére fordítva a művészeti életből kölcsönzött szókapcsolatot, ez művész és művészeti író között olyan speciális viszonyt feltételez, amely nem merül ki a kritizálás rideg tényében. Ilyenkor a művészeti író speciális szolgáltatásokra hajlandó: tárlatot nyit és katalóguselőszót ír, elemzést alkot és propagandát fejt ki, valamint a művész is hajlandó ilyenkor különös asszisztenciára: beszélgetve megkávéztatja a vállalkozásban részt vevő tollforgatót.

Emlékezetem szerint esetünkben mind művészetírói szolgálatokról, mind kávézásról szó volt, de csak arról. Tanúvallomásomban büntetőjogi felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy az ügy főszereplőjével sem perben sem haragban, sem üzlettársi, sem vesztegetési viszonyban nem vagyok. Időnként manapság is felhívjuk egymást telefonon és a mai napig nem szerepel ingóságaim között Almásy Aladár-mű, így eleve kiküszöbölhető annak feltételezése, hogy művész és művészetíró között a hálapénz burkolt, esztétikus formája szerepet játszhatott. Tehát nem rendelkezem sem korábbi életművére jellemző rajzzal vagy grafikával, sem mostani pályafutására jellemző festménnyel és nagy-kompozícióval. Érdekem nem fűződik ahhoz, hogy az életmű két részét szembefordítsam, és az egyik vélt erényeit kijátsszam a másik vélt fogyatékossága ellenében.

Amit állítok, azt az igazság, csakis a tiszta igazság vezérli. Már amennyiben a mi szakmánkban igazságról lehet beszélni az egzakt terminológia hiányában és a sikamlós szóhasználat körülményei között.

Tisztelt Bíróság, én Almásy Aladárt nagy tehetségű művésznek tartom, de olyannak, aki az utóbbi időben rossz útra tévedt. Önök talán nem érzékelik bokros más irányú teendők miatt, hogy ez mikor és hogyan következett be. Önök, amennyiben áttekintették az aktákat, előfordulhat, hogy még mindig ugyanolyannak látják fent nevezett művészt, mint amilyen 1978-ban, a Stúdió Galériában megrendezett első budapesti kiállításának idején volt. Gondolatmenetük szerint, ha egy évtizeddel korábban sikert aratható egy mű, amely *Ollót tettek a kéménybe* címet viselte, akkor most mi a baj *Ollós Hortobágyi Anonymus első útkezetével*? Ha egy évtizeddel ezelőtt mindenkinek — nekem is — nagyon tetszett a *Párnaméltányoló*, akkor most mi fanyalognivaló akad egy *Porcelángalambot delejező zsellér*en? Ha így gondolkodnak, nincs igazuk. Nem fárasztom Önöket tovább a jobbnál jobb, szellemesebbnél szellemesebb, szürrealistábbnál szürrealistább régi és új címek felidézésével, a Tisztelt Bíróság éppúgy tudja, mint én, hogy *szavakban* ez az életmű ritka következetes: a címalkotási technika változatlan. Almásy igazi szabadalomra tett szert. A magyar művészettörténetben egyetlen elődje van, Ripp-Rónai, aki már a századelőn sokkolva nevettette nézőit a „Közeledik a vihar, Schlézingeréknél már esik" típusú fergeteges hatású képaláírásokkal. A szabadalom azonban kötelez. És nem merülhet ki a csomagolás fazonjának megtartásában, a márkajel külsőséges megőrzésében, azaz egy sajátlagos *verbális patent* alkalmazásában. Akkor is, ha fúj, akkor is, ha esik. Schlézingeréknél például esik. (Pardon.)

Türelmükkel nem visszaélve emlékeztetni szeretném a Tisztelt Bíróságot, hogy *az a címtípus*, az az évtizedes ötlet egy fölényesen okos és érzékenyen befelé forduló rajzstílushoz párosult. Azt a korszakot az egyszerűség kedvéért a „pangás" idejeként szoktuk magunk között becézni. Ahhoz pedig pompásan *illett* az a fajta szelíd képzőművészeti bohóckodás, amelyben az eltorlaszolt cselekvési szándékot iróniává betegíthette a művészi lelemény. Legszívesebben azt mondanám, hogy Almásy félabsztrakt félszürrealizmusa igen adekvátnak tetszett egy félhaladó és félkomfortos korszakban egy félénk értelmiségi számára, de nem mondom, mert e helyen Önök többször megróttak engem a félig érthető szakmai zsargon sűrű alkalmazása miatt.

Tisztelt Bíróság, megpróbálom tanúvallomásomat, mint szakértői véleményt a lehető legegyszerűbben összefoglalni. Fent nevezett művész érzékelte, hogy megváltozott a kor, amelyben él, érezte, hogy váltania kell, de ez számára csak homályos érzésként, nem belső élmény diktátumaként jelentkezett. Diktálni ezúttal a piac diktált. Mert ne felejtsük el: érzékeny-rebbenő tollrajzokból, macerás rézkarcokból csak akkor lehet megélni, ha létezik olyan erős művészeti mecenatúra, vagy olyan jól kereső házastárs, amely elnézi — vásárlói igénytől függetlenül — a művész rögeszmés útválasztását. Tudomásom szerint az autonóm rajz és az önálló grafika ma és itt nem rentábilis üzletág. A galériák is úgy vannak ezzel, mint a vendéglők. Tökfőzeléket és vargabélest kínálni nem olyan kifizetődő, mint dupla bélszínt és kékre főtt pisztrángot, mert az előbbiekből nagyon sokat kell eladni ahhoz, hogy a költség megtérüljön, míg utóbbiak révén a „kis forgalom, nagy haszon" elv alapján mindenki boldog.

Így feltehetően jól fognak járni az új Almásy-festményekkel azok a tehetősebb vásárlók, akik dióbarna nosztalgikus ebédlőgarnitúrájuk mögé a fehér falra már jó előre odaképzeltek egy divatos és talányos, selymes felületű és szépen dekadens kompozíciót. Jól járnak az ebédlőbe meghívott vendégek is, mert megtudván a házigazdától a kellemesen bizsergető festmény címét, az esetleg akadozó társalgás kis fáradsággal folyékony és hahotával tarkított csevellyé változtatható. És merem remélni, hogy a festőművész, mint speciális árut termelő speciális kisiparos is megtalálja számítását, és megköti a maga különbékéjét a gazdasági válságtól fenyegetett és társadalmi nyugtalanságtól zilált világunkkal, valamint nem lesz kiszolgáltatva sem a kultúrpolitika kiszámíthatatlan hullámainak, sem saját mezítelen, korérzékelő idegvégződéseinek. Szakadozott képfelület, szivárványszínskála, jó cím: mondjanak egy olyan rendszert, amelyben ez nem nyerő! Hogy mindez már kiürült? Ezt a majdani művészettörténet ítélőszéke fogja eldönteni! Jusson a gondból valami annak is!

Tisztelt Bíróság, kérem, vegye figyelembe, hogy ez az eset nem példátlan a mai magyar képzőművészetben. Amennyiben mint tanút rendszeresen foglalkoztatnak majd, úgy állok rendelkezésükre Somogyi Győző és Karátson Gábor, Balla Margit és Gross Arnold ügyeinek tárgyalásán is. Mennyi kiváló, nagy tehetségű rajzolóról, grafikusról van esetükben szó! Mennyi jobb sorsra érdemes invencióról! És mennyi személyiségzavarról árulkodó pályamódosításról, a könnyebb út választásáról vagy éppen a terméketlenségbe torkolló nagyot akarásról. Önök helyében elgondolkodnék a bűnmegelőzés lehetőségein is, a művészeti élet jelenlegi intézményein és a „vagy-vagy" választás káros utóhatásain. Tehát azon, hogy egy művész vagy azt csinál, amit ő maga akar, és akkor egzisztenciája bizonytalan, vagy azt csinál, amit várnak tőle, és akkor loholhat az eltűnt személyiség nyomába.

Tudom, egy tanú nincs abban a helyzetben, hogy tanácsokat osztogasson. Hogy a baráti viszony feljogosított volna engem is a bűnelkövetés megelőzésére? Hogy élnem kellett volna a szóbeli kritika fegyverével? Töredelmesen bevallom, a személyes érintkezésben én is a könnyebb utat választottam, bár némi lelkiismeret-furdalással tettem, amit tettem. Hálás vagyok a Tisztelt Bíróságnak, hogy a véleményemet udvariaskodás nélkül, konvencionális kötöttségtől függetlenül elmondhattam. Négyszemközt az ilyesmit mindig nehezebb.

P. Szücs Julianna

HÍREK

● INTERORG néven megalakult az első magyar—szovjet kutató-fejlesztő és tanácsadó vegyes vállalat, amely magyar és külföldi szakértők közreműködésével arra vállalkozik, hogy — főként a Szovjetunióban — felkutatja az üzleti lehetőségeket, és segítséget nyújt vegyes vállalatok szervezéséhez.

● BÓLYAI ERNŐ jogászra, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő személyiségére emlékeztek születésének 100. évfordulóján tegnap Budapesten, a Mező Imre úti temetőben. Sírját megkoszorúzták a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége és a Budapesti Ügyvédi Kamara képviselői.

● HÁROMCSILLAGOS szállodát épít Pannonhalmán a Komáromi Áfész és az egyesült államokbeli Mészáros International Incorporation nevű vállalat. A 28 szobás szállodát 1990 végén adják át.

● ELEMI CSAPÁS méreteit öltötte Mexikóban a múlt héten kezdődött hőhullám. A hét végéig 22 ember vesztette életét, az áldozatok nagyobb része gyermek vagy időskorú volt.

● HIBAIGAZÍTÁS. Tegnapi számunkban Az új, demokratikus baloldal alternatíváiról című kerekasztal-beszélgetésben Forgács Imre egyik válaszába hiba csúszott, technikai okok miatt. Az érintett szövegrész helyesen a következő: *„1957 és 1973 között a modern magyar történelemben egészen egyedülálló felemelkedés ment végbe."*

Valutaárfolyamok

(bankjegy és csekk)

Érvényben:

1989. május 31-től június 5-ig

Pénznem	Vételi árfolyam 100 egységre forintban	Eladási
Angol font	9 562,42	10 153,92
Ausztrál dollár	4 548,78	4 830,14
Belga frank	145,00	153,96
Dán korona	779,54	827,76
Finn márka	1 366,67	1 451,21

Elhunyt Giuseppe Patané

Giuseppe Patané, a müncheni rádiózenekar vezető karmestere kedd hajnalban szívinfarktusban elhunyt. Az 57 éves dirigens előző nap a müncheni nemzeti színház előadásán a karmesteri emelvényen esett össze; azonnal kórházba szállították, ám életét már nem tudták megmenteni. A kitűnő olasz művészt a magyar közönség is jól ismerte: Operaházunk sok emlékezetes előadását vezényelte, s koncertek élményével ajándékozta meg a hallgatóságát.

RÓZSA PÁL, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, a Hungarotex Külkereskedelmi Vállalat nyugdíjas főosztályvezetője, aki 1942 óta volt a párt tagja, 63 éves korában elhunyt. A temetése ma délután két órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben (Budapest X., Kozma utca 6.). — *Az MSZMP IV. Kerületi Bizottsága; a Magyar Ellenállók, Antifasisták Szövetsége; a Hungarotex Külkereskedelmi Vállalat.*

SMUDLA MIHÁLY, a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosa, aki 1943 óta volt tagja a pártnak, életének 82. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása május 31-én, szerda délután három órakor lesz a Tatabánya-újtelepi temető új ravatalozójánál. — *Az MSZMP Komárom Megyei és Tatabánya Városi Bizottsága; a Magyar Ellenállók, Antifasisták Szövetsége.*

KÖZLEMÉNYEK

A JÁTÉKSZÍN IGAZGATÓSÁGA közli, hogy a ma estére meghirdetett Villa Negra című előadás a Katona József Színház külföldi vendégszereplése miatt elmarad. Jegyek június 10-én, este 7 órára érvényesek.

Végső búcsú Galgóczi Erzsébettől

Kedd délután Győrménfőcsanakon, a Ménfői temetőben örök nyugalomra helyezték Galgóczi Erzsébet Kossuth-díjas írót. Ravatalánál ott álltak kulturális életünk képviselői, írótársai, barátai, tisztelői, a családtagok és a szülőfalu népe.

Az írótársak nevében *Cseres Tibor*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke vett végső búcsút Galgóczi Erzsébettől. A Művelődési Minisztérium nevében *Pusztai Ferenc* miniszterhelyettes mondott gyászbeszédet. A szűkebb pátria képviseletében *Jankovits György*, a Győr-Sopron Megyei Tanács elnökhelyettese búcsúzott az elhunyttól.

A katolikus vallás rítusa szerinti végtisztességet *dr. Pataky Kornél* győri megyés püspök adta meg. Ő egyebek között azt hangoztatta, hogy Galgóczi Erzsébet tudásával, vállalt hivatásával mindig embertársai javát szolgálta.

A sírnál a fiatalabb írógeneráció képviseletében *Nádas Péter* író búcsúztatta az elhunytat. Majd *Rupnik Károly*, a győri Kisfaludy Színház művésze elmondta Galgóczi Erzsébet egyik költeményét.

A sírt elborították a kegyelet virágai. (MTI)

MA: DOHÁNYFÜSTMENTES VILÁGNAP

Füstölgő nők

Május 31-ét dohányfüstmentes világnappá nyilvánította az Egészségügyi Világszervezet. Az Országos Egészségmegőrzési Intézet és a WHO egyik magyar központja, az Országos Közegészségügyi Intézet humángenetikai és teratológiai (azaz magzati ártalmakkal foglalkozó) osztálya, amelyet *dr. Czeizel Endre* orvosgenetikus vezet, a világnap magyar mottójául a nő és a dohányzás kapcsolatát választotta.

Miért? Becslések szerint a hazai lakosság 38 százaléka dohányzik, a férfiaknak mintegy fele, a nőknek pedig negyede. Csakhogy míg 1960 és 1980 közt a cigarettafogyasztás emelkedése 80 százalék volt, majd 1980 és 1988 között 9,1 százalékos csökkenést tapasztaltak a szakemberek, a dohányzó nők relatív aránya sajnos növekedett. Ez pedig komoly veszélyeket rejt magában. Ami a termékenységet illeti, a nem dohányzók öt százalékához képest a cigarettázó nők 11 százaléka nem esik teherbe, amikor gyermekszülésre határozza el magát. Kétszer gyakoribb náluk a méhen kívüli terhesség, a spontán vetélés. Újszülöttjeik 300 grammal kisebb súllyal jönnek világra, mint a többi gyerek, és kétszer annyi a koraszülés is. Dr. Czeizel Endre a Népszazenhétszer több kisbaba hal meg a cigarettázásra visszavezethető okok miatt, mint a rubeolavírustól. Az idén bebizonyosodott, hogy a nyúlajak és szájpadhasadék is sűrűbben fordul elő dohányos nők gyermekeinél. Ha csecsemő jelenlétében cigarettáznak, hajlamosabbá válik a hörghurutra, tüdőgyulladásra, a középfülgyulladásra, valamint az igen fájdalmas kólikára, s emiatt sokuk meg is hal. Ha a nő a terhesség alatt nem tartóztatta meg magát a dohányzástól, ezzel gyermekének kisebbfokú szellemi visszamaradottságot okozhat, a rosszabb agyi vérellátás miatt.

A dohányzó nőket más ártalmak is fenyegetik: két-öt évvel előbb következik be náluk a klimax, hajlamosabbak tüdő-, emlő- és méhnyakrákra, ha pedig fogamzásgátlót is szednek, amely megváltoztatja a vér alvadékonyságát, trombózisveszélynek teszik ki magukat. Nyugaton rá is írják a tablettára, hogy dohányosoknak ellenjavallt; vonatkozik ez a passzív dohányzókra is. Ha meggondoljuk, hány tablettával védekező nő nyeli mások füstjét hazánkban, jogos a kérdés: *ki védi meg őket?* Legalább a dohányfüstmentes világnapon töprengjünk el rajta.

Illésy Aladár

Az összeillesztés nehézségei

SZERENCSÉRE a végéhez közeledik az a kiállításssorozat, amely a mai magyar grafika irányzataival kívánt megismertetni bennünket az *Óbudai Galériában*. Talán nem kell hangsúlyozni, milyen dicséretes vállalkozás lenne (pártatlan művészettörténészek érzékenységére és éles értékítéletére támaszkodva) rendet teremteni a kortárs képzőművészet örömtelien burjánzó dzsungelében.

Szürrealista grafika címmel hirdeti e sorozat februári kiállítását az Óbudai Galéria. Ámde csalódás vár arra, aki — tájékozatlanul, a kiállítás címe alapján — valóban szürrealista grafikát akar látni. Hiszen e bemutató sem a klaszszikus szürrealizmus, sem annak kései, jellegzetes magyar változatához nem kapcsolódik, hanem a mai, negyven felé tartó grafikusok egynémelyikének kissé valóban szürrealisztikus, motívum-halmozáson alapuló lapjait gyűjti egybe.

Túl azon, hogy az egyes műveken sok apró képelem zsúfolódik össze, s hogy e képelemek felsorolásszerűsége, alkalmanként kontrasztja távolra vezető asszociációkra indítja a nézőt, túl sok közük nincs egymáshoz az itt együttesen kiállítóknak. *Almásy* Aladár például a képi és verbális humor egybejátszásaira épít, *Balla* Margit finomkodó művei decens jajkiáltások. *Badacsonyi* Sándor szokványos álmok mesterien naturalisztikus leírásával szolgál. *Szemethy* Imre formahalmozással filozofikusnak álcázott zsánerképek alkotója. *Felvidéki* András egy elképzelt világ építésze, ama jobb glóbusz rendjének földi hírnöke. Mindig érdekfeszítő ezeknek az alkotóknak az új lapjait szemlélni — bár most Óbudán felismerhető logika nélkül keverednek korábbi és friss alkotói pályaszakaszok —, *igy együtt azonban egymás szavát inkább gyengítik.*

A HAZAFIAS NÉPFRONT IX. kerületi bizottsága műgyűjtő köre a budai *Bartók '32* galériában szokta megrendezni éves kiállítását. E kör kispénzű embereket kíván a műtárgyak birtoklásának örömében részesíteni, az alapszabály szerint alacsony havi részlet fejében időről időre egy-egy eredeti grafikához vagy plasztikához juthatnak a tagok.

Ennek a szép elképzelésnek csupán egyetlen apró hibája van. A műgyűjtés sem nem kispénzű, sem nem kollektív ügylet. Még a mi piaci körülményeink között sem lehet olcsón főművekhez jutni, s nem lehet ilyen szervezett keretek között az egyedi értékekre rábukkanni. Az igazi mecénás vagy műgyűjtő nem számításból, hanem érzékei révén választja ki azt, *ami majd érték lesz.* Egy ilyen műbarátkör viszont nemigen tehet mást, mint kirostálja a ma éppen megbízható értékűnek számító művek közül azokat, amelyeket meg tud fizetni.

A Bartók '32 Galériában rendezett jószándékú kiállítás így hát semmiképpen sem tekinthető jelentős művek bemutatójának. A didaktikus mellékíz, a művészek bemutatkozása, önismertetése nem visz közelebb a grafikákhoz és kisplasztikákhoz, ugyancsak nincs jelentősége annak, hogy a rézkarcok lemezeit is láthatjuk a nyomatok mellett. A művészet, a jó művészet mellett egyedül a művek, a jó művek szólnak. Ám a műbarátkör tárlata sajnos a jelentős alkotók középszerű grafikáinak és plasztikáinak, továbbá a középszerű alkotók gyenge műveinek seregszemléje.

Egyvalami szól e kiállítás mellett, mégpedig az, hogy fölveti: nem kell belenyugodni a műélvezetre vágyó közönség és a műtárgyak eddig adott találkozási lehetőségeinek szűkösségébe, új formákat kell keresni, mégha az első nekifutások netán sikertelenek is maradnak.

Bán András

IV., Váci út 102.

14101 sz. Állatkert Főkapu büfé III. o.
XIV., Állatkert

14102. sz. Madárház büfé III. o.
XIV., Állatkert

14130. sz. Calypsó büfé II. o.
XIV., Vidámpark

1551. sz. Búzavirág Eszpresszó II. o.
XV., Bocskay u. 77.

A versenytárgyalásra 1984. március 29-én délután 15 órakor kerül sor a vállalat klubhelyiségében (Budapest VII., Rottenbiller u. 14.)

A pályázatokat legkésőbb a versenytárgyalást megelőzően 8 nappal írásban kell benyújtani a vállalat központjában (Budapest VII., Rottenbiller u. 14. sz. alatt)

A pályázati feltételekről 1984. február 28-tól részletes tájékoztatást ad a fenti címen Kútvölgyi Lóránt munka- és üzemszervezési csoportvezető
Telefon: 424-709

ÉSZAK-PESTI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő nézőnek, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijotéja* még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatát*.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak (*Vízparton*, illetőleg *Parton*).

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfael egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi (*Régi rajz*). A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica Georgeta új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motívumzuhatagot (*Emlékhatár, Határeset*). A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (*György* Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképp rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festményi „firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel (*Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernnek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesteréhez „visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!" (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ősi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maracskó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai (*Sámson és egy filiszteus!*), *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fosszíliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körüludvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
ORAVA AUTÓKFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG
A HASZNÁLT AUTÓT
VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET
5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA
A XIII. ORÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

ALMÁSY Aladár

ezek azóta alig változtak. Az *Egy teraszon*, a *Koan I.*, az *Egymás*, („… csak az kerül / elém, amit már elhagyok", így, jelen időben), az ebbe a kötetbe nem beválogatott *Ők hagynak el…*, *A séták*, a szinte könyv nélkül tudott *Alsóváros*, *A szobák*, néhány sor a *Kerítés*ből hamar kedvencekké váltak. A *Nyers* ma már minden, csak nem nyers, hanem klasszikus. Ezektől a versektől nagyon idegen még mindenfajta poén, talán mert annyira koncentráltak, a megszólalás szentsége sugárzik belőlük. Alkonyt, halált, elmúlást, árnyékot „ír meg" Tandori, ezek a „témák" valóban meg vannak itt írva, plasztikus, erős konkrét szavakkal, amelyek mögött a lecsupaszított viszonyok, elvontságok mint árnyékok jelennek meg. Nincs hagyományos értelemben vett szerelmi líra Tandorinál, nincsenek nők, vagy legalábbis nincsenek megszólítva, nincsenek szerelmi jelenetár- tek, kivel volt, mit csináltak (idéme- zőjelbe kellene tennem, annyira victer- cesnek hat), nőkkel kapcsolatos renái- nények, csalódások, szenvedések, *ládak*- ömök, boldogság, vallomás. Nincs *sal* (S erelmi intimitás, hogy ne mond- *nővér*- n: frivolság, az ide tartozó szavak *Apróhi*- nyoznak a majdani Tandori-szó- *gyar Hí*- l. Ha úgy általában nem szokás *váltás ny*- non kérni azt, ami nincs (nem *Hírlap)*; G lenni), a fenti hiány mindengetlen (*Nép*- ényként említhető. Okként *nek* (*Nép*- n nem egyfajta szemérmet *(Magyar N*- k meg. A Tandori-versek-

még megmarad a betűknél és írásjeleknél, a rajzok később következnek.

Mivel ezeknek a formai játékoknak térre és levegőre van szükségük, csak sajnálni lehet, hogy a jelen Kincsestár-kötet nagyon spórolósan bánik a papírral, megfojtva ezzel jó néhány verset. Az *A gyalog lépésének jelölhetetlensége osztatlan mezőn* címűt pedig bunkósbottal vágja agyon: nincs osztatlan mező a cím alatt, vagyis csak a címet közli, a „verset" nem. Ez „mindössze" érzéketlenség vagy figyelmetlenség, amit nem érdemelnek ezek a versek (mások se). Olvasóként azonban nem észlelem még a kísérletét sem annak, hogy a kötet szedésével, elrendezésével a szerkesztés igyekezett volna a versek formájához igazodni. Az *A. Rimbaud a sivatagban forgat* és a *R. még egyszer átpergeti ujjai közt az ábécét* viszont az átszerkesztés áldozataként megokolatlanul kerül a ciklus végére. Nyereség viszont az eredeti kötet sajtóhibáinak kigyomlálása. Míg Tandorit köti, hogy az általa csak bájosnak nevezett sárga könyv (én elvenném e szó lekicsinylő értelmét) (ismét sárga, csak másmilyen) újrakiadásánál nem szerkesztett újra, nem nyúlt bele, hiszen egy újabb olvasónemzedéknek akart megmutatni valami történelmit, a jelen Kincsestár-kötet szabadon vá-

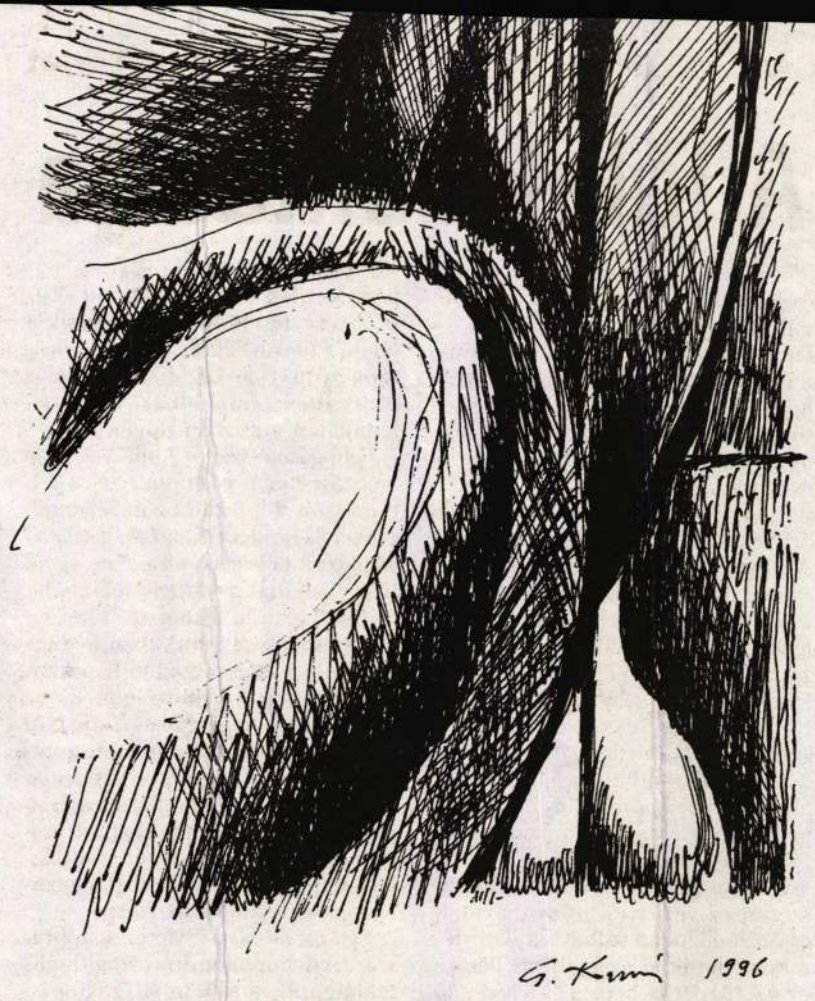

Kornis György rajza

(1976722/b), aligha értik a(z) *1976722/a – Hézagpótlás* című verset, ahol az első szó úgy ad választ a második szótól kezdődő kérdésre (bezárva – nem nyitva hagyva! – most a kompozíciót), ahogy a cummings-is-írhatta-volna, csak a két zárójelre redukált *Halottas urna két füle…* című zár kívülre (mi?) mindent.

A József Attila Kör

Irodalmi Egyesület 2001. augusztus 31-i közgyűlésén tagságának korhatárát 35 évről 40 évre emelte.

Kérjük azokat a már korábban kiöregedett JAK-tagokat, akik szeretnének újabb néhány évet JAK-tagként eltölteni, adják be újrafelvételi kérelmüket a JAK 2002. március 1-jén tartandó közgyűléséig.

Az újrafelvételi kérelemhez kérjük mellékeljenek szakmai önéletrajzot és publikációs listát. (A JAK-ba első ízben jelentkezők kérelméhez két JAK-tag ajánlása is csatolandó.)

Beküldési határidő: 2002. február 22.

Cím: József Attila Kör, 1062 Budapest, Bajza u. 18. Tel./Fax: 352-7103, e-mail: **jak@axelero.hu**

További felvilágosítás: Segesdi Móni JAK-titkárnál, hétfőn, szerdán és csütörtökön 10-től 14 óráig.

GAÁL JÓZSEF:

A lélek kentaurja

Almásy Aladár szobrai új megvilágításba helyezik munkásságát: a finoman szövött, szinte biedermeier álomvilág után, ami eddig is csak felszíni burok volt, most tragédiába oltott, groteszk világ hatalmasodott el munkáiban ezen a kiállításon. A szobrok a múlt héroszait idézik, de már csak bomló jelképek, szétfeslő, vonagló komédiások – Orfeusz, Noé, Zarathustra, Goethe és Széchenyi ugyanaz a kétségbeesett ember, önmagával meghasonlott, aki már hiába keres kapaszkodót, csak sodródik. Egy örvény söpör végig mindegyik figurán, egy belső örvény, a művész vízióképzete. Folytatódik a szürrealista alkotómódszer, de itt a manierista illúzió és az önkiíró automatizmus tárgymágiával egészül ki. Furcsa, vezeklő alakok mintha egy eklektikus vagy inkább szinkretikus vallás stációinak szereplői lennének, Zarathustra keresztet cipelve állati kecskeszarvval felruházott lény, egy másik kompozícióban, melynek címe *Egy derékszögű kaszára átszellemült Zarathustra*, földhözragadt, magatehetetlen prófétát jelenít meg. Nyugtalanító és életképtelen hibridlényekkel állunk szemben, mert nem érezzük elvont plasztikának; valami életcsíra is van a szobrokban, mert mozgásuk nyugtalanítóan életszerű, annak ellenére, hogy torzók, csökött formák és holt tárgyak applikációiból állnak össze. Testből fakadó zsigeri világ ez, ami csak közvetlen csatornán, a tudatalatti mélyéből képes így a felszínre jönni. Így lesz az ösztön, a szellem és a gyakorlott kéz együtthatása által minden mű vízió és kinyilatkoztatás. Kicsúfolják a halált, de a valós életnek már csak árnyékai ezek az elenyésző torzók. A köztes lét teremtményei ők, a múlt kultúráinak típusfigurái, akik csak torzulnak és elvesznek az emlékezet nélküli múltban, az emlékezésre képtelen jelenben, így csak az álomba merülő lélek csapongó fantáziái. Mintha ezek a szorongó képzetek megelőlegeznék, megsejtenék a bardo-állapotban, a halál előtti alig-létben csapongó képi víziókat, amikor a lélek már elszakad a testtől, és a megzavarodott elme világok sokaságát építi. A tibeti felfogás szerint ez veszélyes, irányíthatatlan és őrült állapottá válhat, amikor démonok lepik el az embert. Persze ez az állapot is képzet, a vizionáló ember örvénylő képsorai által következtetnek erre az állapotra. Egy utolsó nagy látomással búcsúzik a lélek a fizikai léttől, a túlvilág küszöbén az e világi lények formái elegyednek, variálódnak, majd belehullanak a káosz kürtőjébe.

Felfogásom szerint Almásy Aladár szobrászatában is a bomlás és a feltámasztás állapota között léteznek ezek a köztes lények: a *Lélek kentaurjai* ezek a képzetek, ez a címe egyik plasztikájának is, amely leginkább egy szürrealista felfogású műtárgyhoz hasonlít. A szobrokban a stílus által mégis érzünk valami barokkos eleganciát, kifinomultságot. Ez az egyéni stílus egységes ritmusban tartja a szobrokat, de ez nem tompítja a nyugtalanságot. Az irracionális világon belüli következetességre mondhatjuk, hogy paralogika, ami nem ütközik az elfogadott valósággal, hanem a valósággal párhuzamos, vagy fordított tükörképe.

Egy másik olvasatban ez a szobrászat pszichorealizmus, individuális feldolgozása a mitikus világfelfogásnak, egyben reflexió a belső világ ellentmondásaira. Hiába romboljuk le a régi mítoszokat, újakat kell teremteni és azt is lerombolni, de előbb-utóbb a régi mítoszok is feltámadnak, a tudatalattiba száműzött antik hősök, bálvánnyá vált héroszok vonaglanak a mélyben, és esetlen kreatúraként törnek a felszínre. A szobrokat látva érthetjük meg Almásy Aladár világát: távol van a hermetizmustól, a misztikumba zárkózástól, a művek a szépelgő ezoterizmust is rombolják. A groteszk világgal kiprovokálja a tradíciók újraértelmezését, előtérbe helyezi a gyermeki, költői önfeltárulkozást, ami a modernizmus öröksége lenne, de a fogyasztói kultúra lefokozza a múltat s már nem képes érzékelni az emocionális erővel feltörő látomásokat. A mimézisnek egyik legfontosabb pólusa, a belső, szubjektív valóság tere, ahol igazából eldől világunk sorsa, ezért a megismerés útja elsősorban önvizsgálat, a belső képzetek feltárása, megjelenítése: a művészet által így léphetünk túl minden racionálisnak hitt tévképzeten.

Almásy szobrászata sokszólamú tragikomédia, a komor metafizika és a blaszfémikus lázadás egyaránt jelen van, ezt az összetett jelentést épp a legtárgyiasabb műfajban érte el, ha félhomályban csak a szobrok sziluettjeit látjuk, kalligrafikus könnyedséget érzünk. A tárgyapplikációk ellenére a plasztikák felületi játéka festői, szinte Rodin- vagy Daumier-könnyedségű mintázással oldja meg, s valóban, Daumier szobrászata, mely szatirikus hatást fokozó torzításairól ismert, összehasonlítható ezekkel a szobrokkal. A *Döblingi Meghasonlott Széchenyi* portréja valahol távoli rokona Daumier groteszk portréinak. Ha tovább elemeznénk Széchenyi-szobrát, joggal említhetnénk Dubuffet és az Art Brut irányzatát, mert ez a szobor egyszerre torz és otromba, részleteiben pedig érzéki felületgazdagsággal van megmintázva. A szürrealista tárgyelemek azonban felborítják az önálló formajelentést, meghökkentés által ez a frivolitás a jelentésben is hangsúlyt kap, abszurd világot teremt, amelyben benne rejlik a blaszfémikus lázadás és elégedetlenség, de ennek az abszurdnak része a groteszk vidámság és gúny is. Minden szobor valójában önvizsgálat, minden szobor a művészszerep metaforája, az alkotó, teremtve kételkedő ember lélekállapota. Nem kapunk és nem is kaphatunk megfejtést, mert önmagunk megfejthetetlensége minden szobor, az emberi lét és tudat változó állapota, a csapongó fantázia káprázatlényei.

(A kiállítás január 27-éig tekinthető meg a Dorottya Galériában [V., Dorottya u. 8.])

Almásy Aladár

ÉS 1993. márc. 19.

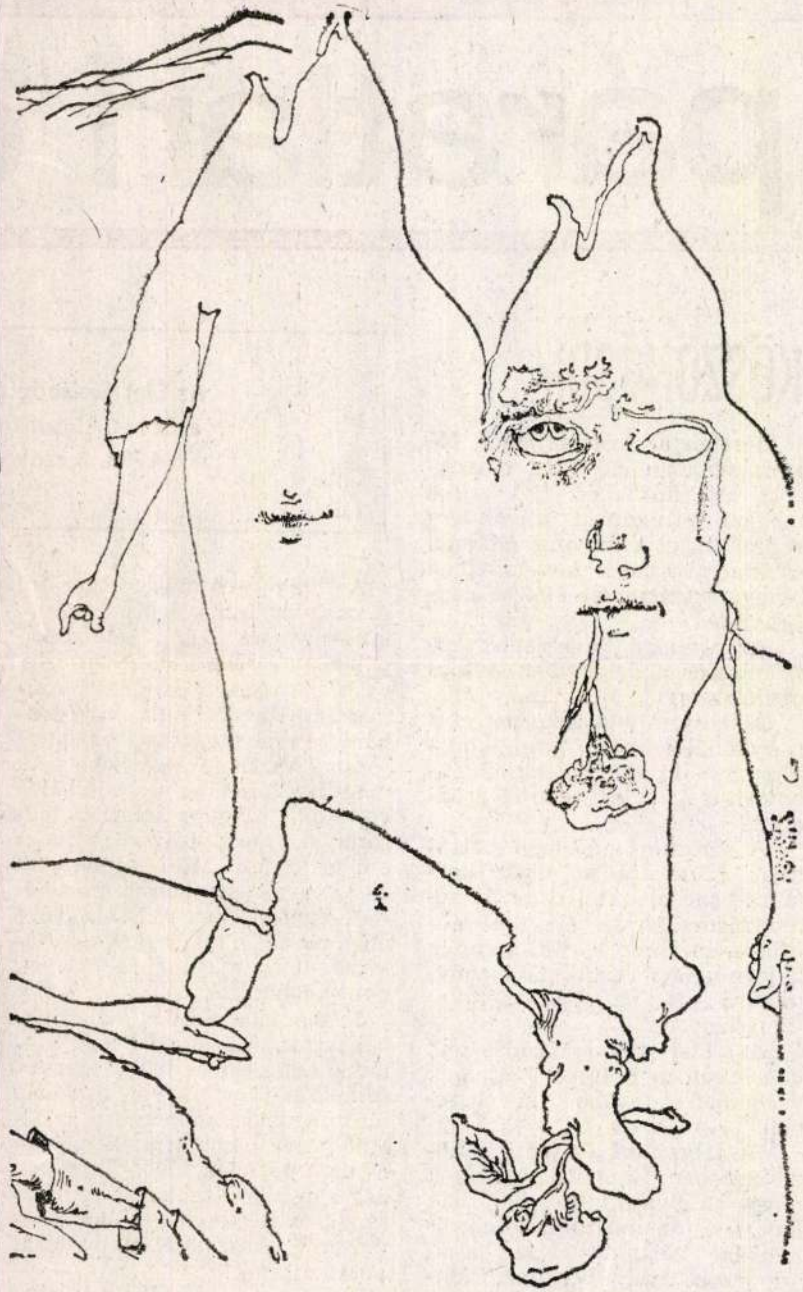

Almásy Aladár rajza

páratlan

KÖSZÖNŐSDI

Idézetek az írott sajtóból, főként azonban élőszóval elhangzott tudósításokból: „A zsíros magyar étrendnek, a bőséges reggeliknek, a rohanó életmód okozta stressznek köszönhetően Magyarországon az elhízás népbetegség."

„Az éjszakai hazajárásnak köszönhetően a Bakonyban számos mellékútvonal járhatatlan."

„Néhány, általa finanszírozott nagyvállalat rossz gazdálkodásának, majd csődjének köszönhetően a bank helyzete megrendült."

„A sorozatos pénzügyi botrányok közepette az olasz kormány három minisztere is lemondásra kényszerült, több politikus börtönbe került, s ennek köszönhetően rendkívül bizonytalanná vált az olasz belpolitikai helyzet."

„Az idei tél elhúzódásának köszönhetően a fűtési költségek várhatóan tovább növekszenek."

Mit tehetünk? A fentiek következtében, az itt idézettek *miatt*, az olvasottak és hallottak *hatására*, az iméntiek *folyományaként* hálánkat fejezzük ki mindazon nyelvújítóknak, akiket illet.

Köszönjük!

De azért engedjék meg, hogy

Az Élet és Irodalo
a Soros Alapítvá
1993. I. szaka

A Duna Tévé műsora igen jó! A magyar filmgyártás és tévéműsorgyártás elmúlt évtizedeinek remekműveit láthatom újra.

Drága nemzeti érzelmű honfitársaim! Ha az elmúlt évtizedekben nem jártatok moziba, mert rosszak voltak az Aczél-korszak magyar filmjei, ha elégedetlenek voltatok a Magyar Televízió műsoraival, most legyen vége a csüggedésnek! Most mindezeket — az egyébként igen jó műveket — megnézhetitek a Duna Tévé műsorában, mint a rendszerváltozás utáni magyar és nemzeti politika hordozóit.

Jelzem, az elmúlt évtizedekben valószínűleg azért nem vettétek észre, hogy jók a magyar filmek és jó a Magyar Televízió műsora, mert alámerülve az ellenállásba, nem jártatok moziba és nem néztetek tévét. Tegyetek hát eleget a Közakarat felhívásának és nézzétek a Duna Tévé műsorát, évtizedek mulasztását pótolhatjátok!

Halák László

Almásy Aladár, grafikus

A Helikon Galériában megnyílt kiállításának ismertetése.

P. Kücs Julianna: „Szívre lépő szívtelen térfi" 7.

Népszabadság Bp. 1980. jan. 11.

Ahmassy Aladár

Méltatás.

Pataki Gábor. Új grafikai szerzeminek,
Művészet, 1981. január – 57. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

Almási Aladár

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1972 JUL 2-

Művész-növendékek kiállítása

1972 JUL 2-
1021

A Miskolci Képtárban tegnap, július 1-én délben nyitotta meg *Brandstätter György*, a Miskolci városi Tanács művelődésügyi osztályának csoportvezetője a Magyar Képzőművészeti Főiskola tíz növendékének kiállítását. A kiállított anyaggal és a művészetekkel szembeni elvárásainkkal kapcsolatban mondotta: „...bízunk abban, hogy művészi ambíciójuk töretlenül fejlődik évről évre, kifejező erejük egyre erősebbé és egyértelműbbé válik, alkotásaikkal igazolják: képzőművészetünk a legjobb úton halad, a maga sajátos módján a legteljesebb mértékben segíti legszebb törekvéseinket."

Bízvást mondhatjuk, hogy kellemes meglepetésben van részük azoknak, akik megtekintik a tíz művésznövendék kiállított anyagát. Különösen Almási Aladár lapjait ajánljuk figyelmükbe, az ígéretes jövendő alkotók közül ő talán a legérettebb. A fiatalok kiállítását, akik egyébként húsz év szünet után ismét miskolci művésztáborban dolgoznak, július 14-ig láthatják az érdeklődők.

vezetek — néha fegyelmi eszközökkel is — felléptek ellenük. Ez a fellépés viszont nem mindig volt eléggé elvszerű és következetes. Legalábbis ami a mércét, egy-egy cselekmény elbírálását illeti. Néhol más mércével mérték a vezető beosztásban dolgozókat és ismét mással — rendszerint szigorúbbal — az egyszerű dolgozókat, párttagokat. Ez joggal sértette és sérti a kommunisták és általában a becsületes emberek igazságérzetét.

Most a KEB elvi állásfoglalása és a Politikai Bizottság levele segít eligazodni az ügyek lényegének megítélésében és elbírálásában. E dokumentumok megállapításai, útmutatásai a legutóbbi taggyűléseken, gondolom, nem véletlenül találkoztak megyénk párttagsága döntő többségének osztatlan helyeslésével és egyetértésével. Sok-sok elvtársunk kifejtette, hogy ezek igen nagy segítséget jelentenek a problémák megoldásához, a fegyelmi vétségek megelőzéséhez, a pártfegyelem megszilárdításához — a kommunisták eszmei, erkölcsi és cselekvési egységének erősítéséhez.

— Tapasztalataink szerint többen valamiféle „varázsszernek" tekintik a Politikai Bizottság levelét és a KEB állásfoglalását a pártélet rendjének és fegyelmének megszilárdításában. Mások kételkednek az elvi útmutatások gyakorlati megvalósulását illetően. Hogyan vélekedik erről a megyei pártbizottság első titkára?

— Mindkét elképzelést helytelennek tartom. Magától értetődik, hogy az említett dokumentumok önma-

ALMÁSY SZEMETHY

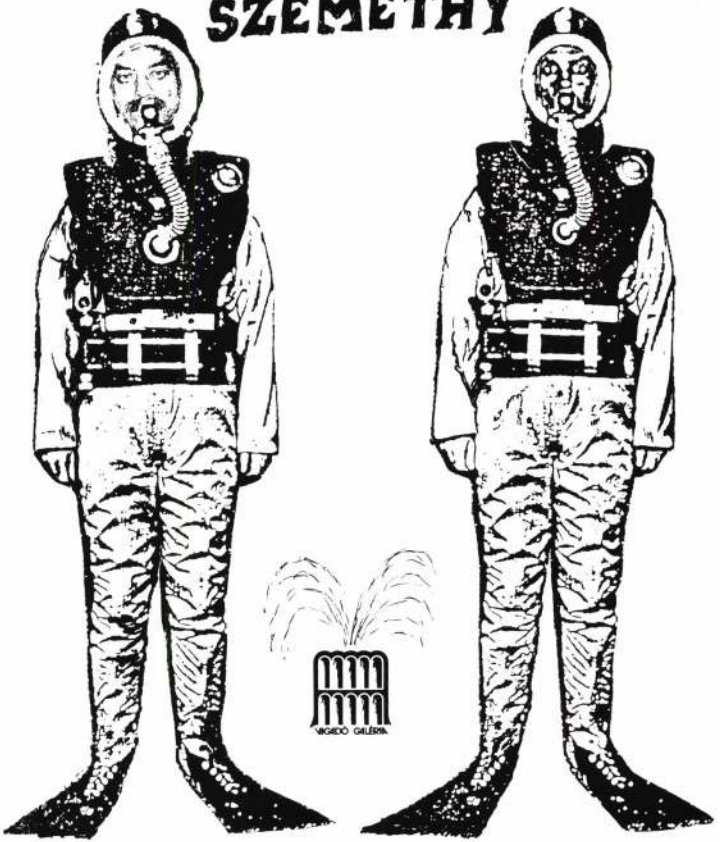

1995 augusztus 17 - szeptember 3.

Megnyitó:
1995. augusztus 17
17 óra.

Megnyitják:

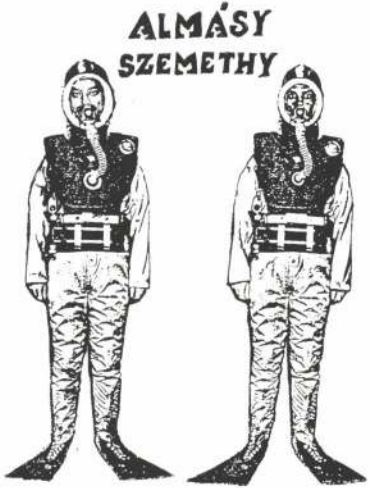

VIGADÓ GALÉRIA
(Budapest V. Vigadó tér 2.)

ALMÁSY Hadas

Trió

A látszólagos szereplők: nő, madár, könnycsepp. Majdnem ugyanazok, akik a táblabíróvilág festményein váltak népszerűvé. A valódi főszereplők: vonal, satírozott felület, fehér papír. Tehát ugyanazok, akik az ábrázoláshoz nem ragaszkodó új rajzművészet győztesei lettek. Biedermeier + nonfiguratívitás? Ritka összeadási művelet tanúivá tett minket az az Almásy Aladár, aki régebben sem a konformizmusáról vált nevezetessé. De mi az önálló szabadversként működő grafika cím, és a szabadon alakított lebegő forma e tudatosan vállalt rajz-travesztiához képest?! Ha régebben a nyelvi lelemény és a gáttalanul sikló vonal működött stílusától elidegeníthetetlen kézjegyként, most bővült az eszköztár. A múlt-örökség is beállt abba a sorba, amelynek végén kiosztatik az Almásy-féle szerep.

Fejek, fejsorozatok, fejsorozat-sorozatok. A legújabb kori magyar képzőművészet teli szürrealisztikus és elvonatkoztató, szatirikus és realista, kommersz és fantáziáló, stilizált és még rengetegféle arc-parafrázissal. Mintha a festő-grafikus a kezéből kicsúszott teljességábrázolás miatt úgy állna bosszút, hogy megfigyeléseit végtelen hosszúságúra nyújtott vizuális lamentációvá tágítja. A fejek szériává szélesednek, a szériák előbb-utóbb ikonosztázzá bővülnek, az ikonosztázok túlnövik még a legnagyobb képzeletbeli templom leghosszabb szentélyrekesztőjét is, és olyan pantheonná szerveződnek, amelynek méretét immár nem befolyásolja a mű belső igénye. Nem tudni, hogy mi lesz az Almásy-féle „madaras-fejes" rajzok számbeli sorsa, de már most gyanítható: semmi közük e burjánzásra kész megfékezhetetlen műcsoportokhoz. Capriccióknak születtek, a kifulladás első jelére vonalvarázsuk megszűnik, csak addig élhetnek, amíg készítőjük nem telik el a rajzolható hasonlat játékával.

„Vegyünk például egy nőt, egy madarat, esetleg néhány könnycseppet" – javasolja a grafikus. – „Annak idején Barabás Miklós is tett hasonlót" – folytatja a gondolatsort. „Ne feledjük azonban: a nő és a döglött madár, a nő és a simogatott madár, a nő és a megcsókolóztatott madár csak a hajlékony vonal jóvoltából válhat azzá, amivé vált. Az illúzió csak addig tart, ameddig a ceruzát mozgató művelt kéz van szíves engedelmeskedni a maga elé tűzött programnak. Holnap talán vitorláshajó, barokk csendélet, csatajelenet idéződik a korlátlan lehetőségeket tartogató fehér papíron".

Ez a logikai sor persze a képzelet műve, szóban sosem hangzott el, csak az interpretátori önkény láttatta ezt a műben és tette hozzá: van egy grafikusunk, aki éppúgy ismeri a mesterség szabályait, mint a klasszikusok, és éppúgy nem tiszteli a témában rejlő szentimentális tartalmat, mint a modernek. Még Weöres Sándorhoz hasonlít a leginkább.

(pszj)

nem vagyunk benne? És olyan cipőkben mennek, hogy a béka a cipő alján átmegy. És: ezeret éltünk, de ezeret nem élünk.

Lesz egy nagy világi háború, mert az Isten olyan fejedelmeket ád, hogy ne tudjanak egyezni, s esszevágnak, s egy fejedelemnek kell maradni. S aki ember megmarad, három hónapig kell menjen, véren, köveken, romokon, hogy embert találjon, s azt testvérnek fogja fogadni.

A világnak a végét észre lehet venni. Előtte harminc évvel semmi szaporodás nem lesz, sem állatban, sem emberben. S aztán akkor, mikor közeledik a világ vége, lesznek kígyók, akik az embereket bántják, lesznek sáskák, akik semmit sem bántanak, csak az embert. Jelek lesznek a holdon, jelek lesznek a napban. Annyi ki van jelentve, hogy tizenöt nap alatt lesz vége a világnak. Lesz tűzeső és kékköves eső. A vizek, a tenger kidúl a medréből, ég a víz, mint a zsír és az emberek nem tudnak meghalni, azt a tizenöt napot végig kell viselni. Tizenöt nap alatt tizenöt féle csapás lesz. Kimennek a temetőbe és ott sírnak, hogy a holtak keljenek fel és adjanak helyet néki, hogy ők már egyszer rejtőzzenek el a föld színéről.

(Józseffalva, Andrásfalva)

Az utolsó ítélet

6. A világ végén Jézus Krisztus urunk megint eljön a fődre. Megérinti a koporsókat, a sírokat megérinti a pálcájával és fel fognak támadni mind a halottak. Akkor kiválasztja a jókat, a jókat teszi jobbra, a rosszakat teszi balra. A rosszakat belöki a pokolba, és a jókat felviszi, egy nagy aranyhidat létesít, és azon felviszi a mennyországba. És akkor a földet elsüllyeszti a pokolval együtt a tenger fenekére. Többet nem lesz sem föd, sem pokol, csak az ég, a mennyország.

(Klézse)

Almásy Aladár: Nincs madár

Almásy Aladár: Most majd minden eldől

Almásy Aladár: Érdek-madár

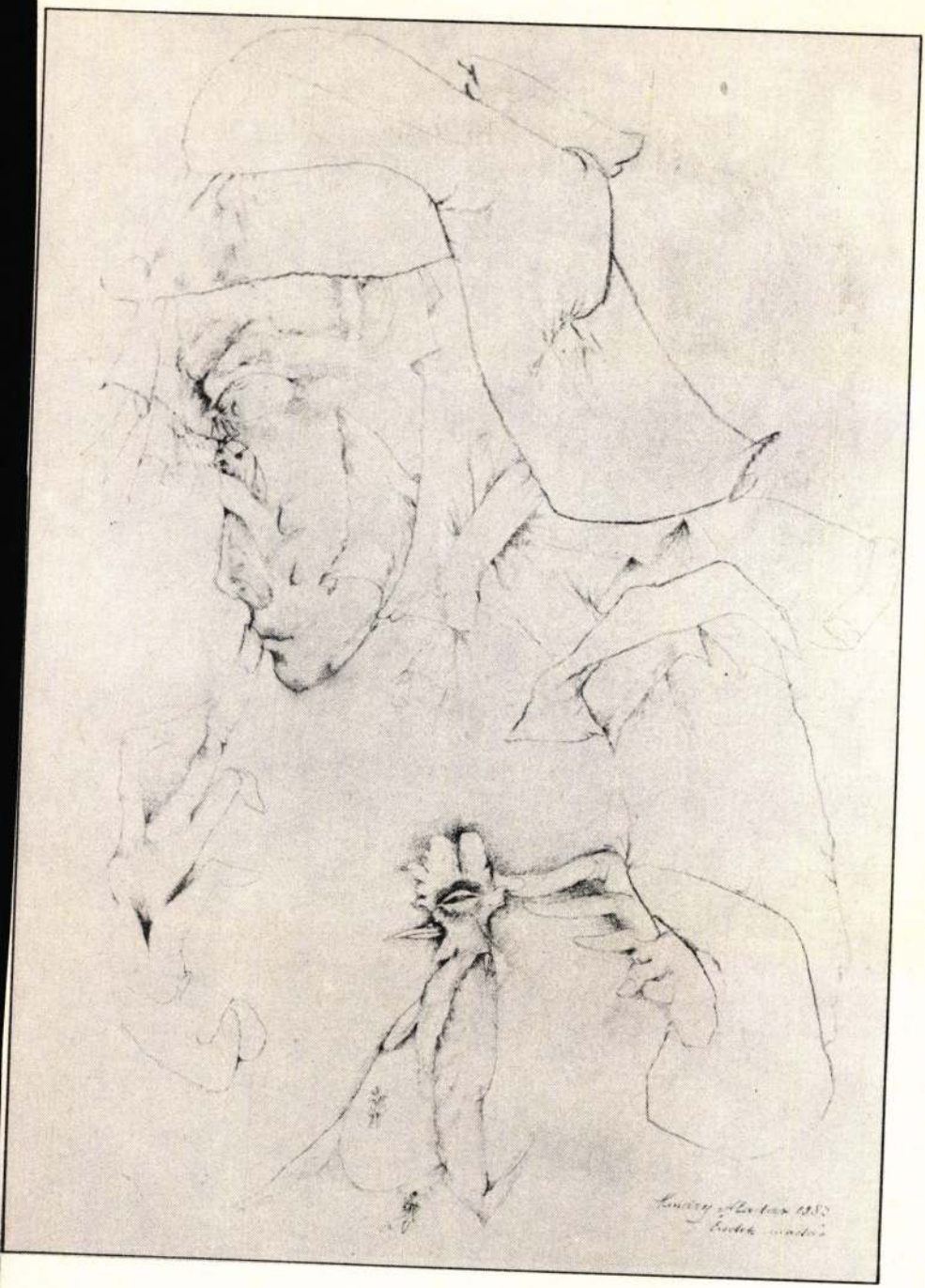

Turczi István

Az 50. genfi zsoltár

Nem bukolikus naplemente
elegáns teremtésmítoszok
se bibliai arcél meg
míves aranykeret:
prédául rágalmazóknak
bajonett-nyelvű
sunyiknak kétkedőknek
odahajítom szívemet.
Valljatok színt végre
hiába zúdulnak megtévesztésül
görnyedt testemre mosoly-lavinák
meztelen hátamon végül
felszakadnak az idő korbácsütései
s kiderül: ki ellenfél ki felebarát.
Ott fenn: áldozataink forrásvidéke
kövirózsák és szétmálló golgoták
pinea-erdők mirtusz ezüstfenyő
zord remeteként motyogó hegyek
a patakok mint szapora imák
csörgedeznek völgyek szegélyén
lent tó bőrén reszkető megtért orchideák.
Béke vagy görcsös háborúság
közös élet vagy hitvány halál
az alázat tisztító könnye
minden népet egyként megítél
s bölcs tenyérjósok szaván a bűn
olcsó megbocsátást talál.
Valljatok színt végre
oldásra jöjjön pecsételt kötés
ha már rólam elfeledkeztetek
legalább példámat hordozzátok
a világon körül: áldásom kísérjen
ne hosszú menetben néma temetés.

Almásy Aladár, grafikus

(p 12 j): Trió 124 – 127

Mozgó Világ, Bp. 1984. jan.-febr. X/1,2

hetően. A kötet összeállításakor a védett alkotások száma 61 volt, mára pedig 62-re emelkedett.

A Kelet-magyarországi Tervező Vállalat 1983-as műemlékvizsgálata alapján, a városi műemléki albizottság által javasolt kiegészítésekkel alakult ki az a program, amely majd száz további építmény országos védettségére, 125 építmény helyi védelmére tesz javaslatot. A műemléki kataszter teljes körű bemutatására nem vállalkozhatott. Vadász György fotóművész odaadással vállalt munkáját nem fejezhette be, a kötet megjelenését nem érhette meg.

A műemléki kataszter több mint százötven épületet és néhány köztéri plasztikát mutat be. Néhány évvel ezelőtt további közel háromszáz épület várt arra, hogy értékeit felfedezzük. Tervezési térképeinken kis fekete körökkel jelöltük ezeket. Vajon hány ilyen kör maradt mára? Legfeljebb kétszázötven. A műemlékek sorsa? A kataszterben bemutatott értékek közül az utóbbi néhány évben felújítás ürügyén minden ízében hamissá váltak a Béke útja 31. szám alatti épület, de a Batthyány utca 12. számú épület ablakai, a Medgyessy-múzeum kapuja, Borsos József ravatalozójának padlója is már csak álműemlék.

A műemléki kataszter további – műemléki védelemre javasolt – épületei jórészt azok, amelyeket elkerültek az elmúlt évtizedek felújításai. Kivételesen szerencsések azok a házak, amelyek „csupán" belül roncsolódtak szét, legvonzóbb részleteiktől – faragott lépcsőkorlátok, falburkolatok, favázas üvegfalak, vésett betétes, díszített ajtók – „szabadultak meg".

Ha a kataszter minden őrzésre méltó homlokzatot tartalmazna, a „naprakész" állapotot úgy mutatná be, ha a kötetből havonta kihullana néhány lap. Nem hiszem, hogy mindenáron minden értéket – sőt a helyes történeti összkép érdekében arányosan a korabeli értéktelenségeket is – meg kell őrizni. Az azonban mégis abszurditás, hogy a pusztulást ne az idő, hanem iszonyú drága felújítások rombolása hozza! Úgy gondolom, amíg műemlékvédelmünk ünnepein hallgatunk a kudarcokról, e kritika nem hígítható sikeres felújítások méltatásává.

Debrecen műemléki katasztere – a túl gyorsan fogyatkozó még bemutatásra váró értékek számbavételével kiegészítve – minden debreceni polgár, különösen a diákok és tanárok számára látásgyógyító lehet. Feltéve, hogy pszeudokönyvsegédlet-lepléből kibújhat, és más értékfeltáró munkákkal együtt a közeli jövőben kereskedelmi forgalomban elérhetően megjelenhet.

KŐSZEGHY ATTILA

A mai magyar grafika kalapos királya

ALMÁSY ALADÁR KÉPI VILÁGÁRÓL

Almásy Aladár már szerepelt az Alföld hasábjain, lévén debreceni születésű, most azonban művei más megvilágítást, aureólát kapnak.

1969-től 1976-ig végezte főiskolai tanulmányait Bernáth Aurél, Rozanits Tibor, Barcsay Jenő és Ék Sándor tanítványaként. Elsőként kapta meg a Kondor Béla-ösztöndíjat, aztán évekig élvezte a Derkovits-ösztöndíjat – mindjárt a végzés után. Első nagy önálló kiállítását 1976-ban rendezték Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban. Százötven rézkarcot, színes toll- és ceruzarajzot állított ki. Még abban az évben bécsi és New York-i bemutatkozás következett, később eljutottak munkái Duisburg, Friedrikstadt (Norvégia), Frankfurt, Hamburg és Párizs stb. kiállítótermeibe. Szemelgetve a „piktográfia" adataiból, említsük meg, hogy 1980-ban elnyerte a Derkovits-

Alföld, 1986. 11. szám

pályázat nagydíját, 1985-ben a miskolci grafikai biennále nagydíját, közben bemutatkozásait mindenütt osztatlan elismerés övezte.

Nem kétséges, a negyvenéves Almásy az utóbbi évek egyik legsikeresebb magyar grafikusművészének számít, s a kritikai kórus tanúsága szerint ehhez a pozícióhoz nem férhet kétség, ez tehetséggel, munkával kiküzdött hírnév.

Almásy Aladárra – vallomása szerint – Dienes János figyelt fel elsőnek, amikor a nyolcéves fiúcska a Bocskaikertben megmutatta neki első próbálkozásait. Később Veress Géza és Menyhárt József vigyázó szemei előtt növekedett a debreceni képzőművészeti körben, s Holló Lászlótól is biztató szavakat kapott. Aztán változtak a szakkör vezetői, s szinte törvényszerűnek mondhatjuk, hogy az erős talentum, amely ösztönösen kereste az önkifejezés artisztikumát, konfliktusba került a stúdiumokat erőltető oktatókkal. Almásy tehetségének ugyanis legsajátosabb vonása az érzékenység. Olyan intenzíven éli meg vizuális élményeit, látomásait, az alkotási folyamatban olyan szervesen vegyül ismeret és az ismeretlent megragadó formateremtő készség, hogy elmondhatjuk: Almásy látószerve voltaképpen nem a szem, hanem valami belső látás, maga a kép, legtöbbször a rézkarc vagy annak valamely rokon technikája. Mint ahogy kibogozhatatlan az is, gondolati vagy hangulati képvilág tárulkozik-e elénk munkái nyomán? Az irodalomesztétika gyakran használja az érzésgondolat kifejezést egy-egy költő versének lényegét kutatva. Nos, az Almásy-grafikák érzésgondolatokat hordoznak, amin azt értjük, hogy a képi nyelvezet legtöbbször túlhalad a köznapi tudat valamely szavakkal – tehát fogalmilag – megragadható tartalmának kifejezésén, új tartományok mélységéből hoz hírt, mond valami sejtelmesen újat. Álmok, víziók, káprázatok és belső lelki tájak állnak össze rendezett képpé, azaz esztétikai különvalósággá. A rendszerező kritikusi hajlam természetesen szeretné őt „definiálni", valamely stílusirányzatba, iskolába besorolni, ám a kísérlet szinte lehetetlen. Ő maga vallja, hogy Zichy Mihály, William Blake, Odilon Redon, Csontváry Kosztka Tivadar, Gustave Dorè, Gulácsy Lajos stb. hatott rá, amikor a nagy mestereket tanulmányozta. Sőt együtt él a görögökkel, a reneszánsszal, leginkább mégis a praeraffaelitákkal, akiktől a legtöbbet tanult. Egyesek szerint Kondor Béla szellemujját követi, mások szerint a szürrealisták nyomdokain halad. A forráskutatásnak íme nincs eredménye: akit egyidejűleg megcímkéznek szimbolizmussal, szürrealizmussal, expresszionizmussal, vizuális exhibicionizmussal, annak inkább sajátos magatartása, semmint egyetlen szóval meghatározható stílusa van. Aki ennyiféle hatást fel tudott szívni, és „vérévé tudta inni", annak aligha a követés a jellegadó emberi karaktere. Emlékezzünk Goethe Johann Peter Eckermannak adott szavaira: minden művész maga előtt találja azt a szellemi kincset, amit az elődök felhalmoztak. Ezt megismernie legalább olyan fontos, mint készségeinek kibontakoztatása. „Hozunk ugyan magunkkal képességeket, fejlődésünket mégis e széles világ ezernyi benyomásának köszönhetjük, amelyből azt tesszük magunkévá, amit tudunk, és ami megfelel nekünk... A fő az, hogy az embernek lelke legyen, amely szereti az igazat, és befogadja, ahol csak rátalál." Vagy más helyen: „Mihelyt megszületünk, hatni kezd ránk a világ, és ez így megy egész a halálig. És egyáltalán, mit mondhatunk a magunkénak az energián, az erőn, az akaráson kívül!"

Mindeddig életútjáról, stílusáról szóltunk, ámde van alkotásmódjának egy olyan sajátossága, amelyet nem eldomos és nem is lehet megkerülni. Az nevezetesen, hogy képeit címek, pontosabban szövegek kísérik, s a művész szorosan a képhez tartozó, alkotásértékű mozzanatnak tekinti őket. Meggyőződése, hogy a múzsák testvérisége sokkal természetesebb, mint általában vélik, ő maga verseket is ír, abban a groteszk, ironikus modorban, amely a kísérőszövegeket is jellemzi. Nézzünk néhány címet debreceni kiállításának katalógusából: *Csókolj meg, Beethoven, Zarathustra amplitúdója, ám Nietzsche cipője is lehetne, Vasárnapi hagymazseni Savoy rókája, Elvárta az ősztől, hogy végig*

tegezze. Ilyenféle szövegekkel voltak ellátva az Alföldnek szánt képei is. Némelyikben kétségtelenül van líra, ötlet, irónia, groteszk nyelvötlés.

Mi úgy véljük, tiszteletben tartva felfogását, hogy a képnek el kell válnia a szövegtől, mint ahogy történelmileg meg kellett tisztulnia minden időközben rárakódott anyagszerűtlenségtől. Ha ugyanis a képi világgal egyenértékűnek fogadnánk el a szövegorientációt, úgy Almásy grafikáit illusztratív tevékenységnek kellene minősítenünk. Megannyi színes rézkarca, színes akvatintával készült grafikája, színes toll- és tusrajza, sőt egynéhány pompás festménye csupán illusztrációja lenne valamiféle versmagoknak, gyökverseknek? Nem, aki bármilyen kis kollekciót együtt láthat a művész terméséből, éppen a vizuális megjelenítés nagyvonalúságát, öntörvényűségét bámulja, ahogy a látomásepizódokból valóságszerű, de nem naturális képi világ kerekedik, az valamiképpen a teremtés teológiai fogalmát idézi. Aki „halandzsázik", az lebecsüli a művészetet! De nem Almásy! Korunk embere ő, aki nagyon jól tudja, hogy világunkban a régi értékek elmozdultak helyükről, és némelykor összekeveredtek. A fenséges nincs túl messze az alantastól, a tragédia a komikustól, a pátosz az iróniától, a harmonikus szép a groteszktől. Ezt az ellentmondást ő képzeletének gazdagságával és rajzkészségének hajlékonyságával egyéni módon, érvényesen át tudja hidalni.

BAKÓ ENDRE

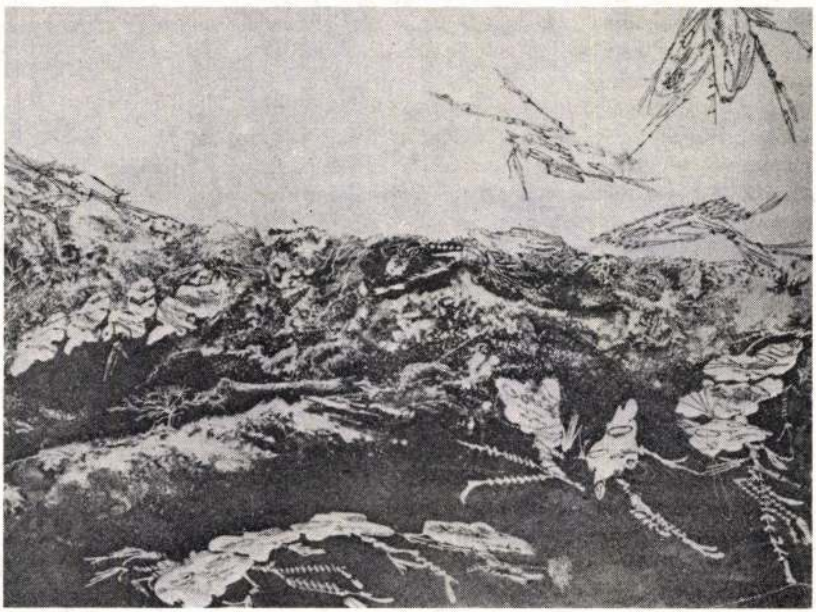

Híreink

Június 27-én szerkesztőségünkbe látogattak és a két folyóirat közötti együttműködésről tárgyaltak a lublini *Akcent* munkatársai: *Boguslaw Wróblewski* főszerkesztő, *Tadeusz Kwiatkowsky-Cugow, Dominim Opolski* és *Bohdan Zadura* rovatvezetők.

*

Szeptember 10–14-ig Jugoszláviában a Kanizsai Írótábor vendége volt *Aczél Géza*, lapunk olvasószerkesztője.

*

Október 6-án a Budapesti Művészeti Hetek *Debreceni Napok Budapesten* elnevezésű rendezvénysorozata alkalmából a Kossuth Klubban tartották meg az *Alföld* irodalmi esttel összekötött bemutatkozását. A találkozón bevezetőt *Juhász Béla* főszerkesztő mondott, a munkatársakat *Aczél Géza, Keresztury Tibor, Márkus Béla* és *Simon Zoltán* képviselték. Az est házigazdája *Pálfy G. István* volt. A műsorban közreműködtek *Tihanyi Péter* és *Tunyogi Péter*, a Csokonai Színház művészei.

*

Küszöbök címmel még az idén megjelenik – a Hajdú-Bihar Megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya kiadásában – a Művészeti Alap, a KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága és Debrecen Megyei Városi Tanácsa anyagi támogatásával – az Alföld Stúdió újabb antológiája. A kötetben, melyet *Aczél Géza, Bertha Zoltán* és *Márkus Béla* szerkesztett, négy költő *(Dusa Lajos, Fucskó Miklós, Kun Ágota, G. Nagy Ilián)*, egy prózaíró *(Bálint Péter)* és hat tanulmányíró *(Dobos István, Elek Tibor, Keresztury Tibor, Korsós Bálint, Mészáros Sándor, Takács Géza)* mutatkozik be. A könyvet a megyében élő fiatal grafikusok *(Baráth Pál, Burai István, Fátyol Zoltán, Lovas Tibor, Tar Erzsébet)* alkotásai díszítik.

*

Az utóbbi hónapokban szerkesztőségünk vendégei voltak *Nawrocki Aleksander*, a lengyel írószövetség titkára, *Lőrincz Gyula* és *Márki Zoltán* romániai magyar írók, *Dalmay Árpád* kárpát-ukrajnai magyar közíró, valamint *Püski Sándor* amerikai magyar kiadó.

Almásy Aladár grafikusművész

A Helikon-galériában mutatta be új rajzait és nyomatait *Almásy Aladár.* A fiatal művész, akinek 1978 elején volt kiállítása a Stúdió-galériában, s aki alkotásaival rendszeresen szerepel a stúdió kiállításain és a grafikai seregszemléken, ars poeticájául ezt vallja: „Létezésem egyedülálló vizuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép." Mintha a dadának és a szürrealizmusnak különös vegyülete és egyben letéteményese lenne. Nemzedékének jellegzetes képviselője, akinek részére nem csupán a „minden egész" tört el, de a cserepekben sem a külső világ, hanem a belső én kétségei tükröződnek. Magatartása a befelé, a szubjektív megvalósulás felé forduló művészé: ez magában foglalja a személyiség romantikus teremtő kedvét épp úgy, mint a világ jelenségeinek irónikus idézőjelbe tételét. Tehát nem a valóságosan létező és létrehozott világ képét adja vissza, hanem az érzelmeiben, gondolataiban felidézett, a személyiség önmozgásaként feléledő s csak e mozgás okán felidézett világét. Ennek hitele a felidéző személyiség belső erejében, gondolat- és képgazdagságában rejlik. Almásy Aladár egyéni hangú művészete egy gazdag személyiség kibomlásáról tanúskodik. Rajzain szuverénül bánik a vonallal és a folttal — kicsit a gyermekek szuverenitásával és ismétlő gesztusaival — s ha ezeknek van is tematikus, irodalmias indítékuk, amire az abszurd képcímek utalnak, a meghatározó elem mindig a képsík: a vonalak egymáshoz kapcsolódása, önmaguk megsokszorozódása hozza létre a képi formát. Voltaképpen nincs rajtuk sem tér, sem sík: a grafikai eszköz látszólagos önmozgása, belső logikája szerint rendeződik rajtuk a vonal értelmes formába — de ez az értelem valami rejtett, látens rendező elem, melyre a képcím egy-egy eleme utal, hogy valami mégis eligazítson és segítsen megteremteni a kapcsolatot a néző és az alkotó között. A Dobozkiemelési lehetőséggel induló hajó, a Szélmalom gyötrelmeket elintéző mozgalom és a többi, ehhez hasonló lírai hangzású cím — akár egy-egy verssor is lehetne — csupán az irányt jelzi, amerre Almásy gondolatai csaponganak, mely körül szorongásai, félelmei lecsapódnak. Ezek azonban nem szabad, hogy félrevezessenek bennünket: a lényeges mégis, ami a rajzon feszül. Ennek önálló értékei adják annak a nemesen bonyolult jelrendszernek a kulcsát, mellyel Almásy Aladár figurák és tárgyak dramatizáltan szembeállított viszonylatrendszerét, rejtett érzelmeket és gondolatokat fejez ki.

Lányi Sándor: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, 1980. febr.

rossz gondolatom, épp annyi halovány
reménybe öltözködött bizakodás
emel... Szemeimet lassan lezárván,

érzem, – a sorsom bárhogyan is aláz:
repülök én!; szállok szörnyeteg-szárnyán
az Időnek! – egek homloka alá.

Az utolsó ünnep

Hómezőn át
holdig vezető sugárút,
álmok és merengések útja.
Harangszót hall a lélek
és letelepszik a hóra
a bennünk bujdosó Ünnep.
Ilyenkor hajlamos az ember a jóra:
Ígér s valóravált,
ahogy
szeretetből teheti. –
Kár, hogy a szeretet is elfogy,
akár az ünnepi kalács,
és az egyedüllét morzsáin tengődünk.

Három kiállításról

Miskolc bizonyos fajta megkülönböztetett pozícióját, amit a hazai grafikai törekvések állandó bemutatása, megméretése terén felvállalt, illetve hagyományként igyekszik továbbra is betölteni, azt hasznosan szolgálja a miskolci József Attila Könyvtár kiállítási programja. A grafikai biennálék közötti időben a kontinuitást, valamint egy-egy alkotó munkásságának teljesebb megismertetését (a Mini Galéria mellett) jobbára ez a kiállítóterem biztosítja. Az elmúlt fél év során hárman mutatkoztak be itt nagyobb kollekcióval.

*

Közös élményeink vizét fodrozza fel Sulyok Gabriella, Bartók, Thomas Mann, Ady, Saint-Exupery gondolataira mutat rá újból, s teszi mindezt valami kifinomult szelídség, a szakmai könnyedség eleganciájával. Éppen e technikailag tökéletesen tisztázott munkamódszer, valamint a világos megközelítés folytán azonnal hozzátehetjük, grafikái még felületes szemléléskor is többet nyújtanak annál, mintsem hogy velük kapcsolatban az egykori élményeink szimpla újraolvastatásáról beszélhetnénk. Az a veszély sem áll fenn, hogy a kompozíciók a már ismert, az egyszer már megértett és átérzett szituációk üres rímjeire kárhoztatnák a nézőt, mialatt cserébe egy tudatosan bekalkulált déja vu talmi katarzisát adnák. Az ismétlő fogalmazás hullámai között nem merülnek el az eredeti gondolatok, hanem fennakadnak egy lírai értelmezés finoman szőtt, de erős hálóján. A kimentett értékek azután hamar a saját lábukra állnak, és bár érezni, hogy bizonyos fokig magukon viselik az illusztrátori hűség elfogultságát és megilletődöttségét, mégis, és elsősorban egy önálló világkép léptékei szerint kelnek életre. Ebben a rendszerben — lett légyen szó az ének áhitatában lebegő tömegről (Népdal — Bartók Béla emlékére), kozmikusra tágított sorsértelmezésről (Ady-illusztrációk), vagy József Attila sorait citáló elérzékenyülésről (Mama, Kései sirató) — látszólag távoli elemek is egy közös szellemi tengely mentén rajzanak.

Sulyok főként a különböző ellentétpárokra épít. a világos és sötét, a sűrű szövésű majd ritka felületeket, a fenn és lenn dimenzióit váltogatja, hogy azután mindezek fokozásával kísérletet tegyen — ha kell, akár — a semmi és minden egyazon képen történő megragadására. Az üres felületek, ezek a sajátos vizuális szünetjelek remek kontrasztjai a leplek, drapériák eposzi bőségének. Az így születő képi dialógusnak megvan az az előnye, hogy a témákban feszülő drámaiság rendkívül intenzív formában ölt testet, hiszen az ellentétpárok — jellegüknek megfelelően — azonnal erkölcsi kiterjedést is kölcsönöznek. Az etikai vonzataival ható lapok (mindenekelőtt a Ba-

Lelkesülten folytatja leírását: „Oh ez bájos völgy, alig fél órányira Miskolctól. A völgy elején fekszik a falu, s benne Nagy Lajos király leányának, Máriának kastélya. Most már csak rom, természetesen. Négy tornya áll még, az is csak félig, csonkán. Ha lakhelyéről megítélhetjük lelkét, a királyi hölgy költői lélek volt, s azért — mind amellett, hogy királyleány volt — tisztelet emlékének..."

Tompa Mihály — Petőfi barátja — a várhoz kapcsolódó mondát dolgozta föl regesorozatában, varázslatos képet festve a romantikus tájról:

„Tudjátok-e, hol van Diós-Győr?
Láttátok a regényes tájt:
A bércet és barlangot, melyet
Az ős erő építe, vájt?
Az óriási hegymedencét,
Vizének zöld mélységivel;
Melyen egy-egy benyúlt merész ág
Rezgő képét teríti el.
Hol a mély titkú rengetegben,
A vadkomló s az iszalag
Hűvös szagos bolttá foly össze,
Melyen vadméhek zsonganak...
Ott állott, sok századdal innen,
Diós Pál egyszerű laka,
A melyre árnyat és gyümölcsöt
Egy óriás-fa hullata..."

hanem a Sajó völgyi Borsod vára volt az itt kialakult királyi vármegye első központja. Az az ovális alakú kővár — sarkán kerek toronynyal —, amely az 1960-as évek ásatásai során felszínre került, az 1310-es években említett Újvárral azonos; a tatárjárás után épült. Ostrommal foglalta el Károly király az ellene lázadó Ákos nembeli Ernye bán fiaitól. A király kedvelt hívének, Debreceni Dózsának adományozta, majd ismét királyi birtok. Az 1350—60-as években kezdődik a vár fénykora. Ekkor épült ki a ma is látható négy saroktornyos várpalota, körülötte a szabálytalan alakú küső körfal, a sajátos kettős tornyokkal, amelyek a szemlélőt akaratlanul is a római castrumokra emlékeztetik. S a következő képzettársítás: Anjou Nagy Lajos — aki többször megjárta Itáliát —, talán az ősi latin példák alapján, olasz építőmesterrel fundáltathatta a csodapalotát, amely Visegrád és Zólyom mellett fő tartózkodási helye volt; mellettük még Buda is kissé háttérbe szorult. A XIV. század olaszos—franciás művészeti kultúrájának kevés hírmondója maradt: a budai vár néhány részlete, az ott előkerült csodálatos szoborlelet, a többször átépített, mégis többé-kevésbé épen maradt zólyomi vár, s Diósgyőr. Mellettük a többi, művészeti érték szempontjából, másod-harmadrendű. Visegrád Anjou emlékei erősen töredékesek, Mátyás reneszánsz

Szendrő, Ónod, Tokaj — népével egyesülten. Várkapitányok leveleinek százai hol sikerekről, hol kudarcokról számolnak be, de leginkább az elmaradt adók, a várépítési ingyenmunkák és a zsold késlekedése miatti keserves, olykor dühödt panaszokat őrzik az elfakult írások.

Borsod megye levéltárában több levél is maradt I. Rákóczi Györgytől, melyekben az 1640-es években hol az elmaradt élést (zabot, kenyeret stb.) sürgeti, hol a „felette igen rossz állapottal való" palánk javítására ösztökéli a vármegyét.

Az országgyűlések is időről időre elrendelik az erősség javítását. A pusztulást megállítani azonban alig-alig tudják. Pénzt nemigen költenek rá, hiszen előnytelen helyen fekszik katonai szempontból; mint erődítmény, egyre inkább elavultnak számít. Rondellája, ötszögű bástyái, az északi kettőstoronyból átalakított kazamata megépítése kevés ahhoz, hogy a kor megkívánta színvonalra emelje. Tucatnyi más várral együtt az északkeleti részek három nagy vára, Eger, Kassa és Szendrő mellett másod-harmadvonalbeli erősséggé süllyed. A kuruc harcokban már nem is játszik különösebb szerepet. Egy 1703-as leírás szerint három szárnya romos, csak a negye-

rátnők ciklus, az Egy férfi és egy nő, A látogatás, vagy a Távolságok), s a jellegzetes modellálás, a többnyire háttal ábrázolt, elforduló alakok mind a felkerekedés, az útonlevés és az elszakadás konfliktusait analizálják. A távozók törvénye mindig erősebb — sugallják az alkotások —, mert elmenni, az a legnagyobb érv, a kapcsolatok abban szentesülnek, vagy számolódnak fel végérvényesen.

Míg a grafikákon az allegórikus fogalmazás az uralkodó, addig a fotókon — a kiállítás harmadát Sulyok Gabriella iraki éveinek fénykép-dokumentumai tették ki — inkább a szimbólumok viszonylagos közvetlensége érvényesül. Az objektív által kimerevített helyzetek (kalitkába zárt madár, mellette imádkozó alak; sötét lepelbe burkolt asszonyok sokaságából visszatekintő tiszta gyerekarc), mind a pillanatban megbúvó jelképek időt tágító, időt elemző képességében bíznak.

*

Sáros András Miklós tárlatának mintegy fele korrekt válogatás volt az elmúlt néhány év grafikai terméséből. Láthattuk néhány, a grafikai biennálékon korábban már megismert darabját, itt volt — többek között — a szociografikus riportra emlékeztető Reggeli, a szellemes Szőröstül-bőröstül, az 1974—75-ös időszak filmvágásos technikával készített lapjai közül a Drezdai emlék. Újra találkozhattunk a Fekvő formátum nagyszerűen ellenpontozó témavezetésével, vagy a Kis reneszánsz című kompozíció oly sok poént tükröző-tükröztető kirakatával. A kiállítás nagyobbik része viszont új oldaláról ismertette meg művészetét, ugyanis minden eddiginél nagyobb mennyiségben állította ki arcképcsarnokát, szám szerint harmincegy portrét — a hatás döbbenetes. Pedig látszólag mintha kilakoltatná a szenvedélyt ezekről a képekről Sáros András, az igazolványfotók realizmuskényszerének hűvös pártatlanságát mímeli, a személyiség vitánfelüliségét, és az önmagával való kizárólagos azonosságot hirdetik az arcok. Ezt erősíti az a tény, hogy valamennyi portré címe egy-egy szám, mégpedig valahol harmincöt millárdon túl (az eddig élt emberek vélhető összege), s kétszer is nekifutunk, hogy a tizenegy jegyű számot a megfelelő helyiérték alapján tudatosítsuk agyunkban. De vajon tényleg előzi az érzelmeket e lapokról, vagy csak a számok hangsúlyos jelenléte és a figurák jellegzetes beállítása hiteti ezt velünk? A kiállítóterem fala szinte polcként szolgál, melyen daktiloszkópikus pontosságú ujjlenyomat-arcok sorakoznak, harmincegy ember — mennyiségük tetszés szerint növelhető. Mintha Sáros András keresne egy arcot, kutatna valaki után, várna valakire. S persze nem csak ő, hanem mindazok, kiket a számok mutatós aranykalitkájába zárt, hiszen bezárta mellejük a szorongást és a várakozást is. A számok lemeztelenítik őket, tudjuk mindegyikről, hogy ő az, hogy ott kell lennie a feltüntetett számmal együtt, nem élhet senki más sorsot, mert az a másik sors egyben másik számot jelent, amögött azonban másvalaki létezik. Valaki csak az, aki — és nem más. A számok kizárólagossá teszik létünket, személyes tulajdonságainkat és behatárolják lehetőségeinket. Egyik számtól a másikig eljutni: konfliktusok sorozata. Különös, kínzó emlékekkel terhes, vagy épp embertelenül hűvös aurája is van ennek a tíz jelnek, képzettársításaink a háborúk lágereit idézik, felötlik bennünk a technikának kiszolgáltatott ember, a személyi szám személytelensége stb., stb.... És így végső soron a számok a szorongás szimbólumaivá válnak. Ezt a logikát használja ki Sáros András Miklós — a szorongás és a félelem megragadása évek óta jellemzi művészetét (Hír I—IV.; Troposzféra; Béke) —, de ez a szorongás nem válik letargikussá, betegessé, hanem mindig kiáltás, felszólítás értékű, vagyis egy politikusan gondolkodó művészi megnyilatkozás felhangja, amely a mindenkori nézőben kell hogy tovább rezonáljon.

Pontosan nem lehet tudni, vajon a gracilis vonalak ragadják-e meg először a szemlélőt, vagy a finom színek ejtik-e rabul, de mivel oly aprólékos minden, s a néző egyébként is kíváncsi a képek címére, ezért gyanútlanul közelebb lép a lapokhoz, odahajlik a részletekhez, s ebben a pillanatban már foglyává is válik a műnek. Bár ez nem derül ki azonnal, hiszen az első komolyabb hatást akár még elidegenítő effektusnak is vélhetjük, ez az effektus pedig nem más, mint a mű címe. Vagyis Almásy Aladár művészetének esszenciája, a cím, amely merev álarc és érzékeny mimika, lakat és kulcs egyszerre, bohém blöff, ugyanakkor ars poetica, ráadásul nem is akármilyen értékű vallomás. A néző tehát szembe kerül valamivel, ami meglehet, rokonszenves neki, esetleg idegen tőle, de mindenképpen furcsának, meglepőnek találja, s ez az a (egyébként egyetlen) pillanat, amikor azt is érezheti, hoppon maradt. Ám a kétkedő, meghökkentő szituációra elengedhetetlenül szükség van, nélküle nem jöhetne létre az a mély és átfogó interakció mű és befogadó között, mint ami e vers-katalizátorok segítségével megvalósul. És így, a művekhez közel hajolva, a külön-ben is rövid pórázon tartott távolság egyre szűkül — csalogatóan megelevenedik a papír. A vékony vonalak mint megannyi izgatottan remegő hasíték, talán e hajszálnyi repedéseken szivárog át egy papír mögötti valóság, mi pedig araszolva haladunk, fokozatosan beljebb ebben a világban, egy titokzatos színpadon utazunk visszafelé, a szépség mélyére. Az egész az időtlen analízisek nyugalmával válik valóra, mialatt a lassú, részletező utazás a valóság újabb és újabb, eladdig ismeretlen, netalán feleslegesnek vélt kiterjedésével jutalmazza türelmünket. Szemünk láttára, szinte saját fantáziánk parancsára alakul-történik minden e szomorúan ekszta tikus tájban; az „ízeltlábú" növényeken, a szélfútta bogárláb-szőszmötökön túl, a don quijote-csontú alakok között, a plazmaszerű, tócsa-arcokban egyfajta harmonikus távlat is feldereng a maga nosztalgikus jelzéseivel: egy kicsinyke fa, ami alá szívünk szerint leheverednénk, égre merevített madárraj, egy hetyke egér...

Több mint ötven bravúrdarab — ennyit állított ki Almásy Aladár —, szeizmikus tollrajzok, litográfiák, színes (2—10 színű) rézkarcok, technikák harmonikus ötvözete késztet bennünket erre az utazásra. Almásy valamiféle túlsó partról, történeteinek enyészpontjából indul felénk, vagy még inkább ott várja be a nézőt. Hiszen ő úgy közelít a világhoz, mintha megállna valakivel beszélgetni, pontosabban mintha ráérősen meghallgatna valakit. És jótékonyan úgy tesz, hogy az áradó fecsegésből mindent elhisz, sőt, néhány közbevetett kérdéssel — igen? valóban? — végig megőrzi figyelmességének látszatát. Pedig valójában már régen más köti le. Közel hajol partneréhez — amilyen közel a néző kényszerül majd Almásy grafikáihoz —, talán hogy bizalmasan lefricskázzon róla valamit, szórakozottan elbíbelődik annak ruhájával, tüzetesen szemügyre veszi az anyagot, ujjai között kifeslik a szövet, miáltal apró, alig észrevehető rés támad a valóság drapériáján. Talán egy színpadot rejtő függöny lyukad ki ebben a percben, átkukucskál rajta, hogy titkokat lessen meg, lássa az arcokat, mielőtt még a benti világ maszkot öltene. Ám az sem elképzelhetetlen, hogy az előadásnak már rég vége, s odabenn a történtek utáni, örök-ismeretlen állapot, a befejezettség mögé rejtett katarzis vár átélőjére. Ebbe a világba vezet minket Almásy Aladár, és úgy irányítja tekintetünket, hogy a részletek dramaturgiája igazolásra találjon bennünk.

D. SZABÓ EDE

TENGERPART

MAZSAROFF MIKLÓS RAJZA

Napjaink 1982/7

Egy újabb miskolci Móra-levél

Móra Ferenc kiterjedt levelezéséből ma már meglehetősen sokat ismerünk. *Madácsy László, Péter László, Lengyel András, Kőhegyi Mihály, Hegedüs András* és mások kutatásainak eredményeként ma már az életmű önálló részét képezi, a Móra-portré sajátos színe, a levelezés, melyben a félegyházi foltozószűcs gimnazista fiának iskolatársához küldött tudósításától kezdve, a halálosan beteg, sikerei csúcsán levő író utolsó hetéig, négy évtizeden keresztül, emberközelben követhető nyomon Móra élete és kora. Móra életművének szerves része ez a levelezés, melyben — hol gyengébben, hol erősebben — mindig megmutatkozik a szépíró, s a levelek legszínesebbjei önálló kisprózai remekek.

Ma már ismerjük Móra miskolci kapcsolatait is. Városunkkal kapcsolatos leveleiből eddig húszegynéhány került közlésre. Az alább bemutatott levél a közelmúltban került elő a Herman Ottó Múzeum néprajzi adattárából, egyéb múzeumi levelezési anyag társaságában (ltsz.: 3061.). Címzettje *Leszih Andor* (1880—1963), aki csaknem fél évszázadon át állt a miskolci múzeum élén, s 1908-tól az író haláláig szoros barátság fűzte Mórához. A levél tartalma Leszih fő érdeklődési körére világít rá: sok területen végzett kutatásai között a numizmatika volt az, amelyhez mindig vissza-visszatért. 1901-ben alapító tagja volt a *Magyar Éremtani Társulat*nak. Több mint félszáz cikket publikált a *Numizmatikai Közlöny*ben, s számos éremtani írása jelent meg másutt is. Behatóan ismerte a levélben szóban forgó *szükségpénzek* történetét: a Rákóczi-szabadságharc réz polturáitól, az 1848—49-es szabadságharc Kossuth-bankóin át az I. világháborút követő korszak szükségpénzeiig, többször írt erről a témáról. Leszih tevékenységének döntő része van abban, hogy a Herman Ottó Múzeum numizmatikai gyűjteménye ma az ország egyik legnagyobb vidéki kollekciója. A Móra-levél így apró múzeumtörténeti adalék is.

Móra korábban már közölt, feltehetően 1917-ből származó levele (Napjaink 1979. április 14. lap) utal arra, hogy Leszih biztatta őt a szegedi szükségpénzek és -utalványok összegyűjtésére, de Móra akkori kutatása nem járt eredménnyel.

A levél bal felső sarkában a kultúrpalota képével ellátott, „Somogyi Könyvtár és Városi Múzeum, Szeged" feliratú levélpapíron, fekete tintával írt autográf.

Nagyságos Leszih Andor Úrnak

Miskolc, Kun utca 60.

Kedves Andorkám,

ígéretemhez képest küldöm, a mi a szegedi szükségpénzekből beszerezhető volt: összesen 44 db-ot kb. 15. kor. értékben. Volt olyan, amit vettem, volt olyan, amit a mi gyűjteményünk fölös példányaiból adunk, mert másképp beszerezhető nem volt, hiszen egyik-másik — pl. a kendergyáriak — még a háború elejéről valók s már rég nincsenek forgalomban. Többel egyelőre nem szolgálhatunk. (A minapi levelemben említetteket magunk se ismerjük s jó volna, ha azokból küldenél nekünk. Városi 1 koronás nincs, az 50 koronások felett mi rendelkezünk s pár hét múlva — ha én a főpénztárból megkapom őket — kapsz belőlük. Van azonban nekünk annál nagyobb ritkaságunk is. Az úgynevezett szegedi kormány 1919 júniusában szintén nyomatott fehérhátú 200 koronásokat, állítólag propaganda-célokra. Mindenféle ellenforradalmi mottókat akartak rájuk nyomatni s repülőgépről leszórni őket a vörös ország felett. Mondom, *állítólag* ez volt a terv, kivitelre azonban nem került, noha a 200 koronások egyik szegedi nyomdában elkészültek. Elsőrangú utánzatok — hogy hamisítványokat ne mondjunk — csak a sorszám nincs rajtuk. Állítólag elégették őket, mielőtt erre került volna a sor, nekem azonban sikerült egy tucatot szereznem. Hát ebből is kaptok egy példányt, mihelyst ráérek kikeresni a ma még kezeletlen anyagból. (Pikáns politikai háttere miatt, ma még nem merem kezelni.)

A mi most már a leszámolást illeti, kedves kollégám, jobban szeretném, ha inkább cserét csinálnánk, mint boltot. Bizonyára lesz fölös szükségpénzetek (helyi és vidéki), aminek mi hírét se hallottuk. Talán érdekesebb aprónyomtatványaitok is vannak a vörös-cseh világból, ezeknek is örülnék. Nézz körül hát, Andorkám, a lomos kamrában s ha találsz valamit, expeditiáltasd le hozzánk.

Szeretettel ölel tieidet köszöntve

Móra Feri

Szeged, 1920. IX. 21.

Közli:
VIGA GYULA

A Magyar Hírmondó

Az első magyar újság a nemzeti nyelvű művelődésnek, irodalmunk fejlődésének, sajtónk kibontakozásának, mindezzel együtt pedig a felvilágosodás egyetemes kulturálisszellemi irányzatának nagyfontosságú dokumentuma. Aki a magyar múlt e XVIII. századi darabjára, az első magyar köztársasági mozgalmat megelőző évtizedre valamilyen szempontból kíváncsi, az nélkülözhetetlen forrásanyagra lel az egykorú cikkek, híradások közzétett kötetében. Annál is inkább, mivel az újság létrejötte elválaszthatatlan Bessenyei György művelődéspolitikai reformprogramjának meghirdetésétől, amelyre — mint arra *Kókay György* bevezetője, a 200 éves lapot reprezentáló gyűjteményben rámutat — a magyar újságírók érzékenyen reagáltak. Az első magyar újság eleve egy kulturális — és azon át, közvetetten társadalmi — reformprogram következményeként jött létre, hasábjain pedig egész sor további javaslatot, a polgári átalakulásra, a nemzeti nyelv ügyére, kultúránk újjáformálására vonatkozó elgondolást, tervet, koncepcióelemet foglalt magába.

A *Magyar Hírmondó* 1780. január 1-től kezdődően hetente kétszer, szerdán és szombaton az előfizetők kezébe került. Hírt adott a nagyvilágról — közelebbről a forradalom előtti Franciaországról, a francia parlament viharos üléseiről, az amerikai függetlenségi háború nem kevésbé izgalmas eseményeiről, Franklin találmányáról, a villámhárítóról, ennek kontrasztjaként a spanyol inkvizíció működéséről, továbbá II. Katalin cárnő uralmáról — mindenekelőtt pedig a Bécsben történtekről, II. József uralmának egyes megnyilvánulásairól. S ugyanígy tájékoztatta az olvasókat — akiknek jelentős része különben sohasem utazott tovább a megyehatárnál — az ország életének hétköznapjairól, a magyar valóság időszerű jelenségeiről és folyamatairól. Az első magyar újság tehát annak az újfajta gondolkodásmódnak volt az eredménye, egyben továbbmozdítója, amely a felvilágosodás eszméinek jegyében országban, nemzetben, népben, egyszersmind európai, sőt az akkori viszonyok közt egyetemes távlatok közepette kezdte mérlegelni a jelen és a jövő teendőit.

Kókay György válogatása a lap szellemi formátumának és matériájának sokoldalú érzékeltetése érdekében öt témacsoportban mutatja be a lap anyagát. Először a *Magyar Hírmondó* szerkesztői programcikkeit és egyéb közleményeit gyűjti össze, majd a hazai tudósításokkal ismerteti meg az olvasót, ezután pedig rátér a külföldi híradások szemléltetésére. Külön csoportban tárja elénk az irodalomra, művelődésre és tudományra vonatkozó cikkeket, közleményeket, s végül az egykorú élet minőségére vonatkozó ugyancsak nem kevéssé tanulságos hirdetések közlésével zárja a sort. Színváltó ez a kor-, illetve körkép, s ha egyes esetekben madártávlatú is, nemegyszer kellően mélységéles ahhoz, hogy érzékelni tudjuk általa az előremozgó történelmet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1976 FEB 2

Egyetemi Lapok

Almási Aladár
grafikusművész
1021

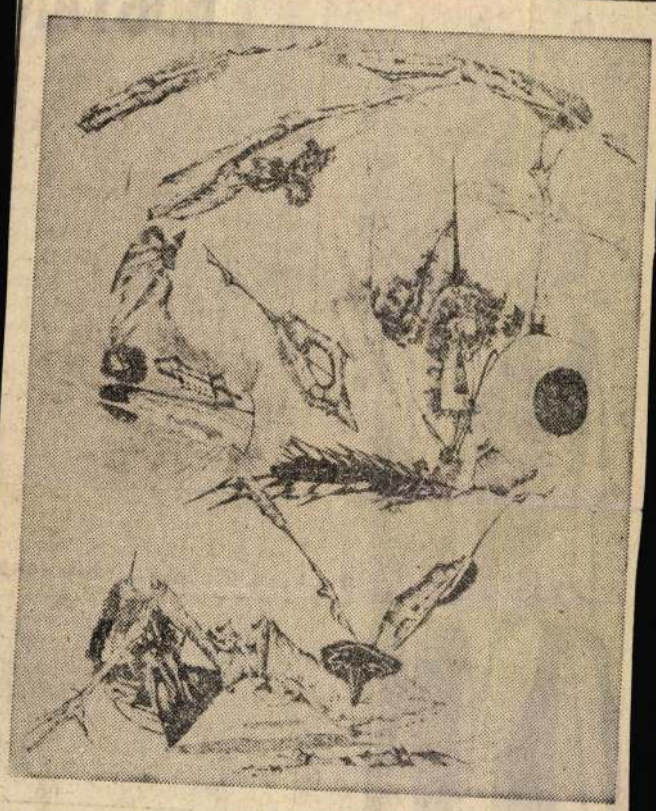

ALMÁSI ALADÁR

Úgy gondolom, *Almási Aladárt* nem kell külön bemutatnunk az ELTE hallgatói előtt. Az idén végzős fiatal grafikusművész sokáig volt a Budaörsi úti Kollégium lakója, és ott, valamint az *Eötvös Galériában* többször láthattuk alkotásait egyéni vagy csoportos kiállítás keretében.

Kevesen tudják, hogy 1975-től létezik nálunk egy *Kondor Béla Művészeti Díj*, és talán még kevesebben tudják, hogy a díj első birtokosa, kitüntetettje Almási Aladár lett. A díjat —, melyet Kondor Béla szülei alapítottak — évenként egy végzős főiskolai hallgatónak ítélik oda. Az alapítvány kezelői a fiatal művész eddigi munkásságának elismeréséül, a jövőbeni művészi pályája kibontakoztatásának elősegítése végett ítélték először Almási Aladárnak.

A finom, érzékeny, emberi motívumok, képszerű ábrázolási eszközök átsimulnak, áthajlanak egy elvontabb, szimbolikus jellegű forma világába, hogy aztán az így létrejött egyfajta szintézis érzelmeket, gondolatokat, emberléptékű viszonylatokat tárjon fel és mutasson be, vagy éppen asszociáltasson — ez jellemzi az első Kondor Béla-díjas alkotónk jelenlegi munkáit. A gondosan megrajzolt grafikai lapokról egy olyan művészi világ bontakozik ki, amelynek centrumában társadalmi vonatkozású figurák és tárgyak dramatizáltan szembeállított viszonylatrendszere áll, és amely egy monoton kvázi természettől elindulva a burjánzó vegetáción keresztül dinamikusan emberi kapcsolatok világa felé mutat. Szépek ezek az alkotások, valóban virtuóz rajztudás és magas elvonatkoztató képesség, értelem szükséges e lapok létrehozásához. Az építkező rajztű játéka megismétel egy olyan logikai utat, teremtést, amely a világra vonatkoztatva mindnyájunkban valahol nagyon mélyen még létezik.

Neuberger Róbert

„HOGYAN

Sándor György könyve
hány nappal karácsony e
jelent meg. (Talán nem a
szerencsésebben egy kolli
tumban Alfonzó egyébk
nagyon érdekes vallomás-
tetével.) Ezzel a szkéneté
sorozatnak ismét kiemelk
darabja látott napvilágot.

Sándor Györgyöt bizto
sokan nem ismerik, sőt bi
san jó néhányan nem is sze
tik. Ismerete viszont felté
nül állásfoglalásra ösztö
A magát találékonyan (s
akarom: talányosan) „humo
listának" nevező író-előa
„egyszemélyes színház" m
jelenése, előadásmódja, m
danivalója rendkívül sz
gesztív. E figyelemfelkelt
szolgáló néhány sorban is
ház elkerülni, hogy alakjá
foglalkozzunk s ne könyvé

Az alig nyolcvanoldal
kötet műfaja, akárcsak
szerző színpadi műfaja, a
gyományos kategóriákkal a
meghatározható. A kép, ar
lyet végül is kapunk, négy r
ből áll össze: Sándor Gyö

TÖRVÉN

Az elmúlt év karácsony
jelent meg *Ratkó Józ*
könyve, posztumusz élő
tet, egy eltűnt, visszavágy
nemzedékért. A ratkói erő
jesség itt még fokozottabb
képek még konkrétabb
mint valaha.

A kötet anyagából talán
legerősebb vers a *Halott*
lottaim, érezni a József A
la-i indulatot, a szenvedők
hitet vetett ember indula
Bátor a terhességmegszakít
nak az életbe átvitt ké
Mintha József Attila kiálta
„... anyám, édesanyám/
gadj engem/ hatalmas öled
nem csináltam semmit/..
József Attila kiabál Ratkó J
zsef hangján és Ratkó Józs
kiált József Attila-i sírás
országnyi miértünk. Fájda
masan szép dalokban min
annyiunkért.

A CHAPLI

Közel egy éve, 1975. feb-
uár 5-én Londonban II. Er-
sébet az angol és a világ
lmművészetének fejlődésé-
en végzett sok évtizedes
unkásságáért lovaggá ütötte
pencer Charles Chaplint. Ha
em is teljes, de mindenkép-
en méltó jóvátétele mind-
zon sérelmeknek, amelyeket
haplin különösen az 50-es
vekben elszenvedett. Először
z Amerika-ellenes Tevékeny-
séget Vizsgáló Bizottság elé ci-
álták, majd a szó szoros értel-
mében elüldözték korábbi si-
kereinek és dicsőségének
zínhelyéről, az Egyesült Ál-
amokból. Pár évvel később
zonban Nemzetközi Békedíj-
al tüntették ki. Cannes-ban
Francia Becsületrend lovag-
ává ütik és ugyanabban az
Egyesült Államokban, ahova
orábban még vízumot sem
apott, életművéért átvehette
z őt már jó ideje megillető
scar-díjat. Osló legnagyobb
lmszínháza előtt pedig
haplin-szobor várja az oda-
látogatókat, melyhez hason
tiszteletben a legújabb ko-
ban igen kevés művés
nek volt és van része.

Chaplin és életműve korát
ban talán elképzelhetetlen re
neszánszát éli az egész vilá
gon. Ehhez azonban nagymér
tékben hozzájárult az is, hog
a különféle korszakokban ké
szült Chaplin-filmek jogi ne
hézségek miatt egyszerűen be
mutathatatlanok voltak. Pedi
az igény mindenütt, így ná
lunk is már jóval korábba
meg lett volna rájuk. Így tör
tént, hogy több mint húsz év
1954-ben a magyar népműve
lési minisztérium magas rang
delegációja kereste fel Svájc
ban majdnem Chaplint az álta
készített filmek jogdíjáno
ügyében, mivel Chaplin film
jeiben általában maga is j
lentős tőkével vett részt.
elsősorban az 1919 után forg
tott filmjeire vonatkoz
ugyanis David Griffith-t
Douglas Fairbanks-szel, va
mint Mary Pickforddal ek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGYETEMI LAPOK
Budapest

1978 OKT 16

Almásy Aladár
grafikus

1021

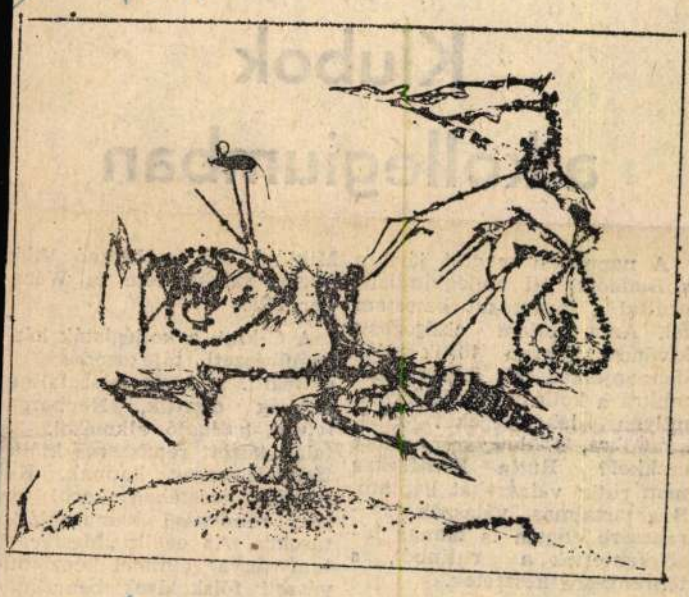

CG Galéria

BEMUTATJA ALMÁSY ALADÁR RÉZKARCAIT

Kiállítási helyiséggel gyarapodott az ELTE Budaörsi úti kollégiuma. A jogász klub keretén belül a C épületben megnyílt az ún. „C Galéria", amely feladatául tűzte ki, hogy a fiatal magyar grafika jelentősebb képviselőit egy-egy tárlat keretében bemutatja az érdeklődő kollégistáknak. Lapunkban mi is figyelemmel kísérjük ezeket a bemutatkozásokat és reméljük, hogy a C Galéria anyagaiból még sokáig közölhetünk képeket.

A Szerk.

„Létezésem egyedülálló vizuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép" — írja Almásy Aladár egy kiállításának katalógusába. Az ars poetica vitatható, helyeselhető (kinek hogyan tetszik), ám maguk a rajzok már az első pillantásra elárulják alkotójuk alapos, már-már virtuóz szakmai felkészültségét, magas mércéjű igényességét és ami talán a legfontosabb Almásy Aladár művészi érzékenységát, képi költészetté összeálló világképét. A mai magyar grafika fiatal nemzedékéhez tartozó Almásy Aladár 1946-ban született Debrecenben. 1969 és 1976 között a Képzőművészeti Főiskola növendéke. Már főiskolás korában számtalan kiállításon szerepel, és 1975-ben elsőként kapta meg a Kondor Béla ösztöndíjat. Az első önálló kiállítása Hódmezővásárhelyen volt 1976-ban. További bemutatkozásai: 1976 Bécs Collégicum Hungaricum, New York egyedi rajzkiállítás, 1977 Bécs, Duisburg, Friedrich Stadt 1978 Hamburg.

A mostani C galériabeli kiállítás áttekintést nyújt Almásy Aladár 1974-ben készített még figurálisnak mondható kompozícióitól, egészen a mára jellemző elvont művekig húzódó alkotói kiteljesedésről.

Neuberger Róbert

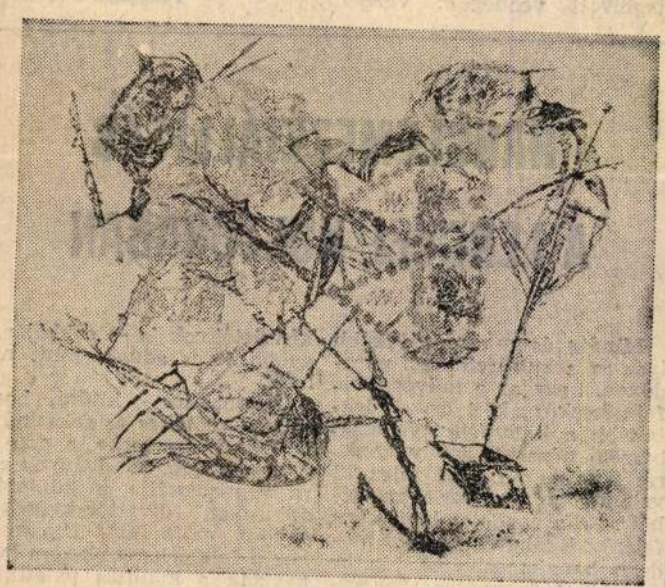

Klubok a kollégiumban

A napokban megint jártam a Budaőrsi úti kollégiumban; ezúttal a jogászokat kerestem fel. Arra voltam elsősorban kíváncsi, hogyan töltik mindennapjaikat, mit jelent számukra a kollégiumi életforma, milyen lehetőségeket kínál számukra, s hogyan élnek ezekkel? Rutin kérdésekre nem rutin válaszokat kaptam. S a tartalmas válaszok szerencsére engem is hamar kizökkentettek a rutinból, s töprengésre késztetek.

Nézzük mindenek előtt a lehetőségeket!

A jogászok a C-épület pincehelyiségéből komoly munkaráfordítással csinos klubot alakítottak ki maguknak. Rendbehozták, berendezték, s most tartanak ott, hogy immár a tartalmas tevékenység állandó színtere lehet. Nagy szükség van rá, hiszen az egész kollégiumot átfogó Coll-klub nem ideális kerete a klubéletnek. A Coll-klub birtokában van lemeztár, stúdió (lemezjátszóval, magnóval ellátva); hozzá tartozik a fotólabor sok felszereléssel, s a Filmklub irányítása is feladatai közé tartozik. Ezen kívül a Coll-klub még nyelvtanfolyamokat is szervez. Mindezeket a lehetőségeket a kollégisták ki is használják. Mégis: nagyobb közös helyiség híján célszerűbb a klubokat karok, ill. épületek szerint megszervezni. Annál is inkább, mert ezek a kisebb közösségek könnyebben összefoghatók, és az egyes ember is jobban érzi magát benne; sajátjának tekinti, nagyobb az érdekeltsége is.

A jogász kollégisták is tudják mindezt, s most legfontosabb céljuknak azt tekintik, hogy klubjuknak végre állandó és rendszeres programja legyen. A mindenkori péntek esti program már megvan: disco. (Ezt egészíti ki más oldalról a TTK-sok szervezte vasárnap esti táncház.) Új kezdeményezés a jogászok klubjában a Mozgó Világ-est sorozat, amely a jövőben nagyszerű alkalmat nyújt az érdeklődőknek arra, hogy megismerjék a legújabb hazai irodalom alkotásait, alkotóit. A klub három tagú szervező bizottsága úgy tervezi, hogy a folyóirat egy-egy számának megjelenése után közös megbeszélés alapján meghívnak néhányat az alkotók közül kötetlen eszmecserére. Az első ilyen rendezvény időpontja október 9. hétfő, este 8 óra. Meghívott vendégek: Veress Miklós költő, a Mozgó Világ felelős szerkesztője és Wechner Tibor író.

A C-klub a kollégisták képzőművészeti tájékozódását is elősegíti. A klub falát ízléses freskók díszítik, Neuberger István hallgató alkotásai. E falak között rendszeres kiállítások is helyet kapnak. Két sorozat keretében kerül sor házi rendezésű kamarakiállításokra. Az egyik „Mester és tanítványa" címmel képzőművészeti főiskolások bemutatása; a másik a „Mai magyar grafika" — pályakezdő fiatal grafikusművészek szereplése. Ez utóbbi sorozatban láthatjuk most Almásy Aladár kiállítását. Egy-egy ilyen kiállítás záróakkordjaként alkalom nyílik beszélgetésre az alkotóval.

Ami a zenekultúrát illeti működik a „Kedvenc lemezeim" sorozat. Minden héten egy alkalommal a résztvevők közül valaki bemutatja kedvenc művészlemezét ismertető-elemző szavak kíséretében. Emellett folyik a közönségszervezés is a jogászok körében. Szeptemberben hatvan darab hangversenybérlet kelt el.

A jogászok szakmai műveltségének elmélyítését szolgálja hétfő esténként a Társadalomtudományi szakkollégium. Vezetője Kéri László, a Jogelméleti Tanszék tanársegédje. Referátumok és viták során dolgozzák fel az előzetes tematikában rögzített témaköröket. Mostanában pl. a századeleji magyar polgári progresszió jelentős alakjaival foglalkoznak.

Az eddigi ismertetésekből az derülhet ki, hogy a kollégisták életét, művelődését csak programközpontúan lehet elképzelni, ill. csak szervezett keretek között. Erről természetesen szó sincs. Babona, hogy mindent közösen kell megszervezni, hiszen a szabadidő ésszerű felhasználása során tág tér nyílik az individuális megoldásokra is. A kollégium egy világváros része. A cél az, hogy négy-öt év alatt a kollégista is felnőjön a világváros lehetőségeihez, hiszen utána úgyis egyedül kell boldogulnia. A cél tehát az, hogy egy kollégium polgárából egy metropolis polgárává váljék (akár csak eszmeileg, akár gyakorlatilag is). A kollégiumnak így végsősoron közvetítő szerep jut ebben a feladatban. Efelől kell megítélni lehetőségeit is.

Veszelák Ferenc

HANGLEMEZKIÁLLÍTÁS A LENGYEL KULTÚRÁBAN

Mindig és ma még inkább igaz az a kultúrelméleti paradoxon, hogy az a művészi kifejezőeszköz „köti össze" leginkább a különféle nyelveket beszélő népeket, amely konkrét fogalmak nélkül fejez ki valamit az „ember lényegéből". Ez a gondolat különösen felerősödik, ha valamilyen modern hanglemezboltba lép be az újdonságokra éhes zenerajongó. Méginkább megerősö-

kísérleteknek is — sokkal nagyobb teret adnak, mint nálunk.

Ugyanakkor kitűnt, hogy milyen erőteljes és sokszínű a lengyel könnyűzene, a pop és a jazz világa. Kiadványok sora reprezentálja a különféle stílusokat, divattörekvéseket, sajátos műfajokat. Ugyanakkor a folklórlemezek sem hiányoztak a kiállítás palettájáról, legfeljebb az eredeti néppenei anyagot tartalmazó al-

bi közt, hogy az íróknak mindig is betegesen túlduzzadt volt az önértékelésük, jerikói trombitaszónak vélték középszerű, s utálatosan szakszerűtlen szűköléseiket, egyesek balatoni cinke-csetepatékon kérődzve bokros nemzeti teendőkre nógatták munkában elfáradt honfitársaikat, egykori ütődött úrigyerekek a kitalált rossz történetükkel már pusztán a sajnálatra sandítva díjnyertesek lettek, ezután váratlanul Japánba utaztak, ráadásul a középszerűség négyzetre emelkedése az irodalom hintóvivőin is tanulmányozható, miátal, miként a gyenge suszter is csak csalással tarthatja fenn magát, vakondtúrásnyira kicsiny az a teljesítmény, amelyet irodalmunk évtizedek óta Húsz órástul, Termelési regényestül fölmutat. Úgyhogy az író most köpenyét magára rántja, s elhagyja a felködlő tokás, disznószerű arcokat, az irodalmi mezők levadászásában erőmutatványokat művelő krakéler gazdaivadékokat, a semmit zsoltáros fejhangon őrlő szenteskedőket, a pártállami felvonókban egykor szalonellenzékiként körbepislantó remegő térdűeket, valamint a menyét fürgeségű importőröket, egyszóval azt az irodalmi életet, amelynek ma nincs szüksége Faragó Vilmosra és Fekete Gyulára.

Hogy miként jön ez ide, nem tudni, mindenesetre Faragó Vilmossal kapcsolatban a szerénységéről és válóperéről ismert író leírja, hogy az ÉS egykori főszerkesztő-helyettesét 1989-ben a saját neveltjei (ezek mi volnánk, plusz Bata Imre, Vargha Balázs) kitaszították szobájából, mert terhessé vált az általa föl-

[illegible] a színopszisok indulhattak a siker reményével, melyek az '56-os eseményekkel, illetve a határokon túli magyarsággal foglalkoztak. Elfogadták egyebek mellett Kézdi—Kovács Zsolt *Erdély leírása* című munkáját (4 millió forint), [illegible] általában generációnak átadva a kezdeményezés jogát. Ő egyébként a Pécsi Kisszínház nemrég alakult Horvát Tagozatának lett vezetője. Az eltelt idő alatt több mint ezer táncos fordult meg az együttesben, amely főképp délszláv autentikus folklórműsoraival vált ismertté, de a magyarországi néptáncokat is folyamatosan repertoárján tar-

[illegible] Az átutalási betétszámlákon, például, három hónap késéssel teljesítik a tulajdonos utasításait, nem szólva arról, hogy mi van akkor, ha valaki csak a rádióval elégedetlen, a tévével nem, és fordítva. Súlyos zavart okozhat a lakosság fejében az a tény is, hogy az elszegényedő réte-

SZILÁGYI ALADÁR:

Soros van soron

Pontosabban nem Soros György, hanem a Soros Alapítvány. Vagy ahogy perverz következetességgel írják: a „Sörös Alapítvány". Mindazok a román lapok, amelyeknek nyomdai betűkészletéből eleddig csak *Suto Andras*, *Tokes Laszlo* és *Szocs Geza* sikeredett, ezúttal mindig kerül fölös ékezet. A fölös ékezetek mellé pedig fölös indulat. Ámbátor tél-túl már jelezték, hogy az alapítvány az amerikai zsidó tőke és a magyar irredentizmus közös trójai falova, de az igazi sajtóhisztéria Kolozsvár hírhedett polgármestere, Gheorghe Funar fellépése után következett be. A kincses város vátrás atyja, aki az önkormányzat leple alatt valóságos önkénykormányzatot vezetett a magyarellenességet és általában a xenofóbiát. Előbb a nem román nyelvű feliratok ellen indított hadjáratot, majd szerre kikezdte a magyar intézményeket, iskolákat, lapokat, székházakat. Aztán a Soros Alapítvány következett. Annak egy kolozsvári összejövetelére rá akarta kényszeríteni a Vatra Romaneasca képviselőinek jelenlétét. A hatalmi visszaélése elleni tiltakozás viszont kiváltotta őkegyelme haragját, és nem sajnálva a fáradságot Bukarestbe rohant, hogy egy sajtóértekezleten bebizonyítsa: A Soros Alapítvány el akarja rabolni Erdélyt Romániától! Vele párhuzamosan akcióba lépett Adrian Motiu szenátor is a parlamentben.

Azóta változatlan intenzitással folyik az alapítvány elleni hecckampány. Ki-ki képzelőereje szerint tár fel újabb „részleteket" a Románia-ellenes sátáni forgatókönyvből. A Romania Mare lap nyugalmazott ezredese tudni véli, hogy „a Soros Alapítvány magyar nemzetiségű román egyetemi hallgatóknak ösztöndíjat nyújt, hogy magyarországi kiképzőtáborokban egy hónapos előkészületeken vegyenek részt, tanulják meg a tűz- és szúrófegyverek használatát, rögtönzött robbanószerek előállítását és használatát". A jól tájékozott főtisztnek arról is tudomása van, hogy a „Söröst" a CIA pénzeli . . .

A Soros Alapítvány elleni hadjárattal egy időben szorgalmasan folyik Antonescu marsall, több mint 300 000 moldovai, besszarábiai és transznyisztriai zsidó hóhérának nemzeti hőssé emelése. Szobrokat emelnek, utcákat neveznek el róla, Romulus Vulpescu költő pedig ódát zeng a televízióban, róla, a nagy államférfiról, a legendás hadvezérről, az ékestollú íróról, az erkölcsi példaképről, a romániai zsidóság megmentőjéről. Rosen főrabbi szava, a mellette álló magyar és román ellenzék kórusának tiltakozása pusztába kiáltott szó marad. Ha csak be nem következik a várva várt csoda, a szeptemberi általános választások utáni valódi rendszerváltás. Reményeink parazsát gyakran oltja ki az aggodalom, hiszen Marian Munteanu, Bukarest legendás diákvezére, akit '90 júniusában félig agyonvertek a választások lezajlása után a fővárosra törő bányászbrigádok, ultranacionalista pártot alapított!

Sonora Hungarica, az Amadinda, Vígh Andrea, a Mandel Quartett és több rockzenész. A részleteket a jelenlevők megtudhatják a *Magyar Völgyfutár Naplóból;* ezt a napilapot a Magyar Napló kihelyezett munkatársai állítják elő a helyszínen.

Arany Jánostól a telefonkönyvig

Több mint száz kézirat érkezett be a *Holmi* című irodalmi folyóirat év elején meghirdetett *kritikapályázatára.* Radnóti Sándor, a lap egyik szerkesztője kérdésünkre elmondta, eredeti céljuk az volt, hogy kritikusokat, új hangú, s eddig ismeretlen szerzőket találjanak a Holmi, s egy kicsit a magyar irodalom számára is. Nem csalódtak. Annak ellenére sem, hogy eredetileg a szépirodalmi művek bírálatának elsöprő többségére számítottak. A beérkezett pályaművek — és ennek a lap szerkesztői nagyon örülnek — a filozófiai, a történelemtudományi, a képzőművészeti és a zenei művekből éppenúgy meritkeztek, mint mondjuk Arany János vagy Nagy László életművéből, sőt volt aki a telefonkönyvről írt „recessziót". Radnóti számára külön öröm, hogy nagyon sok kritika könnyűzenei lemezekről íródott, ugyanis hosszú ideje nem talált a lap „igazi" kritikust ebben a műfajban; most talán sikerül.

Ezekben a hetekben bírálják el a pályaműveket, a végeredményt a folyóirat novemberi számában teszik közzé. Amint döntés születik, az Élet és Irodalom tájékoztatni fogja a pályázókat és az olvasókat.

ALMÁSY Aladár

Almásy Aladár rajza

VERESS MIKLÓS:

A hősnő halála

Lehet már vagy tíz éve, hogy a fölháborodás hulláma söpört végig az országon, mert kiderült: az ifjúság nem ismeri Arany János Tetemre hívás című balladáját eléggé, Bárcziék családjáról segédfogalma sincs egy televíziós vetélkedő tinédzserének. Erős a gyanúm, hogy bizony ezt a verset valóban el kellett hanyagolniok akkoriban az irodalomtanároknak, talán a címe miatt, holott a történet átlagos öngyilkossági krimi, igaz, sokáig a pártszemérem ez utóbbit is tiltotta volt közölni újságokban. S mennyi mindent kellett volna magyarázni hozzá: gyilkos erőszakról a gyanú, a tetemnél tiszti *pörosztó* áll, ki nem azonos a diákok képzetében mármár megjelenő poroszlóval (ezért kurziválta a Mester is), ráadásul pillanatok alatt kiderül, hogy nem ellenségei ölték meg az ifjút, mert — bár a bősz apa rendre nevezi, és szólítja őket — „nem indul sebe a holtnak". Azokból az időkből, amikor magam is elkezdtem gimnáziumi tanulmányaimat, 1956-ban, majd irodalomtanárnak készülődtem, jól emlékszem, hogy drága anyám, ki viszont még a harmincas években tanult literatúrát a polgáriban, hányszor idézte az atyát, kinek keresztneve egyébként titokban marad, mert ő maga Bárc, a falu, a hatalom: „Mindenki gyanús nekem, aki él." Ez legalább érthető volt, nem úgy, mint a titkos ara, akit Kund Abigélnek hívtak, s az egyszerű, mezei diák eladdig csak a Búvár Kundot ismervén, azt hihette, ez utóbbinak a húga a potenciális gyilkos, ujjlenyomata ott a tőrön, amit átadott Benőnek.

Jóval később, amikor újra olvastam a balladát, fölidézvén azt a sok vitát, ami ritmusáról kialakult, már csak Abigél titkát próbáltam megfejteni: mibe is őrült bele? Hiszen egészen addig a pillanatig, míg a döbbenet után újra meg nem szólal, ugyanabban a daktilikus ritmusban beszél, mint a többi szereplő, még így is: „Bírta szívem' már hű szerelemre — Tudhatta közöttünk nem vala gát..." (mely utóbbi soron azért kuncogott a diákhad), ám mikor „vetni kezet rá senki se mer..." egész más stílben dalol: „Egyszer volt egy leány, / Ki csak úgy játszott a legénynyel, / Mint macska szokott az egérrel!" Ez a félelmetes pillanat. Mit a többi szörnyűség, ahogy Kund Abigél viselkedik: ámde kizökken a balladai ritmusból, valamiféle hangsúlyos nótába kezd, ergo, veszélyes őrült, ahogy ezt a Mester sugallja. No és, mondhatja erre a jámbor olvasó (kinek már nem mindenki gyanús, aki él), mert nem is gondol bele, hogy éppen Arany János fordította az avoni hattyúnak egy bizonyos dán királyfiról szóló drámáját, melynek női hőse Ophelia mint Hamlet titkos arája.

Az ifjú hölgy — „tanúm rá ég és minden seregi" — hosszú ideig olyan tökéletes jambusokban (blank verse) beszél, mint bárki, többek közt így: „És szentesíté ajka vallomását / Az ég majd minden fogadásaival..." Mikor Poloniust megöli Hamlet, s beleőrül maga Ophélia is, akkor viszont ilyeket dalolgat: „Hogy ismerem én meg / Hív szerelmes mástól? / Pörge kalap-, botja-, s fűzött sarujáról." (Ez érdekes módon egy somogyi kanásztánc ritmusa.) Sőt ilyet se szégyell: „Kelt a legény, felöltözött, / ajtót nyitott neki: / bement a lány, de mint leány / többé nem jöve ki." S hiába a Király intelme, már idáig jut: „Irgalmas úgyse! a legény, / Ó, jaj! szégyen! piha! / Ha hozzáfér, hát megteszi; / Bizisten rút hiba."

Piha: ilyenek már csak a költők! Arany és Shakespeare ebben egyetértenek. Arról lehet fölismerni azt, aki megőrült, hogy nem csupán az idő zökken ki — ó, kárhozat —, hanem a ritmus. S akkor ölni kell. Kegyetlen mesterség a poétáké.

ÚJ FAXSZÁM

Az Élet és Irodalom telefaxszáma megváltozott. Kérjük, ezután a 153-3122, illetve a 153-3287 számon, a 25-ös melléken keressenek minket.

ALMÁSY Aladár

ÉS 1992 ápr. 3

SZENDREI LŐRINC RIPORTJA:

AFTER SÉRV

Az ÉS riportversenye a Soros Alapítvány támogatásával, VIII. forduló

Nem tudok fogat mosni. Ülök az ágy közepén, és azon mesterkedem, miként igazítsam rendbe a mozgásomat. Fel kellene emelnem a kezemet, megfogni a poharat, kicsutakolni a számat és köpni egyet az érzéketlenül lógó lábam elé lökött lavórba. Túlságosan bonyolult. Vagy a poharat sikerül elérnem, és mire a számhoz emelem, kilötyög belőle a víz, vagy a fogkefét lököm le a szekrénykéről, vagy egyszerűen meg sem tudok mozdulni. A derekam közepétől, a gerincem hajlatától, az ujjbegyemig, a tarkómig lövell a fájdalom. Egy félrevetett tekintettől megszédülök, mint a manézs kupolájában egyensúlyát vesztett *kintornász.*

Alig fél napja szagolom csak a kórház steril-tömény levegőjét, máris az otthonosság fogódzóit keresem.

— Csengő, kacsa, villanykapcsoló — igazít el a legfontosabb navigációs pontok között a nővér — majd visszamosolyog az ajtóból —, és semmi pánik.

Töprengek. Amióta a doki széles mosollyal az arcán közölte velem a computertomográf hűvös szobájában, hogy két, jólszituált gerincsérvem van, amiket kész mámor lesz leszüretelni, tudom, hogy új életet kell kezdeni. Reinkarnálódom önmagamból önmagamba. Mi lesz belőlem?

— Volt egy hasonló betegem — biztat az orvos —, két hónap elteltével visszaült a kamion nyergébe, és nekivágott a sivatagnak.

Ez a mondat szerkezete mögül kivillan a tizennyolc éves srác mosolya.

— Ne szarj be — tér nemes egyszerűséggel a lényegre —, két hónappal ezelőtt én még a hónom alatt hordtam a fejemet.

Hosszan nézek rá, és végül azon lepődöm meg, hogy a kijelentése egyáltalán nem tűnik abszurdnak. A következő percek némi horrorral átitatott, science fiction hangulatban telnek. A lokátoros fiú mögött, az ablakpárkányon álló televízió képernyőjén megjelenik a főnököm. Kirúgott, megzsarolt barátaimról és az emiatt szerveződő sztrájk esélyeiről beszél.

— Ez nem segíti a terápiádat — fordul sarkon a lokátoros, és közben *önmagától* másik csatornára vált a készülék. Megkapjuk a reggeli áldást. — A mjuziktévét sajnos, még nem tudom fogni, de a jövő héten a fejemre szereltetek egy parabolaantennát is — röhög a szolnoki Búvár Kund, ahogy ez a Béla átkeresztelte magát. — Eveztünk a Tiszán. Ugrottam egy fejest a kajakból, és úgy rángattak ki az iszapból, mint egy dugót az üvegből. A törött nyakcsigolyámat akarták megoperálni, de valamit elszabtak. Három nap múlva visszakéredzkedett a joghurt. Akkor jöttek rá, hogy a csigolyámat ugyan kisuszterolták, de a nyelőcsövemet átdöfték. Újabb bicskázás. Akkor meg az ütőér került véletlenül a szike útjába. Gyorsan váltottak egy menetjegyet Szolnokról Pestre és délután itt landolt velem a helikopter: szinte valamennyi szónak ára van. Összeakad a tekintetünk.

— Nekem itt minden nap közel egymillió forintba kerül — kapom kérdés nélkül is a választ. Ezzel én nem versenyezhetek.

A pénz. Akárhogy figyelek, nem tudom elkapni, mikor csúsztatják az ápolónők zsebébe az ötvenest-százast. Ama híres borítékoknak sincs nyoma. Vagy nagyon szemérmesen, titokban válnak bankókká a hála gesztusai, vagy talán mesebeszéd minden legenda a csillagászati paraszolvenciáról. Hajlok rá, hogy ez utóbbi az igaz. A dicsekvő beteget, aki fennhangon sorolja hányszor tízezer forintot adott már az adjunktusnak, főorvosnak morogva intik le. Aki hónapok óta nyomja az ágyat, összekuporgatja a fémpénzeket az éjjeli szekrény fiókjából és gyümölcslevet hozat a nővérkével. A visszajáró fillérek megérkeznek az uzsonnával együtt.

Az ambulancia büféjének kirakatában vastag betűkkel fogalmazott hirdetés: a szomszédos tűzoltólaktanyában fillérekért vásárolható ruhákat árulnak. A Hollandiából érkezett, használt holmikért kettesével-hármasával indulnak a kórház dolgozói. A turkálás demokráciája egyforma örömmel tölti el a főorvost, adjunktust, nővérkét, takarítónőt.

Depresszió. Először gondolok bele, mi lesz, ha... Alvásba menekülök.

— Mondd meg nekem, féleszű vagyok én!? — ébreszt éjféltájt András. Fogas kérdés. Ha azt mondom, hogy marhaság, kételkedni kezd a gyógyulásban. Ha meg ráhagyom, azonnal elvesztem a bizalmát. Nézem a leborotvált fején körbefutó kötést, tudom, hogy akkora daganatot dobtak ki a koponyájából, mint az ökle. — Engem csak azért engedtek ki a románok Erdélyből, ide Pestre, mert arra számítottak, hogy menthetetlen vagyok. Gondolták, legalább a magyar pusztítja el a magyart, de minimum odavész a fél agyam...

— Rá se ránts, egy székely fél-

Műtét után jöhet egy jó krimi — biztat.

Végre útjára indul az ágytaxi. Kacsa a lábnál, a paplan alatt, cigaretta és némi aprópénz a pizsama zsebében, és máris suhan a lift lefelé. Parádézunk, mint egy négylovas hintó. Gurulunk a röntgenszobától a laboratóriumig és parkírozunk egy kicsit a büfé előtt. Miközben a műtőslegénnyel a somlói galuskát kanalazzuk, figyelem a szomszéd kórterem szökevényét. Valóságos irodát rendezett be a földszinti csarnokban. Látszólag nem zavarja a fél testét behabarító kötés, a fél fejét behabarító kötés, a fél fejét behabarító kötés, a fél fej

Almásy Aladár: A tizenhat éves Bocskay

LABANCZ GYULA:

Tértáncoltatás

Szellemidézéssel, szeles
tértáncoltatással kezdi
hidegtől elszokott őszi
didergését a most ki tudja,
milyen névre hallgató
Néphadsereg utca, ahol
többnyire álmából nem
ébred, riad hajnalonként
az ember. Sugaras légihíd,
kulcsluk-sikoly, fülét
fogva Munch érkezik. De
a csönd, legyen elég, foglalt.
Benn felejtesz valakit
a titokban. Helyes, ha szád
körül ácskapocs-ránc van.
Ládával szállítómunkás
zörög, villamos baktat,
nyálkás úttesten reflektor:
begyulladt foggyökér,
minisztert kísérő rendőr-
autó surran; fenekesedik,
aranyöltéses nadrágfolt
Ócskáséknál falon az üresen
maradt képkeret. Állok a
Luxorban: nem az, hogy a költő,
a költészet éhezik,
barátom, az a baj! Rágondolok
s keserűt nyelek, de máris
kockacukorral — ki ne
emlékeznék rá: Kassák kövesíti
fúgái közé friss kávét
csurgatva, szurkot színlelve
valami kopást éleiken
szemléltethető kubista-
formának. Száll a füst,
kilógja magát rajtam a vándor-
motívumos Jékely-kabát;
háborús Dél, erdőben, naponta
kémlelem így az eget: nap,
hold, vaddisznó-orr, felhők
zümmögő makkja, lopakodó földi
légész, bélpoklos radar-stüszi.

KÖNYV, FOLYÓIRAT

Egy fehér folttal kevesebb

BALÁS PIRI LÁSZLÓ: EMBEREK FEHÉRBEN, 1993, 307 OLD. A KIADÓ FELTÜNTETÉSE NÉLKÜL

Fontos és sajátos szempontból kutatja Balás Piri László az '56-os forradalom máig feltáratlan fehér foltjainak egyikét. A már megszokott visszaemlékezésekkel, átfogó (és nagyrészt sikerületlen) monografikus kísérletekkel vagy helytörténeti összefoglalásokkal szemben egy szakmai közösség magatartását és ennek a magatartásának következményeit vizsgálja 1956-ban. Az egyik megkérdezett, dr. Hősz Dezső orvos állapítja meg, hogy a forradalmi bizottságba mindenütt az elit értelmiségieket választották, nem kell hát csodálkozni, hogy a börtönökben annyi orvos is ült. Ezekről az orvosokról és társaikról, hivatásos mentőkről, ápolókról és önkéntes segítőikről szól ez a könyv.

Ha netán a kedves olvasó attól tart, hogy joggal megúnt, hitelét vesztett, könnyezve hetvenkedő riportokat gyűjtött össze a szerkesztő – akkor szerencsére téved. Az interjúk, dokumentumok, elemzések – ha lehetséges – időrendben követik egymást. Ki emlékezhet ma már arra, hogy a Népszava 1956. október 23-i számában részletesen beszámol az orvos-egészségügyi szakszervezet elnökségi üléséről és a Rákosi-rendszerben ártatlanul elítélt orvosok és más egészségügyiek rehabilitációjáról? A kötet e cikk újraközlésével indít, hogy folytassa azzal a szubjektív visszaemlékezéssel, amely az utolsó Petőfi-köri orvosvitát idézi fel, amely már nem gyorsíthatta a forradalom kitörését, mert időben egybeesett a rádió ostromával. Dr. Somogyi János orvosprofesszor és mások emlékezései jól tükrözik az orvosok akkori – és utólag is egyedül helyeselhető – magatartását, amely sajátosan ötvözte a békés, vértelen politikai megoldás vágyát, a minden sebesült ellátását előíró eskü megtartását és a haza szeretét. A közlemények életszerűen szólnak arról, ki hogyan élte meg a forradalom spontán kitörését, hogyan keveredett – nagyrészt véletlenül, esetlegesen – a harcok közelébe, hogyan vett részt akarva-akaratlanul politikai eseményekben is, s hogy mennyire váratlanul érte legtöbbjüket a kegyetlen megtorlás.

Különösen szép visszaemlékezést olvashatunk a 16 éves korában egy mentőautóban hősi halált halt önkéntes diáklányról (Kő András írása), s arról, hogy a halott szüleit miként zaklatta még évtizedekig a rendőrség. Betekintést kapunk a Központi Honvédkórház munkájába, ahol egyszerre folyt a megmentés a halálról és a rendőrségtől (dr. Radó György kórházparancsnok és Hegedűs László interjúi), és utalások vezetnek át a Péterfy Sándor utcai kórházban történtekre. Szerencsés volt Csillag Zoltán alig ismert tanulmányának újraközlése a Vöröskereszt 1956-os tevékenységéről.

A könyv szerkesztése, az olykor lappangó források összegyűjtése Balás Piri László munkáját és a tudományban megkövetelt aprólékos gyűjtőszenvedélyét dicséri. Nem a szerkesztő hibája, hogy a könyv (megint) csak a fővárosról szól, s hogy levéltári dokumentumok híján végül ez az érdekes és megrázó áttekintés egyetlen érintett csoportról, személyről vagy áramlatról sem ad legalább megközelítően teljes képet. Kár, hogy az ötvenhatos áramlatok mindenkit irritáló megosztottsága a kutatásra is átterjedt és a szerkesztő nem kereste meg azokat a dokumentumokat (néhány régen kész interjút az Oral History Archívumban), amelyek ugyanehhez a témakörhöz kapcsolódnak. Mindezen azonban, így a kiadás némely sajnálatos hanyagságán is, lehet utólag segíteni. Reméljük, hogy a szerkesztő eddigi buzgalmával folytatja kutatómunkáját, hogy majd olvasható legyen a magyar orvostársadalom és egészségügy szerepének teljes története.

HEGEDŰS B. ANDRÁS ■■■

Szombat

A Szombat januári számában hitközségi tudósítások a Zsidó Múzeum kirablása kapcsán vizsgált felelősségről, interjú a Magyar Zsidó Leszbikus és Homoszexuális Csoport egyik alapítójával, körkép az izraeli felsőoktatási lehetőségekről külföldiek számára, Sanders Iván tanulmánya a világhírű (csak szülőhazájában ismeretlen) Kaczér Illés regénytetralógiájáról, Balla Margit grafikái és Szegő György elemzése a művész ikonográfiájáról.

(nem tévesztendő össze a politikussal!), aki előszeretettel nevezi *elek is*nek önmagát. Szakmai önéletrajza üdítően narcisztikus: *„Szakadatlanul próbálkozom azzal, hogy prostituáljam a művészetemet, de ahhoz is tehetségtelen vagyok."* Képzőművész, happener, költő – leginkább talán gagmannek nevezném, de sajnos ötleteit nemigen veszik meg. Kitalált például egy gyönyörű metaforát a *„találka-alakú terek"*-ről. Nagyon költői ez a kép, bár nem tudjuk meg pontosan, hogy mit is jelent. Inkább azt, hogy melyek a nem találka-alakú terek, elsősorban azok, amelyek nem *„marasztalóak"*. *„Ez a város otthontalan."*

„Úgy az egész világ is az" – mondhatnák a század utolsó negyedének orosz írói. Az esszéíró Viktor Jerofejev szerint ezt az irodalmat a rossz uralma határozta meg. Rendkívül tömör, ám igen sokatmondó jellemzéseiben egy valóban döbbenetes irodalmi körkép rajzolódik ki, nekrofília, pornográfia, kannibalizmus, alkoholizmus stb. ennek a literatúrának az alapanyaga, vagy ahogy Vlagyimir Szorokin nemes egyszerűséggel kijelenti: *„genny és szalonna"*.

A korszak egyik fő műve Venyegyikt Jerofejev *Moszkva-Petuski* című poémája, a Sterne-féle szentimentális utazás alkoholista újrafogalmazása, sátáni humorral, féktelen önundorral és méltóságteljes önsajnálattal. (Mindezt a német kiadás alapján mondom, a folyóirat természetesen csak egy rövid részletet közölhet a regényből.) Mindezek és más ismereteink alapján is újra érvényes a régi jelszó: Tanuljunk az élenjáró szovjet íróktól!

BAZ ■■■

Szabadkézi regény

ALMÁSY ALADÁR ÉLETMŰTÖREDÉKE

Almásy Aladár mostani nagyszabású kiállítása – több mint nyolcvan egyedi mű – a művész jellegzetes grafikusi képszemléletéről is számot ad. A kép emblematikus hatása, „ütése" nem érdekli, a képi egység is csak másodlagos követelmény nála. A részletekből indul el, a tűhegyes eszközzel vont finom jelekből. A rajz mint pókháló szövedéke terjed szét a lapon, egyre újabb motívumokkal gazdagodva. Olyan apró pontot, képmorzsát is odatesz, aminek a képegész szempontjából nincs jelentősége, de őt más eszmény vezérli, a képi elmondás, a *vizuális elbeszélés* szándéka. E szempontból minden apróságnak jelentősége van; mindennek, ami növeli az elbeszélés hitelét. Amit „elmond", természetesen nem történet, de verbalizálható, és vannak, akik úgy gondolják, hogy a szcenáriót hallva (esetleg épp a művésztől, hiszen ő az illetékes) *valamihez* közelebb jutottak, valamit jobban értenek. Talán így van; ez a *valami* azonban semmiképp sem a képi lényeg, az adott mű par excellence képzőművészeti hozadéka. A bizarr címek, melyek egyébként roppant alkalmasak az érdeklődés és a figyelmesebb képnézés fölkeltésére, a fenti félreértéshez is hozzájárulnak, noha csupán a képi elbeszélés lefordításai a beszélt nyelvre. (Például: EGY HAVAS RAJZSZEGET RAVATALRA ELŐKÉSZÍTŐ FÉRFI)

De mi is a képi lényeg Almásynál? Azt hiszem, az emberi szemléletnek abban a tulajdonságában ragadható meg, amely mindent valamihez hasonlítónak tud találni. Képzeletben, rajzban akármit átalakíthatunk, bármit összefüggésbe hozhatunk bármivel. Ennek alapján egyfajta *képírás* alakulhat ki; a részletek, apró formagondolatok, rajzi felszikrázások egymásból következő, egymásba átúszó képzettársításos képszövege, rajzi elbeszélése, melynek a szüzsége nem eseménytörténet, hanem a képelemek testén átáramló formasztori. Almásy mindig is ezt az első történetet rajzolta. *Vizuális napló*nak is tekinthető mindez, amely nemcsak a dús képzeletvilág tükrözője, de feldolgozza a művész irodalmi, történelmi és bölcseleti olvasmányélményeit is. A naplót önkényesen szakítja meg a képszél, a keret és a kiállításnak a dekoratív szempontokra ügyelő rendezése. Azaz megfelelő sorrendbe sűrűn egymás után téve akár *képregényt* is nyerhetnénk: a grafikus belső világát rajzoló szabadkézi regényt.

Mindebből talán sejthető, hogy itt legalább olyan fokú mindent, bármit megrajzolni tudás, formaismeret, felkészültség és gyakorlat szükségeltetik, mint a látványvilág megrajzolásához. És a gazdag fantázián túl a termékeny alkotómunka mechanizmusának a gyakorlati kiépítése. Még Almásy rajongói is hajlamosak őt a látomások közt elrévedő, nem evilági jelenségnek tartani. Szó sincs erről. A képcsinálás külső követelményeivel, a formai eszközökkel tudatosan gazdálkodó alkotóról van szó, aki művészi céljai érdekében éppen kellően tartja kordában és súlyozza az ösztönösséget. A keletkezés útját legjobban az egyszerűbb tusrajzokon lehet követni, ahol a vonal az anyanyelv magától értetődőségével vált át az egyik vizuális kifejezésről – látványelemről – a másikra. A ceruzavonal leheletfinom, súroló röpte a papír fölött pedig mintha nem is szilárdulna rá az anyagra olykor, hanem lebegne felette.

A kiállítás összképét bizonyos romantikus ódonság hangulata lengi át. A szürrealizmus sohasem titkolta, hogy egyik ősét tiszteli a romantikában. Ez Almásynál egyebek mellett a régi keretek, paszpartuk és papírok iránti vonzalomban és inspiráló hatásukban mutatkozik meg. Különös, szokatlan, de elragadó és biztos ízlésvilág hatáskörébe kerülünk az idei tél egyik legragyogóbb kiállításán.

KOVÁTS ALBERT ■■■

Kiállítási Csarnok,
Városliget, Olof Palme sétány 1.
Január 21.–február 20.

Karátson Gábor gyűjteményes kiállítása és Granasztói Szilvia bábui

„Rossz volt hazajönni a börtönből '58-ban, és látni, hogy közben mi lett Magyarországból. Nagyon nyomasztó volt. Az a szörnyű érzés fogott el, hogy *magyarul* már csak hazudni lehet. És ez így is volt. Viszont akkor mitévő legyen az ember? Hogy én nem leszek magyar költő, azt már akkor biztosra vettem. Miről írjon az ember verseket, amikor mindenki hazudik? És akkor eszembe jutott, hogy festő leszek, Kováts Alberttel – aki szintén festő lett – már a fűtéscsöveken erről beszélgettünk – a Markóban. Új barátokra tettem szert – a sors és Vekerdy Tamás jóvoltából. Ezt a társaságot, Maurer Dórát, Keserű Ilonát, Major Jánost és a többi festőt meg zenészt szerettem, és sokat tanultam tőlük. Elkezdtem rajzolni meg festeni, és teljesen elzárkóztam minden más dolog elől. Elhatároztam, nem fogok a saját síromon ülni, mint egy virág, mint egy krizantém. Most egy másik élet kezdődik, festeni fogok..." (Karátson Gábor)

■■■

Keszthely, Balaton Múzeum,
Múzeum u. 2.
Április 17-ig

Az inspiráló gyerekkor

Találkozás Almásy Aladárral

A Munkácsy-díjas grafikus- és festőművésszel kapcsolatban (aki egyébként írással is foglalkozik) semmi nem nevezhető szokványosnak: sem a pályaindulás; sem az, hogy a legnagyobb természetességgel képes átsétálni egyik műfajból a másikba; sem a címek, motívumok, képkeretek; sem pedig a környezet, amely körülveszi. Érzékeny alkatával, sokszínű, eredeti személyiségével szuverén képi világot teremtett. Próbáljuk meg végigjárni e csupa-csupa nem szokványosságot, az indulástól kezdődően!

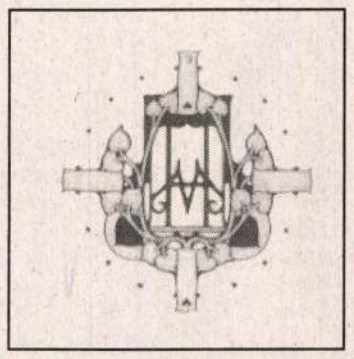

– Nagyon érdekes, színes és szép gyerekkorom volt. A mai napig is, ha egy nagyobb rajzot készítek, akkor megy a kezem, s közben a gyerekkoromon meditálok. Egy főúri kúriában nevelkedtem fel. Édesapám jómódú perzsaszőnyeg-kereskedő volt. Elegáns üzletet tartott fenn Debrecenben, emellett vásárokra is járt.

Én már hároméves koromban próbálgattam a falon az első vasalószenet, ami a ruha vasaláskor lehűlt a vasalóban. Lerajzoltam a napszámost, *Vincze* bácsit, amint az asót lenyomja a földbe. Ezt állítólag egy hatalmas méretű lórajz követte – rövidülésben. Az első rajzra nem emlékszem, csak Vincze bácsira, hogy sokat mentem utána permetezés közben, és rajzolgattam őt. Így kezdődött az egész. A gyerekkori házban ért környezeti hatások indítottak el ezen a pályán.

Hetedik-nyolcadikos koromban már nagyon belemerültem a rajzolásba. Sokat másoltam Andersen-mesékből és indiánregényekből is. Művészeti gimnáziumba készültem Budapestre, szüleim azonban hallani se akartak róla. Azt szerették volna, ha szakmát tanulok. Végül esztergályosnak írattak be. Mivel azonban a matematika egyáltalán nem érdekelt, és órákon is a padra rajzolgattam, az esztergályosságról az iparitanuló-évek végeztével sem volt fogalmam. Inkább képzőművészeti könyveket olvastam, albumokat lapozgattam és különböző rajzszakkörökbe, szabadiskolákba jártam. Megismertem egy zseniális művészettörténészt, aki számomra nagy jelentőséggel bírt a debreceni képzőművészeti életben: *dr. Tóth Ervinnek* hívták. Annyira tetszett az ő *Európai grafika* című könyve, hogy megfogadtam: művész leszek és csak ilyen dolgokkal fogok foglalkozni.

El is végeztem a gimnázium esti tagozatát. Édesanyám azonban reménytelennek találta, hogy felvesznek a Képzőművészeti Főiskolára (az első felvételim nem is sikerült), ezért a teológia felé orientálódtam. Könyvtárba jártam, hittudománnyal kapcsolatos könyveket olvastam. Vonzottak a képeskönyvek meg a szentírások, mert nagyon szép illusztrációk voltak bennük. Próbáltam is belőlük másolgatni. Mivel a teológia lelki meggyőződésként valóban érdekelt, azt gondoltam: elmegyek teológiára, ott nagy műveltséget kapok, s közben másolom a metszeteket. Végzés után pedig református papként elfestegetek vidéken, ha adnak egy kis parókiát. A következő évben egyszerre vettek fel teológiára is, meg a Képzőművészeti Főiskolára is. A festészetet választottam. Számomra a főiskola nagy élményt jelentett. *Ék Sándor* volt a mesterem, de előtte egy évet *Bernáth Aurélnál* töltöttem.

– Annak idején nem jelentett nagy törést, hogy Bernáth azt mondta rólad: belőled soha nem lesz festő, de nem akar megbuktatni, menj át grafikára?

– Nem rendített meg Bernáth véleménye, hiszen ugyanakkor azt is kijelentette: nagyon jók a modell utáni rajzaim, és belőlem kitűnő grafikus meg jó művész lenne. Azonnal menjek át grafikára, mert ott a helyem. Át is vettek. A második-harmadik rézkarcom elkészítése után talán jobban feltaláltam magamat, mint a festőműhelyben. Így a grafika szakot végeztem el.

– Személyesen ismerted Kondor Bélát, aki nagyon értékelte munkáidat. Hatodéves főiskolai hallgató korodban az országban elsőként kaptad meg a róla elnevezett ösztöndíjat. Mit jelentett ilyen örökséggel indulni?

– A szülők az iskola tehetséges növendékeinek ajánlották fel az ösztöndíjat, amit az év végi kiállításomon kaptam meg. De nem azért, mert ismertem őt, hanem engem javasoltak a tanárok. Kondor zseniális művész volt és nagyon érdekes, különleges ember. Tiszteltem őt. Néha találkoztunk, és megmutattam neki a rajzaimat. Olyan értelemben nem volt rám hatással, hogy arra törekedtem volna: az ő szellemében dolgozzam, olyat csináljak, mint ő. Viszont lehet, hogy készítettem néhány rézkarcot, amin foltok, savazások és más olyan technikai megoldások találhatók, amelyeket Kondor alkalmazott először. Rövid ideig tartott az ismeretségünk, mégis nagy fájdalom volt, amikor elveszítettem.

– Egy barbizoni lelkiadalék szekérgyilkossága, Gyanúindítékot adó tyúkmisztikum – ilyenfajta meghökkentő címeket viselő, furcsa hangulatú, aprólékos műgonddal kidolgozott grafikai lapokkal hívtad fel magadra a figyelmet a harmincnégy éves korodban történő diplomaszerzés után. Tökéletes mesterségbeli tudásról tanúskodtak ezek a sejtelmességet sugárzó, kissé misztikus hatású képek. Sorra kaptad a díjakat, elismeréseket. Egy 1986-ban írott kritikában a mai magyar grafika kalapos királyának neveztek. Alig néhány évvel azt követően, hogy a ceruza- és tollrajzok, rézkarcok, litográfiák után egyszerre csak elkezdtél festményeket készíteni: gyönyörűséges ódon keretbe helyezett történelmi képeket, csendéleteket és oltárképeket. Mi okozta ezt a váltást?

– Mindig izgattak a színek. A főiskola utolsó három évében már nagyon erős vágyat éreztem a festés iránt. Meg is próbálkoztam vele, de abban a grafikai miliőben nem tudtam dolgozni. Végzés után meg sokáig egy mosókonyhában laktam. Ott pedig a helyszűke miatt nem lehetet festeni. 1980-ban aztán nem bírtam tovább: a régi rézkarcok néhány változatát ecsettel lazúrosan fölrajzoltam a vászonra, és helyenként belefestettem. Ezekkel a nagyméretű színes rajzokkal kezdődött...

Vizuális vagyok, ezért több képet festek egyszerre. Vetítek, mintha moziban ülnék. Képek jelennek meg előttem, amelyeket belső látással nézek egy darabig. S hogy a gondolat el ne tűnjön, négy-öt képet a vászonra varázsolok. Ha ezeknek a képeknek a fő gondolata, tehát a vizuálisan először megjelent látvány lényege ott van a vásznon, akkor azt már bármikor tudom folytatni. Az a fontos, hogy a gondolatokat lerakjam, azokat az egyszerű gondolatokat, amelyek másnap már nem ugyanazok.

Mivel minden esetben én vagyok az első számú zsűri, aki megnézi, általában úgy tudom ellenőrizni, hogy jó a mű, ha az utolsó ecsetvonás elkészülte után harmad- vagy negyednap előveszem, és akármilyen kint az időjárás, az nem befolyásol: a festmény ugyanazt az érzést adja, mint legelső nap, és ugyanolyan jónak látom. Akkor elfogadom, félrerakom, befejezettnek tekintem. Jó érzetet kelt bennem a munka, mert nem kalandoztam el menet közben, hogy majd csak lesz belőle valami, és aztán egészen más lett, hanem rögzíteni tudtam azt, ami először megjelent előttem.

Én nem lakkozom le a festményt a végén, hanem egyik helyen matt, a másik helyen meg fénylik. Ösztönös vagyok. A paletta piszkos szürkéivel intuitíve teszem fel a festéket, szinte oda sem nézek. A végeredmény a lényeg, hogy mindig összeálljon a mű. Korábban kicsit klasszikusabb jellegűek voltak a festmények, nem ennyire tektonikusak, mint a mostaniak. Ezek flottabbak meg nagyvonalúbbak. Néha tüzesek a színeim, mert négy-öt réteget viszek fel a vászonra. Most pasztelltechnikával dolgozom. Ha stílárisan kategorizálom, kialakulhatott egy eklektikus festészeti mód, ami engem nem zavar. Én nem voltam egységes soha: sem szellemileg, sem gondolkodásmódban, sem viselkedés vagy öltözködés szempontjából. Festeni sem tudok egységesen. Lehet, hogy azért, mert most válik be Bernáthnak a jóslata, és még mindig nem kellene csinálnom.

De nagyon szeretem ezt és úgy vélem, csinálnom is kell. Küldetés teljesül vele. Jól érzem magam ebben a miliőben, amiben élek. Örülök annak, hogy van egy műtermem és itt dolgozhatom. Bármilyen rendszer van, én a társadalmi-politikai körülményektől függetlenül képes vagyok végezni a munkámat. A képek címei nem függenek össze olyanfajta emberábrázolással, ami a társadalmat tükrözné. Tehát ha nem volnának emberek, akkor is létrejönnének a vásznon valamilyen formában ezek a motívumok, amelyek már tulajdonképpen nem is emberek, hanem asztráltestek. Egy kissé spiritizmusjellegűen lépnek fel. Ezek a rovarlábú emberi lények finom ízesüléssel állnak össze. A legutóbbi képeimen olyan tengeri élőlények jelentek meg, amelyek emberi arcot öltöttek. De semmi összefüggés nincs az emberevő rovarok, hitvány rovarok vagy hitvány emberek között, tehát ez egyáltalán nincs kapcsolatban az elembertelenedéssel. A figuráknak nics átvitt értelmük, nem hordoznak pejoratív jelentést.

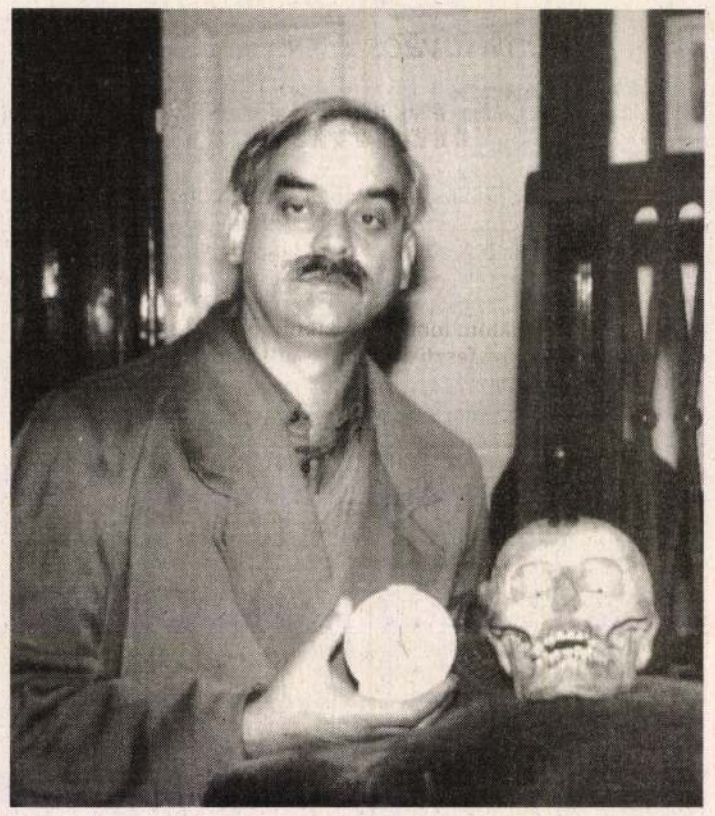

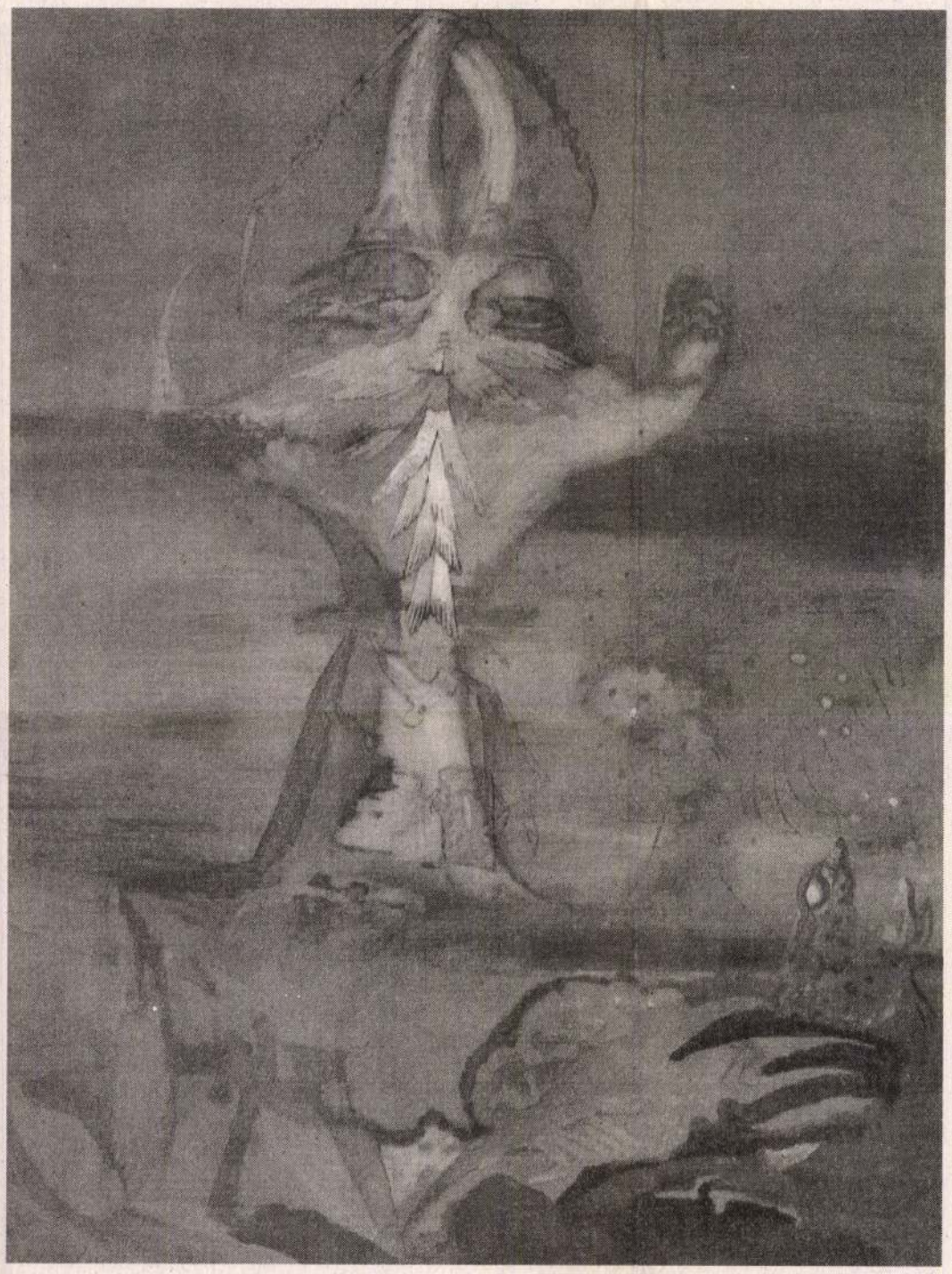

Kétfejű hal

Jelen pillanatban főként a figurák és a csendéletek érdekelnek. Egymással beszélő halakat szeretnék festeni és asztalokat, s rajtuk helyet foglaló edényekkel, gyümölcsökkel. Kifejezném a gyümölcs meg a hal egymáshoz való viszonyát, s a tárgyak viszonyát a növényekhez vagy az állatokhoz. Például megfestenék egy felszeletelt cukorrépát, ami mellett ott hever egy fürt szőlő és egy lerágott almacsutka. Mindezt úgy ábrázolnám, hogy szinte az ízük is érződjék. Vagy szívesen festenék egy szép hollót – akatatáskával, iratokkal és könyvvel.

Vonzanak a különleges állatok, amelyek mintha bibliai szörnyek lennének, ugyanakkor azonban nagyon mitikus lények. Próbálom őket belehelyezni egy szoba enteriőrjébe, és abroszra rakni koponyával, szentírással, gyertyatartóval. Olyannak tűnnek e képek, mint hogyha egy elpusztult festő lakását örökíteném meg, aki otthagyta maga után az ételmaradékokat: a halat szálkával és az utolsó vacsoráját, ami egy rák volt. A perspektivikusan ábrázolt szobabelsőben pedig ott lóg a zakója egy szék karján. Ilyen dolgok érdekelnek, ilyesmi után kutatok. Nosztalgiázom. Az utóbbi időben elhagyott külvárosi utcák is foglalkoztatnak, mint a régi Angyalföld – víztornyokkal, víztárolókkal. S mintha valaki lakna bennük, ott van az étel az asztalokon. Főként csendéletek festek mostanában. A Palme-házban jövő év januárjában megrendezendő kiállításomon is lehet majd néhányat látni közülük. Például csendéletet egy hervadt virágcsokorral, amelyen a váza egy másik vázával társalog. Tehát a tárgyak kezdenek megmozdulni.

– Töprengéseid eredményét írásban is rögzíteni szoktad.

– Az írások valójában műkiegészítések. Amit nem sikerül rajzban vagy festmény formájában pontosan megjeleníteni, vagy már nincs hozzá erőm, hogy kifejezzem, de a fejemben még mindig ott kavarog a téma – azt leírom. Így jönnek létre ezek a versek és novellaszerűségek.

Lenyugvófélben vannak a régi kalandok, megszűnt az éjszakai csavargás, a társasági élet. Sokkal jobban el vagyok önmagammal foglalva, és inkább egyedül szeretek lenni. Talán a mozgáskörzetem is leszűkült. Nem nagyon érnek külső élmények, inkább belső élményeim, történéseim vannak. Megnősültem, konszolidálódtam. A gyerekek is megkomorítottak. Nem voltam én sose bohém, csak kívülről láttak annak. Most lekötnek a gondolataim, a megoldásra váró feladatok, s ez visszahúzódásra, még nagyobb fokú elmélyedésre késztet.

– Az 1978-as stúdió galériabeli kiállításod katalógusában megfogalmaztad ars poeticádat: „Létezésem egyedülálló vizuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép." Az azóta eltelt tizenöt év tapasztalatai, megélt élményei miképpen módosították ezt a hitvallást?

– A soha el nem kötelezett világkép azt jelenti számomra, hogy se formai, se politikai, se más vonatkozásban nem vagyok elkötelezett. Ez nem változott. Politikát sose vittem a műveimbe. Nem érdekelt, milyen fennálló politikai rendek meg viszonyok vannak. Most sem érdekel. Emellett úgy értettem ezt az elkötelezettséget, hogy abban az iskolában, ahová én járok, ott én vagyok a tanár és egyben a növendék is. Megszűntek az utánérzések, amelyek korábban voltak. Nem kell ötleteket meg címeket kölcsönkérnem. Az én gondolataim jutnak érvényre – irodalmi alkatomból adódóan. Nagy csalódások nem tükröződtek az alkotásokban, mert nem is voltak túl nagy csalódásaim. Megmaradt a családi házból, a gyerekkorból magammal hozott örökség, s ebből a mai napig tudok táplálkozni. Ez nem mese és nem álnosztalgikus dolog. Ez tény. Én mindig visszafelé fordultam, mert a XX. század – sajnos – egyáltalán nem inspirál.

Jobban szeretem a múltat, mint a jelent: emberek, jellem, szellem, hangulat vonatkozásában egyaránt. Tetszik az építészetük, és szeretem azt a nyugodtságot, higgadtságot, ami akkor uralkodott. Maga az egész múlt század nagyon vonz. Volt gerince. A mostani kornak meg nincs: ez egy széthulló rendszer. Nem érzem meggyőzőnek, nincs mágneses ereje. A művészetben is felületes játékmesterek jelentek meg, akik másról beszélnek, mint amiről kellene. Én nem értékelem semmire ezt a mai improvizatív utcaművészetet meg installációkat. Ez nem vezet jóra. Ugyanaz történik, mint a szentírásban, hogy el fog jönni a pusztulás, s ez mindenben megnyilvánul: az igénytelenségben, az uniformizálódásban, a nyugatmajmolásban, az emberek beszédmódjában, a városkép kialakulásában.

A tévé ízléstelen, nem is szoktam nézni a műsorokat. Újságot sem veszek. Esténként inkább kislámpánál régi könyveket olvasgatok, és tisztelettel tekintek a nagyokra. S mikor az ember megnéz egy Leonardo-, Tintoretto-, Rembrandt-, Goya- vagy Velázquez-képet, akkor jön rá, hogy saját maga milyen kicsike. Szinte szakköri hallgatóvá törpül mellettük. Ezektől az igazi művészektől – akik beírták magukat a halhatatlanságba, az egyetemes művészettörténetbe – lehet tanulni, nem pedig a nyugatimádatból és gegekből. Ha valaki elmegy egy múzumba visszatekinteni a régi művészetre, utána idilli állapotban, üdén jön ki, mintha friss vért kapott volna. Úgy érzi magát, hogy aznap volt értelme az életének, és boldogan megy haza.

Mester Ildikó

Almásy Aladár

Alapítványi szolgáltatás

Hitelgarancia agrárvállalkozóknak

Ma már minden vállalkozó kaphat hitelt, hogyha a bank megbízható adósnak tartja, még akkor is, ha nincs hitelgaranciája – mondta lapunknak *Boda Tamás*, a Földművelésügyi Minisztérium főosztályvezetője.

Az átalakuló mezőgazdaság új vállalkozóinak legfőbb gondja, hogy a hitelfelvételhez nincs kellő fedezetük. E probléma megoldására alapították az Agrárvállalkozási Hitelgarancia alapítványt 1991-ben az Európai Közösség Phare-programja keretében 10 millió ECU-vel. Az alapítvány a kis és közepes mezőgazdasági vállalkozások hitelkérelmeihez vállal garanciát. Tavaly óta ötezer vállalkozót segítettek 4,5 milliárd forint hitelhez, amelyet szántóföldi növénytermesztéshez, kertészeti beruházásokhoz és élelmiszeripari fejlesztéshez használtak föl. A legtöbb ...gény Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkezett: 342 gazda kért és kapott traktor vásárlásához hitelfedezetet. Az alapítvány a hat legnagyobb, agrárhitelezéssel is foglalkozó kereskedelmi bankkal kötött szerződést, ...y a hitelezőt és az adóst is támogatja. Ugyanis ha a vállalkozó csődbe megy, az adósság felét kölcsönzik a banknak, amíg a teljes összeget nem sikerül behajtani.

Aki igénybe kívánja venni az alapítvány szolgáltatását, elég, ha a bankban megemlíti, de általában föl is ajánlják. Az ismert garanciavállaló intézmények közül a legedvezőbb feltételeket kínálják a vállalkozónak, mert ha a bank szerint jó adós, nem kerül neki semmibe. Nagy segítség ez, mert a bankok ma a hitel 150-200 százalékát követelik garanciának.

Kétszázmillió forintot az állam tett az alapítványba, segítve ezzel a reorganizációs programot. A felügyelő kuratórium évente hatszor ülésezik, legutóbb ötvenmillió forintot állapítottak meg a garanciavállalás fölső határának. Számítógépes nyilvántartást vezetnek minden ügyről, a kérelmekre nyolc napon belül válaszolnak.

Az Európai Közösség bizottsága és a Phare-programiroda a legsikeresebb, Kelet-Európát támogató intézkedésnek ítélte az Agrárvállalkozási Hitelgarancia Alapítványt. Remélhető, hogy jövőre emelik az alaptőkét, és engedélyezik az ügyfélkör bővítését, így nem csak agrárvállalkozók élhetnének a lehetőséggel.

Vádol a szakszervezet

A tárgyalás indokolatlan, de nincs kizárva

...bányászok szakszervezetével ...múlt év decemberében létrejött ...egállapodás tükrében érthetet...n vádaskodásnak tűnik a Bá...yaipari Dolgozók Szakszerve...ti Szövetségének a miniszterel...ökhöz hétfőn megírt, aggodal...as kifogásait felsorakoztató le...le – jelentette ki tegnapi sajtó...jékoztatóján *Szűcs István*, az ...ari és Kereskedelmi Minisztéri...a helyettes államtitkára. A ...gállapodás végrehajtását két...bevonó bírálatok teljesen nél...özik a valóság tényeit, fenye...ő hangneme pedig felelőtlen. ...ipari tárca a tisztánlátás érde...ben szükségesnek tartja a té...ekek ismertetését, ami egyben ...ádak cáfolatát is jelenti.

...Annál inkább érthetetlen ...*alkhammer Antalnak*, a bányá...k szakszervezeti szövetségé...k aggodalmaskodása, hiszen ...megállapodás létrejötte óta a ...ca képviselőinek, illetve a bá...ászokat képviselő szakszerve...i aktivistáknak volt módjuk ...ekinteni az eddig megtett lé...seket. Legutóbb március 3-án ...látták meg a problémákat, ...ikor fel sem merültek a most ...egfogalmazott kifogások. Min...nképpen fordulat a jelenlegi ...egítélés, s teljesen oktalan a ...állítás, miszerint a megállapo...is úgy rossz, ahogyan van. A ...ma az érdekegyeztetés fóru...ín szerepelt, a felek tudomá...l vették a problémák rendezé...nek „ütemtervét", s a kor...ányzat szigorúan teljesítette ...llalásait.

A legégetőbb kérdés a szénát...étel kényszere. Ám a villamos...nergia-ipar erre a szerződést ...egkötötte, s az átvétel meny...yisége bányánként is megegye...k a megállapodásban rögzítet...kkel. Mindez súlyos vesztesé...ket okoz, a kormányzat mégis ...asította a Magyar Villamos Művek Rt.-ét e kötelezettség teljesítésére. Tavaly 14 millió tonnára, az idei évben 11-12 millióra tehető ez a mennyiség, s noha ez a megoldás nem erősíti a piacgazdaság megszilárdítását, a bányászok munkahelyének megőrzése szempontjából mégis jelentős. Hasonlóan megtörtént a Nógrádi Szénbányák bezárásához – a végkielégítések kifizetésére fordítandó – 100 millió forintos kormányzati hozzájárulás, s – ugyancsak a megállapodás értelmében – az integrált bányaerőmű társaságok sem kezdeményezték bányászok elbocsátását. A létszámleépítés kifejezetten a párhuzamos munkakörök megszüntetésére terjedt, ugyanakkor a 6,9 százalékos minimális bérfejlesztést minden bányatársaságnál végrehajtották.

Az ipari tárca abban is részt vállalt, hogy eljuttassa az érintett tárcákhoz a szakszervezetek igényét, amely a nehéz fizikai munka önálló törvényi szabályozására vonatkozik. Emellett egy sor humánpolitikai kérdés is rendeződött: a hűségjutalom kifizetése megtörtént, a nyugdíjasok szénjárandóságát kormányrendelet garantálja, s folyamatban van a korkedvezményes nyugdíjazás rendszerének átfogó egészségügyi felülvizsgálata.

Végül az is kérdés, miért követel most a szakszervezet újabb egyeztetést, amikor a megállapodás értelmében erre szeptemberben mindenképpen sor kerülne. A tárca nem látja indokoltnak az előre hozott tárgyalást, jóllehet nincs kizárva, hogy e mesterségesen keltett „viharban" újra egyeztetni kell az álláspontokat.

(vasvári)

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai
Érvényben: 1993. július 8-án

...énznem	Vételi	Közép	Eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban		
...ngol font	136,20	137,60	139,00
...usztrál dollár	62,10	62,72	63,34
...elga frank (100)	260,15	262,48	264,81
...án korona	13,93	14,06	14,19
...inn márka	15,99	16,19	16,39
...rancia frank	15,84	15,98	16,12
...örög drachma (100)	39,24	39,66	40,08
...olland forint	47,67	48,10	48,53
...font	130,28	131,58	132,88
...apán yen (100)	84,60	85,20	85,80
...anadai dollár	70,93	71,63	72,33
...uvaiti dinár	302,16	304,91	307,66
Német márka	53,56	54,04	54,52
Norvég korona	12,64	12,76	12,88
Olasz líra (1000)	58,82	59,46	60,10
Osztrák schilling (100)	761,53	768,33	775,13
Portugál escudo (100)	56,28	56,83	57,38
Spanyol peseta (100)	70,02	70,78	71,54
Svájci frank	60,38	60,92	61,46
Svéd korona	11,61	11,74	11,87
USA-dollár	91,18	91,96	92,74
ECU (Közös Piac)	104,77	105,75	106,73

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai
Érvényben: 1993. július 8-án

Devizanem	Vételi	Közép	Eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font	137,23	137,58	137,93
Ausztrál dollár	62,56	62,71	62,86
Belga frank (100)	261,80	262,38	262,96
Dán korona	14,00	14,03	14,06
Finn márka	16,10	16,15	16,20
Francia frank	15,91	15,95	15,99
Holland forint	47,96	48,07	48,18
Ír font	131,08	131,40	131,72
Japán yen (100)	84,91	85,06	85,21
Kanadai dollár	71,43	71,60	71,77
Kuvaiti dinár	304,25	304,94	305,63
Német márka	53,93	54,05	54,17
Norvég korona	12,70	12,73	12,76
Olasz líra (1000)	59,19	59,35	59,51
Osztrák schilling ((00)	766,77	768,47	770,17
Portugál escudo (100)	56,61	56,75	56,89
Spanyol peseta (100)	70,54	70,73	70,92
Svájci frank	60,77	60,91	61,05
Svéd korona	11,61	11,64	11,67
Tr. és Cl. rubel	27,43	27,50	27,57
USA-dollár	91,83	92,03	92,23
ECU (Közös Piac)	105,43	105,68	105,93

Vége a vasútsenyvesztő korszaknak

Megmentik a Velencei-tavat

(Folytatás az 1. oldalról)

A feljegyzések szerint százévenként közvetlenül fenyeget a Velencei-tó kiszáradásának veszélye. Arról nem szól a fáma, hogy a nem várt „centenáriumnak" éppen napjainkban kellett e bekövetkeznie. Arról viszont igen, hogy mesterséges közbeavatkozás nélkül kritikus helyzetbe kerülhetett volna második legkedveltebb idegenforgalmi központunk lelke: a Velencei-tó. Mint a vízpótló berendezés felavatásakor mondott ünnepi beszédében Schamschula György jelezte, szerencsére a tó jövőjéért aggódó szakemberek, természetvédők, a lakók és üdülők felismerték a veszélyt, és nem érték be azzal, hogy az időjárásra bízzák a tóból hiányzó víz pótlását, hanem sürgették a tó művi gyógyításának megkezdését.

A munkálatokat példás gyorsasággal készítették elő. A februári kormányhatározatnak megfelelően márciusban kiírták a pályázatot, s a versenyben legjobbnak bizonyult Dunántúli Regionális Vízművek április 15-ével hozzá is láthatott a vízpótlási rendszer kivitelezéséhez. Alig három hónap múltán már föl lehet avatni a művet. A tó mesterséges utántöltése csővezetékes. A rákhegyi vízaknából kiemelt napi 21 ezer köbméter karsztvizet juttatják el a Velencei-tóba. A szakemberek szerint, ha idén nem esne szemernyi csapadék sem, akkor a 2–2,5 millió köbméternyi víz körülbelül 10 centiméterrel emeli meg a tó jelenlegi 101 centiméteres vízszintjét. Több éves vízpótlási munkára van szükség a 140-160 centiméteres szabályozási tartomány eléréséhez. A tegnapi lépés csak az első azon az úton, amit a Velencei-tó érdekében meg kell tenni. A továbbiakban újra kell szabályozni a tó teljes vízgazdálkodási rendjét. Az érintett önkormányzatokkal, környezet- és természetvédelmi hatóságokkal a tó elsődleges érdekeit szem előtt tartó vízgazdálkodási egységet kell létrehozni. Eközben természetesen nem mellőzhetők a lakosság, a tó körül üdülni, pihenni vágyók, azaz a nemzeti idegenforgalom érdekei sem.

Schamschula György: a vasútfejlesztés jótékonyan hat a gazdasági élénkülésre Cser István felvé-

A teljes beruházás 379 millió forintot igényelt, amelyhez a költségvetés 100 millió forinttal, a minisztériumok a különböző alapokból közel 200 millióval járultak hozzá, míg a lakosság, illetve az önkormányzatok 80 millió forintot különítettek el erre a célra.

A velencei programot megelőzően Schamschula György a budapesti Nyugati pályaudvar királyi várójában kezdte a napot, ahol is a miniszter és a német nagykövet jelenlétében írták alá a bevezetőben említett hitelszerződést a Magyar Államvasutak fejlesztésére. Schamschula György rövid beszédében kiemelte, hogy ez a nagyszabású program nagyon jelentős momentuma a kitűnő magyar–német gazdasági kapcsolatoknak. Reményét fejezte ki, hogy ezt újabbak követik. Rámutatott továbbá, hogy a szerződés révén 16 milliárd forint értékű megrendelést lehet a magyar vállalatok számára kiadni. Az ilyen értékű központi megrendelésekre – recessziós időben – rendkívül nagy szükség van. Köztudomású, hogy a vasút állapota nem választható külön a gazdaságétól. Egy erőteljes vasút kedvezően hat a gazdaság fejlődésére is – ami aztán visszahathat a vasút további fejlesztésére. Megerősítette *Csárádi János* MÁV-vezérigazgató szavait, aki kijelentette: *véget kell vetni Magyarországon annak a másfél évtizedes korszaknak, amelyben visszafejlesztették a honi vasutat.* S ez a beruházás jó példája annak, hogy a rendszerváltozás utáni kormányzat másképp gondolkodik az infrastruktúra-fejlesztés szükségességéről. (A Budapest–Hegyeshalom közötti pályafelújítási munkálatokat ma délelőtt kezdik meg ünnepélyesen, a Ferencvárosi pályaudvaron.)

Schamschula György a Nyugati pályaudvarról Nyergesújfaluba utazott, s fölavatott egy úgynevezett „forgalomcsillapított" közúti útszakaszt, amely a városlakók érdekeihez, a környezet védelméhez igazodik. A Nyergesújfalut kettészelő, 10-es számú fő közlekedési út, amelyen naponta 6–8 ezer jármű halad át, mindeddig zavarta a lakosság nyugodt közlekedését. A sok kerékpáros miatt nagy volt a balesetveszély is. A káros hatások mérséklésére újították föl a városi úthálózat központi, 2,5 kilométeres szakaszát. Új járdát, külön kerékpárutat építettek, kicserélték a közműveket, és forgalomirányító jelzőlámpát szereltek föl. A gépjárművek megengedett legnagyobb haladási sebességét 50-ről 40 km/órára csökkentették. A városon való áthaladás ideje így mindössze 2 perccel nő, viszont a zajszint 20, a gépjárművek károsanyag-kibocsátása pedig 40 százalékkal csökken. A 68 millió forint értékű beruházás kompromisszum eredményeként született. Eszményi megoldás a várost elkerülő út megépítése lett volna. „Erre az ezredfordulónál korábban nem láttunk lehetőséget – hangsúlyozta a miniszter. – Ezért kerestük, a várossal közösen, azt a megoldást, amelyik mégis olyan eredményt hoz, hogy a város főúton túli két része jól megközelíthető legyen. Külön öröm számomra, hogy a komplex létesítménynek olyan részei is vannak, amelyek az útalap pályázataiból nyert támogatással jöttek létre" – jelentette ki Schamschula György.

Horváth K. József

Európa leggyorsabb gőzmozdonya

Járműparádé Angyalföldön

Szenzációs járműparádé megtartására készül a Magyar Államvasutak a hét végén az Angyalföldi állomáson. Magyarországon először lesz ilyen nagyszabású bemutató most, az államvasúttá szerveződés 125. évfordulója alkalmából.

A MÁV V63 sorozatú (az egyik legkorszerűbb) járművén kívül bemutatnak a történelmi múltat szimbolizáló számos gőzmozdonyt és kocsikülönlegességet. Az eseményre szinte valamennyi környező ország – Ausztria, Csehország, Szlovákia, Románia, Szlovénia, Németország – küld exponátumot. Szerepelnek a magyar, az osztrák és a német közlekedési múzeum üzemeltethető járműritkaságai, valamint több vasúti járműgyártó vállalat mozdonya, kocsija.

A kuriózumnak számító járművek közül – csak néhányat említve – itt lesz Európa leggyorsabb, 175 km/óra sebességre alkalmas, ma is üzemképes német gőzmozdonya, az osztrák Strasshofi Vasútmúzeum közelmúltban üzemképessé tett gőzpoggyászkocsija, az „Albatrosz" becenévre hallgató gőzmozdony, amelyik 1964-ben 162 km/óra rekordsebességet ért el.

Ilyen méretű rendezvényt Magyarországon először szerveznek. Angliában például a 100 éves vasút megünneplésére a híres Stockton–Darlington közötti vonalszakaszon már 1925-ben rendeztek efféle *járműparádét*.

Néhány szót megérdemel a rendezvény helyszíne is. Az Angyalföldi állomás 1896-ban elkészült épülete a néhány évvel ezelőtti felújítás óta ismét régi fényében pompázva várja a látogatókat.

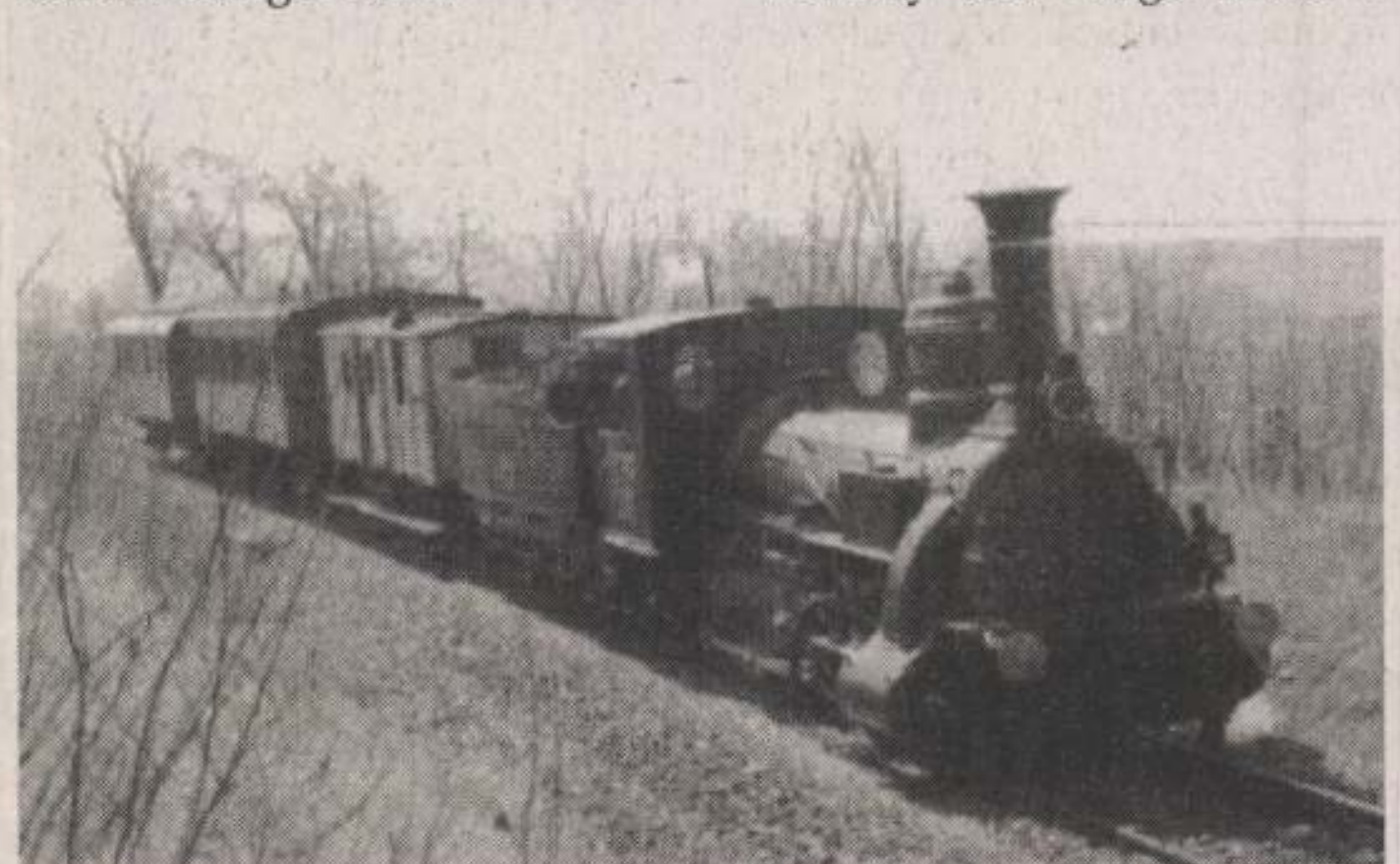

A bemutató egyik attrakciója: a MÁV úgynevezett Százéves vonata

A járműbemutató két napon keresztül tekinthető meg: június 10-11-én. Reggel 9 órától déli 12.30 óráig tart az álló járművek kiállítása. Az érdeklődők minden ott lévő járműre felszállhatnak. Kérdéseikre a kezelő személyzet ad majd választ. Délutánonként 14.30 órától kezdődik az *igazi attrakció, melynek során megmozdul az egyszerű tolatómozdonytól kezdve a járműóriásokig sok-sok szerelvény. Ünnepélyesen, szakszerű kísérőszöveggel elvonulnak a nagyérdemű közönség előtt, demonstrálva ezzel azt a 125 évet, amelyet az államvasút nem kevés megpróbáltatások közt megélt.*

Holcsik Ferenc

Döntött a jegybanktanács

Háromszázalékos forintleértékelés

A forint 3 százalékos leértékeléséről döntött tegnapi ülésén a jegybanktanács. Az ülést követő sajtótájékoztatón B*od Péter Ákos* elmondta: az intézkedés azért vált szükségessé, mert az első félévben az export nagymértékben csökkent, és a folyó fizetési mérlegben jelentős, 1,5 milliárd dollár körüli hiány alakulhat ki.

A Magyar Nemzeti Bank az idén már negyedszer értékeli le a forintot a valutakosárral szemben. Az első devalváció februárban 1,9 százalékos volt. Márciusban 2,9 százalékos, júniusban 1,9 százalékos leértékelésre történt. Mindezt összevetve, az idén 7 százalékkal csökkent a forint értéke a nyugati valutákhoz képest.

A devalvációval párhuzamosan a jegybanktanács arról is döntött, hogy 3 százalékkal emeli a nyílt piaci műveletekben alkalmazott rövid lejáratú – úgynevezett repo – hitel kamatait.

Magyarországon először

Műholdállomás a hegyekben

A budai hegyekben, a Központi Fizikai Kutatóintézet kerítése mögött áll a BANKNET Kft. hat méter átmérőjű parabolaantennája. A nagy, fehér tányér a cég adatkommunikációs földi állomásához csatlakozik, és kapcsolatot biztosít az EUTELSAT műholddal. Ilyen berendezés Kelet-Európában elsőként Magyarországon üzemel, ötmillió dolláros befektetése a vállalatnak.

A kommunikáció fejlesztése elsőrendű feladat a térségben – mondta *Dávid Gábor*, a BANKNET műszaki igazgatója az avató sajtótájékoztatón. Mint állítja, ha gyakran használják, a műholdas kommunikáció olcsóbb a földi összeköttetésnél. A felhasználók teljes hálózatot vásárolhatnak vagy bérelhetnek, amelynek segítségével a nap minden órájában adatot közvetíthetnek a világ minden tájára és vissza. Minden hálózatnak külön helye van a rendszerben, így nem következhet be, hogy egyik előfizető a másik hálózat információihoz hozzáfér. Elsősorban a pénzintézetek, az üzleti világ és a kormányok munkáját segítheti világszerte.

(k. t.)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1972 APR 16

Almási Aladár
1021

ALMÁSI ALADÁR:
ÖREG UTCASEPRŐ

GYELEM!

CEN SZÖVETKEZETI ÁRUHÁ

ÉSZLEGE

ÉNYTKIELÉGÍTŐ V

ívjuk

ARTÁSI BITOSÍTÁSSAL RENDELKE
ELEINK SZÍVES FIGYELMÉT, HOGY

gkáraik

S ÜGYINTÉZÉSE ÉRDEKÉBEN
EJELENTÉSÜKET KÖZVETLENÜL
IPARI SZÖVETKEZET (ÜVEGES KT
Y JÁNOS U. 1. TELEFON: 13-207.
SKEDJENEK MEGTENNI.

ÁLLAMI BIZ

Almásy Aladár

Gratulumárén

A hetvenes években a szürrealizmus jellemző mantára

Mátészet
1980 jan

Nagy Ildikó
ctk.

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

A MERICS-GYŰJTEMÉNY
című kiállítására, amelyet

Érkezett
1997 -07- 09
OMVH

Fitz Péter művészettörténész,
a Fővárosi Képtár igazgatója
nyit meg

1997. július 12-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
a múzeum Országzászló téri épületében.

Közreműködik:
Sági Jánosné Kóczán Irén

Megtekinthető: 1997. augusztus 31-ig.

A kiállítás a Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával valósult meg.

Fk: Dr. Fülöp Gyula

Bardoly István
művészettörténész
Országos Műemlékvédelmi Hivatal
Budapest
Táncsics Mihály u.1.
1014

ALMÁSY ALADÁR • ANNA MARGIT • BAK IMRE • BERKI VIOLA • BUKTA IMRE • CSORBA SIMON • FEHÉR LÁSZÓ • FÖLDI PÉTER • GAÁL JÓZSEF • GELLÉR B. ISTVÁN • GROSS ARNOLD • GYARMATHY TIHAMER • HALÁSZ KÁROLY • HENCZE TAMÁS • KAPONYA JUDIT • KÁRPÁTI TAMÁS • KÁTAY MIHÁLY • KESERŰ ILONA • KOKAS IGNÁC • KOLBE MIHÁLY • KORNISS DEZSŐ • KOVÁCS TAMÁS • MARTYN FERENC • MULASICS LÁSZLÓ • NÁDLER ISTVÁN • NAGY FERENC • NÉMETH JÁNOS • PEKÁRY ISTVÁN • PINCZEHELYI SÁNDOR • SALAMON FERENCNÉ • SOMODY PÉTER • SOMOGYI GYŐZŐ • SZABÓ TAMÁS • SZABÓ VLADIMIR • SZÁNTÓ PIROSKA • SZIKORA TAMÁS • UDVARDY ERZSÉBET • UJHÁZI PÉTER

ALMÁSY ALADÁR

SINKÓ ISTVÁN: TÖREDÉK HERCEG ÉS KÖDGOMOLY-BARÓ

ÚJ MŰVÉSZET 1996, 1-2, 73-74

Rabinovszky Márius:
Reklám elektani alapon
Mag. Graf. VI. – 1925. 1-2 sz, 2-3

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

ALMÁSY ALADÁR

FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1986. MÁRCIUS 12-ÉN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
P. SZŰCS JULIANNA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1986. MÁRCIUS 12–22.
DÜRER TEREM
BUDAPEST V., VÁCI U. 16/B.
(BEJÁRAT A RÉGIPOSTA U. FELŐL)

ALMÁSY Aladár grafikus

Készült a Madách Imre Művelődési Központ
Sokszorosító üzemében
Felelős kiadó: Varga Zoltán

1946 április 28-án születtem Debrecenben.
1969 A Képzőművészeti Főiskolán nyertem felvételt. Tanulmányok 1969–76. Tanáraim: Bernáth Aurél, Barcsay Jenő, Ék Sándor voltak.
1976 Kitűnő eredménnyel diplomáztam.
1976 Elsőként kaptam meg a KONDOR BÉLA-ösztöndíjat és emlékplakettet, melyet a tisztelt szülők ajánlottak részemre.
1979 Franciaországi tanulmányút.
Tagja vagyok a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének és Művészeti Alapjának.

Kiállítások:

1976 Hódmezővásárhely, Medgyessy-terem
1976 Wien, Collegium Hungaricum
1976 New York, Bronx
1977 Wien
1977 Duisburg
1977 Fredrikstadt (Norvégia)
1978 Wien, Interkunst Grafik (Kollektív)
1978 Párizs, Galéria Jean-Claude Binoche
1979 Frankfurt, Ungarische Kunst der Gegenwart
1979 Hamburg, Atelier Mensch Galerie
1979 Miskolc, Grafikai Biennálé
1978 Derkovits-ösztöndíj
1980 Derkovits-pályázat I. Nagydíja, Derkovits-emlékérem
1980 Budapest, Helikon Galéria (önálló)
1985 Miskolc, Grafikai Biennálé (nagydíj)
1987 áprilisban Munkácsy Mihály-díj

A MADACH IMRE MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
(Vác, Lenin út 63.)

tisztelettel meghívja Önt
a Madách Galériába

ALMÁSY ALADÁR

Munkácsy-díjas
festő- és grafikusművész kiállítására

Megtekinthető:
1989. március 9-től április 2-ig, hétfő kivételével
naponta 10–18 óráig, szombaton és vasárnap
14–18 óráig

Művek jegyzéke

1.	Esőviztől félő farkas	27x38 cm	litográfia
2.	Csokonai a fonóban	33x43 cm	litográfia
3.	Tetemre hívás	33x43 cm	litográfia
4.	A nemzeti kézcsók	33x43 cm	litográfia
5.	Danton búcsúja	28x38 cm	litográfia
6.	A lélek halála	38x50 cm	litográfia
7.	Varró leányok	38x50 cm	litográfia
8.	Éhség	44x61 cm	litográfia
9.	Porcellán galamb inkvizíció	32x49 cm	litográfia
10.	Glaudius sz Isten	38x49 cm	litográfia
11.	Noli me tangere	32x43 cm	litográfia
12.	Címer-kertész	33x43 cm	litográfia
13.	Mária Terézia másodrangú árvákat üdvözöl	65x41 cm	litográfia
14.	Hogarth látomása	63x48 cm	litográfia
15.	Vajk megkeresztelése	65x48 cm	litográfia
16.	Zách Felicián bosszúja	48x65 cm	litográfia
17.	Jean d' Arc bemutatása	65x47 cm	litográfia
18.	Werbőczy látomása	63x42 cm	litográfia
19.	Zalán futása	58x41 cm	litográfia
20.	Patricius-csapda	65x47 cm	litográfia
21.	Julius Caesar kőgalambja	48x38 cm	litográfia

K-8588

20. národní magazín
leskárel a zobrázkal

91 03 27

?

Majorosi Vali

R. sz. 2. — KÖNYVÉRT
Könyvtárellátó kat.

3400-713

Pátria Nyomda — G 6990
MSZ 3406—50.

Almásy Aladár festő-grafikusművész, 3). Folytatás (vége).

Lőrka Lajos: A formák tánca Almásy Aladár kiállítása a Vigadó Galériában.

4. „Kossuth lelkén vitatkozók", olaj, fa, 49×61.5 cm, 1989.

Z. Művészet, 1989., okt., 20-old

5. „Borotválkozás előtti Jókai", olaj, vászon, 100 x 78 cm

5

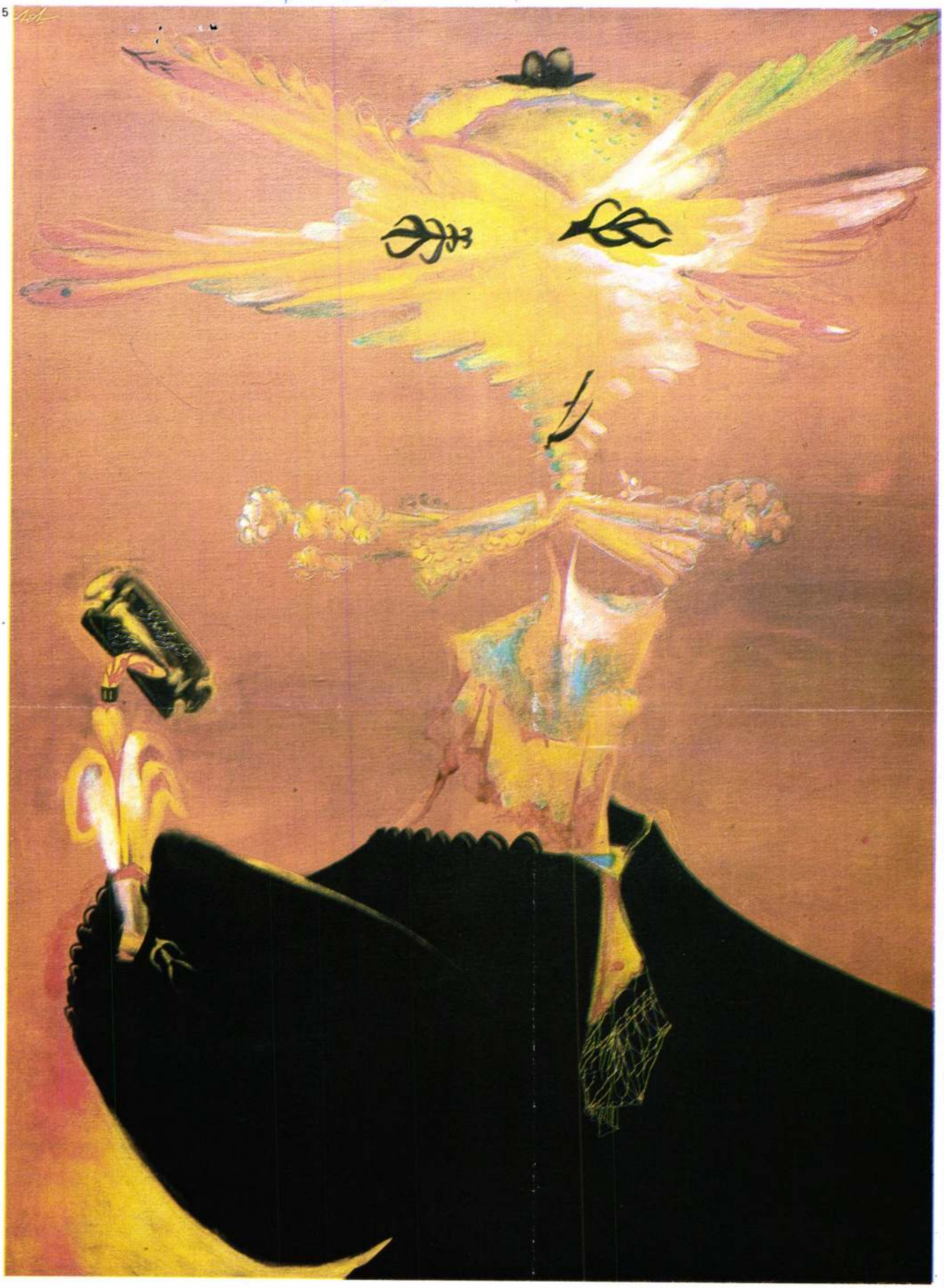

tezte. Az új keresésen túl, hogy az ecsetet a kezébe vegye, ha nem is közvetlenül, de ösztönözte a hazai újfestészet térhódítása is (Csak emlékeztetőül, 1983-ban az új hullám kiteljesedésével egy időben kezd el festeni). De ez az ösztönzés inkább csak a konceptualizmus és a minimal utáni színéhség hatása, mely ez időben szinte a teljes magyar piktúrát átformálta.

A művész ugyan már a „szürrealista" besorolás ellen is tiltakozott, és joggal, formavilága ugyanis eltér annak közvetlen látványszerűségétől, piktúrája pedig még kevésbé kapcsolható konkrét irányzathoz; autonóm forma- és jelképrendszerét a szinte már retrográd stílusok – az akadémizmus és a neobarokk – újjáalakításával, újjáértelmezésével sikerült megteremtenie.

A világot érzelmein, benyomásain keresztül megközelítő Almásy bizarr, szürreális-barokkos kifejezésmódjával klaszszikus témákat dolgoz fel. Fest például történelmi tablókat, melyeket a barokk óta egyfajta allegorikus-epikus pátosz jellemez. Napjaink festői szinte egyáltalán nem vagy csak igen óvatosan nyúlnak ehhez a műfajhoz, félve a közhelyektől. Kortársai közül egyetlen kivétel *Somogyi Győző*, aki naiv groteszk formákkal és nyers színeivel ellensúlyozza a témák direktségét. Almásy történelmi képeinek viszont van még egy jellemzőjük: mégpedig az, hogy nincsen történetük. Elég talán, ha példaképpen megnézzük a *Kossuth temetése* című vásznát. Ezen is, akárcsak a többi munkán, az utalásokból hámozhatjuk ki a mű jelentését. A kép formavilága szürreális: a sötét lombkoronák előtt egy hosszúkás, pókszerű, soklábú, címerpajzs fejű lény robog, óriási porfelhőt verve, a cím hatására ezek az elvont formák vágtató halottashintó képzetét is társíthatják.

Ha tematikusan tekintjük át a tárlatot, akkor láthatjuk, hogy a festő minden klasszikus műfajban dolgozik: a már

the new wave was in full bloom. (However, this encouragement was rather the effect of conceptualism and the thirst for colour which, at the time, had transformed almost the whole Hungarian painting scene.

The artist had protested against his classification as a „surrealist", and rightly because his form world differed from its diretness of sight, and his painting art could not be linked to any concrete tendency. He created his autonomous form-and symbol-system with the transformation and re-interpretation of almost retrograde styles- academism and neo-baroque.

Almásy treats classic themes with his bizarre, surrealist-baroque mode of expression; he approaches the world through his emotions and impressions. He paints historical tableaus which, since the Baroque, have been characterized by a kind of allegoric-epic pathos. Today's painters do not touch this genre or only very carefully because they are afraid of commonplaces. One exception among his contemporaries is *Győző Somogyi* who counterbalances the directness of the themes with grotesque forms and crude colours. Almásy's historical pictures have also another characteristic: they have no story. One example will be enough to demonstrate this: his painting *Kossuth The Burial of.* Here too, as on his other works, we can pick out the sense of the picture from allusions. Its form-world is surrealistic: before the dark foliages an oblong, spiderlike creature sith many legs and a crest as its head dashes along whirling up a cloud of dust: the title may evoke the image of a dashing hearse.

Looking at the themes of his works in the exhibition we can see that Almásy works in every classical genre: beside historical themes he paints religious pictures, portraits and still-lifes. The forms on them recall in part their titles but not with their concrete forms: there are no naturalistic fruits or dishes on the still-lifes, the portraits are not transcribed photos- only their mood and composition allude to their themes.

The painting *Jókai Shaving* is structured as a halflength portrait but formulated as a surrealistic vision with the artist's often recurring attribute, the safety razor. Although modelled as a half-length portrait the forms of the picture are abstract: the great writer's head reminds one of a feather-brush, his black gala tunic is an amorphous patch: a feather-bunch – the hand – etretched out from it holding a

4 Almásy Aladár: Kossuth lelkén vitatkozók, olaj, fa, 49×61,5 cm, 1989

5 Almásy Aladár: Borotválkozás előtti Jókai, olaj, vászon, 100×78 cm,

A formák tánca

Dancing Forms

Almásy Aladár kiállítása a Vigadó Galériában

The exhibition of Aladár Almásy in the Vigadó Gallery

Almásy Aladár festményeit nézve a Vigadó Galériában, az első pillanatban úgy tűnik számunkra, hogy teljesen új műfajban, új formákkal és technikával – a festéssel – jelentkezik a 80-as évek elejéig furcsa, ágakra, rovarízületekre, légy- és

Looking at the paintings of Aladár Almásy in the Vigadó Gallery we get the impression that this graphic artist who until the early 80s, had worked with strange forms recalling branches, limbs of insects, legs of spiders and flies, has now

1

1 Almásy Aladár: A tengerész halála, olaj, vászon, 67,5×81 cm, 1984

2 Almásy Aladár: Csantavéry Törley Lajos arcképe, olaj, vászon, 91×72,5 cm, 1984

3 Almásy Aladár: Zsilettől ávemhes kaszinóvarjú, olaj, plextoll, farostlemez, 36,5×46 cm, 1988

2

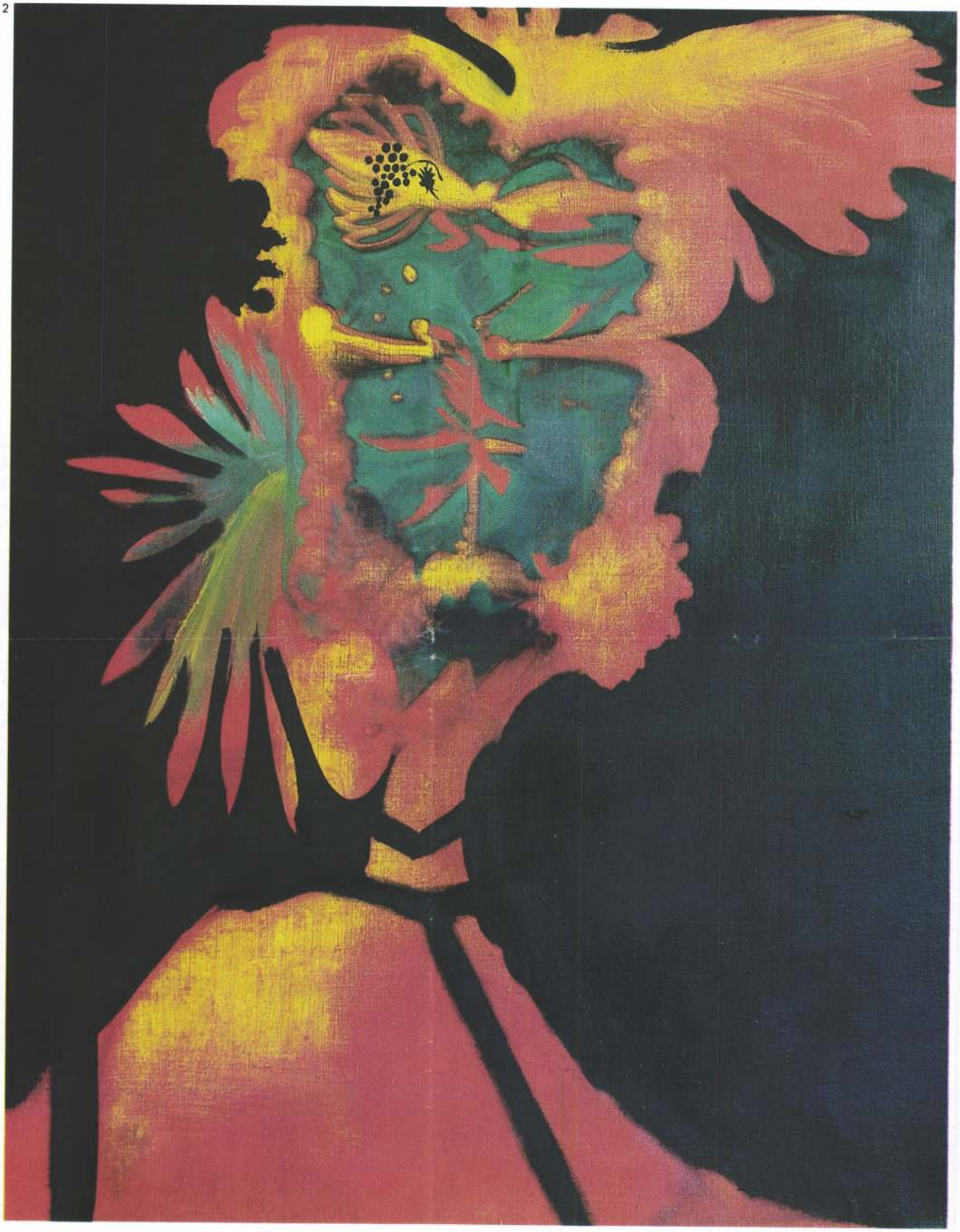

A formák tánca • Dancing Forms

zait és fekete-fehér rézkarcait az évtized végétől egyre gyakrabban követik a színes, foltmaratásos nyomatai, melyektől már csak egy lépés választja el festményeit. 1984-ben, egy beszélgetésünk alkalmával, arra a kérdésemre, hogy miért kezdett el festeni – mint csábító távlatot –, a kötetlenséget, a felszabadultságot említette. „A vászon előtt teljesen szabadnak érzem magam, még szabadabbnak, mint amikor grafikákat készítek. Minden téma érdekel, a csendélet, a történelmi kép, még az oltárkép is."

Almásy egyszerre jelentkezett 1969-ben a Képzőművészeti Főiskolára és a teológiára. Mindkét helyre felvették. Ha teológus lesz, valószínűleg nagy misztikus vált volna belőle. Művészként viszont látomásait képekben festi meg. Vásznai az emocionális-szürreális grafikáival szemben romantikus, barokkos, sőt neobarokkos hatásúak, és ezt a hatást gondosan válogatott, laparanyozott vagy fekete faragott régi keretei még csak tovább fokozzák. Egyfajta túlhajtott mozgalmasság jellemzi ezeket a munkákat, amit a színek intenzitása szinte a vibrálásig fokoz. Almásy festményeinek formavilágát és kompozíciós elemeit még grafikáin kikísérle-

It was to be expected that he would come to painting because his white and black pencil drawings and engravings made since the mid-seventies were followed by coloured aquatint prints a few years later, and from there he needed only one more step to painting. In 1984 I asked him why he had begun to paint and he said that it offered the seductive perspective of freedom and informality. "Before the canvas I feel perfectly free, even free than when I make graphic works. Every theme interests me: still-lifes, historical pictures, aven altarpictures."

In 1969 Almásy had applied for admission to the College of Fine Arts and to the faculty of theology. He was admitted to both. As a theologist he would have probably become a great mysticas an artist he peints his visions in pictures. His canvases, unlike his emotional-surrealistic graphic works, are romantic, with a baroque, indeed, neo-baroque effect enhanced by his carefully selected gilded or carved, black old frames. The characteristic feature of these works is a kind of exaggerated animation increased almost to vibration by their intense colours. Almásy had worked out the form-world and compositional elements of his paintings in his earlier graphic works. Beyond his quest for novelty the conquest of new painting in Hungary also encouraged him to take up the brush. (He has started to paint in 1983 when

A formák tánca • Dancing Forms

póklábra emlékeztető formákkal dolgozó grafikus. Ám, ha alaposabban megszemléljük a kiállított képeket, rájövünk, hogy a művész motívumhasználata hasonló a rajzain, rézkarcain, színes nyomatain megszokottakhoz, csak teltebbek, testesebbek, térbe fordulóak lettek alakzatai, és merészen él a színek adta lehetőségekkel: képei hangulatát intenzív zöldjei, sárgái, lilái, vörösei adják meg.

A hetedik évtized közepétől bizarr, elvont formáit szürreálisan építő grafikus munkáiról árad a frivolság, a különcség, a túlérzékenység. Motívumai lapjain úgy kapcsolódnak egybe, mint fejünkben az álomképek, a laza asszociációk, de ebben a megkomponálatlanságban van valami a természet logikán túli rendezőelveinek spontaneitásából. A meghökkentő gondolattársítások által életrehívott, töredezett csipkés szélű foltok és pálcikavékony, elágazó formák között csak néha jelennek meg, szinte már emblémaként, a naturális motívumok: a szem, a kasza, a párna, a kalap, a fejsze.

A szabad asszociációnak ezt a mindent elsöprő, a ráció korlátaitól megszabadult áradását figyelhetjük meg festményein is, még erőteljesebben, mint grafikáin, hiszen most segítségére vannak a színek, melyeket Almásy egyáltalán nem kezel elfogultan, ahogy azt egy grafikustól elvárhatnánk.

A festészethez való elérkezése tulajdonképpen törvényszerű volt, hiszen a 70-es évek közepétől készült ceruzarajtaken up a new genre, new forms and a new technique—painting. But if we look more carefully we can see that the motifs are similar to those used in his drawings, engravings and colour prints but on the paintings they have become fuller, bulkier, they turn into space, and the artist utilizes the possibilities offered by colour boldly: his greens, yellows, violets and reds give the pictures a special mood.

Frivolity, excentricity, over-sensitivity radiate from the works of this artist who, since the mid-sixties, has built his bizarre, abstract forms surrealistically. The motifs on his pages are linked like visions and loose associations in our mind but this uncomposedness has something of the spontaneity of nature's organising principle beyond logic. Among the ramifying rod-like thin forms and broken, dented-edged patches evoked by perplexing associations natural motifs appear rarely, and then almost as emblems: eye, scythe, pillow, hat, axe. This sweeping flow of associations freed from the constraints of reason characterizes his paintings even more than his graphic works, since now colours help him: Almásy does not use them bashfully as one would expect from a graphic artist.

Párbeszéd az anyaggal

Beszélgetés Horváth Sándorral

Dialogue with the Material

Interview with Sándor Horváth

– Hogyan lettél keramikus, egyáltalán mi késztetett erre a pályára?

– Magam sem tudom; véletlenek sorozata. A családom – ugyanaz a közép-európai katyvasz, ami azt hiszem, valamennyien vagyunk – dél-német zenészcsaládtól, francia kosárkötőktől, isztriai, erdélyi ősökig terjed. Jugoszláviában születtem; négyéves koromig három nyelven beszéltem. A történelem ide-oda hajigált minket, azóta is állandóan mozgásban vagyok.

A tanítóképzőben sokat hegedültem és rajzoltam. A második nekirugaszkodásra, 1958-ban fölvettek az Iparművészeti Főiskolára. (Nagy szerencsém volt, mert ott volt *Borsos Miklós).* A kerámia szak veze-

— How did you become a ceramist, what moved you to choose this career?

— I don't know myself; probably a series of accidents. My family — the same Central-European mixture as all of us. History has thrown us here and there, I have been permanently on the move since. In the teachers' training college I used to play the violin and draw. At my second attempt, in 1958, I was admitted to the College for Industrial Art. My real masters were *Imre Schrammel* and *György Jánossy.* Our class was somehow a gathering of daredevils. We did not tolerate constraints and did not believe in fossilized professional

bemutatott történelmi tárgyú alkotások mellett vallásosakat, portrékat, sőt csendéleteket is fest. Ezeken az alakzatok részben emlékeztetnek a címekben megjelöltekre, de nem konkrét formáikkal – például a csendéletek esetében nem a naturálisan megfestett gyümölcsökkel esetleg tállal vagy a portrékon nem a fényképszerűen átírt arcmásokkal – hanem hangulatukkal, kompozíciójukkal utalnak a témára.

Felépítését nézve mellkép, megfogalmazásmódját tekintve szürrealista látomás – Almásy egyik gyakran visszatérő attribútumával, a zsilettpengével – a *Borotválkozó Jókai* című festmény. A modellálás mellképre utal, de a formák elvontak: a nagy író feje egy tollseprűre emlékeztet, míg fekete atillája amorf göröngy, melyből egy mezítelen zsilettpengét tartó tollcsomó – a kéz – nyúlik ki. Extravagáns, szürreális formák jelennek meg itt egy hagyományos kompozícióban, történelmi utalásokkal, de a kivitelezés teljesen abszurd, akárcsak egy másik alkotás, a *Csantavéry Törley Lajos arcképe* esetében is.

A vallásos kompozíciók hatása is hasonló: valami transzcendens kavargást, átlényegülést sugallnak az erős fények, a színek és a formák *(Hegyibeszéd, Isten nevében)*.

Almásy pályája töretlen, hiszen ugyanazokkal a jelképekkel dolgozik, mint grafikáin. Ezen megállapításomat legmeggyőzőbben a bizarr címet viselő *Katolikus kaszakantáta* igazolja. A szinte már impresszionista, zöldes, kékes, sárgás, piros puhán összemosódó felhőket idéző hátterű kompozíció középpontjában, néhány sötét bokor felett, az Almásy motívumaira annyira jellemző, tépett tollú szárnydarabszerű formákból egy fátyolos, boás, kalapos háromszájú női fej tűnik elő. Az említetteken kívül ott találjuk a képen a grafikáiról ismert szinte valamennyi motívumot: a legkorábbiak közül való kalapokat, melyek az égen úsznak, míg egy nagyfejű, póklábú, szörny három kaszát suhogtatva, közeledik fenyegetőn a hölgy felé. A kép – mint a legtöbb Almásy mű – recés szélű, színes formák halmaza, melyek csak áttételesen utalnak a látványra.

Találgatásokra, sejtelmességre, áttételes asszociációkra építő művészet Almásy Aladáré, mely lehet, hogy könnyedebb és színesebb, mint korábbi grafikái, de ugyanannyira eredeti, mint azok. Joggal állapíthatjuk meg tehát, hogy a művész bizarr, látomásos festői világa a nyolcvanas évek magyar piktúrájának jelentős, figyelemre méltó része.

Lóska Lajos

A formák tánca • Dancing Forms

naked safety razor. Extravagant, surrealistic forms appear here in a traditional composition with historical references but the execution is completely absurd.

The religious compositions exert the same effect: the strong colours, lights and forms suggest a sort of transcendent vortex and transubstantiation *(Sermon on the Mount)*.

Almásy's career is unbroken, he works with the same symbols as in his graphic works. The most convincing proof of this statement is a picture bearing the bizarre title *Catholic Scythe Cantata*. The composition is almost impressionistic with its background evoking greenish, blueish, yellowish, red soft clouds running one into another: in the centre, above a few dark bushes a female head with three mouths, veil, boa and hat emerges from Almásy's characteristic forms looking like torn feathers. On this picture we can find also almost all his motifs known from his graphic works: the early hats swimming in the sky while a big-headed spider-legged monster swings three scytles and approaches the lady menacingly. Like most of Almásy's works the picture is a heap of coloured forms with reticular edges which refer to sight only metapherically.

This art is built on guesses, suggestions, metapheric associations: it may be lighter and more colourful than his earlier graphic works but just as original. We are entitled to say that Almásy's bizarre, visionary pictorial world is an important and remarkable part of Hungarian painting art in the 1980s.

(Translated by Éva Polgár)

Lajos Lóska

6 Almásy Aladár: Katolikus kaszakantáta, olaj, falemez, 54×63 cm, 1984

7 Almásy Aladár: Ollós Hortobágyi Anonymus első ütközete, olaj, fa, 69×84,5 cm, 1985
(fotók Somfai István)

„SZERETEM AZT, A KINEK LELKE SEBÉBEN IS MÉLY S AKI
APRÓ ÉLEMÉNYEN IS TÖNKREMEHET: ÍGY ÖRÖMEST MEGY ÁT A HÍDON."
(NIETZSCHE: ZARATHUSTRA)

EGY BARBIZONI LELKIADALÉK SZEKÉRGYILKOSSÁGA, 1979
rézkarc, 40x50 cm
SZÉLMALOM GYÖTRELMEKET ELINTÉZŐ MOZGALOM, 1979
rézkarc, 40x55 cm
ZARATHUSTRA AMPLITÚDÓJA, ÁM NIETZSCHE CIPŐJE IS LEHETNE, 1979
színes rézkarc, 39x45 cm
VASÁRNAPI HAGYMAZSENI SAVOY RÓKÁJA, 1979
rézkarc, 35,5x40,5 cm
TALÁLOMRA VENYIGÉS, 1979
rézkarc, 25x22,5 cm
GYALUINDÍTÉKOT ADÓ TYÚKMISZTIKUM, 1979
rézkarc, 27,5x32 cm
SZÍVRE LÉPŐ SZÍVTELEN FÉRFI, 1978
rézkarc, 33x27,5 cm
FEJSZÉS KERETSZOLGÁLATOT TETTEK A RETIKÜL ELHAGYÁSÁÉRT, 1979
rézkarc, 37x45 cm
SZÍVE TÁJÁN MELLÉKUTCÁT KERESETT, 1979
rézkarc, 37,5x45 cm
EZ LETT A VÉGE A KÉZELHAGYÁSNAK, 1978
aquatinta, 33x28 cm
ELVÁRTA AZ ŐSZTŐL, HOGY VÉGIG TEGEZZE, 1978
színes rézkarc, 35,5x30,7 cm

RAJZTOLLAL LOCSOLÓKAT KÜLDÖTT KORTÁRSA FELÉ, 1978
színes rézkarc, 30,5x35 cm
SZÉLMALOMHÍRT HOZNA A SZÉL, HA A KASZÁBÓL KIJÖHETNÉL, 1978
színes rézkarc, 28,5x35,2 cm
POZÍCIÓD LESZ MAJD ÉLETED ALKONYA, 1979
aquatinta, 32x43 cm
CSÓKOLJ MEG BEETHOVEN, 1979
rézkarc, 30x40 cm
DOHÁNNYAL KELL KINYITNI, 1978
rézkarc, 30x40 cm
FÁIG ÉRŐ KEZESEK, 1979
színes aquatinta, 30x40 cm
SZAKADÉK HAGYATÉK, 1978
aquatinta, 35x43 cm
PARAGRAFUS HAJÓ ELHAJLÁSA A KANÁLISNÁL, 1979
rézkarc, 38,5x43,5 cm
TINTASÜVEGGEL VETETT VÉGET A SZÉLMALOM ÉRTÉKELÉSNEK, 1979
toll, 36x58,5 cm
A VADLÚD TÁMOGATÁSÁRA MI IS MEGÉRKEZTÜNK, 1979
toll, 34,5x54 cm
SZEMÉRMEM HA TÚL NEM HAJTOM, FELVESZEM A KEZEDET, 1979
toll, 36x38,5 cm
DOBOZKIEMELÉSI LEHETŐSÉGGEL INDULÓ HAJÓ, 1979
toll, 44,5x60 cm

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: BAKOS KATALIN

A MŰCSARNOK ÉS A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

ALMÁSY ALADÁR
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1979. DECEMBER 13-ÁN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR
MEGNYITJA:
SUPKA MAGDOLNA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

HELIKON GALÉRIA BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1979. DECEMBER 13 – 1980. JANUÁR 6.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG.
BELÉPÉS DÍJTALAN!

Grafikai művészetünk karakteres arculatát változatos módon új vonásokkal gazdagítja az ifjabb nemzedékek dinamikus kibontakozása. Képességeik érlelését segíti a tehetségre figyelmező, etikus szakmai szellem, mely a kísérletekben is a valódi értéket mérlegeli, s tekinti a fejlődés zálogának.

Almásy Aladár művészetét is ilyen várakozással-figyelő grafikusi álláspont fogadta, – kezdő lépéseit a zseniális Kondor Béla vigyázta még – ám így is jól megalapozott mesterségi, rajzi és technikai felkészültség kellett ahhoz, hogy érvényt szerezhessen – az új-utasok között is szokatlan – stiluskreáló kezdeményezésének. Valaminő nyelvújítási szándék vezette őt is a tekintetben, hogy a képzőművészet kifejezésmódját korunk emberének gondolkozásához, problémáihoz közelítse. De míg nemzedékéből többen is az újszerű technikai expresszióval, a sokszorozó eljárások kombinációival törekszenek látási képzeteink reformálására, addig Almásy hagyományos műfajt, a rézkarcot választja mondanivalójának tolmácsául, a nemes művesség fokán. A felület megmunkálásának szinte áhítatos tisztelete, vonalainak szeizmográfszerű érzékenysége teszi lehetővé, hogy műveinek tartalmi rejtelmeit és újszerű formaképleteit ezzel a szemnek-ismerős, klasszikus grafikai megjelenéssel is hozzáférhetőbbé tegye. Ez az elgondolás célszerű, mert az, amit, s ahogyan Almásy kifejezni kíván, nem éppen a köznapi érzület, s a szokottt képi megjelenítés – inkább a költészet és a lélekismeret – birodalmába vezet. Képzelete az emberi gondolat –, és érzésvilág mélyvizeiből meríti – reá sajátos módon – azokat a különös történeteket, benső eseményeket, amelyek arról szólanak, hogy mi mindent élhet át az elevenen érző, és érzékenyen látó ember, ha éppenséggel művész. Mit indít meg benne akár a legigénytelenebb látvány, jelentéktelennek tűnő esemény, felrémlő emlékfoszlány. E nehezen körvonalazható, gomolygó közérzetből bólyákként emelkednek a rajzolat felszínére a látott világ valóságos tárgyai, s e jelképpé vált motívumok jelzik a zátonyokat, és megkerülésük módozatait, – nem ritkán a szorongások feloldását. Aki például le akar szokni a cigarettáról, a tilalom lakatát látja maga előtt... Ez azonban szárnyas, „Dohánnyal kell kinyitni", rá kell csak ismét gyújtani, s ekkor a szárnyat adó má-

mor illúziója, a füst, kószálni kezd a széltől feldöntött kis gémeskutak, és az Ámor nyilával megjelölt lírai ábrándok – tűnő nosztalgiák – útján, mígcsak a nyers valóság, a radikális olló el nem vágja a füstöt, s ezzel a baloldali két nőalak nikotinéhségét. Az alant elterülő alakzat, húnyt szempilláinak ágazata alól csszisztól a néma viadalhoz, s afféle álom-nemtőként diktálja e víziót a művésznek. Egy másik lapon koronás álomherceg-féle sok szívet küld a magányos lénynek, aki „Szíve táján keres mellékutat", kárpótlást a megfakult, vagy kijátszott érzelemért, amelynek romantikája most szekér-rommá válik, illúziója szélmalom-mementóvá, – még a temetőben felejtett locsolókanna is „könnyezve locsol felkiáltószavakat" a koronás védnök felé. E pantomimek tárgya többnyire a védelemnyújtás, az irgalom, és a gonosz elhárítása, s ez a fajta tündérieség a mesék varázslatát idézi.

A képcímek önmagukban is irodalmi műfajt, és hozzá való művészi vénát sejtetnek, és szinkronban állanak az ábrákkal. Szövegük fordulatossága, poétikai logikája kézenfekvő a modern költészet értői számára, – mégis érdemes őket – márcsak a művek önálló grafikai beszédességének próbájaként is – különválasztani a képtől. Ekkor tűnik ki igazában, hogy Almásy látásmódja sajátlagosan és félreismerhetetlenül a rajzolói, képalkotói invencióból fakad, s arra épül. Ihletődésének ezt az eredetét bizonyítja az is, ahogyan a külföldi – képcímekre nemigen tekintő – szeme is elsősorban a vérbeli és virtuóz grafikusra érez rá Almásyban. Formadialógusának eredetiségében, s a megszemélyesítő lélektani beszélyességében pedig, úgylehet azt a fajta modernséget üdvözli, amelyik a maga sajátos gondolati és képi absztrahálásával elüt a geometrikus non-figuratív jelrendszer megszokottabb variánsaitól, s ezzel új utat – netán a kiutak egyikét is – jelzi az emberhez bensőségesen szóló, korszerű képzőművészet terén. Almásy eddigi munkássága bennünket abban a meggyőződésünkben erősít meg, hogy vállalkozása nem tartozik a véletlenül felbukkanó és nyomtalanul eltűnő képzőművészeti jelenségek közé, az nyomot fog hagyni, ha iskolát nem is teremt, mert egyénisége révén mindenestől egyszeri érvényű.

79 8023 – fnyv 1

Supka Magdolna

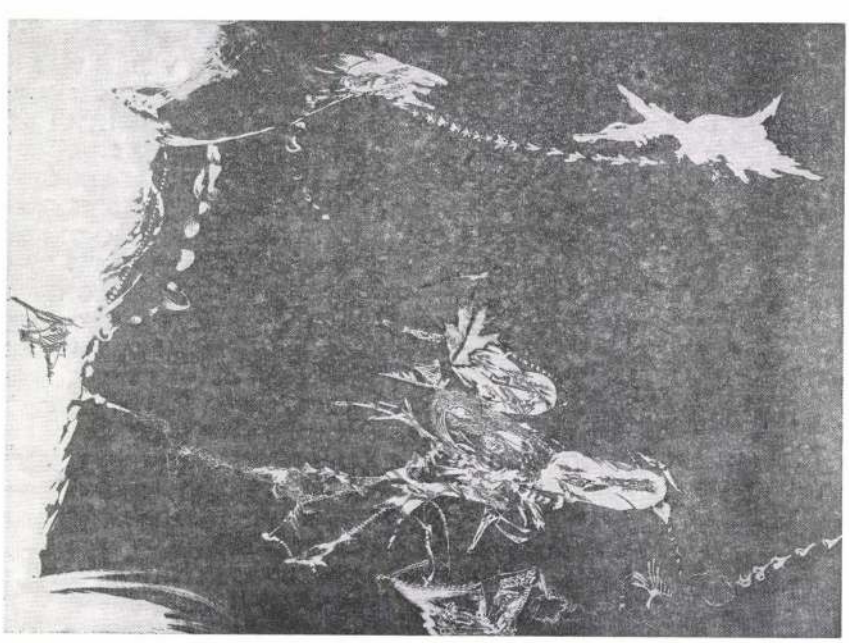

Csókolj meg, Beethowen.

ALMÁSI ALADÁR festő, grafikus
Debrecen, 1946

Művészeti tanulmányait autodidaktaként kezdte, majd 1969-ben felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolára. Mesterei Ék Sándor, Raszler Károly és Bernáth Aurél. - Érzékeny, a valóság atmoszféráját idéző munkái eddig főként csoportos kiállitásokon szerepeltek.

Művészéletrajzok 1975

Almásy Aladár, grafikus

ALMÁSY ALADÁR 1946-ban született Debrecenben. Grafikusművész. 1969 és 1976 között végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. 1977-től 1980-ig Derkovits-ösztöndíjas volt. Rendszeres kiállítója a hazai és nemzetközi grafikai seregszemléknek, számos egyéni kiállítást rendezett itthon és külföldön.

-: Magyó - lexikon Borító 2

Magyó Világ, Bp. 1984. jan - márc. X/1,2.

Almásy Aladár

Vadas József: "Fonnyadt bimbó" címmel beszámol a Műcsarnokban rendezett "Studió 76" c. kiállitásról.
Először azokat emliti meg, akiket példaképül választott a fiatal művésznemzedék: Domanovszky Endre, Kokas Ignác, Sváby Lajos, majd követőiket sorolja fel: Babos Éva, Gábor István, Hidvégi Valéria, Kollár György.
Véssey Gábor: "Mesterek és tanitványok" c. kompozicióját a kritika azért tartja emlitésre méltónak, mert az szinte mottója lehet a kiállitásnak. Uj uton haladnak: Dienes Gábor, El Kazovszkij, Záborszky Gábor.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

Az "-1-" sz. cédulán felsorolt festőkön kivül két szobrász következik: Bohus Zoltán és Nádler Tibor.
A kritika szerint a rendezés érdeme, hogy a legérdekesebbeket külön kis csoportba osztja: Kecskés H. Tibor, Ef Zámbó István, Szabó M. László, Szkladányi József és Holdas György, de ugyanakkor azon boszszankodik, hogy ezek a művészek "csak közelednek" példaképeikhez, valójában meg sem közelitik őket. Az előző nemzedékhez tartozó Kondor Béla, Deim Pál, Keserü Ilona, Berki Viola, Melocco Miklós művészekről is megjegyzi, hogy szintén voltak példaképeik, akiket követtek.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

A montázs technika meghonositójára, Lakner Lászlóra emlékeztet Kecskés H. Péter két festménye. Ef Zámbó István figuráiról viszont Kondor Bélára gondol és Vajda lajosra, aki Kondor példaképe volt. Kulturált müvészként szerepel a kritikában Farkas Ádám és Váró Márton, ők már kinőttek a tanitványok sorából, mint a grafikusok közül Almásy Aladár, Banga Ferenc és Szemethy Imre. Szépnek találja Nagy Gábor Kondor parafrázisait, de kifogásolja, hogy a mai fiatalok "régi leckéket ismételnek.

Vadas József kritikáját "Fonnyadt bimbó" cimmel lásd: Farkas Ádám nevénél.

Elet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 18. XX. évf. 51. sz. 12. lap.

SZEMETHY IMRE:

Egy önfúziós rajzköltő

(Almásy Aladár mozeális képeiről)

Az egyiptusi kvártély időszámozása szerint konkurzusnak eredt válasznép menzurátora sem meríthetné a Művészség kancsóját oly mélyre, mint Almásy Aladár, kinek tábornagy bajusza fedezékében megbúvó igázatos fejétől alig látni pannó-csücskit, melyről a kaparós mitológia ricinuspalántái divatszerű függezetben omladoznak a csurdé lavoratúrszoprány nemesfundusára.

Vándorló helyszűkein gyanút gerjesztő kívánattal bekukkolva megpillanthatjuk a spinétuszkoló fantázia mesterdarabjait, hol Fáraó rejtvényes álmát újra pökdöző pallmallus, majd mint a papság utol' ütő léniája elől betyáros pamutgatyába burkolózó szerszámos polgár tűnik föl, víg traumát ülve a szemző racionálén.

Mindétig mágiázó, magatisztelő csavartagzásban élen járó satöbbes efféléitől a pirulázó nyugbéres éppúgy öszvenyolcad, mint a kiholt eszű majomperes ügyvéd.

Különképp gumikacsát remélhet, ki mímerflúg eseteire alkalmaztatva haszonhuzamban tézolja az ószövetségi mondakör elsőit, majd a heredikus tartományok helyrajzán felkínált cicutapohártól támolyra kapván egyéb közbentétel nélkül tiszteli a szokott műnyelvi idealizmus irhamvain emelkedő furcsaságait.

Almásy Aladár: Kiégett lélek

ALMÁSY ALADÁR

1996. jan 26

világszó

nem csak

Az OTP Cirrus/Maestro de

Mindent egybe vetve...

Az OTP Cirrus/Maestro devizakártyával világszerte közel *száztízezer bankjegykiadó automatából juthat készpénzhez, és több mint négyszázezer elfogadó helyen fizethet* készpénz nélkül. Ezt az a két európai és két világméretű készpénz-helyettesítő rendszer teszi lehetővé, melyek emblémája megtalálható a kártya hátoldalán, és a fent említett félmillió helyen. Ha ennél is többet szeretne, OTP Cirrus/Maestro devizakártyájához igényelhet *eurocsekket*, melyet 46 európai és földközi-tengeri ország ötmillió pontján tekintenek a készpénzzel azonos értékű fizetőeszköznek. Négy plusz egy funkció egyetlen kártyán. Kell ennél több?

... biztonságos ...

Az OTP Cirrus/Maestro devizakártya on-line rendszerben működik, ami lehetővé teszi, hogy a világ bármely pontján kezdeményezett bármilyen tranzakció csak az OTP Bank számítógépes központjával egyeztetve jöhessen

létre. E
rendel
ellenőrz
kártyá
túlköltő
tartania
A kárt
azonosí
hátolda

... kén

Az OTP
tartozó s
vihető át
az adott
fizetésk
elszámol
együtt a

OTP Cirrus/Maestro de

ALMÁSY Aladár

MESTER Ildikó: Az inspiráló gyerekkor : Találkozás Almásy Aladárral. = Uj Magyarország, 1993. julius 9. 8. ill.

RAK .....

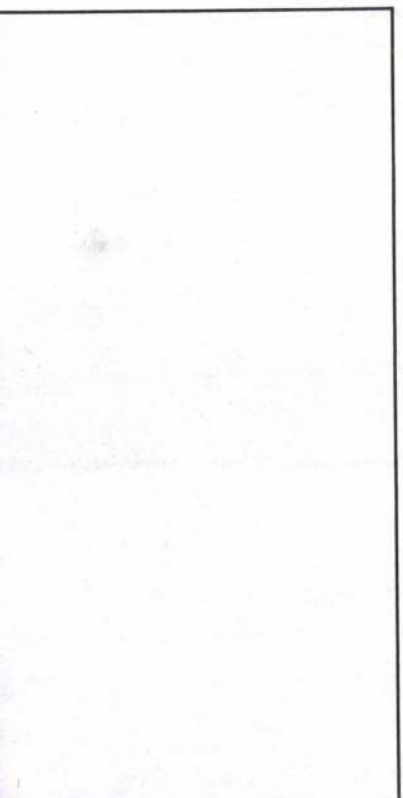

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 MÁR 9

Almási Aladár
1021

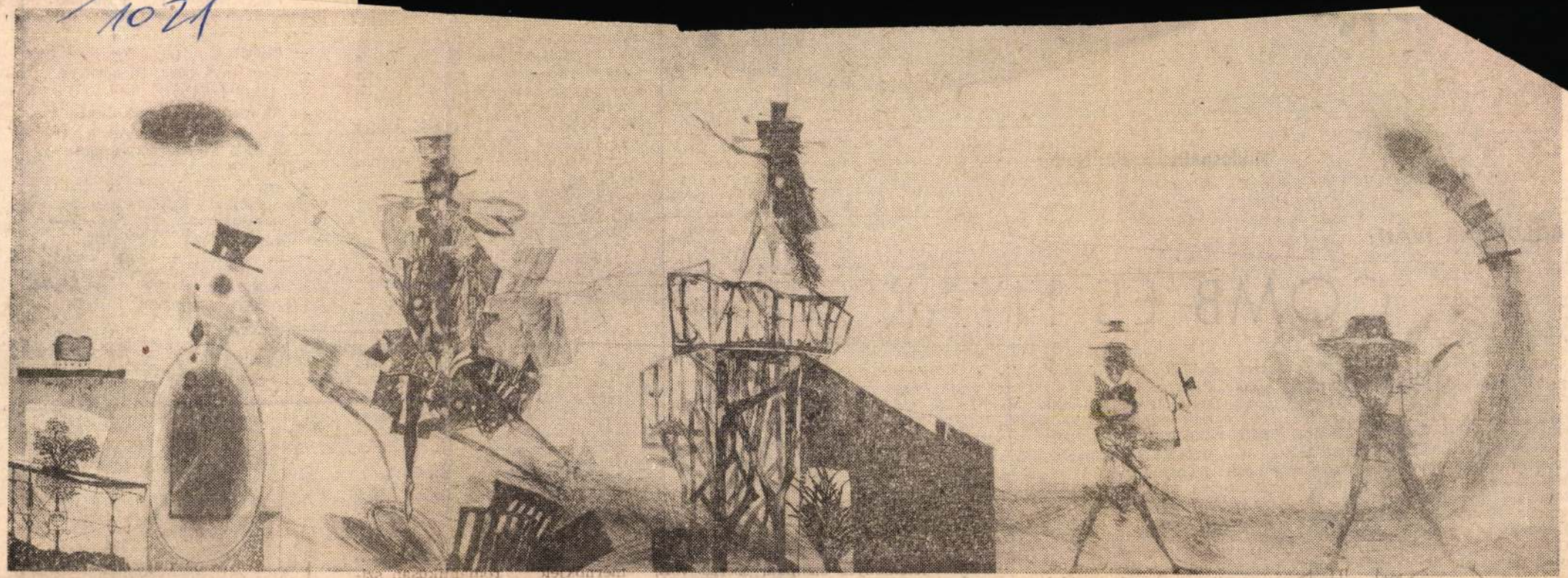

Almási Aladár rézkarca

Miklosovits László: Madár

BOLDIZSÁR IVÁN:

COMB ÉS NYAK

A címnek, sajnos, semmi köze se az erotikához, se a konyhaművészethez. A combot és a nyakat nagyon szeretem *in natura* is, sütve, rántva is, csak törve nem. Főképpen, ha az én combnyakamról (vagy combom nyakáról?) van szó. Nem autóban történem el, gyalogos nemzet vagyunk, hanem sétálva, a pesti Duna-part alattomos aszfaltján. Olyan sima volt, mint a tenyerem, pontosan olyan: dudorokkal és észrevehetetlen domborulatokkal.

Egy hete történt. Még aznap szor húzódzkodtam fel az első éjszaka. Ezek még *l' art pour l' art* kapaszkodások voltak, csak reggel váltak hasznossá felüléshez, hátmosdatáshoz, reggelihez.

A környezet az ember testét a maga igényei szerint alakítja. Másnapra olyan jóleső izomlázzal ajándékozott meg, mint első sielésem után, harmadnapra mindkét kezem mutatóujjának alsó percén, s a középső ujj felső hajlatában megkeményedett a bőr. Az első hét végére aménnyit csenevészedett törött bal lábam és sorvadt hozzá tétlen jobbom.

szekrényre tenni, saját káromon tanultam meg. A harmadik éjszaka teahörpintés közben levertem, szerencsémre csak vékony kerete pattant meg, de azt Ági nővérke ragtapasszal meggyógyította. A jótét lelkek hozta hóvirágot még egy ütemmel hervadása előtt kitelepítettem a befőttesüvegből, a vizet jótét lelkek kiöntötték és helyébe került nappalra az olvasószemüveg, éjszakára mind a kettő, később golyóstollak, ceruza; majd a tollak közé sörtebóbitájával a fogkefe.

Az már csak úgy maradt vala honnan.

— *„Zsámbokyból is megárt sok." Társadalmi megbízatáson megkérdeznem tőled: miért íro mindig ugyanazt?*

— Mert ugyanaz vagyok. Amin nem leszek ugyanaz, mást fogok írni. De, gondolom, úgy hetvennyolcvanig nincsen sok remény. Nem tudok történeteket kitalálni, de talán ez nem is olyan fontos. *Vagy csak egy történetet biztak volna rám, amit végig kell mondani?*

— *Az „élet peremén" álló kisember történetét?*

— Hol van az élet pereme? Csak tudnám, hogy ki a kisember? Hogy miért lehet valakit csak úgy kisembernek nevezni, ha érző, elevenen álmodó és igenis szenvedéllyel teli ember? Ha maga az égő lelkiismeret? A számonkérés: mért adtátok el az álmaitokat? Mért tettétek tönkre a tehetségeteket? Mért vállaltatok olcsó és vacak szerepeket, melyekről ti is tudtátok, hogy olcsó és vacak szerepek? Mért követtétek el a legnagyobb bűnt: hűtlenek lettetek a mesterségetekhez és önmagatokhoz!

— *Jó, jó. Maradjunk csak a régi időknél.*

— Iva, [illegible] *filmjeidben is amolyan „vigasz-világot" talál?*

— Egy olyan álomvilágot talál a mai gyerek, amelybe, gondolom, belesimulhat. Ilyen a Locsolókocsi, A régi idők focija.

— *Úgy tűnik fel nekem: téged nagyon untat a valóság. És még arra sem feleltél, hogy mit csinál például Zsámboky, amikor nincs a moziban?*

— Hát [illegible]észül a moziba. Jönmegy. Bámészkodik. És olykor ír, vagy megpróbál írni.

— *Mándy Iván, az „álmodozó". Mándy, az „érzelmes". Mándy, a „romantikus" — de, ha már mindezt fölsoroltuk, a „kegyetlen" Mándyról is illene néhány szót beszélni. Arról, hogy kell-e az íráshoz némi kegyetlenség?*

— Teljesen ellágyultan, gondolom, nem lehet írni. Szivacs-érzelmességgel épp az olvasóban kelthet az író bizonyos kegyetlen indulatokat. Heves ellenérzést. Ha azt kérdezed: hogy lehet „kegyetlenül" [illegible]

Almássy Aladár

Részt vett a 21. vásárhelyi
őszi tárlaton.
Illyés Mária kritikája.

Kritika 74/12 22.o.

Almásy Aladár

Vadas József: "Vásárhely országos tárlata" cimmel ir a Mücsarnokban rendezett "Vásárhelyi őszi tárlatok" c. kiállitásról.A kritika részletesen beszámol a tárlaton résztvevők közül az itt felsorolt müvészek munkájáról, müvészi utjukról és a bemutatott müvekről:
Almásy Aladár, Barcsay Jenő, Brankovics Éva, Csikszentmihályi Róbert, Csohány Kálmán, Fodor József, Z. Gács György, Hézső Ferenc, Kohán György, Kondor Béla, Kurucz D. István, Magos Gyula, Medgyessy Ferenc, Nagy Gábor, Németh József, Püspöky István, Somogyi József, Szabó Zoltán, Szalay Ferenc, Szurcsik János.
Fenti cimü Vadas-kritikát lásd: Szemethy Imre nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni.30.XXIII. évf. 26. sz. 13. lap.

Almásy Aladár

A legjobb fiatal grafikusok után Sáros András Miklós és Révész Napsugár munkája részesül dicséretben. Maurer Dóra rézkarcai szintén elismerést érdemelnek. Gácsi Mihály müvei az idei tárlaton a legjobbak között szerepel. A kritika külön kiemeli Csohány Kálmán és Feledy Gyula nevét. A fiatalok közül elég szigoru birálatot kap Szentgyörgyi József, Józsa János és Pető János.
A biennálén szereplő müvészekről szóló részletes ismertetés, -Vadas József cikke-Gácsi Mihály nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3.
XX. évf. 1. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

Vadas József: "Szelid grafikusok" cimmel ir a Miskolci Galériában rendezett, "Országos Grafikai Biennáléről! Először a legfiatalabbak közül az uj neveket sorolja fel: Almásy Aladár, Badacsonyi Sándor, Hibó Tamás, Nagy Gábor, Rátkay György, Sarkadi Péter, Somogyi Győző, Valkó László és Wagner János. Majd megemliti a "nagy öregek" nemzedékéből Varsányi Pált. Bálint Endre nyomatait birálva mondja: festményei jobbak. Ezután az ifju grafikusok legjobbjai következnek: Banga Ferenc, Kovács Tamás, /nem szerepel a tárlaton/ Szabados Árpád és Szemethy Imre. A nevek folytatása a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, B. 1976. jan. 3. XX. évf. 1. s
12. lap.

Almásy Aladár grafikus

Megnyílt a XXIII. Vasárlidyi Őszi Tárlat, melyen a művész művei is szerepelnek. – A „lendületes kezdeményezés"-t elsősorban a grafikusok képviselik. – Látjuk a művész groteszk-irónikus tüske-rajzsorozatát. (emlétve)

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések.

Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Almásy Aladár, grafikus

a Műcsarnokban megnyílt Stúdió '76 c. tárlaton szerepelnek a művész munkái

Molnár Zsolt: Stúdió '76.

Magyar Ifjúság, 1977. jan. 14.

Almási Aladár

A Miskolci Képtárban július 1-én nyílt meg a Magyar Képzőművészeti Főiskola tíz növendékének kiállítása. Különösen Almási Aladár lapjait ajánljuk figyelembe az ígéretes jövendő alkotók közül ő talán a legérettebb.

Művésznövendékek kiállítása

Észak-Magyarország 1972/154 4 old.

Ahnidsi Aladár grafikus
a Miskolci képtárban a hó végéig látható öt fiatal grafikus Szovjet-évfordulóra készített művét.

Láttuk, hallottuk
1945. I. 12. Petőfi 12.00 Gyuri

ALMÁSY Aladár

F. L. [Fábián László]: A szerencse játszadozásai. = Új Mo. 1997 június 9. 7. ill

↓

Copinger, W. A.

Reichling, D.

Azonosítás módszer

HAEBLER 5 L

Typeni

Vízjel → BRIQUE

ALMÁSSY ALADÁR

emlitve mint a 11.Salgótarjáni Tavaszi Tárlat rószvevője

ld.Szüllőssy Károly

P.Szabó Ernő:"Indulnunk kell Don Francisco"
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/18.sz.34.o.

kai Kutató Intézete időszaki lapja / fel. szerk. Gutai Lás
or. 30.)- . - [Budapest] : MTA Müsz. Fiz. Kut. Int., 1976-
- Ill. ; 20 cm.

OSZK HA I.05

rszágos Erdészeti Egyesület Mikológiai és Faanyagvédelmi
logische Mitteilungen : Landesverein für Forstwesen Myko-
lschaft. - 1976, 1/2. sz. - [Budapest] : Orsz. Erdész.
agvédelmi Társ., 1976 (Budapest : Erdész. Müsz. és Szerv.

lven.

OSZK H 49.70

apport microséismique de Hongrie / Magyar Tudományos Akadé
Kutatóintézet ; szerk. Csomor D. - 1974. - [Budapest] :
A KESZ Soksz.). - Ill. ; 24 cm.
1974.

szeáll. Major Klára ... [et al.]. - Budapest :
- Ill. ; 24 cm.
jelenés: 1975.
számozatlan.

OSZK P 5.

Almásy Aladár, festő

KÉT FESTŐMŰVÉSZ, *Almásy Aladár és Záborszky Gábor tárlata látható Szombathelyen, a Forradalmi Múzeumban.*

– : Hír

8

Népszabadág, Bp-1981 márc 21.

Almásy Alardár sz

[ALMÁSY]

40 alkotó év kiállítása
nem szerepel

Vilt Tibor

MŰVÉSZET 1985/7/13

Almásy Aladár, grafikusművész

Az Óbudai Galériában a fiatal magyar grafikusnemzedék stiláris sokoldalúságát ezúttal „Szürrealista grafika" c. kiállításán mutatja be. A hat kiállító művész: Almásy Aladár, Szemethy Imre, Balla Margit, Felvidéki András, Badacsonyi Sándor és Makó Judit – egyaránt jól használja ki a magában a műfajban rejlő gazdag lehetőségeket.

Acsay Judit: Szürrealista grafika.
Magyar Ifjúság, 1984. márc. 2.

ALMÁSY Alaclai

Acsay Judit

Szürrealista gorfika [c. Nill]

[Almásy A., Szemethy, Balla M., Felvidéki A., Badacsonyi S., Makó Judit]

Bp. Óbuda Galéria, 1984

Magyar Ifjúság, 1984. márc. 2. XXVIII. évf.

9. sz. 4.

Almássy Aladár, grafikusművész

A XII. miskolci országos grafikai biennálé ez évben is rangjának méltó eseménynek számít. – Az ezoterikus képi világot, intellektuális jelrendszert létrehozó művészek között számos irányultság és átmenet figyelhető meg. – Szemethy Imre, Almássy Aladár, Püspöky István, Banga Ferenc.

Dobrik István: Gazdag látlelet a grafikáról, Déli Hírlap, 1983. dec. 22.

Almásy Aladár, grafikus

A Műcsarnokban rendezett Országos Képzőművészeti kiállitáson műve ezúttal is megbökkenti.

Lasonczi Miklós: Országos Képzőművészeti kiállitás a Műcsarnokban.

Hevesi Szemle, 1982. jún. 12. old.

Almásy Aladár, festő-grafikusművész

P. Szabó Ernő: Csillag néz sők visszaméznek? Nagydíjasok Miskolcon,

Almásy Aladár „Szinre lépő rzívtelen férfiai" c. a 70-es évek második felében váltak a magyar grafika titokzatos gavallérjaivá. (említve).

A miskolci Országos Grafikai Biennálék nagydíjasai:

XIII. 1985: Almásy Aladár.

Művészet, 1989., 11-12., 41-old.

Almásy Aladár, festő-grafikusművész

Lóska Lajos: Lassan, bandukolva. XV. Miskolci Grafikai Biennálé.

Megújult ismerősökként találkoztam Almásy Aladár műveivel, litografiáival – apró, kemény vonalak, a formák porózusak, vattarzerűek, lágyabbak lettek, ott kavarodnak, nőket, szárnyakat, kezeket, tollat, virágot, sőt papírrepülőt formálva: „Freud látomása", litográfia, 47.5 x 63 cm, 1989.

/repr./5.

Művészet, 1989., 11–12., 32–33-old.

Almásy Aladár, festő-grafikusművész

„Algyői Keresztelő Szent János lelkének elvándorlása," rézkarc, 38×40 cm, 1984. (repr.)

Művészet, 1989., okt., borító belső oldala.

Almásy Aladár festő-grafikusművész 2.) Folytatás.

Lóska Lajos: A formák tánca, Almásy Aladár kiállítása a Vigadó Galériában.

2. „Csantavéry Tőrley Lajos arcképe," olaj, vászon, 91×72.5 cm, 1984. | repr. |

3. „Zsilettől álvemhes kaszinóvarjú," olaj, plastoll, farostlemez, 36.5×46 cm, 1988. } | repr. |

6. „Katolikus kaszakantáta," olaj, falemez, 54×63 cm, 1984. | repr. |

7. „Ellős Hortobágyi Anonymus első ütközete," olaj, fa, 69×84.5 cm, 1985. } | repr. |

Művészet, 1989., okt., 18-19-22-23-old.

Almásy Aladár, grafikusművész

Rideg Gábor: Gondolatok a 35. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.

„Vízre erzékeny asszony", szines tus, ceruza, 56.5 x 45 cm, /repr./

Művészet, 1989., 2., 48-old.

ALMÁSY ALADÁR
grafikusművész;

Munkácsy Mihály-díj

Magyar Nemzet 1987. IV. 2.

Almásy Aladár

Jegyzetes a Vásárhelyi
Őrzi táshatról

Magyar Nemzet 1986. XII. 10.

ALMÁSY Aladár grafikus

SUPKA Magdolna: A Széchenyi-gondolat : Egy grafikai albumról. Kortárs, 1989. 6.sz. 126.p.

letéve: Szemethy Ymrénél

59/259
ANDORFFY Mária: Tavasz után. Regény. 2. kiad. Bp. [1920], Légrády. 288 p. 20 cm.

60/236
ANDRÁS László: Halott teve. Regény. (A vers[betétet] ford. Kardos László.) Bp. 1968, Szépirod. K. 279 p. 20 cm.

61/256
[ANDREEV] ANDREJEV, Alekszandr: Őrizzétek a napot. [Regény.] (Ford. Csala Károly). Bp. 1969, Zrinyi K. 305 p. 21 cm.

62/235
[ANDREEV, Leonid Nikolajevics] ANDREJEV, Leonid: Anathema. Tragédia. Ford. Jefremov Jakow, J. Hudák Julia. Bp. 1919, Kul-

Almásy Aladár grafikus

a Csongrád Megyei Tanács
díját kapta a vásárhelyi
őszi tárlaton

Népszabadság, 1986. X. 6

Almásy Aladár

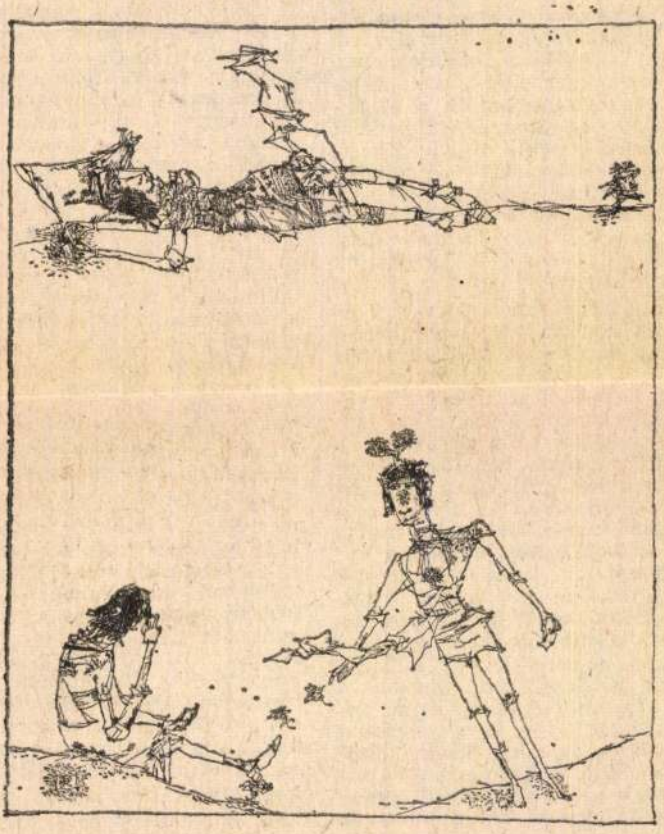

Almásy Aladár rajzai.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. juni.28.
XIX. évf. 26. sz. 12. lap

vissza is téritette a helyzetlírából kifejtett gondolati költeményhez, mely egyre tágasabb világot fog át.

★

Új kötete, a *Rapszódia az időről* másképp klasszicizáló, mint a korai idillek, vagy mint a kissé elvontan gondolati Himnusz az értelemhez. Pontosabban: mindkét verstípusból megőrizte és magasabb színvonalon egyesítette a jót. Nem mondott le a realisztikus megjelenítés „kismesteri" igényéről, és nem futamodott meg az egyre bonyolultabb és zaklatóbb világ — ha úgy tetszik: egyetemes — kérdéseitől.

Vadludak című verse az érzékletesen megragadott gondolat példaadó remeklése. A költöző madarak csapata úgy vonul az égen V alakban, mintha egyetlen madár terjesztené ki szárnyát; ha közibük lő a vadász, mintha „az örök vadlúdnak" csak egy tolla hullana. Miért tartom nagyszerűnek a hasonlatot? Mert úgy beszél a közösség előbbrevalóságáról az egyén-

A napot köszöntő Csokonai tökéletes beilleszkedés a felvilágosodás költőjének rusztikus és rokokós, egyszersmind bölcselő stílusába, szemléletébe. Képei mindig szellemesek, gyöngédek; sugallják a természet és a modern életforma testvériesülésének reményét. A mezei ürge mint *óvatos periszkóp* merül föl a *gyöptengerből;* a fecskék *piciny ruhaszárító-csipeszekként* sorakoznak a villanydróton; a sáska *zöldfedelű monoplán,* szárnya *félig kinyílt collstok,* ugrólába messzire lövi, mint a *katapult.*

★

Az időmúlás gondolata — ténye — foglalkoztatja egyre: helyzetdal, elégia, rapszódia mind ide éleződik, ellene céloz. Meg kell nyergelni *„a félelmesen gyorsuló időt"*, mert a panteisztikusan szemlélt, életadó Természet végtére kegyetlen úr fölöttünk. De — *„teljesen betöltvén a végtelenből rámszabott időt"* — az emberi mérték szerint elkezdhetünk és befejezhetünk valami tartósat, megmaradót.

A Medúza kalapja

Nemes Nagy Ágnes: Mennyi minden (Móra Könyvkiadó, 39 old.)

A Medúza kalapját Tamás, a kóbor alga lopta el, és Oszkár, az angolna találta meg, a történetet pedig *Nemes Nagy Ágnes* beszéli el Jeromos, a remeterák című versében, méghozzá olyan pompás-pontosan, hogy a boldog vég után dalra fakadó Meduza szavait is hallhatjuk: *„A kalapom, a kalapom / lekötözöm, bebogozom. / De jó, de szép, de nagyszerű, / már nem vagyok tojásfejű."* S mert ezzel zárul Nemes Nagy *Mennyi minden* című új, gyerekeknek szerkesztett verskötete, megismételhetjük a Meduza-ének egyik sorát értékítéletként is, az egész könyvre utalva: „De jó, de szép, de nagyszerű!" A minősítő ismétlés után jöhet a többi sor, szakasz ismétlése, versek újramondása, mondogatása: magunk vagy olvasni még nem tudó gyerekeink gyönyörűségére.

Nemes Nagy Ágnes új versei ismerősek lesznek régi olvasóinak — azoknak is, akik talán csak a felnőtteknek szerkesztett könyveit ismerik. Ismerős lesz a versek anyaga, a motívumok lánca, a sok növény, a bodza és a gesztenye, a kerti tó és a fűzfa. Ismerős a verselés, a dallamvezetés és a rímtechnika — különösen az ilyen versszárásokban: *„Nézegetem, ha hull a hó: / ez volt a ház, ez volt a tó."* (Nyári rajz); *„Aztán csak a szél oson / titkosan a titkoson."* (Mivan a titkos úton?). És ismerős lesz a kötetből kibomló kép, az egész világkép. hogyne lenne, mikor a Mennyi minden verseit ugyanaz a költő írta, mint A lovak és az angyalok darabjait — *és ugyanazon a színvonalon.* Ez pedig kevés költőről mondható el. Természetesen sokan írnak jó „gyerekverset", ügyes vagy akár virtuóz szövegeket — de a Mennyi mindennel jellemezhető elevenség nélkül, és önmaguk, egyéb verseik szintje *alatt.* Az azonos színvonal persze itt nem azonos bonyolultsági fokot jelent — az érzelmi és értelmi rétegek, jelentések és képzettársítások azonos erejű és sűrűségű szövevényét —, hanem a vers-adta lehetőségek kitöltésére utal, a szöveg és a költő viszonyára.

A Mennyi minden versei ezzel együtt nagyon is felhívóak, kínálkozóak a gyerekek (és az óvónők, tanítónők, szülők!) számára. Képletesen szólva: eléjük lépnek, mint az éjszakai tölgyfa a járókelő elé abban a másik, „felnőtt" kötetben. De nemcsak lépnek, hanem topognak, ugranak, röpülnek, suhannak ezek a versek — azaz: olvasóik. Egyetlen nagy mozgás, világfelfedezés a kötet a budai utcától a mélytengeri rák mesés kalandjáig.

Ezt a csodálkozó és derűs, játékosan mozgalmas, de a részleteknél is elidőző, befelé is figyelő kibontakozást segíti a versek sorrendje, a példaszerű, két-két oldalnyi egységekben építkező szerkesztés. Kár, hogy *Hincz Gyula* gyakorlott kézzel odavarázsolt rajzai sem a mozgalmasságot, sem a tárgyszerű részletekben gazdag, köznapian mesés világot nem képesek követni, nem képesek *megkülönböztetni.*

Ha arra kérne valaki, hogy Nemes Nagy Ágnes könyvéből egyetlen jellemző részletet mutassak, akkor a címadó vers tarka gyűjteményéből választanék. A „sohse fösvény ösvényen" tolongó sok-sok gyermeki „izé-mizé" sorában ott lapulnak a „fűalatti bőrövek", a köznapi és a képzelt valóság határán, a költői világ tengelyében. Innen kilátás nyílik a sárga ruhás kukásokra és a barna-kék gondoljrám-virágra is. innen jól látható, hogy a versek mindig két part „között" haladnak — ég és föld között.

Horgas Béla

ALMÁSY Aladár

LÓSKA Lajos: Rajz 90. = Uj Müvészet, I.évf.3.sz. 1990 13,.p.

ALMÁSSY Aladár

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor

AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

1. Almássy Aladár: Debreceni lunétikus
rézkarc, 49x24 cm

2. " Algyői Keresztelő Szent János
lelkének elvámolása
rézkarc, 40x49 cm

6.000.-

3. " Tél, rézkarc, 19,5x24 cm

5.000.-

lele elveket befogadni képes — eleven közös szellemi és irodalmi értékrend. Az lenne jó, ha így lenne.

Tábor Ádám

*

Elvi vitában a kicsinyesség, az „én nem úgy gondoltam, ahogy ő gondolja" nem annyira méltatlan, mint értelmetlen. Az írásnak van szelleme és mondandója, nem á mondatoknak; ezekre nem is akarok kitérni.

Ami Tábor Ádám írását illeti, megismétli azt, amit az Élet és Irodalomban megírt. Kontúrozottabban, ahogy helyesen mondja.

ALMÁSY Aladár

2. 16 p. - szereplése XIV. O.G.B.
10. 15 p. grafikája a Partiz gyűjt.

Új Művészet 1992

Zhruba opracované mlynské kamene z Novej Bane

a spol. V rokoch 1930 až 1940 si kameňolomy prenajal podnikateľ Jaroslav Vindušk a z konkurenčných príčin výrobu zastavil. Preto tu roku 1941 vzniklo kamenárske družstvo *Ryolit*, ktoré výrobu mlynských kameňov i ostatných výrobkov obnovilo. Pôsobilo až do roku 1949, keď výroba prešla do národného podniku *Bazaltové kameňolomy* v Lučenci, závod Žiar nad Hronom a od roku 1960 v rámci reorganizácie do n. p. *Stredoslovenský kameňopriemysel v Žiline, závod Žiar nad Hronom*. Aj v Novej Bani sa popri výrobe mlynských a šrotovacích kameňov veľký dôraz kládol aj na výrobu stavebného kameňa, rôznych stĺpov, platní, schodov, kvádrov, medzníkov, obrubníkov atď., ale aj lomového kameňa, drviny a piesku. Spomenuté výrobky sa až do skončenia prvej svetovej vojny exportovali do Budapešti, po roku 1918 na reguláciu Dunaja, Hrona, na výstavbu ciest, mostov, tunelov, na obkladanie obytných domov i reprezentačných budov a pod.

Dielňa na výrobu umelých mlecích kameňov a bubnov, založená roku 1867 v Hliníku nad Hronom podnikate-

obce, Martina Školníka-Cobora (1826—1907). Druhou takouto osobnosťou bol kamenár a rezbár z obce *Domaniky* Jozef Siládi (1871—1957). Jeho kamenárske práce, najmä prícestné a cintorínske kríže, náhrobníky tabuľového, stĺpikového i pyramidálneho tvaru, kamenné plastiky a reliéfy v mnohých obciach širšieho okolia i drevorezby (nástenné kríže, reliéfy, figurálne plastiky, betlehemy a pod.) sú prejavom citlivého prístupu tvorcu k materiálu i tematike. Vyskytujú sa nielen v domácnostiach bližšieho i vzdialenejšieho okolia, ale aj v niektorých cirkevných objektoch (*Domaniky, Sebechleby, Malatiná* na Orave) a tvoria súčasť muzeálnych zbierok.[32]

Osobitne pozoruhodnou oblasťou ľudového kamenárstva je Novohrad so svojimi strediskami *Horný Tisovník, Dolný Tisovník, Madačka, Nedelište, Šuľa, Červeňany* atď. Hoci táto oblasť výtvarným podaním tvarov a výzdoby náhrobníkov, tabúľ, stĺpov a krížov už dlhšie vzbudzuje zaslúženú pozornosť,[33] nepoznáme zatiaľ ani obdobie vzniku a rozvoja tunajšieho kamenárstva ani prínos jednotlivých osobností. Od polovice 19. storočia do súčasnosti tu pôsobilo niekoľko výrazných tvorcov (Pavol Straka, Ján Ďurianec-Fraňo, Jozef Lacko-Kamenár, Ján Čeman, Ján Kizúr-Koplina, Juraj Vrba, Ján Cobor atď.). Okrem záhrubní a napájadiel (žľabov a válovov rôznych veľkostí a použitia) i kamenných brúsov a osličiek sú pre ich výrobu najcharakteristickejšie náhrobníky, ktoré delíme na päť vývinových typov.

Najstarším typom náhrobníka tejto oblasti je jednoduchý kus kameňa formy nízkeho poloblúka. Z neho sa už v druhej tretine 19. storočia vyvinul náhrobník s vyšším poloblúkom, s vysekanou tabuľou a nápisom, ktorý koncom 19. storočia svojím mohutným tvarom s bohatou reliéfnou, polychrómovanou ornamentálnou výzdobou dosahuje vrchol, spolu s ďalším typom podoby tzv. *ľudskej*

Ehhez csatlakozik a si
villányi nemzetközi sz
ma még nehezen értékel
Ferenc szellemiségének
szervező munkájának ny
a magyar non-figurativ
központjává vált a het

Uj helyzet állt e
nőségét illetően. A po
szicizáló törekvések s
perifériájára szorulta
formai vivmányait mind
rativ-ritmikus vagy ko
egy része figurativ, m

ÁLGYAY Huber Pál építész

Petőfi hid tervezőjéről

ERÉNYI Iván: Menyhárd István. Bp.,
Akad.K., 1990 32-33. p.

Almásy Aladár

Megnyílt az országos grafikai biennálé

Vasárnap a Miskolci Galériában ünnepélyesen megnyitották a XIII. országos grafikai biennálét.

A biennálé része az a tárlat is, amelyen Miskolc finnországi testvérvárosának, Tamperének 11 grafikusa állítja ki félszáz lapját a Herman Ottó Múzeum papszeri épületében.

Az ünnepélyes megnyitón átadták a biennálé díjait. Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsának nagydíját *Almásy Aladár*, Miskolc város Tanácsának díját *Feledy Gyula*, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának díját *Rácmolnár Sándor*, a KISZ KB díját *Eszik Alajos*, Nógrád megye Tanácsának díját *Kéri Imre*, Salgótarján város Tanácsá-

Magyar Hírlap, 1985. XII. 2

Almásy Aladár, grafikus

Csak néhány fiatal grafikus

A 22. VÁSÁRHELYI ŐSZI TÁRLAT

Sáros András Miklós, Szemethy Imre, Almásy Aladár — tulajdonképpen baszon nőtt a szükségből *Vásárhelyen*, ahol az idén a múzeumban nem férvén a Meggyesy Teremben, külön mutatják be az *őszi tárlat* grafikai anyagát. *Ez a tárlat* ugyanis jó tárlat. Sok jó közepes munka, néhány ebből kiugró teljesítmény, és vagy tíz lap, ami remekműnek titulálható: ennél többet grafikai kiállítástól manapság nem kívánhatunk. Különösen akkor nem, ha a remekműnek is titulálható lapok ifjú grafikusoktól, majdnem főiskolás művészektől származnak.

Sáros Andrásról, ha azt írjuk, bravúrosan tudja a mesterségét, keveset írunk, mert azt mintha elegen tudnák bravúrosan mostanában. Ám Sáros bravúrosan *tudja használni* is a mesterségbeli tudást, önálló és nagyon fontos közlendőinek közlésére. Vagyis nagyon fanyarul és nagyon monumentálisan tud fanyar-monumentális lenni *Reggeli részlet* címet viselő rézkarcán, nagyon tisztelgően tud megmosolyogtató kis érzelem-ellenpontot kínálni a *Bleriot-nak* szentelt lapon, s igen kétélű, finom iróniával hozza tudtunkra véleményét a fegyverekről a *Mementó* pontozott-aprólékos kompozícióján.

A Bleriot-rézkarcok, a régi biplan-motívumok idézik fel Sáros művészetének — nem az elődjét, amit utánozna, hanem a példaképét, amely felszabadíthatta e korosztály fantáziáját: a Kondor Béla példáját. Szemethy Imre sem ébreszt Kondor-látványélményeket. De dúsan áradó fantáziája, irónián átszűrt képzelőereje megint csak azt sejteti, hogy egyéni művészetének, ennek a fajta művészetnek Kondor az erkölcsi-szellemi elődje. Szemethy *Alfred Jarry világa* címen még azt a témát is újradolgozza, amit Kondor megillusztrált, és ha tetszik, éppen e lap motívumain — a dúskeblű amazon-próbababákon, a szamárfüles nevesincs lényeken, a királyi palástos, koronás kutyákon, amelyeket Hieronymus Bosch teremtményei ellehettek volna — ezeken mérhetjük le, milyen bátran, nyílt tekintettel állhat Szemethy a példakép mellé, mennyire azt csinálja, s mennyire *mégsem úgy* csinálja, mint nagy elődje. Szemethy türelme és kompozíciós merészsége kifogyhatatlan. Rücskös-szikkadt felületű téglalap köré rendezi körömnyi figuráit a Jarry-lapon, ívesen vonuló S-vonalba sorakoztat tikkadt bakfisokat, pántlikás zacskókat, derékig érő kastélyromokat az *Armida és Hábor birodalma* rézkarcon, hogy ráébresszen Arany János meg Az elveszett alkotmány talán eddig soha eléggé fel nem fedezett szürreális iróniájára. Mindezt fölényes szakmai eleganciával teszi. A *Paszkál Balázs közmondásain* vékony, múlt századi ízű keretekbe, lekerekített szélű hat képmezőbe helyezi el finom tapintattal a bánatosan barnás tónusú elemeket, és a *Leiter Jakab Almanach* tölcséres hajóinak, diódugós palackjainak is valami álnokul álmatag optikai nosztalgia tetézi a groteszkségét.

Isztopirin látomása, *Kalapegzisztenciateremtés*, *Zárkózott cipész* — szarkasztikus témákért Almásy Aladár sem megy az irodalom szomszédságába. A szúrós-hegyes iróniájú idei főiskolai Kondor-díjas azonban még formailag is jóval közelebb áll ahhoz, akiről a díjat elnevezték (Almásy kevésbé bonyolult és kevésbé munkaigényes, de egyszersmind kevésbé egygondolatú tusrajzai tavaly tisztábbak voltak Vásárhelyen); szikár és kesernyés rézkarcainak tartalma következésképp egyelőre nyersebb és kevésbé árnyalt.

Nagy Gábor beszél grafikáin teljesen „kondorul". Egyelőre többet nem tudni meg róla a kiállításon, csak azt, hogy példaképe jegyében jól kezeli a színeket és a groteszk elemeket — kezdetnek ez sem kevés. Láthatóan kezdetiknél, valami új felfogás kezdeténél tart a finom nonfiguratívitásra áttért *Sulyok Gabriella* is, erről a kiállításról tusrajzainak finom technikája maradt emlékezetes. Emlékezetes marad egyetlen lapjával *Balla Margit*, s a zárt világában még mindig őszintén megszólaló *Csohány Kálmán*.

Csohány a grafikában, *Kurucz D. István* a festészetben képes évről évre megismételni azt a csodát, hogy ugyanazokkal a motívumokkal, ugyanabban a témakörben mondanivalója nem vagy csak alig ernyed. A festő *Alföldi tája* — hiába a megszokott nagy föld, nagy ég, kicsi házak — megint izgalmas feszültséggel van teli — szüksége is van erre a feszültségre, a festészeti, szobrászati és iparművészeti anyagot összegyűjtő múzeumi termeknek, az „anyakiállításnak". Különösen a szobrászok semmitmondása, üresjárata elgondolkodtató, *Tóth Valérián* kívül az idei szereplés alapján aligha fogunk valakire emlékezni, igaz, a festészetben is féleredményekre, részeredményekre emlékezhetünk. *Németh József* fél egyéni kiállításra elegendő képmennyiségével is elmerülni látszik valami görcsösenetteljessé váló, csörömpölő archaizmusban, *Fejér Csaba* növeli maga körül a rejtélyt, hogy ilyen felkészültséggel, ilyen perfekt tudással miért nem tud hatásos képeknél mélyebb, valóban megrendítő műveket festeni, *Szalay Ferenc* pedig egyetlen képének egyetlen erős részletével, bántóan érzelmes szimbólumú *Zenéjének* piros drapériájával emlékeztet a nemrégi, eleven és eredeti Szalayra.

Eleven és eredeti még egyetlen kis kép, *Kárpáti Tamás* finoman ígéretes hangulattájképe a 22. őszi tárlaton Vásárhelyen.

R. Gy.

7.

nov. 21.

[illegible] alkotásaiból csütörtökön kiállítás nyílt meg Debrecenben. A tárlaton negyven festmény látható.

— **Megkezdték az őszi halasítást** Borsod megye mintegy ezer hektárnyi horgászvizein. A kis-tokaji, úgynevezett bányatóba került az első tízmázsányi ponty. A horgászegyesületek az idén többek között a bodrogközi holtágakba, a Hernádba, a nyékládházai kavicsbányatavakba összesen csaknem ötszáz mázsa pontyivadékot helyeznek ki.

— *A MISKOLCI MŰVÉSZTELEPEN élő és alkotó Mazsaroff Miklós festőművész tárlata nyílt meg csütörtökön a miskolci Szőnyi István Teremben.*

— MŰSZER- ÉS IRODAGÉP-SZAKÜZLET nyílt meg csütörtökön Zalaegerszegen. A Zala megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat újabb szaküzlettel gyarapította hálózatát. Csütörtökön megnyitotta Zalaegerszegen a MIGÉRT-vállalattal közösen berendezett műszer- és irodagép-szaküzletét.

— **Szép eredménnyel zárultak** az őszi vadászatok a Gyulai Állami Erdő- és Vadgazdaságban. A rezervátum az idén is igazolta világhírnevét: a 84 elejtett dámbika közül 24-nek a trófeája minősült aranyérmesnek. Az idei legnagyobb dámlapát öt kilogramm súlyú és 208 pontot kapott.

— ÚJ EGÉSZSÉGÜGYI LÉTESÍTMÉNNYEL gazdagodott csütörtökön Nyugat-Magyarország: az országrész legnagyobb gyógyintézetében szombathelyi Mark[illegible]

kalmából csütörtökön a Békés megyei Rendőr-főkapitányságon ünnepséget rendeztek. Negyven önkéntes rendőrnek nyújtották át a 10 és 15 éves önkéntes rendőri szolgálatért a kitüntető jelvényt.

— **Békevonat indult a Szovjetunióba** csütörtökre virradóra Tolna megyéből. A barátságvonat 320 utasa Kijev, Leningrád és Moszkva nevezetességeit ismeri meg a 12 napig tartó kiránduláson.

— *RADNOTI MIKLÓS VÁLOGATOTT VERSEINEK GYŰJTEMÉNYE Jean-Luc Moreau fordításában Párizsban megjelent. A művet irodalmi est keretében mutatták be a párizsi Magyar Intézetben.*

— **Hármas ikrek** jutottak „nászajándékul" egy fiatal torontói házaspárnak, amely a gyermekek születése előtti napon tartotta meg esküvőjét. A tizenkilenc éves anya és három gyermeke — egy fiú és két kislány — egészséges.

— **Nagy kiterjedésű lignittelepeket fedeztek fel** Szombathely környékén. A kitermelhetőnek becsült készlet meghaladja a félmilliárd tonnát.

— **Tizenöt MAHART személyhajó** vonult már be a téli kikötőbe. Az elkövetkező hónapokban a teljes dunai személyszállító hajópárkot felújítják.

— *KARPATI ÉVA FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból csütörtökön kiállítás nyílt meg Győrött.*

— **Megkezdték a burgonya tisztítását,** csomagolását, szállítását a Nyírmadai Állami Gazdaság burgonyatárolójában. Az állami gazdaságban meglevő épületekből némi átalakítással fedett tárolókat létesítettek a saját termés, s részben a környékből felvásárolt burgonya téli elhelyezésére. A burgonyát előbb megmossák, majd 2,5, 20 és 50 kiló súlyban, fóliába csomagolják, s így szállítják a budapesti Zöldért Vállalatnak.

— ÖTSZÁZ VAGON befogadóképességű terménytárolót adtak át rendeltetésének csütörtökön a Mátraaljai Állami Gazdaság pásztói sertéstenyésztő telepén. A raktárhoz kapcsolódik egy évi ezer vagon takarmánykeverék szárítására képes berendezés.

— **Személygépkocsijával** szabálytalan előzés közben Szabolcs-Szatmár megyében Őr és Vaja között Giliga László 20 éves üzletvezető, újfehértói lakos halálra gázolta a vele azonos irányban kerékpározó Nyárádi Miklós 59 éves tsz-tag, vajai lakost.

KÖZLEMÉNYEK

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA Lesznai Anna-emlékkiállítás rendezését tervezi. Munkásságának felmérése érdekében kérjük műveinek tulajdonosait, hogy anyagukat szíveskedjenek levelezőlapon bejelenteni a múzeum címére: Budavári Palota, 1250 Budapest, postafiók 31.

A NEMZETKÖZI ZENEI VERSENYEK IRODÁJA 1975 decemberében rendezi a hazai válogató meghallgatásokat a jövő év májusában tartandó lipcsei nemzetközi Bach-versenyre, valamint a szófiai, 1976 júniusában tartandó nemzetközi operaénekesversenyre induló magyar részvevők számára. Az érdeklődő énekesek, hegedűsök, gordonkások, zongoristák és orgonisták november végéig jelentkezhetnek meghallgatásokra a versenyirodán (V., Vörösmarty tér 1. 436. szoba).

A VIGSZÍNHÁZ november 23-i Szent Johanna és a Pesti Színház ugyancsak november 23-i. Az ifjú W. újabb szenvedései esti előadása technikai okok miatt este 7 óra helyett fél 8 órakor kezdődik.

ALMÁSY ALADÁR

grafikusművész

Hódmezővásárhely
Medgyessy Terem
1976

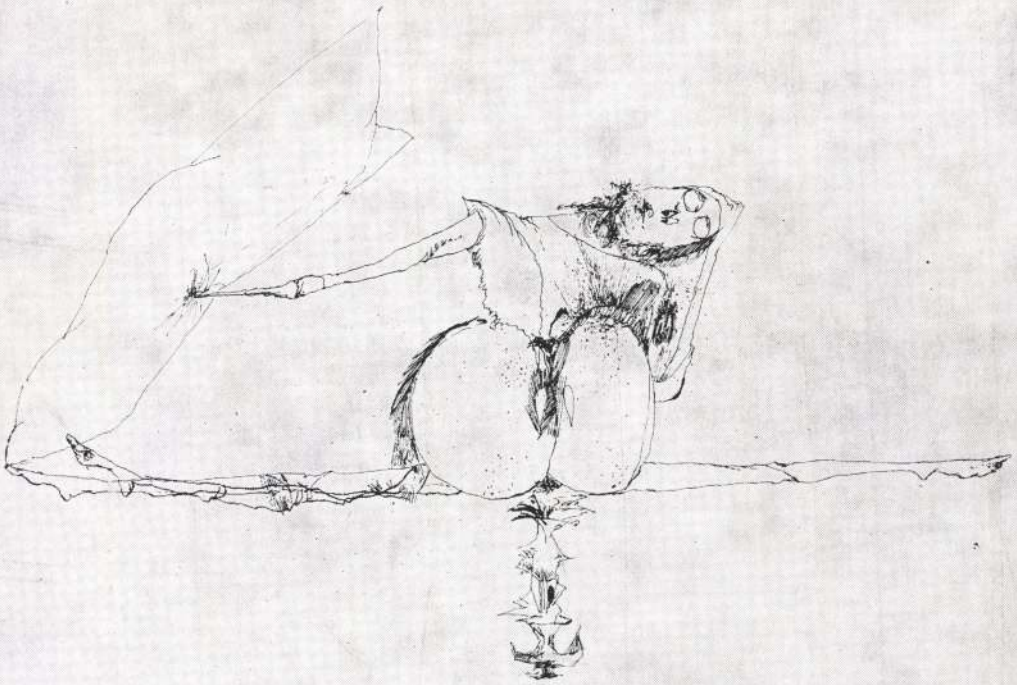

1946. április 28-án születtem Debrecenben.

1969-ben felvettek a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Ék Sándor, Rozonits Tibor, Raszler Károly voltak a tanáraim.

Már főiskolás koromban több kiállításon szerepeltem.

1975. Miskolci Grafikai Biennálé

1975. Bécs, Collégium Hungaricum, csoportos kiállítás

1976. Krakków Biennálé, kollektív kiállítás

1976. Hódmezővásárhely, önálló kiállítás

1975-ben elsőként kaptam meg mint továbbképzős hallgató az id. Kondor Béla által alapított Kondor Béla ösztöndíjat. 1976-ban végeztem el a továbbképzőt. Budapesten lakom és itt dolgozom.

Munkáim: Finnország
Svédország
Hollandia magángaléria
gyűjteményeiben vannak.

Hódmezővásárhelyt gyakran látogatom, itt dolgoztam több alkalommal a művésztelepen. Szeretem az itteni környezetet és embereket.

Almásy Aladár

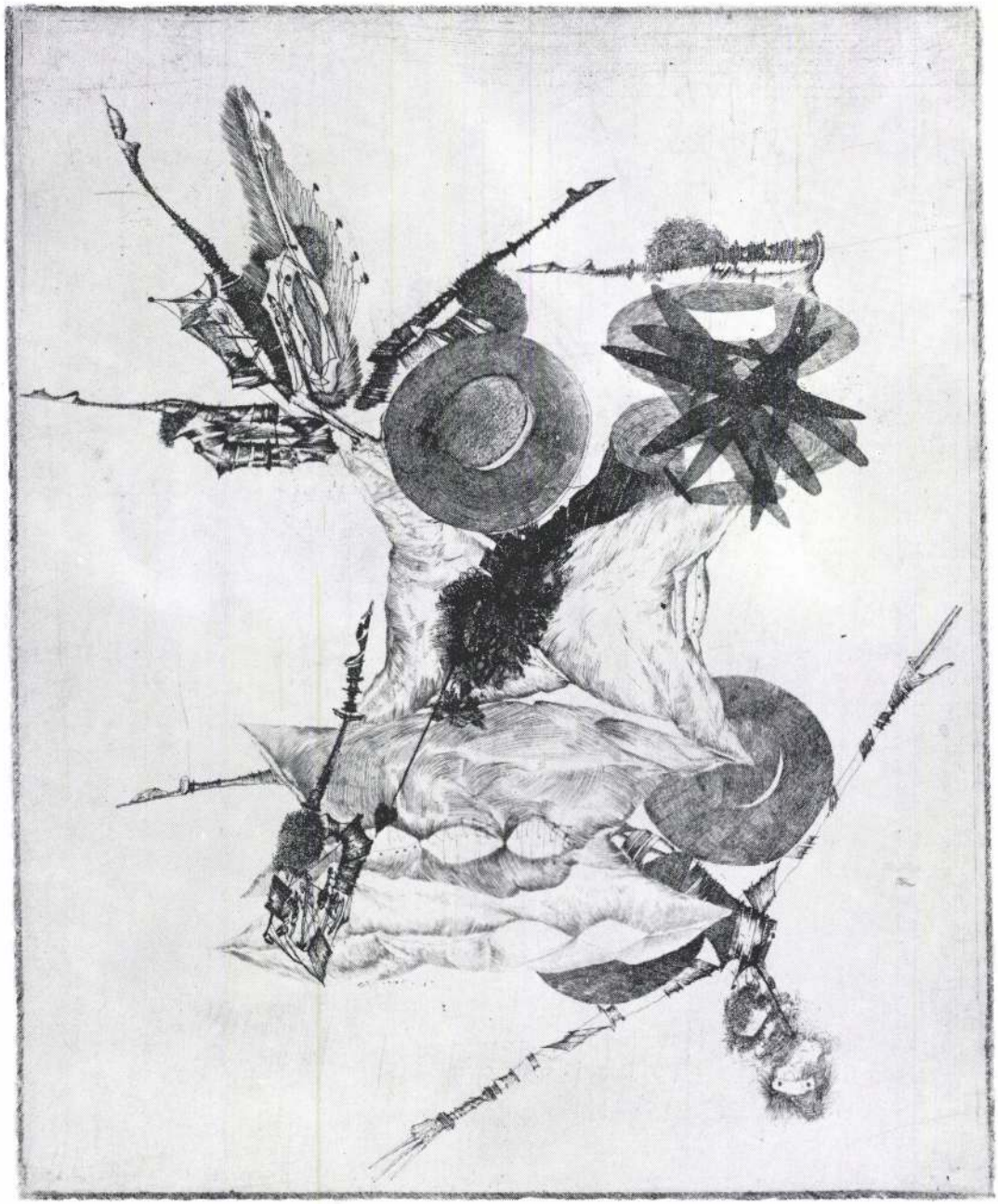

RÉZKARC

KISPÁRNÁM SARKAIN

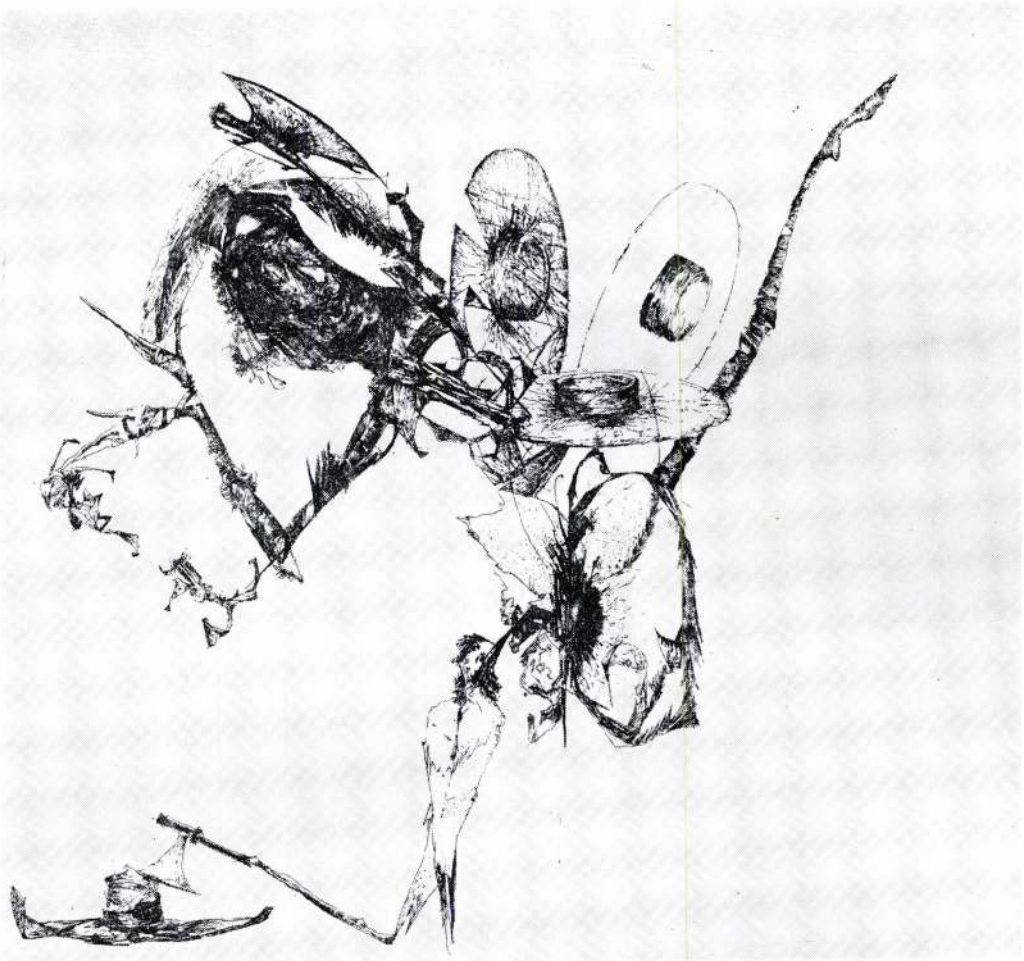

RÉZKARC

ÖNÉRVÉNYESÍTÉS 1976.

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

Tollrajzok:

1. Találkozó a domboldalon 22×27 cm
2. Történet a párnán 23×30 cm
3. Vízparti jelenet 25,5×29,5 cm
4. Csutka teremtés 35×41 cm
5. Ülő figura párnával és egy társával 26×29,5 cm
6. Takarítók 26×35 cm
7. Párnaostromlás 24,3×32 cm
8. Skanzen 17×31 cm
9. Figura párnákkal és kalapokkal 24×33 cm
10. Kalapmegegyezés 23×29,5 cm
11. Két rajz 21,5×24 cm
12. Párnán történt 26×30 cm
13. Bukfenc a domboldalon 22,5×29 cm
14. Szakadék 23×31 cm
15. Figura kalappal és két társával 26×19,5 cm

Rézkarcok:

1. Almavizit 17,5×22 cm
2. Lelkiismerethordozó 17×22,3 cm
3. Menekülő Shakespeare 19,5×16,5 cm
4. Kispárnám Sarkain 22×18,1 cm
5. Önérvényesítés 23,6×22 cm
6. Éles helyzetben távozott 22,7×22,3 cm
7. Párnahumánum 22×16,5 cm
8. Kétségbeesett Vörös fejszés 25,3×23 cm
9. Fekve továbbította párnáit 22×24,5 cm
10. Fejszés proli a szakadékban 17×14,3 cm
11. Csutka viszály 24,5×21,2 cm
12. A táska 29×36,1 cm
13. Csutkával vesződő Jézus 27,8×24,6 cm
14. Párnaünnep a domboldalon 29×25,2 cm
15. Annyi fejszéje van, mégis megázik 28×33,1 cm
16. Szerelmes levelet vivő lombfűrésszel 27,5×22,8 cm
17. Szegfűszimpátia 29×34,3 cm
18. Langyos vizen szilaj hangulat 28,5×33,5 cm
19. Fűrész ment a kalaphoz 33×28,5 cm
20. A nagy búcsúzás 22,8×19,6 cm
21. Kulcskérdés 22×25,1 cm
22. Fagyos cselekedetek a hóviharban 29,5×35,5 cm
23. Pennaügyelet 34,4×38,2 cm

A kiállítást rendezte: DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

A katalógust tervezte:: ALMÁSY ALADÁR

Felelős kiadó: DR. DÖMÖTÖR JÁNOS

Szegedi Nyomda 76-2861

Almásy Aladár

DERKOVITS GYULA szülővárosában, Szombathelyen, a művészről elnevezett városrész iskolájában tegnap megnyílt a Derkovits ösztöndíjasok hagyományos kiállítása. Az idén 10 fiatal képzőművész 56 alkotással szerepel a tárlaton. A Kulturális Minisztérium és a Vas megyei Tanács nívódíját Záborszky Gábor festő és Almásy Aladár grafikus kapta meg.

Magyar Hirlap 1

Almási Aladár

a megnyílt 25. Debreceni Őszi Tárlaton
című versével.

Magyari Vilmos: Őszi Tárlat, 1968.
Hajdú-Bihar megyei Népújság, 1968. dec. 14.

Almási Aladár

Szerepel az ősi Táklatban a
Déri Múzeumban

N. N.: Megvilt az ősi Táklat

Hajdu Bihar megyei Népnyiság 1968 XI. 26

Almási Aladár

Fáradt rózsekordozó rézk.
26x22

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Almási Aladár

Fájdalmas kertje, rézk., 21×18 cm
Nő madárral, -"-, 29×22 cm

21. Vásárhelyi Tárlat, 1974.

Almási Alodár

Rájött az álom, rézt., 16×21,5 cm
Az istenek szomjasak, -"-, 23×51 cm
Fáradt rózsefordó, -"-, 26×22 cm

21. Vásárhely, Tárlat, 1974.

Almási Aladár

Rájött az álom vézk. 16x21,5
Az istenek szomjasak -"- 23x51

21. Vásárhelyi Ősz Tárlat
Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely 1974.

Almási Aladár

Fájdalmak kertje rézk. 21×15
Nő madárral — 29×22

21. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai J. kuz.
Hódmezővásárhely 1974.

Almási Aladár (grafikus)

Az 1974 őszi XXI. Vásárhelyi Tárlaton rént vett.

Népszava, 1974. okt. 25. 102. evf. 250 sz. 4 p.

Almásy Aladár (grafikus)

1975. jan. -ban a Miskolci Képtárban Csokonai-illusztrációk c.-mel kiállítás nyílt, melyen a művész is részt vett.

Népszava, 1975. jan. 23. 103. évf. 19 sz. 4 p.

Almásy Aladár grafikus

Csokonai születésének 200. évfordulója alkalmával öt fiatal grafikus készített illusztrációit előbb Miskolcon, most Bpesten, a Kisduna Galériában láthatjuk. A művész formacsoportjainak szerveszége is a költő megértésén alapul.

Losonci Miklós: Zene, irodalom, képzőművészet barátsága.

Pestvagyei Hírlap, 1975. márc. 15.

Almási Aladár grafikusballgató.

A 104-ik tanévet nyitatták meg a Képzőművészeti Főiskolán, kedden. – Az elmúlt tanévet értékelő beszéd után, a diplomák kiosztása következett. – A Kondor Béla-díjat Almási Aladár kapta.

Magyar Nemzet, 1975. okt. 1.

Almásy Aladár grafikus

A VIII. miskolci nemzetközi grafikai biennálén szerepelnek a művész művei.
„Intellingens vadászat" c. groteszk és félelmetes víziója (emlétve)

Papp Lajos: A meghatározhatatlan szépségről.
Déli Hírlap (Miskolc), 1975. dec. 9.

Almási Aladár grafikus

a miskolci grafikai kiállítás jan. 4.-ig látható. Szerepelnek a művész grafikái a biennálén.

Lasonci Miklós: A VIII. országos grafikai biennálé,

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 23.

Almásy Aladár

A IX országos grafikai biennálén szereplő fiatal müvészek közé tartozik kiforrott lapokkal.

Alföld 1978-2-92
Szabó Ernő: Egyenletes teljesitmények

Almásy Aladár

A Ferencvárosi Pincetárlaton január 5.-től megtekinthető Kaposyné Csikós Ilona festőművész kiállitása.

A Studió Galériában Almásy Aladár grafikusn január 21.-ig

a Műcsarnokban Hajnal Gabriella iparművész január 29.-ig tartja nyitva kiállitását, -közli a kulturálsi eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. jan. 7.
XXII. évf. 1. sz. 8. lap.

Almásy Aladár

A Miskolci Képtárban rendezték meg az Országos Grafikai Biennálét. Vadas József: "Vonalhálóban" cimmel ir a kiállitott müvekről, s felsorolja az ott résztvevő müvészek nevét: Barabás Márton, Decsi Ilona, Drózdik Orsolya, Kovács Tamás, Lacza Márta, Lukovszky László, Mezey István, Muzsnai Akos, Orosz János, Rékassy Csaba, Sáros András Miklós, Somogyi Győző, Szabados Árpád, Szemethy Imre, Sziráki Endre.
Néhány müvész nevét -müvészi fejlődésükre vonatkozó megjegyzéssel- külön zárójelbe helyezi: Almásy Aladár, Csohány Kálmán, Pásztor Gábor, Valkó László.
A részletes beszámolót lásd: Rékassy Csaba nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec.17 XXI. évf. 51. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

Kovács Johanna a nagykőrösi Ifjusági Házban november 27.-től,
Gábor Móric a Csepel Galériában november 27.-től,
Szávolszt Katalin a Ferencvárosi Pincetárlaton december 5.-ig,
Feleky Fetter Frigyes a Pataky Művelődési Központban december 14.-ig,
Kórusz József a 12. számu Szabó Ervin Könyvtárban
Koncz Zsuzsa fotóművész a Fényes Adolf Teremben december 16.-ig mutatja be müveit.
Gross Arnold, Szemethy Imre és Almásy Aladár grafikáinak kiállitása a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában, megtekinthető.
Zichy Mihály Emlékmuzeum megnyitása Zalán december 2.-án lesz. Élet és Irodalom, Bp.1979.dec.1. XXIII. évf. 48. sz.8. lap.

Almásy Aladár

Almásy Aladár festő- és grafikusművész kiállítása március 12-én nyílik meg a belvárosi Dürer teremben.

***

Magyar Nemzet 1986. III. 6.

Almásy Aladár, [ ]

L.:Melocco Miklós

Láncz S.:Képzőművészeti krónika 533-537
Jelenkor,Pécs,1977.junius XX/6.

Almássy Aladár grafikus

A művész munkái szerepeltek a Szegedi Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Szegedi Nyári Tárlat.
Tükör, Budapest, 1974. aug. 4.

Almássy Aladár

Markáns lapókkal szerepelt
a tárlaton a művész.

Tande Lajos: Szegedi nyári tárlat
Tiekor, 1977 aug. 7 - 3 oldal.

Almásy Aladár

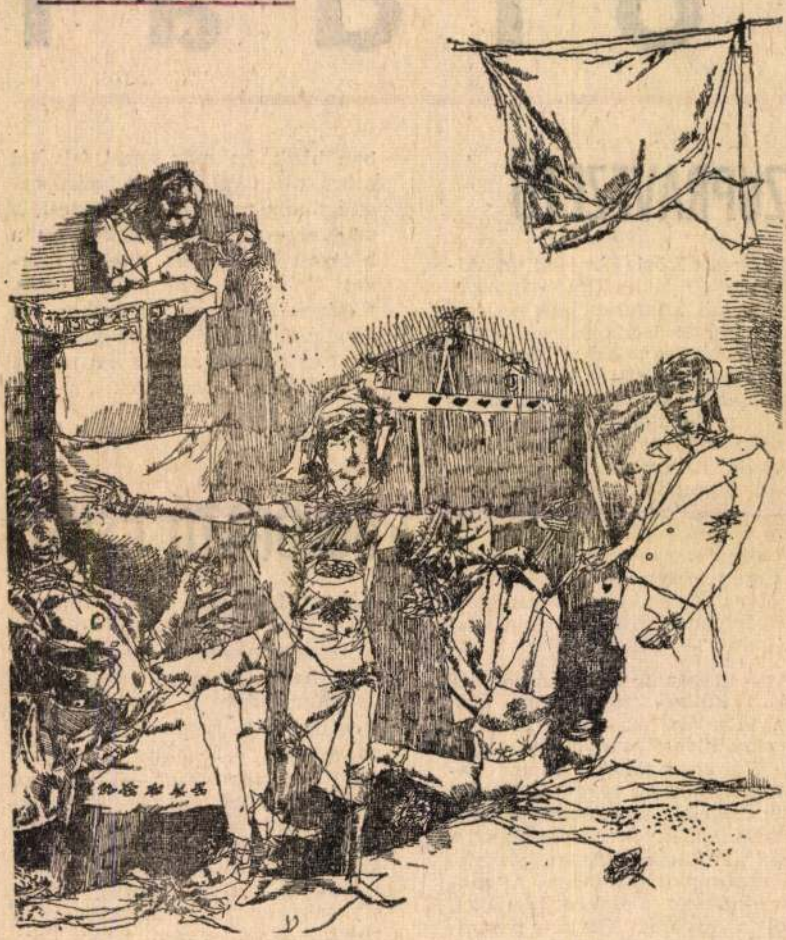

Almásy Aladár: Illusztráció

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 6.
XIX. évf. 36. sz. 10. lap.

BIHARI SÁNDOR:

oldal

SZUPRAVEZETŐ

A Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Fizikai Unió statisztikus fizikai konferenciája ért véget a minap Budapesten. A statisztikus fizika — mint az újságokból megtudhattuk —, a makroszkopikus testek „viselkedésének molekuláris szerkezetük alapján való értelmezésével foglalkozik. Különösen jelentős ebből a szempontból az úgynevezett fázisátalakulások — mint a halmazállapot-változások, a mágnesesség, szupravezetővé történő — és egyéb szerkezeti átalakulások, az ötvözetekben lezajló rendeződési folyadékkristályok átalakulásai stb. — vizsgálata."

Az ötnapos tanácskozáson 29 ország kutatói több mint kétszáz előadást tartottak. A konferencia hivatalos nyelvén, angolul. Háromszázötven kutató találkozott minden reggel a különböző szekciók termeiben. A Magyar Tudományos Akadémián. A szép, patinás épületben. Széchenyi szobrával szemközt. A magyar tudósok méltó otthonában. Ahol a hívólift ajtaján papundekli-tábla lóg egy madzagon. Rajzolt betűkkel ez áll rajta:

A FELVONÓ ÖNMŰKÖDŐ! Hívás: a „Hívás" gombbal. Indítás: az ajtók behúzása után, a kívánt szintnek megfelelő gomb benyomásával történik.

ban bízik, ha már hazai felvétel nincs, talán valamelyik baráti ország hanglemezgyára felfedezi a magyarországi hiánycikk-listán a keresett lemezt és kisegít minket. Üzletnek sem volna rossz. Határon innen és határokon túl akadnának vevői, mert nemcsak az öreg papnak kedves a Himnusz és a Szózat. Sokunknak.

- y - t

BÓLOGATÓ CSUFI

Nagy forgalmú budai főútvonal bazár-kirakatában láttam. Arasznyi vénség, paprikapiros orra hasára horgad, aszott-szürke múmiaarcán a Vasorrú Bába, vagy az orosz népmesei Baba Jaga gonosz, foghíjas vigyora. Nemtelen aggastyán — férfi, nő egyaránt lehet. Borzas és mezítlábas, mint a múltbeli templomlépcsők koldusa vagy koldusasszonya — a szülők ilyenekkel ijesztgették a gyerekeket, hogy elviszi őket a zsákjában, ha rosszalkodnak a szentmisén. Toprongyos, mint a guberálók, mint egy első világháborús hadirokkant a harmincas években, a Mária Valéria telepnek is a legnyomorúságosabb viskójából. Lábánál takaros kis karton hirdeti nevét és kereskedelmi érté-

Almássy Aladár

Az Óbuda galériában kedden megnyílt A szürrealista grafika című kiállítás. A tárlaton hat alkotó — Almássy Aladár, Badacsonyi Sándor, Balla Margit, Felvidéki András, Makó Judit és Szemethy Imre — munkáiból tárnak válogatást a közönség elé. A kiállítás március 11-ig tekinthető meg.

Magyar Nemzet 1984. II. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 SZEP 16

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1024

— **Grafikai kiállítás nyílik** vasárnap délelőtt 10 órakor a Fegyveres Erők Klubjában Almási Aladár és Farkas László katonaművészek képeiből. A megnyitót Rétfalvi Sándor mondja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974. OKT 25

Népszava

Almási Aladár grafikus

1021

Tamási Attila:

KIÁLLÍTÁSI KA

A tavalyi jubileumi kiállítás holtpontja után ismét megmozdult a föld Hódmezővásárhelyt: a

XXI. ŐSZI TÁRLAT

konstruktív légkörrel és jó néhány érett teljesítménnyel lep meg a *Tornyai Múzeumban*. Újrarendeződőben vannak a vásárhelyiek sorai, s ebben bizonnyal jelentős szerepe van az őszi tárlatok második dekádját áttekintő júliusi bemutató tanulságainak is. Ez a Nemzeti Galériában megrendezett kiállítás világosan értésre adta, hogy a vásárhelyi művészet csak úgy lehet életképes, ha a jövőnek van elkötelezve, azaz olyképpen örökíti tovább a múltat, hogy közben a jelent szolgálja.

E törekvésnek az idei tárlaton leginkább *a grafikusok* tesznek eleget, akiknek szenvedélymentes valóságlátása a kor tipikus helyzeteit és figuráit képes felmutatni. A fiatal *Almási Aladár* szenvedélyeink mibenléte körül vizsgálódik. *Szemethy Imre* a történelem. *Sáros András Miklós* a magatartás ellentmondásain iróniázál. Szembeötlően nagy az egyén huszadik századi szerepén elmélkedő lapok száma: *Rékassy Csaba* Daidalosz és Ikarosz. *Diskay Lenke* Kondor Béla. *Sulyok Gabriella* Thomas Mann ürügyén tesz hitet a közösséget szolgáló életvitel igazságai mellett.

A *festők* áttételesebben, olykor az időtlenség zsákutcáiába tévedve vallanak ugyanezekről a problémákról. Az élet dinamizmusát a technikai megoldás lendületével igyekeznek pótolni. *Szalay Ferenc* áhítatos rendjénél, *Hézső Ferenc* szenvedélyes újat akarása azonban valóságos indulatokat görget, s biztató távlatokról beszél. *Kurucz D. István* az ember és a természet egymásra utaltságára figyelmeztet, *Koszta Rozália* egy eltűnőben levő világ tárgyi emlékeiből szűr ki ma is hasznosítható tanulságokat. *Németh József* lírai hevülettel készült dekoratív emberalakjai ezúttal a hónapok képében jelennek meg, s a hétköznapok kis tetteinek nagyságát jelképezik.

A szoboranyag szép értéke *Szabó Iván* Régi dal című domborműve: a kaszát formáló szobor minden idők forradalmárainak emlékműve. Dózsa népét, a tömegek erejét idézi *Nagy Sándor* kompozíciója is, a kemény, rusztikusan munkált márványanyag még inkább kiemeli alakjainak eltökéltségét. *Szabó Gábor* és *Rátonyi József* a ló és lovas szobrászi megoldásához ad újabb adalékokat. *Balás Eszter* és *Tóth Valéria* az ifjúság megjelenítéséhez.

A kis iparművészeti kollekció Vásárhely ma is eleven női tradícióiról beszél: *Takács Győző* az itteni népművészet motívumkincséből komponál hangulatos virágsorozatot.

A biztató helyzetképet motiválja és mélyíti az a két egyéni kiállítás is, melyet Vásárhelyre menőben, illetve onnan visszatérve láttam. Mindkettő eleven realizmusával, a dolgos paraszti élet iránti elfogultságával hatott rám elsősorban. A Szegeden kiállító

1400 kilométer

LAUZ

...jó ölelésében

...munka — Emberek a gátakon

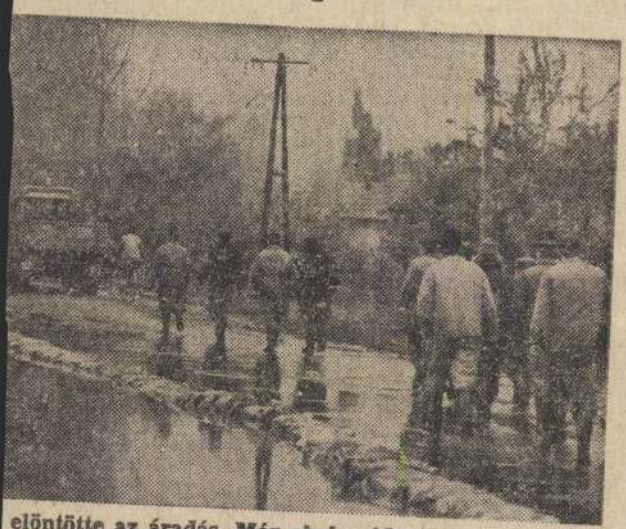

elöntötte az áradás. Még ahol mód van rá, a lakosság ...a táját *(MTI Fotó — Balogh P. László felvétele)*

órakor még majd mindannyian műszakba indultak, akkor jeleztek a vízesek, hogy ember kell. *Szücs János* kovács csoportvezető például minden munkását magával hozta.

— A bért hogyan számolják el?

— *Pénzről errefelé nem beszélnek — mordulnak.* — *Volt, aki nehezen húzta fel a gumicsizmát, de a bérről az sem szólt...*

Van, aki utcai ruhára ...gumicsizmát,

semmit. Még sincs mehetnékjük. Egyikőjük azt mondja: önérzet is van az emberben; a másik meg így üti el a dolgot: „*Majd fölírják ezt az éjszakát otthon egy utólagos kimaradási engedéllyel.*"

Csíp már a hajnal. Fél 4-kor furgon érkezik, s a hirtelen előkerült műanyag bögrékben forró citromos tea gőzölög. Aztán *Tóth József*, az Aranycsillag szakácsa sürgetően szedi össze a poharakat. Másutt is várják őket.

— Mióta dolgozik?

— *Huszonnégy órája... Nem, aztán sincs vége. Hatkor már a reggelit készítjük a munkásoknak.*

Mélykuti Attila

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Aladár Almássy

DAILY NEWS
1984 FEB 21

1021

SURREALIST GRAPHICS — The works of six artists (Aladár Almási, Sándor Badacsonyi, Margit Balla, András Felvidéki, Judit Makó and Imre Szemethy) are on display at an exhibition of "Surrealist Graphics" that is now on at the Óbuda Gallery (Fő tér 1, District 3).

Kiessling rel

Bonn, Feb 1 (Reuter) — West German Chancellor Hel-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL 25

NÉPSZAVA

Almásy Aladár, grafikus-
művész

— **Almásy Aladár grafikusművész** tárlata szombaton nyílt meg a hódmezővásárhelyi Medgyessy-teremben. Első önálló kiállításán mintegy 40 tollrajzát és rézkarcát mutatja be a közönségnek.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 17

MAGYAR NEMZET

Almásy Aladár grafikái

— **Csokonai Vitéz Mihály** születésének 200. évfordulójára készült grafikákból nyílt meg kiállítás szerdán Csurgón, a művelődési házban. Az Almásy Aladár, Kőnig Róbert, Mágor Ágnes, Pető János, Szemeti Imre és Trischler Ferenc munkáit bemutató tárlat november 1-ig tekinthető meg.

— **Weiner Leó zeneszerző** születésének 90. évfordulója alkalmából csütörtökön hangver-

Tisztelt Reunió!

■ *Míg a felvetett alma alájő, idő változik s idő haladtával másforma lesz a ház is.*

Épp így a debreceni hajdaniság szorgalmával bíró Almásy Aladárnak harca a kazánbúvárlat avanturaja azon perctől, mikoron három kalácsot befogó száját a Scott kapitány fazekéból frissen szökött Livingstone jalihózásával rokon hangzatokra nyitá s először pillantá meg a negyven wattos baziliszkuszt.

Mint Blavatskyné ekto-kelesztvényének osztályosa, Jánusz-felező merőleget húzott a herdária-provincián, osztaléktárba gyűjtvén rajzolói és pirokrata hajlandóságát; ám míg az előbbit töretlenül művelhette, addig utóbbit házanépe afféle kaszkadéros mulatságnak tartá s szűnetlen akadályozá.

Így, bár élvezettel próbálgatta svalléros kócparipája englizírozott fülein a családi gyújtót, nemkülönben a meritkezést az átalkodó jérce kopasztóvizében, szülője annak ellenére lazsnak alá vette s néhány nyolcnapi blezurával tetézte.

Fölsőbb karakterbe lépvén deli-

Később belátogatva a lipótzugi hunokhoz, fiszharmóniás dudaesten ismerkedett a vezuvius matériával s borgőzhava 15jén megenyísztve gyökmúzsáját, mumszváltozás alatt tova lélőzött.

Átesve az antropúmetán kereszt-ségen s mestere karikába vágott lábain, hozzá tanult a barlangvasúti motorvezetéshez, mígnem diszpenzálva a kohótitkárságból, felrémlett néki mentőmúmiája: az elforrt Pliniusz Jenő, kinek rosszradai fejbőségét már vissza hódította az őserdő.

A hamarjafutó monográfiához még egy tünet: valahányszor a Zichy Misi ködmönjárataiból a való ismeretbe kicsúszott, az invalídok talyigáján találta magát, környezve azon monarchikus csoportozattól, kik mit sem tanakodva, amúgy szado-jezsovita módra farba kárpitolták, így merő kénytelenségből a tűzhelyfiazó kígyórakéta iramlásával postázá magát a Zurubaba hegyibe, hol dörzspolgári vaku s pogány cserfatűz kettős árnyazatában kieszközölé, hogy porhüvelykomája, bizonyos bihari

ALMÁSY Alaclá

És 1995. aug. 18. 17

cv. Almásy cikke
Szemethyről

asztalfürdőre vonult, hol néhány egri nővel kiegészítőleg edzette magát s előszámlálta mindahány Piusznak eltusolt patáját.

Boreász hajnalbodulétkor sopor je irigyei fejére a millenáris pormacskát.

Szemethy Imre

1995 augusztus 17 - szeptember 3.

Megnyitó:
1995. augusztus 17
17 óra.

Megnyitják:

VIGADÓ GALÉRIA

(Budapest V. Vigadó tér 2.)

ALMÁSY ALADÁR

ALMÁSY SZEMETHY

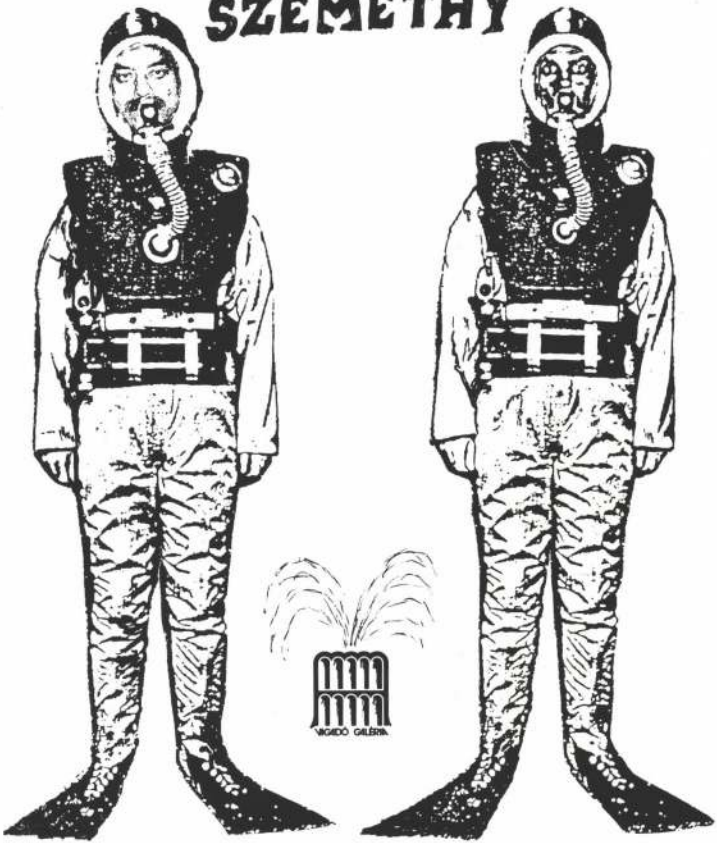

Almásy Aladár

A miskolci XIII. országos grafikai biennále, ~~[illegible]~~ Borsod-Abaúj-Zemplén megye tanácsánál nagydíját nyerte.

Népszava
1985. XII. 2.

Illmássy László

Borsod-Abaúj-Zemplén megye
Tanácsának megbízása a Grafikai
Biennálén

Magyar Nemzet · 1985. VII. 7.

Almásy Aladár

Valachi Anna: Képzőművészeti találat az irodalmi múzeumban

Magyar Hírlap, 1985. VI. 12

Almásy Aladár

Képzőmüvészet Kosztolányiról

Magyar Nemzet 1985. VI. 5.

Almásy Aladár

Lóska Lajos

képképzeletek [interjú]

Új Tükör 1984 okt. 14. XXI. évf. 42. n. 27.

Almássy Aladár, grafikusművész

A Hazafias Népfront IX. ker. i bizottságának szervezésében létrejött Művészek és Barátai Köre grafikai és kisplasztikai csoportja mutatja be Tatabányán, a Népház Galériában két éves gyűjtői tevékenységének eredményét. —

Almássy Aladár „Fokozatosan várakozó asszonya" c. műve szerepel a tárlaton. (emlitve).

E. Nagy Lajos: Grafika, kisplasztika 1982-83.

Tükör, Budapest, 1984. júl. 15. 3-4.-old.

Almássy Aladár, grafikusművész

A Bpesti Tavaszi Fesztivál keretében márc. 16-án a Műcsarnokban megnyílt az Orsz. Képzőművészeti Kiállítás. Rózsa Gyula művészettörténész nézte meg a tárlatot, ő szól róla. — Almássy Aladár a harmincasok generációjának kiemelkedő alkotója, a Kiállításon egy művel szerepel.

Képzőművészet '84.

1984. III. 29 TV 2-műsor /Zné/.

Almásy Aladár, grafikus

1 kép: repr

Almásy Aladár: Martin Schongauer hortobágyi almája | Melléklet

Mozgó Világ, Bp. 1984. jan. i kér. x/1,2

Almásy Aladár

– Neve megmelítve mint egyfajta műves grafika sajátos rovatatának kijoviselője.

Lásd: Művészet, 1983. dec.

P. Szabó Ernő: „Vigyázz! – Kész! – Rajz!"

Aknásy Aladár

P. Szabó Ernő: Vigyázz! - Kész! - Rajt!

Művészet, 1983. december

Almásy Aladár grafikus

– elel –: kurrealista grafika

Művészet, 1983. október

Almásy Aladár

P. Szabó Imre: Kalitkák és Angyalusok

Művészet, 1983. augusztus

Almásy Aladár

Lóska Lajos: Rap '82

Művészet, 1983. február

Almásy Aladár

Lóska Lajos: Repülő gaszonok

Művészet, 1983. január

ALMÁSY ALADÁR

Említve: ld. Zichy Mihály

Hunyady Judit: Magyar grafikai kiállítás Londonban.

In. UJ TÜKÖR. XIX. évf. 44.sz. 1982. 26.p.

SZERZŐDÉS

ésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

ől a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

bbi feltételekkel:

t részletesen:

Almásy Aladár

Kiállításáról ír D. Szabó Ede

„Három kiállításról" c. írásában

Lásd: Sáros András Miklósnál!

Napjaink 1982/7 37.o.

ALMÁSY Aladár

90 3. 12,
10. 61

Új Művészet

ALMÁSY Aladár

Sámson és egy filiszteus, 1991, ceruza, 6ox7o - 91.lo. 61

Új Művészet

Almási Aladár, grafikus

□ CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY születésének 200. évfordulójára készült grafikákból nyílt kiállítás a csurgói művelődési házban. A tárlaton — amely november 1-ig tekinthető meg — Almási Aladár, Kőnig Róbert, Máger Ágnes, Pető János, Szemethy Imre és Trischler Ferenc művei láthatók.

— :□ Csokonai Vitéz Mihály 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. okt. 18.

MDK

Almási Aladár

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 n v .

Almásy Aladár

Részt vett a Magyar Grafika 1978 tárlaton a MNG-ban.

Almásy Aladár ráadásul japános kalligráfiákká absztrahálja egzotikus vegetációjú fantáziavilágát. És még hosszasan folytathatnánk e felsorolást.

Magyar Hirlap 1979/54/6

Wagner:Mit üzen a grafika

A Műcsarnok
tisztelettel meghívja Önt

ALMÁSY ALADÁR

grafikusművész

EGY ÉLETMŰ TÖREDÉKE

című kiállítására,
1994. január 21-én 16 órakor

A kiállítást megnyitja
Dr. SUPKA MAGDOLNA
művészettörténész

KIÁLLÍTÁSI CSARNOK
Budapest XIV., Olof Palme sétány 1.
A kiállítás megtekinthető
1994. január 21-től február 20-ig,
hétfő kivételével 10-18 óráig

Almásy Aladár

KOVÁTS ALBERT:

Tárlat

Almásy & Szemethy

Patafizikus esemény a Vigadóban. A magyar grafika és rajzművészet két kiválósága egymást méltatja a megnyitón, és történelmi barátságát közös patafizikus kiállítással szemlélteti. A patafizika fogalmát távolról sem a maga mélységében és teljességében, de gyakorlati használatra talán kielégítően, a legegyszerűbben úgy határoznám meg, hogy az abszurd humor leplébe burkolt kétségbeesés kifejezése. *Almásy Aladár* talán nem vallja magát patafizikusnak, de mind az ES előző számában közölt megnyitószövege, mind kiállított anyaga természetes bizonysága a kétségbevonhatatlannak. *Szemethy Imre* pedig mindig is büszke volt patafizikus mivoltára.

Elkerülhetetlen, sőt a közös kiállítás valósággal kötelezővé teszi az összehasonlítást. Az egyik teremből a másikba átlépve leplezhetetlenül feltárulnak a hasonlóságok és a különbségek. A patafizikának nincsenek látható formajegyei; a patafizika világlátás. Amint elsőre kitetszik, az értelmes viszonyok, okszerű kapcsolatok megbomlása, a szélsőségesen szubjektív, önös magatartásformák eluralkodása, sőt, ezen túl a látszólag tudatosan létrehozott lehetetlen helyzetek és értelmetlen összefüggések szaporodása — ez az az állapotrajz, amiben mindkét művész megegyezhet. Sajnos, a dolgok úgy alakulnak, hogy a humor hovatovább még keserű formában, akasztófahumorként sem lesz fenntartható mint közmegegyezésen alapuló reagálásmód. A társas élet apró sérelmeitől, a kisded inkorrektségektől most már a tömeggyilkosságig terjed a nap mint nap megélhető visszás élmények skálája, s ezt egyre kevésbé bírja humorral követni akár a patafizikus is. Bizonyára ezért, hogy Almásy humora, ha megcsillan, vérfagyasztó, dermesztő komolyságú vicc, ezért, hogy Szemethy munkáiban egyenletesen fogy a játékos elem. A környező világ — természet és társadalom — széthullására, a felgyorsult idő által hátrahagyott, lim-lommá lett valahai értékek pusztulására különbözőképpen reagál a két művész. Almásy feltétlenül összefüggést szeretne teremteni a dolgok között; azon van, hogy a művészet eszközeivel próbálja közelebb hozni egymáshoz mindazt, ami pedig már végképp szétvált egymástól. Képi egységbe von időben és térben egyaránt különálló motívumokat. De itt már nem teremnek meg a klasszikus szürrealizmus bizarr, új összefüggései. Irracionális összetételek születnek, melyek bonyolult kapcsolatok látszatát, áttekinthetetlen viszonyok halmazát jelenítik meg. Almásy attitűdje a modern művész erőfeszítése, aki önmagából meríti az energiát abbeli próbálkozásához, hogy rendet teremtsen maga körül. Önmagából sugározna tetterőt az elfáradt világba, ámbár az idők változásai nála is érzékelhetők: beszéde szaggatottabb. Egyívású képei már nem alkotnak „szabadkézi regényt", mint másfél éve a Palme-házban. A bomlás a képen kívül kezdődik.

Szemethy ezzel szemben belátta, hogy nincs remény a szétesett *puzzle* újra-összeillesztésére, ám a diribdarabok megragadását fontosnak tartja. Mintegy röptükben kapja le őket, azon mód, ahogy látóterébe kerültek. Pillanatfelvételeit tekinthetjük patafizikus motívumgyűjteménynek is. A művész mesterséges látszatösszefüggéseket sem hajlandó kitalálni; a motívumok majdnem kizárólag kölcsönös egymásrautalás nélkül, elárvultan s szétszórva jelennek meg a lapon, egyfajta laza komponálásmód szerint. Szemethy kerüli a képelemek transzparenciáját, átfedését, sőt még érintkezésüket is egymással. Pusztán a kompozíció ösztönös belső kényszere irányítja a formák elhelyezkedését. Úgy leng, lóg, kóválygó minden összefüggéstelenül, mint a valóságban.

Mindez eltérő művészi stratégiát feltételez. Almásy egyrészt az európai műveltség hagyományához folyamodik; reméli, hogy támaszra és továbblendítő erőre lel benne. Másrészt bízik önnön szintetizáló tehetségében, amely egyfajta rajzi-képi automatizmus által, a forma önmozgására is hagyatkozva kecsegtet — és dicsekedhet — eredménnyel. Almásy tehát a múltba és befelé, önmagába tekint, s meglehetősen magas hőfokú, benső szenvedéllyel áthatott műveket alkot. Szemethy kissé szárazon pillant körül: hogyan is állunk? Megállapítva, hogy pocsékul, tartózkodóan, de korántsem kívülálló krónikás módjára vesz látleletet s készít hű leltárt a tapasztaltakról.

Itt kell szólni a formai lelemény kifogyhatatlanságáról (nem újdonság) , miáltal ez a Szemethy-féle leltár végül is plasztikai nyelven szólal meg. Pereg a formaötletek kavalkádja, mintegy reprezentatív mintaként nyújtva szemléltető képét a dologiság ezerféle válfajának, a lehetőségek és lehetetlenségek százainak, a szétesettségnek, a törmelék-létnek. Szemethy formái évek óta egyre nagyobbak és egyre nyersebb kidolgozásúak — ez is utal valamire. Történelmi értelemben percekkel ezelőtt, két és fél éve még „óriásmikrobákról, véglényekről, szörnyecskékről", mindenesetre élő teremtményekről írhattam Szemethynek a Várfok 14 Galéria-beli kiállítása kapcsán — ma már aligha akadnak képein eleven alakzatok. Fokozatosan élettelen tárggyá, *dologgá* válik minden. Ugyanakkor jól látni a folytonosságot is, a ciklusokban-gondolkodást, a jellegzetes rajzi duktust, a formakitöltés változatait: mindazon ismerős formajegyeket, amelyek a Szemethy-stílus összetevői. Itt legalább van összefüggés.

Almásy erőssége a vonal, amivel hallatlan finomságokra, de drámai hatás kifejezésére is képes. Intellektuális szépség derül fel tiszta és világos rajz-beszéde nyomán. Voltaképpen a síkművészetnek minden kifejezési módját birtokolja *a grafika* eszközeivel. Mégis új meg új támadásba indul *a festői* eszközök meghódítására. Ez a harc még nem dőlt el, kimenetele kétséges. Egyelőre a rajzos művek átütő erejét lehet konstatálni. Legjobbak a vízfestékkel színezett rajzok és azok az akvarellképek, melyben a rajz vezető szólamát nem nyomja el a színek kórusa. Ez a vélemény nem annak a műbarátnak a konzervativizmusa, akinek mindig a művész régebbi dolgai tetszenek. Almásy sejtelmes világa, rajzi epikája, egymásba átúszó képzet- és formatársításos montázstechnikája igényli a részletek aprólékos érzékelésének lehetőségét. Hiszen ez az ő nyelve. Az akvarell viszont többnyire feloldja, elmossa, elnagyolja a finomságokat.

Egy terjedelmesebb írásnak érdemes volna még számos részletre és megfigyelésre, művek elemzésére kitérnie. Egészében véve azonban kitetszik, hogy a patafizika humor-leple kopottas és egyre szakadozottabb. A kétségbeesés nem kiáltó, inkább csendes szemlélődés, kontemplatív figyelem látszik a kiállítás fényében. A művész teszi, amit tesz. Az összkép semmiképp sem a hétköznapok gondjait elűző, oldott és önfeledt művészeté.

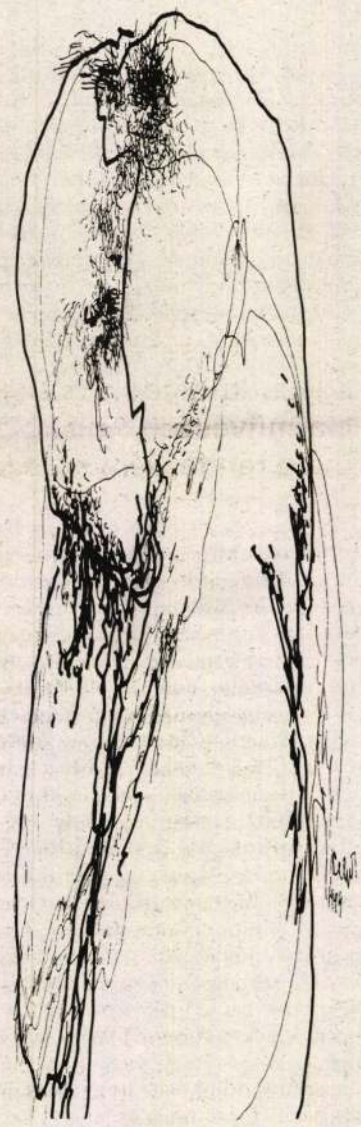

Sulyok Gabriella rajza

KAÁN ZSUZSA:

Tánc

Crazy for Original

Bolondulok az eredetiért. Ha tehetem. A producerek azonban egyenesen ragaszkodnak hozzá. Kivált, ha világsikert hozó, évek óta játszott, telt házakat vonzó, „védett" darab átadásáról-átvételéről van szó. Mint például a *Crazy for You*, amely egyenesen Londonból, a West Endről érkezett hozzánk, ahova 1993 márciusára *Michael White* vitte át Amerikából a *Chorus Line* és az *Annie* után. A világon a harmadik, *budapesti* bemutatóhoz ideális helyszínül szolgált a *Fővárosi Operett Színház*; nemcsak miliőjét, de tradícióit és a sokféle zenés műfajban jártas együttesét tekintve is. Csakhogy míg Londonban maga a New York-i alkotói team vitte diadalra az immár egy éve sikerben és díjzáporban fürdő saját produkcióját, addig Budapesten *Tasnádi Csaba* rendező, *Seregi László* koreográfus-társrendező, Csikós Attila díszlettervező, *Juhász Zoltán* szcenikus, *Makláry László* zenei vezető, *Vágó Nelly* jelmeztervező és munkatársaik néztek szembe a feladattal: az „eredeti Broadway produkció" nagy kihívásával. Megkísérelve a szinte lehetetlent: a sajátosan magyar adottságok ellenére (tehát kevés pénzből, korlátozott színpadtechnikai feltételek birtokában, továbbá felmérve, hogy a nyugatiakhoz hasonló énekes-táncos színészekkel, énekes-színész táncosokkal, valamint színész-táncos énekesekkel úgy istenigazából nem vagyunk elkényeztetve) mégis amerikai minőségű előadást akartak létrehozni. Sereginek például egyenesen az volt a dolga, hogy az USA legnagyobb színpadain s a televízióban ugyancsak foglalkoztatott *Susan Stroman* (az eredeti rendezéshez hasonlóan ugyancsak Tony-díjas) koeográfiáját keltse új életre a pesti Broadwayn, s lehetőleg ugyanúgy, de legalábbis ugyanolyan magas színvonalon, mint ahogy a New York-i Schubert Theatre és a londoni Prince Edward Theatre színpadán játsszák.

A New York-it nem ismerem, a londonit viszont a múlt hétfőn láttam, és elbizonytalanodtam. Igaz, valami annyira újat és váratlant vártam, mint amilyet a *West Side Story*, a *Macskák*, vagy a *Starlight Express* nyújtott. Valamit, amivel ismét továbbfejlődik a negyvenes-ötvenes években kiérlelődött amerikai műfaj, a musical mai arca. Csakhogy — ellentétben azzal, ahogy nálunk hirdetik — a Crazy for You *nem musical*! Már nem operett ugyan, de még *csak* tipikus zenés játék: musical comedy; pontosan megfelelve az alapjául szolgáló, 1930-ban bemutatott Gershwin-darab, a *Girl Crazy* műfajának. George fivére: *Ira Gershwin* dalszövegeivel, *Guy Bolton* és *John McGowan* szövegkönyvével ez volt az a forrás, amelyre a Broadway-felújítások specialistájaként ismert rendező: *Mike Ockrent* rátalált, s a két producert: *Roger Horchow*-t és *Elisabeth Peth Williams*t is sikeresen meggyőzte ötlete biztos jövőjéről. Az új forgatókönyv írója, *Ken Ludvig* azután — Ockrenttel szorosan együttműködve — nemcsak a Girl Crazy három legszebb dalát őrizte meg (a „Shell We Dance!" az „Embraceable You" és a „But Not For Me" kezdetűt), hanem az új sztorit is jól a régihez igazítva, ismét csak zenés játékot írt, híven ragaszkodva az „első eredeti" műfajához.

A Crazy for You stílusát ugyanez a szándék vitte vissza a máról a múltba; *Fred Astaire* és *Ginger Rogers* énekestáncos világához. Keringőik tovasikló áramlása, a hanyagul elegáns sztepptánc szinkópás koppanásai, a ragtime és a dzsessz épp Fred Astaire, majd Gene Kelly filmjeiben adtak az európai nézők számára is lenyűgöző ízelítőt a modern amerikai revü és showtánc válfajából. Stroman megoldásában a legendás táncospárhoz képest a főszereplők kettőse, a görlök sorfalaihoz képest a mindössze *tíz* (bár kétségkívül kecses és sokoldalú) táncoslány betétszámai szellemesek s valóban jól szerkesztettek, Gershwin dallamaival együtt építkezők. Alapanyagát és feldolgozásmódját azonban a *Jerome Robbins*-féle West Side Story táncrobbanásához képest mindenképp visszalépésnek éreztem. A londoni előadás végére, a nem kevesebb, mint *tizenhét* jelenet (s a legalább ennyi táncszám) elteltével azért azt mégis csak el kellett ismernem, hogy a Crazy for You nem a legrosszabb színház, amit valaha láttam.

Négy nap múlva pedig, az augusztus 11-i budapesti premieren már nem csalódtam. És sietek megnyugtatni a közönséget is: *Dávid Krisztina* hangját leszámítva azt kapja, amit kapnia kell! A színészgárda élén *Csere László* (Bobby szerepében) elegánsan és bravúrosan táncol-énekel; markáns egyénisége jót tesz (sokat enyhít) a banális szerelmi történet felületességén. Ugyanezt szolgálja a rendezőpáros ízlése és humora, amely a darabot szerencsésen megtisztítja a rárakódott szentimentalizmustól. A díszletek, a jelmezek, a világítás mind-mind az eredeti illúzióját keltik, nem beszélve az életerős koeográfiáról, amely Stroman stílusát ugyanúgy tartalmazza, mint Seregi sajátját, gazdagon megtűzdelve az átültetett elemekkel tökéletes harmóniába olvadó, s mégis egyéni Seregi-részletekkel. A koreográfus állandó munkatársa: *Kaszás Ildikó*, a sztepptanár: *Papp Csaba*, az asszisztens: *Ecsédi Márta* és a tánckar közös munkájából — a *Makláry László* vezette *zenekar* igényes közreműködésével — minden egyes percében gördülékeny, mozgalmas látvány, a Crazy for You teljes magyar produkcióját tekintve, *profi előadás születik*.

Hiteles, az eredetivel azonos értékű *másolat*. Olyan, amiért még bolondulni se szégyen.

FÁY MIKLÓS:

Zene

Varlaam csókja

Varlaam, a vén gusztustalan, tépett szakállú, fokhagyma- és pálinkaszagú, olvasni is alig tudó hazudós gazember kiáll a színpadra a függöny elé, és csókokat dobál a közönségnek. Ilyet se láttam még. Pedig igaza van, a nézők lelkesednek, tapsolnak neki.

Ki hallotta már ezeket a neveket: Zabiljasztya, Tuftyina, Gurov, Majborogya, Vosztrjakov, Pasenko? Nyilván csak a kijevi operabarátok számára ismerős emberek. Aki itt hallja őket, előbb vár, kicsit gyanakodik, aztán megadja magát. Ezek tényleg nagyon tudnak énekelni. Ők is, a többiek is, a névtelenek is. Csodálatos a kórus a Kijevi Opera budapesti vendégjátékán, egyszerre szólal meg, halkan vagy hangosan, ahogy kell. Erős a zenekar, de nincs rá esélye, hogy elnyomja az énekeseket. Olyan gárda látogatott ide, amelyből bárkit szerződtethetne az Állami Opera. Bárcsak megtenné.

De nem csak a hangok jelentősek. Valentyin Pivovarov énekli Borisz Godunovot. Nagy a hangja, erős is, de a felső regisztere kifogásolható. Nem számít. Akkor is érezni a személyiséget, ha közben még a színészi eszközök is fogyatékosak. Idétlenül haldoklik a cár, de megengedheti magának. Akkor is tudni, hogy ő a cár. Nevetni senki sem mer.

Mióta mehet így, ebben a rendezésben az előadás? Negyven éve? Vagy inkább hetven? Mindenesetre jó régóta. Operamúzeum. A díszletek óriási, festett lepedők, ha nem sikerül pontosan kifeszíteni, nagy hurkákat vetnek. Mégis nyílt színi tapsot kap a templombelső képe, a kancsalító Krisztussal az apszisban. A bútorok kopott, ragasztgatott holmik. A ruhák paplanselyemből, kárpitból, függönyből. A maszkok? Mindenki legalább hatvanévesnek látszik. Vattaszakállak, szétálló parókák. Megannyi kezdő gyegy-maróz.

De a múzeumnak is az a lényege, hogy régi, de ma is ható, most is érvényes dolgok láthatóak benne. És ez a Borisz hat. Megszólal, fölzendül, tisztán, pontosan. Egy titkos zseni a karmester. Tényleg titkos: olyan alacsony, hogy alig látszik ki a zenekari árokból, és nem jön föl az előadás végén sem megmutatni magát. A neve: Vladimir Kojoukharov.

Élmény az előadás. Bár sokan hiányolják az utolsó képet, mégis pont úgy jó, ahogy van. Csak ne akarják utánozni itt, nálunk is.

(Muszorgszkij: Borisz Godunov — A Kijevi Opera vendégjátéka az Operaházban, augusztus 15-én.)

KOLTAI TAMÁS: **Színház**

Recseg a rendszer

Jó kis zűrzavar van minálunk a színházi alapfogalmak körül.

Ami egy kicsit más, mint a többi, azt alternatívnak nevezik. Egyesek szerint az az alternatív színház, amelyik nem kap állami támogatást. Mások állítják, hogy az alternatív a struktúrán kívüli. Megint mások úgy gondolják, hogy inkább az, amelyik nem profi. Ez a vélekedés újabb kérdést támaszt. Mi az, hogy profi? Ki a profi? Udvaros Dorottya profi az Új Színházban és alternatív a Csányi János-féle *Szentivánéji álom*ban? Merthogy utóbbi nem kapott állami támogatást, és a struktúrán kívül jött létre, *ergo* alternatív.

Apropó, Szentivánéji álom. Beszéltem valakivel, aki meggyőződéssel állította, hogy mivel ebben az előadásban olyan szövegek is elhangzanak, amelyeket nem Shakespeare írt, a produkció már pusztán ettől alternatív. Volt, aki rálicitált. A néző a színpadon ül, ráadásul nem széken, hanem hintán, sőt, némelyikük a föld fölött lebeg. Mi ez, ha nem alternatív színház? Akkor a Vígszínház is lehet alternatív, mert ott is ültünk már a színpadon. És mit kezdjünk Mohácsi János rendezéseivel – Kaposváron meg Nyíregyházán —, amelyekben Schiller, Goldoni vagy Jókai Mór neve alatt leginkább Mohácsi-szövegek futottak? Nevezzük ezeket alternatív műhelyeknek a hivatásos színházakon belül?

Vagy mondjuk azt, hogy kísérleti színház?

Ezzel megint kihúzzuk a gyufát. Ismeretesek az idevágó szentenciák. A magyar lélektől idegen a humor, a magyar színháztól a kísérlet. Mi az egyáltalán, hogy kísérleti színház? Kísérletezni laboratóriumban szoktak, és csak akkor jönnek elő a farbával, ha a kísérlet eredményre vezetett. Hogy Grotowski laboratóriumnak nevezte színházát, Brook pedig egy párizsi nemzetközi színházi kutatóközpontban (Centre International de Recherche Théatrale) dolgozik? Lehet, de a magyar néző az más, nem fizet be holmi kísérletekre.

De mi van akkor, ha Halász Péter és Jeles András, e jeles színházi nonkonformisták dolgoznak a hagyományos Katonában? És Fodor Tamás, aki a szolnoki profi színház és az alternatív Studió K között pendlizik, miért nem dönti el végre, hogy hová tartozik? Ő egyébként különvéleményt képvisel. Szerinte az alternatív színházat a közönsége különbözteti meg. Aki a Studió K előadásait nézi, az nem jár a Nemzetibe. Ebben lehet valami.

A bonyolultabb esetekről még nem is szóltam. Ruszt Józsefről, Ács Jánosról, akik az alternatív („amatőr"?) mozgalom elkötelezettjeiből váltak profivá, és Ascher Tamásról, a profik profijáról, akinek a lelke máig alternatív...

Hogy kigabalyodjam a labirintusból, Tadeusz Kantor *Halálszínház*át olvasom. Nem a legjobb sorvezető, mondhatnák a hozzáértők. Kantor, a lengyel színházi avantgárd nagymestere — nyolcvan éve született és öt éve halott —, arra a szerves hagyományra hivatkozhat, amelyben szimbiózisban éltek és fejlődtek a különféle művészeti ágak: az irodalom, a képzőművészet, a zene és a színház. Hogy jövünk mi ehhez? Mi annyiszor nem láthattuk Kantor színházát, ahányszor csak az obskurus ideológiai nagymoguloknak sikerült megakadályozniuk a *Cricot 2* magyarországi vendégjátékát. Vagyis egyszer sem. (Egy ránk nézve lesújtó adat a Király Nina szerkesztette kitűnő könyvből: a korszakos *Halott osztály*t százhuszonkét országban ezerháromszázszor játszották. Beke László áldott naivitással azt írja, hogy ha Kantor művészete idejében eljut hozzánk, az megváltoztathatta volna a magyar színházi gondolkodást. Én inkább úgy vélem, hogy Kantor távoltartásában a magyar színházi gondolkodás nagyon is benne volt.)

Mindenesetre Kantor, a *nagyon lengyel* művész egyik nyilatkozata szerint „nem a lengyel művészetből kell kiindulni, és nem lengyel programművészetet kell csinálni. Nálunk mindig is hiánycikk volt az olyan program, melynek értelmében egyszerre lehettünk volna európaiak és annak a földnek a fiai, amelyen élünk." Egy másik helyen pedig kirohan a „kísérletezés" ellen, mivel alkotói módszeréből következően még a véletlennek is a formateremtésre kell irányulnia, ami kizárja, hogy kísérletnek nevezzük.

Látnivaló, hogy a fogalmakat mindenki a maga kedvére használja. Akárhogy is, Kantor szuverén színházművészetéből, amely letagadhatatlanul folytatása Wyspianski, Witkacy és mások — a korábbi lengyel művésznemzedék — egymásra épülő munkájának, aligha meríthetünk közvetlen tapasztalatokat. Már csak azért sem, mert hamar a szemünkre vethetnék, hogy a nagy múltú lengyel színház, szerves történeti fejlődése ellenére válságperiódusban van. Elvesztette közönségét, és miután az állami mecenatúra korábbi rendszere megszűnt, jó néhány társulat nem élte túl a struktúra szétesését. Bármilyen irigylésre méltó egységet alkotott is azelőtt a hivatásos és az alternatív színház.

Paradox módon, nálunk mégis a korlátok ledöntése a kivezető út a fenyegető pénzügyi válságból. Átjárható színházi formákra van szükségünk, amelyek művészileg és anyagilag egyaránt nagyobb variációs lehetőséget kínálnak. Nem biztos, hogy a születő értékek kizárólagos letéteményesei az állandó társulatok — és hogy az állandó társulatoknak nincs más alternatívájuk, mint a létükért küzdeni. A színház alternatívája nem az alternatív színház, hanem a nem-színház. A kettő közül csak a *színházra* van szükség, bármilyen struktúrában, formációban, színházteremben és működési rendszerben létezzék is.

TÓT AMBRUS: **Televízió**

A két Lotti

Amikor két héttel ezelőtt elmentem nyaralni, az volt a vitatéma a közvetlen környezetemben, hogy ki közvetítette a legutóbbi bajnoki meccset: Hajdu B. István vagy Faragó Richárd.

Ezt a két fiatal sportriportert állandóan összekeverik mások is. Ezen én mindig csodálkozom, hiszen két egészen remek riporterről van szó. Honnan tudom, hogy jók? Régebben, ha egy meccset nem Vitray közvetített, csalódást éreztem, nem találtam a helyem a készülék előtt. Később megtanultam tisztelni Knézyt (külön megérne egy mesét az ő pályafutása is), és már csak akkor volt csalódás, ha se nem Vitray, se nem Knézy. Most meg? Nem tudom, szabad-e a mai médiavilágban morfondírozgatni ilyen dolgokon, de én a múlt héten láttam a képernyőn a Gyulay Istvánt, a másik riporternagyságot, és az jutott az eszembe, milyen jó Telesportunk lett nekünk, hogy nem hiányzik Gyulay. Aki persze sokkal jobb volna, ha közvetítene, de hát diplomata lett. Mindenesetre észre kell venni és legalább egyszer egy évben pár szót vesztegetni arra, hogy milyen jó kis hely lehet a Telesport, hiszen az intézmény szakmagyalázó és kaotikus viszonyai között is képes magas színvonalon produkálni. Szolgáltatni. És nem mafla meg karótnyelt, meg gépiesen, lyukkártyáról beszélő új arcokkal, hanem egyéniségekkel. Nota bene: egyszer már nemcsak a riporteri teljesítményéért kellene elismerni Vitray Tamást, hanem eme produkciójáért is: vezet és ápol egy világszínvonalú műhelyt szűkös pénzkeretekből, szűkös műsoridőben és ismétlem: egy züllött intézményben.

Tehát, mint mondtam: Hajdu B. jó, Faragó jó.

Nem lesz itt semmi baj.

Erre fel, ha az egyik *bebetuzik* a meccsen (direkt portugálosan ejti a brazil csatár nevét, mintha mi is portugálok lennénk), akkor azt a bebetuzást a másiknak tulajdonítjuk. Ha az egyik nevet téveszt, vagy rosszul ítél meg egy lest, a társát emlegeti a nagyközönség. Hogy ez milyen barom volt megint. Hogy van az — kérdem magamtól, hogy már én se tudom, melyik bebetuzott, s melyik nem. És ez nem az én hibám. Feltehetően arról van szó esetükben is, mint a tévé más munkatársainál is: jönnek-mennek a meccsek, műsorok, a riporter mindannyiszor felkészült, hibázni alig hibázik, értelmesen és szépen beszél magyarul, hiba abban alig van, s mégis: valami hiányzik. Nem azt mondom, hogy botrány kellene, velőtrázó ordítás, kapitális tévedés, vérlázító, pimasz megjegyzés, de valami. Az a bizonyos. Amitől két adás között Faragó a Faragó és Hajdu a Hajdu bé. Igaz, a tévében most nem ennek a valaminek az ideje járja. A tévében most a tárgyilagosság, a visszafogottság, a higgadtság, az objektivitás, kimértség nem eszköz, szükséges alaptényező, hanem cél. Végcél. Semmi elszólás, semmi érzelemnyilvánítás, váratlanság, félreérthető kommentár, hirtelen fogant bíráló mondat, határozott ellen vélemény, mert akkor baj van. Saját szemüveg használata tilos.

Nálunk a szürkeség a megbízhatóság szinonimája lett, a hitelesség netovábbja.

Képzeljük csak el: a szövetségi kapitány már nemcsak Knézyt, de Hajdu B.-t is följelenti (persze, előbb összekeveri Faragóval).

Szörnyű.

Gyerekek, mondanám, drukkolva mint egy meccsen, tessék még jobban Hajdunak, Faragónak lenni. Tojni minden másra. Egy kicsivel több vagányságot, de még bizony diákcsínyeket is kérek. Nem elhíradósodni! Legalább a sport, a sportriporterkedés ne hivatalosodjon el, a szögletet se objektívan rúgják és a kapus se tárgyilagosan húzza le. Tessék játszani, ha már a játék tárgya nektek amúgy is játék.

Amikor most a nyaralásból hazaértem, azonnal a Vasas-Rábára kapcsoltam. A második félidő elején a riporter egy rendkívüli fontosságú edzői nyilatkozatot tréfásan, nem titkolt iróniával kommentált. Még el is nevette magát.

Na végre — mondtam —, a Hajdu B. megtalálta önmagát.

Persze, hogy fél perc után kiderült: Faragó Richárd volt a kommentátor.

Muhari Rita rajza

SZITÁNYI GYÖRGY: **Rádió**

Szent Margit királylány hídja

A mi hidunk folyó hó 10-éről 11-ére virradóan nem szakadt le, mint az ötletet adó perui, amely Isten rendelése szerint 1714. július 20-án. Ez nem szemrehányás, nem is a pozitív tudományok ellenpróba nevű igazoló aktusa. Megállapítás és kész, amiként a szélfútta éjben elhangzott kijelentések mindannyian. (Mindahásuch.)

Kötvén magunkat az eredeti ötlethez, ami igen jó, ha analogonjához (e terminus ezúttal megengedő) csak igen távolról fogható is. Nem ez a lényeg, hanem hogy ez is híd, az is híd, a rajta valamiért tartózkodás is tartózkodás, és valami tán összeköti ezen hídon a többé-kevésbé egy időben való tartózkodásokat.

A lábán maradt Margit-hídon éjfél tájban készült szociográfia az arra járkáló, futkáló személyek kilététől befolyásoltatva kevésbé volt irodalmi, mint a Wilder adta ötlet fejezetei. Érdekessége elsősorban az évek folyamán megérett Fiala Jánosnak köszönhető. A hűlyével is tud beszélgetni, nem izgatja magát, amitől egykor volt okunk szenzitív lényét félteni, és angyali nyugalommal, természetességgel fogadja, hogy a tizenkilenc éves ifjú úr, aki éppen feleannyi idős, mint ő, magától értetődő tegezéssel szól bele az interjúba.

Háttérinformáció: a kissé agresszív nyilatkozni vágyó harmadmagával volt.

A belepofázó ifjú eufórikus állapotban, aminek oka többféle is lehetett, felvilágosította Juníper atyát és az éter hullámain keresztül a világot, hogy mi dolog a barátság. Tessék megjegyezni: az, hogy együtt bulizgatnak, mert a pénz-kocsi-lakás, amit használnak, ha a másiknak van, szóval az autó-pénz-kéró, amin furikáznak, illetve, amiből benzint vesznek, meg ahol tömnek (ez is idézet), nem minden, „Má' ne haraguggyá', hogy így közbeszóltam a beszélgetésnek" — zárta szívből jövő intelmeit az ifjú, midőn kitört rajta a civilizáció, belátván, hogy a kaland kénytelen bajvívás nélkül véget érni.

Az atya nem haragudott, hanem folytatta a műsora derekát adó interjúját a Titokzatos Hölggyel (21 éves), aki nem mondhatta meg foglalkozását, mert arról mindenki megismerné.

Ilyenek ezek a végzetasszonyok: adáson kívül megsúgta a riporternek, most ehet a fene az izgalomtól, csak nem magával Tündér Ilonával futott össze ez a mázlista éjjel 3/4 12-kor? Nagy nő lehet, az biztos, nem is tudja, negyedik vagy ötödik lakásának elhagyását határozta-e el éppen, midőn életszakaszát zárni a hídra ment. Képzelje, olvasó, ennek olyan férfiú volt utolsó barátja, aki az utolsó találkozás helyett elutazott egy másik kontinensre, és telefonálni sem lehet neki, mert amott nincs telefon. Az egy olyan ország. No, mit tetszik szólni? És most majd hiába is keresné, mert újabb lakást bérel, új szakaszt kezd, de ez titok, mert — mint minden — ez a magánéletével kapcsolatos, és ami mindenről még nem hajlandó konkrétumot mondani, mind-mind az érzelmekkel kapcsolatos, amiként minden érzelmekhez kapcsolódik. Nem is nyilatkozik semmiről, mondta, és elmondta hát mindenkinek. Akár a fiú, aki dühében kiabálni és futni, meg randizni szokott.

Látni való: a hídon minden dolog összefügg. Ez Isten ujja.

(Szent Lajos király hídja — Kossuth KH, Petőfi URH, augusztus 14.)

Szeged ne legyen a rettegésé

Megfenyegették a város legismertebb ügyvédjét

A Z. *Nagy*-gyilkosság óta a rettegés azért is terjed láncreakció-szerűen Szegeden, mert a pokol tüzét tovább csiholják. Dr. *Bába* István, az egyik legismertebb szegedi ügyvéd az elmúlt napokban a következő feljegyzést helyezte letétbe a közjegyzőnél:

„Alulírott dr. Bába István a mai napon 11 óra 20 perckor telefonértesítést kaptam *Juhász* Sándortól a 06-60-380-127-es rádiótelefonon. Juhász Sándor közölte velem, hogy az élettársát, *Szirovicza* Mártát, ugyancsak szegedi lakost autótelefonon egy ismeretlen férfihang felhívta, közölte vele, hogy a megindult gyilkossági sorozatban ők lesznek a következők.

Te leszel a következő!

A telefonértesítés után nyomban felhívtam a Csongrád Megyei Rendőrfőkapitányság életvédelmi osztálya vezetőjét, akivel a fentieket közöltem, *Preszner* Sándorné és dr. *Szalóky* Béla jelenlétében. Közöltem azt is, hogy honnan származik az értesülésem. A rendőrvezető ígéretet tett, hogy az általam közölt autótelefonon Juhász Sándort felhívják további információk érdekében. Miután tanácsot kértem, hogy mit tegyek, megnyugtatott, hogy egyelőre semmit. Ha amennyiben velem vagy családommal bármi történne, kérem a jelen feljegyzés sajtó útján történő nyilvánosságra hozatalát annak érdekében, hogy az ország közvéleménye tudja meg, hogy a rendőrség mennyire törődik, mennyire óvja a fenyegetett magyar állampolgárok életét."

A 60 éves Bába doktor, aki a legnagyobb ügyvédi irodát tartja fenn a Tisza partján, csak hosszabb rábeszélés után vállalkozott az interjúra.

– *Hallottam, nemcsak egyszer, hanem több alkalommal is megfenyegették.*

– Január 27-e után két vagy három nappal telefonon az irodámban egy férfi keresett. Miután bemutatkoztam, minden bevezetés nélkül, szó szerint a következőket mondta: *Fogd a pofádat, te leszel a következő!* Ismét eltelt két-három nap, és a munkahelyemen hasonló hívásokat kaptam. Február 9-én a korábbi telefonáló hangjához hasonlóan rekedt férfi azt mondta: Z. *Nagy Bálint után te leszel a következő!* Ezt a fenyegetést már a titkárnőm is hallotta.

– *Mit válaszolt?*

– Elküldtem a francba. Sajnos a molesztálásom nem ért véget. Február 10-én reggel lakásomon 7 óra előtt 10 perccel csörgött a telefon. Az anyósom vette fel, ekkor a készülék elnémult. Öt perc múlva ismét csengettek, akkor már én vettem fel a kagylót, és egy ismeretlen férfi azt mondta: *Nem férsz a bőrödbe, majd kifortgatunk belőle.* Úgy éreztem, zsebkendőt tett a szája elé, hogy elváltoztassa a hangját. Otthoni telefonom száma titkos.

– *Mire gondolt? Esetleg ugratják?*

– Egy heccelés beleillik ebbe a képbe, de a sorozatos hívások elgondolkoztattak. Hozzátéve, nem vagyok ijedős típus, hiszen a pártállam idején számtalan fenyegetésnek voltam szenvedő alanya, akkor még házkutatást is tartottak nálam, koncepciós pert indítottak ellenem. Tehát a fenyegetettség érzése nem újdonság az életemben.

– *Testőröket fogadott, önvédelmi fegyvert vett?*

– Megfelelő módon vigyázok magamra, egy részletes nyilatkozattal nem szeretném megkönnyíteni az esetleges bérgyilkosok munkáját.

– *Milyen körökben lehetnek ellenségei?*

– Biztosan nem abból a rétegből kerülnek ki, akik jogi segítségért fordulnak hozzám mint ügyvédhez. Ezek az emberek munkámmal elégedettek, s nem fűződhet érdekük ahhoz, hogy likvidáljanak. Feltételezem, ha a fenyegetések valósak, azok olyan helyről származnak, ahol potenciális ellenfelet vagy ellenséget látnak, sejtenek bennem.

– *Esetleg a konkurencia munkatársai?*

– Ezt a lehetőséget kizárom, mert egyetlen kollégáról sem tudom feltételezni, hogy a vetélytársat úgy akarja kiiktatni, hogy az életére tör.

– *Önnek több vendéglője is van. Nem tételezi fel, hogy piaci ellenfelei fenyegetik?*

– Kizárni nem tudom, de nem tételezem fel, mert a szóban forgó üzleti körökkel jó és szinte baráti kapcsolatot tartok fenn.

Devizabűntett a rendőrök szeme láttára

– *Miképp hozza összefüggésbe a telefonhívásokat a Z. Nagy-gyilkossággal?*

– No látja, ez érdekes kérdés. A Z. *Nagy-gyilkosság idején betörtek az ügyvédi irodámba.* Semmilyen értéket nem tulajdonítottak el, kivéve – gondolom, a látszat kedvéért – pár ezer forintot. Ám felforgattak és feltörtek minden olyan szekrényt, ahol iratokat tartunk. Lehet, hogy kerestek valamit, ám még a pártállam idején megtanultam, az ügyvédi irodában és a lakásomon semmilyen bizalmas vagy kompromittáló iratot nem tartok, amihez bárki hozzáférhet. Amennyiben ilyen iratok birtokomba kerülnek, bankszéfben tartom. Ügyanez a helyzet az értéktárgyakkal is.

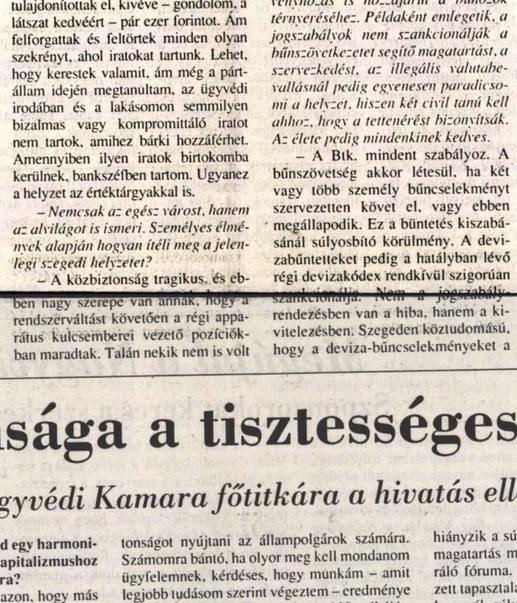

Korács Péter Balázs rajza

– *Nemcsak az egész várost, hanem az alvilágot is ismeri. Személyes élmények alapján hogyan ítéli meg a jelenlegi szegedi helyzetet?*

– A közbiztonság tragikus, és ebben nagy szerepe van annak, hogy a rendszerváltást követően a régi apparátus kulcsemberei vezető pozíciókban maradtak. Talán nekik nem is volt annyira érdekük a közbiztonság megszilárdítása, hiszen ha a rendszerváltást követően kemény szigorral lépnek fel a bűnözéssel szemben, akkor már a kezdet kezdetén meg lehetett volna fékezni vagy letörni a bűnözési hullámot. Hozzáteszem mentségükre, ez a hullám úgy érte a hatóságot, mint derült égből a villámcsapás. A pártállam idején nem volt szervezett bűnözés, és az apparátus sem volt felkészülve erre.

– *Egyesek szerint – és mostanában egyre többen hangoztatják – a törvényhozás is hozzájárul a bűnözők térnyeréséhez. Példaként említik, a jogszabályok nem szankcionálják a bűnszövetkezetet segítő magatartást, a szervezkedést, az illegális valutabevallásnál pedig egyenesen paradicsomi a helyzet, hiszen két civil tanú kell ahhoz, hogy a tettenérést bizonyítsák. Az élete pedig mindenkinek kedves.*

– A Btk. mindent szabályoz. A bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményt szervezetten követ el, vagy ebben megállapodik. Ez a büntetés kiszabásánál súlyosbító körülmény. A devizabűntetteket pedig a hatályban lévő régi devizakódex rendkívül szigorúan szankcionálja. Nem a jogszabályrendezésben van a hiba, hanem a kivitelezésben: Szegeden köztudomású, hogy a deviza-bűncselekményeket a rendőrök szeme láttára követik el. Itt jegyzem meg, a hatóság emberei alulfizetettek, a márkával, dollárral seftelők csoportosan bűnöznek, a *közbeavatkozó rendőrt pedig életveszélyesen megfenyegetik.* Emberileg érthető, hogy az alulfizetett zsaru nem kockáztatja az életét. A megfelelően képzett és a mai kor követelményeinek megfelelő technikával ellátott rendőrséget kell szembeállítani a szervezett vagy félig szervezett bűnözéssel.

– *Ismeretei szerint mennyire erősek a magyar maffiák?*

– Nálunk még nem alakult ki a nyugati országokban már létrejött, olyan mérvű és annyira szervezett bűnözési forma teljes mértékben, ami beépült a politikai és gazdasági életbe. Sajnos, ettől a ponttól nem állunk messze, és az elmúlt egy év tragikus eseményei azt tükrözik, mindez rövid időn belül bekövetkezhet, amennyiben a rendőrséget nem emelik olyan magas szintre, ami kívánatos lenne. Erre nem szabadna a pénzt sajnálni, sőt szerintem a nyugati szakembereket is be kellene vonni a magyar rendőrök képzésébe.

Ki adott letelepedési engedélyt?

– *Mi lehet a magyarázata annak, hogy Szeged az indítóállomása valamennyi új típusú bűncselekménynek?*

– Elsősorban a földrajzi helyzete, hiszen a volt Jugoszlávia területén a polgárháború körülményei miatt a közbiztonság szinte nullára csökkent. Így az utódállamokban kialakult a maffiaszerű bűnözés. Magyarország felé terjeszkednek, az első célállomás Szeged, sok alvilági személy a déli országrészből menekül ide, hogy elrejtőzzön az otthoni felelősségre vonás elől. Nem tudom, hogy például *Magda* Marinko hogyan és ki által szerzett letelepedési engedélyt házánkban. Furcsállom, hogy a bűnüldöző szervek erről a kérdésről méltóztatnak hallgatnak. A szomszédos Románia is futószalagon szállítja a bűnözőket, és alkalmat ad az alvilág rejtőzésére.

– *Mennyire fertőzött a bűntől a szegedi társadalom?*

– A szóban forgó bűnözőcsoportok szegedi ismeretekkel rendelkeznek, és felvették a kapcsolatot a sorstársakkal. Egyértelmű az összefonódás. Ezenkívül nyilvánvaló, hogy a sok felderítetlen bűneset táptalaja a továbbinak, hiszen nincs kitől félni.

– *Ügyvéd úr, ön jól ismerte a Z. Nagy családot. Feltételezi, hogy ez a békés cukrászmester, aki hajnali négy órakor már a tojássárgáját keverte, fegyvereskedésre adta volna a fejét? Feltételezi, hogy a kivégzőosztagok mögött felbujtóként olyan módos szegedi családok, művelt, diplomás emberek állnak, akik felvették volna a kapcsolatot külföldi maffiákkal?*

– Minden elképzelhető, és a korábban mondottak logikájából ez valószínűnek látszik. Köztudomású, hogy a tőkefelhalmozódás verejtékhez vagy vérhez tapad. A gyors, az egy-két éven belüli meggazdagodás nagy valószínűséggel nem izzadság-, hanem *vérszag*ú. Én is a sajtóból értesültem, hogy Z. Nagyék három-négy éve nem fizettek adót, mert veszteséges volt az üzletük. Akkor miből keletkezett a vagyonuk? Hogyan lehet, hogy erre a vagyonszaporulatra nem figyelt föl az APEH?

– *Most ön is átéli a fenyegetettséget! Miképp látja a szegedi társadalom jövőjét?*

– Szeretném felhívni polgártársaim figyelmét, hogy mindent tegyünk meg annak érekében: Szeged ne legyen a jövőben a rettegés városa. Ez csak úgy képzelhető el, ha mindnyájan összefogunk.

– *Néhány hónappal ezelőtt létrejött a Tisza partján a „Polgárosuló Szegedért", a maffiaellenes alapítvány. Úgy tudom, ön komoly összeggel támogatja ezt a vállalkozást.*

– Barátaim és én már korábban felismertük az anyagi áldozatvállalás szükségességét. Mindent meg kell tennünk azért, hogy segítsük a bűnüldözést és az önkormányzatot. Úgy vélem, hogy a széles tömegeket felölelő és megfelelő bázissal rendelkező alapítvány képes lehet arra, hogy a dél-alföldi régió ne legyen a szervezett bűnözés melegágya.

Halász Miklós

A jog bizonytalansága a tisztességes embereket sújtja

A Budapesti Ügyvédi Kamara főtitkára a hivatás ellentmondásairól

Nem igazán az az ügyvédtípus dr. *Bárándy* Péter, akit a hollywoodi filmipar oly szeretettel állít elénk. Nyugodt, elegáns, némiképp tartózkodó. A jogelméletben éppúgy otthonos, mint az élet által elé sodort emberi elesettségben, a bűnügyekben és a gazdasági dzsungelben. Húszévnyi szakmai tapasztalat van mögötte. Családi hagyományként klasszikus iskolát és tartást hozott magával. Ma édesapjával – dr. Bárándy Györggyel – közös irodát visznek, s amint körülnézek ebben a harmonikus világot idéző, közép-európai környezetben, azt mondom magamban: na, ezt is megértük. Bárándy doktor praxisa mellett a Budapesti Ügyvédi Kamara főtitkári tisztét tölti be. A napokban jelentette be a Köztársaság Párt, hogy a választásokon igazságügy-miniszterként jelöli.

– Ha valamivel, akkor ezzel igazán sikerült meglepnie.

– Miért?

– Ismerem a stílusát. S az bizony eléggé „kényes". Nehezen tudom a politikai ringben elképzelni. Nem félti a nyugalmát, a kialakult életformáját, szakmai hitelét?

– Dehogynem. Amennyire minden újtól tart az ember. Klasszikus polgári demokráciákban a világ legtermészetesebb dolga a két pálya közötti átjárhatóság. Gyakran abból adódóan, hogy az ügyvéd olyan esetek középpontjába kerül, amelyeknek erős közéleti és társadalmi vonzatai vannak.

Jogalkotási kuszaság

– *Mennyiben tekinthető természetesnek, hogy a rendszerváltozás utolsó fázisában a gazdasági visszaéléseket, milliárdok eltűnését, s egyéb, az állampolgárokat sokkoló napi botrányokat még mindig a „joghézagok" számlájára írják?*

– Ez leegyszerűsítés. A mai visszásságok egyik eredőjét abban lehet keresni, hogy az újonnan hatalomba kerültek természetszerűen azokat a partnereiket, ismerőseiket helyezték kulcspozíciókba – még rátermettség hiányában is –, akikben megbíztak. A másik ok, hogy egyik napról a másikra nyakunkba szakadt a kapitalizmus elvi lehetősége, s mindez a tervutasításos rendszer után. Ezt a meglévő rendszert kezdték el módosítgatni, mindig éppen ott, ahol égetően szükség volt rá. A mai zavarok, tisztázatlan jogi szituációk, a jóhiszeműek kijátszásának lehetősége ebből a felemás helyzetből is adódik.

– Egyáltalán lett volna mód egy harmonikusabb, a fejlettebb szintű kapitalizmushoz közelítő jogrend megalkotására?

– Nem. El lehet meditálni azon, hogy más személyi felállásban, kedvezőbb világgazdasági körülmények közepette, több külső anyagi segítség mellett ma megnyugtatóbbak lehetnének a közállapotok. De ez feltételes mód, és mi a jelenben élünk. Tény viszont, hogy vannak olyan folyamatok, amelyeknek nem szükségszerűen kellett volna így alakulniuk.

– Mire gondol?

– A jogalkotás körüli kapkodásra, kuszaságra. Nem a legszerencsésebb, hogy a törvényeket a parlament plenáris ülésein hozzák. Gondolja meg, mennyire lehet átgondolt és más jogszabályokhoz illő egy olyan törvény, amelyet a nyári szünet előtt fogadtak el, valamikor éjfél körül, számtalan ellentmondásmódosítással?! Nincs megoldva, hogy miként illeszkednek az alacsonyabb szintű jogszabályok és törvények egymáshoz és az alkotmányhoz. Az Igazságügyi Minisztériumnak elsőrendű feladata lenne a törvények megfelelő minőségű előkészítése, annak garanciájával, hogy alkotmányosak, és ne utólag semmisítse meg ezeket az Alkotmánybíróság.

– Ha a jogalkotáson belül ilyen mértékű kuszaság van, félő, hogy a toldozgatásoknak sosem lesz vége. Erre a zűrzavaros állapotra kell berendezkednie az igazságszolgáltatásnak és nekünk, állampolgároknak?

– Erre nem lehet és nem szabad „berendezkedni", de azzal számolhatunk, hogy a helyzetből fakadó negatív következményeket jó ideig viselni fogjuk. Valóban nagyszámú törvény és módosítás született az elmúlt három és fél év alatt. De már most érzékelhető, hogy csak töredékük lesz időtálló. A választások után az új parlament tevékenységének nagy részét ennek a munkának a korrekciója fogja kitölteni.

– Milyen vetülete lesz ennek az országra nézve?

– Az említett hiányosságok miatt milliárdok tűntek el a közvagyonból, *Magyarország jóval szegényebbé vált, mint azt a piacgazdaságra való áttérés indokolta volna.* Ennek gazdasági, morális rombolásával kell majd szembenéznünk.

– Jelenlegi ügyvédi gyakorlatában hogyan csapódik le mindaz, amiről szó esett?

– A klasszikus jog a hitelességet jelenti a mi munkánkban, és nekünk kötelességünk biztonságot nyújtani az állampolgárok számára. Számomra bántó, ha olyor meg kell mondanom ügyfelemnek, kérdéses, hogy munkám – amit legjobb tudásom szerint végeztem – eredménye az említett okok miatt kiállja-e az idő próbáját.

Piacosodó pálya

– És ezt valóban megmondja?

– Így tisztességes. *A jog bizonytalansága amúgy is a jó szándékú, tisztességes embereket sújtja*, akik nehezen képesek a jogot mint támpontot felismerni. A vállalkozók ellen dolgozik ez is. Például: a számviteli törvény ellentmond a pénzügyinek, a társasági törvény az adójogszabályoknak. Ugyanakkor egy bizonyos réteg – nem szeretném jelzővel illetni ezt a típust – lubickol ebben a helyzetben. Egyetlen dolog érdekli, kijátszani mindent és mindenkit, gyorsan meggazdagodni, a köz rovására, mások tönkretételével.

– Ha már itt tartunk, egyre több oldalról hallom, s magam is tapasztalom, hogy az ügyvédek szép számban specializálódtak arra, hogy ezekhez a törekvésekhez asszisztáljanak, mi több, jogi furfangokkal elősegítsék. Kétes vállalkozásoknál még az indulás előtt feláll a stáb: az ötletadó tulajdonos, a jogi kiskapukra specializálódott ügyvéd, aki az ügymenetet és a „fal" szerződéseket kidolgozza. Mit tart erről az ügyvédi kamara, amelynek régebben etikai, szakmai ügyekben volt egy bizonyos tekintélye?

– Tudott, hogy szemben a régebbi számbéli és egyéb megszorításokkal – amelyet senki sem kíván vissza –, ez a pálya is nyitottá vált. Ma alanyi jogon bárkiből lehet ügyvéd, aki a megfelelő stúdiumokkal rendelkezik. Az országban ötezren vagyunk, a fővárosban csaknem háromezren. Ennek a karnak az összetétele, morális állapota sokkal többet árul el az ország közállapotáról, mint számszerűségéből adódna. A piacgazdaságra való áttérés és a szakma piacosodása sokféle magatartást hoz felszínre. Nemkívánatosat, szégyenletest is, amely ellen éppen a szakmának kellene fellépni.

– És miért nem teszik?

– Még másfél évvel ezelőtt is úgy vélték sokan, hogy ezután nem kellenek szabályok, fölösleges etikai normákról beszélni. De aztán lassacskán mindenki megkapta a maga pofonjait. A többség ráébredt arra, nem egészséges, ha két ügyvédnek gondja van egymással, és hiányzik a súrlódások, ellentétek, a kifogásolt magatartás megbeszélésének tárgyilagos elbíráló fóruma. A nyugat-európai útjaikon szerzett tapasztalatok pedig az ott működő ügyvédi kamarák súlyáról, tekintélyéről és szűrőszerepéről győztek meg őket. Új etikai, magatartási rendszert dolgoztunk ki, és hangsúlyosabbá vált a kamara módszertani útmutatása.

– Feltételezem, hogy ennek a tendenciának nem mindenki örül.

– Persze hogy nem… De egy vagy kétszáz ember ténykedése miatt nem érheti erkölcsi kár a többieket, sem a jogi képviseletre szoruló polgárokat.

– Apropó; jogi képviselet. A múlt rendszerben legfeljebb elviselték az ügyvéd ténykedését, ma viszont szerepük ugyancsak felértékelődött. Mint minden végletes, ez sem egészséges. Nem így látja?

– Nem egészen. Ha az állam és a társadalom a jogszerűségre törekszik, természetes, hogy a joghoz értő embert értéken kezeli. Az államnak létfontosságú, hogy a különböző hatalmi szervek között a problémák közvetítése szakszerűen történjen. Ezt a presztízsbéli változást az állampolgárok jól érzékelik, és ez a polgárosodó ember bizalmának alapja, amikor ügyeinek intézésében hozzánk fordul. Igaz, ezzel a bizalommal nem lenne szabad visszaélni.

– Úgy gondolom, ma számos esetben nem annyira a bizalom, mint a pánik és a kiszolgáltatottság kergeti ügyvédhez a kisembert. És tudott, hogy akár az orvosoknál, itt is lehet „műhibát" okozni.

– Az a tény, hogy a pálya nyitottá vált, az ön által említett veszélyt is magában hordozza. Aki egy vállalat jogtanácsosa volt, annak nem lehetett módja elsajátítani azt a szaktudást és gyakorlatot, amely egy ügyvédnek lételeme. De a hivatásbeli fogásokat könnyebb idővel „megtanulni", mint az etikai szabályokat. Azt a bizonyos „képspengén való táncot", amit az ügyfél védelme és egyben a közszolgálati szerep jelent.

– Kifejtené bővebben?

– Ha durván fogalmazok, a védőügyvéd az a személy, aki honoráriumért segítséget nyújt a gyanúsítottnak, hogy teljes egészében vagy részben mentesüljön a kilátásba helyezett büntetés alól. Ennek a megközelítésnek lehet egy olyan olvasata is, mintha az ügyvéd hivatalos bűnsegéd lenne. Az én „felfogásomban" az ügyvéd közfunkciót gyakorol, képviselete arra irányul, hogy *senkit se vonhassanak bizonyítékok nélkül felelősségre*, ne ítélhessenek el másért, többért, mint ami az általa elkövetett cselekményért jár.

Alapvető az emberi minőség

– Meglehetősen ellentmondó felfogások.

– Ráadásul egyik sem tökéletesen igaz. Arra, hogy egy ügyfél képviseletében milyen módszereket alkalmaz valaki, nem lehet pontosan körülhatárolható ajánlásokat adni. A klasszikus iskola szerint perek százaiban való részvétel, a gyakorlottabb kollégák mellett eltöltött évek és tapasztalatok adhatják az útravalót. És alapvető az emberi minőség.

– Adódtak e praxisában olyan ügyek, amikor nem vállalta a képviseletet?

– Több ízben előfordult. Polgári ügyeknél akkor, amikor észrevettem, hogy ügyfelem ugyancsak erkölcstelen igényt kívánna az én segítségemmel érvényesíteni.

– És büntetőeljárásnál?

– Ez érdekes fordulat az évek alatt. Pályám kezdetétől az volt az elvem, hogy nincs az a büntetőügy, amelyet ne lenne kötelező elvállalnom, ha érték hozzá és van időm rá. Éppen az említett közszolgálati és egyensúlyteremtő alapállásból következően; az emberre való tekintettel, akit sokfelől támadnak, és kiszolgáltatott. Ma viszont nem minden esetben cselekszem így. Ha a leghalványabb ellenérzést fedezek fel magamban az elkövető személyét illetően, tudom, hogy nem szabad képviselnem, hiszen nem tudom elfogulatlanul védeni.

– Az utóbbi időben ön két ügyben perben vállalta el a védelem feladatát, amelyben – ha úgy tetszik – a vádló az állam, a hatalom volt. Akár a televízió főfőggesztett vezetőire és munkatársaira gondolok, akár a közíróként rágalmazásért perbe fogott Lengyel László-ra. Érzékelte-e, hogy a hatalom megpróbálja presszionálni az igazságszolgáltatást?

– Az én élményeim zömmel pozitívak. Elsősorban azokat illetően, akik az igazságszolgáltatást hivatásszerűen művelik. A rendőrökkel, ügyészekkel, bírákkal partneri viszonyban, a jogi kérdésekre koncentrálva tudtam együttműködni. Más kérdés, hogy e perek kapcsán bizonyos politikai vezetők nem zártak a szívükbe. Ennek oka, hogy az általam képviselt jogi megközelítés nem fedte az általuk elérni kívánt pártpolitikai érdeket.

Kormos Valéria

Meghalt a gyulai remete

Életének 74. évében, február 10-én Gyulán elhunyt Simonyi Imre József Attila-díjas költő, író, újságíró. Simonyi Imre 1920. szeptember 14-én az Arad megyei Simonyifalván született. A gyulai gimnáziumban érettségizett, ezt követően 1949-ig több gyulai polgári szellemű újság hírlapírója volt. A fasizmust és a kommunizmust egyaránt elutasító költő első kötete 1956-ban látott napvilágot Tisztességes írás címmel, amely a költő a forradalomban vállalt szerepe miatt nem került forgalomba. Az 1962-től sorjázó kötetei – a Ne sírjatok!, a Hatodnapon, a Gyulai krétarajzok és a Forgácsok egy fakereszről – általános elismerést váltottak ki. Gyűjteményes kötete 1986-ban Különvélemény címmel jelent meg.

Megfáradt, magányos ember távozott el a világból, talán abban a reményben, hogy azon a másik világon meglelheti társait, Krúdyt és Márait, akiket a rokonának érzett. Simonyi Imre, akiről a hetvenes években már sokan tudták, hogy jelentős költő, a vidékiség vállalásában is hangsúlyozta függetlenségét. Postára adta a verseket, és nemigen volt szerkesztő, aki ellenállt volna tiszta szerkezetüknek, zeneiségüknek vagy drámaiságuknak.

Egész életében a diktatúrák ellen ágált, de az általa annyira vágyott rendszerváltozás későn jött el számára. A betegség, a magány mély depresszióba taszította. Tisztában volt tehetségének természetével, s talán azt is tudta, hogy a kordivat most éppen nem kedvez a költészetének.

Simonyi Imre

Varga öreganyám

A vadmadarak már gyülekeztek,
amikor Varga öreganyám
azon az őszön útnak indult,
mivel a Megfeszített sírját
vágyta rég látni, s Jeruzsálem
templomait. – E megváltatlan
pusztai szfkről kegyes, üdvözült
mosollyal és mezitláb ment el:
át a gyepen, át a kiserdőn,
fel a töltésre, s lefelé aztán
által a kompon, túl-a-Körösre.

Harmadnap este vásáros népek
jöttek a hírrel: Belényes alatt
a gulyakútnál látták utolszor,
ahogy Tenkének gyalogolt volna
– s azontúl tovább, Jeruzsálemig…
Tavaszodott már, mikor egy délben
nyílt a kertajtó, lassan belépett,
mosolygott, kissé körülnézett,
annyit mondott csak: *szentföld…*

– Aztán csendben leült a tanyavégnél.

Pókok, bárdok, spirálok

Almásy Aladár és Rákóczy Gizella képei

A PALME-HÁZ termeiben *Almásy* Aladár képeivel találkozhatnak az érdeklődők. Talán nem is annyira a képeivel, mint inkább a világával. Ez a világ, amelybe Almásy vendégül lát bennünket, megérdemel egy kis áldozatot. Nem egyéb ez, mint hogy a ruhatárba betegyük az előítéleteinket is.

A száraz adatokból tudható, mikor járt főiskolára, kinek a növendéke volt, de ebben az esetben minden „száraz" tudnivalónk, mint segédtudomány, csődöt mond. Almásy Aladárt költészetben elfogadott, onnan kikölcsönzött terminológiával „alanyi" festőnek jellemezhetjük. Szerencsére mindent elfelejtett, ami oktatásra, iskolára vagy iskolázottságra emlékeztetne. Úgy tűnik, számára két összetevő létezik, az előtte levő felület, és az időtartam, amely annak átlényegüléséhez szükséges. Az első vonal vagy folt gondolatok folyamát gerjeszti, ezek további foltokká és vonalakká testesülnek, és ez a termékeny oda-vissza párbeszéd tölti be a papírt, vásznat. A művész közbelépésével kompozíció születik. Alkotás. Van, amikor egy régi keret elegendő az asszociációk megindulásához. *(Elhalványult lelkű két asszony)* vagy él a talált tárgyak továbbépítésének lehetőségével *(Héber tűzoltó, Önarckép a temetőben, Megfoghatóhalál).* Munkái lassan teltek meg színekkel, korai rajzain megelégedett a vonalak kínálta kifejezési lehetőségekkel. *(Bikáról lassan lecsúszó asszony, Porcelánszatír)* Képein számos, visszatérő motívumot fedezhetünk fel, melyek fantáziáját tartósan foglalkoztatják (például a pók, a kalapács, a bárd, a lámpa, a szárnyak és a szárnyas lények: Ámor, angyal, Pegazus) amelyeket kikölcsönözve egy általános szimbólumvilágból saját mitológiával egészít ki. *(Szárnyat sértő árva fiú, Szárnyas lélek kimentése a walesi mocsárból, Oroszlán delejezők)* Bonyolult képcímeiben csak első hallásra teng túl az abszurd *(Nagy Sándornak és szellemének egyszerre hazatérése, W. Blake megismétli a tegnapot, Házinyulat nézőShakespeare)* jobban megismerkedve alkotásaival, majd minden esetben tetten érhető a személyes élmény *(Egy rögeszme kiüzetése, Jóhiszemű nagy leltár, Nagyvizit, Lámpától félő tékozló fiú, Önarckép a temetőben, A fájdalmat figyelni kell).* A kiállítás egyik talányos darabja a *Vak asszony,* ez a michelangelói Szibilla-fej, amely a manierista rajzművészet legszebb emlékeit idézi, de meglepő táj és faábrázolásokra bukkanhatunk több lapján is. Míg Almásy személyes, lelki történéseit tárja látogatói elé, kitéve azokat a félre- és meg nem értés, de az elutasítás lehetőségének is, egy másik, párhuzamos bemutató alkotója kizár minden olyan elemet a munkájából, amely a szubjektív megközelítés gyanúját vonná magára.

A BUDAPEST GALÉRIA Szabadsajtó utcai bemutatótermét ezúttal *Rákóczy* Gizella töltötte be kísérleteivel, munkáival. Vizsgálódását motívumelemzéssel indította el: a négy negyedre osztott négyzet mezőit kitöltötte négy alapszínnel, majd követte az azok elforgatásából adódó variációkat. Mérhetetlen idő- és energiaráfordítással létrehozott halmazai elvezették annak felismeréséhez, hogy lapjaiból a kitüntetett számok, 24, 360 törvényszerű megjelenése bontakozik ki, továbbá az egyre táguló spirál rajza. Tanulmányai sorában számos olyan részletet fedezhetünk fel, melyek a művészet világában a legkülönbözőbb időben és kultúrákban feltűntek és ismertek. (Például kínai jádefaragványokon, Csou-kori bronzokon, az iszlám térkitöltés rendszerében, keleti szőnyegek motívumai között.) Munkái – tetszetősségükön túl – az emberiség közös kultúrkincsének elhanyagolt területére, a térkitöltés, az ornamentika törvényszerűen létrejövő szabályaira irányítják figyelmünket. Ennek továbbkutatását, a párhuzamok eredetét, összegyűjtését már nem tekinti feladatának (igaz, ez nem is egy személyre méretezhető feladat), de ez mit sem von le teljesítményének értékelhetőségéből, sőt értékéből. Módszerének komolysága, a minden fázisra, minden variációra kiterjedő figyelme alkalmassá tenné arra, hogy valamilyen formában helyet kapjon a művészeti oktatásban.

KÉPEI KÖZÉ beállított egy belső megvilágítású asztalt, amelyen a vállalkozó szellemű látogatók eljátszadozhatnak a párosan megrajzolt, különböző spirálok egymáson való elmozdításával, elfordításával. Akinek kedve van játszani, meggyőződhet arról, hogy ez az ötlet is számos további gondolatot indíthat útjára, animációs lehetőségeket kínál, de akár vetített színpadképeknek is alapjául szolgálhatna. A módszeres építkezéssel létrejött négykarú spirálok, amelyekről az egész kiállítás a címét kapta, képi alapötletéül szolgálnak. Ezen halmazok tükrözése és mozgatása révén jönnek létre kompozíciói. Munkáival olyan módszerét állítja elénk, amely nem látványból indul ki, hanem egy kiválasztott részprobléma lehető legszenvtelenebb feltárására épül.

Kótai József

Gállfi László az első Mensáros-emlékérmes

Tavaly októberben jegyezték be a *Mensáros László Alapítványt,* amely a kitűnő színművész emlékének ápolását tekinti feladatának. *Hexendorfer* Edit színházbarát irodalomtörténészt, az alapítvány életre hívóját kérdeztük, honnan született meg a döntés a *Mensáros-emlékérem* odaítéléséről.

Vámos László átadja a díjat Gállfi Lászlónak

MTI-fotó – Bruzák Noémi

– Olyan művészt kerestünk, aki hosszabb ideje bizonyítja sokoldalú tehetségét. Fontos szempont volt, hogy az illető előadóművészként, versmondóként is jelentős teljesítményt nyújtson. Az első díjosztásnál azt is mérlegeltük, hogy a kitüntetett lehetőleg Mensáros László egykori partnere legyen. Így esett a választás *Gállfi* Lászlóra, aki ugyan a *Vígszínház* művésze, de több tévéfilmben játszott Mensáros Lászlóval. Önálló előadóestjén pedig bizonyította kiváló képességeit.

– Kik a Mensáros László Alapítvány kuratóriumának tagjai?

– Az elnök *Vámos* László, a tagok a szellemi élet legkülönbözőbb területeit képviselik, írók, nyelvészek, művészek.

– Az erkölcsi elismerésen túl mivel jár a kitüntetés?

– A díjazott megkapja *Kutas* László szobrászművész Mensáros-plakettjét, valamint ötvenezer forint pénzjutalmat. Jövőre, és reméljük, minden évben Mensáros László születésnapján, január 26-án osztjuk ki az emlékérmet.

(osztovits)

Szombathely várja a művészeket

Magyar textilbiennálé

A *Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága,* a *Szombathelyi Képtár textilgyűjteménye,* a *Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége textilszakosztálya* és a *Kulturális Alapítvány a Textilművészetért* 1994-re ismét meghirdette a magyar textilbiennálé tér- s falitextil, valamint alkalmazott textil rendezvényeit. Az eddig két évtizeden át a *Savaria Múzeumban* megendezett tárlat a Szombathelyi Képtárban kerül bemutatásra, ahol a kortárs textilgyűjtemény is új, állandó helyet kapott. A tér- és falitextilbiennálé programját az *egyéni utak* hangsúlyozása határozza meg, az alkalmazott textilek biennáléjának témája: *kontraszt-ok.*

A fenti killtásra és rendezvényre pályázhatott minden magyar művész és formatervező, éljen bárhol a világon. A miniszténium és önkormányzatok által adományozott díjakon túl – az erre külön pályázó művészek részére – hetedik alkalommal adják át a *Rózsa Anna-díjat,* melyet a *Rózsa Anna Alapítvány* kuratóriuma ítél oda.

A magyar textilbiennáléval egy időben rendezik meg a 10. *nemzetközi miniatűrtextil-biennálét,* ugyancsak a képtár épületében. A megnyitó időpontjához kapcsolódva Magyarországon tartja konferenciáját a hannoveri székhelyű *Európai Textil Háló (ETN)* szervezet. A több napos rendezvény utolsó két napján a szombathelyi kiállításon és az ehhez kapcsolódó rendezvényen vehetnek részt a hallgatók. A biennálék megnyitójának időpontja 1994. június 16., 18 óra.

Megújul a Nagyvilág

Szponzorokat keres a szerkesztőség

Januárban hiába kereste az olvasó a *Nagyvilág* című világirodalmi folyóiratot, amelynek súlyos anyagi gondjairól jó ideje hallunk már. *Fázsy* Anikó főszerkesztőt kérdeztük a lap közelmúltjáról és jövőjéről.

– A *Nagyvilág* kiadója, a *Nagyvilág Alapítvány* úgy döntött, hogy az anyagi nehézségek miatt évente kétszer összevont számot ad ki. Most kerül az utcára január–februári tematikus számunk. A június–júliusi számot ugyancsak egybevonjuk, októberben pedig a tavalyi évhez hasonlóan a világirodalom egy magyarul még kiadatlan nagy regényének szenteljük a lapot.

– Mit jelent, hogy alapítvány adja ki a folyóiratot?

– Az alapítványt a szerkesztőség hozta létre, így voltaképpen a szerkesztőkre hárul a gazdálkodás, a szervezés, a szponzorkeresés minden nehézsége. Nagy erőfeszítések árán sikerült elérnünk, hogy januártól már fűtenek a szerkesztőségben, s hamarosan ismét lesz telefonunk. Rettenetes körülmények között is vállaltuk a munkát, mert meg akartuk menteni a lapot.

– Hogy állnak anyagilag?

– Ahogy a legtöbb folyóirat, mi is csak rövid távra tudunk előre tervezni, de számítunk a hűséges olvasókra. Nekik hoztuk létre a *Nagyvilág Baráti Társaságot,* amelynek tagjai évi ezer forintért kapják meg számainkat. Harmincszázalékos könyvvásárlási lehetőséget szervezünk számukra.

– A friss lap nemcsak külsőleg újult meg, a szerkesztőség is változott.

– A már bevált régi munkatársak mellé sikerült megnyerni olyan kiváló irodalmárokat, mint *Györffy* Miklós, aki a főszerkesztő-helyettesi feladatokat is ellátja, *Ferencz* Győző, aki a versrovat mellett az angolszász irodalommal is foglalkozik és *Scholz* László, aki a spanyol nyelvterületről válogatja és gondozza a műveket.

(nes)

Munkácsy-emlékkiállítás Békéscsabán

A békéscsabai *Munkácsy Mihály Múzeumban* február 18-án két kiállítás nyílik a közgyűjtemény névadójának százötvenedik születési évfordulója tiszteletére. A nagyteremben rendezik meg a *Munkácsy Mihály és Békés megye* című tárlatot, a múzeum többi termében nyílik meg a *XXVIII. alföldi tárlat,* amelyen hatvan művész festményeit, rajzait és szobrait láthatja a közönség.

UNIGESTON INVESTMENT

Az életre keltett biztonság!
72–120 százalék profit/év
Egy biztos megoldás,
hogy pénze
megőrizze értékét,
és profitot hozzon önnek!

Unigeston
Pénzügyi Kft.
1053 Budapest,
Magyar u. 36. V. em.
Telefon: 266-9226,
266-9227

Ügyfélfogadás: előzetes telefonbejelentkezésre hétfőtől péntekig 9–17 óráig

0140

Az ERICSSON TECHNIKA 0451
keres
BESZERZÉSI VEZETŐT

Feladat: a szervezés alatt álló beszerzési osztály vezetése, a cég tevékenységéhez szükséges, importált és belföldi távközlési berendezések beszerzésének koordinálása.
Az állás betöltéséhez felsőfokú kereskedelmi végzettség, szakirányú vezetői gyakorlat, számítógépes ismeretek és magas szintű angolnyelv-tudás szükséges.
A fényképpel ellátott, részletes, angol és magyar nyelvű szakmai önéletrajzát, „BESZERZÉS" megjelöléssel, a hirdetés megjelenésétől számított egy héten belül juttassa el hozzánk, a következő levélcímre:
Budapest, Pf.: 154. 1475.

Magyar Nemzet OLVASÓSZOLGÁLATI IRODA

1994. FEBRUÁR

A mai napon:	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT
16–18 óráig	14–16 óráig	16–18 óráig	16–18 óráig	16–18 óráig	9–12 ig
Levelezési rovatunk munkatársai személyesen is átveszik olvasóinktól kritikai észrevételeket, vitacikkeket, panaszokat – szóban vagy írásban.	Természet-gyógyászati tanácsadás	Asztrológiai kérdések, válaszok, beszélgetések	Bonsai szaktanács-adás	Jogi tanácsadás	Hirdetésfelvétel és lapeladás
	16–17[30] óráig				
	Gyermekorvosi tanácsadás				

• Lapeladás és -előfizetés, idegen nyelvű újságok
• Jegyek árusítása az Operába és az Erkel Színházba 10 órától
• Könyvárusítás
• Jegyárusítás a Budapest Leo Club jótékony célú báljára (a bevételt a vak gyermekek megsegítésére fordítják)

KIÁLLÍTÁSAINK:
SÁNTA DÉNES festményei
BONSAI-kiállítás és -vásár

HIRDETÉSFELVÉTEL:
Budapest VII., Erzsébet krt. 6. Tel.: 122-1484, 269-6662, 269-6663 Fax: 122-1484
Nyitva: hétfő–péntek 8–19-ig, szombaton 9–12-ig

Magyar Nemzet
A világra nyitott sajtó

Almási Aladár

Középpontban a Ferencváros Megyeri úti és a Csepel kispesti vendégjátéka

Hosszú idő után ismét nőtt az MTK előnye

A Vác elleni hazai győzelmével nemcsak megszakította négy fordulón át tartó döntetlensorozatát az első osztályú labdarúgó-bajnokság éllovasa, az MTK, hanem óriási lépést tett a bajnoki aranyérem felé. A kék-fehérek előnye ugyanis hét pontra nőtt a második Újpest előtt, amely az utolsó percben kapott góllal otthonában szenvedett vereséget a Ferencvárostól. Az alsóházban a Békéscsaba a kiesés elkerülése szempontjából rendkívül fontos három ponttal térhetett haza Pécsről, ám a PMFC szerencséjére a mögötte álló Csepel sem szaporította pontjai számát.

Inger és küszöb

UTE–FTC 1-2 (0-0)

Megyeri út, húszezer néző, vezette: Puhl.

ÚJPESTI TE: Szűcs L. – Tamási, Fehér, Kiskapusi – Jenei, Véber, Kvasz (Árgyelán, 70.), Zombori, Babati – Kovács, Herczeg (Keita, 78.).

FERENCVÁROS: Udvarácz – Lőrincz, Vámosi, Szűcs M. – Nyilas, Miriuta, Milovanovics (Schultz, 63.), Bekő (Forrai, 76.), Nagy N. – Horváth, Touati (Zavadszky, 46.).

Gólok: Véber (57.), Miriuta (63.), Horváth (90.).

„Varga Zoltán nem tisztelt meg bennünket jelenlétével" – nyitotta meg a mérkőzés utáni tá-

iram, ám annál nagyobb a küzdelem, Véber egyéni alakításából született akciógólját látványos találattal egalizálta *Miriuta*, s egy szerencsés (potya)góllal nyert a Fradi a hazai védelem figyelmetlensége miatt.

Egyébként az igazi *harc* – főként az összecsapás második felében – a nézőtéren zajlott, a teljesen *megvadult* zöld-fehér szurkolótábor tagjai csaknem felgyújtották a stadiont, folyamatosan tüzelnek tulajdonítható, de tény, a lelátón alig kétezren lézengtek. A hazai B közép ugyan kifüggesztette transzparenseit, ám a kilencven perc során egyszer sem hangzott fel a *„Hajrá Kispest"* buzdítás. Pedig ezúttal lett volna miért éltetni a gárdát, hiszen a meglepően jól játszó vendéglátók *Tóth, Jovanovics* és *Kovács* révén már az első félidőben döntöttek a három pont sorsáról. A második játékrészben érthe-

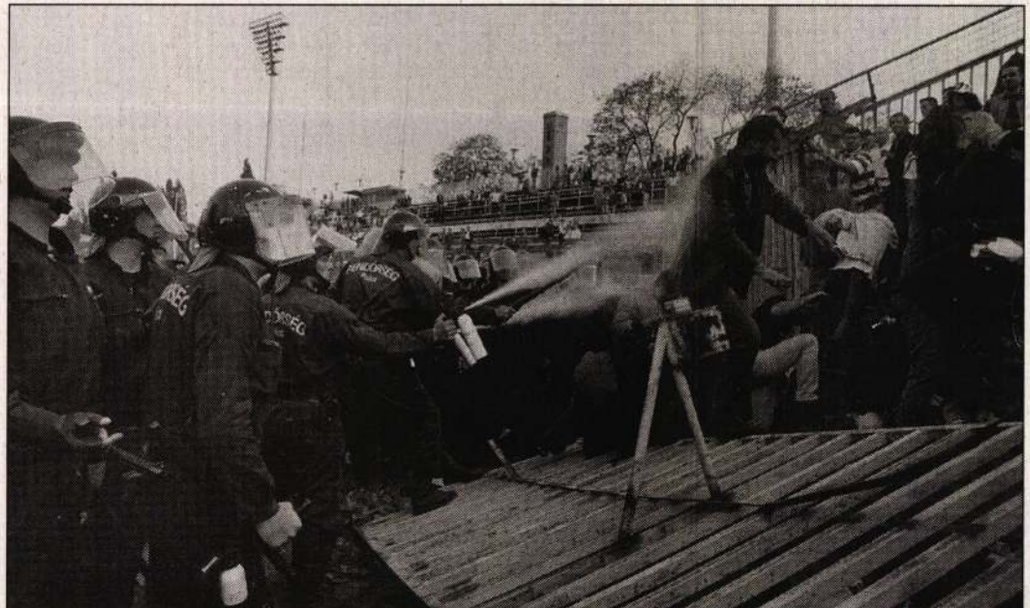

Újpesten a gyepen kívül is mérkőzés folyt: a rohamrendőrök könnygázzal fékezik meg a lelátó rácsát bedöntő ferencvárosi szurkolókat

Schiller Zsuzsa felvétele

tlenül leült a Kispest, a *Csepel*

Belvon – Szabados A. (Janics, 70.), Kulcsár.

Gól: Todorovics (49.).

DVSC–VASAS 2-1 (2-1)

Debrecen, nyolcezer néző, vezette: Bukovics.

DVSC-EPONA: Kövesfalvi – Bernáth, Gojan, Vadicska, Szatmári – Dombi, Böőr, Madar T. (Madar Cs. 62.) – Sándor T., Ilea (Benczik, 85.), Djurisics (Sira, 56.).

VASAS DH: Sáfár – Gricajuk, Geress, Juhár, Maczó – Máriási,

GYŐR–VIDEOTON 2-2 (1-0)

Győr, négyezer néző, vezette: Vágner.

GYŐRI ETO FC: Molnár – Mracskó, Csató J., Stark – Puglits, Cseke, Csató S., Szarvas, Salagean – Fodor, Fehér.

Videoton FCF: Bíró Sz. – Pető, Makrickij, Dulics (Urbanas, 89.), Schindler – Horváth, Dvéri (Csordás, 87.), Monye, Tóth N. (Tóth A., 79.) – Takács, Róth.

Gólok: Szarvas (28.), Csató S. (47.), Tóth N. (59.), Róth (61.).

MTK–VÁC 3-0 (1-0)

Hungária krt., kétezer néző, vezette: Bede.

MTK FC: Babos G. – Talapa, Kuttor, Lőrincz, Szekeres – Molnár (Zimmermann, 64.), Halmai (Egressy, 80.), Illés, Zsivóczky – Kenesei, Orosz (Preisinger, 64.).

VÁC FC: Tóth – Lévai, Nagy, Kasza, Boda – Kriska (Kovács, 46.), Vojtekovszki (Borgulya, 68.), Schwarz (Sándor, 46.), Nyikos – Horváth P., Andrássy.

Gólok: Halmai (30.), Illés (55.), Zsivóczky (75.).

III. KER. TVE–HALADÁS 2-3 (1-1)

Hévízi út, ezerötszáz néző, vezette: Mohácsi.

III. Ker. TVE: Babócsy – Tordai, Krecska, Perger – Katzenbach, Csillag, Novák (Szeitl, 82.), Varga L. (Bencze, 8.), Szamosi – Gyura, Szabó Z. (Aubel, 59.).

HALADÁS VFC: Király G. – Zugor, Tóth M., Varga K. – Bonchis, Balassa (Koller Á., 51.),

raab karcher NB I

1. MTK	30	23	6	1	75-20
2. UTE	30	21	5	4	66-30
3. FTC	30	20	7	3	63-33
4. Vasas	30	18	6	6	47-28
5. DVSC	30	12	9	9	45-32
6. BVSC	30	12	6	12	37-32
7. Kispest	30	11	8	11	37-39
8. Videoton	30	10	10	10	41-36
9. Vác	30	10	9	11	35-39
10. Győr	30	10	9	11	40-45
11. Haladás	30	9	8	13	34-35
12. ZTE	30	10	4	16	32-50
13. Siófok	30	7	10	13	25-45
14. B.-csaba	30	8	6	16	31-51
15. III. Ker.	30	6	10	14	38-51
16. Pécs	30	6	7	17	26-58
17. Csepel	30	5	8	17	37-60
18. Stadler	30	5	6	19	18-43

Góllista

19 gólos: *Illés* (MTK). **– 18 gólos:** *Sándor* T. (DVSC). **– 16 gólos:** *Ilea* (DVSC). **– 15 gólos:** *Kovács* (UTE). **– 13 gólos:** *Nicsenko* (FTC), *Fodor* (Győr), *Kenesei* (MTK).

Következik

31. forduló – május 14. szerda: *Pécs–UTE* 17 óra, *Békéscsaba–Vác* 17, *Csepel–MTK* 17, *Stadler–Kispest* 17, *BVSC–Siófok* 19, *Videoton–III. Ker. TVE* 19, *Vasas–Győr* 19, *FTC–DVSC* 17 (Duna tv), *Haladás–ZTE* 20.

Koller György műveszetpártoló munkásságának emlékére felesége díjat alapított, amelynek gondozásával a Magyar Művészeti Akadémiát bízta meg. A hét végén első alkalommal adtak át e kitüntetést Koller György két művész barátjának, Kiss Tibornak és Almási Aladárnak. A díjat Melocco Miklós nyújtotta át a művészeknek

Havran Zoltán felvétele

Szent István könyvhét – ötödször

Javított Biblia-kiadás kedvező áron

Ma nyílik meg Budapesten, a Ferenciek terén a katolikus és protestáns könyvkiadók ünnepi hete, vására. *Paskai* László bíboros prímás a Szentkirályi utca 28. szám alatti ünnepségen átadja az idei *Stephanus-díjakat*. *Ákos* Gézától, a *Szent István Társulat* igazgatójától azt kérdeztük: miért van szükség a felekezeti kiadók külön könyvvásárára, miért nem csak a pár héttel későbbi *ünnepi könyvhéten* vannak jelen?

– Társulatunk fennállásának száznegyvenötödik évében, 1993-ban azért kezdeményezte a Szent Istvánról elnevezett könyvhetet, mert az elmúlt évtizedek hátrányos helyzete után külön is fel kívántuk hívni a figyelmet a magyar könyvkiadásnak erre a fontos szeletére. Ötödik alkalommal állítjuk fel a könyvsátrakat a belváros szívében, a Ferenciek terén. Idén már tizenöt könyvkiadó képviselteti magát, köztük a történelmi protestáns egyházak kiadói is. A vallási kultúrának immáron hagyományossá váló seregszemléje idén is május 17-ig tart.

– *Az 1848 májusában az első felelős magyar minisztérium által engedélyezett társulat elődje „jó és olcsó könyvek" kiadását tekintette feladatának. Ma is olcsók a Szent István Társulat könyvei?*

– Ma is viszonylag olcsón kínáljuk kiadványainkat, nemcsak a nyugati könyvárakhoz viszonyítva. Áraink a hazai középmezőnyhöz tartoznak. A társulat fontos feladatának tartja a katolikus Biblia-kiadást. Az 1973-as fordítás javított szövegével megjelent háromkötetes Bibliánk kedvezményes áron kapható a könyvvásáron. Ez legfontosabb könyvheti *„slágerünk"*. Kínáljuk Paskai bíboros hetvenedik születésnapja alkalmából megjelent, válogatott beszédeit tartalmazó *A lélek erejében* című kötetet és Josef *Ratzinger* bíboros *A föld sója* című szerű kérdéseire ad válaszokat. Sikerét garantálja, hogy Nyugat-Európában már nagy érdeklődést keltett. Jelen leszünk az ünnepi könyvhéten is, többek közt olyan csemegékkel, mint Selma *Lagerlöf Az Antikrisztus csodái*, Felicitas *Corrigan Barátok egy életre* (egy bencés nővér levelezése G. B. Shaw-val) és *Székely* László *Csíki áhítat* (A csíki székelyek vallási néprajza) könyvével.

Dedikálások a Szent István könyvhéten:
Május 12-én 15–17 óra: Dékány Endre, Erdélyi Zsuzsanna, Tarbay Ede, Verbényi István.
Május 13-án 13–15 óra: Török Péter, Pajor András, Szabó Ferenc S. J.
Május 13-án 15–17 óra: Rózsa Huba, Vanyó László.
Május 14-én 15–17 óra: Koltay Gábor (Honfoglalás – videokazetta), Somogyi Győző.
Május 15-én 15–17 óra: Sillye Jenő és barátai.
Május 16-án 13–15 óra: Miklya Luzsányi Mónika és Kelemen Erzsébet.

– *A Szent István könyvhét megnyitóján kezdettől fogva Stephanus-díjat adnak át. Kik kapják ezt az egyre rangosabbá váló kitüntetést?*

– A Stephanus Alapítvány kuratóriuma évről évre azokat tünteti ki a díjjal, akik a teológia és az irodalom terén kimagaslót alkottak. Idén három kitüntetettünk van: a teológiai munkásságáért *Erdő* Péter, a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem* hittudományi karának dékánja, szépirodalmi és szerkesztői életművéért *Magyar* Ferenc, az *Új Ember* volt főszerkesztője kapja a díjat. A magyar katolikus egyház és keresztény kultúra szolgálatában nagy érdemeket szerzett, Bécsben élő *Valentiny* Géza prelátus is Stephanus-díjban részesül.

Farkas Olivértől, a Szent István Társulat főszerkesztőjétől azt kérdeztük: van-e profilmegosztás a számos katolikus könyvkiadó között?

– Inkább bizonyos hagyományok, semmint tételes megállapodások vannak. Kiadónk a Biblia, teológiai és lelkiségi művek, klasszikus vallásos szépirodalom megjelenését szolgálja, és a hittankönyvek, imakönyvek kiadója. Vannak kiadók, mint például a *Korda*, amelyek népszerűbb vallási irodalmat jelentetnek meg, a kisebb kiadók pedig ügyesen betöltik az itt-ott keletkező hiányt. Nincs közöttünk konkurenciaharc, közös ügyet szolgálunk, kiegészítjük egymást. A Szent István könyvhét és a sátrakban dedikáló szerzők névsora azt is jelzi, hogy kiadványainkkal részei vagyunk a magyar szellemi életnek.

A könyvterjesztés gondjáról *Kindelmann* Győző terjesztési vezető tájékoztatta a *Magyar Nemzetet*.

– A Ferenciek terén, a Kárpátia-udvarban két boltunk van. A legfontosabb üzletünk a családok és hittanosok boltja. A téren, ahol a könyvvásár idején sok sátort állítunk fel, év közben pavilonban kínáljuk könyveinket. Igyekszünk azonban, hogy ne csak a belvárosban legyünk jelen. A Karinthy Frigyes út 9.-ben és a Vörösvári út 27. szám alatt is árusítunk, Mátraverebély-Szentkúton is van állandó árusítóhelyünk, és a katolikus egyetem jogi karán jegyzetboltot működtetünk, ahol könyveink is megtalálhatóak. Viszonteladóink, akikkel állandó kapcsolatban állunk, az ország egész területén árusítják kiadványainkat.

Nyitott filmfesztivál – határok nélkül

Open filmfesztivált rendeznek Budapesten május 15. és 17. között a *Blue Box* (IX., Kinizsi u. 28.) és a *Cirkó Gejzír* (VIII., Lőrinc pap tér 3.) moziban, valamint a *Tálió Music Clubban* (VI., Jókai u. 4.). Az OFF '97-et a *Gömb Tévé Videotársaság* körül szerveződött egyetemi és főiskolás hallgatók rendezik. A fesztiválra bárki jelentkezhetett, akármilyen technikával forgatott és bármilyen témájú, műfajú és hosszúságú is a filmje. A magyar munkák mellett négy országból több mint ötven külföldi filmet láthatunk az információs vetítéseken. Valamennyi beérkezett film bemutatását vállalták a rendezők, ezek száma idén kétszázötven, vetítési idejük összesen ötven óra. Folyamatos kommunikációt szeretnének teremteni a fesztivál szervezői a szerzők, a bírálók és a közönség között. Fontosnak tartják, hogy minden résztvevő (esélyes és esélytelen egyaránt) visszajelzést kapjon munkájáról, ezért esténként nyilvános fórumot rendeznek. A zsűri elnöke *Ember* Judit filmrendező, tagjai: *Lengyel* Zsolt tévérendező, *Surányi* András filmrendező, *Szabó* Gábor operatőr és *Wessely* Anna szociológus. A versenyfilmeket a zsűri fikciós, dokumentum és úgynevezett *harmadik út* (animációs filmek, etűd, klipp, filmesszé) kategóriában értékeli. Lesz abszolút fődíj és közönségdíj is. A beérkezett filmeket archiválni akarják, így teremtve meg a kortárs amatőr film- és videotár alapjait.

A forgatókönyv-pályázatra negyven munka érkezett. A nyertesek a *képzőművészeti főiskolán* készült díjakat kapnak.

(v. b.)

Koller-díj grafikusoknak

NAPLÓ

BIRODALMAK KÜSZÖBÉN címmel Jankovics Marcell tart előadást május 13-án, kedden este 6 órakor a Kertészeti Egyetem A/1 előadótermében (XI., Villányi út 29–35.) a Teleki Pál Baráti Kör szervezésében.

AZ AMERIKAI FILMAKADÉMIA tanulmányi és kulturális alapítványa százezer dollár értékben nyújt támogatást tizenkét amerikai pályázónak. Négy egyetem összesen 25 ezer dolláros támogatásban részesül, ezzel a hallgatók továbbképzését finanszírozzák.

JOZEFKA ANTAL festményeiből május 13-án, kedden este 6 órakor nyílik meg kiállítás Budapesten, a Pince-tárlaton (1136, Tátra u. 20/B).

KAKUK TÜNDE ÉS ERDÉLYI TIBOR műveiből nyílik meg kiállítás május 13-án este 6 órakor a Volán Elektronika székházában (Budapest XI., Karolina út 65.). A tárlat május 23-áig tekinthető meg.

Szalonképes Magyar Szalon a Műcsarnokban

A képzőművészek színe-java nem küldte el műveit, a három zsűri több ezer alkotásból válogatott

A képzőművészet fejlődésében a múlt század végétől mindig jelentős szerepet játszottak a „Szalonok", azaz a hivatalos kiállítások, még akkor is, ha a lázadók, az elutasítottak képviselték leginkább a haladást, a modernséget. Ahhoz, hogy most is így legyen, előbb újra létre kell hozni ezt a fajta tárlatot. Erre tesznek újfent kísérletet idén május 15. és június 15. között a Műcsarnokban.

Gréczi Emőke írása
a NÉPSZAVÁNAK

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a Műcsarnok felhívása a következőképpen szólt: „A tárlatra minden magyar képzőművész jelentkezhet 1994 után készült, országos kiállításon még be nem mutatott alkotásával.

– A felhívásra mintegy 2700 műtárgy érkezett – mondja *Bodnár László*, a Műcsarnok osztályvezetője. – Kiderült, hogy a felhívást máshogy kellett volna fogalmazni, és vagy a művek körét szűkíteni, vagy előzetes szűrőt alkalmazni, mert összesen három napot kapott a zsűri a válogatás munkájára. Sajnálatos, hogy képzőművészeti életünk legjava távol maradt.

– *Tudható, hogy miért?*

– Valószínűleg azért, mert a Szalon ötlete előtt a Műcsarnok egy másik festészeti tárlat rendezésébe kezdett, amelyet meghívásos alapon szerveznek. Akik tudják vagy sejtik, hogy meghívást kapnak erre a kiállításra, azok eleve nem jelentkeztek a Szalon felhívására. Ez rányomta a bélyegét a színvonalra.

– *Milyenek voltak a beérkezett alkotások?*

– Sok bírálat érte a rendezőket, hogy egyszerre, egy időben, minden kategóriában, kötöttségek nélkül vettek be alkotásokat. Tanulság: máskor esetleg egy-egy kategóriát hirdessünk meg, bontsuk szét a műalkotásokat szobrokra, festményekre és grafikákra, így egy műfajon belül többen vehetnének részt a kiállításon, szélesebb keresztmetszet mutathatná be a műfaj helyzetét. Az elhatározástól a megvalósításig nagyon rövid idő telt el, így a begyűjtés és a zsűrizés alatt dőlt el véglegesen, hogyan is zajlik az esemény. Végül 420 műtárgyat fogadtak el a zsűrik.

– *Kikből állt a zsűri?*

– A festészeti szekciót *Keserű Katalin, Sváby Lajos, Végh András* és a szakminisztériumból *Szepes Hédi* alkotta. A grafikai zsűri tagjai *Szurcsik József* és *Sáros András* voltak, a szobrokat pedig *Vígh Tamás*, aki egyben a zsűri elnöke is volt, *Budahelyi Tibor* és a Műcsarnok képviseletében *Orosz Péter* bírálta el. A festmények válogatása demokratikus módon zajlott, a zsűrinek egyenként mutatták be a műveket anélkül, hogy mondták volna az alkotó nevét. Igaz, a szignó és a stílus egy szakértő számára mindent elárul. Három kategóriát állítottak fel, „elfogadott", „gondolkodunk még rajta" és „el nem fogadott" csoportokba osztották a képeket. Végül 108 festmény szerepelhet majd a kiállításon. Az említett demokráciára jellemző, hogy a zsűritagként szereplő Sváby Lajos egyik alkotása, amely amúgy nem a művész jellemző stílusában készült, az elutasított kategóriába került, és csak akkor derült fény az alkotójára, amikor Sváby felállt és közölte, hogy akkor most kiviszi a kocsijába. A grafikai bizottság jegyzőkönyvbe vette, hogy teljesen elégedetlen a beérkezett anyag színvonalával, és előbb dián kellett volna bemutatni a képeket, és csak a közbülső kategóriába osztott alkotásokat behívni. A szobrász zsűri volt a legengedékenyebb, így 150 szobor került a kiválasztottak közé.

– *Az elutasítottak ilyenkor összefognak, esetleg szerveznek. Van-e ilyenről tudomásuk?*

Megnyitás előtti utolsó pillanatok a kiállításon

Cseke Csilla felvétele

– Vádaskodásokról, találgatásokról tudunk, sokan szándékosságot vélnek felfedezni a zsűri munkájában. Voltak, akik azt mondták, hogy direkt csak a rossz műveket vettük be. Biztos vagyok benne, hogy az elbírálás ennél szabályosabban nem is működhetett volna, a koncepció pedig az volt, hogy a legjobbak kerüljenek a Szalonba. Ha a színvonal nem megfelelő, akkor az az eleve beérkezett műtárgyak színvonalának köszönhető.

– *Milyen időközönként rendeznek majd Szalont, illetve a tapasztalatok alapján változtatnak-e a begyűjtésen, elbíráláson?*

– Hogy mikor lesz Magyar Szalon legközelebb, azt még nem tudjuk, de hogy módosítások lesznek, az biztos. A műfaji megbontásról már beszéltem. Fotó, dia alapján történő előzetes szűrés megkönnyítené a rendezést, és a vidéki művészek sem vermék magukat a szállítás feleslegesen magas költségeibe. Egyes vélemények szerint a Szalonnak azok bemutatását kellene szolgálni, akik az utóbbi években nem jutottak szóhoz, nem kaptak lehetőséget. Ezzel azonban kizárnánk a „befutottakat", a „sztárokat", sok támogató fordítana hátat a rendezvénynek. A jövőről a kiállítás után gondolkodhatunk.

Almásy Aladár Munkácsy-díjas festő- és grafikusművész egyike volt a kiszűrizetteknek. Megkérdeztük, milyen jelentőséget tulajdonít annak, hogy alkotása nem felelt meg a kívánalmaknak?

– Őszintén mondom, semmilyen jelentősége nincs. Életemben először történt, hogy valahol nem feleltem meg. A zsűriben ült néhány jó és több kevésbé jó művész és szakértő, így nem feltétlenül a nívós munkák kerülhettek az anyagba.

– *A zsűri név nélkül tekintette meg az alkotásokat.*

– Teljesen mindegy, hiszen azonnal felismerik mindenki stílusát, nem titok számukra, hogy melyik képet ki festette. Svábyt jó művésznek és jó embernek tartom, de őt is kirakták, ez valamit elárul a szakértők munkájáról.

– *Ön hogyan döntene zsűritagként?*

– Hálátlan feladat, nem szívesen vállalnám. Ha mégis sor kerülne rá, sokkal több anyagot fogadnék el, mert „keresztmetszetről" csak szélesebb választék esetén lehet beszélni. Csak a nagyon rossz alkotásokat utasítanám el.

RÖVIDEN

Díjazott láthatatlan

Várkonyi Zoltán színészrendező-direktor születésének 85. évfordulóján a Vígszínházban átadták a művész özvegye, Szemere Vera által alapított Várkonyi-emlékdíjat, amelyet idén Horinka János fővilágosító vehetett át.

Műfordítói díj

Bratka László kapta idén a műfordítókat jutalmazó Wessely László-díjat. Az elismerést Lator László, az irodalmi díj kuratóriumának elnöke tegnap adta át az Európa Könyvkiadóban. A díjat a kiadó egykori jeles műfordítójának hagyatékából Párizsban élő testvére, Wessely András alapította.

Liszt- és Kodály-hangverseny

Liszt- és Kodály-műveket szólaltat meg május 16-án, Orosházán a Honvéd Művészegyüttes férfikara. A kórushangversenynek a békési város evangélikus temploma ad helyet. Vezényel Tóth András, közreműködik Teleki Miklós orgonaművész.

Gregorián énekek

A Műcsarnok társművészeti programsorozatában Cantatum novum címmel május 17-én délután 6 órakor a Voces Aequales énekegyüttes hangversenyén gregorián énekek hangzanak el reneszánsz és huszadik századi feldolgozásban.

Zárva a múzeum!

Május 17–18-án a Bajor Gizi Színészmúzeum zárva tart.

Koncert a bűn ellen

Smetana Hazám című szimfonikus költeményét tolmácsolja Kobajasi Ken-Icsiro vezényletével a Danubia Ifjúsági Szimfonikus Zenekar vasárnap este fél nyolckor a Zeneakadémia nagytermében azon a jótékonysági hangversenyen, amelyet a Budapesti Bűnüldöző Akcióosztályt Támogató Alapítvány javára tartanak.

A HÉT FILMJE

Balekok a banditák is

Bársony Éva NÉPSZAVA

A Balekok és banditák rossz film. Lehetne ragozni, de nem érdemes.

Nem jött jól ez most senkinek. Sem *Bacsó Péter* rendezőnek, aki A tanúval megteremtette a magyar vélhető figura a hivatásos bűnbaknak fölcsapó málé fiatalember körül, de legyen bár átvert balek vagy vérszipoly bandita a színen, mintha ápoltak lennének. Amilyen cselekvésekre, párbeszédekre, viselkedésre ugyanis a film ítéli a nyek nélküli szituációknak. A történet egyszerre kapkod és tempótlan.

Elképzelem azt a képtelenséget, hogy egy ambiciózus ifjú ezzel a kópiával állít be egy profi filmstúdió profi produceréhez (valahol Nyugaton, ahol számít

...yi Anna és Cserna Antal szerelmi légyotton

...zatíra értékálló klasz-...ét, s most maga té-... a régi nimbuszt. ...hogy nem először...) ...tt jól az Új Dialóg ... nevű produkciós ...nak, amely ezzel a ...ubbal lép először a ... elé. És nem jött ...nek, aki a Megint ...még a tartalékolt ...al ment el, oly-...iéhezett az itt-... dolgaink filmi ...ségére. (A biza-...gott a tetőpont-... elég volt ah-...nint az eredeti ...yány mása, '95-... legnézettebb ...ént végezze.) ...van a Balekok ...ele az életből ... kel. Melyek ...tak. Életből ...enül. A ban-... balekizmus ...játszmáiból ...nden tipi-... különcnek szereplőit, úgy ép elmével rendelkező ember nem cselekszik, beszél, viselkedik. Még szatírában sem. Illetve abban aztán végképp nem. Különben oda a humor, elpárolog a hitelesség. És ezt ki más, mint Bacsó tudhatja mindenkinél jobban, különben nem bírta volna megcsinálni a műfaj magyar kultuszfilmjét, anno.

Esetek sorjáznak. Ki a nem létező autóért zsebelt be sok milliót, ki fogyókúráskönyvvel vágott át másokat, kit otthoni impotenciája sarkall csalásra, ki a börtön menedékéből kíván maffiacégeinek szabadon mozgó ügyvezetőt. Mind bűnbakot keres, aki elviszi a balhét. De mindenki valahogy a semmiből lép elő – ide értve a főhőst is –, és a semmibe tűnik el, nincs karaktere és súlya a figuráknak, nincs sodrása és mélysége az elvarratlanul hagyott, következmé- az ilyen), hogy íme, a nagy mű. Mire a tapasztalt róka felkiált: „Kisfiacskám, ez zseniális! Most ülj neki – végy magad mellé, akit akarsz, írót, gagmant, dialógusszerkesztőt, kifenét, – de engem nem érdekel –, de ezt az első változatú nyersanyagot az első pillanattól az utolsóig gyúrd át. Remekmű lesz! Egyetlen figura, egyetlen szituáció, egyetlen ötlet ne maradjon így, kidolgozatlanul. Mert, kisfiacskám, a pénz számolva, a film nézve jó, és ez a kettő nálam összefügg. Hihetsz nekem, én igazi bandita vagyok, nem amolyan magyari vadkapitalista, s ezért tudom olyan jól, hogy következmények nélkül egyetlen nézőt sem tarthatok hosszú távon baleknak."

Bizony, ezt mondaná. De hát ez csak képtelen képzelgés, másrészt pedig balekok és banditák különböznek.

Operafesztivál hatodszor

Hatodik alkalommal ad otthont a Budafest Nyári Opera- és Balettfesztiválnak az Operaház augusztus 7–16. között. A nyitó előadás *Mozart* Figaro házassága lesz, a rendező *Galgóczy Judit*, a grófnét *Kincses Veronika* alakítja.

A bemutató operán kívül még három előadást láthat a közönség. A kijevi Operaház *Verdi* Rigolettóját mutatja be olasz nyelven. Idén is lesz operagála, a legnépszerűbb olasz-francia szerzők műveit adja elő többek között *Kováts Kolos és Miklósa Erika*, valamint *Ennio Capece*, a nápolyi opera tenoristája. Végül a rendezvényt *Prokofjev–Seregi* Rómeó és Júlia című nagybalettje zárja. A címszerepeket ifj. *Nagy Zoltán* és *Volf Katalin* táncolja, vezényel: *Medvecky Ádám.*

Bán Teodóra, a fesztivált rendező V.I.P. Arts Management ügyvezető igazgatója elmondta, hogy a Figaro házassága bemutató előadás lesz, a produkciót a Magyar Állami Operaházzal közösen hozzák létre, a jövő színházi szezonban az Operaház repertoárjába kerül a darab.

KEMÉNY ISTVÁN KÖNYVAJÁNLATA

Ünnepi költészet

Három verseskönyvről lesz szó. Nemrég jelent meg *Bodor Bélának* és *Kurdy Fehér Jánosnak* a második kötete, *Poós Zoltánnak* pedig a harmadik, de a szerzők életkora gyanúsan eltér egymástól (születési évük: 1954, 1964, 1970). Mégis közös mindhármójukban, hogy feltűnően keveset írnak. (Hétköznap nem.)

Kurdy Fehér János: Valóság Museion. Ez a költő úgy ír a pusztulásról, a romokról, hogy közben minden sorában érezzük: az örökkévalóságnak fogalmaz. Illetve persze csak a lehetséges (reális) örökkévalóságnak, amint azt minden okosabb költő tudja, vagyis csak pár száz, esetleg pár ezer évre. Versei okos versek, egy majdnem bevett szóval esszéversek. Sokat ír Kurdy Fehér költőkről, festőkről, filmekről, rendezőkről (*Eliot, Magritte, Marienbad, Greenaway,* stb.), valamint a bennük motoszkáló görcsös és ijesztő elméletekről, mint például: „A gyilkosság mint a mestermű létrehozásának problémája". Ezek után csodaszámba megy, de igaz: Kurdy Fehér Jánost mégsem érte el az „okos költők" végzete, az, hogy okosabb, mint a versei. A versek esszészerűségük ellenére ihletett versek maradtak, melyeket időnként azután egy-egy félelmetesen jó sor szakít meg. Ilyesmik tényleg állják majd az időt: „a tapasztalást biztonságba helyezni", vagy: „az éjszaka tömör tükrében a telefon mellett aludtunk el". Utóbbinál hullafáradt, szép szerelmeseket képzelek el, akiket távszakítás közben nyom el az álom.

Poós Zoltán Barokk fizikája talán nem lepi meg azt, aki ismeri Poós két eddigi verseskönyvét. Arra gondolok, hogy bennük visszanyeri eredeti jelentését egy holtnak hitt kifejezés: tájleíró költészet. „A készülék a kisüt mellett, melyből titkolózva szivárog a víz, és a virágok – ezek fontosak." Poós képes arra, hogy irodalmi közhelyeknek visszaadja az eredeti értelmét. Ha ő leírja ezt: falu, akkor tényleg faluról van szó, és nem csak a falu szóról egy versben. És másfajta közhelyekkel is különleges a viszonya. Le mer írni ilyen mondatot, hogy „Hány beruházási döntést vitatnak meg a városatyák?" Nincs hely, hogy ide idézzem az egész verset (Budapest), de érdemes végigolvasni, hogyan darálódik bele ez az újságmondat a költészetbe. Nem véletlen a bedarálás szó, mert Poós Zoltán verseit valami megmagyarázhatatlan erő is átjárja, időnként formálja is. Aki szereti a Laibach nevű zenekart, az inkább megértheti ezt: kiérezhető valami sosem volt totális állam monumentális, de gyerekes tanítása a szépségről, az erőről és a tisztaságról. Szlogenekben. Ezeket Poós megbocsátó iróniával használni tudja: „Akkor örök barátságokat kötöttek és oldottak fel az ifjak." A Poós-verseket ezer közül is megismerném.

Bodor Béla: A nevek születése. Elölről kezdtem olvasni, és azt hittem, hogy ez a verseskönyv kifog rajtam. Figyelmeztetésül mondom, hogy el lehet kezdeni hátulról is. Ajánlom, hogy először a prózát, A Dionüszoszdobókockát olvassák el. Ez pár soros elmélkedésekből, de főleg kis történetekből áll, amiket kockán vet ki valaki. Minden kis rész úgy fejeződik be: Dobok. Játéknak sem rossz összeszámolni a témákat, hogy vajon ténylegen hat darab van-e belőlük, ahány oldala van a kockának, vagy sem. Megismerve a témákat, már nem értjük, mi volt nehéz a könyv elején. Egy gyerekkori környék házai, állatai, vizei, tárgyai, emberei, román katonai temetője. Ami pedig a látszólagos bonyolultságot adta, az egyszerűen a pontosság. És a pontosság az, ami miatt nem tartom lehetségesnek idézni a kötetből. A sorok fogják és nem engedik egymást. Ezzel szemben ki kell jelenteni, hogy Bodor Béla egységes és gyönyörű verseskönyvet írt. Tulajdonképpen egyetlen vers az egész. De az nagy.

Kurdy Fehér János: Valóság Museion. (JAK-Füzetek 89.)

Poós Zoltán: Barokk fizika. (Seneca Kiadó)

Bodor Béla: A nevek születése. (Seneca Kiadó)

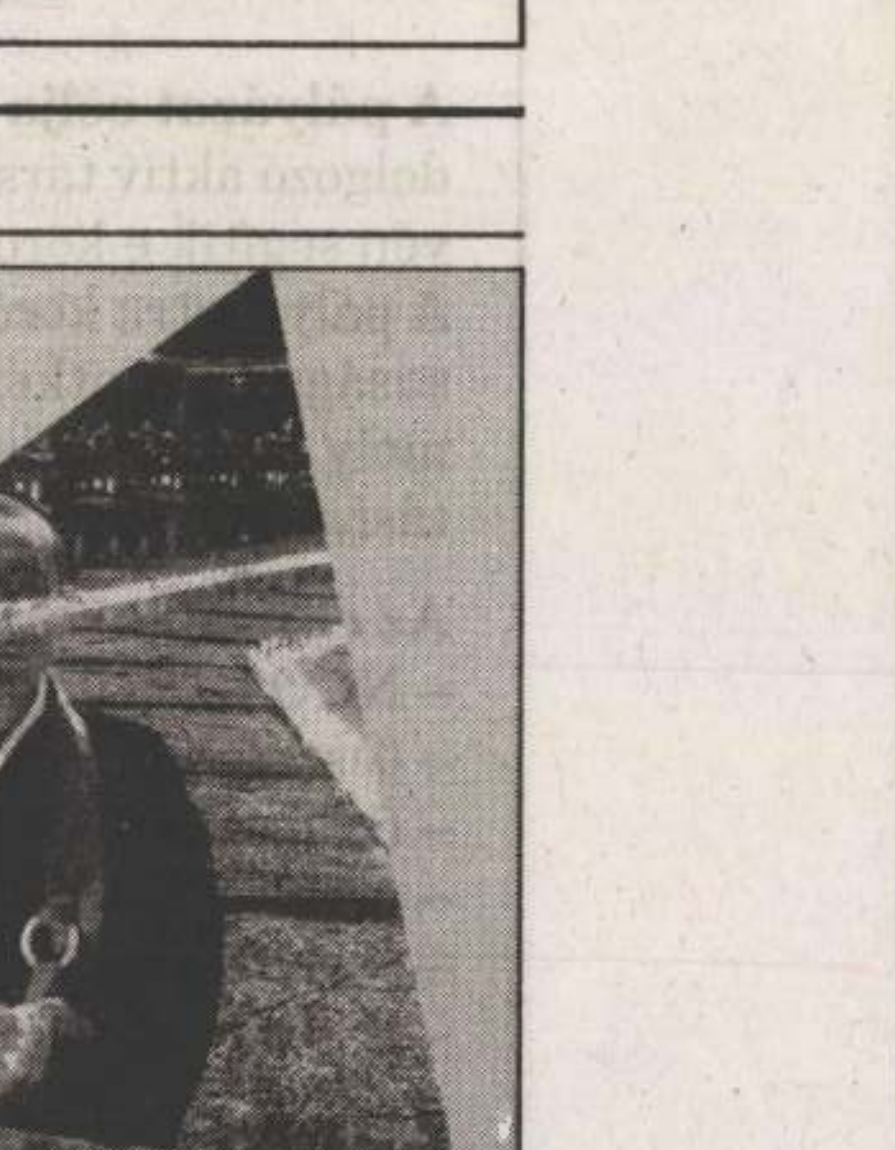

... a szovjet ...onását az-

Almásy Aladár

Jobb adni, de...

Van egy régi jogszabály, amelyről írt Varga Zoltán Érdi lakos, és valóban azt az illetékes felső szervek elfelejtethették. De szükséges azt a jogszabályt felülvizsgálni, mert az akkori 100 (száz) forintról mindenki tudja, hogy ma mit ér és mit adnak érte. Csupán tíz éve jelent meg az a jogszabály, amelyet most ajánlok az illetékesek figyelmébe – a 12/1987. évi (XII. 24.) EÜM-rendelet határozza meg a 100 forintos összeget. Szomorú, amikor az embernek kérni kell, mert rá van szorulva, és maga a betegség olyan, hogy enni kell. Múltkor egy ismerős cukorbeteg asszony az utcán rosszul lett, és az emberek rámondták, hogy részeg, még a patikai dolgozók is kiálltak, és csak nézték. Ha már rá vagyunk szorulva arra a kis pénzre, akkor az illetékes miniszter úr vegye figyelembe, mennyit ért az a 100 forint régen és mennyit ér most.

Id. Hámori László, Gyál

Legyen közvetítő

Az ingatlanközvetítő a garancia ingatlancsalók ellen. Egyre többfelől hallom, olvasom, hogy elszaporodtak az ingatlaneladásokkal elkövetett csalások. Szinte már azt hisszük, hogy ezzel a bűnözési módszerrel is „együtt kell élnünk". Nos, egyáltalán nem kell. Az ingatlancsalások szinte teljes biztonsággal kikerülhetők. Erre garancia lehet az ingatlanközvetítő iroda! Rögtön hozzá kell tennem: tisztességes ingatlanközvetítő irodára gondoltam. Az ingatlanközvetítő nem címközvetítő. Óva intek mindenkit attól, hogy bárkinek fizessen a megadott címekért. Tisztességes ingatlanközvetítő nem kér, el sem fogad anyagi ösztönzést eladótól és vevőtől egyszerre. Vagy az egyiktől vagy a másiktól, de „két lovat megülni egy fenékkel nem lehet". Tisztességes ingatlanközvetítő nem vállal „nettó" szerződéseket. Azaz olyan szerződéseket, ahol az eladó azt mondja: „ad nekem ötmilliót, a többi a magáé!" Tisztességes ingatlanközvetítő nem ír kétféle árat a megbízási szerződésbe. Nem ismert olyat, hogy „limitár". Más dolog, hogy ha érkezik egy „bona fide" ajánlat, akkor kötelessége ezt az ajánlatot az eladóval közölni. Tisztességes ingatlanközvetítő csak telephelyének közelében vállalja ingatlanok közvetítését. Egyszerűen azért, mert egy ingatlanközvetítőnek nemcsak ismernie kell az általa kínált ingatlant és a környéket, hanem személyesen kell az ingatlant bemutatni az érdeklődő vevőknek.

Dr. Dobrodinszky Dénes, Budapest

Hályoggate

A titkosszolgálat működését lehet fenntartásokkal fogadni, nem szeretni, kritikai véleménnyel illetni, egy-egy mellékfogását túldramatizálni, „fejek hullását" követelni, sőt politikai hecckampányt is lehet ezáltal indítani (hisz közeleg az új választás), de a szolgálatot megszüntetni, tevékenységéről lemondani jelen társadalmi, gazdasági, politikai körülményeink között – éppen a működő demokrácia és intézményrendszerei érdekében – aligha lehet. Valószínű, nem túlzottan tévedek, ha azt állítom, hogy a napjaink demokráciáját építők (sehol!) sem makulátlanok valamennyien, de ettől még lehetnek a demokrácia elkötelezett hívei. Vajon ez idáig hány honpolgárnak kellett távoznia a betöltött tisztségéből, választott funkciójából azért, mert róla vagy tudtával valamit megszellőztettek a „titokügyérek" dossziéiból. Vajon nincs-e „hályoggate" komplexusa annak, aki a demokrácia és a személyiségi jogok fennen hangoztatása mellett csupán egy irányban pillácsol, s réveteg politikai bugyutaságában képes odáig eljutni, az újabb „titokgate" kapcsán, hogy a lassan izmosodó honi demokrácia sorsáról csak úgy (?!) dönt, hogy inkább „az" legyen, mint „emez" maradjon. Hátborzongató, akár az „elmeszonda" kiagyalása. Kár, hogy mindkettőnél nagyon is kilóg az a bizonyos „lóláb". Ezt nem észrevenni már több mint felelőtlenség. Persze a titkosszolgálat ettől függetlenül vagy éppen ennek ellenére rendületlenül a „maga útját" járja tovább, s minden bizonnyal nem is eredménytelenül.

Zámbó B. Endre, Budapest

Emlékezzünk

Tizenöt éve halt meg Szigetszentmiklós szülötte és díszpolgára: Ádám Jenő. Az ünnepi évforduló kapcsán hangverseny zajlott a helyi református templomban május 11-én. Nem csupán a lokálpatriotizmus miatt lehettünk hálásak a Teremtőnek a kiváló zenepedagógus, népdalgyűjtő, zeneszerző létéért, hiszen remélhetőleg Szigetszentmiklósról csak ideig-óráig jut sokaknak eszébe az elhíresült Speed diszkó, de Ádám Jenő neve mindaddig fenn marad, amíg a kultúra lesz a földön. És túl a Kodály-módszerként megismert zeneelméleti módszertana miatt, például azért is, mert megalkotta a világ cserkészlányainak egyetlen indulóját. Szülőházának emlékmúzeumában arról is meggyőződhet bárki, hogy képzőművésznek is kiváló lett volna, hiszen igen figyelemreméltóak gyermekkori olajfestményei vagy az 1944-es, légitámadásos időkben „elkövetett" ceruza- és tusrajzai az ornamentika területén, amit önmaga „irka-firkának" minősített. A rendkívül gazdag tárgyi örökség megőrzése és kiállítása Vőő Imre múzeumigazgatót dicséri, aki megszállottként évtizedek óta szolgálja az Ádám Jenő kultusz elterjedését. Neki is köszönhetően hatodik éve működik zeneiskola városunkban, az ünnepelt nevét viselve. A növendékek és a meghívott fővárosi leánykórus méltó színvonalon emlékeztek meg a Kossuth-díjas művészről. (1997 májusától újabb neves személyiségre emlékezhet a helyi társadalom. A napokban ugyanis – fájdalom – elhunyt Takács Marika, aki a tv hőskorából is ismert, néhány éve visszavonult bemondónő volt. Őt is városunk „adta" a nagyközönségnek.)

Mihálovics Zoltán, Szigetszentmiklós

EZEN A NAPON

Távozás Kabulból

Kilenc éve, 1988. május 15-én kezdődött meg a szovjet csapatok kivonása Afganisztánból. Moszkva még 1979 decemberében indította meg invázióját hazánkná mintegy hétszer nagyobb ázsiai szomszédja ellen. A „jogcím" az volt, hogy a szovjetek által támogatott kormányzatot veszély fenyegeti. A moszkvai erők megjelenése után azonnal kirobbanó szovjetellenes gerillaháború során egymást váltották az invázió erők által támogatott kormányok, s bár Moszkva súlyos veszteségeket szenvedett (a hivatalos adatokban 13 310 halottat ismertek be, szakértők az afganisztáni veszteségeket mintegy 25 000 halottban és 50 000 sebesültben adták meg) – a kivonás gondolatát 1985-ben először Gorbacsov említette meg szűk körben. 1988 áprilisában Genfben aláírták az Afganisztán-megállapodást Pakisztán és Afganisztán között, végül is ez az egyezmény írta elő a szovjet erők kivonását azzal, hogy annak 1989. február 15-ig be is kell fejeződnie. Az ENSZ a genfi megállapodás szerint Kabulból és Iszlámábádból ellenőrizhette a csapatkivonást. Az afganisztáni ellenállás erőit azonban Genfbe nem hívták meg. Genfben nem döntöttek abban a fontos kérdésben, hogy a kivonulás után Moszkva a kommunista afgán erőknek, az USA és Pakisztán pedig az egykori ellenállóknak nem szállíthat tovább fegyvert. Ez az egyik oka, hogy a szovjet csapatok kivonulása után azonnal kirobbanó és a különböző fegyveres csoportok közötti polgárháború még napjainkban is tart. 1992–1993-ban megállapodtak ugyan a tádzsik Rabbani elnökségében és a pastu Hekmatjár miniszterelnökségében – ám a lakosság 50 százalékát jelentő pastu és 25 százalékát adó tádzsik etnikum közötti súlyos feszültség nem csökkent.

Notarius

AZ UTCA HANGJA

Mit szól, ha Gáborból Gabriella lesz?

Gyimesi Kálmán (51)
köztisztviselő

Maximálisan magánügynek tartom. Véleményem szerint egészséges embernek nem fordul meg ez a gondolat a fejében. Azokat, akik már eleve úgy születnek, hogy fiúk, lányok is lehetnének, talán még sajnálom is. Egy egész életen át azon vívódhatnak, hogy kik is ők valójában. Talán még barátnak is elfogadnám, ha a személyisége megfelelne az én elvárásaimnak. De a barátságunk rögtön megszakadna, ha az intim zónámhoz próbálna közeledni.

Zsólyomi Zsolt (30)
barlangász

Ez mindenkinek a saját problémája, nincs jogunk ítélkezni. A világ rendje megváltozott, a férfiak elnőiesedtek, a nőknek pedig muszáj megkeményedni, hogy a mai versenyhelyzetben megálljják a helyüket. Azt hiszem, ha egy ilyen átoperált férfival találkoznék a barlangban, aki előtte nő volt, továbbra is úgy vigyáznék rá, mint egy nőre, mert a teljes fizikumát szerencsére még nem tudják megváltoztatni az embernek.

Lakk Annamária (22)
tanuló

Nagyon rossz véleménnyel vagyok ezekről az emberekről. Meggyőződésem, Isten nemhiába teremtett minket nőnek és férfinak. Mindkét nemnek megvannak a maga szépségei. Neveltetési problémának tartom, ha valaki nincs tisztában azzal, hogy neki hogyan is kellene viselkednie. A homoszexualitást kutató tanulmányok is ezt tartják. Meg is kapják Istentől a büntetést, gondoljunk csak az AIDS-re.

Oláh Anna (13)
tanuló

A mai fiatalok annyi különös dolgot művelnek, meg kell tanulnunk mindent elfogadni. Lehet, hogy ők ettől lesznek boldogok. Semmivel sem ítélem el jobban ezeket az embereket, mint a kábítószereseket vagy a prostituáltakat. Ez magánügy, de azért nem szabad úgy kezelni, mint természetes jelenséget. Sokszor gondolkozom azon, hogy milyen lesz akkor a világ, ha az én gyerekem lesz akkora, mint most én. Bevallom, félek.

GYIA
Gyermek és Ifjúsági Alapprogram

A Gyermek és Ifjúsági Alapprogam Tanácsa és a Népjóléti Minisztérium pályázatot hirdet a családi életre nevelést és az egészséges életmódot fejlesztő programok támogatására „D" kategória

A pályázat célja támogatni azon gyermekekért és fiatalokért közvetlenül vagy közvetve dolgozó aktív társadalmi szervezetek, egyesületek munkáját, amelyek tevékenységük révén segítik e korosztályok nevelését a családi életre és az egészséges életmódra.
A pályázatra korosztályi és segítő társadalmi szervezetek, alapítványok, közhasznú társaságok jelentkezhetnek programjaik finanszírozására. A pályázat során magánszemély és profitorientált gazdasági tevékenységet folytató szervezet nem kaphat támogatást. Nem támogatunk direkt sporttevékenységet.

Az elbírálás során előnyt élvez:
– NGO-k (civil szervezetek) modellértékű programbeli és szervezeti együttműködése,
– összefogás szakmai és civil szervezetek között,
– (korosztályi) segítő (multiplikátor) képzés,
– prevenció, intézetből kikerült fiatalok utógondozása,
– regionális összefogáson alapuló programok,
– olyan tevékenységek, amelyek veszélyeztetett csoportokat segítenek.

A „D" pályázati kategória támogatására a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa és a Népjóléti Minisztérium összen 60 millió Ft-ot fordíthat.

A pályázat útján elnyert támogatás 1998. június 30-ig használható fel.
A beérkezett pályázatokat az alábbi feltételek esetén nem tudjuk elfogadni:
– késedelmes postára adás,
– az adatlap hiánya,
– az adatlap hiányos kitöltése,
– rossz kategóriába való sorolás,
– a nevezési díj befizetését igazoló feladóvevény-másolat csatolásának hiánya,
– a lejárt határidejű GYIA pályázati pénzek elszámolásának hiánya,
– a valósággnak nem megfelelő adatok közlése.

A pályázattal nem támogatunk beruházást, felújítást és tárgyi eszközbeszerezést.

A pályázat anyagát két példányban kérjük benyújtani!
A pályázaton való részvétel díja 1200 Ft pályázatonként.

A pályázathoz szükséges egységcsomagot a Megyei Önkormányzati Hivatalok Művelődési Osztályán lehet beszerezni munkaidőben az alábbi címeken:

Baranya Megyei Önkormányzat	7601 Pécs, Rákóczi utca 34.
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat	6001 Kecskemét, Deák Ferenc tér 3.
Békés Megyei Önkormányzat	5600 Békéscsaba, Derkovits sor 2.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat	3501 Miskolc, Városház tér 1.
Csongrád Megyei Önkormányzat	6701 Szeged, Rákóczi tér 1.
Fejér Megyei Önkormányzat	8001 Székesfehérvár, Szent István tér 9.
Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat	9001 Győr, Árpád u. 32.
Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat	4001 Debrecen, Piac utca 54.
Heves Megyei Önkormányzat	3301 Eger, Kossuth Lajos utca 9.
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat	5000 Szolnok, Kossuth tér 9.
Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat	2800 Tatabánya, Fő tér 4.
Nógrád Megyei Önkormányzat	3101 Salgótarján, Rákóczi út 192.
Pest Megyei Önkormányzat	1054 Budapest, Városház utca 7.
Somogy Megyei Önkormányzat	7401 Kaposvár, Csokonai út 3.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat	4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.
Tolna Megyei Önkormányzat	7100 Szekszárd, Mártírok tere 11–13.
Vas Megyei Önkormányzat	9700 Szombathely, Berzsenyi tér 1.
Veszprém Megyei Önkormányzat	8200 Veszprém, Megyeház tér 5.
Zala Megyei Önkormányzat	8900 Zalaegerszeg, Kosztolányi utca 10.

A fővárosi igénylők a Pest megyei címen, illetve a Gyermek és Ifjúsági Központ (1146 Budapest, Amerikai út 96.) információs pultjánál juthatnak az egységcsomaghoz.

Az egységcsomag átvételének első napja: 1997. május 15.
Átvétel utolsó időpontja: 1997. június 13.
A pályázat postára adásának határideje: 1997. június 13.
Cím: Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Titkársága **1357 Budapest, Pf. 2.**
A pályázatok támogatásáról a szakértői testület javaslata alapján a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa és a Népjóléti Minisztérium 1997. július 3-áig

A pályázat eredményét a döntést követő nyolc napon belül az országos sajtóban a tá ság közzéteszi, s az eredményről valamennyi pályázót értesíti. Azon pályázókkal, Tanács döntése alapján támogatásban részesülnek, a Gyermek és Ifjúsági Alapp Titkársága szerződést köt.
A pályázaton nyertes azon szervezetek, akik jogszabályban rögzített módon műk höz bejegyzésre, regisztrálásra kötelezettek, a szerződéskötéshez kötelesek má mellékelni az ezzel kapcsolatos dokumentációt. Ezenfelül a nyertes pályázókna sőbb a szerződéskötés időpontjáig igazolniuk kell a pályázatban megjelölt önrés tét. Ha a nyertes pályázókkal a támogatási szerződés megkötésére – a Gyerme sági Alapprogramnak fel nem róható okból – harminc napon belül nem kerül sor gatásra vonatkozó döntés automatikusan érvényét veszti.
A pályázatról a 251-6487-es telefonszámon lehet érdeklődni.

Dr. Koncz István
a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsának elnöke

Almásy Aladár

Grafi Zsuzsa

Kiállítás Veszprémben a Művelődési Házban.

„Gémeskútnak gemeskúttal" c. műve (említve).

Napló (Veszprém)

1979 o 24. 4.

Veszeli Lajos: Színvonalas kiállítás, – halvány érdeklődés.

Almássy Aladár

Almássy Aladár grafikusművész kiállítása a budapesti Helikon Galériában nyílt meg.

— ; Új kiállítások,
Művészet, 1979. ~~szeptember~~ december – 47. lap.

Almási Aladár: grafikus

L: Banga Ferenc

–: Megtyílt a X. miskolci graf. biennálé 7.

Nemszabadság, Bp. 1979 dec. 4.

Almásy Aladár, grafikus

L. Hincz Gy.

Rózsa Gy. Grafika festikorban 7.

Népszabadság, Bp. 1979. dec. 12.

Almássy Aladár, grafikus

L: Kovács Tamás

Rózsa Gy: Jó tárlat, szűk körben 7.

Népszabadság, Bp. 1977. dec. 21.

Almásy Aladár grafikusművész

A 10. miskolci országos grafikai biennálen szerepeltek a művész lapjai. – Az anyag gerincét a középgeneráción tartozó művészek munkái alkották. Ide sorolható Almásy Aladár a nagydíjas Banga Ferenc, továbbá Szemethy Imre.

Dobrik István: Képek és kérdések a 10. miskolci országos grafikai biennále után.
Napjaink, 1980. 2. 28. old.

Aknády Aladár

neve említve Dobrik István:Képek és kérdések, a 10.miskolci országos grafikai biennálé után c. cikkében./A cikket lásd Peledy Gyulánál/

Napjaink 1980.február 28.o.

Almásy Aladár, grafikus.

L: Fónyi Géza

Láncz S: Kéfzőműv. krónika 155-157

Jelenkor. Pécs 1980. febr- XXIII/2.

Almásy Kadar, grafikus

L. Fülöp Miklós

P. K. J.: Festő a „Vajda-balladából"
Népszabadság, Bp. 1980. febr. 16.

7.

Almássy Aladár

A szürrealisztikus elemekkel dolgozó alkotók legereditibb je Almássy Aladár, Ágas-bogas, bogár ízületekre emlékeztető formái, pszichologizáló témái egyéni utánozhatlan szemléletéről tanuskodnak.

Lóska Lajos: Egy jól fésült biennale.
Művészet, 1980. április – 10. lap.

Almásy Aladár: grafikusművész

A tárlat megnyitásáig rajzkiállítás még nem volt hazánkban. Ez az első tárlat, mely a rajz műfajához kötötte magát. – Almásy Aladár művei szerepelnek a tárlaton.

Horváth György: Rajzkiállítás a Nemzeti Galériában. Magyar Nemzet, 1980. máj. 1.

Almássy Aladár

A művészszínes cenzora
rajzokat alkot.

Kunák Emese: Az autónom rajzsol — . . .
Művészet, 1980. november — 15. lap.

Almásy Sládár, [ ]

L. Bukta Imre

P. Kücs J.: A feszültség feloldható

Népszabadság, Bp. 1980. dec. 31.

7.

Almási Aladár grafikusművész

a Műcsarnokban rendezték meg a Stúdió '70 című kiállítást, melyen szerepelt a művész grafikája.

Fecske András: Újabb célok felé...
Dolgozók Lapja, 1971. jan. 25.

Almásy Aladár

Szürrealista művész Almásy Aladár. Rajzai fenomnak, kompozíciói részletgondagok.

Sóska Lajos: Tények és lehetőségek
Művészet, 1981. február – 4. lap.

Almásy Aladár, grafikus

L: Váli Dezső

P. Szücs J: B.E. itt nem jár soha 7.

Népszabadság, Bp. 1981 febr. 20.

Almássy Aladár

Méltatás.

Kunák Emese: A megújuló Miskolci...
Művészet, 1981. április – 58. lap.

Almásy Aladár, grafikus

L. Lacza Márta

P. kűrs): Türelmi idő 7.

Népszabadság. Bp. 1981 ápr. 29.

ALMÁSY ALADÁR

emlitve ld. Decsi Ilona

Fecske András: D.I. grafikái. Hatvani Galéria
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/29.sz.4.o.

egendáiból. (Az is, az

:tos és nevetséges kö-
k azért nem vesszük
sak egy kicsivel idébb,
sbé várni Babitstól, a
a groteszket. Azt írja
készülő *Jónás könyve*
bizonyosan eltolódott
: ezt. Kevés bonyolul-
elett a töknek". Nem
mű mosolyt vált ki az
ás is, persze.
egói közt a legobjekti-
ártva. Mondhatnánk:
ténetben, cselekmény-
tében. Vannak itt más
ivők, már ahogy azt a
angsúlyoznám (amely
lángelméjűen válik el),
ntétből épül, valahogy
Ür – Jónás megszökik.
róla, hogy Ninivének
könyv nélkül tudottat
égzet-drámák klimax-
i fejbe az olvasót, mint

a „kórus"-tól körülvé-

Almásy Aladár, grafikus

L: Németh József

R. Gy. Grafika és kerámia 7.

Nincszabadság, Bn. 1981. okt. 28.

Almássy Aladár; grafikus

L: Banga Ferenc

_. Megnyílt a XI. grafikai biennálé Miskolcon 7.

Ni szavazás Bp. 1981 dec 1

Almásy Aladár

Szuromi Pál: Triptichon
Országos tárlatok Kegedin
és Vásárhelyen

Művészet, 1982. január

Almássi Aladár

Kvunák Emese: Egy műfaj önismerete.
XI. Miskolci Grafikai Biennale

Művészet, 1982. február

Almássy Aladár, grafikus

Az Országos Képzőművészeti Kiállítás április 5-én nyílt meg. – A groteszk, abszurd vonulatot képviselők legjelesebbjei – Almássy Aladár, Banga Ferenc, Szemethy Imre – most is kitűnő lapokkal vannak jelen.

P. Szabó Ernő: Visszanézni a csillagokra.
Magyar Ifjúság, 1982. máj. 28. 34. old.

Almásy Aladár

Mive szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban -

Almásy Aladár grafikus

neve emlitve, szerepelt a Fiatalok Studió-
jának kiállitásán

Bereczky Lóránd: A fiatalok studiójának kiállitása
Kritika 1979/3 37-38.o.

Abrúdy Aladár, grafikusművész

Az év utolsó hónapjában rendezte bemutatóját a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, melyen szerepeltek a művész művei.

Bereczky Loránd: A fiatalok stúdiójának kiállítása.

Kritika, Budapest, 1949. 3.

Almásy Aladár, grafikusművész

A Magyar Nemzeti Galériában a „Magyar Grafika 1978" címmel rendezett szeregszemlén szerepelnek a művész művei. Japános kalligráfiákká absztrahálja egzotikus vegetációju fantáziavilágát. /említve/.

Wagner István: Mit üzen a grafika?
Magyar Hírlap, 1979. márc. 6.

Almásy Aladár, grafikus

L.: Gross Arnold

P. Hács J.: A tisztelgés helyén 7.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 16.

Almásy Aladár,

L: Samu Kotalin

Rózsa Gy: Hódmezővásárhely kiáll. 7.

Nipszabadság, Bp. 1979 jún. 22.

Almásy Aladár grafikusművész

A Műcsarnokban rendezték meg a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlat 25 éves jubileumi retrospektív kiállítást. — Az utóbbi években fiatalok szerege jelentkezik az őszi tárlatokon, — így Albert Ildikó szobrász, Almásy Aladár grafikus.

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 89. old.

Almásy Aladár, grafikus

L.:Lóránt János

Tandi Lajos:Kiállitási mérleg 91-93.

Tiszatáj,Szeged,1977.október XXXl1/1o.

Almásy Aladár, grafikus

A XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyílt, melyen szerepelnek a művész műrei. Állati szimbolikával emberi dolgokról vall egyéni hangvétellel.

Szabó Endre: A szép és való összhangja. Csongrád Megyei Hírlap, 1977. okt. 23.

Almási Aladár grafikus

Több mint húsz éve minden évben megrendezik a Hódmezővásárhelyi Őszi Tárlatot. – A művész képei szerepelnek a 24. Vásárhelyi Őszi Tárlaton.

Láttuk, hallottuk.

1977. okt. 28. Kossuth, 21.03 V. Gné.

Almásy Aladár

Székesfehérvárott vett részt közös tárlaton.

Napjaink 1977-11-2
Molnár ZS: S tudió tárlatok

Almásy Aladár

"Kalapfelépitmény" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Bencze Klára:"Kapualj" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. jan. 7.
XXII. évf. 1. sz. 8. lap.

Almásy Aladár, grafikus

L: Gácsi Mihály

P. kücsy.: A IX ... 20-21.

Kritika, Bp. 1978 febr. 78/2.

Almási Aladár, [ ]

[. : Sanne Géza

– : A Fiatol képzőmű vészek ... 51

Mozgó Világ, Bp. 1978. ápr. IV/2

Almássy Aladár, grafikus

A 19.-i Szegedi Nyári Tárlat megnyílt, melyen a művésznek rajzai is szerepelnek.

Halász Miklós: Szegedi Nyári Tárlat. Pesti Műsor, 1948. júl. 19. 47. old.

Álmásy Aladár, grafikus

a Magyar Nemzeti Galériában e hó végéig látható a Fiatalok Stúdiójának jubileumi kiállítása, melyen szerepel a művész műve.

Losonci Miklós: A Fiatalok Stúdiójának jubileuma.

~~Losonci Miklós~~
Pest Megyei Ihrlap, 1978. dec. 6.

Almásy Aladár, grafikus

L: Lóránt Zsuzsa

P. Kűrs J.: Játszani is engednek 11

Népszabadság, Bp. 1978. dec. 10.

Almády Aladár grafikus

„Duplafejű vándor a gémeskúton"
rézkarc, 36,4 × 43 cm
„A gémeskút gyűjtőjére ismét locsolnak"
rézkarc, 35,4 × 39,2 cm
„Gémeskúttal gémeskúttal vakargolt"
rézkarc 33,8 × 38,5 cm
szerepelt a Stúdió 1978-as Vallomásán
– katalógus a tárgyalóban –

Almási Aladár grafikus

A Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek a művész filozófikus lapjai.

Láttuk, hallottuk ...

1977. VIII. 21. 10.33 Petőfi - Vué -

Almási Aladár

"Illusztráció" c. rajzát hozza a lap. Repr.

Fenti rajzot lásd: Vadas József: "Meglátni és nem szeretni" c. cikkének hátlapján, Lantos Ferenc nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 6.
XXI. évf. 32. sz. 14. lap.

Csernay László

Méltatás

Pogány Gábor: Fiatalok a Műcsarnokban.
Művészet, 1977. május - 5.oldal.

Almásy Aladár, [ ]

L: Kéri László

P.Szücs J.:Jegyzetek ... 7.

Népszabadság, B. 1977. ápr. 8.

Almásy Aladár

"Elveszett egyensuly" c. képét bemutatja a lap.
Repr. ---

A képet lásd: Révész Napsugár nevénél, "Illusztráció" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 17.
XX. évf. 16. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

Egy gondolat....

Alföld 1984/8/

Almásy [ ], grafikus

L. Kalmár István

P. hűcs-juliane: Rézkarcok elaluds előtt. 7

Nepszabadság, Bp. 1970 szept. 5.

Almási Aladár, grafikus

Lásd: Kovács Tamás

Rózsa Gyula: Moralisták 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 27.

Almásy Aladár

ALMÁSY ALADÁR: ÁM A FEJSZÉS PELIKÁN
IDŐJÓSLATOT TARTOTT

Almásy Aladár, festő grafikus

L: Batári László

– Közművelődés, klubkéradó: –

46

Új Tükör, B p. 1986. ápr. 27.

XXIII/17

Almásy Aladár, grafikus

L: Varga Géza

– Közműcelődés, Klubhíradó ...

46

Új Tükör, Bp. 1986. ápr 13

XXIII/15

Almásy Aladár, grafikus

L. Kő Pál

– Heti ajánlat

3

Új Tükör B p. 1986. jan. 26.

XXIII/4

Almásy Aladár
grafikusművés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
1983 JUL

1021

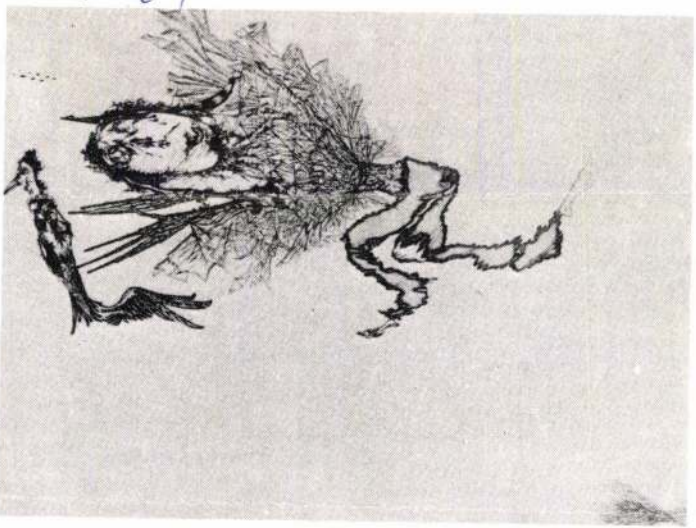

vált volna a bibliográfi
is inkább, mivel a me
helynevek száma nem r
143 l.)

**Június 1-ig a szerk
érkezett periodiku
nyok és munkabeszámolók:** *Gazdaságpolitikai Tájékoztató. 1983/4. sz., április.* (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján; [Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, „Gyászkeretes bibliográfiák":] *Illyés Gyula (1902—1983); Gyarapodási jegyzék 1982.* (Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Veszprém); *Irodalomkutatások. Az általános és a szakkönyvtárakban elvégzett irodalomkutatások jegyzéke. 1983. május.* (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); sz. Kny. a *Vasi Szemle* 1982/2., 1982/4., 1983/1. számaiból); *Vezetői Információ. 14. sz., 1983. máj. 4.* (Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola, Főiskolai Könyvtár, Győr); *Világszerte. Az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum információs szolgálata. 1983/7., 1983/8., 1983/9. sz.* (OPKM) — *Az Országos Széchényi Könyvtár működése 1980-ban és a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkája 1980-ban* (Kny. az OSZK 1980. évi évkönyvéből).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 12.
ALFÖLD
Debrecen

1021

Almási Aladár

Almási Aladár rézkarca

2. VADÁSZAT

Istenke, áldd meg a magyart,
adj néki vaddisznó-agyart,
hogy agyarságát megcsodálják
s hozzák érte a pénzt az árják.

3. INTERPELLÁCIÓ

Számos szamarad replikázik:
megint török van zab helyett.
De szamaradnak juthat más itt,
mint török
vés és becsü
let?

4. MESE

Bennünk van Felemeltfejü-ország,
benne élnek a felemeltfejüek,
Nemalkuszom a vezetőjük és
Törődömök a szárnysegédei.

Midőn reggel becsukják a kaput
s nekivágunk a leszmajdvalahogyoknak,
belül éjszaka van, s nyilván mélyen alusznak
a felemeltfejüek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 AUG 26

Hajdúbihari Napló

Almási Aladár

ALMÁSI ALADÁR: KÉMÉNYSEPRŐ (TOLLRAJZ)

1021

fontos, hogy egyedi darabot tart-e a kezében, az sem izgatja, hogy hányadik példánya ez a tárgyának. Megszokta a ruhában, bútorban, cipőben a konfekciót.

Nagyobb veszély magát a népművészetet fenyegeti: fölöslegessé válik új és új motívumok művészi értékű feldolgozása, az ismétlődés, a mechanizmus, a begyakoroltság kerül az alkotás helyébe. Az egykori művészi tárgyból piaci áru lesz, amely megőriz ugyan bizonyos külsőségeket, de elveszíti a lényeget: az alkotás megismételhetetlen egyszeriségét.

Az sem lenne jó persze, ha csak egyedi darabok készülnének. Azokat ugyanis kevesen tudnák megfizetni. De a népművészetet pártfogoló, támogató, irányító szerveknek erőteljesen meg kellene különböztetniük egymástól az egyedi darabokat, a valóban önmagában is értékes tárgyakat a tömegtermelés darabjaitól. Lehetőséget kellene teremteni, hogy azok az alkotók, akik a tömegtermelés helyett az egyedi alkotásokat választják, ugyanolyan anyagi megbecsülést kapjanak. Védeni kellene a nevüket ezeknek az alkotóknak. Nem hiszem, hogy egy képzőművészeti kiállítás elképzelhető úgy, hogy „szabolcsi grafikusok" vagy „böszörményi piktorok" felirattal lássák el a művek egy-egy csoportját. Ezért nem fogadom

Almási Aladár

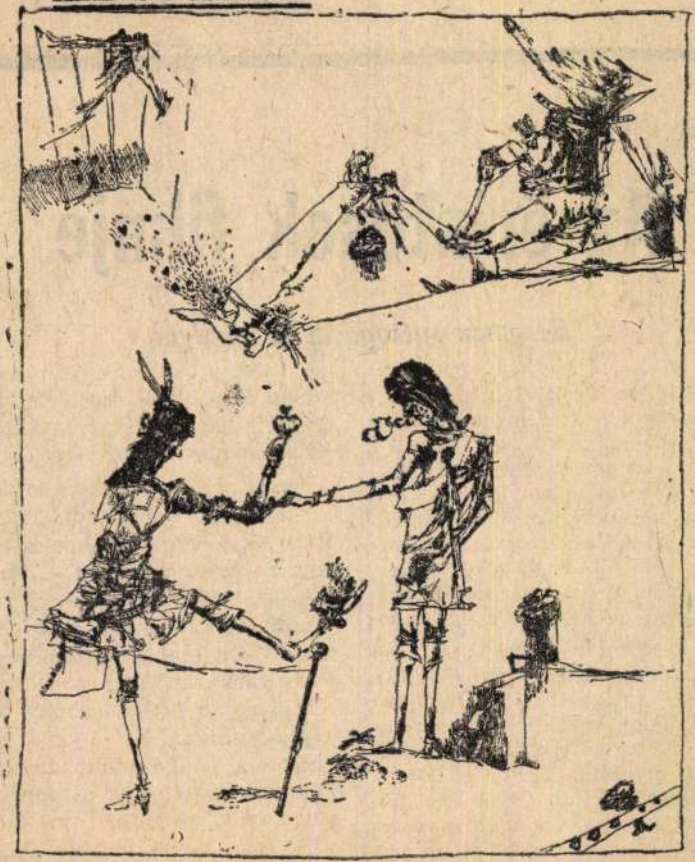

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 17.
XIX. évf. 2o. sz. 11. lap.

RSI ISTVÁN:

Az érintések filmje

Bergman suttogásai és sikolyai

égi bútorok, régi képek, régi di-
, de a korhoz nem kötődő szép
k, pompás, régi evőeszközök,
elő ívű gyertyatartók és ter-
zetesen gyertya-világítás, régi
, a szobalány régimódi pukked-
A brutalitások eszközei is kor-
ok: öngyilkossági kísérlet kés-
a, nem-áhított házastársi örö-
ellen üvegcserép a vaginába;
n a cselédlánynak.

időtlen környezet csaknem
esei világossággal ülteti be-
: időtlen tragédiákkal, az em-
örök kérdéseivel kell farkas-
et néznünk. Mindenekelőtt a
alással. Ágnes fulladásos hal-
isa a maga borzalmas való-
ségével idegtépően, megrendí-
szuggerálja belénk: mindenki
nak hal meg, itt nincs segít-
a végletes egyedüllét felold-
lan. Talán csak az animális
közelség áraszthat némi eny-
. De a két nővér: Karin és

szik a magabiztos és élveteg öregúr elé az ágyra, és arcát összekeni az altestéből kiömlő vérrel.

Az érintések világába tartoznak az evések is. A halott fiáért imádkozó Anna vad, természetes egészséggel harap az almába. Az orvos — Mária szeretője — úgy csap le minden falat ételre, hirtelen fejmozdulattal, mint valami keselyű; mozgásában ugyanaz a céltudatos, szinte gépies mohóság, mint Mária kacérságaiban. A diplomata-férj vacsorája önálló tanulmányba kínálkozna: az élveteg alaposság átsüt a nyugat-európai konvenciók páncélján. Ez az ember, diplomáciai elegenciájával, mindent megrág, kiélvez, elfogyaszt, érintésétől tárggyá válik minden. A hozzá méltóan fegyelmezett Karin, roppant alvilágát ideig-óráig még visz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUL - 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almási Aladár
1021

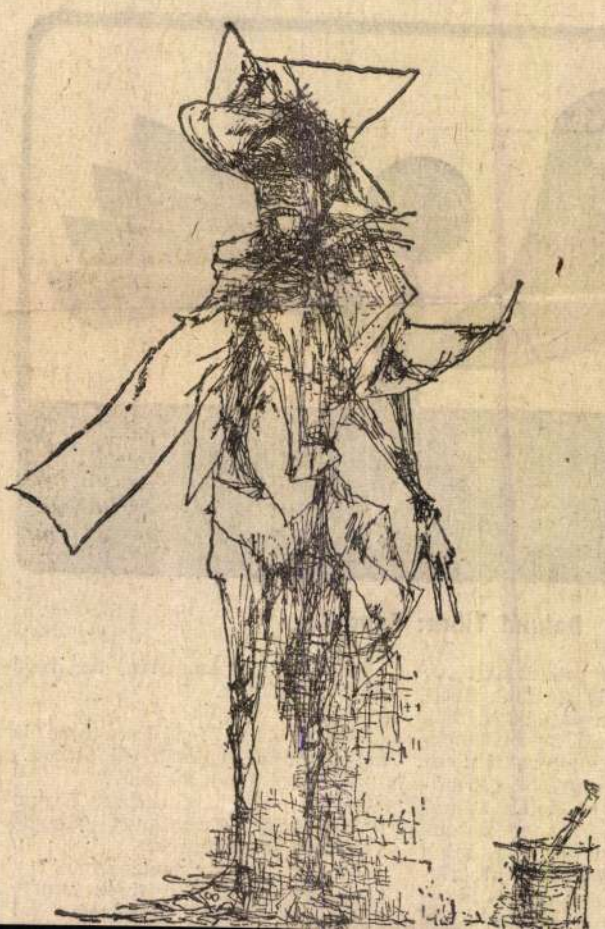

Almási Aladár rajza

Dohnál Tibor: Repdeső

e, aki egy rohadt strici ... hogy 350 forintot fizet- egy ócska vaságyért, még nált. Hadd ne részletez- yira beleundorodtam az ogtam a motyómat, bead- öndömet a Keleti Pálya- egőrzőjébe és idejöttem. kibírom egy hétig, talán len megfizethető albérle- nek barátaim, csak isme- nnak, és nyolc halottam akármikor jártam arra, az irodá- ban sose voltak.

— Hol?

— Hol is? A Mező Imre úton. De azt mondják, váltsam ki otthon.

— Miből élnek a szülei?

— Van egy kis kertjük. Barom- fit nevelnek. Aztán meg gyógynö- vényeket szedegetnek.

— Nem kellene őket segíteni?

— Dehogynem, kezitcsókolom.

— Mikor fürdött utoljára?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 MÁJ 4
Almási Aladár
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

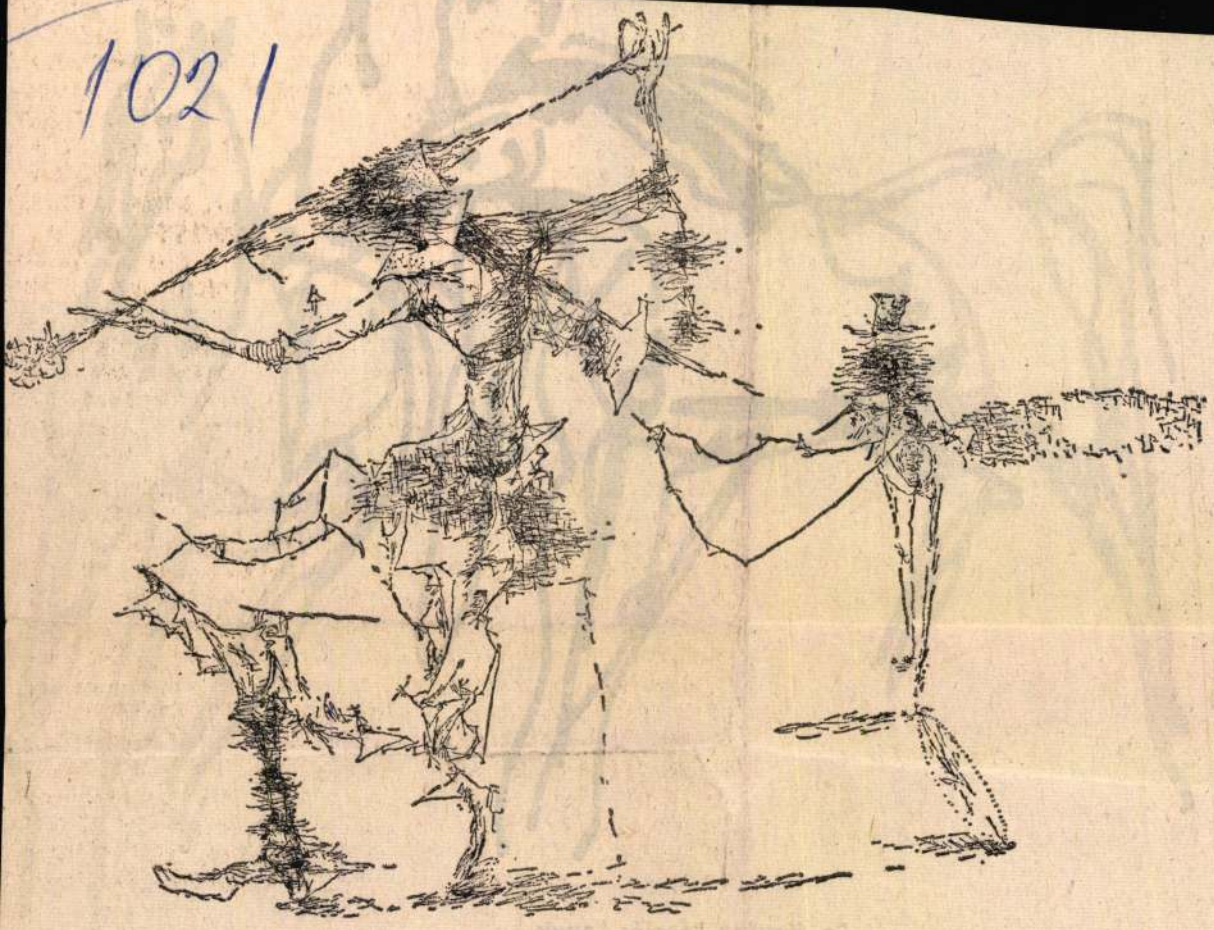

Almási Aladár: Lovag

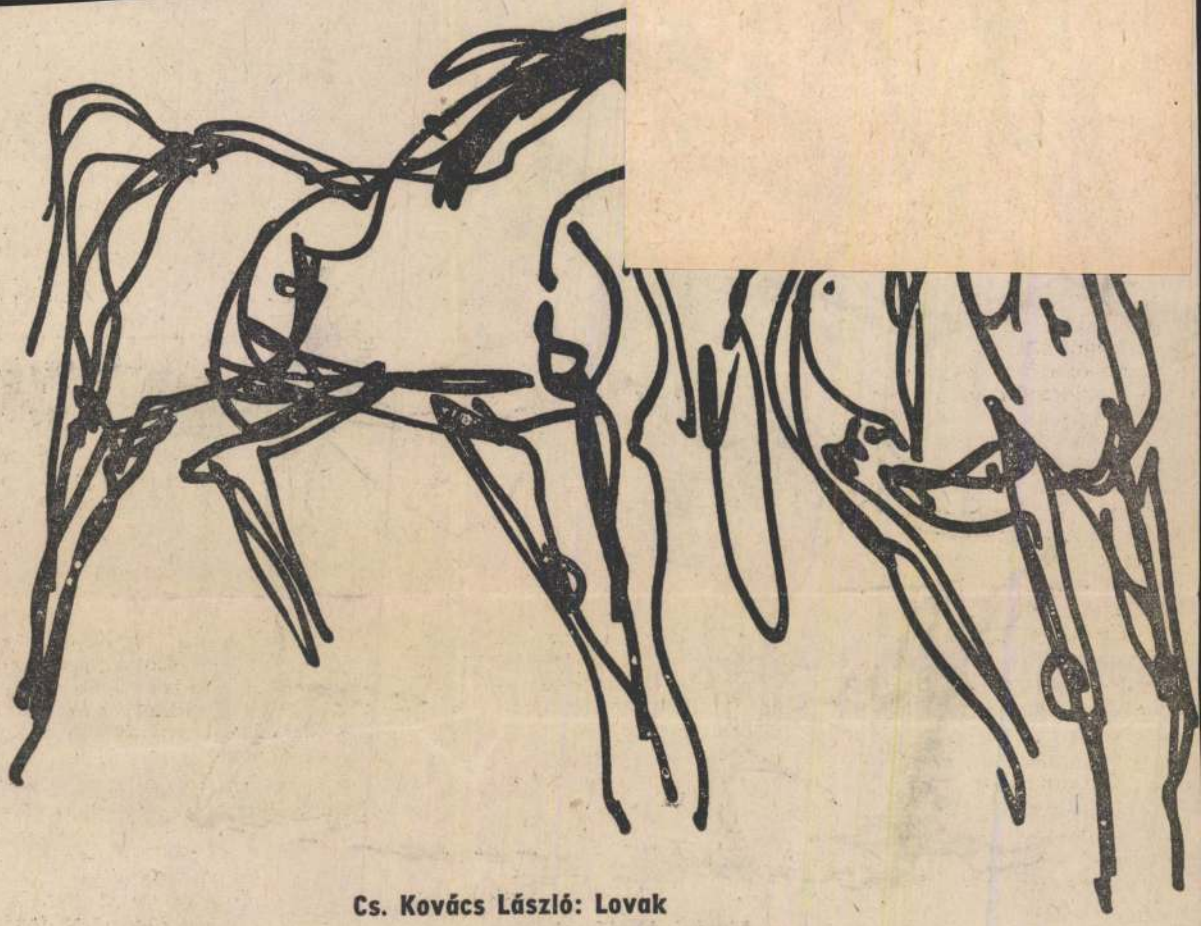

Cs. Kovács László: Lovak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Almási Aladár

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1973 JAN 5-

1021

Almási Aladár

KASZAFENŐ

továbbiakban nem tároljuk

s hízott ser-
om u. 151.,

apos süldő
, Kishegyesi
) órától.

g-os fiatal
cából nyílik,

s fiatal hízó
István ut-
s-telep.

g-os fehér
. Pereces u.

welsh-terrier
Telefon: 17-

o 150 kg-os
u. 53.

ízott sertés.

EGYÉB

Fűtött garázs kiadó. Érdeklődni 17 óra után, vasárnap egész nap. Trombitás u. B épület I/9.

Paróka, szép, platinaszőke és barna 50-es panofix bunda eladó. Kun Béla utca 5. II. em. 4. (Új Élet park.)

Parkettázást garantáltan száraz, saját anyagból, csiszolást, vilupálozást azonnalra vállalok. Bihari, Vörös Hadsereg útja 10. II. 2.

Emeletes ágyat megvételre keresek. Méliusz tér 5. Bodrogiék.

Új, fekete körlifix bunda eladó. Huszár Gál u. 5.

Mély gy
Érdeklődni
tól Apafi

Nagymér
lábbunda,
bunda, fér
adó. Simon
kari lépcső

Vérvizsgá
tenyésztojá
Pál u. 6.

Eladó 2
tokkal, eg
rök Bálin
kás.

Raktárr
négyzetmé
fűthető g
bitás u.
(K. Tóth
lődni min

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1973 FEB -5

Almási Aladár
1021

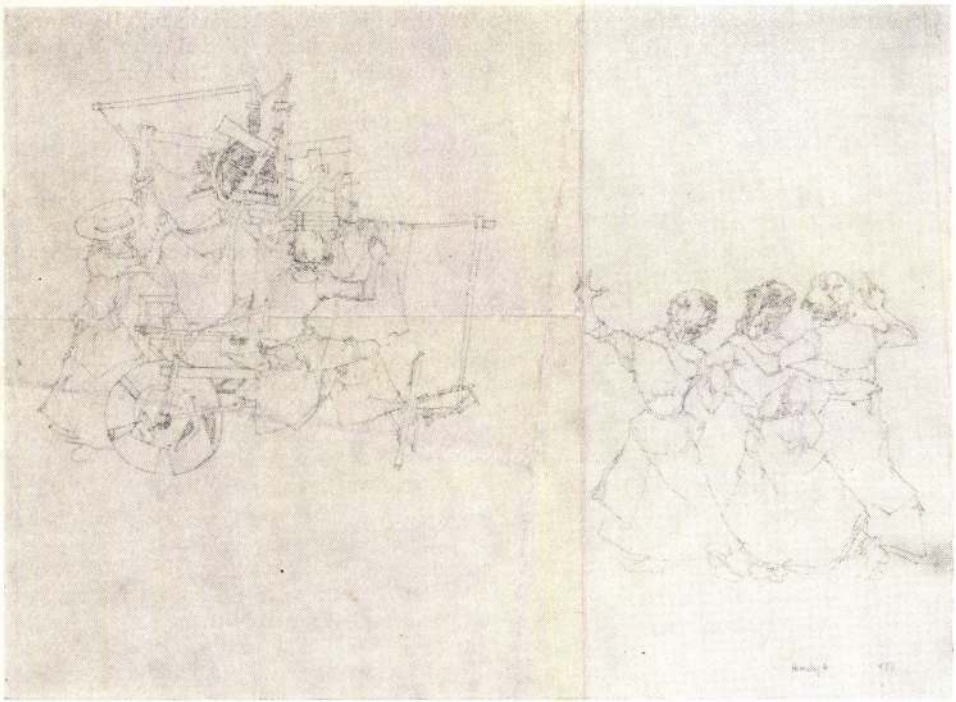

Almási Aladár rajza

III.

A KÉT MUNKÁSPÁRT EGYESÜLÉSE A KOALÍCIÓ PÁRTJAINAK FELSORAKOZÁSA A SZOCIALISTA ÉPÍTÉS PROGRAMJA MELLETT

1947 decemberében fordulat érlelődött a munkáse
szárnya is kezdte felismerni, hogy az adott helyzetben a problémák megoldása csak az SZDP megtisztítása és a két munkáspárt egyesülése útján lehetséges.

A ,,Néplap'' 1947. december 2-i száma ismertette Marosán Györgynek a fúzió későbbi lehetőségére utaló beszédét. Ez a beszéd nagy visszhangot keltett a szociáldemokrata tömegek körében. Ezt követően az SZDP országos vezetősége határozatban ítélte el a francia Szocialista Pártot a munkásegység elárulásáért. Mindez tovább szűkítette a Hajdú megyei jobboldali vezetők lehetőségeit is.

A pártközpont nyomására – igaz egy nappal később, mint a Néplap – december 7-én a ,,Tiszántúli Népszava'' is ismertette a pártvezetőségnek a francia szocialista árulókat elítélő határozatát és a megyei, valamint városi végrehajtó bizottság csatlakozását a határozathoz. Nem sokkal ezután azonban Ménes Sándor – igaz, hogy már nem a Vagongyárban, hanem az Auguszta Szanatóriumban – még mindig – kommunistaellenes, sztrájkra szító beszédet tartott. Ménes ezzel kifejezésre juttatta, hogy egységellenes álláspontján nem változtatott. De az SZDP megyei és városi vezetése is védelmezte Szabó, Ménes, Vacsi álláspontját.[1]

Az SZDP megyei és városi vezetésének kommunistaellenes kirohanásai, elkötelezettsége a Szabó–Ménes–Vacsi trió mellett csak gyorsította a jobboldali vezetés elszigetelődését. Erről tanúskodtak egyrészt a december közepén sorra kerülő szakszervezeti küldött-választások, másrészt az SZDP taglétszámának alakulása. A MÉMOSZ, a Hajósok és Vasutasok, valamint a textilmunkások országos kongresszusára választott küldöttek közé jobboldali szociáldemokrata már nem került. A MÉMOSZ-kongresszusra választott 14 küldöttből 11 kommunista és 3 baloldali szociáldemokrata volt. A hajósok és vasutasok kongresszusára 30 küldöttet választottak, 23 kommunistát és 7 baloldali szociáldemokratát. A textilmunkások országos kongresszusára csak 1 küldött ment, az viszont az MKP tagja volt.[2]

Az SZDP tagjai ez időben Debrecenben és a megyében is egyre többen léptek át a Kommunista Pártba. Az SZDP Hajdú megyei Végrehajtó Bizottsága még szeptemberben 19 902 tagot jelentett a központnak, decemberben már csak 18 611-et. De az 1948 januári jelentés arra enged következtetni, hogy a Végrehajtó Bizottság az adatokat megszépítette.[3]

Az egyesülés szükségességének felismerése Debrecenben az SZDP egyes szervezeteiben már annyira teret nyert, hogy annak kimondásától egyes üzemekben a két párt dolgozóit a kom-

* A tanulmány első és második része az Alföld 1972. évi számaiban jelent meg.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 APR 18

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almássy Aladár

1021

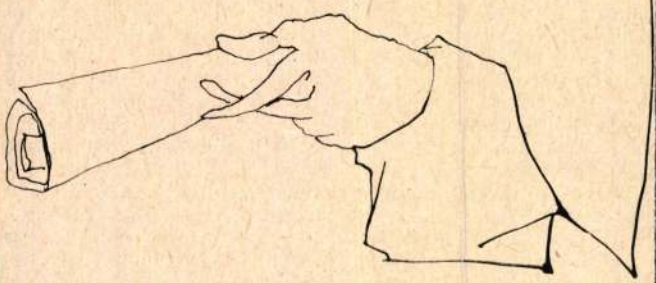

GRAFIKA: KUSZTOS ENDRE,
RAJZ: ALMÁSSY ALADÁR

...hozzászólásom,
évesek tanszéki képvise
értesítése a vita mielő
ásáért íródott.
m érdemel új bekezd
zeretném felhívni az
k figyelmét a „Tisztel
egy szakorvosjelölt" í
, aki névtelenségét ol

mi kérdőjelek

ely a nevelőket a kollégiu-
rendezvényekre csábítja?"
e helyben választ is ka-
t: Társadalmi munka után
leklődő, fiatal párttag ne-
őknek kell szobákat fenn-
tani, akik együtt élnek a
llégiumi hallgatósággal,
yben adhatnak segítséget
ulásban, egyéni problémák
goldásában. (Amelyeket
gha lehet úgy megoldani,
gy egyik hozzászóló java-
ta a KLTE párt-vb-ülésén:
nnak idején mi is kibírtuk
másik nem nélkül az öt év
tt, bírják ki a mai kollé-
ták is!" Apropó, másik nem.
ma kollégiumában már az
nevelési gond, hogy például
Kun Béla Kollégiumban a
yok-fiúk aránya 8:2. Ezen
án végképp nehéz segíteni,
sak gondolatban nem ho-
k létre közös kollégiumot
ATE-vel, ahol éppen fordí-
az arány.)
KLTE-n külön probléma
két kollégium felszereltsé-
adottságai közötti különb-
a Tóthfalusi javára. S ami
ől adódik: melyik szeren-
csésebb, ha I—II. éven a Kun Bélában, III—V. éven a Tóthfalusiban lakni, vagy az, hogy mindkét kollégiumban I—V. éves hallgatók lakjanak. Nem ilyen erős a kontraszt, de éppen így jelenvaló ez a probléma a két DOTE-kollégium között is.

A KISZ-szervezetek sem bírnak kellő befolyással a kollégiumi nevelőmunkára. Pedig az V. országos kollégiumi konferencia is megerősítette: a kollégiumi munka az egyetemi KISZ-munka fontos része. **„A KISZ-nek permanensen foglalkoznia kell a kollégiumi nevelőmunkával."** (Dr. Leövey András)

Korántsem soroltunk fel minden megjegyzést a három egyetem kollégiumi nevelőmunkájáról, de a legfontosabbakat igen. Joggal merül fel a kérdés: mit lehet tenni a javulásért, azért, hogy a Pécsett megfogalmazott célok egyre inkább teljesüljenek? (A kollégium úgy tegyen eleget az összegyetemi nevelésből ráháruló feladatoknak, hogy belső

kához viszon
lépés az o
amelyek a je
vezettek. Mi
men találkoz
okolással, ho
kollégiumi lé
dül az agrár
hogy megsz
kollégiumi h
ATE és a D
ban üres szo
szen a III. k
ma már olcs
Dr. Wachter
aktívabbak
giumban, iga
harmincan v
üresedő hely
hogy ez a le
passzivitásna
koztató (s vá
a „régi szép
tik): úgy vál
légium, úgy
ből a diáko
velési eszkö
egyre kisebb
kollégiumi
vábban: a
s ha nagyo
költözhetek
körülményel
lehetne ere
gi módszer
másik sark

„A regényírás olyan, mint amikor az ember házat épít...”

Beszélgetés Bálint Tiborral

— Novellái az élet néhány rövid pillanatát mutatják be, a Zokogó majom pedig családregény. Eltérő írói módszerrel születtek ezek a művek? A rövid vagy a hosszú prózáit szereti jobban?

— Nem könnyű erre válaszolni, én a rövid műfajokon iskoláztam. Ezek közé tartozott Csehov is, és a magyar írók közül Móricz Zsigmond, Kosztolányi. Az ember a pályája elején nem vág bele mindjárt terjedelmesebb műbe, noha erre is van világirodalmi példa; Thomas Mann huszonöt éves korában írta a *Buddenbrook-ház* című regényét. Én valamikor sejtettem, hogy hatalmas életanyag tárul fel előttem, melynek egy részét át is éltem, meg is írtam, de azt is tudtam, hogy nincsenek meg hozzá az eszközeim. A regényírás olyan, mint amikor az ember házat épít, és tudom, hogy én vagyok ennek az épületnek, palotának a malterkeverő napszámosa, de én vagyok a tervezője is, és az is, akinek törődnie kell a lakhatósággal, belső díszítésével és ezer más mindennel.

— Aztán a felépült palota toronyablakából egyszer csak meglátja az aránytalanságokat — ahogyan ezt a Nyargaló ihlet egyik írásában olvashatjuk — „s gyakran megesik, hogy az alapokig le kell bontani mindent, s elölről kezdeni más összefüggések szerint”. Ez talán az ars poetica?

— Igen, nevezhetjük annak is.

— Bizonyára Csehov említése sem volt véletlen.

— Azért tartom őt az orosz irodalom csodás jelenségének s világirodalmi szempontból is szinte páratlannak, mert kis felületen úgy tud nagy drámákat megjeleníteni, hogy sosem kelti a zsúfoltság hatását. Kis térben is pompázatos, arányos, és mindig erkölcsi témákat feszeget. Abban különbözik például Maupassant-tól, hogy neki nem ötletei vannak, ráadásul bármibe fog az ember, mindig azt érzi, hogy ezt Anton Pavlovics Csehov már megírta.

— Csehovot példaképnek tekinti, és mégsem ír drámákat, vagy legalábbis nem tudunk róla.

— Írtam drámát, mégpedig a Zokogó majom színpadi változatát, amelynek — azt hiszem — legalább olyan sikere volt, mint a regénynek. De alkatom szerint valószínűleg nem vagyok drámaíró. Egyszer-kétszer kísérleztem még a színpaddal, írtam egy játékot. Van olyan is, amelyet máig is vállalnék, de az idő nem kedvezett neki, maradt.

— Ezen is ragaszkodtak a színházi írások. A realizmusban rengeteg variáció, szín, árnyalat található. Bálint Tibor hogyan határozná meg saját realizmusát?

— Néhány kollégám, akik a bőrükön érzik azt, amit én csinálok, a rövid írásaim kapcsán állapították meg, hogy én a lírai groteszknek vagyok a művelője. Érzelmileg látom a dolgokat, de nem tudom dickensien könnyeztető módon nézni a sorsokat, megtartom a magam fölényét. Az oroszoktól tanultam azt a módszert, hogy hatalmas fölénnyel, ugyanakkor hatalmas irgalmassággal kell nézni a kisembert.

— Érdekesek, többször meghökkentőek írásainak címei. Menet közben alakulnak ki ezek?

— Most, hogy látom a könyvpiacot elárasztó lektűröket, akkor döbbenek rá, hogy mennyire igazam volt, amikor én fiatal koromtól megvetettem a kommersz címeket, sőt most is megvetem. Arra törekszem, hogy a cím ne közvetlenül a tartalmat fejezze ki, hanem a maga elvonatkoztatásában utaljon vissza a tartalomra. Például a *Zarándoklás a panaszfalhoz* visszautalás a bibliai történetre: ebben én azt írom meg, hogy el kell zarándokolnunk a panaszfalhoz és elsiratni a sorsunkat. Ehhez kapcsolódik a *Bábel toronyháza* mint cím, és mint regény is. Volt egy sátáni ötletem, hogy megismételjem a bibliai példázatot. Az utolsó lapon különböző nyelveken szólalnak meg a szereplők, és szinte megőrülnek, mert nem értik egymást, és így nem tudják a házat építeni.

— Egyik novellaskötetének a címe: Égi és földi kovártély.

— Azt akartam ezzel példázni, hogy nekünk, nemzeti kisebbségben élőknek társbérlőként kellene élnünk — hiszen a társbérlőknek vannak jogaik —, viszont bennünket kovártélyosnak, ágyrajárónak tartanak, akiket bármikor kipenderíthetnek az országból, mint egy éjjeli menedékhelyről. Különben ott érzem mindkét réteget írásaimban, a percre pontos valóságot és a szimbólumokat is.

— Ez a jelképszerűség hogyan fér össze a pontos realizmussal?

— Az a lényeg a prózában, hogy először mindig konkrétnak kell lenni ahhoz, hogy elhiggyem az absztrakciót. Minél elvonatkoztatottabb valami, annál inkább le kell cövekelni magam a valósághoz, hogy elhiggye az olvasó, hogy ez realista dolog. Ezt én is a nagy mesterektől tanultam. Az olvasó ebből látja, hogy megbízható vagyok, az elvonatkoztatásban pedig szabadabb leszek, ha tudom, hogy megvan a valóságháttere írásaimnak.

— A Füst Milán-i „látomás és indulat” az ön írásaira is hat? Mintha az Esti szédülések cirkuszjelenetében is ezt fedezhetnénk fel.

— Az esztétikáját már régóta olvasom, és nagyon sokat gyarapodtam. Sajnálom, hogy nem találkoztam vele. A versein túl is zseniális ember volt mint gondolkodó.

— A Nyargaló ihlet című kötetében van egy érdekes portrégyűjtemény, amely az Arcképek a köröm hátán címet viseli. Utalás ez műfajilag Kosztolányira vagy talán Kányádira is?

— Nagy Lajos írt egy kétségbeesett kiáltványt: Magyar író 1923-ban. Erre reflektált Kosztolányi: ha nincs más mód, akkor találj ki új műfajokat, végső fokon írj a körmöd hátára. Azt mondtam magamnak, ez érdekes gondolat, és összehevenyésztem magamnak egy műfajt: például Gogol portréja, amit a legjobbnak tartok, öt vagy hat sor, a Csehov-portré meg két sor, a Turgenyevé meg három.

— Mit jelent ma erdélyi írónak lenni?

— A hatalomváltáskor magam is azt hittem, hogy tele vannak a fiókok kiadatlan kéziratokkal, ebben nagyot csalódtam. Van egy bibliai példázat, amikor a szüzek várják a vőlegényt, és a lámpásukban nincs olaj. Arról van szó, hogy készületlenül várják a vőlegényt, aki nyilvánvalóan a Messiás. A forradalmat is megelőzte egy messianisztikus várakozás, és furcsa módon nem volt a lámpásban olaj. Az enyémben sem, az én asztalfiókom is üres volt.

— És mi lehetett ennek az oka?

— Ez a magyar író átkából fakad. A magyar író evangelista, morális felfogású, annyira érzékeny a társadalmi jelenségekre, hogy azonnal reagál: amit mond, azt azonnal meg akarja mondani. Néptribun. Szét akarja kiáltani, és mindjárt akarja látni az erkölcsi hasznát.

— S a művészek hogy illeszkedtek bele a változásba?

— A diktatúra azt hitte, hogy a művészek a hatalom oszlopai, agyaglábai, s ezért a hatalom pénzelte őket. Ezerszámra voltak festmények, amelyek katakombákba kerültek miután kifizették a festőt. Az volt a cél, hogy lássa a Nyugat, hogy itt meg tudnak élni a művészek. A diktatúra utolsó éveiben, amikor kimerült az állam, levette rólunk a kezét. Így lehetséges, hogy a tiszteletdíjak ma ugyanazok, mint 53-ban voltak. Én nem szeretem a merkantilista gondolkodást, de az mégiscsak tragikus, hogy az ember egy regényrészletből vagy egy mesterszonettből nem tud megvenni egy kiló húst.

— Ez a létért folytatott küzdelem kihatott az irodalmi életre is?

— Természetesen. Román irodalmi lapok címoldalán jelent meg ez a mondat: *„A román irodalom halála.”* Erre nem volt példa a román kultúra történetében, de az erdélyi magyar irodalomban sem, hogy ilyen fehér folt keletkezzék. Gyakorlatilag nincs is könyvkiadó, nem jelennek meg könyvek; én két éve nem adtam ki semmit, még egy füzetnyi vallomást sem. Nem volt rá módom. Valakinek talán egy új kiáltványban — mint Nagy Lajos 1923-ban — meg kellene írni, hogy mi lesz az irodalom sorsa. Emlékszem arra, hogy a diktatúra idején egy pamflet, egy karcolat milyen óriási hatással tudott lenni, beszélték a kávéházakban. Egy negyedrangú íróra is fölfigyeltek az emberek, ha ellenzéki volt. Egy remek novella vagy versciklus pedig eseménye volt a városnak, az átlagember is beszélt róla, mert úgy érezték, egy írói alkotás kilazítja egy téglájját annak a masszív falnak, ami a diktatúra volt. A forradalommal a szellem kiszabadult, nincs meg a feszítőereje, a lektűr ellep mindent; megnyíltak a határok, és be tud törni a nyugati irodalom. Költő vagy író legyen a talpán az, aki ebben a szóáradatban olyat tud mondani, amire fölfigyelnek az emberek. Az mestermű kell legyen.

— Hogyan változtatta meg ez a helyzet az írói magatartást?

— Az a lehetetlen helyzet, hogy a kultúra haldoklik, nihilistává tette még a fiatalokat is. A „vanitatum vanitas” magatartást tartom ma a legveszedelmesebbnek, mert az írónak nem szabad eljutni oda, hogy fölöslegesnek vagy hiábavalónak tartsa azt, amit ír. Tolsztoj azt mondta, hogyha egyetlen egy ember van, aki megért és szeret téged, annak is érdemes írni. És nekem ez az elvem.

ALMÁSY ALADÁR RAJZA

Erdélyi Erzsébet—Nobel Iván

ALMÁSY Aladár

MÁS

Strandexpo

A *KunDada Bt.*, a *HungaroDaDa Kft.* és a *Dadamagyar-Holding* szervezésében megrendezésre kerül a *második budapesti strandexpo* május 1-jén a Május 1 strandfürdő területén (Pestlőrinc, Üllői út 450). A rendezők a következő kategóriákban várják a résztvevőket és műveiket: Strandtörténeti vándorkiállítás, Első magyar strandjátékpályázat, Kötetlen strandművészeti együttlét, melynek ajánlott kontúrjai a következők: a strand mint alternatíva és metafora, strand — antistrand, van-e élet a strandon kívül?, pszichostrand — strandpsziché, a strand mint egyetlen-kegyetlen tengertánc, a gondolat-szó-tett egysége a strandművészetben, valamint a jövő strandja.

A munkák leadhatók *április 29-ig a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában (1077 Budapest, Rottenbiller u. 35.) naponta 10-16 óra között, vagy május 1-jén a helyszínen.*

Szerzői est

Április 27-én, délután öt órakor rendezik meg az Írószövetség klubjában (Budapest VI., Bajza u. 18.) *Élet zsoltárhangra* címmel *Tóth-Máthé Miklós* szerzői estjét. Az íróval *Szentmihályi Szabó Péter* beszélget. Közreműködnek: *Mécs Károly* és *Papp Éva* színművészek.

Jáma — Nijáma

Banga Ferenc grafikusművész legújabb munkáiból rendeztek kiállítást a Balassi Kiadó könyvesboltjában (Budapest II., Margit u. 1.).

Golgota

Munkácsy Mihály Golgota című festménye május 31-ig látható a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében.

Munkácsy Mihály a párizsi Karl Sedelmeyer műkereskedő ösztönzésére festette meg élete utolsó évtizedében a Krisztus-trilógiát.

1881-ben a *Krisztus Pilátus előtt*, 1884-ben a *Golgota* című monumentális vászon készült el. A képek egy európai körút után John Wanamaker amerikai milliomos házába, majd New York-i áruházába kerültek.

Nagy sikerük után 1896-ban, halála előtt négy évvel festette meg a trilógia harmadik darabját, az *Ecce Homót*. Ezt Déri Frigyes vásárolta meg, és az ő halála után a debreceni Déri Múzeumba került.

A két, Amerikában maradt festményt New Yorkban, 1988-ban aukcionálták. A Krisztus Pilátus előtt Kanadába került, a Golgotát pedig a magyar származású Julian Beck (Bereczki Csaba) vette meg. Az ő szívességéből kapta meg a Nemzeti Múzeum tízéves letétbe a világhírű alkotást.

Theo Jörgensmann — Binder Károly

Árilis 23-án este nyolc órakor Theo Jörgensmann és Binder Károly műsorát láthatják az érdeklődők az Egyetemi Színpadon (Budapest V., Szerb u. 21 — 23).

A klarinétos és a zongorista közös fellépése Magyarországon rangos jazzeseménynek ígérkezik. A két zenészt sokéves munka és nemzetközi fesztiválokon való eredményes fellépés fűzi egymáshoz. A Jazz-Pódium szerint Binder húros és ütőhangszernek használja a zongorát, hangzáseredménye pedig hol vágódeszka zajának, hol afrikai hüvelykzongorának, honky-tonky zongorának vagy balalajkának hat.

A *Frankfurter Rundschau* így ír *Theo Jörgensmann*ról: *„Theo Jörgensmann tántorog, amikor lemegy a pódiumról. Az ilyen emberek, mint ő, naponta az életükért játszanak — és a miénkért is."*

Hibaigazítás

Április 16-i számunkban sajnálatos technikai hiba folytán tévesen jelent meg annak a folyóiratnak a száma, amelyre a nagyváradi Literátor Könyvkiadó gondozásában megjelenő *Bevérzett kőtáblák* című kötet, *Mózes Teréz* műve iránt érdeklődők befizethetik hozzájárulásukat a könyv nyomdai költségeihez. A szám helyesen: Kápolnásnyék és Vidéke Takarékszövetkezet, MNB 299 98300 15087.

FMK Galéria

Az FMK Galériában (Budapest VI., Andrássy út 112.) május 3-ig tekinthető meg Robert Weinberger kiállítása.

Robert Weinberger építész is, festő is. Vagy inkább építész? Ennek készült és ilyen diplomát szerzett, de úgy látszik, mégis inkább festő, hiszen elsősorban a festészet érdekli és ezt műveli.

Párizsban él, szinte állandóan szerepel egyéni, vagy csoportos kiállításokon.

Munkáival bemutatkozott más európai országokban, sőt Amerikában is.

Budapesten már ötödik alkalommal találkozott a közönséggel. Ismét a Fiatal Művészek Klubjában állít ki, bár őszül a haja, de magatartása és lendülete a fiatal emberé.

Élete színes, mégis nagyon szerényen él. Sikerre törekszik, de tisztelni tudja a művész etikáját. Párizsban lakik, de Budapesten érzi itthon magát.

Színes festékcseppek szóródnak szét vásznain, majd egy erőteljes, átfogó gesztus mintegy aláírásként fejezi be a képet. Ambivalenciája olyan feszültséget teremt, ami végül is egyértelmű művészi alkotássá lényegül.

Gyűjtők fegyverei — fegyverek gyűjtői

Ez a címe a Hadtörténeti Múzeum új kiállításának (Budapest I., Tóth Árpád sétány 40.), melyet a *Magyar Fegyvergyűjtők és Fegyverbarátok Egyesülete* rendezett. Az egyesület egyébként szívesen fogad új fegyvertársakat is. Foglalkozásaikat minden hónap második szombatján tartják a *Hadtörténeti Múzeumban*.

Osztrák hét Salgótarjánban

Április 24-én nyílik a József Attila Művelődési Központ előcsarnokában (Salgótarján, Fő tér 5.) Ingrid Ramsauer képzőművész kiállítása.

A Karajan-korszakban díszletfestőként is megismert salzburgi *Ingrid Ramsauer* bemutat néhányat színes képeiből, amelyeken a harmonizmus sajátos stílusban jelenik meg.

Paganini Duo

Április 27-én 18.30 órai kezdettel a Magyarországi Olasz Kultúrintézet előadótermében (Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.) ad koncertet a Paganini Duo: Fernando Antonelli hegedű és Guide Fichter gitár. Ha Paganini nevét halljuk, ösztönösen a hegedűre gondolunk, de a gitár még ennél a hangszernél is előbb férkőzött közel a nagy művész szívéhez. E kettős szerelem ihlette Paganinit, amikor számos, részben máig kiadatlan darabot komponált hegedűre és gitárra.

Rajzpályázat

A Műterem — Budai Rajziskola rajzpályázatot hirdet 10-től 15 éves korig, illetve 1-tól 20 éves korig, az alábbi témakörben: *Én és kedvenc tárgyaim*. Beküldendő két darab A/4-es rajz, vagy színes kép — szabadon választott technikával. *Beküldési határidő: május 24.*

Az iskola a pályaművekből kiállítást rendez, a legjobbakat díjazza. *A kategóriánkénti fődíj: egyéves ingyenes rajziskolai továbbképzés.*

Szerkesztői üzenet

E héten válaszol:

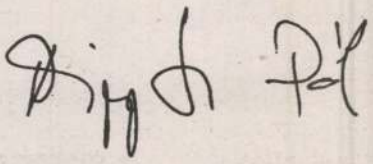

ISMERETLEN KORTÁRS KÖLTŐ, MAGYARORSZÁG

Ön annyi és olyan elbeszélő költeményt juttatott el szerkesztőségünkbe, hogy idejét érzem némely gondolatát az ÉS széles olvasóközönségével is megosztani. Kilétéről ugyan nemigen árul el sokat, pontosabban a teljes ismeretlenség homálya fedi alakját, nyilván azt gondolja, beszéljenek az alkotó helyett a művek, jelen esetben töméntelen mennyiségű eposzi jellegű munkái. Sokáig morfondíroztam az alkalomhoz illő közelítésmódon, aztán hirtelen a legadakváltabbat választottam: a hűvös centizést. Ön, mint ismeretlen kortárs költő kitermelt magából 29 centiméteres, 42 centiméteres, 54 centiméteres, 132 centiméteres, 193 centiméteres és 385 centiméteres költeményeket egyaránt. Azért tudtam ilyen objektíven betájolni magamat a centis világban, mert verseit telefax-készüléken küldte a szerkesztőségbe, így az idők során tekintélyes gurtnit halmozott a látványtól már néha ideges szerkesztők nézőterébe.

Ha mármost tematikailag csoportosítom a dolgozatokat, kivilágolhat alkotójuk külpolitikai irányultsága és elszánt közelmúlt-ostorozó alapattitűdje. És megalkuvás nélküli kommunista ellenessége. Ami nagy utóbátorságra vallhat. Nyilván annak idején is, a versek végén jelzett időkben (1968; 1972; 1983 stb.) kinyilvánította verbális merészségét, de akár tettleg is szembeszállhatott az ekkor uralkodó szelekkel, mondhatnánk: ezek itten széllel szembeni műalkotások, mindenesetre akkor nem volt még telefax, így — ezen az úton — nem áraszthatta el poszthősi énekeivel a művelt nagyközönséget. Hát most eljött az áraszthatóság ideje. Következzenek önkényes szemelvények az általam megcentizett eposzokból:

„Elegük lett a szürke Pobedákból, / Elegük lett az anarchiából, szennyből, / A sátánok szülte bolsevik mennyből, / A pártvezetés rossz szervezését, / hibás koncepciók sokféleségét, / követő nagy-nagy nincstelenségből..." (Poznanban ha emlékművet avatnak)

„Mindenki előtt e képlet / Bizonyító csodát tehet: / A nép nevében egy népet / Legyőzni soha nem lehet" (A vörös kór pusztulása)

„A bürokráciával jóllakni nem lehet, / Közértbe bárki csak pénzzel a zsebében mehet, / Pokoli nyomorúságot ígérő pártprogram / Ugyanúgy megfoghatatlan, akár a hologram" (A szolidaritás győzelme)

Mindenki tiszteletre méltó, aki verset ír. Én örülök, ha verset látok. Az olvasó nem személyválogató.

Kedves ismeretlen kortárs költő, a magam nevében üdvözlön Önt. A munkában sok sikert, eredményt, a magánéletben sok boldogságot kívánok.

JÓNA DÁVID, ZSÁMBÉK

Késő üzenetemért elnézését kérem, tudja a körülmények: szakadatlan rohanás az élet, bokrosodó szerkesztői tennivalók, átállás a fény szedésére, vagyis tavasz. Elkésett levelem, remélem, változatlan jókedvben találja. Ahogy hozzám eljuttatott verseskönyveit bogarászom, megvallom, néha irigy leszek. Mert a szerző mintha mindig napfényben állna. Határozott, gondolatai gáttalanok, csak úgy zubognak a versforma szófolyamok. Arra kért, véleményezzem, szükség esetén pedig esetleg tegyem közzé műveit. Megvan a véleményem — nem részletezem, *nagyjából — egészében* biztató —, a publikációt viszont nem eszközölhetem ki. Mégpedig azért nem, mert az Ön szövegei magánkiadásban már megjelentek egyszer. Az ÉS, és gondolom más lapok sem szívesen folyamodnak másodközléshez. Ha újabb költemények fogannak meg és öltenek testet, kérem, bátran küldje el azokat. Azért vagyunk, hogy a textusokat bevizsgáljuk. Javaslom mellékesen, csináltasson új névjegyet, mert engem meglehetősen elrémített mostani: az otthona címe fölött nemzeti színű csíkok, a kahelyi fölött videokamera. Miután a zsúfolt lapocskán f kozása is szerepel, fölöslegesnek vélem tudatni a névi nulmányzóval, hogy a nevezett otthon magyar, a lyén meg videós. Lehet, azért vacakolok ennyit a kel, mert megint föltámadt bennem az irigység: képest legalábbis — nagyon fiatal. Hajrá teh

Almásy Aladár

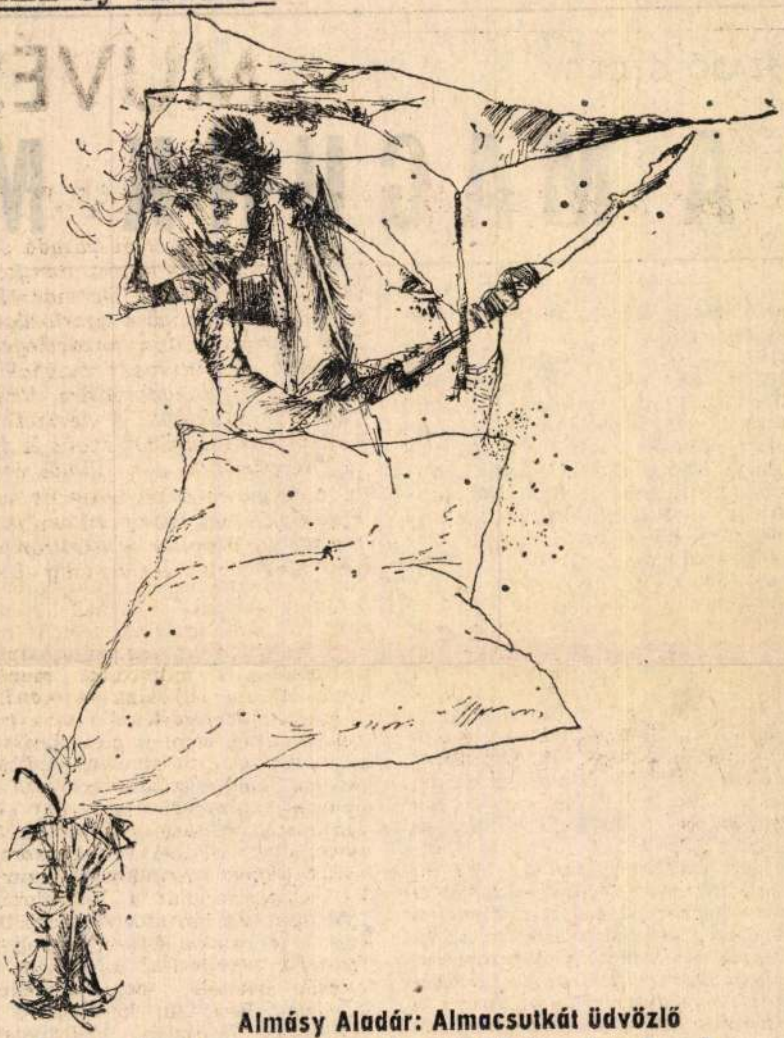

Almásy Aladár: Almacsutkát üdvözlő

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 3.
XXII. évf. 22. sz. 6. lap.

SZABÓ GYÖRGY:

A MAGUNK MOZ

zete, Makk Károly az 1971-es *Szerelem* remekétől a *Macskajáték* (1974), s az *Egy erkölcsös éjszaka* (1977) felé halad, Szabó István a *Szerelmesfilm*-től (1970) a *Tűzoltó utca 25.* (1973) poézisén át a *Budapesti mesék*-hez (1977); Kósa Ferenc a *Nincs idő* (1973) után a *Hószakadás* népmesei didaxisát rendezi meg (1974), majd szakít a színes-nagy példázatokkal, hogy (fekete-fehérben) egyetlen archoz hajoljon közel *(Küldetés,* 1977). Felragyog a *Szindbád* (1971) a létértelmezés furcsa ékköve. És már tobzódik az esztétizmus, a jelképes vagy önmagáért való kép-zuhatagok divatja a *Meztelen vagy* (1972), *A szarvassá vált fiúk* (1974), a *Hajdúk* (1975) zaklatott expresszionizmusában. *A Déryné, hol van?* következik (1975), s ugyanezen évből a *Feldobott kő*-vel oly ígéretesen indult (1968) Sára Sándor az immár kiüresedett parabola filmjét csinálja meg *(Holnap lesz fácán),* hogy napjainkban — a *Nyolcvan huszár* Sziszifusz-mítoszában — mégis visszakanyarodjék a heroikus pesszimizmus látványosságához. Kovács András pedig elkészíti a már címével is jellemző *Labirintus*-t (1976), melynek irodalmi forgatókönyvében az egyik főszereplő a következőket mondja a Rendezőnek: „Reménytelen küzdelmet folytat. Szélesíteni akar a *zai iskola* gazdagon árnyalt filmnyelve, mely az intellektuális szikárságtól és szofisztikától az érzelmes látvány-monumentalizmusig mindenütt elszakadt az irodalmiasságtól (s csak vígjátékaiban őrizte tovább, sajnos, a hagyományos „kabaré-füzér" szerkezetét). Ez a nyelv-teremtés roppant jelentőségű, még akkor is, ha egy idő után, éppen a tartalom lassú kiüresedésének vagy legalábbis aktualitás-vesztésének időszakában már úgynevezett „megemelt közeg" kezdett lenni, melyben természetszerűleg ott rejlett a „szépírás", a kalligrafizmus veszélye, no meg a hermetizmusé is. Már koreografizáltan „szép" és — kellő tartalmi funkció híján — „önmagában szemlélt" lett, minden látványoskodásra lehetőséget nyitó látványelem — a tűzvész, a kegyetlenség, a kínszenvedés; a *megjelenítés bravúrja,* maga a „művészi kézvezetés", a *ductus* nyomakodott előtérbe.

A nagyközönség azonban egyre kevésbé értékelte ezeket a bravúrokat. Észrevette, hogy valamiféle szépelgés tolakszik be a művészet és a valóság addig sokkal közvetlenebb kapcsolatába. Maga-mutogatás. Csipke-finom kendő, mely hovatovább eltakarja azt, ami van.

Jó, ne fetisizáljuk a közönséget, se a látogatottságot (de akkor az

ténelem me
dozás, a jó
feszítés pél
serű-szép e
pon maradh
gia, ez a sz
későbbi sza
Az *Élet és*
sának 1978.
idézek: „abl
netinek« m
ben élünk,
kán sodródi
kus összeüt
csapdái ritk
tes helyzete
nális kis m
banális csa
liktusok ell
retű fegyve
rogén- és n
juk tudatun
létbiztonság
közegében t
egymásra
natai nem
lényeges és
különbséget,
erővonalaib
majd vörös
születés, a
hivatás, a
csolatok fo
molygásában
lést előidé
mert kultú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 APR 26

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almásy Aladár

1021

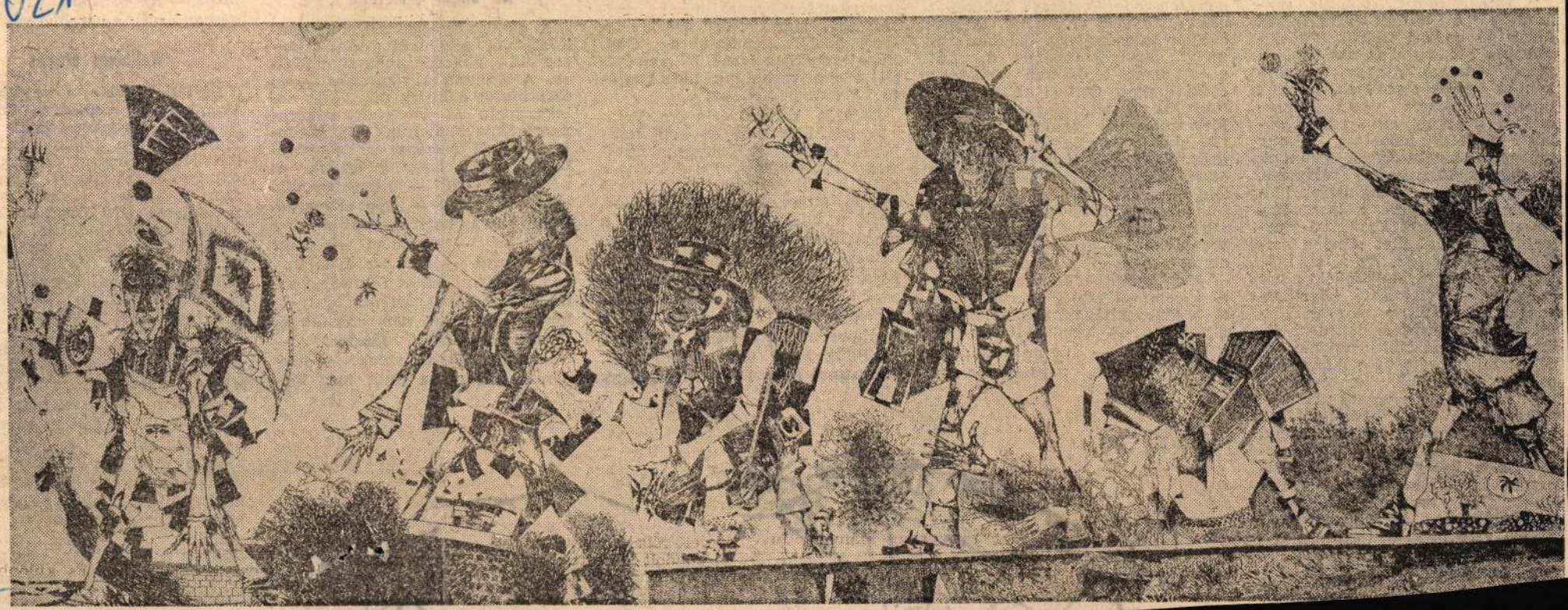

Almásy Aladár: Sci-fi (részlet)

csúcsforgalmak stresszjeiről, a szabad szombatok, és ünnepkörnyékek tumultusairól. Tolongás, szitkozódás a zsúfolt járműveken. Mégis jó emberi testekkel körülpólyálva kibámulni az ablakon, és utazni elmozgó tájakon, évszakokon át ügyek, szerelmek, barátok után, megérkezve végül Kívánciába. De amíg eljutunk az ablak melletti ülőhelyig, bizony többnyire megkeseredik bennünk az utazás fölszabadító élménye. Mi gyalogemberek az utazás időtartamára kalauz- s buszsofőrszeszélyek kiszolgáltatottjai vagyunk. Tisztelet illet minden szabályerősítő kivételt. Az alábbi néhány eset tapasztalataiból nincs szándékom általánosító következtetéseket levonni a magyar közúti autóbuszforgalom jelenlegi állapotáról. A példákkal csupán érzékeltetni szeretném néhány bürokrata szellemű, emberidegen kalauz és gépkocsivezető „hivatali túlkapásait", mert bánásmódjuk idegeinkre, szívre uszított sunyi rohamai utazáson túli közérzetünket is befolyásolják. E bánásmód aligha indokolható a Volán-vállalat munkaerőgondjaival, a korszerűtlen és agyonterhelt utakra való hivatkozással.

„Az utas hallgat, és fizet?"

megtévesztésére, ám kerekek nélkül aligha alkalmas arra, hogy az ingerülten toporgó, fáradt kubikusok elérhessék vele vonatukat. Márpedig ha lekésik a kora délutáni személyt, átzötyögtetik az éjszakát s másnapos-törődötten érkeznek családjukhoz. Otthon tölthető éjszakájuk a tét, utazni akarnak. Kalauznőnknek viszont a kofák a tét, akik a jegy alatt csúsztatják markába a réz kettest, alpakka ötöst, motyóik fuvardíját. Hivatali tekintélye ormáról szól a munkásokra: — *A kocsi megtelt!...* — s hogy igazát kétségtelenné tegye, jobbjával az egymásra torlódott ember- és csomaghalmazra mutat. — *Nem tudunk több utast fölvenni kérem!* — Elejét akarván venni a kínos vitának, csukná befelé az ajtót... — *Nem addig van az kezicsókolom* — állt az ajtó útjába egy csontos, napszikkasztotta

szeretném, ha e dokumentum a szerkesztőségi panaszpostát duzzasztaná, már csak azért sem, mert ebbéli gondjainkra *Okos Kata* vagy *Levelesné* bölcsességétől aligha várhatunk megnyugtató választ.

Délután kettőre érkezem Tatabányáról Dorogra. Át kell szállnom Budapest felé, hogy elérhessem lakhelyemet. Fél háromkor indul a legközelebbi járat. Mire a Sramli étteremben megebédelek, beáll a busz. Utolsónak érek a megállóba. Fölszállok, köszönök, helyet foglalok. Néhány másodperc, s indulunk. A kalauznő hozzám lép. — *Meddig szabad a menetjegyet?!* — *Leányvárig* — s nyújtom a kettőötven viteldíjat. — *Piliscsabáig nem állunk meg, öthatvanat kérek!* — veti foghegy-

Az angol temetőnél...

A gumiszőnyeggel szigetelt lózat alól alig hallhatóan sz rog elő a motorok puha zümm se. A Panoráma karcsú-seb lövi magát előre az úton. Tág lakszemein át dől ránk a k nyári fény. Mellettünk egy k korú angol asszony a lán beszél. Majd hozzánk fordul, németül kérdi: — *Hány me még a temető?* — Épp elhag Pilisvörösvár határát. *Csak néhány kilométer* — mondom — *most kell jelezni.* — Szólunk a kalauznak, s látom, amint fölmegy benne a pumpa. — *Mi ott nem állunk meg! Miért nem szálltak át Vörösváron helyi járatra?!* — *Honnan tudhatták volna?* — kérdezem, kérdezzük most már tö-

netidejénél (120 perc) csak ... órával volt hosszabb. Százötven év után (hódoltságnyi kor) a Dieselek csupán a lóváltások idejét tudták ledolgozni. Márpedig az idő pénzértéke vidéken fokozottabban érvényesül, mint városon. Marad tehát a stop, és vézna reményünk a kellemes busszal utazásra. Itt a bizakodás jegyében, akár abba is hagyhatnám. Tiltakozik az igazságérzetem. Nem tehetek pontot, amíg legalább egyetlen ellenpéldát nem állítottam. Csakhogy nehezebb a jóról írni. Nem mintha hiányozna a jó az életünkből. Ami hibátlanul működik, az észrevétlen. Védekezésre hangolt szervezetünk idegantennái többnyire veszélyt jeleznek. Görcsös készenlétünk állapotán nyomtalanul suhannak át a természetességből fakadó öröm köznapi csodái. Ki-

Almásy Aladár
grafikusművész
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
1983 JUL

1021

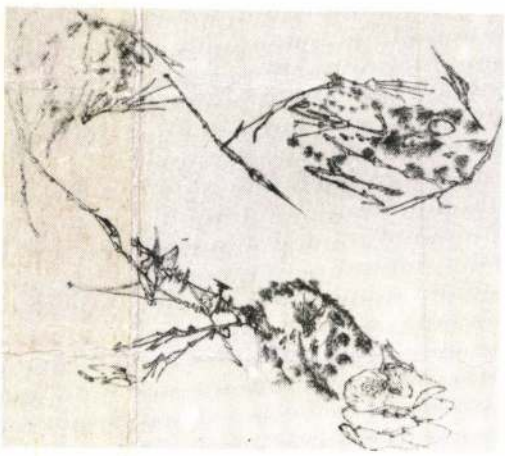

ALMÁSY ALADÁR
~~grafikáiból~~
(Cikkünket lásd a 429. oldalon)

Ára: 10,– Ft
HU ISSN 0450-7886

ALMÁSY ALADÁR

rajzai = ÉS 1992. junius 12.

V.A.M.® DESIGN & Artemide

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A pályázat tárgya: lámpacsalád tervezése.
Cél: A design erősítése a hazai tervezők versenyeztetésével.
Lehetőség biztosítása a kiugró szellemi termékeknek az Artemide kollekciójába való bekerüléshez.
Pályázók köre: építészek, desingerek, képzőművészek és a szakirányú felsőfokú intézmények hallgatói.
Kiíró: V.A.M. Design Alapítvány
Támogatók: Artemide GmbH, Design Alapítvány, Design Center Kft., V.A.M. Design Kft. (szervező)

A pályázat két fordulós.
1. Vázlattervek leadási határideje:
1992. június 30. déli 12 óra.
Az elfogadott vázlattervek kerülnek a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1972 NOV 19.

Almási Aladár
1021

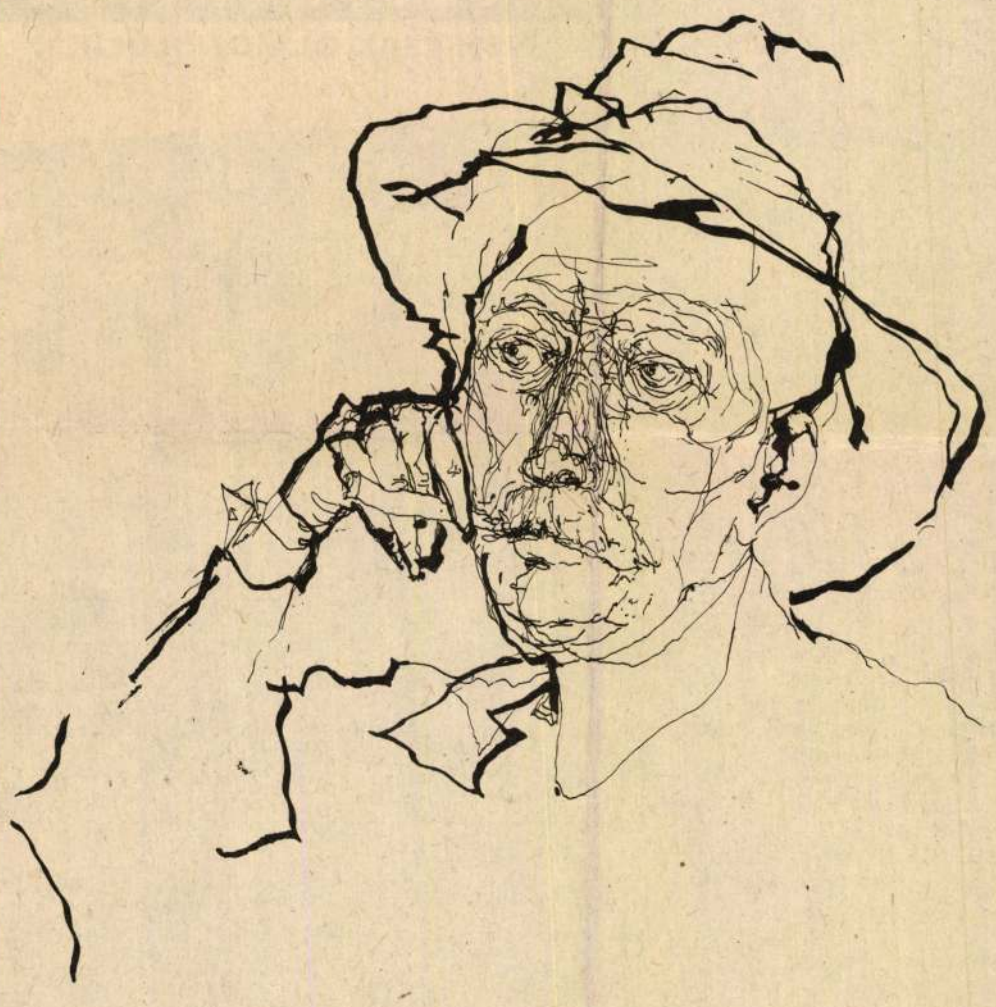

ALMÁSI ALADÁR: BRÓDY SÁNDOR ARCKÉPE (TOLLRAJZ)

...ös rózsaszál

...a hirdetésekre, ezeń is vé-
...szemem. Kezembe vettem
...ekukkantottam a házassági
...észrevettem:

...szta múltú, pozicionált, ko-
...kező fiatal lány, házasság
...e jóképű, szerény, abszolút
...l. Leveleket „Tizenöt piros
...adóba.

...is rossz... Igaz, nem va-
...poodi sztár, de a házi mun-
...ottyan. Azonkívül szerény
...ijas fiatalember teljes jog-
...lig tehát minden stimmel,
...: mit értsek az „abszolút
...érdekes, majd kiderül.

...m be a kiadóba a „Tizenöt
...tt levelemet. A hirdetőnek
...atú, talpig becsületes egye-
...ettem meg, akinek végre
...ecsillaga; ez a fiatalember
...hirdető részére tartogatta a
...tlenül várja a „Tizenöt pi-
...levél végére még odabigy-
...zenöt vörös rózsát tizenöt-
...tetve a diákotthon címét,
...képet is, természetesen ab-
...még nem jártam a menzá-

...m türelmetlenül a választ.
...ujjakkal téptem fel a bo-

...számtalan levél közül, az
...érzem, helyesen válasz-
...várom a találkozást. Va-

KER

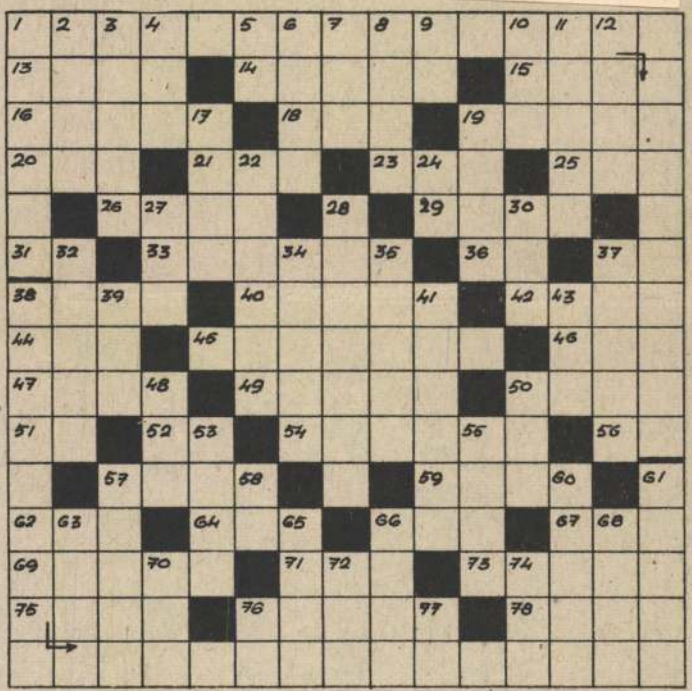

VÍZSZINTES: 1. Régi francia közmondás. Folytatása a függőleges 38. számú sorban. 13. Fejér megyei község. 14. A leghosszabb francia folyó. 15. Női név. 16. Ürű. 18. Római 1049. 19. Mértékegység is lehet. 20. Védő. 21. Irodai kapocs. 23. Tessék megszámolni: iiiii! 25. Birminghami és brüsszeli autók jelzése. 26. Cérnadarab. 29. Satu... (Szatmár), Szamos-parti város. 31. Fehér csapadék. 33. Nyugati USA-állam, ...ságra változtatták, Lajos (1803—1882). 2. Izmos, kúp alakú szervünk. 3. Tulajdonképpen minden határidő ilyen. 4. Heves megyei község. 5. Petőfi...! Reviczky Gyula verse. 6. Szovjet dokumentumfilm-rendező, nemrég halt meg; (Hétköznapi fasizmus). 7. Római 52. 8. „...., ..., ..., marosszéki kerek..." 9. Germánium vegyjele. 10. Időt mutat. 11. Szovjet felderítő a II. világháborúban a Távol-Keleten, Richard.

ALMÁSY ALADÁR: GÉMESKUTNAK
GÉMESKUTTAL VÁLASZOL

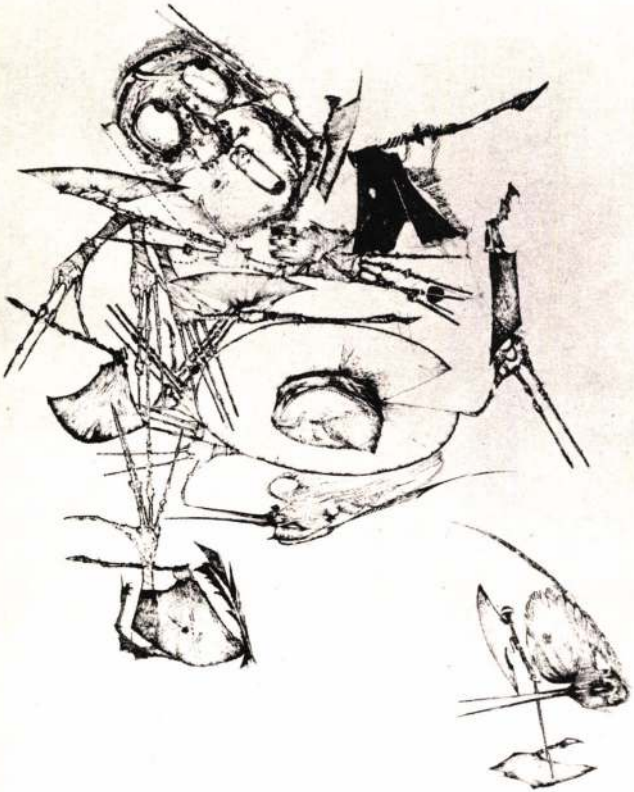

ALMÁSY ALADÁR: ÁM A FEJSZÉS PELIKÁN IDŐJÓSLATOT TARTOTT

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Aladár

1979 JAN 20 grafika

1021

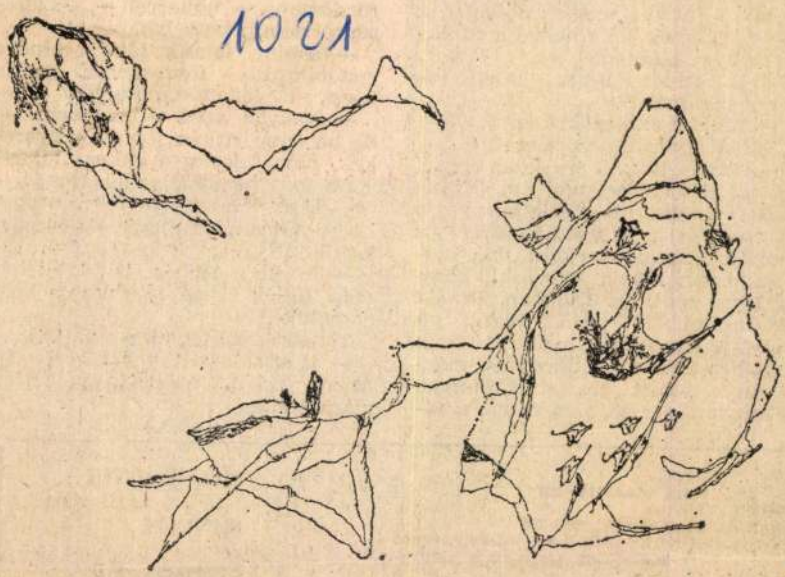

Almásy Aladár rajza

honba, mint a ... (és nevek hangzanak el, városi, megyei potentátok nevei, akiknek soha nem jut fülükbe az ilyen kifakadás).

— S mi lesz a házzal, ha az öregek meghalnak?

— Majd csak kerül rá vevő.

Valaki titokzatosan félrehív:

— Tudja, hogy szerezte az öreg a házat? Hát én megmondom. (Bizalmasan iszogatunk, a bor megnyitja a szívet és az elmét.) Egyszer azt mondja nekem: Onokám, van ittenék három mázsa szöszösbükköny. El kéne adni. De titokban. Tanáld ki, hogyan. Hát tetszik tudni, mi történt? A vén lator raktáros volt a téeszben, aztán mindennap megtömte a zsebeit szöszösbükkönnyel. A faluban, persze, nem merte eladAz öreg megutkozve néz rám.

— Azt nem tudom megmutatni, hogy honnan indultunk, de ide érkeztünk.

— Értem, Andris bácsi, dehát nem tudják kihasználni ezt a szép nagy házat.

Tehetetlenül felvonja a vállát:

— Hogyan is tudnánk? Ketten az anyjukkal? Mert hogy ketten maradtunk.

RAGÓ VILMOS
310—929: 14 óra után 113—221
LDÜNK VISSZA
Postafiók 323. Telefon: 221—285
vezető: CSÜNDES ZOLTÁN vezérigazgató
térbesítőknél Külföldön terjeszti a „Kultúra"
ostafiók: 149
egész évre 120 forint

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

Almásy Aladár, grafikus

Mit csinál a szél, amikor nem fúj?

TÖPRENGÉSEK A XI. MISKOLCI GRAFIKAI BIENNÁLÉ ALKALMÁBÓL

13

, a mi hol nem fúj?

13.

Banga Ferenc: A nagy játék I—II.

Különös helyzet! *A XI. grafikai biennálé* katalógusírója sötétebbnek látja a helyzetet, mint a miskolci kiállítás kritikusa. Amely katalógus nem győzi hangsúlyozni: „A művészet elvesztette szerepét, megfosztatott tudatformáló feladatától... Partikuláris szerepkörbe kényszeredett — a létrejövő műalkotás nem lehet totális." Azt várhatnánk az efféle bevezető után, hogy a három helyszínen, a *Miskolci Galériában*, a *Borsod—Miskolci Múzeumban* és a *József Attila Könyvtár* kiállítótermében elénk táruló látvány majd visszaigazolja a gyászjelentést. Hogy a grafikustársadalom *intézményesen* kiérdemli majd a *KFT* három betűjét, amely tudvalevően a Korlátolt Felelősségű Társaság rövidítése, és jelenleg képzőművészekből rekrutált pop-punk együttes fedőneve.

De lassan a felmentő igazolással! Ha a rendezők, zsürorok és díjosztók azt a látszatot akarják kelteni, hogy a terjedelmében lényegesen megnövekedett tárlat mondanivalója a mennyiséggel fordított arányban eljelentéktelenedett, ha azt a helyzetet óhajtja éreztetni, hogy maga a biennálé intézménye *inadekvát tükörkép*, és pusztán a szokások, a hagyományok és a megboldogult hatvanas évekhez való hűség tartja még egyben a falakat, erről nem adhat nyugtát. Miskolc ugyanis maga magának úgy teszi fel a kérdést, mint ama híres humoreszk figurája: mit csinál a szél, amikor nem fúj? Azaz: mit tesz a grafika, ha már nincs értelme? Szélügyben háromféle válaszszal szolgálhatunk, bár egyik sem az abszurd kérdésre felel.

Szélcsend van

Hát igen. A Miskolci Galéria második terme nem sok légmozgással biztat. Van egy sokszorosított műtárgycsoport, amellyel nem az a baj, hogy a technicizmust sugalló ofszet eljárást használja, vagy hogy — megint a katalógust idézve — „minden a fotóval indul és oda torkollik", hanem hogy ezzel az ofszetmodorral és ezzel a fényképszerűséggel aztán le is írható a lényege. Az a *Belső tér* című mű, amely nem több egy autó hűtőjének elmosódott részletfelvételénél, az az *Amatőr kép*, amely megelégszik egy századfordulós emlékmű elrontott, eltorzított nagyításával, az a *Család*-fotó, amelyben a „szerzői beavatkozás" nem több, mint a családtagok fejének megjelölése fekete kereszttel és az asztalon szereplő virágváza négyzetes körülkerítése, gyaníthatóan nem az autó hűtőjéről, az emlékműről és a családról akar fontos összefüggéseket mondani, hanem magáról az elszemélytelenedett grafikai eljárásról. Azaz: *önmagáról*. Ennek a fajta grafikának sikerült magát leküzdenie az „önmagára rákérdező" nagyképű neotextilművészet és az ismeretelméleti kérdéseket szilikát alapanyagon illusztrálni akaró neokerámia szintjére. Újfajta narcizmus van kialakulóban. A társadalom dübörgése ide nem hallatszik, helyette a művész saját szíve dobbanása veri fel a csendet.

A társadalom ugyanis nemcsak képzőművészekből, nemcsak beavatott entellektűelekből, nemcsak a műfajok határai felett borongó és merengő elméleti szakemberekből áll. Ha a királyok udvariassága a pontosság, akkor a jó művész udvariassága a világos nyelvezet. Soha ennyi lapra rajzolt nyílat, soha ennyi szövegesen mellékelt instrukciót, soha ennyi képzőművészeten inneni és túli jelet még nem láttam hazai kiállításon. És soha nem volt a kiállított tartalom ennél homályosabb. A néző azonban csak meghatározott ideig gyötörhető. Csak bizonyos időmennyiséget fog annak szentelni, hogy megfejtse *Szabados Árpád* szellemfotóit, és eltöprengjen azon, hogy *Hnak Mantegnáról* a szerző miért sugall hurkolt alakú neonfényeket, Duchamp-ról egy befáslizott hatású férfiaktot, Rembrandtról meg kellemetlenül nyomasztó lidércfényeket. Mire *Hegedűs L. László Szemléltető ábrájához* ér, már sejti, hogy komolyan vehetetlen okoskodás tanúja lett csupán. Így aztán szedi az irháját, remélhetően nem a miskolci biennálé másik rossz pólusának, a zavaros fotógrafika zavartalanul szimpla ellentétének irányában.

Elfújta a szél

Ha véletlenül mégis arra megy, topográfiailag több kilométert kell megtegyen. A József Attila Könyvtár vállalta ugyanis föl a „divatjamúlt" grafika védnökségét, egy helyre deportálva a meggyőződésükben elbizonytalanodott Kondor Béla-epigonokat, a mívés rajztudással tüntető nosztalgizálókat, a furcsát, a bizarrt, az ódont egy-egy kompozícióba összepréselő neomanieristákat. Éveken keresztül ez a műtípus váltotta ki a kritikából a legtöbb ellenérzést, ez a fajta grafika érdemelte ki a leggyakrabban a formalista jelzőt, nyilván mennyiségi hegemóniája miatt. Az előbbi tapasztalatok után azonban világossá vált: a forma narcizmusa korántsem köthető egyetlen, történetesen az archaizáló-historizáló modorhoz. *Engel Teván István* bohócai sem azért keltenek egykedvűséget, mert testvérei idestova két évtizede regnálnak szívósan a grafikai seregszemléken, hanem mert ezek a bohócok immár nem jelentenek semmit, figurális mustrává szelídültek, és körülbelül annyi az információértékük, mint megakadt élőbeszédben a zavaron átsegítő *izének*. *Molnár István* tücsköt-bogarat egy lapra zsúfoló kompozíciói sem azért lesznek hiteltelenek, mert e nyomasztó művészettörténeti szakértelmet évek óta módunkban van megcsodálni a Miskolcon nem is szereplő Balla Margit és Gyulai Líviusz, Vagyóczky Károly és Gross Arnold lapjain, hanem mert e konkrét darabok telítettsége túlbonyolított szerkesztésmóddal, archaizálásuk erőlködő álművelteséggel tüntet.

Ám pusztán az a tény, hogy szerénk, idegrendszerünk, ingerküszöbünk a fotólátáshoz igazodott, hogy a mai harmincévesek vizualitással szemben támasztott igénye kifejezetten kézművesellenes, nem indokolja magának az archaizáló stílusnak az elmaraszalását. Most, hogy a rendezők jóvoltából ez a levitézlett grafika defenzívába szorult, peremvidékre kényszerült és díjazatlan maradt, a kritikusi lovagiasság azt diktálja, hogy igazságot szolgáltassunk magának a stílusnak. Az önszerető, öntetszelgő, önigazoló grafika nem egyedül a nosztalgizálók találmánya. Csak mi reagálunk rosszabbul minőségi hibáira. Aminthogy a hegyes cipőorr divatjának idején a bunkóorrúak rossz bőrét is hamarabb vesszük észre.

Valamit más szellőkről

Ha tehát ennyi lett volna és nem több a miskolci anyag, a katalógusbevezető borúlátása is indokolt volna. Valamilyen oknál fogva azonban elfelejtődött az a tény, hogy éppen ebben az évben volt módja az előző biennálé díjnyertesének, *Banga Ferencnek* kamarakiállítással bizonyítani. Ez a tárlat a tárlatban pedig mintha fittyet hányna a művészet közlőképességébe vetett hit megingásának, a „tudatformáló erő" elszivárgásának, a mívesség értelmetlenségének és mindannak a mítosznak, amely segédfogalomként megtámogathatja a misztikus jellé és formális arabeszkké tört műfajokat. Banga ugyanis széltépetten kócos, lelkes figurákkal, mélység nélküli varázsterekkel, élőlényt, tárgyat egyetlen humánus és humoros szövedékbe szövő linóival és ofszetjeivel egyáltalában nem vesz tudomást a „minden egész eltörött" interpretátori elméletéről. Nála nem törött el semmi, legfeljebb bánatosabb lapjain a mécses. Apró szálkás vonalai olyan saját világgá szerveződtek, mintha a gyerekrajz életkorhoz kötött csodája később és a megismerés magasabb szintjén ismétlődne. Banga igazi csodája azonban nem a gyerekrajzszerűségben rejlik, hanem abban, hogy e gyerekesség nélkülözi a közönségre sandító vizuális gögicselés művészetünkben ismerős jelenségét. Banga „gyerekessége" nyers és udvariatlan, népi és vásott. *Nagy játékát* minden bizonnyal a konformista szülők betiltanák arra hivatkozással, hogy ilyenekkel csak utcakölykök szórakoznak, főképp, ha szegények. Megindító igazsága is ebből a kócosságból fakad: érdessége a puha jólét után sóhajtozó világban etikus különvéleménynek számít.

És Banga még Miskolcon sincs egyedül. A műkészítés fegyelmében és felelősségében itt többen osztoznak annál, semhogy egy kalap alá kerülhessenek a tudatformálásról lemondó és a lemondásba örömmel beleegyező szélsőségekkel. Ugyan hogy értékeli az önfelszámoló művészetszemlélet a *Szentendrei Műhely* egész teremnyi ragyogó szerigráfiáját, közöttük olyan látomásos, nagyszerű darabokat, mint *Szántó Piroska Töredékét*, *Barcsay Jenő Táját* és *Bálint Endre Meséjét*? Ugyan hová sorolná a művészek elhivatásában csalódott interpretálás *Bálványos Huba* belső indulatait pengevékony vonalakká ráncoló lapjait, *Szemethy Imre* okos egyszerűséggel rajzolt kifinomodott lényeit vagy *Sáros András Miklós* rációval ellenőrzött szociologizáló szellemességét? Ugyan mit kezd a műfajhatárokat értelmetlennek látó elméletírás *Almásy Aladár* klasszikusan tiszta rézkarcaival, *Valkó László* szakmailag tökéletes szitanyomataival és *Helényi Tibor* technikailag példaszerű cinkmaratásával?

Végezetül annyit: az üzenet nélküli művészet éppolyan értelmetlen, mint a fújás nélküli szél. Ennél csak egy értelmetlenebb van. Ha az üzenetet szándékosan nem akarják meghallgatni az arra hivatottak. Mert válsághoz minden művésznek és minden kor művészetének joga van. A probléma akkor kezdődik, ha *a válság a jogon túl céllá válik.*

P. Szűcs Julianna

KROÓ LÁSZLÓ:

Csinosomdrága átváltozása

Mindig történik valami. Egyáltalán nem nagy eset, de arra jó, hogy belekapaszkodjunk, magunkat ámítsuk, ez volt mindennek az elindítója.

Most szálltak be az emberek a Bécsbe induló autóbuszba, és amint elhelyezkedtek, mindjárt feltűnt, hogy az egyik utasnak nem akadt társa, magára maradt. Egy ideig még ficánkol, vergődik társtalanságában, zavarja a mások pásztázó tekintete, de aztán megérti, hogy nincs hova tegye magát.

Flórián Szandrának hívják. Rápillantva, oly megfoghatatlan volt, hol szedte fel ezt a kacifántos nevet. Buga, a tréfacsináló — mindig akad ilyen a társaságban — kisütötte, hogy valamely butikban. És rajtaszáradt. Máris többet foglalkoztak vele a kelleténél. Egyesek rákentek, hogy kifürkészhetetlen, pedig még öt perce sem voltak útban.

Flórián Szandra madártermet volt, pici arcát a szemüvege szögletes vonalak közé szorította, kézujjai zongoraművésznőre vallottak. Valamivel szerette volna magát elfoglalni, ami szemmel láthatóan nem ment neki könnyen. Közeledni próbált az előtte ülő két, nagymama korú asszonyhoz, de azok tüntetően nem szóltak hozzá, mintha valamiért büntetni kellene őt, vagy tartani tőle. A vele egy sorban, de a kocsi jobb felében ülő férfi többször nekirugaszkodott, hogy megszólítsa, de őrködő neje a veszélyt idejében elhárította.

A társasutazás vezetője, aki magát az idősebbekkel is Emma néninek szólíttatta, már harmadszor ismételte el intelmeit, belopva anyáskodó, tanító néni modorát:

— Ötszázas és százas címletű bankjegyet nem viszünk át határon. Értettük? Aki áthágná a szabályt, gondolja meg magát, hogy nemcsak maga ellen vét, hanem az egész csoportot bajba keverheti.

Buga nem szalasztotta el a maga kommentárját.

— Hát jól kifogtuk ezt az Emma nénit. Meglátjátok, a határon túl majd óránként számolni fog bennünket.

Az autóbusz épp akkor mondott búcsút a még magyar oldalon zöldellő kalászosoknak, a határon túllal vetekedő szőlőlugasos parasztportáknak, az őszi szélben csupaszodó fáknak.

Alighogy átzökkent velük a kocsi Hegyeshalmon, az utasok elrakták lepecsételt útleveleiket, kényelembe helyezkedtek, megkezdték ismerkedésüket az „odaát"-tal, amikor a madár termetű, szemüveges, hosszú ujjú Flórián Szandra, anélkül hogy bárki firtatta volna, bejelentette az előtte ülő két nagymama korú asszonynak, mivolta még a fülére is rá volt írva, máris előállt a javaslatával. Amint Bécsbe érkeznek, jöjjenek össze a szálloda halljában, és tárgyalják meg a rendhagyó esetet.

Persze hogy elvetették, mondván, nem azért jöttek külföldre, hogy itt gyűlésezzenek, elegük van belőle odahaza. Egyesek amiatt füstölögtek, hogy befellegzett a felhőtlennek ígérkezett külföldi útjuknak. Egy, a szájában fogpiszkálóval mataló férfi hirtelen kipattintotta:

— Mit mondok majd odahaza a munkahelyemen?

Kit így, kit amúgy, de mindenkit foglalkoztatott az eset. Összedugták a fejüket, próbálták kibogozni, ami egyelőre kibogozhatatlannak látszott.

Közben Emma néni, aki semmit sem vett észre, mondta a magáét. Burgenlandban vagyunk, Magyarország egykori területén. A mikrofon halk recsegése közepette a történelem kacskaringós útjait ecsetelte.

Az első lakott településen áthaladva, messziről virítottak a Jozef Nagy- meg Johann Kalapos-féle cégtáblák. De mit keresett egy ilyen, kisvárosban ennyi bank? Szinte rákönyököltek a vidékre.

Bécs felé közeledtek. Az Alpok nyúlványai a maguk lágy tónusú kékjével, szabálytalan vonulataival körülölelték Közép-Európa nagy történelmi múltú városát.

Flórián Szandra félredobta az útikalauzt. Nagy kő esett le a szívéről, amikor bejelentette szándékát. Ezzel elvágta maga mögött a visszatérés útját. Hű, hogy ez az előtte elterpeszkedő asszonyság mit művelne vele, ha visszakozna. Úgy kifacsarnák, hogy még a centrifuga se tehetné jobban.

Valóban el volt szánva idejövet erre a lépésre?

Elszánva? Nem, ezt eddig egyetlenegyszer sem fogalmazta meg magában. Még azon a reggelen sem, mikor meglátta, hogy íróasztalát kizsuppolták a szoba kis mélyedésébe, amit gyóntatónak hívtak maguk között. Dúlt-fúlt e miatt a zsuppolás miatt. A munkatársai kinevették, mondván, na, bumm, egy szaros íróasztal miatt csapsz ekkora patáliát? A laboratóriumban mindenki örült az új műszernek, csak ő utálta meg, mert kiszorította a helyéről. S aznap végképp betette neki az ajtót a férje, Péter. Hiába vette szavát, hogy nem megy el a nővére névnapi köszöntésére, fütyült rá. A drágalátos sógornője jól megkeserítette neki a házasságát. A férje pedig kereken kijelentette: ő bizony nem fog háborúskodni a tulajdon testvérével még a felesége kedvéért sem. Alighogy be-

— Ugyan, mit hordtok itt össze hetet-havat, én kizárt dolognak tartom, ezt nem teheti meg.

— Majd téged fog kérdezni.

— Beszélek én a fejével, amit tőlem kap, azt nem teszi zsebre.

Ezeket a hozzá csapódó mondatfoszlányokat mind neki szánták? Melege lett tőlük. Valami megmagyarázhatatlan dac munkált benne, amelyről nem is tudta hamarjában, kinek szól. A főnökének? A férjének? Vagy az autóbusz egyik-másik utasának?

A kocsi már Bécs utcáin futott velük. Halottak napja volt, vasárnap, delet harangoztak. A központi temető mellett csak lépésben tudtak haladni a mérhetetlen embertömeg, de főleg kocsi miatt. A rajzokkal tarkított villamosok érdekes színfoltot vittek be a bécsi utcákba.

Romanticizmusáról ismert nagynevű zeneszerzőről elnevezett szállodában kötöttek ki.

— No, ennek a skatulyának sem adtam volna ilyen előkelő művésznevet — vélekedett a deresedő tanár. Valóban, az ósdi falak, recsegő lépcsőfeljárat, szűk, puritánságot árasztó ablakok között a vendég úgy érezte, meg kell húznia magát.

Városnézés következett.

A Habsburgok uralkodásának hatszáz-valahány éve lehelt vissza a tágas utcákról, ringekről, méltóságot árasztó szobrokról, sőt még a járdákról, utakövekről is.

Estére járt az idő, mikor a Kärntnerstrasse fényűző üzleteinek kirakatait csodálták meg. Oldott volt a hangulat.

Egyszer csak az idős nyomdász, a kefehajú, odavetette ártatlanul Szandrának:

— Hát, fiatalasszony, ez mind a magáé lesz, fulladásig gyönyörködhet benne.

A körülöttük állók villámgyors pillantással mérték végig azt, akinek a megjegyzés szólt.

Szandra, bár mindvégig a csoporttal tartott, többnyire valamelyest lemaradt, vagy ellenkezőleg, előrehaladt. Útitársainak szavai, hangjai, gesztusai mintegy szűrőn jutottak el hozzá. Még az is bántotta, hogy kislánynak szólították az imént. Egyik pillanatban azt kérdezte magától: mi keresnivalója van itt. A másikban pedig azon törte a fejét, hogyan juthatna el ahhoz a nőgyógyászhoz. Vasárnap lévén, aligha szerezhet villamosbérletet. Vagy mégis? Nem volt mersze kérdezősködni. Elkenődve vonszolta magát a csoport után.

A többiek pedig, miután jóllaktak a kärntnerstrassei ruhaköltemények-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 OKT 2 2
ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Aladár

1021

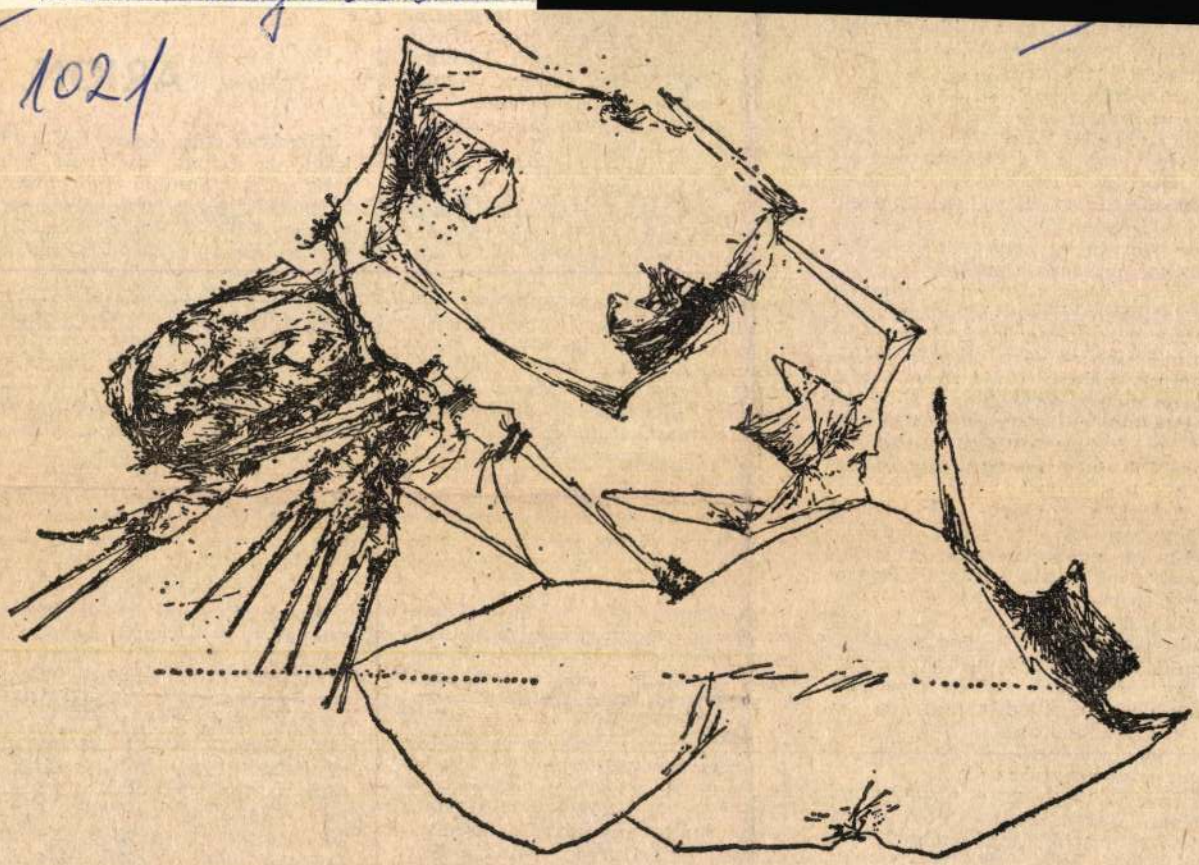

Almásy Aladár: Kalapgyűjtő

Orbán Ottó az ÉS idei 9. számában megállapította, hogy „Az antológiaszerkesztés veszélyes üzem": művelőinél „... a szerkesztés előrehaladott állapotában... súlyos tünetek, úgy mint szédülés és hallászavar is felléphetnek..." A *Dunajské strofy* szerkesztőjét, *Jan Mészárost*, úgy látszik, ezektől a tünetektől akarta megóvni a *Ceskoslovensky spisovatel* kiadó, amikor az egyes költők értékét, súlyát, nanjaink magyar lírájában elfoglalt helyét nem kívánta a költemények számarányával érzékeltetni, noha ez — a portrék jó háromnegyedének rövidebbre fogása révén nyert helytöbblettel — a kötet terjedelmének valószínűleg eleve megszabott korlátai között is, legalább jelzésszerűen megoldható lett volna.

Amint a névsorból kiderül, a könyvben két korosztály, az idősebb és a középnemzedék kapott helyet; az utóbbi legfiatalabb tagja *Csoóri Sándor*. Az életkorban utána következők egy kilátásba helyezett újabb kötetben szólalnak majd meg csehül. (..Csak az igazán legfiatalabb költői generációnak nem jutott már hely, de ez egy, a jövőben kiadandó új antológia feladata lesz" — írja előszavában a szerkesztő.)

Tudvalevő, hogy a negatívumok felsorolásában örömét lelő recenzens az antológiák világában élheti ki magát igazán kedve szerint. Nem szeretném magam az említett recenzens-kategóriába besoroltatni, de megkockáztatok néhány megjegyzést.

[illegible] meg, akinek vers[illegible] tették volna a színk[illegible] Zoltán, Kálnoky Lász[illegible] Mihály, Pilinszky Já[illegible] Nagy Ágnes, Kormos [illegible] Váci Mihály nagyon [illegible] sorból.

Az antológiaszerkesz[illegible] lyait nem dolgozták ki, [illegible] szer mégis kidolgoznák, a kívánatos szabályok közül legalább négyet kellene egyértelműen megfogalmazni: 1) Ne válogassunk antológiákból, mert ezzel egyrészt szűkítjük lehetőségeinket, másrészt megkétszerezzük az amúgy is elkerülhetetlen válogatói szubjektivitást. 2) Szemléltessük a költői pályák fejlődését legalább azzal, hogy a verseket keletkezésük időrendjében hozzuk. 3) Idegen költők antológiáiban tüntessük föl a versek eredeti címét is. 4) Előszóban, utószóban, költői arcképben ne adjunk olyan jellemzést, amelyet a kötetben szereplő versek nem igazolnak.

Méltánytalanság volna a *Dunai strófák* szerkesztőjének-válogatójának, előszó- és portréírójának szemére vetni, hogy öt-öt vers miatt nem olvasta végig tíz költő tizenöt év alatt kiadott minden könyvét (forrása az 1964-es és 1974-es *Mai magyar költők antológiája* és hét esetben a költők egy-egy — Garainál két — kötete volt), de a többi hipotetikus szabályt könnyűszerrel betarthatta volna. Kár, hogy nem így történt.

És kár, hogy nem követelte meg a fordítóktól a műfordítás ugyancsak kodifikálatlan elvei közül

kesztette. Az 1966-os első nemzetközi költőtalálkozó tiszteletére megjelent alkalmi kiadványból természetszerűen változott almanach-jellegűvé, sajátos módon terjesztve — a New Hungarian Quarterly mellett — a magyar költészet és irodalom klasszikus és mai értékeit.

Az idegen nyelvű irodalmi évkönyv néhány száma a költőtalálkozók tematikájához igazodott; a nagy költőink emlékezetét idéző kötetek közül az 1970-es Radnóti Miklóssal, az 1972-es részben Janus Pannoniussal, az 1973-as Petőfivel, az 1976-os pedig József Attilával foglalkozott.

A költői almanach legfrissebb számát is megkapták az október tizedikén kezdődött Nemzetközi Költőtalálkozó vendégei. Témája Ady Endre és a Nyugat. Bevezetőjét *Illyés Gyula* írta, a két világháború közötti „eszmelabirintusban" tájékozódó és tájékoztató magyar folyóiratról. Szerepel a tanulmányok közt *Litván György* esszéje a századelő magyar szellemi életéről. *Mario D. Fenyő* eszmefutattása a Nyugat forradalmiságának problémájáról.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Aladár

1978 JUN 31

1021

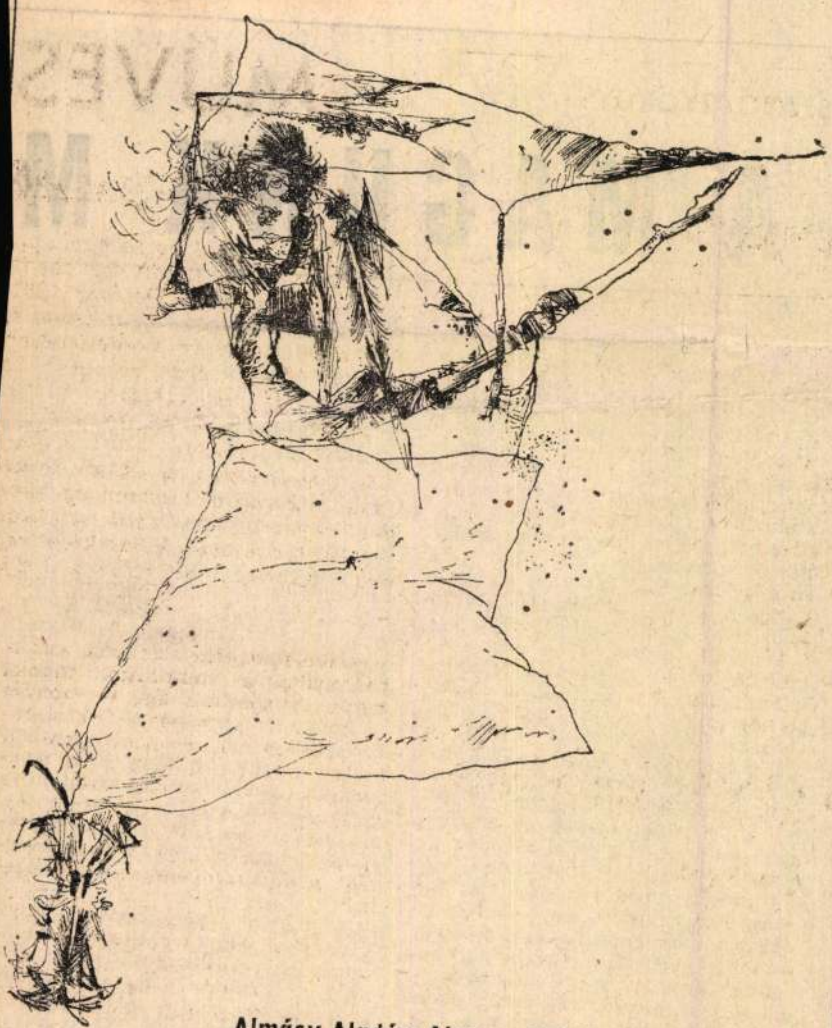

Almásy Aladár: Almacsutkát üdvözlő

SZABÓ GYÖRGY:

A MAGUNK M

zete, Makk Károly az 1971-es *Szerelem* remekétől a *Macskajáték* (1974), s az *Egy erkölcsös éjszaka* (1977) felé halad, Szabó István a *Szerelmesfilm*-től (1970) a *Tűzoltó utca 25.* (1973) poézisén át a *Budapesti mesék*-hez (1977); Kósa Ferenc a *Nincs idő* (1973) után a *Hószakadás* népmesei didaxisát rendezi meg (1974), majd szakít a színes-nagy példázatokkal, hogy (fekete-fehérben) egyetlen archoz hajoljon közel (*Küldetés*, 1977). Felragyog a *Szindbád* (1971) a létértelmezés furcsa ékköve. És már tobzódik az esztétizmus, a jelképes vagy önmagáért való kép-zuhatagok divatja a *Meztelen vagy* (1972), *A szarvassá vált fiúk* (1974), a *Hajdúk* (1975) zaklatott expresszionizmusában. *A Déryné, hol van?* következik (1975), s ugyanezen évből a *Feldobott kő*-vel oly ígéretesen indult (1968) Sára Sándor az immár kiüresedett parabola filmjét csinálja meg (*Holnap lesz fácán*), hogy napjainkban — a *Nyolcvan huszár* Sziszifusz-mítoszában — mégis visszakanyarodjék a heroikus pesszimizmus látványosságához. Kovács András pedig elkészíti a már címével is jellemző *Labirintus*-t (1976), melynek irodalmi forgatókönyvében az egyik főszereplő a következőket mondja a *zai iskola* gazdagon árnyalt filmnyelve, mely az intellektuális szikárságtól és szofisztikától az érzelmes látvány-monumentalizmusig mindenütt elszakadt az irodalmiasságtól (s csak vígjátékaiban őrizte tovább, sajnos, a hagyományos „kabaré-füzér" szerkezetét). Ez a nyelv-teremtés roppant jelentőségű, még akkor is, ha egy idő után, éppen a tartalom lassú kiüresedésének vagy legalábbis aktualitás-vesztésének időszakában már úgynevezett „megemelt közeg" kezdett lenni, melyben természetszerűleg ott rejlett a „szépírás", a kalligrafizmus veszélye, no meg a hermetizmusé is. Már koreografizáltan „szép" és — kellő tartalmi funkció híján — „önmagában szemlélt" lett, minden látványoskodásra lehetőséget nyitó látványelem — a tűzvész, a kegyetlenség, a kínszenvedés; a *megjelenítés bravúrja*, maga a „művészi kézvezetés", a *ductus* nyomakodott előtérbe.

A nagyközönség azonban egyre kevésbé értékelte ezeket a bravúrokat. Észrevette, hogy valamiféle szépelgés tolakszik be a művészet és a valóság addig sokkal közvetlenebb kapcsolatába. Maga-mutogatás. Csipke-finom kendő, mely

nának, talán így: a végső so- köszülük.

Almásy Aladár

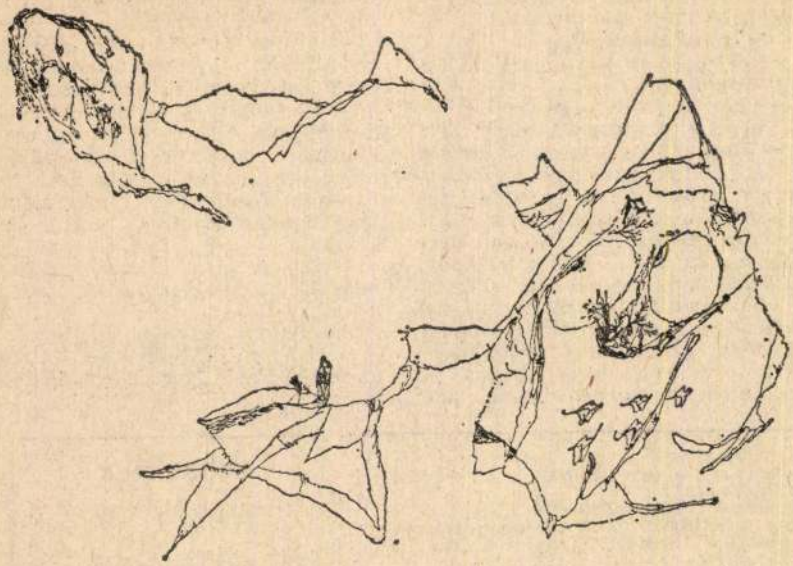

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp.

1979. JANUÁR 20.

XXIII. évf. 3. sz. 15. lap.

smódja eb-
etősen se-
ezett közül
vatkozott a
hetőségre",
falun élni,
nenni, fiúk:
t!), a többi
csak".
meg, a
„szórako-
ent megha-
senki nem
ar városba
zínház, na-
zeum van;
ogalmazat-
n kevés az
akozási le-
kel és több-
lettel szé-
a.

kem kellene eltartanom! Mert én nem tudnám bedugni szociális otthonba, mint a ... (és nevek hangzanak el, városi, megyei potentátok nevei, akiknek soha nem jut fülükbe az ilyen kifakadás).

— S mi lesz a házzal, ha az öregek meghalnak?

— Majd csak kerül rá vevő.

Valaki titokzatosan félrehív:

— Tudja, hogy szerezte az öreg a házat? Hát én megmondom. (Bizalmasan iszogatunk, a bor megnyitja a szívet és az elmét.) Egyszer azt mondja nekem: Onokám, van ittenék három mázsa szöszösbükköny. El kéne adni. De titokban. Tanáld ki, hogyan. Hát tetszik tudni, mi történt? A vén lator raktáros volt a téeszben, aztán mindennap megtömte a zsebeit szöszösbükkönnyel. A faluban, persze, nem merte eladA három szoba — még egyszer körbejárom — van vagy száz négyzetméter. Hozzá a konyha, kamra, fürdőszoba — bojlerrel —, a szuterénről nem is beszélve.

— Amint tetszik látni, mindre gondoltunk — fontoskodik Andris bácsi, s elégedetten mosolyog.

— Nagyon szép — mondom —, de ha ilyen ritkán jönnek a gyerekek, nem felesleges ekkora lakás?

Az öreg megütközve néz rám:

— Azt nem tudom megmutatni, hogy honnan indultunk, de ide érkeztünk.

— Értem, Andris bácsi, dehát nem tudják kihasználni ezt a szép nagy házat.

Tehetetlenül felvonja a vállát:

— Hogyan is tudnánk? Ketten az anyjukkal? Mert hogy ketten maradtunk.

erkesztő: FARAGÓ VILMOS
10—920, 310—928, 310—929; 14 óra után 113—221
G ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
Levélcím: 1906 Postafiók 323. Telefon: 221—285
iapest. Felelős vezető: CSÜNDES ZOLTÁN vezérigazgató
ivatalcknál és kézbesítőknél Külföldön terjeszti a „Kultúra"
89 Budapest Postafiók: 149
él évre 60 forint, egész évre 120 forint
348

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

ítéleteit, a véleményét, a meggyőződését folyamatosan csökkenő részben szerzi-alakítja-táplálja

ma már, hanem az egymásnak ellentmondó útjelző táblák erdejében.

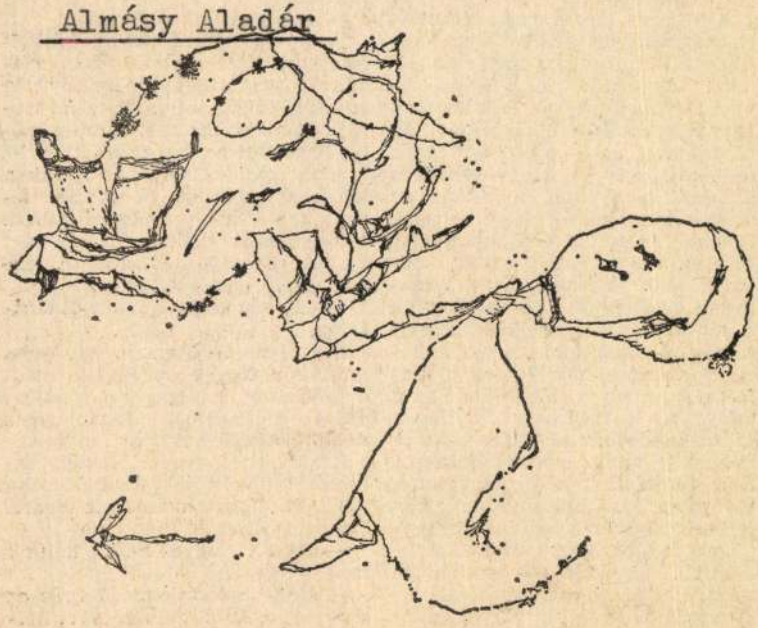

Almásy Aladár: Ahogy elmentem tőled

ÉLET ÉS IRODALOM
Bp. 1978. dec. 23. XXII. évf. 51. sz. 4. lap.

pincébe...

— Fenét se ér... Beomlik a légnyomástól is...

— Gyerünk...

A kijárati lépcsőn egy pillanatra megálltak. A gyerek, összekapkodott holmijában, meztelen lábán bakancsal nézte Rákosfalvát. Hó borította, az erős akácok ágai ragyogtak a fehér éjben. Az utca kisimítva — mint egy park önfeledt bejárója. Megvillantak a szánkók sínnyomai, a járdán az örökös lelkiismeret seprűvonásai. Rákosfalva sosem volt ilyen szép. Mintha az emberek meleg odvaikba bújtak volna, hogy a maradék ösvényeket üresen hagyják a sétáló angyalfényeknek, a rejtélyes cikázásoknak, a varázslatos robbanásoknak. Ilyenkor születhetik meg a Megajándékozó. Fényt ont a fasorokba, kivilágítja rózsaszín tűzzel a Csavargyár behemót, nagy rácsú ablakait. Edit barna szemét fölragyogtatja, a Kopott Báró hullámos hólejtőit szikrákkal szórja be, az Orgonagyár kenőillataiból tömjéneket finomít... az egész Rákosfalva ragyog; itt, Budapest szélén, ahol a körvasút öleli át a várost, mint egy fekete kanyar; ahol a Vám pilen Karácsonyába markol, itt, örökké, Rákosfalván... fog engem, tart, mint egy kunkorodó zsinórt...

— Na, gyerünk a pincébe!

Aztán már csak hárman voltak ott. Anya dideregve szorította magához. Apa a tenyerébe hajtotta a fejét. Rázkódott a levegő. Morajlás-omlás. Ripitya. Mindig mélyebbre hajtották a fejüket.

A fal mellett sorjában álltak a kis fahasábok. A becsapódó fények mutatták éles végű soraikat. Milyen biztonságos, mint egy várfal! A görcseiket is látni. A kérgek foszló barnáját...

Pince, vágott fa, hóvilág-Rákosfalva.

S a pince tövében, megkötözve, mint egy fogoly ember, dermedt a karácsonyfa. Meztelen, gallyaival összeszorított, függőlegessé zsugorított, kivágott kis fenyőfa.

Rázkódott a pince. Néhány fahasáb kilövellt a falból, mintha nagy, holt gyufák esnének térdre. Ropogott az ég.

— Apa... ugye, nem halunk meg?

— Hogy halnánk meg? Erős ez a pince... És különben is... holnap Karácsony...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Almásy Aladár

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 JUN 30

1021

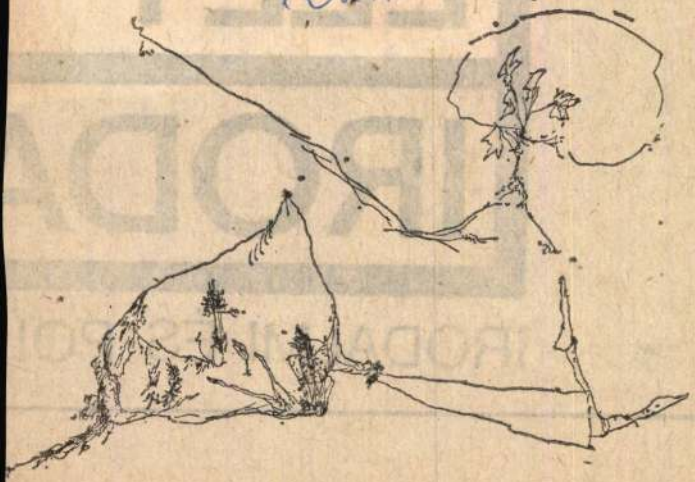

Almásy Aladár: Táj térden

írása

tás)

IRODA

IRODALMI ÉS POL

Almássy Aladár, grafikus

ALMÁSSY ALADÁR: NŐ MADÁRRAL.

Almás

Nő

9.

16.

az effajta válaszokat: „Színe? Sötétebb, mint a Marsé és világosabb, mint egy sötétszínű naran-

egyik pszichológusa például pszichoanalitikus megközelítésből próbálja értelmezni az UFO-lát-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 — 11

Napjaink

almási Aladár

1-21

TANULMÁNY

ALMÁSI ALADÁR RAJZA

figyelő

kelet-európaiság tudata nemzeti kultúránk

nk a Duna-tájon megtelepedtek, azóta életük és műveltségük mindig együtt lélegzett a szomszédos országok társadalmi és művelődési valóságával, Kelet-Európa funkcionális egységet alkotott az európai kultúra keretében. A nagy európai eszmék és irányzatok, eredmények és folyamatok rendre megtalálhatók itt is, csak másképp, más arányokkal és rendeltetéssel, s az időrend másfajta tagozódásában. Másrészt Niederhauser Emil Kelet-Európát három nagyobb történeti tájegységre osztja, s az egyes egységek még erőteljesebb rokonságát hangsúlyozza. Az első egység eszerint a Baltikumtól Lengyelországon, [illegible] Magyarországon

ja. Összekapcsolta e népeket az is, hogy polgárság híján az urbanizáció általában elmaradott volt, hogy a nyugati egyházhoz való csatlakozás kulturális fejlődésüket sok tekintetben meghatározta, továbbá, hogy nemzetiségeik, népcsoportjaik az évszázadok folyamán állandóan keveredtek, együtt éltek. A nagy európai eszmék — a humanizmus, a reformáció, a felvilágosodás, a liberalizmus stb. — e sávokon belül meglehetősen hasonló módon hatottak, hasonló, máig élő problémák megoldása elé állítva a kutatókat.

Azok viszont a vizsgálódások során még csak a kezdeti lépéseknél tartanak. Munkájuk során szembesítenünk kellene például

Almásy Aladár

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 24.
XXI. évf. 52. sz. 3. lap.

PARASZTI MEMOÁROK

Móricz Z

Orosházán életregényt kezdett lasztott írásmodor. Azért írnak
„Senki annyi változatban meg
nem jelent a feleségén kívül a re-
gényeiben, mint Ady. A nagy hó-

Almásy Aladár:

Ő volt, de elköltözött az almából

A

rá, hogy saját kü-
ünkkel fessük kék-
Nem azonosak. Nem
szín és a világszín.
ink, sőt felemásság-
nknek, a fogalminak
atinak a távolsága
magunkba szállásra
lis pirulásra késztet.

de azért néha em-
aemlékszem *arra* a
cs is, ami egy foga-
csak, valamilyen iga-
. Átcsap a fejem fö-
lékség, formája nincs,
zuggesztiója. Átcsap
ngedetlen evidencia.
nk nélküle?

Sigmond

ház padlásáról
korábbi, erede
den bizonnyal

GYÖRE IMRE:

A költészet nehézsége

Tudjuk, a hasonlatok
simára koptak, ahogy
simára kopott
a csúszdán lihegő
kölykök seggén a nadrág.

Igen. A Hold már
többször volt lágytojás,
meszes fenék, cintányér,
madzagról szabadult
léggömb, és ki tudja, mi még?
Igy többé nem lehet
fényénél andalogni.

S a rímek is . . .
Minden szó összecsöndült
legalább tízszer,
mint az üvegrudak
a petróleszagú
boltoknak ajtaján.
Hallja csöngésüket

Almásy Aladár, grafikus

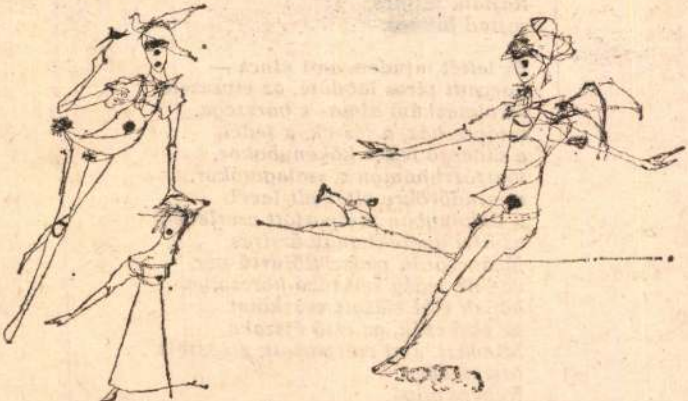

ALMÁSY ALADÁR: MOZGALMAS TALÁLKOZÁS.

15.

Almásy Aladár: Mozgalmas találkozás

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 1

Almási Aladár, [ ]

mét 59.
nok
IV/2.

4. Almási Aladár: A gémeskút-gyűjtögetőkre ismét locsolnak

kotára) emigrált parasztivadékok vagy a még nagyobb számú, napszám-
szerülő falusi munkásság, a „kocogó munkásmozgalom" életében ezek a tradíciók csökevényesen és szervetlenül burjánzó, paraszti jellegű életmódban, munka- és szervezeti magatartásban élnek tovább.

A lehetőség – elvontan – a bejárás vagy az áttelepülés. Életük jelentős részében, a családalapítás, az otthonteremtés éveiben az *emigránsok* és a *vendégmunkások* nagyon hasonló tartalmú, színvonalú és beosztású életmódot kénytelenek folytatni: minden idejük munkára és minden jövedelmük az életre szóló beruházásra megy el, amíg *polgárokká, városi* vagy *falusi polgárokká* (telek- és házadófizető polgárokká) válnak.

A lakóhelyükön maradó bejáró munkásoknak otthonuk megteremtésében vitathatatlanul bizonyos helyzeti előnyük van. Házat és kertet örökölhetnek, hozzáépíthetnek a meglevő szülői házhoz, építkezés közben ingyen lakhatnak, a telekszerzés falun könnyebb, és a házépítés is valamivel olcsóbb lehet. Az otthon maradó asszony a jövedelemkieséssel és többletkiadással járó gyerek mellett jószágneveléssel és kertműveléssel is foglalkozhat, amellyel csökkenti a család megnövekedett terheit.

Ezzel a helyzeti előnnyel szemben a másik oldalon, a gyökereiktől teljesen elszakított, a semmiből építkezni kényszerülő első generációs emigráció oldalán egyre inkább érzékelhető mozgási energia jelentkezik. A továbbra is idegen, magát most már valószínűen egy életre falusi röghöz kötött, az üzemi szervezettel csak munkaidőben és csak a végrehajtandó munkafeladaton keresztül érintkező, a gyár és a város társadalmában jártasságot nem szerző, informálatlan, a „nyelvet" elsajátítani nem képes vendégmunkásokkal szemben az idegen földön megkapaszkodott és egzisztenciát teremtő, a városi lakásszerzés vagy házépítés kétszeres nehézségeit leküzdő, de eközben, tanulópénz ellenében, városi dörzsöltséget és jártasságot, öntudatot és edzettséget szerző úttörők helyi polgárokká, városi polgárokká válnak, magasabb társadalmi rétegbe kerülnek. Időt és kapcsolatokat nyernek, amelynek révén előnyöket, engedmé-

Almásy Aladár

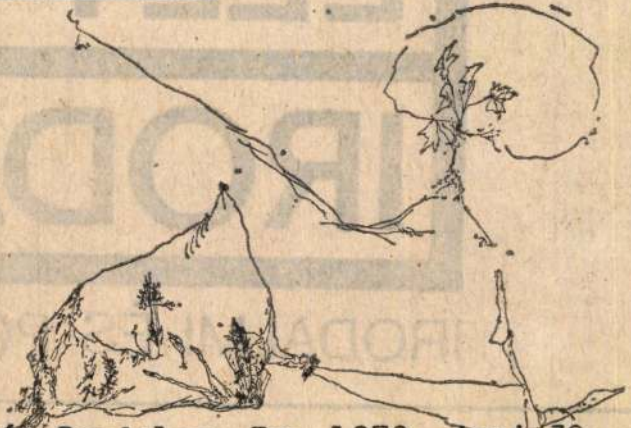

Élet és Irodalom. Bp. 1979. juni. 30.
XXIII. évf. 26. sz. 2. lap.

Almásy Aladár: Táj térden

A varsói költőhöz írt levél — elismerve némely hivatalos magyar szerzőnek áldozatvállalását az egyszerű emberek kockázatát, a

ben: ez a „felvilágosult" földrajztudós volt az, aki a Tanácsköztársaság leverése után az akkori Európa első fajt törvényét, a *numer*

irása

ás)

IRODALO

IRODALMI ÉS POLITIKAI H

MEKIS JÁNOS:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1976 OKT 30

Almásy Aladár
1021

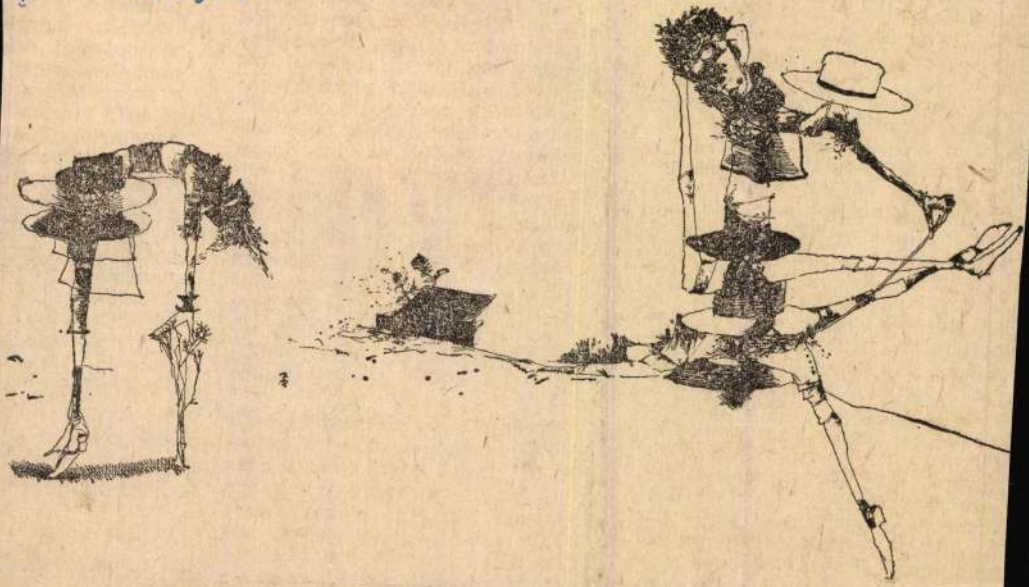

Almásy Aladár: Kalapkúra

Bámulatomat még tovább csigázza az a meghökkentő tény, hogy az Önök filmje már tizenegy éves. Ha levelet írnék, részletesen kifejteném, miként igazolta az Önök minden oldalról csepült szemléletét a történelem. A film időpontjában már csaknem harminc éve éltek a spanyol kommunista emigránsok Párizsban; és semmiképp sem akartak emigráns-halált. Képzeletükben még a levert, de forradalmi Spanyolország élt, stratégiájukat, taktikájukat, pátoszukat az a meggyőződés hatotta át, hogy közel immár a felszabadulás órája, és ez a felszabadulás általános sztrájkok és munkásfelkelések útján megy majd végbe Melyik forradalmár sajnálná a saját életét, vagy a bajtársaiét, ha ilyen folyamat tevőleges részesének érzi magát? De mi történik, ha megcsalja ez az érzése? Ha a küszöbönálló forradalom képzetté finomulva az emigráns-tudatba emigrál? A forradalmár, ha nem változik meg a képe a valóságról, máris szárazra vetett hal, de

ran át
mélyes
kapnak
birodal
ves és
Önök
bás fi
dúcolt
rom é
virágz
lyen magányosan és szomorúan cseng a főhős vallomása, aki szerint a forradalmár legfőbb erénye a türelem és az irónia. Szívesen eljátszanék a filmbeli szereplőkkel: meghosszabbítanám létüket és felvázolnám, hogy milyenek ma. Az Önök okosságát dicséri, hogy nem volna túl nehéz dolgom.

Szereplőik hierarchiáját Önök igen éleselméjűen aszerint vázolják fel, hogy mennyire tudják vágyaikat a tények parancsára domesztikálni; ezt a szempontot azonban összekapcsolják egy másikkal: ki mennyire őrzi meg igényét az emberi teljességre az illegális munka fegyelmében, az állandó fenyegetettség nyomása

zésnek, partneré
közegének is érd

Most jön igaz
nem levelet írok
fejezni. Feltehet
semnek adnék
a világ olyan la
már „a háborún
nem károsított
tetemesen, hogy
dős késéssel látt
szép és okos fi
hogy láthatjuk.

Eörsi

...JTOFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5
Telefon: 337-748, 340-726

Almásy Aladár,
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 MÁJ 10

1021

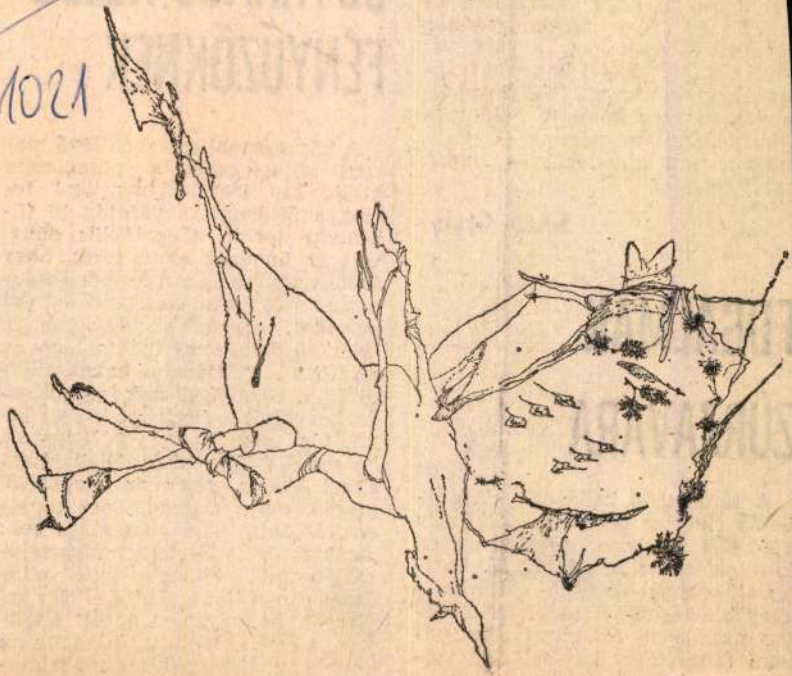

Almásy Aladár: Kalapos táj

oz a többgyerekes anyákat. Nem ghatnám rá, hogy választékos ízssel. Az idei pártkongresszus gyancsak szólt az anyaságról; ost a május elsejei ünnepi kívánágmasorban Angyal János *nyúlenyésztési szakkönyvet* küldött a öbbgyerekes mamáknak. Úgy is, mint a tévé ajándékát — *Anyák napja estéjén.*

Fekete Gyula

azóta drágább.) Száz forintért kaphatunk két paradicsomot és három paprikát. Némelyek háborognak ezen, én nem, mert tudom, hogy az árakban is a történelmi haladás tükröződik. Gondoljuk csak meg micsoda bonyolult kunsztokat kellett kitalálnia egy római patríciusnak, ha vendégségbe hívta felebarátait, s azt akarta, hogy az irigységtől megpukkadjanak, gutaütést kapjanak és öntse el őket a sárga epe: gondoskodni kellett flamingónyelvpástétomról, kolibrimájról, mindenféle egzotikus zöldségekről; mi viszont, ha ugyanezt a célt óhajtjuk elérni, csak kiballagunk a konyhába, és összeütünk egy szimpla kis lecsót.

-vis-

FOGALMAK ZŰRZAVARA

A tévéhíradó kedd esti kiadásában a riporter úgy vélekedett, hogy egy volt miniszter végtisztességén barátok, tisztelők stb. X. Y. *hamvaitól* vettek búcsút. Mintha a megbecsülés egy hosszú közéleti pálya során *nem élő személyhez*, hanem *hamvakhoz* kapcsolódott volna.

A másik idézet is hasonlóan ta-

Almásy Aladár, grafikus

Almásy Aladár: Egy kis fát vett a fehér fa árnyékáért

7.

XXVII/4

lönböző hangjuk, verseik lelki erőket ébresztő, mozgósító jellege — Majakovszkij óta először — megkö-
a széles körű publicitást.

önmagukon átszűrt élettapasztalat hiányzik. Könnyű kézzel írnak, de nem találták meg saját hangjukat. Jevtusenkóék úgy érkeztek a költészetbe, hogy szakították az előző

EK (Kossuth—Karpati)
NDRÉ: EGY ORVOSGENE-
TIKAI GONDJAI (Kossuth)
RON: JÉGTÖRŐ GONDO-
Útirajzok, esszék I—II.
almi)
PLIEVIER: SZTÁLINGRÁD

: A VILÁG ÚTVESZTŐJE
IV PARADICSOMA (Ma-

ıtatók

?-án

U A BŐRÉÉRT. Franci

FOGSÁGÁBAN. Szovje

. NDK-film

MRE: A CIVILIZÁTO
a veszprémi Petőfi Szí
nuár 28-án.

A: ISTEN, CSÁSZÁR, P
emutató a Madách Szí
nuár 28-án.

IKLÓS—VISKY ANDRÁ
tilos. Bemutató a Józs
nházban, január 28-án.

ROSTAND—MESZÖLY DEZSŐ—V
TOR MÁTÉ: CYRANO. Bemutat
Békés megyei Jókai Színházban,
nuár 28-án.

MÓRICZ ZSIGMOND: ROKONOK.
mutató a Játékszínben, január 3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 DEC 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Aladár

1021

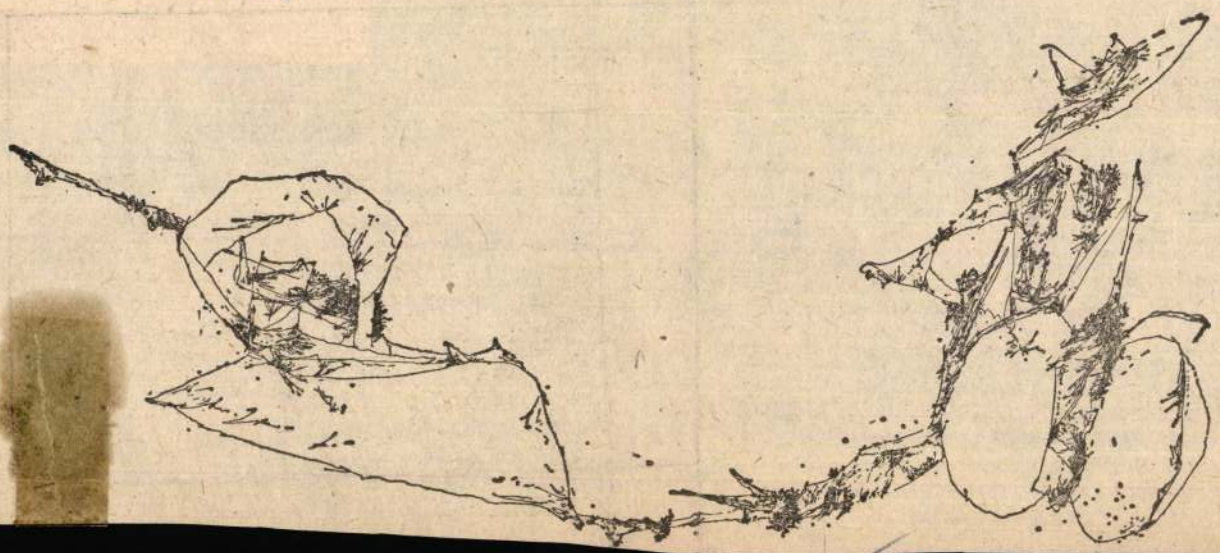

Almásy Aladár:
Ő volt, de elköltözött az almából

.MI
GLYA

gy mi
helye
amíg
lenül,
szeneglebíz-
azt a
varba
összed fo-

mosak vagyunk rá, hogy saját külön gombfestékünkkel fessük kékre a világot. Nem azonosak. Nem azonos a festékszín és a világszín. Más-ságban élünk, sőt felemásságban és két felünknek, a fogalminak és a tapasztalatinak a távolsága olykor-olykor magunkba szállásra int, intellektuális pirulásra késztet.

De azért... de azért néha emlékszem. Visszaemlékszem *arra* a kékre, ami nincs is, ami egy foga-

GYÖRE IMRE:

A költészet nehézsége

Tudjuk, a hasonlatok
simára koptak, ahogy
simára kopott
a csúszdán lihegő
kölykök seggén a nadrág.

Igen. A Hold már
többször volt lágytojás,
meszes fenék, cintányér,
madzagról szabadult
léggömb, és ki tudja, mi még?
Igy többé nem lehet
fényénél andalogni.

...GYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 OKT 16
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almády Aladár

1021

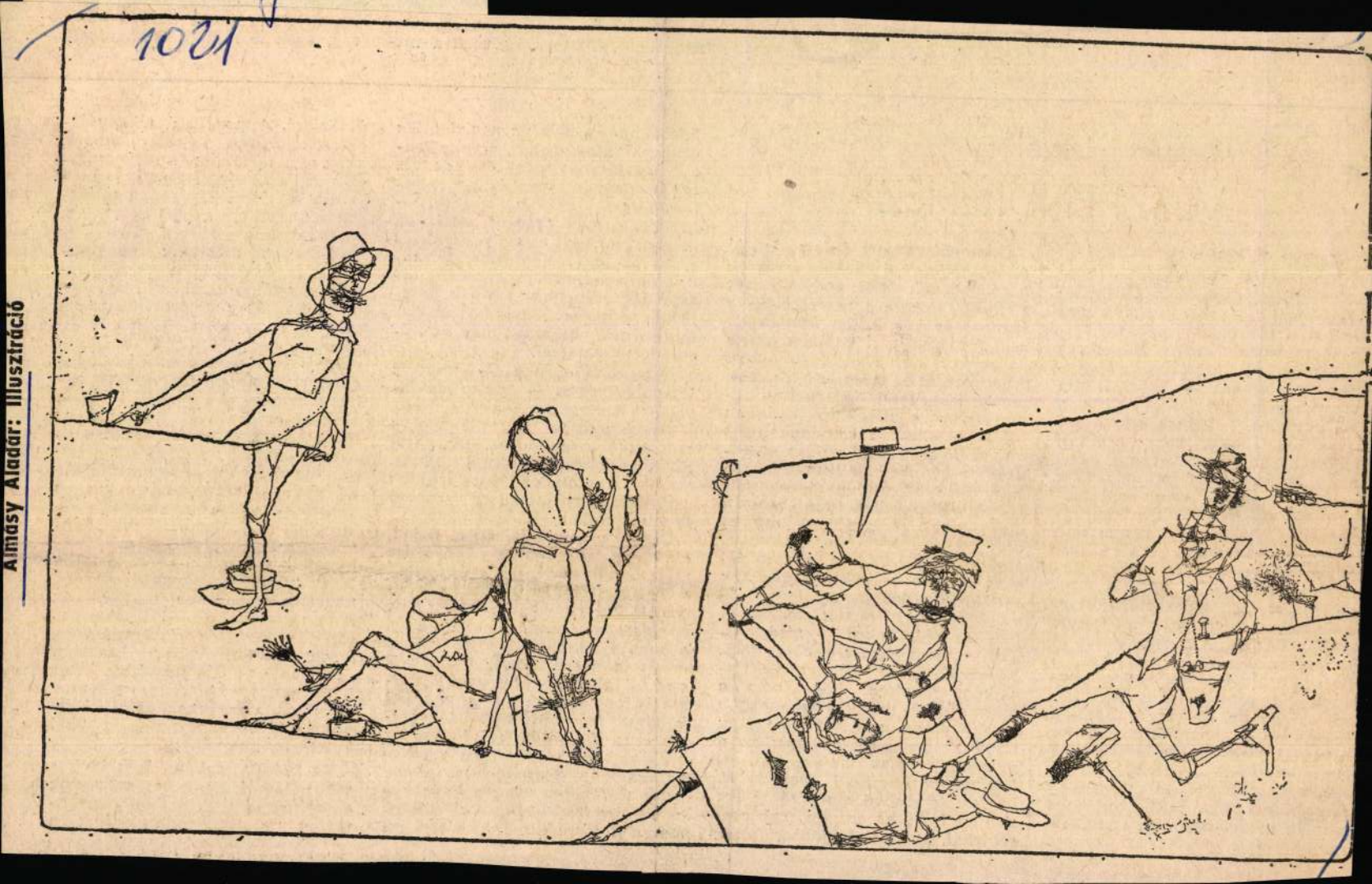

Almásy Aladár: Illusztráció

Higgadt. Nincs felhábo
akar tüzet oltani, még

Levél
VÉSZI ENDRÉHEZ

Kedves Bandi!

Nem tudom, emlékszel-e 1938 telére a Rózsa utcában? Ne lepődj meg, mert amikor te a Rózsa utca 16-ban írtad életed második regényét, amikor Babits, Kassák és Illyés várta kézirataidat, én mindennap a ti házatok előtt álltam meg az iskolából jövet egy-egy táskacsatára, verekedésre, hógolyóharcra. Biztos, hogy kinéztél akkor az ablakon, hiszen a belső világ: a fázó, a didergő szegények — első regényeid hősei nem sokban különböztek attól a kis csoporttól, mely a Rózsa utca 18/b előtt állt kitekert nyakkal, fölfelé nézve, mikor zúdul le végre a jégtömeg, amely már jócskán kilógott az ereszen túlra. Körülöttem a Rózsa utca általad is jól ismert alakjai álltak. A szenes Józsi. A foltozószabó a 26-ból. Krajcár, a kocsmáros. A te világodat mondom, a szegényeké, a prolik világát az egykori Erzsébet-városban, Kőbányán, Angyalföldön. Tintakék idők nagy havas emlékeiből ismerlek téged, gyerekkoromból. A szappanfőző fia, a szegények szószólója voltál, aki a szociális igazság mellé szegődött szolgálatra.

Önmagában nem érdem, de jó tudni, hogy azok közé az emberek közé tartozol, akik tudják (mert ismerik), milyen a vasreszelék, a rézpor és a spirálba kunkorodó acél forgácsa. Aki valóban hallja az egykori excenterprések tompa pufogását, a transzmissziók szíjcsattogását, teret, kiterjedést adván annak a világnak, melyben földik vagyunk a keménykalapos művezetők, az inast pofozó segédurak, a kisiparosok kócerájai között. Mert bármilyen régen volt is, hogy petróleumban mostuk olajos-piszkos kezünket munka után, hajunkból fémforgácsokat fésültünk, a kalapács, a véső fogása, a fémek engedékenységének emléke, a formálás elsődleges öröme bőséges útravalót adott. A fém, az volt neked — mondhatnád —, mint parasztnak a föld. Sosem kiváltság — lehetőség. Vasasként is tudtad, hogy nem a származáson múlik a legnagyobb emberi erény, a részvét: a mások sorsára figyelő együttérzés; az a szociális erkölcs, melyet tanítani lehetne novelláidból, verseidből. Nyitott és szabad maradtál. Ezért van az, hogy ha csupán csak verset írnál, akkor is legjobb költőink között emlegetnénk a n
csupán csak novellát, e
nél a legjobb novellistáinkat.
Így vagyunk regényeiddel, színdarabjaiddal és a nemzetközi sikereket aratott rádiójátékaiddal. A sokműfajúság, amely kivételes erényed: „besorolhatatlanná" tenne? Zavarba ejtő ez a sokoldalúság? Nem hinném. Minden műfajban egyazon kivételes költői képességed nyilvánul meg az írások szerkezetében.

Minden versedben — mint a legutóbbiban is — egy régen kivágott fasor zúgását lehet hallani, oly érzékletesen testesül meg a magasabb rendű valóság, írói szellemiségednek tárgyi világa, melybe a szürrealizmus legjobb eszközeivel röpteted az olvasó fantáziáját.

Olyan a versi jelentés nálad, akár egy latin mondás fénye. De mint a fény a fény alatt ragyogva, rejtve, rétegezve: mégis lebegő, lebegtetett valóság, melyben triplaszárnyú madarak csattogása, a hegyre visszaömlő folyó robaja erősíti a versi fényt. Fölfelé száll a délután című versed is így rétegezteti a magyar költészet legjobb tradícióit. Jelentős vers. De talán túlságosan is arcközelben van ebben a pillanatban még, hogy rálássunk: egy nagy történelmi korszak és egy emberélet izzó foglalata. Vallomásod a forradalmáré, a tegnapi

nak ezt a kifejezést) mellre szívja azt is, amire oly sokan mondják manapság, hogy nem kell mellre szívni.

Miközben elsiratjuk magunkban a tegnapi prófétákat, úgy teszünk, mintha anakronizmus lenne manapság a prófétai magatartás. De akár nem tudjuk, vagy nem akarjuk tudni: a próféták dolga legelsősorban nem a jövendölés volt, hanem az erkölcsi, etikai tisztaság hirdetése. Ők azok, akik az emberek közötti szociális igazságosság eszméjét adták a világnak. Ebben az értelemben pedig ma is szükség van prófétákra, ebben az értelemben ma is „próféták vagyunk, szívem" — mondhatnánk Somogyi Tóth Sándor szavaival, terád is gondolva, hiszen ezt mondja, ezt sugallja 1945 utáni valamennyi versed, novellád a legutóbbi időkben is. A morális elkötelezettség szentenciái hívódnak elő írásaidból, hogy szinte hallani vélem Ezsaiást: „Jaj azoknak, kik házokhoz más házat ragasztanak . . . jaj a hamis dekrétom szerzőknek, és a kik írnak emberek nyomorítására való hamis szentenciákat."

Te tudod: sokan beszélnek a szabadságról, de kevesen ismerik a szabadságot, mint biológiai élményt, vegetatív állandóságot a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 AUG 6

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Almásy Aladár

1021

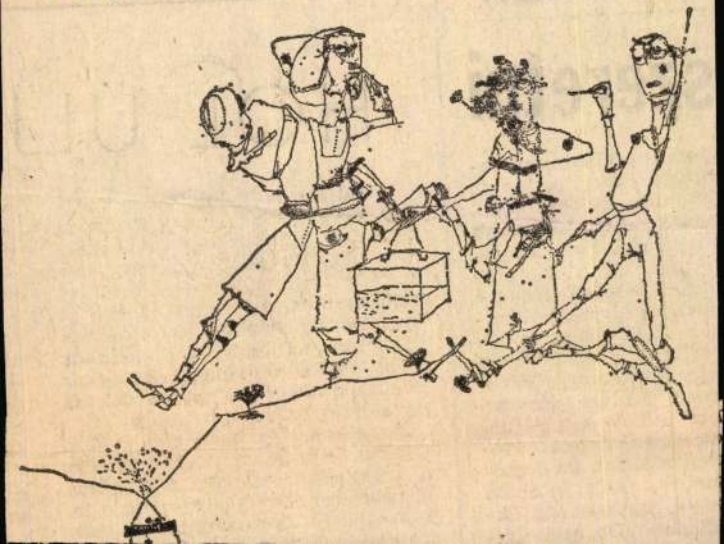

Képzőművés

szeretni

ínes és szellemesen ra-
atokat szerkesztenek,
pontos kidolgozással.
lható a fenti leírásnak
megfelelő *Fajó János*,
ztatást egyetlen szín-
kével — elérő *Hencze*
metriai elemekből jel-
náló *Bak Imre*, a hi-
kifundáló *Mengyán*
az építészeti díszítő

HOL ÜLJ

Mondják, jó volna, ha a kritikus közelebb kerülne a színházhoz. Egy nyilatkozó művész szerint a legüdvösebb módszer: legyen a kritikus egy-egy társulat vendége hosszabb ideig és élje át maga is a produkció születésének fájdalmas, örömteli, mindenkor jó szándékú folya-

Almásy Aladár: Illusztráció

ja mindig hosszabb, mint papíron.
(A „nővérszoba", épp ennek a

Harmadik legyintés, ez már ingerült volt:

falakat.
Belül nincs környezet.

Almási Aladár

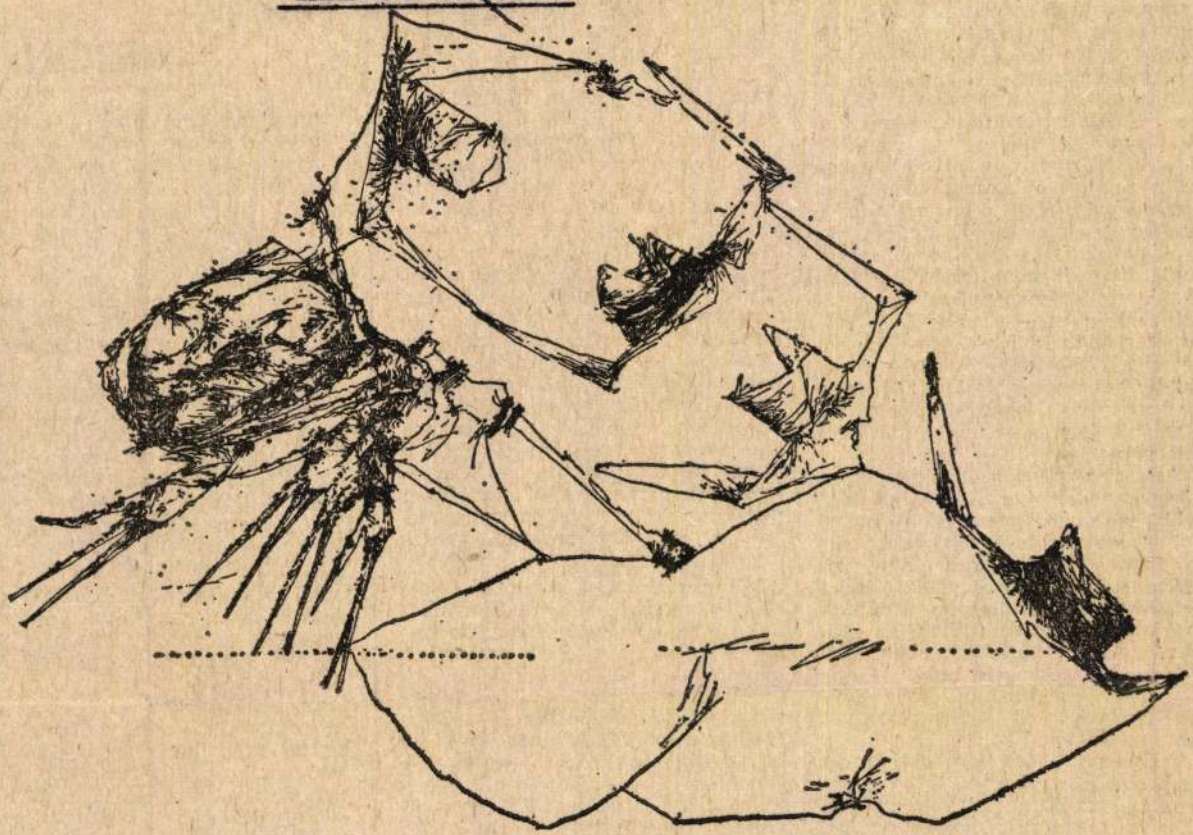

Almásy Aladár: Kalapgyűjtő

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 22.
XXI. évf. 43. sz. 5. lap.

ÉLET ÉS IRODALOM

mokratikus elv jut kifejezésre a kötetet záró íróportrék terjedelmében is: minden arckép egy-egy oldal.

Orbán Ottó az ÉS idei 9. számában megállapította, hogy „Az antológiaszerkesztés veszélyes üzem": művelőinél „... a szerkesztés előrehaladott állapotában... súlyos tünetek, úgy mint szédülés és hallászavar is felléphetnek..." A *Dunajské strofy* szerkesztőjét, *Ján Mészárost*, úgy látszik, ezektől a tünetektől akarta megóvni a *Ceskoslovensky spisovatel* kiadó, amikor az egyes költők értékét, súlyát, napjaink magyar lírájában elfoglalt helyét nem kívánta a költemények számarányával érzékeltetni, noha ez — a portrék jó háromnegyedének rövidebbre fogása révén nyert helytöbblettel — a kötet terjedelmének valószínűleg eleve megszabott korlátai között is, legalább jelzésszerűen megoldható lett volna.

Amint a névsorból kiderül, a könyvben két korosztály, az idősebb és a középnemzedék kapott helyet; az utóbbi legfiatalabb tagja *Csoóri Sándor*. Az életkorban utána következők egy kilátásba helyezett újabb kötetben szólalnak majd meg csehül. (..Csak az igazán legfiatalabb költői generációnak nem jutott már hely, de ez egy, a jövőben kiadandó új antológia feladata lesz" — írja előszavában a szerkesztő.)

Tudvalevő, hogy a negatívumok felsorolásában örömét lelő recenzens az antológiák világában élheti ki magát igazán kedve szerint. Nem szeretném magam az említett recenzens-kategóriába besoroltatni, de megkockáztatok néhány megjegyzést.

lene felsorolnom — a kiadó feltételezett decimális koncepciójára való tekintettel, fölöslegesen —, ezért csak néhány olyan költőt említek meg, akinek versei teljesebbé tették volna a színképet: Jékely Zoltán, Kálnoky László, Ladányi Mihály, Pilinszky János, Nemes Nagy Ágnes, Kormos István és Váci Mihály nagyon hiányzik a sorból.

Az antológiaszerkesztés szabályait nem dolgozták ki, de ha egyszer mégis kidolgoznák, a kívánatos szabályok közül legalább négyet kellene egyértelműen megfogalmazni: 1) Ne válogassunk antológiákból, mert ezzel egyrészt szűkítjük lehetőségeinket, másrészt megkétszerezzük az amúgy is elkerülhetetlen válogatói szubjektivitást. 2) Szemléltessük a költői pályák fejlődését legalább azzal, hogy a verseket keletkezésük időrendjében hozzuk. 3) Idegen költők antológiáiban tüntessük föl a versek eredeti címét is. 4) Előszóban, utószóban, költői arcképben ne adjunk olyan jellemzést, amelyet a kötetben szereplő versek nem igazolnak.

Méltánytalanság volna a *Dunai strófák* szerkesztőjének-válogatójának, előszó- és portréírójának szemére vetni, hogy öt-öt vers miatt nem olvasta végig tíz költő tizenöt év alatt kiadott minden könyvét (forrása az 1964-es és 1974-es *Mai magyar költők antológiája* és hét esetben a költők egy-egy — Garainál két — kötete volt), de a többi hipotetikus szabályt könnyűszerrel betarthatta volna. Kár, hogy nem így történt.

És kár, hogy nem követelte meg a fordítóktól a műfordítás ugyancsak kodifikálatlan elvei közül

ból.

Zádor András

ARION, T

Tizedszer adta közre a *Corvina* kiadó az *Arion*t, melynek mind a tíz kötetét *Somlyó György* szerkesztette. Az 1966-os első nemzetközi költőtalálkozó tiszteletére megjelent alkalmi kiadványból természetszerűen változott almanach-jellegűvé, sajátos módon terjesztve — a New Hungarian Quarterly mellett — a magyar költészet és irodalom klasszikus és mai értékeit.

Az idegen nyelvű irodalmi évkönyv néhány száma a költőtalálkozók tematikájához igazodott; a nagy költőink emlékezetét idéző kötetek közül az 1970-es Radnóti Miklóssal, az 1972-es részben Janus Pannoniussal, az 1973-as Petőfivel, az 1976-os pedig József Attilával foglalkozott.

A költői almanach legfrissebb számát is megkapták az október tizedikén kezdődött Nemzetközi Költőtalálkozó vendégei. Témája Ady Endre és a Nyugat. Bevezetőjét *Illyés Gyula* írta, a két világháború közötti „eszmelabirintusban" tájékozódó és tájékoztató magyar folyóiratról. Szerepel a tanulmányok közt *Litván György* esszéje a századelő magyar szellemi életéről. *Mario D. Fenyő* eszmefutattása a Nyugat forradalmiságának problémájáról,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1976 OKT 2

Almásy Aladár

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

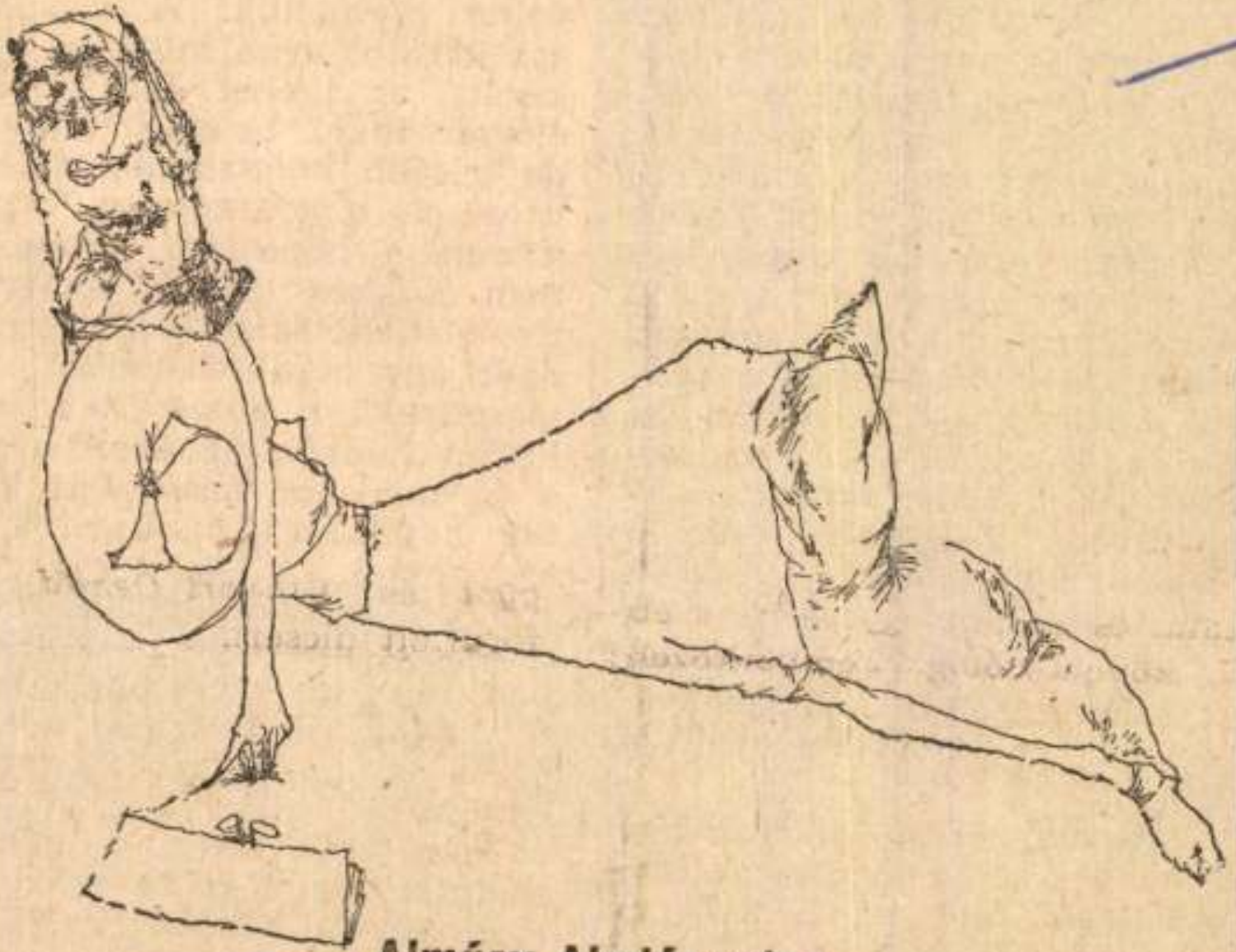

Almásy Aladár rajza

ediava mélyíti a művet, inet-
kihozza a szövegből mindazt,
rejtőzik benne. Annak elle-
, hogy némi húzást és vál-
tást hajtott végre a német
ításon, mégis az volt a legfon-
bb benyomásom, hogy Zadek
szerint veszi Shakespeare-t.
nára semmi sem szóvirág. A
ógusok tanulmányok sorában
ezték már Shakespeare szó-
it, amelyek — különösen az
llóban — egyáltalán nem ne-
etők túlfinomultaknak, ille-
neseknek. Zadek az Othello
iális szóképrendszerét rendezi
. A szöveg így egyszerre csak
nes életet kezd élni a színpa-
az Erzsébet-kori durvaságok,
ödt keserűségek találkoznak a
lern zaklatottsággal.

rendezés másik kulcskérdése
demona értelmezése. Az elmé-
írásokból már régen ismerős
gondolat, hogy ha Desde-
na nem követett is el házas-

tották meg, ami feltétlenül szük-
séges volt az élethez, pontosab-
ban a létfenntartáshoz. De mi a
fölösleges? A barátság, az együtt-
érzés, a családi kötődések, az
együttélés szertartásai, a szerelem
és a részvét. Az ikek példája azt
mutatja, hogy *lehet* ezek nélkül
élni. Az ikek nyelvén például a jó
ember az, akinek tele van a
gyomra. Az emberi értékek csak

Almásy Aladár

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 5. XX. évf.23. sz. cimlap

dom, hogy Önöknél hol kezdődik a vers, vagy mi a vers tulajdonképpen, mert amit a lap közöl, az számomra nevetséges" — írja levelében, panaszolva, hogy nem jelentetjük meg sorozatban beküldött verseit. Azt például mely így kezdődik: **„A kert, a fák, minden oly zöld. / Állat, növény, ember, / aztán a föld, föld, föld."** Mi nem mondjuk, hogy ez nevetséges, csak annyit mondunk: ez a vers zöld, zöld, zöld.

E. E. és SZ. J., SZIGLIGET. Örülünk, hogy kedvelik lapunkat, mi is örömmel vettük üdvözletüket. Orvosi tanácsadással nem foglalkozunk, de annyit bátran állíthatunk, hogy a **mértékletes** alkoholfogyasztás nem árt az egészségnek. Megfigyelésüket, hogy a korpulens emberek társasága kedvezően hat a kedélyre, pszichológiai érdekességként fogadtuk.

NAGY ZSIGMOND, ÓZD. Olvasónk Váncsa István **Az éjféli műélvezet** című cikkével vitatkozik. „Ha tetszik, ha nem, az. aki reggel hatra jár műszakba, megszokja, hogy rendszeresen korán feküdjön le. Ez nem biológiai sajátság, hanem a józanság parancsa. Munkahelyünkön például kimutattuk egyszer, hogy a korcsolyabajnokság idején mennyivel többen késtek a reggeli műszakban, s a késői lefekvés még a minőségen is nyomot hagyott." Ha Váncsa István tréfásan túlzott is írásában, cikke a szombat éjszakai művészfilmbemutatókat méltatta s nem az éjszakai meccs- vagy jégtáncműsorok mellett tört lándzsát.

VAS ERNŐNÉ, BAJA. Írása igen érdekes, de terjedelme miatt nem közölhető. Örülnénk, ha alkalomadtán felkeresné szerkesztőségünket. A pedagógusok és a pedagógia problémái eddig is teret kaptak a lapban.

BRESZTOVSZKY ISTVÁN, BUDAPEST. A Hilton szállóról végleges vélemény csak akkor mondható, ha elkészült. Ami az Erzsébet híd alatti aluljáró vörösre mázolását illeti: valószínűleg igaza van, de mi nem vettük észre: örülünk az aluljárót díszítő szép és történelmi értékű képeknek, talán ezért nem bámultunk a fejünk fölé.

Írjunk paródiát!

Mint előző számunkban hírül adtuk: szerkesztőségünk az olvasók javaslatára paródiasorozatot indít. Rendszeres időközönként — elképzelésünk szerint három-, négyhetenként — közöljük egy-egy magyar író karikatúráját és a legjobb írásokat, amelyek az alkotó stílusát, műveinek legfőbb sajátosságait karikírozzák. A — reméljük — közös mulatságban bárki részt

lens viszonya fémjelzett, amelyben iskolák és az iskolákat élesen megvilágító kulcskategóriák éltek egymás mellett. Fontosabb „persze az a már-már elképesztő tartalmi fo-

vezését szolgáló kapcsolatoknak, intézményeknek és szimbólumoknak olyan mérvű fétisizáltsága jött létre, hogy ez a körülmény — az elidegenedés —

VISSZHANG

Egy film védelmében

Az ÉS május 8-i száma rövid cikkben számolt be arról, hogy a „Száll a kakukk fészkére" című amerikai film öt Oscar-díjat kapott. Két okból szeretnék e nem nagy horderejű híradáshoz hozzászólni: egyrészt azért, mert láttam a filmet, másrészt, mert a filmhez méltatlannak érzem az írás hangnemét és érthetetlennek találom szerzőjének szándékát.

Egy film értékét kétségkívül nem az elnyert díjak határozzák meg. Az Oscar-díjak hullása azonban önmagában még nem ok rosszhiszemű gúnyolódásra. Mert láthatólag a hitelrontás az ismeretlen szerző célja. Csak ezért ollózhatott ki a *Time*-ból lejáró, pletykálkodó kulisszatitkokat. Vagy talán mélyebb ok adhatta a tollat a cikk írójának kezébe? Talán az, hogy leleplezze a szemfényvesztő díjak csillogása mögötti „igazságot"? — mondván: lám-lám, egy többszörösen díjazott alkotás, de milyen kiábrándító azt tudni, hogy a férfi főhős csak egymillióért volt hajlandó elvállalni szerepét (amiért aztán megkapta a legjobb férfialakítás díját), hogy a női szerepre csak egy öregedő és sikertelen színésznő akadt (érthetetlen módon őt is Oscarral értékelték), hogy a rendező hol diktátorként irányította színészeit, hol meg kellő utasítás nélkül hagyta őket (már mondani sem merem, de e nagy hírű díj zsűrije még így is képes volt a legjobb rendezésnek kikiáltani ezt a teljesítményt), és hogy a film alapjául szolgáló regény szerzője kártérítési pert indított az adaptáció anyagi sikerében való méltányosabb részesedésért. Miről akar hát a cikk tudósítani: egy kitüntetett filmről vagy a filmalkotás illúzióromboló hátteréről, amely azonban az esztétikum szemszögéből lényegtelen — esetleg éppen ezekkel a bennfentes titkokkal próbálja a film értékeit kétségbevonni? Az viszont nem derül ki, hogy jó filmről beszél-e, vagy elvetnivalóról. Így a tájékoztatás

A cikk írójának azt kívánom — és ezt jószándékom jegyeként vegye —, hogy legyen neki is alkalma látni ezt a filmet, mert nem mindennapi élményben lesz része, amelyből aztán az is kiderül majd, mennyire lényegtelenek ilyen körülmények között a *Time*-ból átvett hírek.

Nemes Gábor
Strassbourg

A közlemény, melyet Nemes Gábor kifogásol, nem Milos Forman filmjét, hanem a Time egy cikkét ismertette. Mellesleg Ken Kesey regénye megjelent és sikert aratott Magyarországon. Reméljük, hogy a belőle készült film is megérkezik a magyar mozikba, ahogyan Forman előző filmje, az Elszakadás is megérkezett. S akkor a filmről is beszélünk majd.

Névvel és lakcímmel

Régóta morfondírozom azon, vajon helyesek-e azok a cikkek, amelyek helység, név, vállalat, munkahely stb. megjelölése nélkül írnak le egy-egy frappáns esetet, rövid történetet, legtöbbször bíráló céllal. Sajnos, ez alól az ÉS sem kivétel: a május 22-i szám párat lan oldala például tele van ilyesfélével. Nézzük csak:

A Vadnyugat című írás arról tudósít, hogy mi történt egy „patinás vidéki kisváros patinás éttermében", az Unalmas történet szerzője, „a nagyhírű táncdalénekes és néhány ismert, meg ismeretlen pályatársa" felléptéről ír, amely „a bányatelep művelődési házában" három és fél órás késéssel kezdődött, a Szolgáltatás pedig egy bölcsődében, egy Patyolatban, egy ABC-ben történt anomáliákat rója fel és korholja a kézbesítést, a buszközlekedést és a villanyszolgáltatást is.

Ezzel az indokolatlan ködösítéssel, a hely, a személyek sötétben hagyásával egy csapásra rossz hírbe keveredett az *összes* „patinás kisváros patinás étterme", az ösz-

, mint Borges, de talán bár-
olyiknál izgalmasabb és

Fábián László

Almásy Aladár

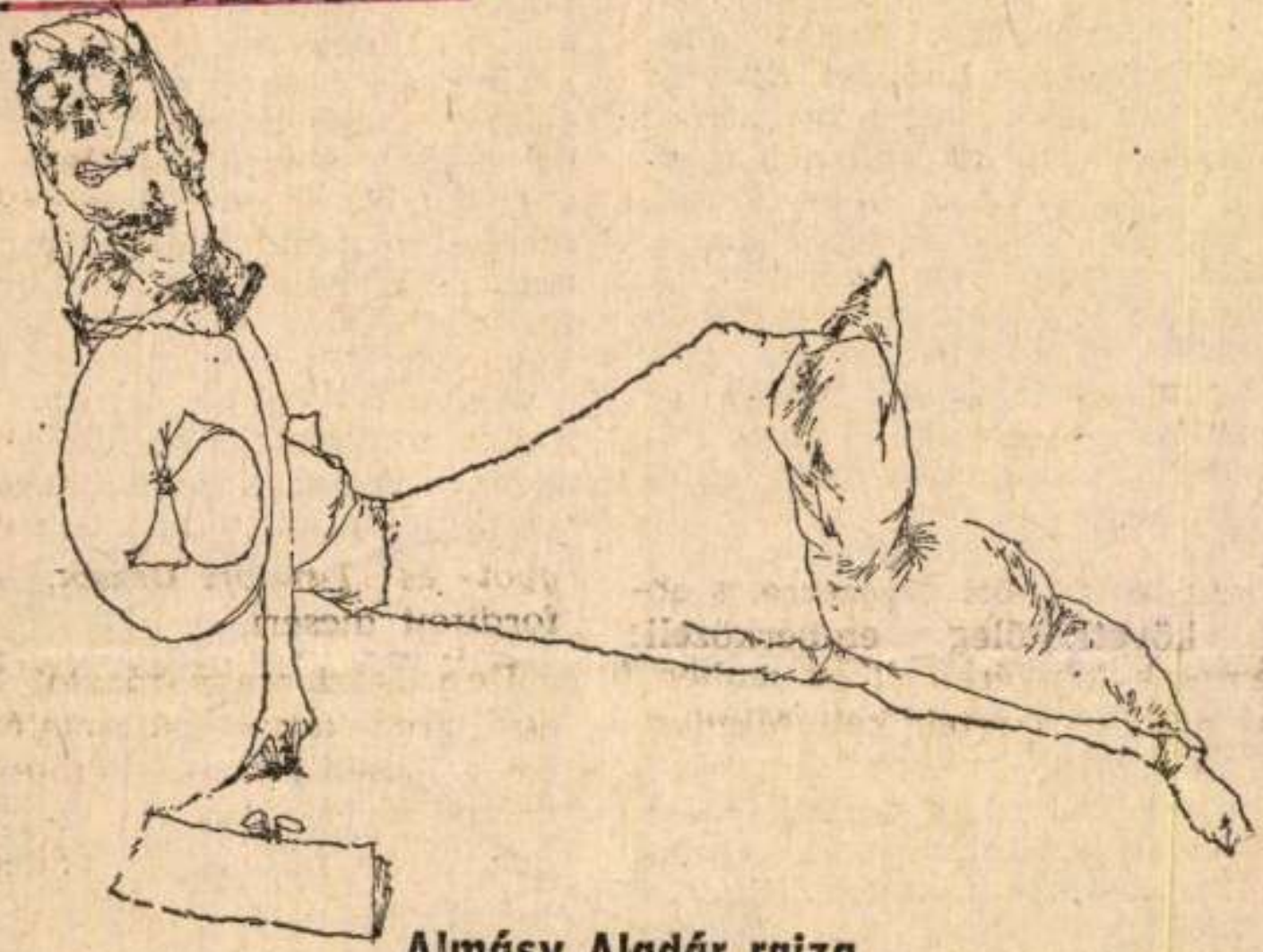

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 2.
XX. évf. 4o. sz. 11. lap.

Másodszor: a családközpontú életszemlélet hagyományát erősíti, hogy a drámai, hirtelen társadal-

gek, új szokások kialakítását. S a változások közt az állandóságot (vagy legalábbis az állandóság illú-

szik, Zadek itt is bagatellizál az egyik oldalon, miközben a végletekig súlyosbítja, feloldhatatlan tragédiává mélyíti a művet, illetve kihozza a szövegből mindazt, ami rejtőzik benne. Annak ellenére, hogy némi húzást és változtatást hajtott végre a német fordításon, mégis az volt a legfontosabb benyomásom, hogy Zadek szó szerint veszi Shakespeare-t. Számára semmi sem szóvirág. A filológusok tanulmányok sorában elemezték már Shakespeare szóképeit, amelyek — különösen az Othellóban — egyáltalán nem nevezhetők túlfinomultaknak, illedelmeseknek. Zadek az Othello bestiális szóképrendszerét rendezi meg. A szöveg így egyszerre csak vérmes életet kezd élni a színpadon, az Erzsébet-kori durvaságok, dühödt keserűségek találkoznak a modern zaklatottsággal.

A rendezés másik kulcskérdése Desdemona értelmezése. Az elméleti írásokból már régen ismerős a gondolat, hogy ha Desdemona nem követett is el házasságtörést, magában hordozta ezt a lehetőséget, sőt Jan Kott szerint hűséges, de van benne valami szajhaszerű. Zadek Desdemonája olyan penetránsan erotikus légkört áraszt, hogy tisztességéért bizony nem adnánk tíz fillért sem.

kényteleneknek voltak elhagyni földjüket, s ennek következtében vadászó-gyűjtögető életmódjukat hirtelen másféle életmódra kellett volna cserélniük. A viszontagságos körülmények miatt ez nem sikerült, az ikeket éhezés sújtotta, először majd belepusztultak ebbe, de később *megszokták*, túlélték a válságot, s a legutolsó híradások szerint a népesség száma már nem csökken tovább. A természetes életlehetőségeiktől megfosztott ikek úgy alkalmazkodtak az új viszonyokhoz, a kiszáradt, terméketlen földhöz, az éhezéshez, hogy a jó hajóshoz hasonlóan kidobálták hajójukból mindazt, amit fölöslegesnek ítéltek, s csak azt tartották meg, ami feltétlenül szükséges volt az élethez, pontosabban a létfenntartáshoz. De mi a fölösleges? A barátság, az együttérzés, a családi kötődések, az együttélés szertartásai, a szerelem és a részvét. Az ikek példája azt mutatja, hogy *lehet* ezek nélkül élni. Az ikek nyelvén például a jó ember az, akinek tele van a gyomra. Az emberi értékek csak mint emlékek, nosztalgiák élnek bennük. Egyetlen ember formájú jellemzőjük, hogy emlékeznek még a régi életre, a vadásztársadalomra. Ezért is nem hagyják el végleg mostani kopár földjüket, még

vállait. A férfi odaszólt a pincér-
tán a nőhöz hajolt, mintha a fülébe
sugdosni, de az eltolta magától.

— Mi köze hozzá?

— Záróra! — szólalt meg mély hangon
a pincér.

Almásy Aladás

Almásy Aladár: Kalapkúra

Élet és Irodalom, Bp.

1976. OKTÓBER 30.

XX. évf. 44. sz. 14. la

mélevült gondolkodási és cselekvési formák mindenáron fenn óhajtanak tartani az izgő-mozgó valósággal.

Bámulatomat még tovább csigázza az a meghökkentő tény, hogy az Önök filmje már tizenegy éves. Ha levelet írnék, részletesen kifejteném, miként igazolta az Önök minden oldalról csepült szemléletét a történelem. A film időpontjában már csaknem harminc éve éltek a spanyol kommunista emigránsok Párizsban; és semmiképp sem akartak emigráns-halált. Képzeletükben még a levert, de forradalmi Spanyolország élt, stratégiájukat, taktikájukat, pátoszukat az a meggyőződés hatotta át, hogy közel immár a felszabadulás órája, és ez a felszabadulás általános sztrájkok és munkásfelkelések útján megy majd végbe. Melyik forradalmár sajnálná a saját életét, vagy a bajtársaiét, ha ilyen folyamat tevőleges részesének érzi magát? De mi történik, ha megcsalja ez az érzése? Ha a küszöbönálló forradalom képzetté finomulva az emigráns-tudatba emigrál? A forradalmár, ha nem változik meg a képe a valóságról, máris szárazra vetett hal, de filmje olyan sokoldalúan ábrázol, nem lépett túl az idő. A vágyak és a valóság sakkmérkőzésein a hadállások most is gyakran áttekinthetetlenek, és a személyes igazságok ma sem mindig kapnak útlevelet a lehetőségek birodalmába. Milyen rokonszenves és mulatságos például az Önök filmjében a plasztikbombás fiatalok zord logikával aládúcolt türelmetlensége, mely három évvel később oly csodásan virágzott ki Párizs utcáin; és milyen magányosan és szomorúan cseng a főhős vallomása, aki szerint a forradalmár legfőbb erénye a türelem és az irónia. Szívesen eljátszanék a filmbeli szereplőkkel: meghosszabbítanám létüket és felvázolnám, hogy milyenek ma. Az Önök okosságát dicséri, hogy nem volna túl nehéz dolgom.

Szereplőik hierarchiáját Önök igen éleselméjűen aszerint vázolják fel, hogy mennyire tudják vágyaikat a tények parancsára domesztikálni; ezt a szempontot azonban összekapcsolják egy másikkal: ki mennyire őrzi meg igényét az emberi teljességre az illegális munka fegyelmében, az állandó fenyegetettség nyomása

K

Almásy Aladár

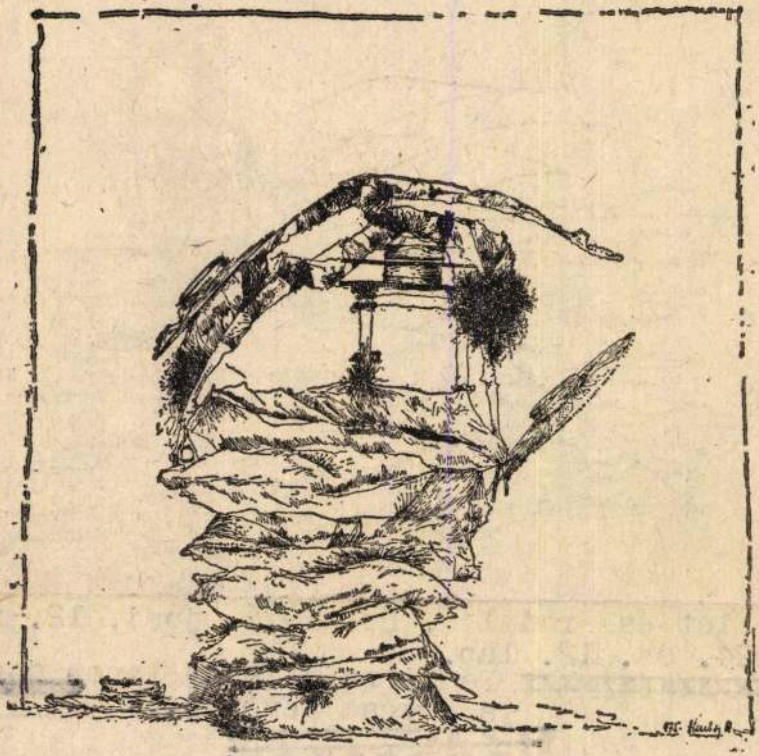

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 12. XX. évf. 24.sz.11.lap.

Diauchy Ferenc

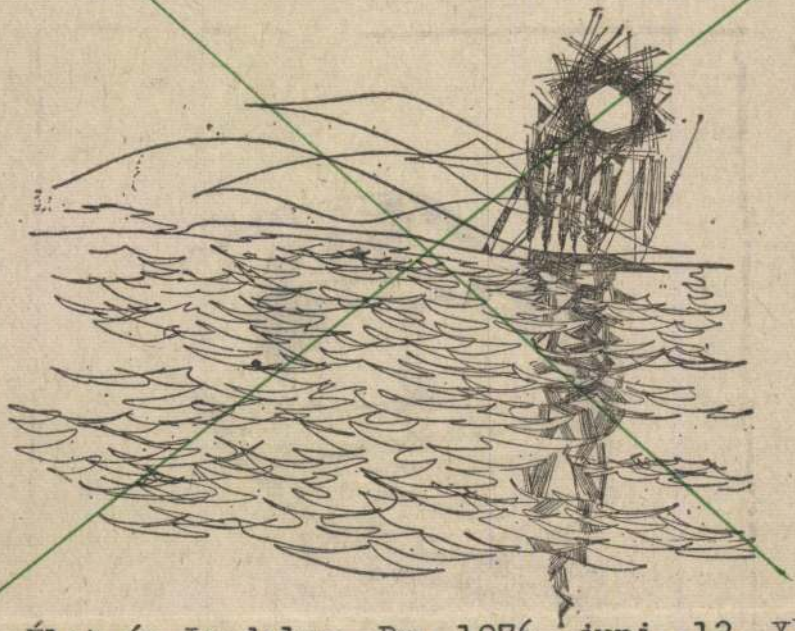

Diauchy Ferenc hagyatékából

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 12. XX. évf. 24. sz. 12. lap.

MAGYAR ERZSÉBET: Fenti rajz külön lapon szerepel a müvész nevénél.

Vádbeszéd

Láthatatlan vitadal folyik a láthatatlan színpadon *Mesterházi La-*

gyermekének gondtalan jelen- lesznek barátai, támogatói, meglis

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1975 AUG 2

Almásy Aladár

1021

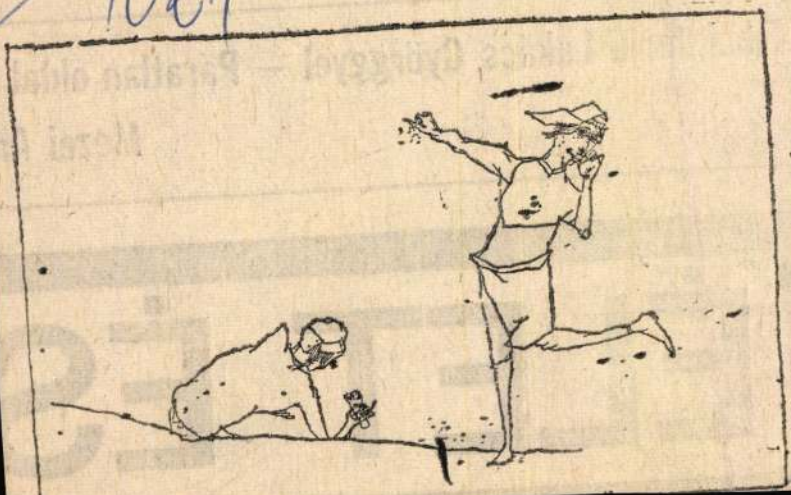

Almásy Aladár rajza

Filminterjú Lukács Györggyel – Páratlan oldal –

Mezei An

ÉLET ÉS

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 VIII 20
NÉPSZABADSÁG

Almássy Aladár

ALMÁSSY ALADÁR: A RÓZSÁK NAPÓLEONJA

1021

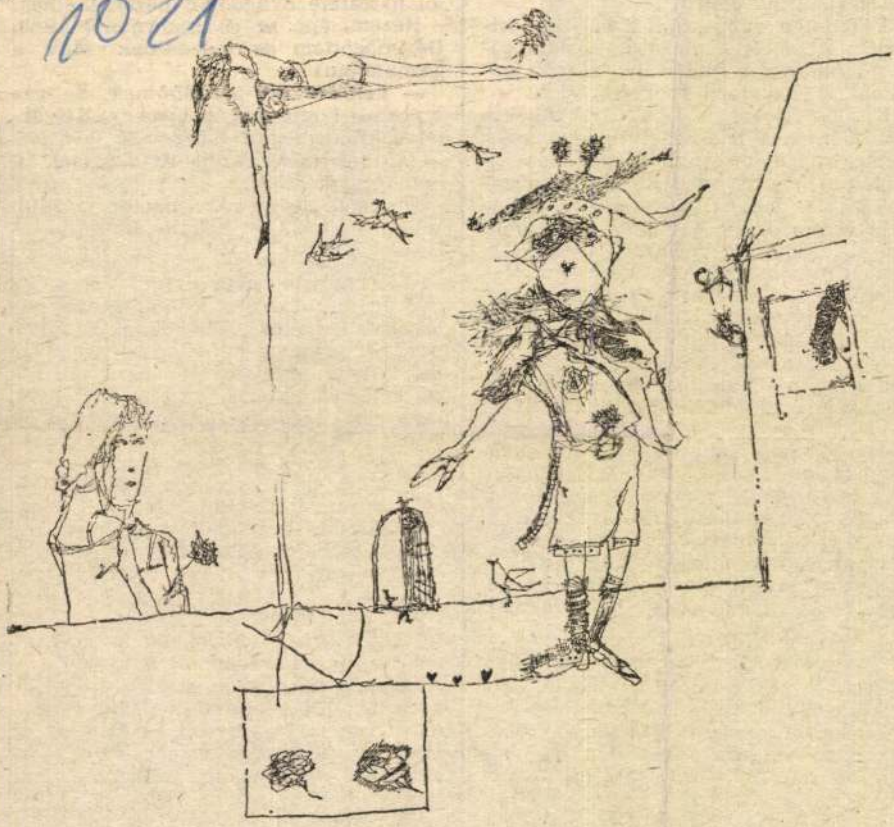

— Ha már most így tunk, m
estére?

— Várjunk még azzal az estév
jutunk-e a küszöbig. Vagy holnap
gel kezdhetjük elölről.

Tehetetlen gubbasztok a súlyos
zont alatt, mely a maga kilátástal
gával pillanatra felmerül a szava
ráiból, s letargiába süppeszt.

Később (jóval később, órákkal ké-
sőbb) érdekes jelenséget figyelek meg. Persze magamon, mint a magukon kísérletező hős orvosok. Először a végtagok válnak súlynélkülivé. (Hova lettek, nem érzem őket.) Aztán az egy szabadul el láthatatlan láncokról könnyű, lebegő gondolatfutamokra. „Jöhet a végtelen" — lengedeznek ilyenforma testetlen szavakkal e futamok. — „Most már akármeddig bírom." Búvárok tengermélyi mámora. Szirénigézet. Ismeretlen öröm fénytestecskéinek szétlopakodása a zsigerekben. Hatalmába ejtett agyam ily gyönyörű óhajtásokat gyöngyöz: „Bárcsak mindig itt állhatnék, gázpalackkal kezemben." Így jelenhet meg (az érzékek tótágas tréfájával) a kozmikus súlytalanság. No és a kozmikus idő. Mert pislogva látom óramutatóim esztelen rohanását. Órák futnak a karomra csatolt földi időmérő szerint, s perceket érzékelek — ha érzékelek egyáltalán bármit is.

Magyarázat? Üldögélésem újságának múlásával fásulásom előrehaladása? Amolyan földi magyarázat.

Persze, noha állni látszik, jelzőkövek (meglehetősen földiek) azért vannak az idő múlására; miként az or-

nincs. — Fogja magát, bemegy. Kisvár-
tatva kijön megint. Közbevető javaslat:
— Akinek ráér, hagyja itt a palackját, holnapra megtöltjük.

Senkinek se ér rá, senki se mozdul.

Vállrándítás: — Nekem mindegy. — Bemegy.

Most bolydul meg a sor. Valakinek ott hátul előjött a jobbik esze: palackját lengetve előrerohan az ajtóhoz, nehogy még holnap se legyen gáza. Pillanatok alatt utánzókra lel, kitör a tömeghisztéria. Az ajtó előtt mint léggömbök erdeje, torlódva röpdösnek a magasba a palackok. A gázmű emberei nem győzik beszedni.

— Mért nem osztanak számot?! — kiáltoznak a hátulsók.

— Honnan vegyünk?

— Micsoda fejetlenség!

— Rá van írva a neve, uram?

— Rá.

— Nohátakkor.

Húszan maradunk, kábé az esőcsatornáig, de valamivel túl is.

Hat óra harmincöt perc: végre belül az ajtón. Mi délutánon át rejtve volt most titkával megnyílik. A titok nincs arányban a várakozás méreteivel. Először is: a rejtelmeknek csak az előszo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1975 OKT 30

Almásy Aladár
grafikus
1021

Fiatalok alkotásai

Csokonai-kiállítás Csurgón

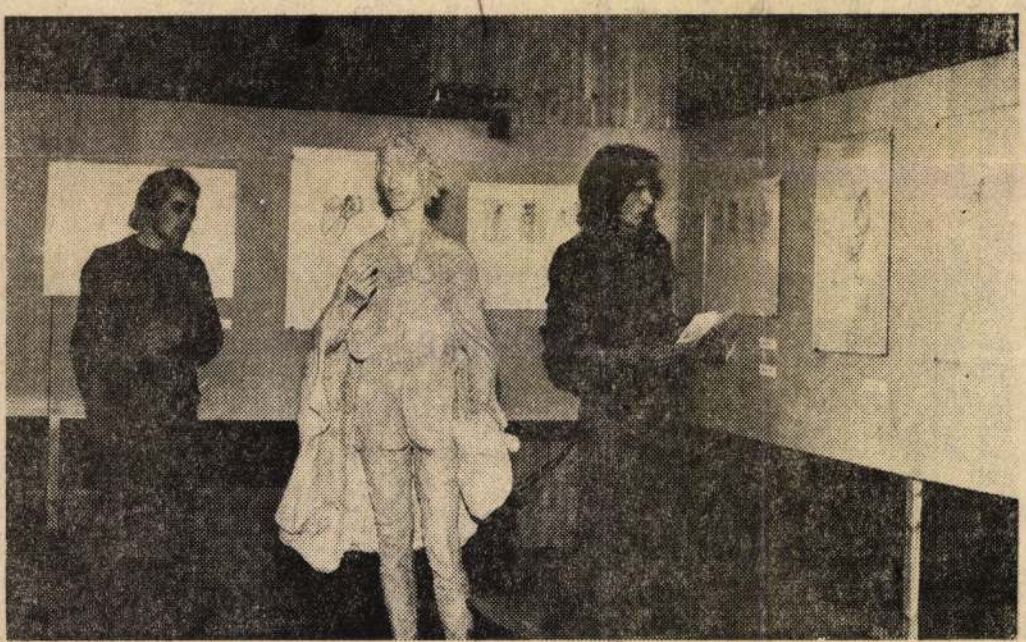

A volt csurgói tanító, Csokonai Vitéz Mihály, a magyar felvilágosodás legjelesebb poétája bármikor »visszatérhet« a nagyközségbe, nem kell jeles évfordulókra várakoznia. Így is történt: születése kétszázadik évfordulója után egy évvel ismét visszatért a »múzsák rakoncátlan gyereke«. Most is, miként annak idején, mikor a csurgói »oskolában« segédtanítóskodott, fiatalokkal vette körül magát. Fiatal képzőművészek hódolnak Csokonai szellemének. *Almásy Aladár, Kőnig Róbert, Máger Ágnes, Pető János* és *Szemethy Imre* grafikáiból nyílt kiállítás Csurgón a múzeumi és műemléki hónap somogyi programjában. A poéta versei ihlették őket a kétszázadik születésnap alkalmából, amikor bemutatkoztak műveikkel — a Miskolci Képtárban. Azóta együtt áll a teljes anyaguk, melyre a legjellemzőbb, hogy érzékenyen fejezi ki Csokonai költői képeit, de magának a poétának az alakját is többen megformálták. Nemcsak papíron, hanem plasztikai formában is. Az utak vándora áll előttünk.

Bár Csurgó és Csokonai kapcsolata elevenen él itt az emberekben, a költő nevét viselő gimnázium előtti parkban találkozhatunk kőbe vésett arcmásával, mégis figyelmet érdemel a kiállítók kívánsága: az, hogy lehetőleg maradjon együtt a teljes anyag. S miért ne maradhatna mindig köztük Csokonai Csurgón, a képzőművészetben?

H. B.

SPORT

Felszabadulási Kupa

Három somogyi g

Szerdán teljes forduló volt a labdarúgó Felszabadulási Kupában. Öt csapatunk lépett pályára. Mérlegük: 3 győzelem, 2 vereség.

A Rákóczi két győzelemmel jutott túl e fordulón. Rendkívül mozgalmas mérkőzésen nyert az NB I-es csapat Pécsen. A tartalékok Zalaegerszegen — a nagy csapathoz hasonlóan vesztett állásból — fordítottak, és győztek.

Nincs részlet a Barcsi SC enyingi győzelméről. A hazai tudósító elkeseredetten adott hírt arról, hogy 2:1-es félidő után a Barcsi SC 2:1-re nyert.

Négy sportágban folyik szervezett bajnokság a siófoki járásban

Nem kétséges, hogy egy járásban a sportéletről legmeghatározóbban az állít ki bizonyítványt, hogy folyik-e ott szervezett bajnokság vagy alkalmi sportcsatákban mérik össze erejüket a fiatalok. Törekvés is mindenütt, hogy meghonosítsák a bajnoki rendet. Ám nem mindenütt sikerül.

Rákossy Csaba, a siófoki járás sportfelügyelője tényekkel, számokkal bizonyította, hogy e vonatkozásban a legutóbbi egy év alatt sikerült előrelépniük. Jelenleg négy sportágban küzdenek bajnokság keretében a csapatok.

— Az, hogy a labdarúgásban bajnoki rend van, az természetes — mondta a járás sportfelügyelője. Az a gond, hogy túl sok együttes szerepeltetését kell biztosítani. Annak idején a járási I. osztályt példamutatóan szervezte meg a siófoki JLSZ. A sportág megyei szakszövetsége úgy rendelte, hogy a siófokiak el-

rendeznek, bírókat képeznek ki, hogy kevesebb zökkenővel folyjék a bajnokság járásszerte.

A sakkcsapat-bajnokságban 7 együttes alkotja a mezőnyt. Erősítést jelent, hogy a balatonboglári is e járás sakkozóihoz csatlakoztak. Balatonboglár, Tab, Kötcse, Szárszó, Endréd, Szabadi meg Zamárdi részvételével folyik a bajnokság. »Még nem úgy, mint a labdarúgóknál« — de fokozatosan rendbe jönnek a dolgok. A sportág megerősödését várják a járásban a rendszeres csapatbajnoki küzdelmektől.

Az asztaliteniszezők tíz férfi- és tíz női csapattal vesznek részt a járási bajnokságban. Valamikor Siófok e sportág egyik megyei fellegvára volt. Most annak örülnek, hogy a járási székhelyen kívül is egyre növekszik az asztaliteniszezés népszerűsége. Balázs meg Szilágyi utódai mind nagyobb számban jelentkeznek, s álta-

Rákóczi—Pécs

Pécsen mintegy kétezren voltak kíváncsiak a Rákóczi csapatára az új mecsekaljai pályán, ahol Lábodi játékvezető sípjelére a kaposvári csapat a következő összeállításban kezdett: *Szabó — Kanyar, Ágfalvi, Márton, Németh — Nagy, Kovács F., Burcsa — Varga, Csépán, Turai.*

A pécsi csapat lendült jobban bele, s harcolt ki mezőnyfölényt, mely a 39. percben góllá érett. Lőrincz a 16-osról bombázott Szabó hálójába. *0:1.* A gól előtt Ágfalvi megsérült, s helyére Duschák állt be. Az 51. percben az újból csatasorba álló Kiss László növelte a pécsi gólok számát, egy szögletrúgás után talált a hálóba. *2:0* a PMSC javára. Egy perc múlva Burcsa ügyes cselsorozat után szépített, *2:1.* A következő percben Turai elszalasztotta az egyenlítési lehetőséget. A 60. percben viszont Dárdai P. a 16-osról nem hibázott. Már *3:1*-re vezetett az NB II-es PMSC. Újabb egy perc múlva a kitörő Burcsát Iványi a 16-oson belül fölvágta. 11-es. Burcsa büntetőjét Jankovics

Almásy Aladár

1021

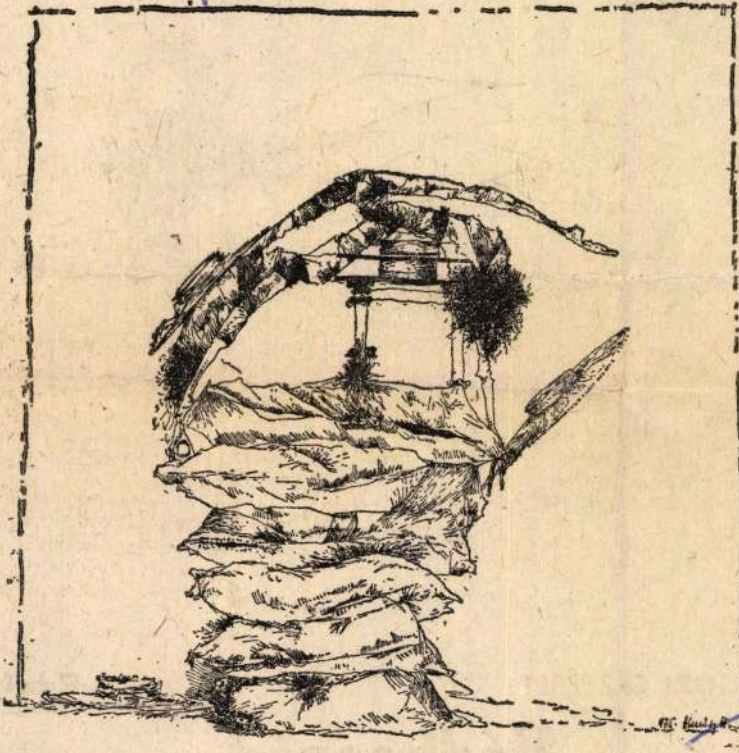

Almásy Aladár rajza

MAGYAR KERESKEDŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-148, 340-726
1976 JÚN 22
ÉLET ÉS IRODALOM

ÁGORI ERZSÉBET:

Rádió

Vádbeszéd

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 FEB

Egyetemi Lapok 2

Almási Aladár

/ 1021

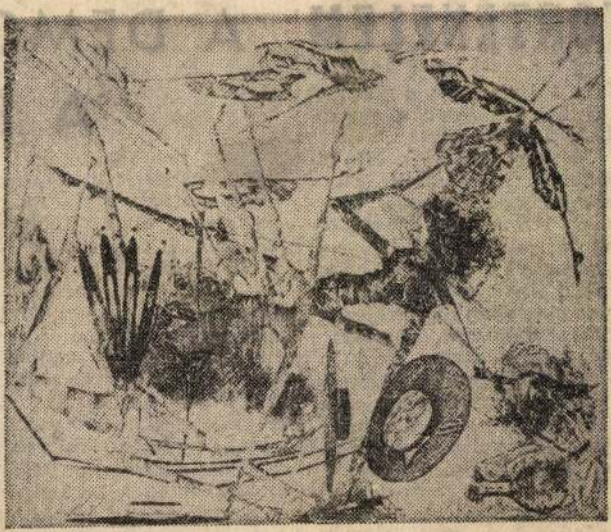

Almási Aladár grafikája — cikkünk a 8. oldalon

SZOTFIGYELŐ

TÖRTÉ

Íme túljutottunk a jóslatok és a beteljesülések esztendején, 1975 nincs többé...

...és nem tört ki a III. világháború, nem szállt le a földre az anti Krisztus, nem jött el Arma Gedon, nem olvadt föl az északi sark jege. De véget ért a vietnami háború, lezajlott a világtörténelem első legnagyobb nemzetközi tanácskozása Európa és az egész világ biztonságáról, kezet fogott két nép egy-egy bátor fia az űrben, megkezdődött a világ eddigi legnagyobb meteorológiai vállalkozása: az egyenlítői időjárásváltozások tanulmányozása, fölfedeztünk néhány új gyógyszert és... És megünnepeltük 1976 első pillanatait.

A B

A bölcsészkari ifjúsági mozgalmi élet egyik jelen területe az elmúlt félévben hallgatói képviseleti rends kialakítása volt. A képvise választási „kampányáról" é képviseleti szisztéma funkc jának elvi meghatározásá már beszámoltunk lapunkb A mozgalmi szempontból lentős elvi kérdéseket felv és gyakorlatilag a kar hall tóinak zömét megmozg rendszer tárgyalását 1975. cember 18-án a kari tanác napirendi pontul választott

Szathmári István dé

ALMÁSY Aladár ÉS 1992 ápr 17

Almásy Aladár : Joób

készen kapunk. A huszadik szá-
zadi magyar szellem a magyar
élet eszményét állította fel; en-
nek az eszmének most meg kell
alkudnia kényszerekkel."

„A fejünkre nőtt történelem"
dallamát manapság egyre fino-
mabbra hangszerelik. A német
megszállásig — hangzott el hi-
vatalos helyről — Magyarország
különleges sziget volt. Egy má-
sik hivatalos hely azt sugallja,
hogy „. . . gondosan mérlegeljük
azokat a politikai és hatalmi vi-
szonyokat, amelyek közepette a
rossz döntések megszülettek. Kü-
lönválasztjuk a taktikázó és or-
szágot menteni igyekvő kény-
szerlépéseket az idegen hatal-
maknak való teljes behódolástól
és az idegen katonaság behívá-
sától egyaránt". (Für Lajos: *Ma-
gyar Fórum, 1992. február 20.)*

Nem más ez a történelemszem-
lélet, mint egy bűnös politika sa-
játos feloldozása. Meglehet, csu-
pán finom hangsúlyok retusál-
ják sorssá a döntések egész so-
rát. Így a háborúból való „kiug-
rás" balvégzetű kísérletét azzal,
hogy amúgy is hiábavaló volt,
mert Magyarország szovjet el-
özönlését a nyugati hatalmak
addigra eldöntötték (Gosztonyi
Péter a *Ring*-ben).

Furcsa azonban, hogy amíg a
revizionista történelemszemlélet
egyfelől moralizál, a taktikázást
s alkalmazkodást ünnepli, másfe-
lől a sors-döntötte kényszerek-
nek a valóságosnál nagyobb sze-
repet kínál. Felderítésre vár te-
hát e különös történelmi revizio-
nizmus mai ösztönzőereje. Mitől,
hogy az uralkodó *trend*, alighogy
leküzdötte a *bűnös nép* megalá-
zó megbélyegzését, immár egy
bűntelen uralkodó osztály képét
alakítja ki? Mintha mára már
nem hallatszana idáig ama régi
parlamenti ülések zaja, melyeken

történésztalárban, bár a bolseviz-
must fenntartó államalakulat
megszűnt. A veszedelem fikci
jának fenntartásával azonba
visszahozható a hajdani keresz-
tes háború megannyi járulékos
hozama, így a belső ellenségről
(a népidegen elemekről, defe-
tistákról) szóló legendárium.
Ugyanaz a történész riogat egy
baloldali fordulat eshetőségével,
aki oly finom distinkciókat kö-
vetel a háborús felelősség meg-
állapításban.

Az új antibolsevizmus hangu-
lata szításának ugyan mi ad-
ja aktualitását? Talán nem más,
mint az, hogy a választási ciklus
félidejéhez érkezve egy „komp-
lexusoktól gyötört párt" igyek-
szik megszabadulni „eredendő
bűnétől", vagyis attól, hogy kor-
mányra kerülését az egykori ál-
lampárt önfelszámoló szárnya
egyengette. (Pozsgay Imre, *Nép-
szabadság, 1992. febr. 22.)* „A
szeplőtlen fogantatás azonban
nem adatott meg nekik . . ." nyi-
latkozta Pozsgay, a koronatanú,
Lakitelek keresztapja.

A második világháború átre-
tusálása meglehet. elkeni az
egyik szeplőt, ám csúnya ragyá-
kat húz az arcra. Ha bárki ta-
gadni igyekeznék az irredentiz-
mus szerepét az antikomintern
paktumhoz történt csatlakozás
sietségében, a Jugoszlávia meg-
támadásában, annak még fejére
idézhettik az öngyilkos Teleki
búcsúlevelét: „Hullarablók le-
szünk! a legpocsékabb nemzet."

A háború vége

A második világháború nem
ért véget a náci csapatok leveré-
sével. Berlin elestével. Igazi zá-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1972 DEC 5

Almási Aladár

1021

Almási Aladár:
A FESTŐ

talata van a pártmunkáról, a szervezeti életről. Hiszen alig egy-két-három éves párttagságra tekinthet vissza. De aki párttagként jön az egyetemre, az mégis megismerkedhetett a pártélet követelményeivel, számára nem teljesen új a pártcsoportmunka sem. S rossz bizonyítványt állítana ki magáról az a pártalapszervezeti vezetőség, amely csak úgy tudja irányítani fiatal párttagjainak munkáját, ha nem engedi őket egy pártcsoportba.

Nem feladatunk, hogy receptet adjunk az alapszervezeteknek, mint ahogy ezt a párt-végrehajtóbizottság sem tette. Mindig konkrét viszonyok ismeretében kell dönteniük. Elképzelhető, vannak olyan fiatalok, akikre valóban ráfér az idősebb párttagok állandó pedagógiai ráhatása. De összeverődhet egy alapszervezetben olyan jól dolgozó fiatal kollektíva, akik egymást tudják sarkallni a jobb munkára. Ahol igénylik az önálló pártcsoport megszervezését, ott a tagság vizsgálja meg, érettek-e arra. S döntsön úgy, ahogy a pártmunka érdekei kívánják.

G. J.

Pedig nem k
semmi szégy
Mások miatt s
zem. S azt sen
mondani, hogy
misták miatt. S
tosabb, ha úgy
azok miatt, akil
véért" az Alföl
látó Vállalatnal
gazdája) kifize
nyugdíjas napi
foglalkoztatása.
bácsinak nincs más dolga, csak az, hogy puszta jelenlétével megakadályozza a menza felszerelési tárgyainak s az egyébként olcsó kenyérnek szeletenkénti túlzott mértékű elvitelét. S a vállalat gazdasági szakemberei szerint kifizetődik a „megfigyelő" státus, mióta a bácsit alkalmazzák, sokkal kevesebb a veszteség.

Hát ezért szégyellem magam. Mert tudom: a vállalatok jelenleg olyan gazdasági viszonyok között vannak, hogy kétszer is meggondolják, vegyenek fel vagy sem újabb alkalmazottat. Olyanok felvételéről szó sem lehet, akitől ne remélnének valamilyen hasznot. A menza csőszei tehát hatékonyan őrködnek a társadalmi tulajdon felett. Hogy szükség van rájuk, szégyenletes dolog.

SZÉGYEN

Azoké, akik nem fizetnek az újságért, azoké, akik tíz-, húszfilléreseket, sliccgombokat dobnak be az egy forint (mi az az egy forint? ?) helyett. Minden számból jó pár száz forintnyi újságnak nincs az ára a perselyben. Ezt a pár száz darabot ismeretlen tettesek darabonként lopják el a becsületpersely mellől! Mindannyiunk szeme láttára.

Ezért is szégyellem magam. Hiszen egy-két év múlva azok feladata lesz a társadalmi tulajdon védelme, akik most egysze-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1972 SEP 26

Almási Aladár

1021

Almási Aladár: Utcaseprő

laival csörtetnek fel a lépcsőn.

*

Reggel tömörülés a portán. A tíz „újonc" búcsúja az újságokat, Algériát böngészik. Nagybirtok, éhség, analfabéták. Indul a földreform. Beleizzadnak minden német mondatba — eddig nemigen jöhettek „nyelvgyakorolni". Mindegyik csupa fül, csupa szem. Érteni, vitatni, firtatni, tanulni.

Auf wiedersehen! Kézrázás, itt-ott puszi. Andy egyedül ácsorog. Vlatka a belgrádiakkal, mint mindig. Abu a feketékkel... A francia fiú fogja még a lengyel lány kezét... A búcsút megejtettük, marad az ácsorgás... Vacogva nyakig gombolkozunk.

Rostock, napfény, tenger, szél, homok. Nyár. A zsebekben még német pénz zörög — csupa apró: pfennigek. Épp elég ama bizonyos kiskutya ellen...

Németh Magda

---

stb. hivatkozva — nem tudtak munkát adni, de a harmadik naptól annál lelkesebben indult meg az őszibarackszedés és -szörvendett nemcsak érdekes pipája és örökös jókedve miatt, hanem azért is, mert indiai tréfamesterünk mellett ő volt az

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1972 JÚL 9.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Almási Aladár

1021

Főiskolás művésztábor Miskolcon

— A növények, a virágok érdekelnek. Szeretem sokáig és alaposan nézni őket, hogy jól megfigyelhessem a részleteket. A várban találtam különleges fehér köveket is. Likacsosak, s ha tűvel megkarcolom, egészen jól kivehető az anyag szerkezete.

Almási Aladár, a képzőművészeti főiskola harmadéves hallgatója mondta ezeket. Húsz társával együtt ő is a miskolci főiskolai művésztáborban tölti a nyár egy részét.

— Mégis, hogy lehet felhasználni ezeket az apró részleteket?

— Én grafikusnak készülök, s tulajdonképpen ebből bontom ki a képet.

A miskolci származású főiskolai hallgató, Püspöki István segítségadóan szólt közbe

— A kiállításunkon van Aladárnak egy lapja, a Fájdalmak kertje. Az tulajdonképpen mohákból, zuzmókból, meg egy régi gellérthegyi kertkapuból született meg. Együtt voltunk, amikor megláttuk azt a kaput.

A harmadik beszélgető partner, Kelemen Károly másfelé vitte a szót.

— Ilyenkor csak kevesen dolgoznak igazán. Inkább élményt gyűjtenek az emberek. Pihennek, gondolkoznak, néznek és látnak. Most egy kicsit fáradtak vagyunk, az év vége mindig hajrás a főiskolán

— De nem is az a célja a tábornak, hogy nem tudom, hány munkát elkészítsünk. Az élményeket kell magunkba szívnunk, a más környezet élményeit.

— Miskolc bizonyos szempontból ideális ehhez. A város, Tapolca, a Bükk, — látnivaló van bőven.

A fiúk, akik egyébként semmiben sem különböznek hasonló korú társaiktól, szinte egymástól vették át a szót. Sok minden szóba került, talán csak magáról a munkáról hallgattak, mintha babonásak lennének, mintha nem akarnák kibeszélni magukból a dolgokat.

— Persze, vannak olyanok is —, mint például az egyik kollegánk is —, akik mindennap kimennek valahová. A teljes felszereléssel. Mi talán egy kicsit kevesebbet dolgozunk látszatra, de majd szeptemberben születnek képek.

— Nemsokára véget ér a tábor.

— Nemsokára. De mi is szeretnénk kérdezni.

— Tessék.

— Szívesen jöttünk ide táborba, a város hogyan fogadott minket? Lesz máskor is tábor Miskolcon?

— Miért?

— Mert mi szívesen eljönnénk máskor is. Talán csak az lenne jobb, ha nem a nyár elején, hanem a nyár végén, amikor már mindenki kiéhezik a munkára.

— Jók a körülmények?

— Igazán nem panaszkodhatunk. Tiszták a szobák, rendesek. A 114. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet kollégiumában lakunk. Igaz, dobozházak ölelnek körül bennünket, de ez a lakótelep valahogy szebb, mint a pestiek. Igazán szép a parkosítása.

— Nemcsak a tábort szervezték meg itt, hanem egy kiállítást is. Mit várnak tőle?

— Ajaj! Nehéz kérdés.

— ?

— Nézze, húszunk közül alig van grafikus, és ezen a kiállításon csak grafikákat lehetett bemutatni. Egy festőnövendéknek nem a legelőnyösebb. Nem biztos, hogy be tudja mutatni, azt amit tud.

Almási Aladár helyeslően bólogatott.

— Csak a legnagyobbak képesek rá, hogy minden műfajban egyformán nagyot alkossanak, mint Rembrandt.

*

A fiúk szerények voltak. Inkább arról beszéltek, hogy sok miskolci művésszel megismerkedtek már, sokukat meglátogatták, és sokan meglátogatták őket. Meg is szerették ezt a várost. Talán még az életüket is el tudnák itt képzelni. Beszéltek a főiskoláról, ahol bizony, alaposan „befogják" őket. Csak a munkáról esett kevés szó. Helyette inkább ilyen fogalmakat használtak, mint látni, ésrevenni, gondolkodni, elraktározni.

Régebben volt már Miskolcon főiskolai művésztelep. Hogy visszatért — reméljük nem egy alkalomra szólóan —, az Miskolcnak a képzőművészetben betöltött helyét is jelzi.

Csutorás Annamária

át, mivel ott megszűnt a széntermelés.

pártépítési munkabizottságoktól azt várja a megyei

ben kell törekednie a dermunkáról szóló pár

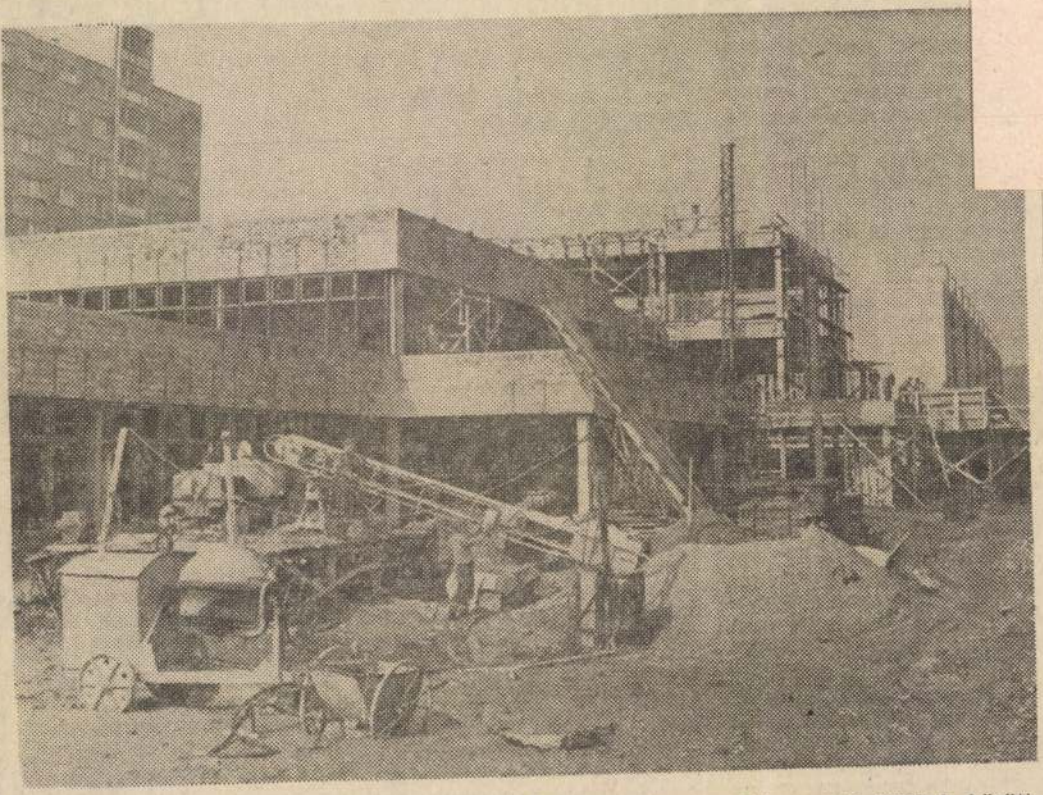

A Győri kapui lakótelepen már kibontakoznak a szolgáltatóház körvonalai. Többek között orvosi rendelő, gyógyszertár, OTP-fiók, étterem stb. nyer itt az átadás után elhelyezést.
Foto: Szabados György

dik a megye legnagyobb lucernaliszt üzeme. Évekkel ezelőtt ez volt a megye első ilyen szárítója, ahol friss lucernából értékes, külföldi piacokon is nagyon keresett lucernalisztet készítettek. Kezdetben mintegy 150 vagon volt az üzem évi termelése.

A Nagymiskolci Állami Gazdaság, az üzem gazdája az idén a zöldlucerna betakarítás és a feldolgozás technológiáját is korszerűsítette. Az üzem részére a nagymiskolciak több, mint 800 holdnyi, öntözhető táblákon termelnek zöldlucernát, s további 300 holdról az ongai gazdaság is termel „nyersanyagot" a szárító részére. Így egész idényben biztosítani tudják a folyamatos üzemelést: a hazai állattenyészetek, valamint az exportpiac 250 vagon lucernalisztre számíthat Gyömrőpusztáról.

Almási Aladár

Anyám a grafikája (ems.)
szerepel a debreceni ön. távlatban

Tóth Béla: A debreceni ön. távlatról

Alföld 1969 I. n.

Almási Aladár

"Női fej" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 14.
XIV. évf. 7. sz. lo. lap

Almási Aladár

rajz

Alföld 1971/12 borító 2.old.

Almásy Aladár, grafikus M.D.K.

furulyázó pásztorszerű lényt ábrázó vonalas tollrajza látható:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 8. az. 59. old.

Almási Aladár

rajza

Alföld 1973/2 55 old.

Almásy Aladár

Rajz (repr.)

Hajdúböszörmény, 1943. ápr. 11.

Almási Aladár

Különböző alakokat, különböző helyzetekben ábrázoló rézkarcát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 9.
XVIII. évf. 10. sz. 3. lap.

Almási Aladár

"Lovag" c. rajzát,/mintha Cervantes inspirálta volna/ bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. május 4.
XVIII. évf. 18. sz. 11. lap.

Almási Aladár

Rajza valószinüleg mesealak. Meghatározhatatlan állatot ábrázol ruhában állva, cipőben. Repr.

Élet és irodalom, Bp. 1974. juli. 6.
XVIII. évf. 15. lap.

Almási Aladár

Hosszu, botlábakkal, két alakot ábrázol a müvész rajza, egymásnak háttal álló két nő. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 14. XVIII. évf. 37. sz.2. lap.

Almásy Aladár

Három alakot ábrázoló rajz. Az egyik a föld-
re esett veszekedés közben.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. dec. 28.
XVIII. évf. 52. sz. 12. lap.

Almásy Aladár

Több felnőtt és gyermekalakot ábrázoló rajzát "Illusztráció" cimmel hozza a lap.
Repr.

Egy másik rajza "Édes keserűség" cimmel, szintén hasonló alakokat ábrázol.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. jan. 11.
XIX. évf. 2. sz.3. lap.
5. "

Almásy Aladár

"Sci - fi" /részlet/ cimü képét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 26.
XIX. évf. 17. sz. 15. lap.

Almásy Aladár

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975.
juni 7. XIX. évf. 23. sz. 9. lap.

PÉCSÉSZET

elfogadhunk, amíg meg nem cáfolja valaki. Hanem akkor —

termésből) meghökkenve észre-
esszük, hogy szinte kizárólag Ör-
ény és Mándy (meg a gyűjtemény-
en ezúttal nem található Lázár
rvin) él azokkal a lehetőségekkel,
melyeket pedig kivétel nélkül
inden írónak nyújt az egyéni lá-
s, a játékos-ironikus fantázia,
mely nem privilégium. S végül
ehezen érthető, hogy kerül elsie-
ett regényvázlat, fuccsba ment re-
énykezdet, sőt (úgy-ahogy) teljes
egény is az egyébként körültekin-
ően összeállított novellaantoló-
iába.

A kötetszerkesztésnél számba ve-
ető 1974-es folyóiratanyagot is-
nerve ugyanis a válogatásra nem-
gen lehet panasz. Talán csak Végh

Az atlantiszi

Kosszarvval zörgess
agyam boltozatán
míg a tűzkiáltók raja fe
a tengeri szél kápolnája
hol a csontok csarnokán
a fáklyák ádáz tekinteté
lecsordulnak az ólomdo

*

A csend katonái
ágaskodó lovakon
az éjszaka baljós
kapui előtt
de a függőhíd
félúton a holdfényben

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 SEP 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almásy Aladár

1021

Almásy Aladár: Illusztráció

oldal

SZUPRAVEZETŐ

A Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Fizikai Unió statisztikus fizikai konferenciája ért véget a minap Budapesten. A statisztikus fizika — mint az újságokból megtudhattuk —, a makroszkopikus testek „viselkedésének molekuláris szerkezetük alapján való értelmezésével foglalkozik. Különösen jelentős ebből a szempontból az úgynevezett fázisátalakulások — mint a halmazállapot-változások, a mágnesesség, szupravezetővé történő és egyéb szerkezeti átalakulások, az ötvözetekben lezajló rendeződési folyadékkristályok átalakulásai stb. — vizsgálata."

Az ötnapos tanácskozáson 29 ország kutatói több mint kétszáz előadást tartottak. A konferencia hivatalos nyelvén, angolul. Háromszázötven kutató találkozott minden reggel a különböző szekciók termeiben. A Magyar Tudományos Akadémián. A szép, patinás épületben. Széchenyi szobrával szemközt. A magyar tudósok méltó otthonában. Ahol a hívólift ajtaján papundekli-tábla lóg egy madzagon. Rajzolt betűkkel ez áll rajta:

A FELVONÓ ÖNMŰKÖDŐ! Hívás: a „Hívás" gombbal. Indítás:

ban bízik, ha már hazai felvétel nincs, talán valamelyik baráti ország hanglemezgyára felfedezi a magyarországi hiánycikk-listán a keresett lemezt és kisegít minket. Üzletnek sem volna rossz. Határon innen és határokon túl akadnának vevői, mert nemcsak az öreg papnak kedves a Himnusz és a Szózat. Sokunknak.

- y - t

BÓLOGATÓ CSUFI

Nagy forgalmú budai főútvonal bazár-kirakatában láttam. Arasznyi vénség, paprikapiros orra hasára horgad, aszott-szürke múmiaarcán a Vasorrú Bába, vagy az orosz népmesei Baba Jaga gonosz, foghíjas vigyora. Nemtelen aggastyán — férfi, nő egyaránt lehet. Borzas és mezítlábas, mint a múltbeli templomlépcsők koldusa vagy koldusasszonya — a szülők ilyenekkel ijesztgették a gyerekeket, hogy elviszi őket a zsákjában, ha rosszalkodnak a szentmisén. Toprongyos, mint a guberálók, mint egy első világháborús hadirokkant a harmincas években, a

Almásy Aladár

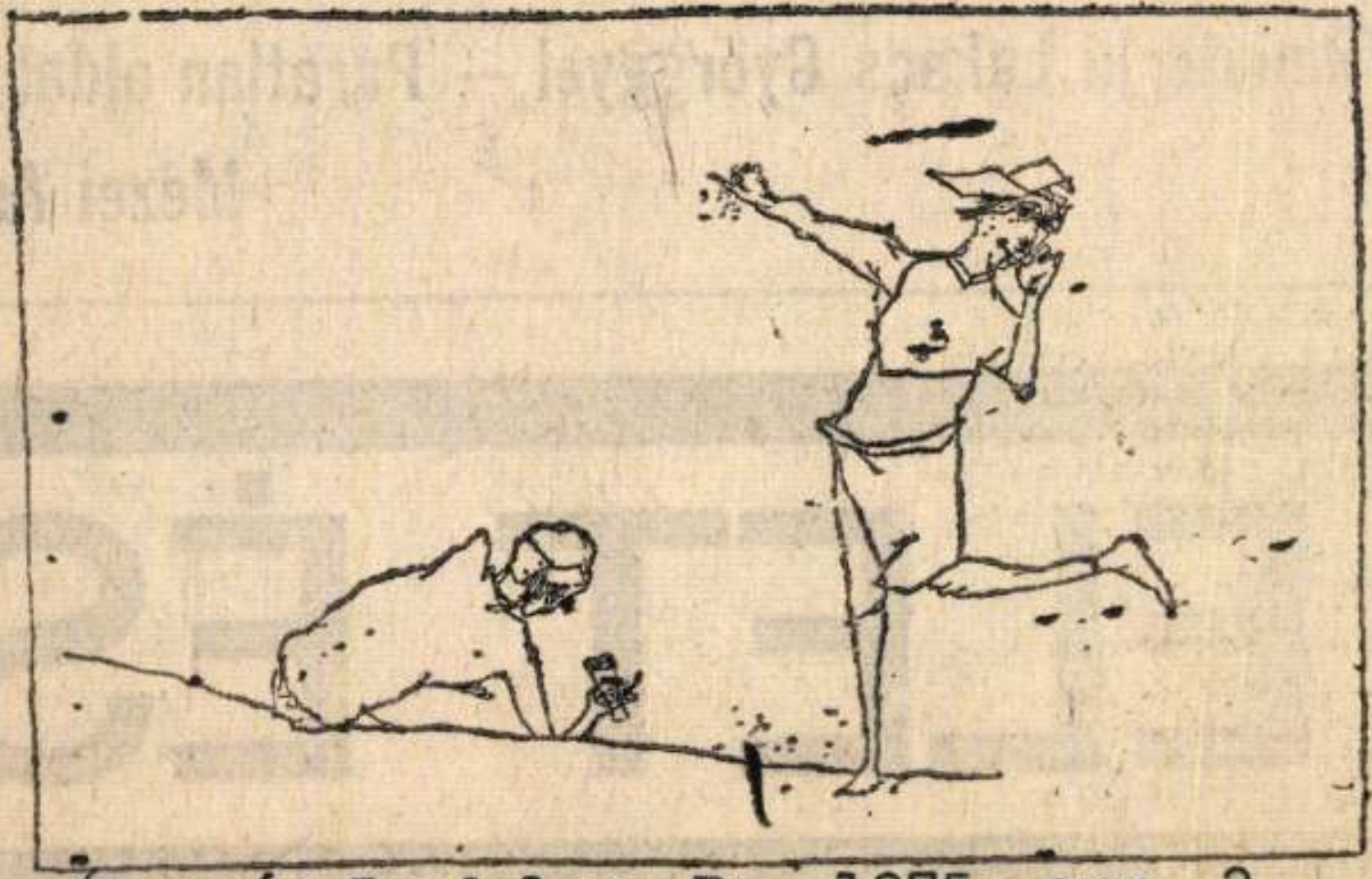

Almásy Aladár rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 2.
XIX. évf. 31. sz. 2. lap.

Filminterjú Lukács Györggyel — Páratlan oldal —

Mezei An

ÉLET ÉS

Almásy Aladár, grafikus

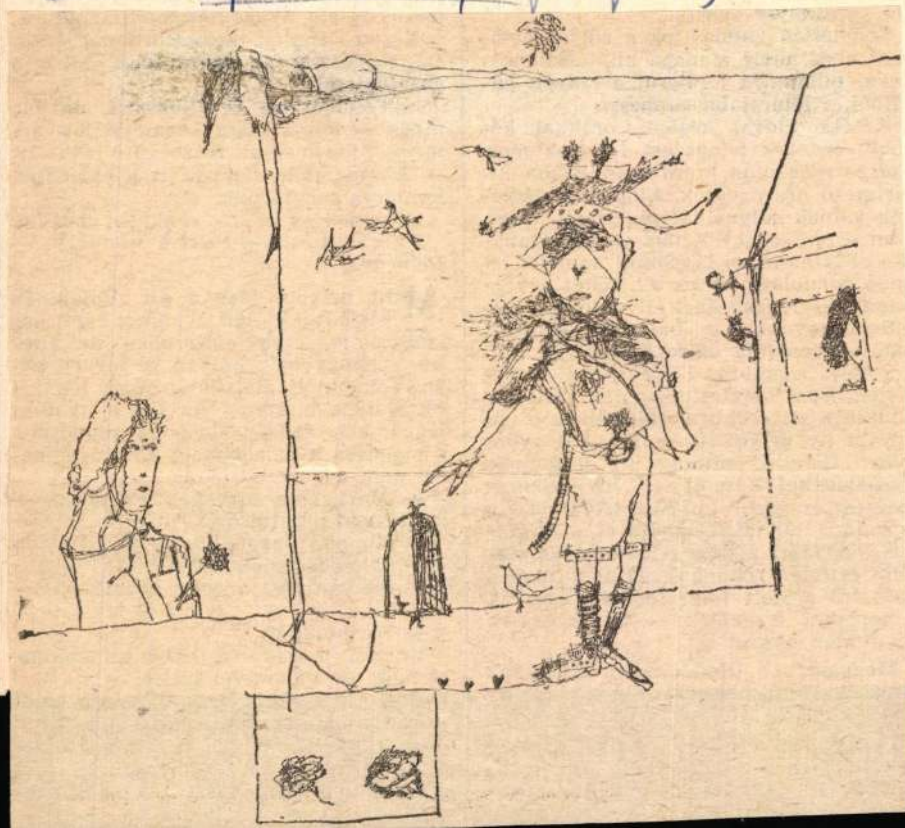

M.5

.20.

múlásával fásulásom előrehaladása? Amolyan földi magyarázat.

Persze, noha állni látszik, jelzőkövek (meglehetősen földiek) azért vannak az idő múlására; miként az or-

Hat óra harmincöt perc: végre belül az ajtón. Mi délutánon át rejtve volt, most titkával megnyílik. A titok nincs arányban a várakozás méreteivel. Először is: a rejtelmeknek csak az előszo-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 SEP 14
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almási Aladár

1021

Almási Aladár: Illusztráció

András

Bor Ambrus, Frank Janos,

Gyurkovics Tibor, Lázár István

és Rónay György

ÍRÁSA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 8

ALFÖLD
Debrecen

Almásy Aladár

1021

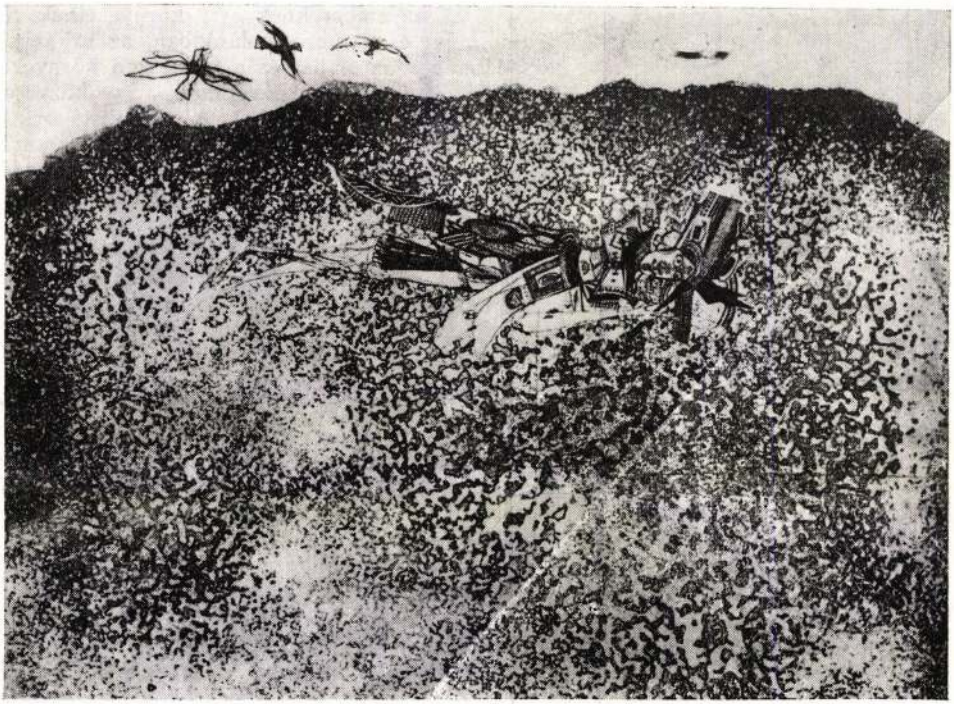

Almásy Aladár: Egy gondolat . . .

tani, változtatni, hogy az emberi környezet, a
Alapvető feladat a technika bátor fejlesztése m
nyezetvédelmének arányos, harmonikus megtere
A KGST XXVI. ülésszakán a környezetvédelem
az alábbiakban summázta: „Itt olyan dolgokat
tunk kellő figyelmet gondoskodásunkban. Ez
delme. Az új technika elterjedése az iparban
ció, a közlekedés gyors fejlődése következtébe
között megbomlik az egyensúly. A jelentkező
veszélyeztetik a népgazdaságot, végső soron
gokban ma még nem olyan súlyos a helyzet,
gokban, de a környezet további romlásának m
seket kell tenni, felhasználva a nemzetközi egy
közi együttműködés nem egyszerűen kiegészíti a nemzeti intézkedéseket, hanem feltétele is sikeres megvalósításuknak."

Hasonló aggodalommal fejtette ki véleményét 1972. június 5–17. között a Stockholmban rendezett nemzetközi ENSZ-konferencia, amely az emberi környezet védelmére hívta fel a figyelmet, és tett javaslatokat a nemzetközi összefogásra. Felhívással fordult a tagállamokhoz az atomfegyverek beszüntetésére, a tengerek olajjal való szennyezésének megakadályozására, mérő állomások létrehozására, a mérgező anyagok mezőgazdaságban történő felhasználásának megszüntetésére.

Külön hangsúlyozta a nemzetközi konferencia, hogy az emberi természeti környezet hatékony védelmében nem elég a hatósági rendelkezéseket kiadó közigazgatási szervek és a környezeti ártalmak jelentős részét okozó ipari üzemek és gyárak belátó és céltudatos törekvése, a társadalom jóindulatú, de többnyire mégis csak vaktában tapogatózó, aktív közreműködése sem, hanem mindezek mellett nélkülözhetetlen bizonyos alapelvek, általános érvényű normák és szabványok kidolgozása, ezek jogi érvényének elismertetése. Ezen túl feltétlenül szükséges az egész világra kiterjedő nemzetközi együttműködés megteremtése is.

Mi tette indokolttá és szükségessé a két nemzetközi szervezet határozott, egyértelmű felhívását, sürgős, megteendő intézkedések megfogalmazását, a nemzetközi összefogásra történő felhívást? Elsősorban az, hogy az ember egészséges fejlődésére gyakorolt környezeti ártalmak ijesztő gyorsasággal terjednek. A levegő egyre inkább olyan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 DEC 28

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almásy Aladár

1021

Almásy Aladár rajza

Benkő Viktor rajza

GELY ÁGNES:

Enceládó és a tények

. Enceládó Szulfátó, a kobaltok királya,
eggel arra ébredt, hogy nincs bal keze.

dején megvolta dr. A. E. Smith hivatalosan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
Almásy Aladár
1975 JAN 11
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1021

Almásy Aladár: Illusztráció

váratlanul elhallgat,
nem volt igazam? Bó-
volt. Nagyon is iga-

dtunk és mentünk fe-

vásom
jut?

K
rítj
zen

KAUTZKY NORBERT:

Zu

Cipeltük a hordágyat a keserű
Kiképzés nélkül. Aki élt, mentette az életet.
Egy asszony meztelen karját nézte, maga mellett,
A földön. Száraz lepedők lógtak a szárítókötélen.
Az egyiket ráterítettem. A kislányát nem találtuk.
Piros köténykéjében töröltem meg a homlokom.
Száraz tűz futkosott a tetőgerendákon, és az oltalmazó
Ablakok szégyellték a váratlan meztelenséget. Egy öregember
Inni kért, de felforrt a víz a kulacsba, égett a levegő is.
A mentőautók szégyenkezve álltak az idegen tájon.
Az utcatáblákat elhajította a légnyomás.
Szőnyegbombázásról beszéltek este a rádióban.
Egy lány várt délután a Kertvárosban, odamentem.
Az anyja összehúzta a függönyt és kiment a szobából.
A hűvös padlóra feküdtünk, mint a menekültek.
A fogával tépte rólam a halált, édes nyállal permetezett.
Éjszaka csend volt. Rendőrök igazoltattak az utcán.
Keresték a bűnösöket.

1975. JANUÁR 11.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 JAN 11
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Almásy Aladár
1021

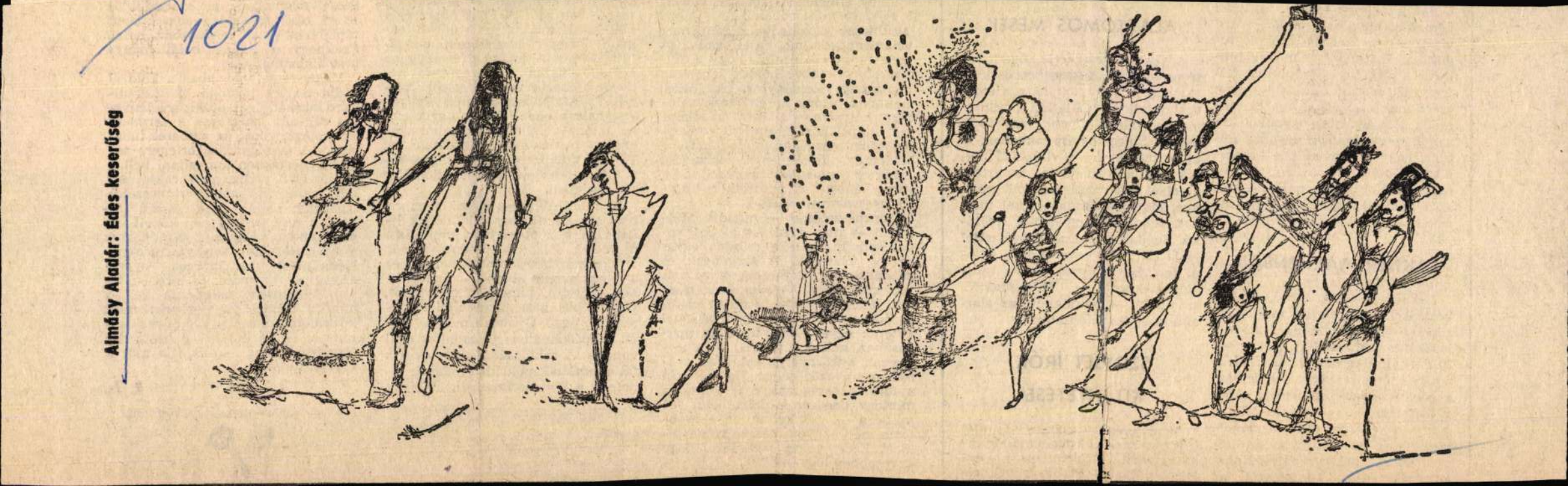

Almásy Aladár: Édes keserűség

íróját a háború idején a náci kémszolgálat a brit modor, a brit viselkedés, a brit szokások fő tudorának tekintette és műveit bibliaként forgatta. Krónikák feljegyzései szerint állítólag éppen ezért fogtak el egy Nagy-Britanniába átdobott náci ügynököt. Az angol rendőrségnek ugyanis feltűnt, hogy a kém szürke kamásnit viselt. Holott ő épp Wodehouse-nál olvasta: valamirevaló angol, aki ad magára, ki nem lépne az utcára bokavédő nélkül.

LAKNER AACHENBAN

Lakner László festőművész hosszabb ideje Berlinben dolgozik a Német Akadémia ösztöndíjasaként. Műveiből november 30-án nagysikerű kiállítás nyílt a nyugat-németországi Aachenban, a *Neue Galerie*-ban, amely talán a legjelentősebb európai gyűjteménye a hetvenes évek képzőművészetének. A kiállítás átfogó képet ad a művész pályájáról a szürnaturalista kezdetektől az

ALATTOMOS MESÉK

A *Grimm testvérek* következetesen logikátlan meséiben csak az ostobák, a ravaszok és a szemesek nyerik el méltatlan jutalmukat — véli *Wolfgang Hildesheimer* a *Spiegelbe* írt cikkében. A nyugatnémet író a világhírű mesék legújabb kiadását ismerteti, amelyet a kiváló brooklyni grafikus, Maurice Sendak rajzai tesznek rendkívül figyelemre méltóvá. Sendak leleplező művészettel tárja föl a biedermeier idill valódi természetét: ezekben az idillhelyzetekben — Hildesheimer szavaival — „mindenütt az alattomosság lesi áldozatait".

SZOVJET ÍRÓK KITÜNTETÉSEI

Az év végén számos szovjet írót tüntettek ki kiemelkedő munkásságáért. A Kremlben a Legfelsőbb Tanács Elnökségének el-

Vannak elméletek, amelyek szerint a Föld 20 milliárd embert is elbír. Mulliken kételkedve fogadja ezt a véleményt, de még ha elfogadná is, nem tudja elképzelni, hogy a földön ennyi ember boldog lehessen. Manapság, véleménye szerint, óriási szakadék tátong az emberek valóságos helyzete és a között az elképzelt állapot között, amit az emberiség szükséges életszínvonalának, a boldogság feltételének tartanak. Amíg ez a szakadék megvan, addig véres háborúk és nemzetközi konfliktusok okozója marad.

„Természetesen — mondja Mulliken — még a magas életszínvonal sem biztosítéka minden egyes ember jólétének. A szegények és gazdagok között mindig is volt és lesz különbség... A lakosság mostani létszáma esetén a termelés fokozódása veszedelmes gyorsasággal vezetne egyes segélyforrások apadásához, mások eltűnéséhez, a természet, a környezet hatalmas arányú szennyeződéséhez. Ha azonban a föld lakosságának mai létszáma mintegy tizedére — körülbelül 400 millióra —, csökkenne, ez a probléma még nagyon messze volna tőlünk. Ezért volna szükséges, hogy kevesebben legyünk."

való, hogy nem csak a lakosság számáról van szó! A Föld népességének kérdése azonban valóban nagyon lényeges és felettébb bonyolult kérdés. A földgolyó csakugyan zsúfolt, hiszen lakosságának negyede éhezik vagy rosszul táplált... Afrikában nemrég százezrek haltak éhen. Ennek egyik oka az a tény volt, hogy a Szahara, az erdők pusztulása következtében, évi 50 kilométeres sebességgel hódít tért dél felé, ötezer kilométer szélességben.

A világ túlnépesedése azonban nem századunk második felének újdonsága, már Marx írt a kapitalista feltételek közötti túlnépesedésről. Ő azonban bebizonyította, hogy ez a jelenség nem abszolút, mint Malthus állította, hanem viszonylagos, vagyis bizonyos társadalmi rendszertől függő. Gyakran még az elemi csapásoknak is társadalmi okai vannak. A rablógazdálkodás okozta fátlanodásnak például áradások lehetnek a következményei, amelyek

természetet pedig nem raktárnak kell tekinteni, hanem természetes gyárnak, amely csak ésszerű irányított munka feltételei között képes termelni. Ugyanezt mondhatjuk a természetes segélyforrásokról. Némelyiket mesterséges nyersanyag pótolja majd. És természetesen jelentősen fokozódnia kell a munka termelékenységének: mint köztudomású, a nép jólétét csakis a munka és az ésszerű gazdálkodás teremtheti meg — állapítja meg a szovjet tudós.

R. Zs.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 JAN 11
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almásy Aladár

1021

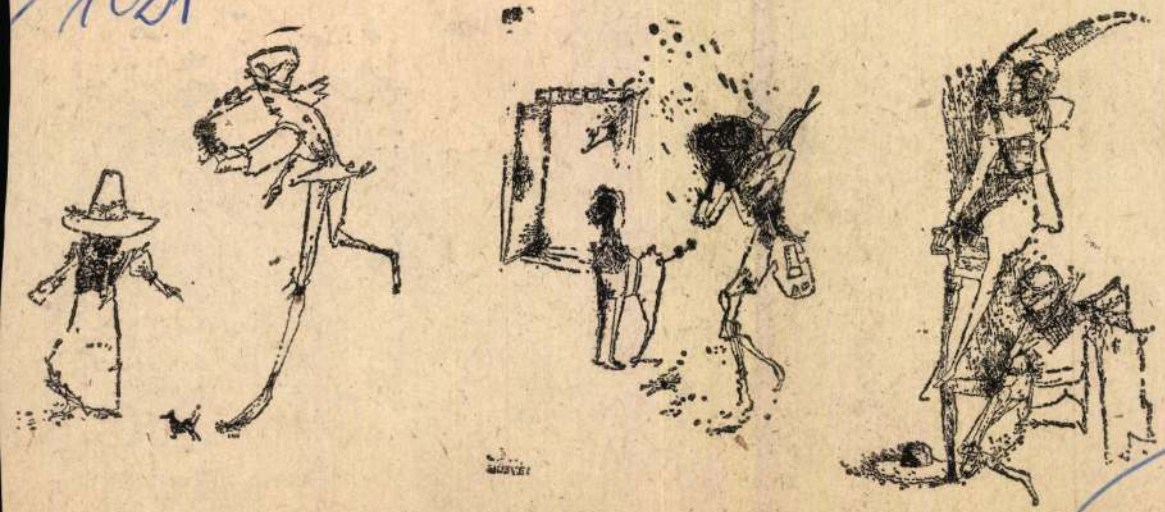

Almásy Aladár: Illusztráció

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ 17

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Almásy Aladár
1021

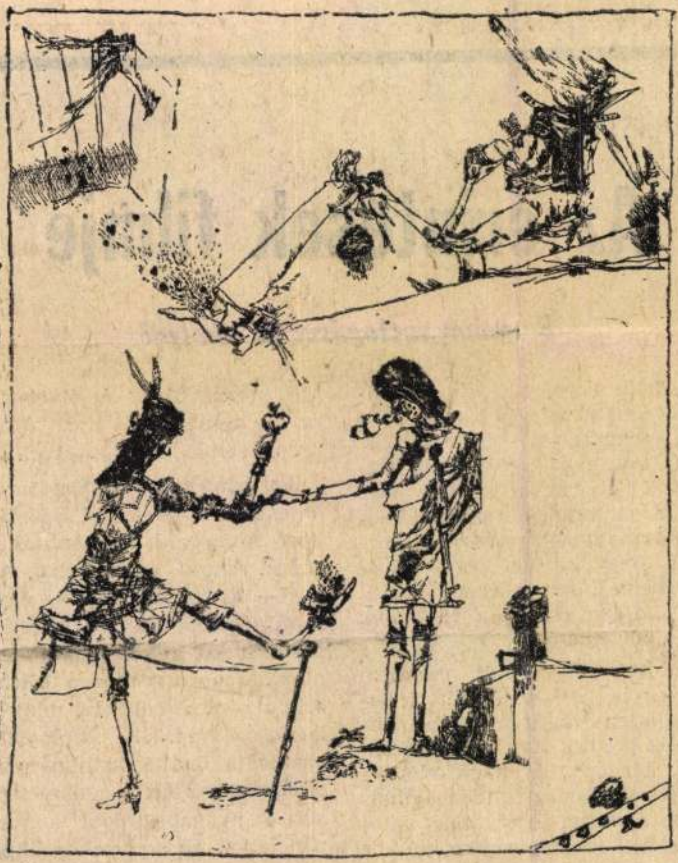

Almásy Aladár rajza

T

EÖRSI ISTVÁN:

Az érintések filmje

Bergman suttogásai és sikolyai

Régi bútorok, régi képek, régi divatú, de a korhoz nem kötődő szép ruhák, pompás, régi evőeszközök, előkelő ívű gyertyatartók és természetesen gyertya-világítás, régi kert, a szobalány régimódi pukkedlija. A brutalitások eszközei is kortalanok: öngyilkossági kísérlet késsel, a nem-áhított házastársi örömök ellen üvegcserép a vaginába; pofon a cselédlánynak.

Az időtlen környezet csaknem tanmesei világossággal ülteti belénk: időtlen tragédiákkal, az ember örök kérdéseivel kell farkasszemet néznünk. Mindenekelőtt a meghalással. Ágnes fulladásos haldoklása a maga borzalmas valószerűségével idegtépően, megrendítően szuggerálja belénk: mindenki magának hal meg, itt nincs segítség, a végletes egyedüllét feloldszik a magabiztos és élveteg öregúr elé az ágyra, és arcát összekeni az altestéből kiömlő vérrel.

Az érintések világába tartoznak az evések is. A halott fiáért imádkozó Anna vad, természetes egészséggel harap az almába. Az orvos — Mária szeretője — úgy csap le minden falat ételre, hirtelen fejmozdulattal, mint valami keselyű; mozgásában ugyanaz a céltudatos, szinte gépies mohóság, mint Mária kacérságaiban. A diplomata-férj vacsorája önálló tanulmányba kínálkozna: az élveteg alaposság átsüt a nyugat-európai konvenciók páncélján. Ez az ember, diplomáciai elegenciájával, mindent megrág, kiélvez, elfogyaszt, érintésétől

19F9 8
ALFÖLD

1021

Almásy Aladár rajza

magyar vidéki város, mely szerzett ugyan már nevet
hatja magáról, hogy Európa zenei központjai között e
tel figyeljük ezt a nemes kísérletét, szüntelen arra
is lehet ebben a hatalmas versenyben, hiszen – valljul
sem nagyon büszkélkedhetik.

A debrceni Bartók-fesztiválok sorozata mégis optim
különösen biztató volt néhány új vonásával. Az idé
most dől el, mire viszi Debrecen ezzel a nemes és
sem, hogy minden adottsága megvan, hogy a legtöbb
a nemzetközi zenei élet egyik számontartott, megbecsült városává tegye.

Ahhoz, hogy egy város sikerrel rendezhessen fesztivált, sok tényező szerencsés találkozására van szükség. Mindenekelőtt múlt és jelen találkozására, eleven tradícióra és pezsgő zenei életre. Debrecennek lomha város híre van itt-ott, nem is egészen ok nélkül, de a kóruskultúra terén mindig tetterősnek bizonyult. S még a nemes hagyományai is megvannak: Maróthi egykori Collegium Musicumától az itt megrendezett országos versenyekig. A kollégiumi Kántus fogalom volt már századokkal ezelőtt is; az idei fesztivál az 1868-ban, Erkel vezetésével létrehívott Országos Dalárverseny centenáriumára is hivatkozhatott. E tradíció töretlenül tovább élt a XX. században is, a Városi Dalárda külföldi szerepléseiben, az 1929-ben megrendezett országos dalosversenyen, a közös éneklés népszerűségében. Az országos kórusmozgalom, mely a második világháború után újjáéledt, s addig nem ismert lehetőségekhez jutott, Debrecenben is új korszakához érkezett. *Csenki* Imre, majd *Gulyás* György és a *Kodály Kórus* révén a város reprezentatív művészekkel és együttesekkel büszkélkedhetett. Gulyás György dinamizmusa, célratörő munkája különösen szép eredményeket hozott. Itthon, s az ország határain túl is, a kóruskultúra szerzett legtöbb elismerést Debrecennek.

A város vezetői a jelek szerint fogékonyan érzékelték ezt a fejlődést, s a benne rejlő lehetőségeket időben felismerték. Nagyvonalú megértésükre, támogatásukra a jövőben nagyobb szükség lesz mint valaha. De megéri. Az eddigi fesztiválok, az idei is, meggyőzően mutatták, hogy ez az ünnepi hangversenysorozat valóban szívügye a városnak. A koncertek látogatottsága, egész légköre ezt bizonyította. Ebben az évben a debreceni kórushoz hat meghívott hazai, s hat külföldi együttes sorakozott föl. A vendéglátókat reprezentáló Kodály Kórus mellett – nagyon helyesen! – a többi debreceni kórusegyüttes is szóhoz jutott a fesztiválon. (Nem baj, hogy nem tartottak mindenben lépést a meghívott külföldiekkel.) Helyes volt a *Zenebarátok Kamara Kórusának* s a *Maróthi György Kórus*-nak a szerepeltetése, erről a színről a fesztivál rendezői nem mondhatnak le a jövőben sem.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Almási Aladár: Illusztráció

MŰVEK

KÁSOKAT

munkára. Bérezés 8—10 Ft-os
órabér. Munkásszállást és napi
t biztosítunk térítés ellenében.
nkahét, kéthetenkénti szabad-

ÓRÁIG AZ ÜZEM
ODÁJÁN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1963 JUN 23

1021 Almási Aladár

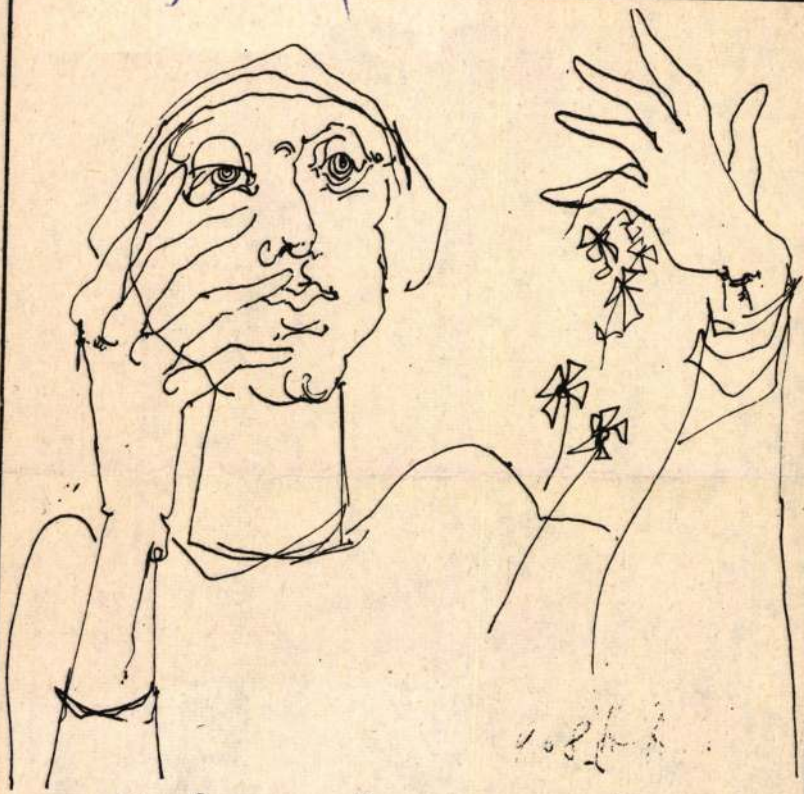

ALMÁSI ALADÁR • ILLUSZTRÁCIÓ

ZÉP?

Almási Aladár

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1970 FEB 1

Almási Aladár: Női fej

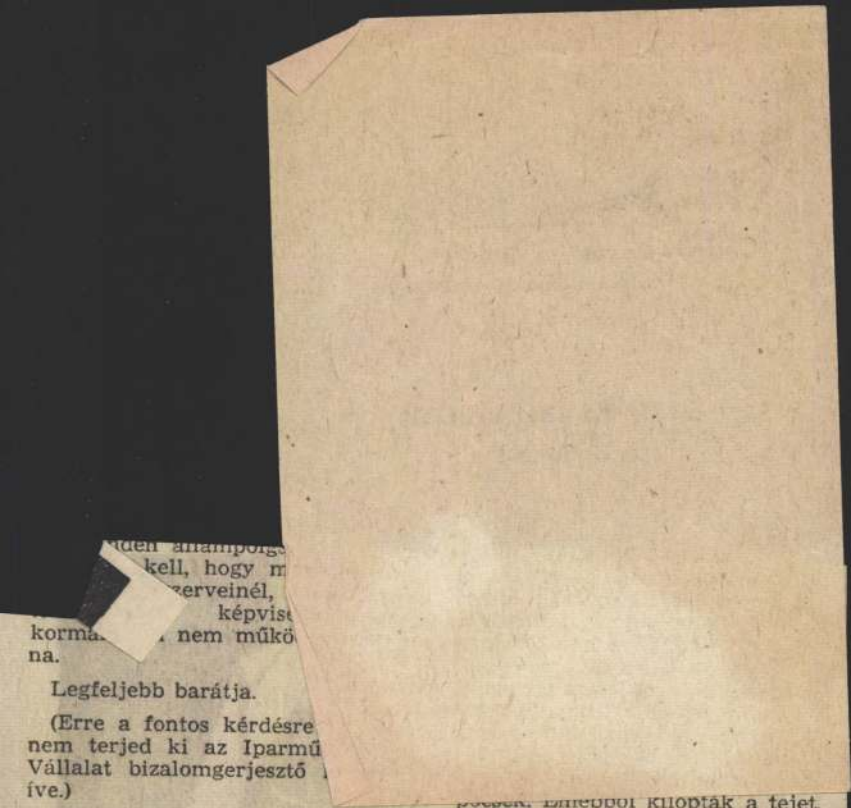

kell, hogy m
erveinél,
képvis
korma nem működ
na.

Legfeljebb barátja.

(Erre a fontos kérdésre
nem terjed ki az Iparmű
Vállalat bizalomgerjesztő
íve.)

A korrupciót így aztán lassacskán leküzdjük. A formalizmust még sokáig nem.

(K. Gy.)

pecsét. Ebből kilopták a tejet. De mi hiányzik amabból? Szintén a tej? Vagy a liszt? Vagy a szakértelem?

Nem ártana a többi péküzembe is bekukkantani: vajon ott mi sül a kemencében?

H. E.

KUTYA-MORÁL

„Ki, miért szokott kutyát elajándékozni?" — olvasom a szónoki kérdést az Ebtenyésztők lapjában.

A választ, mint régi kutya-gazda, ember- és állatbarát, játszi könnyedséggel megfogalmaznám. Kutyát főként az szokott elajándékozni, aki a tulajdonában levő eb kölykeinek birtokába jut. Mi-

FRIVOLITÁSHOZ HAJÓCSKA

1970. február 4-e, 13 óra 30 percig a világ egyszerű volt. Ekkor azonban megjelent az Esti Hírlap. Azóta a világ bonyolult.

Almási Aladár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 24

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

ALMÁSI ALADÁR • PIHENŐ

meg. Az ezt követő h
lényeges szervezeti v
került sor, de az ifjúsá
ri kart egyaránt mego
litikai nézetkülönbség
dik világháború utol
súlyos krízis kiváltó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 JUL 5

1021 ALMÁSI ALADÁR: TANULMÁNY

Almási Aladár

DÉK

DEBRECENI ÉPITŐIPARI K.T.SZ

A debreceni szövekezetek nagyerdei szolgálta
Építőipari Ktsz építette

A Debreceni Építőipari

többszintes tömeg

HAJDUSÁGI MUNKÁS

1970 AUG 27

1021

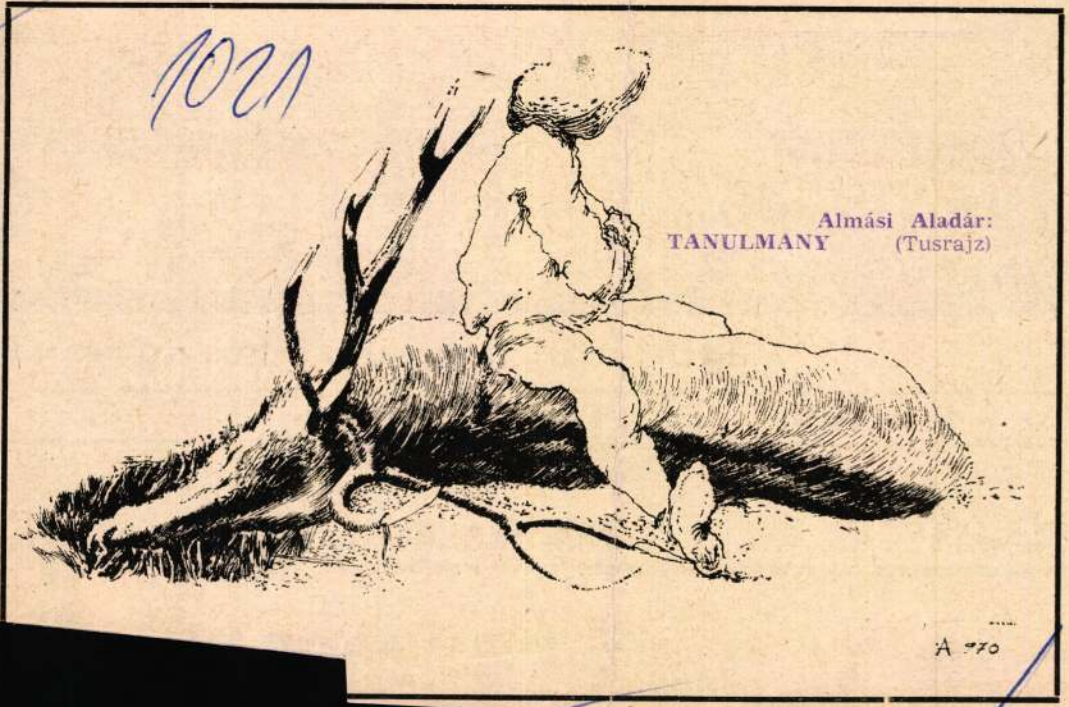

Almási Aladár:
TANULMÁNY (Tusrajz)

A 970

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
138-068, 337-748, 340-726

VILÁG PR

HAJDÚSÁGI MUNK

A HAJDÚSÁGI IPARMŰVEK DOLGOZÓINAK

VII. évfolyam, 16. szám

Ára: 30 fillér

ÚJABB VÁLLALÁSOK

a X. pártkongre

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 1

NÉPSZABADSÁG

Almásy Aladár
grafikusművész

1021

ALMÁSY ALADÁR: MOZGALMAS TALÁLKOZÁS.

a mindörökre eltévedt levél,
a Bakonyban szétporlott cserlevél,
az őszi gyerekhangú őzsírás,
fácáncsőrön vadszöllőfürtű vér,
vadvíz jegén szikrázó korcsolya,
hadak előll elásott verskötet,
az első csók, az első éjszaka.
Mindazt, ami szétporlott, elveszett,
összeszeded.
Nekem adod.
És vissza is veszed.

Almássy Aladár
grafikusmüvész

Vasárnapi hagymazs

------:Kiállitások.
MŰVÉSZET,1979.december - 44.lap.

Almásy Aladár grafikusművész
Budapest / Helikon Galéria

Almásy Aladár: Vasárnapi hagymazseni (Savoy rókája), rézkarc, 35×40 cm, 1979 (fotó Somfai)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Almasy Aladár

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikusművész

1980 AUG 2

1021

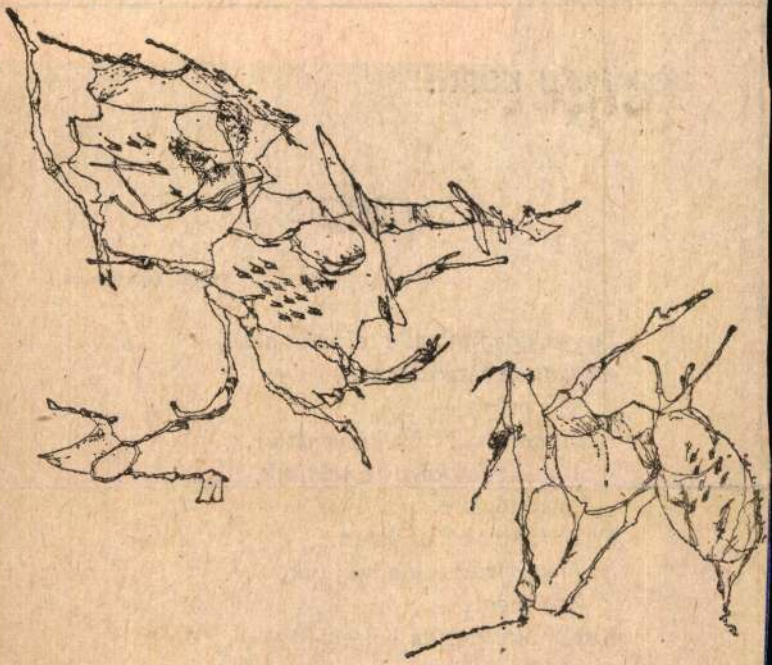

Almásy Aladár rajza

DÖBRENTEI KORNÉL:

És mégis

Száraz Györgynek

Egy világegyetem a talpunk alatt,
miként az akasztottnak,
és mégis —
Hatalmas ököl hűlt helye az űr,
kínlódva növi körbe a szívünk,
és mégis —
Ránk könyököl az Isten,
hogy szétfröccsen a májunk,
és mégis —
Szájából végtelen költemény
a szél és a lelkünk,
és mégis —

Almásy Aladár, grafikusművész

5 Almásy Aladár: Kívánságom a lélek hajóját a szakadékba tette, rézkarc, 39x49 cm

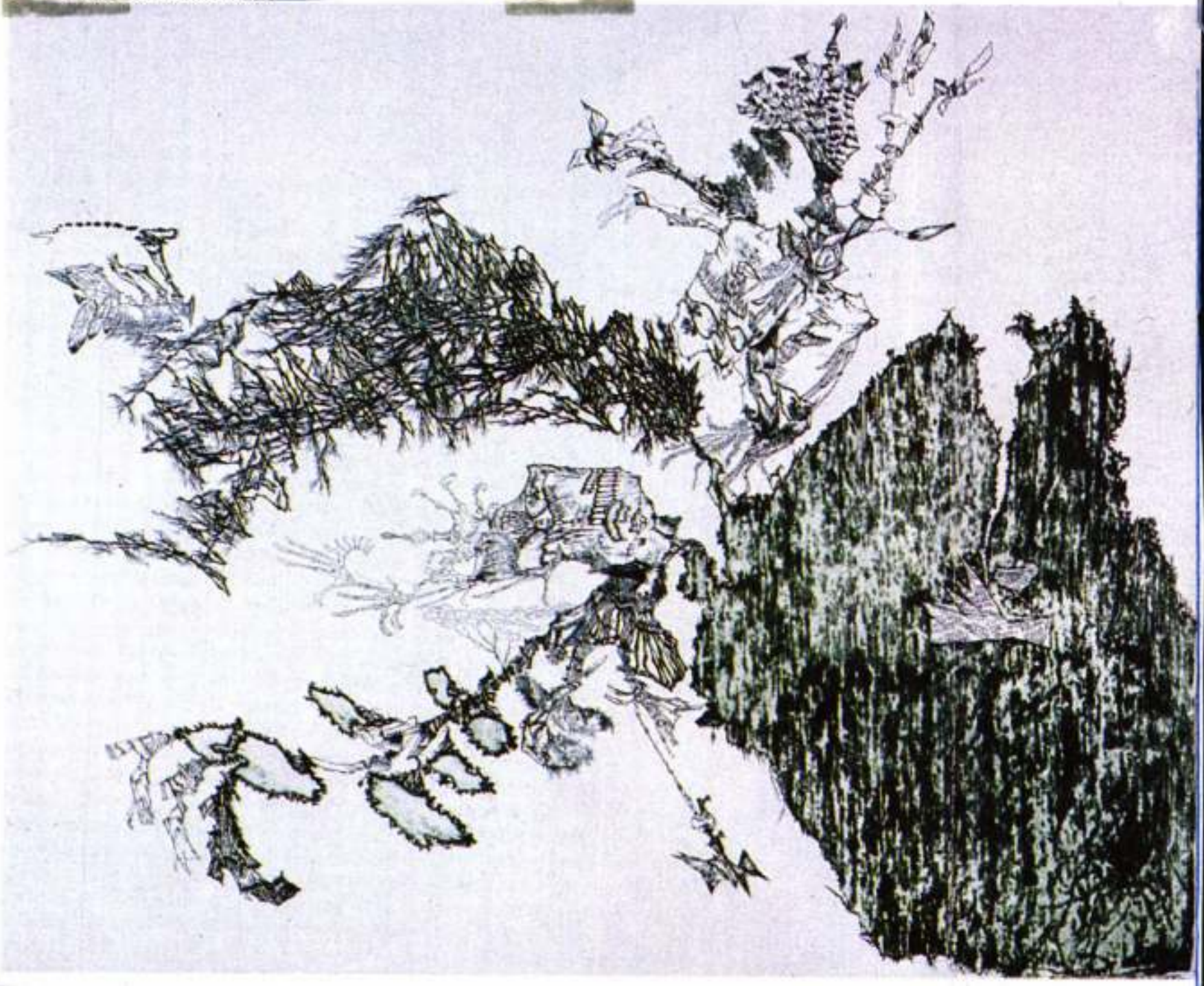

Művészet, 1984. május, 34. old.

Almásy Aladár
Grafikusművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1983 JUL

1021

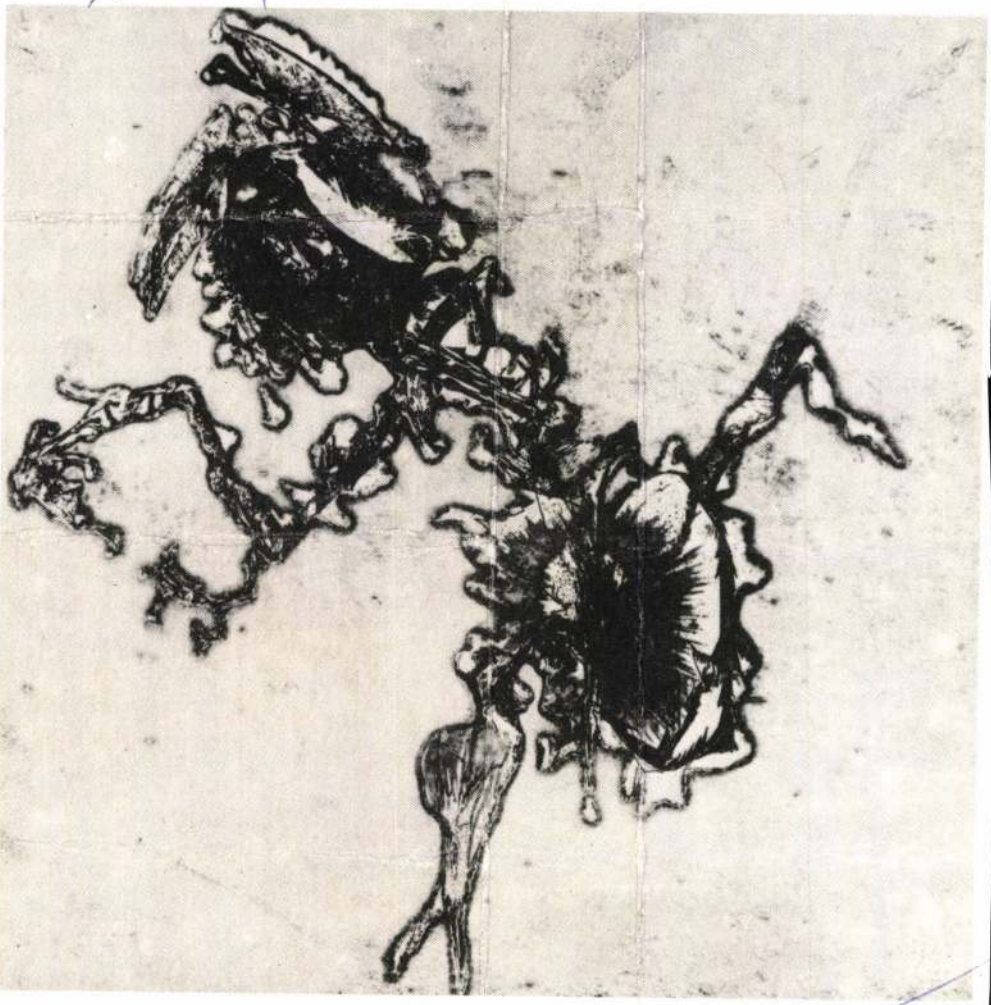

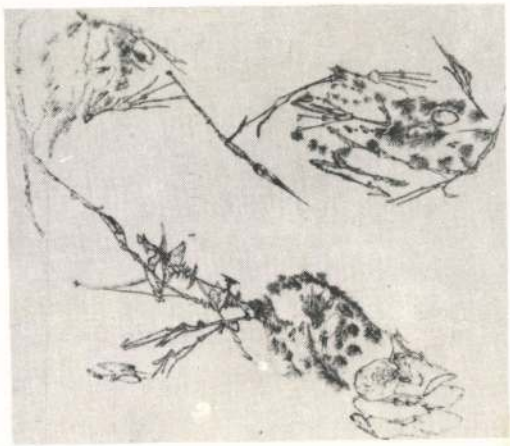

ALMÁSY ALADÁR
grafikáiból
(Cikkünket lásd a 429. oldalon)

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MAR 13

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Almási Aladár

1021

ALMÁSI ALADÁR:
ILLUSZTRÁCIÓ A TWIST OLIVÉRHEZ (TUSRAJZ)

Budapest IV.
., felvesz 15.
nyokat szövő,
ő betanulók-
nélyesen vagy
kaügyi osztá-

zszerelő Ipari
, Széchenyi u.
korlattal ren-
ék-szerelőket
ket. Fizetés
Jelentkezés
ezet központi

javításában
ző lakatoso-
plakatosokat,
ire keres a
Jelentkezés:
3.
okat azonna-
a Mezőgazda-
kezni lehet az
yon. Debre-

plakatosokat,
li belépéssel
teljesítmény-
lehet: Béke
ny, Hajdúke-

ami Építőipa-
keres kőmű-
ésszerelő, vil-
lakatos szak-
t betonozókat
üves szakmá-
tjük a komp-
kásszállás, fő-
Jelentkezés a
son, Debre-

Eszte
szersz
heges
autós
mező
segéd
ALK

AFIT

Jelentkezés: üzemegységvezetőnél

Lakatos, hegesztő, marós szakmunkásokat, zetorvezetőt és fiatalkorú gépírónőt felvesz a Mezőgazdasági Felszereléseket Gyártó Ipari Szövetkezet. Debrecen, Hatvan utca 58.

A bedői Rákóczi Mgtsz azonnali belépéssel főkönyvelőt keres. Követelmény: mérlegképes könyvelői oklevél, 5 éves tsz-könyvelési gyakorlat. Szolgálati lakást biztosítani nem tudunk, de albérletre vagy lakásbérletre lehetőség van. Jelentkezni személyesen vagy írásban a fenti címen. Útiköltséget csak felvétel esetén térítünk.

TIGÁZ Debreceni Gázmű üzemegysége azonnali belépéssel felvesz érettségizett fiúkat hálózatellenőröknek. Jelentkezés: Kálvin tér 5.

TIGÁZ Debreceni Gázmű üzemegysége azonnali belépéssel felvesz részmunkaidős gépírót. Jelentkezés: Kálvin tér 5.

GYÁSZHÍREK

Fájó szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik GYULAI LÁSZLÓNÉ Nagy Mária MÁV-ellenőr temetésén megjelentek és mély fájdalmunkban részvevő szívvel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik EMŐDI GÁBOR volt csizmadiamester temetésén megjelentek és részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy KOVÁCS LÁSZLÓ műszerész 45 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Temetése f. hó 15-én, csütörtök délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából a

Almásy Aladár

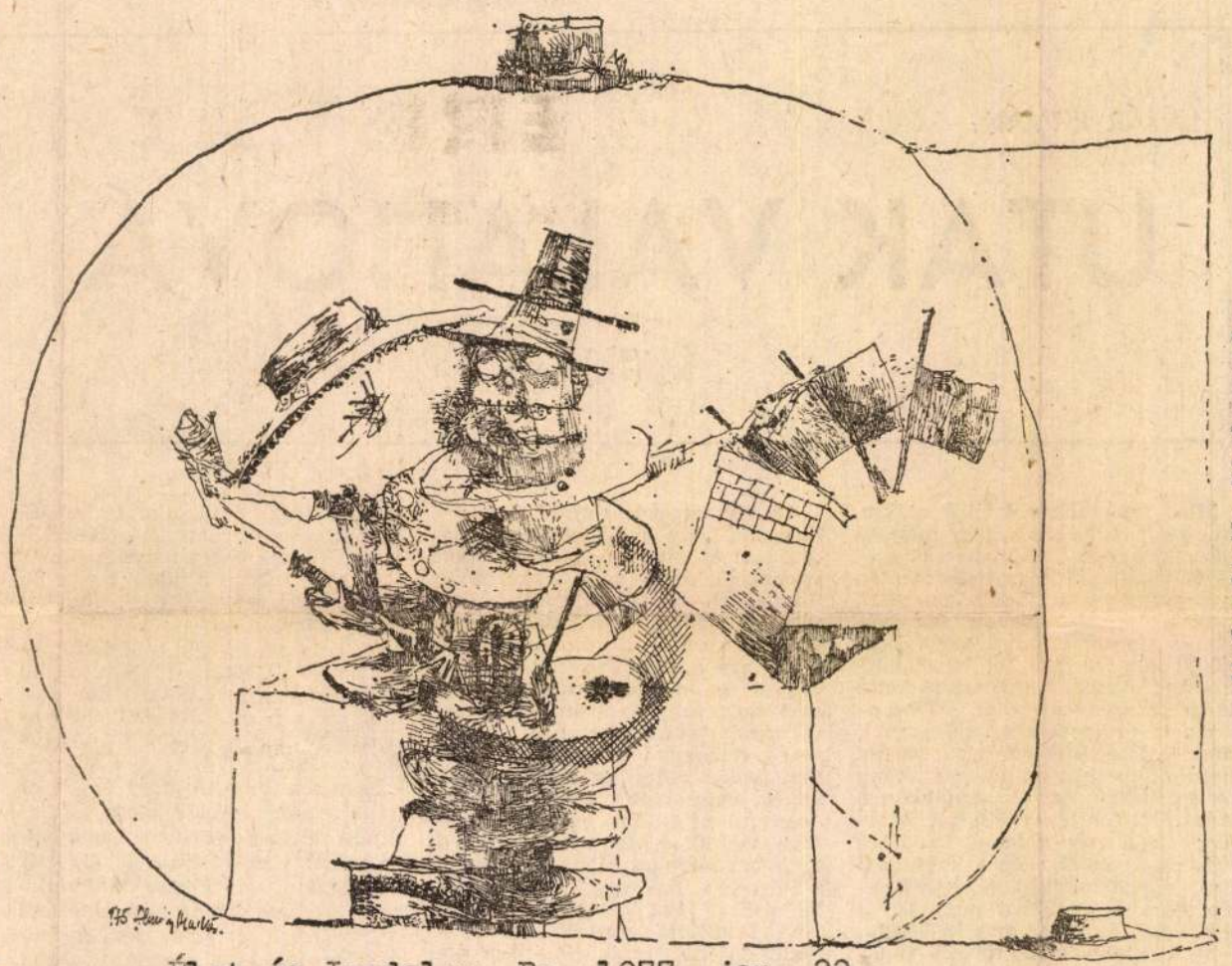

Almásy Aladár: Kéménysepr

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 22.
XXI. évf. 4. sz. 4. lap.

LÁZÁR ISTVÁN:

UTAK VALAHOVÁ

(II.)

Mind gyakrabban találok utakra, amelyek zárt erdőségek mélyére visznek, ahová korábban csak szekérút vezetett, turistajelzés mentén gyalogolt be a kiránduló, terepjáró vitte az erdészt. Tavaly óta például aszfalton juthatni fel a Börzsönyben a törökmezői turistaházhoz, ahol életem legcsúfosabb autós kudarcát szenvedtem el. OTP-kölcsönnel súlyosbított, újdonatúj kincsként dédelgetett első kocsim mozdíthatatlanná válva egy hétig ázott őrizetlen az őszi csatakban a Szent Gál-föld nevezetű rét közepén; végül egy katonai terepjáró vonszolt ki kötélvégen a kóspallagi útra, ingyen barátságból, míg belesápadtam a drukkba, hogy az is bentragad, és akkor meg kell várni a legközelebb arra tévedő tankhadosztályt...

Ez az új börzsönyi aszfalt nem a turistaháznak épült. Átszeli a tö-

Az viszont már tízszer meggondolandó, hogy e kis ország maradék zárt erdeit feltárjuk-e további, személyautóknak való utakkal? A Szentendre—Visegrád út vonaláról folyó vitában én például a három változat közül — Szentendrénél bevinni azt a szigetre; eltéríteni a Paprét és az Apátkúti völgy felé, ahol már vezet is erdészeti üzemi út; megtartani a mai vonalvezetést — egyértelműen az elsőre szavaztam volna. Mert a Szentendrei-sziget belsejének „feltárása" új, hosszanti úttal mindenkinek használna volna, a mai út a növekvő forgalom számára át nem építhető, a Pilis átszelése nagy forgalmú úttal viszont jóvátehetetlenül károsítaná Budapest környékének legfontosabb zárt erdőségét. (Úgy tudom, hogy a döntés a változatlan nyomvonalat rögzíti, illetve Szentendre—Leányfalunál egy olyan változatot, amelynek súlyos követ-

minden leágazó utacska torkolatánál ott a szigorúan tiltó KRESZ-tábla, közbül pedig másféle táblák intenek: *Védett terület.* S itt én sem merek renitenskedni. Gondolkodni azonban igen...

Nyilvánvaló, hogy a kutakat — százezrek „közkútjait" — védeni kell. De: ennyire? Nem volna elég a kutak szűkebb övezetét zárni el drótkerítéssel — mint olyan sok más helyen?

Nem mondom én, hogy éppen ez a partszakasz, Tököl alatt, Szigetújfalu felett, és különösen az a belső, a gát védett oldala felőli, gyér növényzetű rész ideális kirándulóhely; és bárha nyáron találkoztam itt óvodások rajaival, akiket buszon hoztak ki a szabadba, amott meg — a Duna mentén — ismerem a horgászok jól kijárt csapásait a rejtett fogóhelyekre, azt sem mon-

hoz. Il
több té
liget —
háza.
Óbarc
ban úg
rek gáz
hogy k
gány. F
jelzi a
Szerkez
jól mut
pont, n
ször. A
munkaa
ipari k
formáló
sen bej
keire n
házikók
új fázis
A ro
torkolli
vas nap
hogy n
lan volt
De a T
és sózó
tek; s
jelzett
az M1-e
Sejte
dulok.
szercsal
nyos ti
amíg c
nem v
lási épü
gasodó
Sokái
nyászat
következ
mátraa

Almásy Aladár

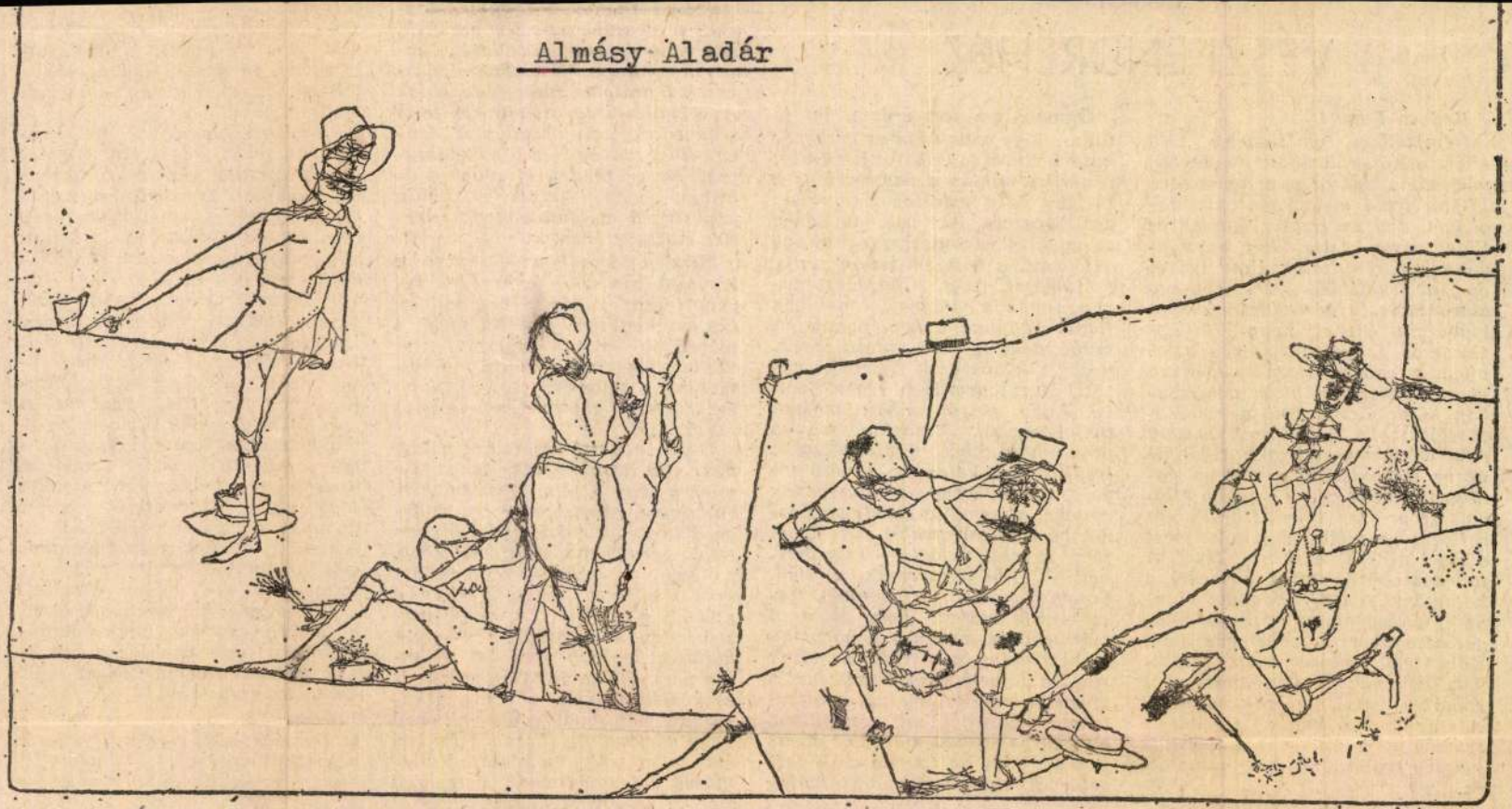

Almásy Aladár: Illusztráció

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 3. lap.

Levél

VÉSZI ENDRÉHEZ

Kedves Bandi!

Nem tudom, emlékszel-e 1938 telére a Rózsa utcában? Ne lepődj meg, mert amikor te a Rózsa utca 16-ban írtad életed második regényét, amikor Babits, Kassák és Illyés várta kéziratait, én mindennap a ti házatok előtt álltam meg az iskolából jövet egy-egy táskacsatára, verekedésre, hógolyóharcra. Biztos, hogy kinéztél akkor az ablakon, hiszen a belső világ: a fázó, a didergő szegények — első regényeid hősei nem sokban különböztek attól a kis csoporttól, mely a Rózsa utca 18/b előtt állt kitekert nyakkal, fölfelé nézve, mikor zúdul le végre a jégtömeg, amely már jócskán kilógott az ereszen túlra. Körülöttem a Rózsa utca általad is jól ismert alakjai álltak. A szenes József. A foltozószabó a 26-ból. Krajcár, a kocsmáros. A te világodat mondom, a szegényeket, a prolik világát az egykori Erzsébet-városban, Kőbányán, Angyalföldön. Tintakék idők nagy havas emlékeiből ismerlek téged, gyerekkoromból. A szappanfőző fia, a szegények szószólója voltál, aki a szociális igazság mellé szegődött szolgálatra.

Önmagában nem érdem, de jó tudni, hogy azok közé az emberek közé tartozol, akik tudják (mert ismerik), milyen a vasreszelék, a rézpor és a spirálba kunkorodó acél forgácsa. Aki valóban hallja az egykori excenterprések tompa pufogását, a transzmissziók szíjcsattogását, teret, kiterjedést adván annak a világnak, melyben földik vagyunk a keménykalapos művezetők, az inast pofozó segédurak, a kisiparosok kócerájai között. Mert bármilyen régen volt is, hogy petróleumban mostuk olajos-piszkos kezünket munka után, hajunkból fémforgácsokat fésültünk, a kalapács, a véső fogása, a fémek engedékenységének emléke, a formálás elsődleges öröme bőséges útravalót adott. A fém, az volt neked — mondhatnád —, mint parasztnak a föld. Sosem kiváltság — lehetőség. Vasasként is tudtad, hogy nem a származáson múlik a legnagyobb emberi erény, a részvét: a mások sorsára figyelő együttérzés; az a szociális erkölcs, melyet tanítani lehetne novelláidból, verseidből. Nyitott és szabad maradtál. Ezért van az, hogy ha csupán csak verset írnál, akkor is legjobb költőink csupán csak novellát, egyike lennél a legjobb novellistáinknak. Így vagyunk regényeiddel, színdarabjaiddal és a nemzetközi sikereket aratott rádiójátékaiddal. A sokműfajúság, amely kivételes erényed: „besorolhatatlanná" tenne? Zavarba ejtő ez a sokoldalúság? Nem hinném. Minden műfajban egyazon kivételes költői képességed nyilvánul meg az írások szerkezetében.

Minden versedben — mint a legutóbbiban is — egy régen kivágott fasor zúgását lehet hallani, oly érzékletesen testesül meg a magadsabb rendű valóság, írói szellemiségednek tárgyi világa, melybe a szürrealizmus legjobb eszközeivel röpteted az olvasó fantáziáját.

Olyan a versi jelentés nálad, akár egy latin mondás fénye. De mint a fény a fény alatt ragyogva, rejtve, rétegezve: mégis lebegő, lebegtetett valóság, melyben triplaszárnyú madarak csattogása, a hegyre visszaömlő folyó robaja erősíti a versi fényt. Fölfelé száll a délután című versed is így rétegezteti a magyar költészet legjobb tradícióit. Jelentős vers. De talán túlságosan is arcközelben van ebben a pillanatban még, hogy rálássunk: egy nagy történelmi korszak és egy emberélet izzó foglalata. Vallomásod a forradalmáré, a tegnapi gel sokszorosan sújtott emberé, aki (nem tartanám ünneprontásnak ezt a kifejezést) mellre szívja azt is, amire oly sokan mondják manapság, hogy nem kell mellre szívni.

Miközben elsiratjuk magunkban a tegnapi prófétákat, úgy teszünk, mintha anakronizmus lenne manapság a prófétai magatartás. De akár nem tudjuk, vagy nem akarjuk tudni: a próféták dolga legelsősorban nem a jövendölés volt, hanem az erkölcsi, etikai tisztaság hirdetése. Ők azok, akik az emberek közötti szociális igazságosság eszméjét adták a világnak. Ebben az értelemben pedig ma is szükség van prófétákra, ebben az értelemben ma is „próféták vagyunk, szívem" — mondhatnánk Somogyi Tóth Sándor szavaival, terád is gondolva, hiszen ezt mondja, ezt sugallja 1945 utáni valamennyi versed, novellád a legutóbbi időkben is. A morális elkötelezettség szentenciái hívódnak elő írásaidból, hogy szinte hallani vélem Ézsaiást: „Jaj azoknak, kik házokhoz más házat ragasztanak... jaj a hamis dekrétom szerzőknek, és a kik írnak emberek nyomorítására való hamis szentenciákat."

Te tudod: sokan beszélnek a szabadságról, de kevesen ismerik a szabadságot, mint biológiai élményt, vegetatív állandóságot a

Almásy Aladár

Élet és Irodalom
1977. jan. 22.

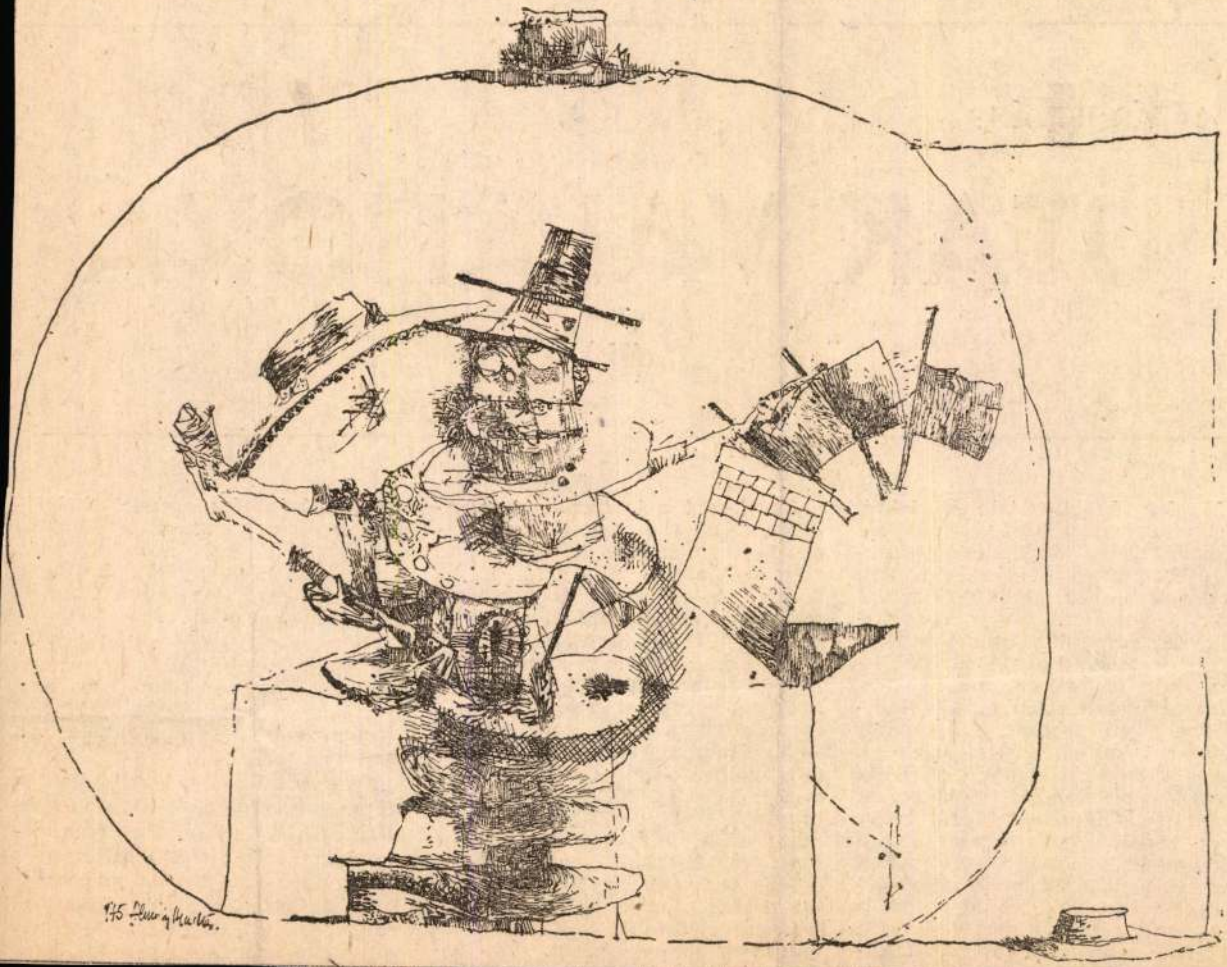

Almásy Aladár: Kéményseprő

LÁZÁR ISTVÁN:

UTAK VALAHOVÁ

(II.)

Mind gyakrabban találok utakra, amelyek zárt erdőségek mélyére visznek, ahová korábban csak szekérút vezetett, turistajelzés mentén gyalogolt be a kiránduló, terepjáró vitte az erdészt. Tavaly óta például aszfalton juthatni fel a Börzsönyben a törökmezői turistaházhoz, ahol életem legcsúfosabb autós kudarcát szenvedtem el. OTP-kölcsönnel súlyosbított, újdonatúj kincsként dédelgetett első kocsim mozdíthatatlanná válva egy hétig ázott őrizetlen az őszi csatakban a Szent Gál-föld nevezetű rét közepén; végül egy katonai terepjáró vonszolt ki kötélvégen a kóspallagi útra, ingyen barátságból, míg belesápadtam a drukkba, hogy az is bentragad, és akkor meg kell várni a legközelebb arra tévedő tank-

Az viszont már tízszer meggondolandó, hogy e kis ország maradék zárt erdeit feltárjuk-e további, személyautóknak való utakkal? A Szentendre—Visegrád út vonaláról folyó vitában én például a három változat közül — Szentendrénél bevinni azt a szigetre; eltéríteni a Paprét és az Apátkúti völgy felé, ahol már vezet is erdészeti üzemi út; megtartani a mai vonalvezetést — egyértelműen az elsőre szavaztam volna. Mert a Szentendrei-sziget belsejének „feltárása", új, hosszanti úttal mindenkinek hasznára volna, a mai út a növekvő forgalom számára át nem építhető, a Pilis átszelése nagy forgalmú úttal viszont jóvátehetetlenül károsítaná Budapest környékének legfontosabb zárt erdőségét. (Úgy tu-

minden leágazó utacska torkolatánál ott a szigorúan tiltó KRESZ-tábla, közbül pedig másféle táblák intenek: *Védett terület.* S itt én sem merek renitenskedni. Gondolkodni azonban igen...

Nyilvánvaló, hogy a kutakat — százezrek „közkútjait" — védeni kell. De: ennyire? Nem volna elég a kutak szűkebb övezetét zárni el drótkerítéssel — mint olyan sok más helyen?

Nem mondom én, hogy éppen ez a partszakasz, Tököl alatt, Szigetújfalu felett, és különösen az a belső, a gát védett oldala felőli, gyér növényzetű rész ideális kirándulóhely; és bárha nyáron találkoztam itt óvodások rajaival, akiket buszon hoztak ki a szabadba, amott

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MAR 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Aladár

1021

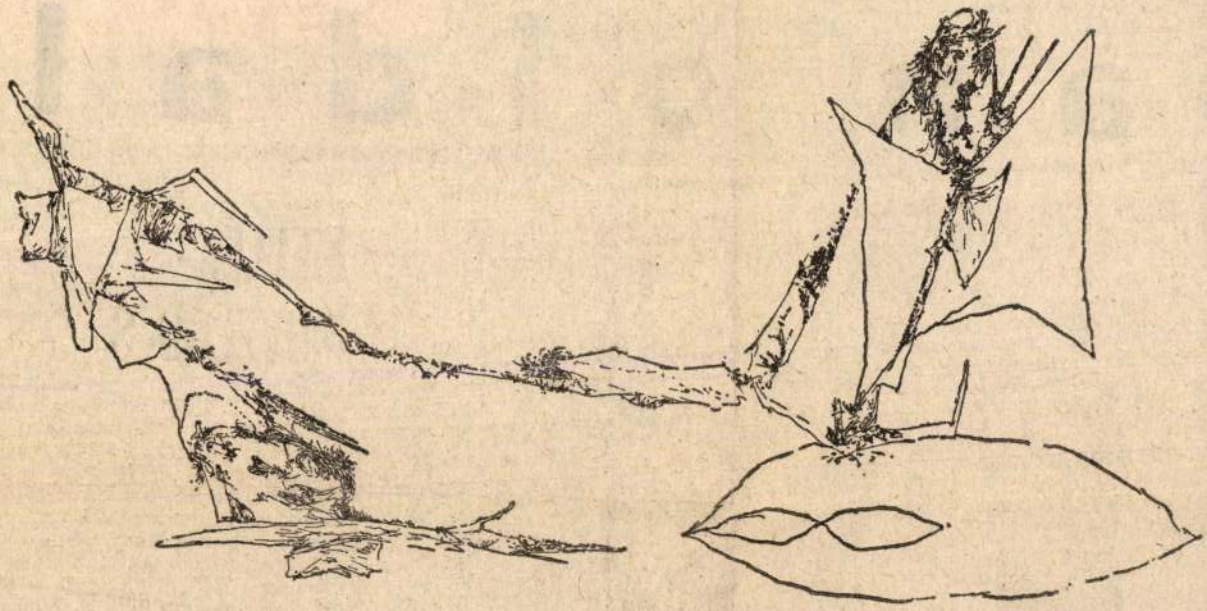

Almásy Aladár: Őszinte kapcsolat

an oldal

Lengyel Gyula: Sebesség

MELLÉK-MŰVELŐDÉS

Dolgom van a nagyhírű művelődési központban. Közelebbről is megcsodálom a kacsalábon forgó palotát, végigjárom a már-már fényűző folyosókat, belesek a kimittudosok próbáira. Végre megtalálom, amit keresek. A mellékhelyiség koszos. A csikkek büdösek, halomban hevernek, a lefolyó eldugult, a többit nem részletezem... Másnap, az egyik legtekintélyesebb múzeumban ismerősöm örömmel újságolja, hogy a nemrégi

Almásy Aladár

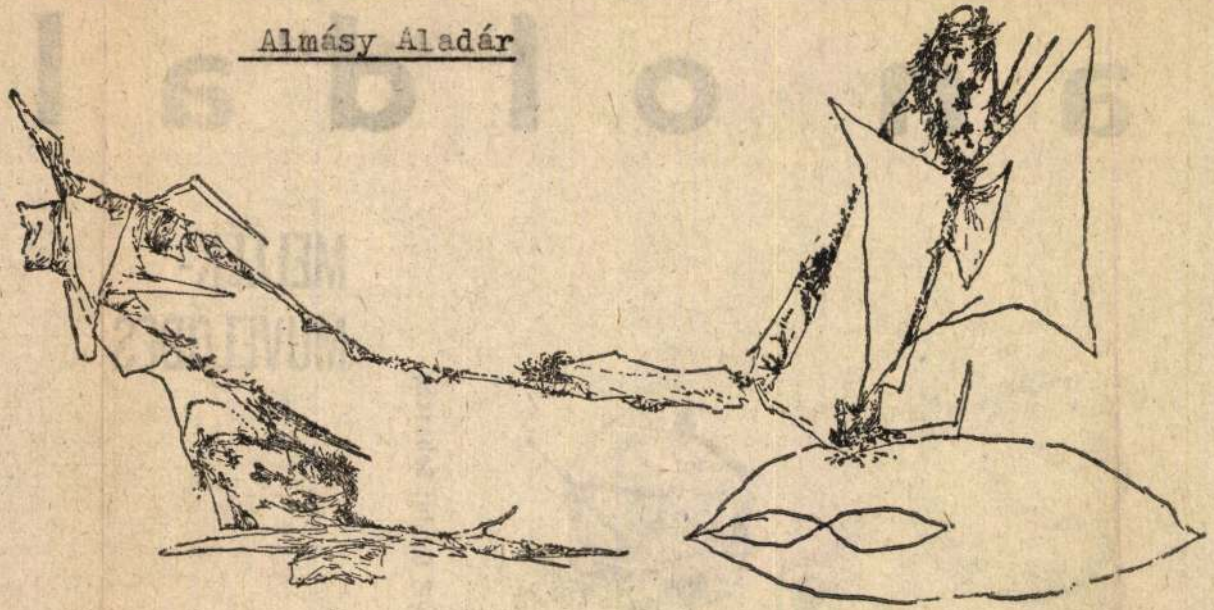

Almásy Aladár: Őszinte kapcsolat

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 19.
XXI. évf. 12. sz. 1o. lap.

A tuloldalon lásd:

Személyes hozzájárulás

Lengyel Gyula: "Sebesség" c. rajzát.

Ember és műveltség (Gondolat, 444 old.) Beszédes pallérozatlan társalgási mondatokra és kényszeredett iskolai nyelvre hasad. Az

nyelvűséget, az óvodai, s a nyolcéves korban megkezdett idegen nyelv tanulást.) Hogy a numkában

lan oldal

Lengyel Gyula

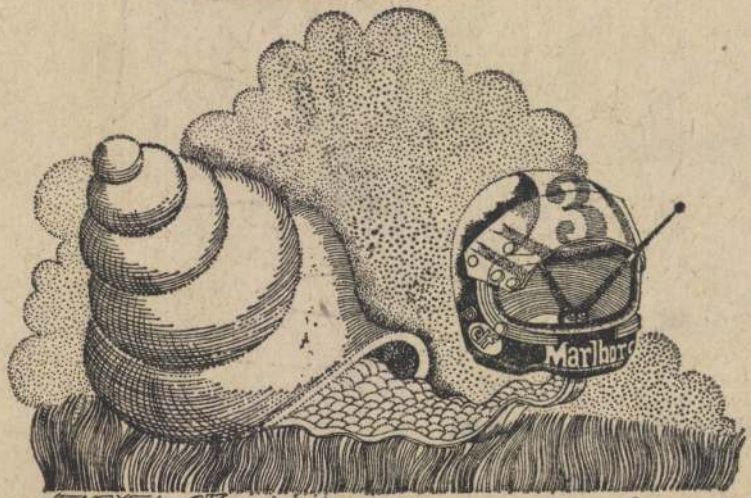

Lengyel Gyula: Sebesség

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 19.
XXI. évf. 12. sz. 9. lap.

HUMORÉRZÉK NYELVÉRZÉK

celődés. De a tréfa ráadásul alaptalan. Állítását kortársak cáfolják. Abraham Lincoln szónoki stílusát méltató esszéjében Ralph Waldo Emerson ezt mondja: „Milyen sokatmondó meghatározások,

MELLÉK-MŰVELŐDÉS

Dolgom van a nagyhírű művelődési központban. Közelebbről is megkusztálom a kacsalábon forgó palotát, végigjárom a már-már fényűző folyosókat, belesek a kimittudosok próbáira. Végre megtalálom, amit keresek. A mellékhelyiség koszos. A csikkek büdösek, halomban hevernek, a lefolyó eldugult, a többit nem részletezem... Másnap, az egyik legtekintélyesebb múzeumban ismerősöm örömmel újságolja, hogy a nemrégiben létesített közművelődési részleg mi mindent ért el: áradozva beszél a rendezetten érkező diákcsoportokról és a múzeumi népművelés szinte korlátlan lehetőségeiről. Vele ujjonganék, de eszembe jut, hogy mit láttam a mellékhelyiségben. Akár az imént leírtakat ismételhetném, azzal a különbséggel, hogy itt még egyik-másik fülkeajtót sem lehet

jáságunk a nemzetközi szórakoztató-tömegzenélési stílusok, for-

Almási Aladár

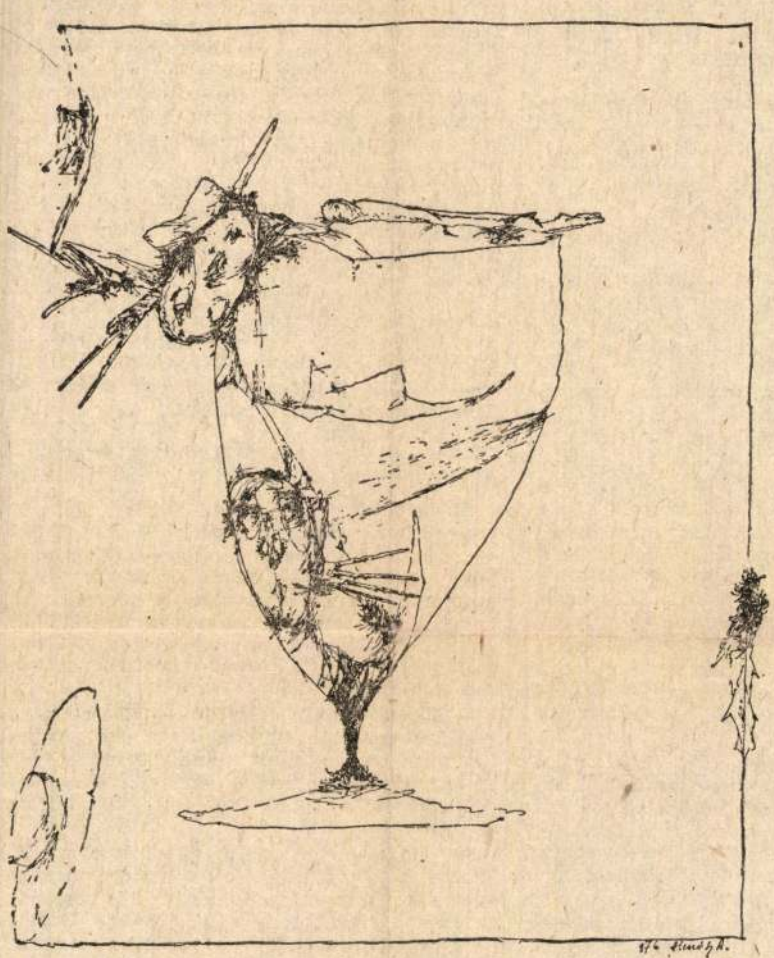

Almásy Aladár két rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. márc. 5.

Nesztor elsápadt. Igen, az ő vonata fából van. És kézzel kell tolni. De nem ez a baj. Mégsem cserélné el Keresztesiével. Apa csinálta tavaly karácsonyra. Egy kollégájának még a régi időkből, amikor gyárban melózott, volt otthon egy kiszuperált esztergája. Hozzá járt el esténként. Hetekig tervezték, rajzolták, tökéletesítették a vonatot. Szemre gyönyörű is lett, csak épp tolni kell. Fájni az fájt, hogy a vonatáról más nem beszélhetett Lucsinak, mint Szumrák. Szumrák Zoli. Eddig is tudta, hogy már nemcsak az ő barátja. De az, hogy elárulta, kiadta...

— Nézd! — figyelmeztette Lucsi: — Ha akarom, tolatni is tudok!

Azért se nézett oda. Kezdte érteni a többi dolgot is. Ha ezek ketten így vannak, akkor a bélyegek ügye se volt véletlen! A raj minden őrsre húsz darab szolidaritási bélyeget vállalt. Egy bélyeg öt forint. Három őrs teljesítette, a negyedik vezetője azonban, Kacskovics, egy nappal határidő előtt visszaadott a húszból tizenkilencet. Váltsatok le, mondta és majdnem bőgött. A helyzetet úgy lehetett megmenteni, hogy a rajvezetőség föláldozza a zsebpénzét, abból fizetik be a bélyegek árát. Őrá hárult, hogy megmossa Kacskovics fejét. Hogyan képzeled, kérdezte négyszemközt, meghátrálsz az első nehézség elől? Nem is első, vitatkozott Kacskovics; ez a Keresztesi csak bajnak van az én őrsömben! Ő bújtogatta a srácokat, marhaság a bélyeg, kár a pénzt kidobni rá. Uzsonnázni hívogat mindenkit, én meg nem bírok velük! Szumrák azt mondta a múltkor, mi köze neki a koreaiakhoz? Őrsiülésen! Nesztor szégyenkezve hallgatta ezt. Hogy épp az ő barátja... Miért nem próbáltad megfegyelmezni őket? Kacskovics dacosan kapta fel a fejét. Nem próbáltam? Igenis próbáltam! Mondtam, hogy rajtanács elé állítom, talán ki is zárjuk, mármint Lucsit. Röhögött, öregem. Kicsik vagyunk mi ahhoz. És te is tudod, Nesztor, ez így van. Erre nem volt mit felelni. Keresztesi apja most is igazgató egy másik általános iskolában. Azelőtt még nagyobb ember volt: gimnáziumi igazgató! És Lucsi színjeles. Mindig. Minden tantárgyból minden részt kívülről ledarál. Mintagyerek. De valamit mégis javasolni hogy nem győzte meg, de azt elérte, hogy kezet adjon rá: a tanév végéig még kitart a posztján.

Felállt s azt mondta a vonatozásba feledkezett Lucsinak:

— Szervusz, hazamegyek.

— Megsértődtél? Hülye! — Keresztesi zavarba jött, mindenáron marasztalni akarta: — Legalább a kaját várd meg!

— Tojok rá!

—.Mi? — Lucsi fölpattant, elkapta Nesztor karját és hátracsavarta: — Mondd még egyszer!

Gyuri próbálta kiszabadítani magát, de nem sikerült. Lucsi erősebb volt, magasabb is, izmosabb is. Nem babon és krumplin tartották, amikor növésben volt. Pedig ő is negyvenben született...

— A vonatoddal együtt! — nyögte kínjában Nesztor: — Az is le van! Hiába „amerikai"!

— Te hülye! — Keresztesi a képébe lihegett: — Megint agitálsz? Mire vagy olyan lelkes? Az apád egy rendes játékot nem tud venni neked! Pedig ti káderek vagytok!

Tényleg, hökkent meg Gyuri; hogy is van ez?

— De az én papámat... — úgy akarta folytatni: egyetemre küldik, mérnök lesz. Nyílt az ajtó, elhallgatott. Magas, kirúzsozott szájú, sárga hajú nő lépett be tálcával a karján. Látásból már ismerte: ott ült minden iskolai ünnepélyen a vörös drapériás asztalnál, mint a szülői munkaközösség tagja.

— Lucsika mamája vagyok... — mondta nyájasan és lehuppant a díványra: — Mindjárt játszhattok tovább, csak kérdezek valamit Gyurikától!

Nesztor mogorván méregette. Lila rúzs, lila körmök... És bejött vele az átható levendulaillat. Mi van itt vihognivaló, mit fészkelődik ez a nő? A kakaó meg gyalázatosan gőzölög, csiklandozza az ember ínyét, nyelni kell. Pedig három tömblekváros kenyeret evett odahaza, csakazértis.

— Szóval... te vagy az a félelmetes? — Keresztesiné gyöngyözően kacagott, de érezhető volt, hogy erőlteti. Lucsi az anyjának

Almásy Aladár, grafikusművész
Liska Lajos: A miskolci maraton a XIV. Prz. Grafikai Biennialéról.

Almásy Aladár: Algyői Keresztelő Szent János lelkének elvámolása, rézkarc, 40 × 50 cm, 1987

Művészet, 1988. jan., 44-old.

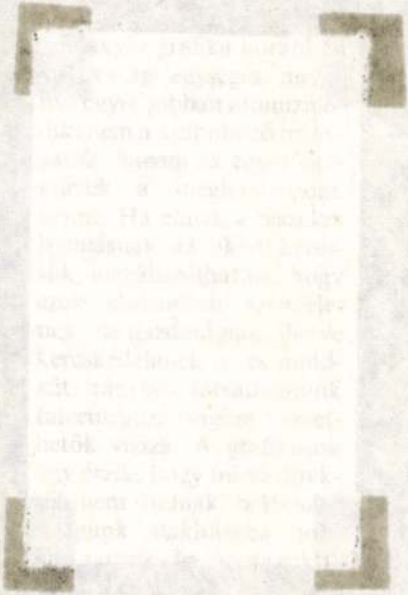

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JAN 16
NÉPSZABADSÁG
Almássy Aladár
1021

ALMÁSSY ALADÁR: NŐ MADÁRRAL.

ebben is megmutatkozott.

Nylonszál, nyílheg dezodoráló

A légierő által végzett
nai titokként kezelt vizsg
lamennyi dokumentumát
kat, fényképeket, film- é
felvételeket, tárgyakat a r
ben *feloldották a titkoss*
és az Egyesült Államok
levéltárában, annak Alab
lamban levő, Maxwell Field-i
részlegében hozzáférhetővé tették
a nagyközönség számára.

Mit tartalmaz ez a „dokumentum"-tömeg? A *Science* című, alaposságáról ismert amerikai tudományos folyóirat beszámolt róla, hogy újságcikkek, levelek, tanulmányok mellett az írásos anyag tartalmazza azokat a *kérdőíveket*, amelyeket a légierő vizsgálócsoportja minden állítólagos szemtanúval kitöltetett. Ezek *hét nyomtatott oldal* terjedelműek. Elképzelhető, milyen arcot vágtak az elemzők, amikor kézbe kapták az effajta válaszokat: „Színe? Sötétebb, mint a Marsé és világo-

érdemes, az „*az UFO-látás jelentősége*". A légierő vizsgálata kizárólag arra irányult, hogy vajon az állítólag látott tárgyak *valóságosak-e* — most szociológusok és pszichológusok azt vizsgálják, milyen emberek, milyen körülmények között *vélnek* UFO-kat látni. A Science cikke röviden ismertet is néhány ilyen értelmezési próbálkozást, amelyek azonban — valljuk meg — nemegyszer majdnem olyan valószínűtlennek és nevetségesnek tetszenek, mint az, amit az UFO-megfigyelők látni véltek. A Massachusetts Mental Health Center egyik pszichológusa például pszichoanalitikus megközelítésből

ZEMLÉNYI ATTILA:

Férj-ének

fele ékem sötét fürt
balzsam forradás
bablevesvíz zúzó rúzs
irtás áradás

uszító vágy úszó törzs
zajlás olvadás
síró fasírt gyűrött gyolcs
sár só tört kalács

szurtos ágyas vajas rét
omló hallgatás
mentőöv rum ragtapasz
áldás ráadás

Őszölelő

minden szeptemberben csöndes nyugtalanság
világra lepődő mocorgó mókusfi kerít mogyorójába
minden szeptemberben feltörik
elindul velem egy fodros evezős gálya

csak patakzanék szikláról sziklára
csak vetkeznék pőrére mint a szomszéd kis nyárfája
csak kortyolnék az őszes Bacchus poharába
csak masniznék Pánnak pántlikát hajába
csak lakoznék alsószoknyák arany árnyába

minden szeptemberen csalókhoz csatlakoznék

Fehérben hazafelé

égrenéző fa- és bokorcsontok
illatuk rajokban költözött idegenbe
hóhajuk van
köröttük sóhajsálként tekereg a köd
amott új páncélban feszítő lovag
a máskor szégyenlős bujkáló patakocska
távolabb elnyúlt faragott füstszobrok
vacsoráló gyerekek képét idézik
kilépek
gyorsabban közeledik a templom
kémény nincs
fázik mifelénk a ma született bárány

Tárlatra morgó

Van egy hágó Erdélyben,
hol az ördög kódorgó.
Van egy gyermek szakállal,
kit úgy hínak: Borgó.

Most egyik állít ki —
e forrongó hordó,
bár kettejük közt a rokonság
roppant fennen forgó.

Nem folytatom ezt így tovább,
nyekergő, csikorgó,
mert egyszínű lett a vers:
egy nagy bögre hordó.

PARDI ANNA:

Az emlékek gyógyítása

Szobám felkegyelmű. Régi ruhák ásványtanában
dereng a félmúlt logikája. Ó, mily szerencsétlen
éjjelek és nappalok. Egy rózsaszínű elemi részecske-
gyorsító, s vágy űzött a fekete kozmológiáig. Szétszórt
Kopernikuszok közlekednek a szétszórt válságokban a szét-
szórt fordulatokig; a szerelem naprendszerében nincs
az a kettős, ami el ne égne. A hőtörvény, a hónalj, az
egyedüllét kacatként hull le a csillagról magánfénynek.

Szobám félkegyetlenségében idült helyzetek térdelnek
egyesével az idő elé, a minőségüktől megfosztott
lények rövidtávúságában. Távirányítással működik
egy eseménysor Nosztradamusz és a Nagykörút jóslataiból,
amikor befordultál a Dohány utcába, és első házasságod
nukleáris energiát leittad a sárga föld óvszer robbanásáig.
Az ősz lengett koronádnak. Jogarul az ifjúságod.
Eltékozolt országod az elvégeztetett agy.

Szobám félkegyelmű. N. Péter kritikus és nagyivó
szekrényben felejtett bársonyzakója válás fátylakat iszik
az elveszett nyarak hélium menyasszonyáról. A pokolból
kiűzetésre vágyó emberpárok társaságában lassan lépdelek
lefele az öntudatlan tompaság, mely zokog és segélyen él
glóbuszán. A szűk lehetőségek országa most ment át tág
eltulajdonításokba. Péter haldoklik. Kabátja pulzál a
legszebb szemügyrevételekig a legbűnhődőbb pszichiátrián.

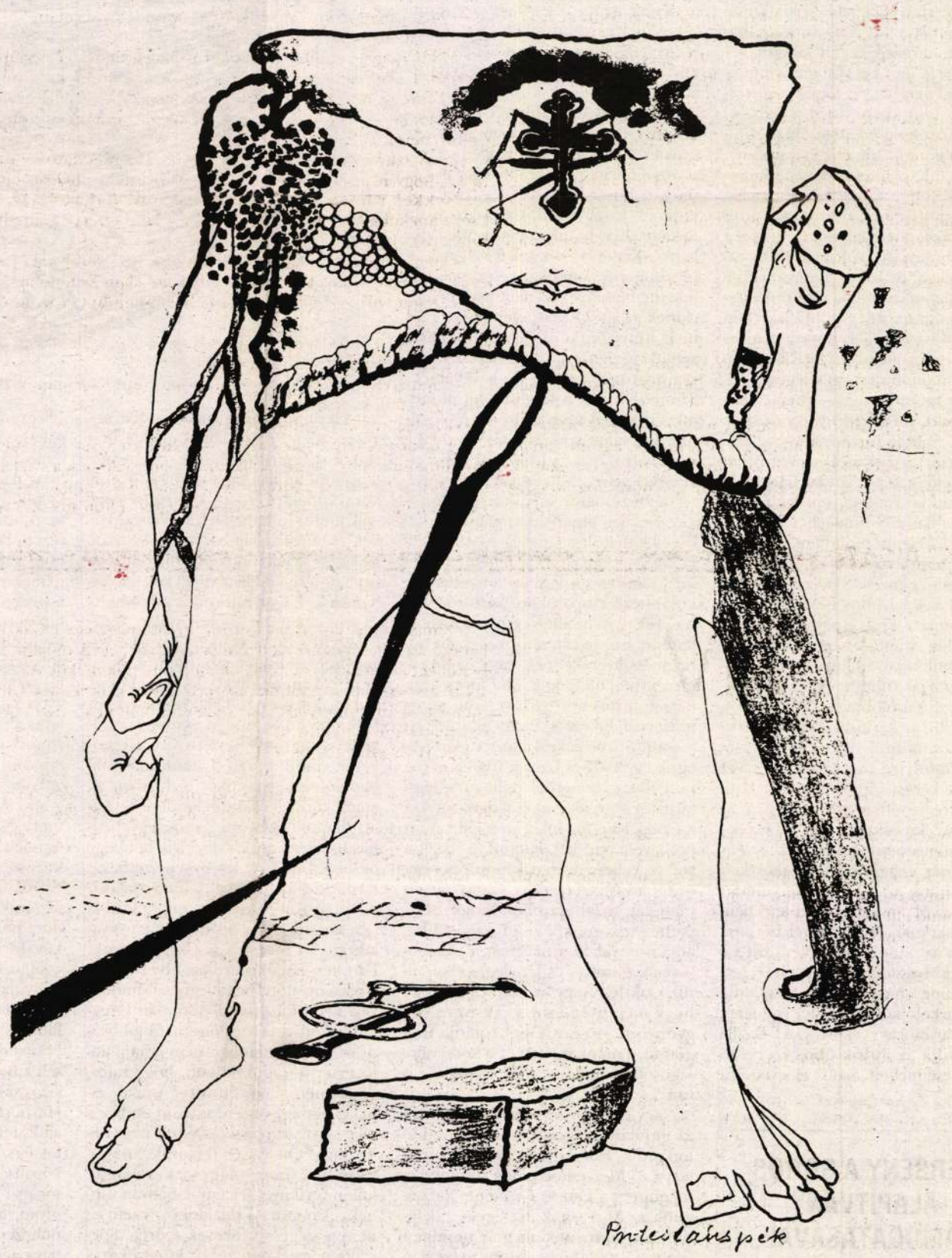

Almásy Aladár: Protestáns pék

GRÁD ANDRÁS RIPORTJA:

Veterán parádé

Előfordul, hogy az ember imái meghallgatásra találnak. Erre különösen olyankor van szüksége, amikor veterán autójában elfordítja az indítókulcsot, és azt szeretné, ha történne valami. Például beindulna a motor. Az ilyen autó tulajdonlása többnyire nem racionális megfontolásokon alapul, hanem a szerelemhez hasonló tudatszűkült állapotból fakad. Nekem történetesen egy 1960-as gyártású hófehér Renault Floride cabriolet ejtette rabul a szívem, olyan, amivel annak idején a főszereplő is közlekedett a Sakál napja című filmben. Nem panaszkodhatom, rendszerint beindul, sőt megy is, de az igazat megvallva, abban, hogy valahová eljutok vele, leginkább csak akkor bízhatok, ha már odaértem. Az autó árából persze új kocsit is vehetnék, de akkor elveszne a bizonytalanság örök izgalma, másrészt meg tudjuk jól, a szerelem vak, süket és hülye.

Amikor pár hete az irodámban csengett a telefon, és a Magyar Autóklubtól kerestek, először arra gondoltam, talán elfelejtettem befizetni a tagdíjat, vagy visszakérik a legutóbbi Autós Életet, amiből tévedésből mindkét címemre küldtek egy-egy példányt. Ehelyett arra voltak kíváncsiak, működőképes-e a Renault. Hát persze, válaszoltam, ami végeredményben igaz volt, ha leszámítjuk, hogy szegény már hetek óta az autókárpitosnál sínylődött, és minthogy mindent ki kellett belőle szerelni, legfeljebb hokedlin ülve lehetett vezetni. Nagyon jó, hangzott a vonal másik végén, ugyanis fel kellene vele lépni a Hungaroringen. A Forma-I versenyzőit fogják régi nyitott autókon körbevinni a pályán, hogy a közönség láthassa őket. Minthogy magának Renault-ja van, arra gondoltunk, elvihetné a világbajnokot, ő is ebben a márkában utazik. Honorárium nincs, de tudunk adni két pályabelépőt és két tiszteletjegyet a Gold-tribünre. Ez volt az a pillanat, amikor eszembe jutott, hogy az időnként makrancos nőkhöz hasonló természetű autóm a legutóbbi időkben azt a szokást vette fel, hogy a gyújtáskapcsoló elfordításakor előre kiszámíthatatlan módon vagy egészségesen felberreg a motorja, vagy — nem történik semmi, még az indítómotor se moccan. Mindig is szerettem hazárdírozni, ezért gyorsan elhessegettem magam elől a képet, amint hatvan tévé-társaság közvetíti egyenes adásban, hogyan tolja be Schumacher az autót a startnál, és igent mondtam. Alea iacta est. Innentől az események felgyorsultak. Autó pepecselő péceli kárpitostól el, másik kárpitos Isaszegen, sürgősségi felár, szívás, fogszívás. Végül happy end, az autót Hatvanban a helyi Suzuki szalonban ingyen és határidőre összerakják, minden működni látszik, kivéve a továbbra is érintkezési hibás önidítót. Az autó változatlanul csak akkor mozdul, ha ő is úgy látja jónak. Többnyire úgy látja, de azért nem árt keresni a jóindulatát. Mindenesetre szombat este gyönyörűen lemosom, kiporszívózom, kifényesítem a krómozott részeket.

Vasárnap reggel nyolc órakor kell találkoznunk a többi tizenöt veterán autóval az M 3-as kijáratánál lévő benzinkút parkolójában. Reggel hét óra, autó elsőre indul, fél nyolcra ott vagyok. Feri barátom már ott vár, ő lesz a másik ingyenjegy boldog tulajdonosa. A parkolóban még csak egy szép, fehér, harmincas évekbeli FIAT Balilla árválkodik az autóklubos szervező Mercedese mellett. Szóba elegyedek a tulajdonosával, kiderül, hogy öt éve most indította el először. Aggódik is rendesen, mint mondja, ha kicsit gyorsabban akar vele menni, akadozik a motor. Rendszáma nincs, kérdezem, útvonalengedéllyel közlekedik -e, de csak legyint, minek az. Biztosítása sincs, persze az is igaz, hogy nem az effajta, két háború közötti autók vezetik a baleseti statisztikát. Közben egyre másra érkeznek az újabb és újabb veteránok, a parkoló közönsége minden érkezőt külön megcsodál. Van is mit nézni, különösen két autó vonja magára a tekintetet. Az egyik egy tűzpiros, küllős kerekű, kétüléses Jaguár E típus, a hatvanas évek elejének legendás autója, némelyik filmjében Roger Moor is ilyennel furikázott az „Angyal kalandjai"-ban. Feltűnően nyújtott motorháza miatt az angolok „long nose"-nak, hosszú orrúnak becézik. A másik egy hűvösen elegáns fehér Mercedes 190, nagyjából ugyanebből a korból. Tulajdonosa két autót is hozott, a másik egy MG B, a hatvanas évek legendás brit sportkocsijának egy olajzöld példánya, a szakemberek ezt a színt British racing greennek hívják. A tulajról kiderül, hogy igazi gyűjtő, hetven régi autója van, és most készül megnyitni Magyarország első magánautómúzeumát. Ehhez a tekintélyes mennyiséghez valahogy fiatalnak tűnik, nem akarom megkérdezni a korát, de mivel megemlíti, hogy tizennégy éve gyűjti őket, úgy saccolom, hogy talán harminckét éves lehet. Megjelenésében, viselkedésében egyaránt szimpatikusan szerény, sok vállalkozónak valószínűleg tizedennyi pénz birtokában is legalább két rádiótelefon lógna az övén és három gorilla a nyakán. Közben az autóklubos szervező egyre idegesebb, az idő lejárt és két veteránautó is hiányzik még, ráadásul kiderül, hogy adminisztrációs hiba folytán az egyik tulaj nem is tud a dologról. Kétségbeesett telefonálgatás. A régebbi régi autósokat kérdezgeti, kit lehetne hamarjában iderángatni. Van, akinek az autója nem menetkész, más meg hétvégenként lakodalmakban szállítja jó pénzért az ifjú párt. (A tipp nem is rossz, ilyesmit én is vállalnék. Szinte jelképes is lehetne, ha mondjuk a násznagy vagy az örömszülők tolnák a fiatalok szekerét. Figyelem! Ez itt a reklám helye.) Időnként végső elkeseredésében a hatalmas Chevroletre sandít, amelyik amolyan igazi ötvenes évekbeli amerikai országúti cirkáló, és láthatólag szükség esetén akár öt-hat versenyzőt is bele lehetne préselni. Csakhogy ez nem ilyen egyszerű, a különböző csapatokhoz tartozó versenyzők nem ülhetnek egy autóban. A fene se érti, miért, attól kell-e tartani, hogy összeverekednek, vagy egyszerűen a protokoll tiltaná. Míg folyik a vadászat, a híres szegedi veterán autós testvérpár hozzáfog, hogy levarázsolja a szállító trélerekről autócsodáit. Az egyik egy 1907-es Laurin Clement, ő a rangidős, és temérdek csillogó, villogó sárgaréz szerelékével csakugyan maga a csoda. Kisebb tömeg szemléli, amint pöfögve életre kel, elindul, és beáll a sorba. Valamennyien kapunk egy-egy öntapadós, szélvédőre ragasztandó matricát, ezzel igazoljuk, hogy a csapathoz tartozunk. No, ezt ragaszd fel, adja oda valaki a matricát a tulajdonosnak nevetve, és tényleg, ekkor tűnik csak fel, hogy az autó olyan régi, hogy még üvege sincs. Testvére egy gyönyörű 1912-es Opel volánja mögött ül, a másik mellett ez a kocsi valóságos ifjoncnak hat, még szélvédője is van.

Nagy nehezen rászánjuk magunkat az indulásra, felsorakozunk, önindító működik. Közvetlenül az autóklubos szervező Mercedese mögé sorolok be, mögöttem a Laurin Clement. Nekivágunk az M 3-asnak, ha egyszer beindult a motor, nekem már nemigen van mitől tartanom, viszont nyugtalan pillantásokat vetek a visszapillantó tükörre, mert a Laurin Clement időnként egészen meglepő zajokat hallat. Az aggodalom fölöslegesnek bizonyul, az autó-matuzsálem szépen jön mögöttem, hegynek fel is bírja a harminc-negyven kilométeres tempót. Útközben ráakadunk egy másik veteránra, aki tréleren várt bennünket a pálya közelében, végre teljes a létszám. A mogyoródi leágazástól már inkább csak lépésben lehet menni, de azért valahogy elvergődünk a pályáig, ahol beterelnek minket a boxok mögötti hatalmas placcra. Mindenki rendben megérkezik, beállunk egymás mellé, motor megkönnyebbülten ki. Öt perc sem telik el, integetnek, hogy rossz helyen állunk, ötven méterrel arrébb sorakozzunk fel. Indítókulcs jobbra el, semmi. Megint el, megint semmi. Közben a többiek, a Laurin Clementet sem kivéve szép sorjában beállnak az új helyre, már csak én vesztegelek ott. Verejtékkígyó háton lassan le. Nyolcadikra beugrik a motor, hurrá, mégsem kell megkérni valakit, hogy tolja be, megkönnyebbülten állok be utolsónak. Azért a helyzet nem felhőtlen, ismét kezd felködleni előttem a kép, amint Schumacher éppen tolja az autót. Mint rövidesen kiderül, nem lesz egyedül, ugyanis egy-egy autó egy csapatot szállít, nekem, mint beígérték, a Benetton Reanult jut. Szóval ott lesz Herbert is, hogy alkalomadtán segítsen neki. Rögtön megkapjuk a neveiket is nagy, hajlékony, mágneses táblákon, fel kell tapasztanunk őket a kocsi oldalára, hogy a közönség ne csak arcról ismerhesse fel a versenyzőket. A táblákat sajnos a verseny után fővesztés és darabonkénti 100 dolláros fizetség terhe mellett vissza kell szolgáltatnunk. Ezt az információt leszámítva senki nem tud semmit, mikor kerülünk sorra, hol vesszük fel a versenyzőket, hol tesszük ki, stb. Kiderül, hogy enni is kapunk majd, de hogy hol és mikor, azt sűrű balladai homály fedi. Eszembe jut Signor Massabini megállapítása egy másik versenyről a Tűzszekerek című filmből: Láttam már jobban szervezett pánikot is. Közben az autók körül gyülekezni kezdenek a bámészkodók, jobbára csinos, egyenruhás hostess-lányok. Némelyik beül egy oldtimerbe, hogy lefényképeztethesse magát, a gátlásosabbak csak vágyakozó pillantásokat vetnek az autókra. Kezdek rájönni, hogy a szép autókhoz valahogy jól mennek a csinos lányok. Hirtelen hatalmas robaj, elkezdődött a verseny előtti bemelegítés. Mindenki a kerítéshez tódul, ahonnan remekül belátni a célegyenes utáni jobbkanyart. Még életemben nem jártam autóversenyen, gondoltam, hogy zajos, de azt nem, hogy ennyire. Amikor elhalad egy-egy versenyautó, az ember a saját szavát sem érti. Az edzés nagy nehezen véget ér, és felsorakoznak a Porschék, hogy megvívják a maguk külön versenyét. Tizenvalahányan vannak, és mindet a tulajdonos vezeti; ez nem a szegény emberek sportja. Speciálisan átalakított autók, közelről az is kiderül, hogy még az anyósülés is hiányzik belőlük, ezzel is csökkentik az önsúlyukat. Rendszámuk nincs, kizárólag versenyzésre használják őket, de a tulajoknak ez nem gond, van még két-három Porschéjuk a garázsban, jegyzi meg mellettem valaki. Sorra kigördülnek a pályára, és rövidesen megkezdődik a futamuk. Az egyik pont a szemünk láttára száll el, a célegyenes végén túl későn kezdhetett fékezni, mert kétségbeesett csikorgás és óriási füst közepette, megfarolva csúszik ki a kavicságyra. Azután ez is véget ér, a Porschék sorra begördülnek a placcra, csaknem mindegyik pilóta nyitva tartja menet közben is az ajtaját. Mint mondják, a kaszniban verseny közben hatvan-hetven fokra is felmelegszik a levegő, és nyilván súlykímélési okokból ezekben a dögökben nincs légkondícionáló. Egy vezető három-négy kilót is lefogy a verseny alatt. Meglehetősen sajátos formája ez a szaunázásnak, de el kell ismerni, hogy szórakoztató lehet.

Végre mi kerülünk sorra. A szervezők majdnem mind, az ajtónállók pedig kivétel nélkül külföldiek. Egy langaléta svájci fiú, aki angolul is jól beszél, felsorakoztat bennünket a pálya kapujában. Kocsi indul. Én állok legelöl, és ez is lesz a sorrend, mivel a világbajnok megy az első autóval. Mögöttem az Opel Katayamát és Salot fogja szállítani, utána a Laurin Clement meg Hillt és Coulthardot. A hatalmas Chevrolet a sor végére kerül, ami utóbb bölcs előrelátásnak bizonyul. Lassan kezd melegem lenni. A svájci fiú elmagyarázza, hogy egy felvezető Porsche fog előttem menni, mindvégig őt kell követnem, mégpedig szigorúan a pálya közepén. A Porsche előáll, és elindulunk. A szervízúton megkerüljük a boxokat, és mire észbekapok, ott haladunk a dísztribün előtt a célegyenesben. Kétoldalt piros formaruhás, Marlboro feliratos sapkát viselő csinos lányok állnak sorfalat, és láthatólag parancsba kapták, hogy tapsoljanak. Rettenetesen bízom benne, hogy nem kell leállítani a motort, de a felvezető Porschéból kiszáll valaki, és int, hogy kapcsoljuk csak ki. Motor balsejtelmek közepette ki. Várunk. Múlnak a percek, és a lányok még mindig tapsolnak. Nem tudom eldönteni, hogy elfelejtettek szólni nekik, hogy abbahagyhatják, vagy addig kell tapsolni szegényeknek, amíg itt állunk. Nagyon sajnálom őket, elég embertelen lehet órákig mozdulatlanul állni a tűző déli napon, és időnként parancsra tapsolni. Egyikük rosszul lesz, leguggol, de senki nem megy oda hozzá segíteni. Végre valaki szólhatott nekik, mert egyszerre mind abbahagyják a tapsolást. Mi is kezdjük elunni a várakozást, sorra kiszállunk az autóból, egymástól próbáljuk megtudni, mikor történik már végre valami. Jó negyedóra múlva, ami persze ilyenkor örökkévalóságnak tűnik, intenek, hogy szálljunk be, és indítsunk. Várok néhány másodpercet, mély lélegzetet veszek, és elfordítom a kulcsot. Indul! A hangosbemondó bekonferálja, hogy érkeznek a versenyzők. Természetesen a Benetton csapat jön az élen, egyszercsak ott terem Schumacher és Herbert, köszönés helyett átlépik az ajtót, felállnak a hátsó ülésre, és kötelességszerűen integetni kezdenek a közönségnek. Pillanatok alatt fotósok tucatjai állják körül a kocsit, az egész olyan, mint a filmekben. Aztán nagy nehezen otthagynak minket, és kisvártatva a Tűzszekerek méltóságteljes zenéjére nekivágunk a tiszteletkörnek. Az előírás szerint harmincöt km/óra sebességgel haladunk középen. A fiúk mögöttem félig állva, félig a karosszérián ülve két kézzel integetnek. Próbálok szóba elegyedni velük, mondom nekik tréfásan, igyekszem nem elveszíteni őket. Schumacher eléggé foghegyről megnyugtat, hogy ne aggódjak értük. Hangsúlyából világossá válik, hogy én itt a sofőr vagyok, ne akarjak az Istenekkel beszélgetni. Ettől kezdve csöndben követem a felvezető Porsch-ét, és magamban megállapítom, hogy találkoztam már náluk nagyobb emberekkel is, akik fele ennyire sem voltak eltelve maguktól. (Különben is, mire vannak úgy oda, többszáz lóerővel a fenekük alatt nem kunszt a Renault-val elindulni.) A kör hamar befejeződik, visszaállunk a startkockára. A kocsi szinte még meg sem áll, már ugranak is ki, eredetileg kérni akartam tőlük egy-egy autogrammot, de valahogy elmegy tőle a kedvem. Pedig a többi versenyző nem ilyen, hátranézve látom, amint Damon Hill és a többiek barátságosan búcsúznak a mieinktől, autogrammot osztogatnak, legtöbbször a pilóta pólóingére írva. A Porsche visszavezet bennünket a boxok mögé, ahol már vár ránk az Autóklub izgatott szevezője. No, milyenek voltunk, kérdezgetjük mi, gyanútlan elöl haladók. Ne is mondjátok, törölgeti a homlokát, az Amilcar lerohadt, a Chevynek kellett az utasait összeszedni. Azért végül a szivar alakú egykori sportkocsi, az Amilcar is befutott, hetven évéhez képest nem is nyújtott rossz teljesítményt.

Lassanként kezdődik maga a futam, Feri barátom már a tribünön vár rám. Körülöttünk finn, német, osztrák, angol zászlóerdő, utóbbiakhoz Feri is csatlakozik egy hatalmas és méregdrágán vett brit lobogóval. Megszállott Hill-rajongó. Miután a célegyenes előtti tribününkre egy jegy csak a mai napra huszonnyolcezer forintba kerül, érthető, miért zömmel külföldiek tolonganak körülöttünk. Felcsendülnek a himnuszok, majd felsorakoznak a versenyautók. Amikor elindul a futam, mindenki egy emberként ugrik talpra, sapkákat, zászlókat lengetve. A zaj fülsiketítő, egy repülőtér ehhez képest csöndes szieszтázóhely. Hill több-kevesebb előnnyel végig vezet, Feri pedig, mind egy nagy gyerek, hetvenhét körön át képes minden alkalommal, amikor közeledik hozzánk a kedvence, heves sapka- és zászlólobogtatással még gyorsabb száguldásra bíztatni. Szüksége is van rá, mert Schumacher végig ott liheg a nyakán. Úgy veszem észre, ex-utasomat, a németeket leszámítva nemigen kedvelik a Forma-I rajongók, legalábbis, amikor a szpíker öt körrel a cél előtt közli, hogy motorhiba miatt kiesett, nemzeti hovatartozásra tekintet nélkül egységes üdvrivalgás tör ki a tribünön, csak néhány német zászótulajdonos mered mogorván maga elé. Valahogy nem tudok igazán bánkódni balvégzetén, kicsit úgy érzem, mintha megfogant volna ki sem mondott átkom; addig volt az élen, amíg én vittem. Innentől nem kérdés, ki győz, elöl a tömegből néhányan már kapaszkodnak is fel a szögesdrót-tetejű kerítésre, és rutinos mozdulatokkal fognak hozzá a lebontásához. A rendezők meg sem kísérelnek gátat vetni a Hill győzelmét követő emberáradatnak, akik pillanatok alatt elözönlik a pályát. Miután az obligát pezsgőfürdőre is sor kerül, igyekszünk vissza saját veterán gépünkhöz. Indítókulcs jobbra el, indul. Van benne tisztesség, most már hazajutunk. Otthon ér a hír, hogy megállapodás született újabb hat magyar nagydíj megrendezéséről.

Szurcsik József: Habozók

VERSENY A SOROS ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL, 1995. III. SZAKASZ, 11. FORDULÓ

Almásy Aladár

PARTI NAGY LAJOS:

(fikarc)

Szóelő

Augusztus vége van, s vasárnap este, vasárnap, mint majd oly sokszor e rovatban vagy miben, az utcán bársony nesz inog, ezt szintén elragozom majd időnként, az ingást, gondolom, bár nem gondolok olyan vadul. A héten megüvegesedett a nyár, ez egy finom és tettenérhetetlen dolog, nem folyamat, nem pillanat, egyszercsak van, s mire odafigyelnék, már múlt idő, üthetni bottal.

Ablakostót, mondja Tituszné, ki szuszog, és szimbolikusan lepakol, az otthonosság végett beállít valami kommersz képzavart a sarokba, próbálgatja a redőny szárnyát, megjegyzi, merre van a kijárat, kicsi rozsdák, nyöszörgések a hajában, ami még nem az ősz. Azt mondja, nem. S az a mínium, hogy nem festeti.

Szép, mint mindig.

Azért legalább egy jónapot, vagy mi, morogja, vagyis hogy illenék beköszönnöm, előszavaznom, hisz e sorozat fél éves működés után a Beszélőből költözött ide, nem valahova, hanem ide, mikor nevezett bérlemény emelt fővel összeomlott. Rossz ómen tehát a fikarc, mondtam is Dérczy Péternek (A prózarovat-vezető. A szerk.), de szeme se rebbent. Telefonon beszéltünk.

Nyárvégi költözés, mondtuk, két-három flekkes lakás, persze bővíthető, mondta, elég lesz, vágtam közbe. A ház feljövőben, volt tanácsi, ismerjük, ahogy az ország. Aztán eltelt a nyár.

Most, az iskolaév kezdetekor se írhatok mást, mint a Beszélőben januárban, a naptári év elején, hogy ami ígérkezik, és azóta is ígérkezik, az valami bizonytalan tematikájú, halmazállapotú és kimenetelű karcolatsor, inkább a kriksz-kraksz, mint a rézmetszés értelmében. Munkacíme továbbra is fikarc, vagyis, szótári értelemben, „majdnem semmi", illetve „fast gar nichts".

Szívesen nevezem Szép Rózának, ki itt áll mellettem, egyik lábamról a másikra, angyal és karddal, leginkább balettrampli. Ő a Tituszné. Kedvét és állagát (dichtung) eléggé változtatja, modora kissé csontos, de majd igyekszik, például a csont, nos, az erre nem is jó szó. Neme lebegő. Szóval mondatok, bővebben: figurák, kinagyítások, arcok, megannyi mittudomén. Persze könnyű azt mondani.

S könnyű, hogy e mainak főleg azért *Szóelő* a címe, mert amaz utolsó fikarc a Beszélőben „Szóvég" volt, hogy legyen tehát valami átvezetés, némi lényegtelen és apró folytonosság, ha van még értelme ilyesminek ebben a diszkont és inaas (sic!) kupéban, hol népes társaságban ülünk egy háború tetején, akár a vénkisasszonyok, mereven és rezzenéstelenül tekintve előre, útban egy bizonyos földrész felé, mely itt van és sehol nincs, mára nincs, nevét tehát csak mint valami hajdani történetet érdemes leírni.

Másodosztályú kupé, avagy interciti erkondival, erőszakatolás a láb alól, nicht hinauslelnen, pénzszag, kolbászszag, puskaporszag, dehát ismerjük, ahogy azt is hogy ha majd megáll a szerelvény, sín előtte se, sín utána se, valaki elhúzzák a függönyöket, hogy „uraim megérkeztünk". A hinaus pedig halivúd.

Ennyit kedvről és közérzetről, de ne ajtóstul.

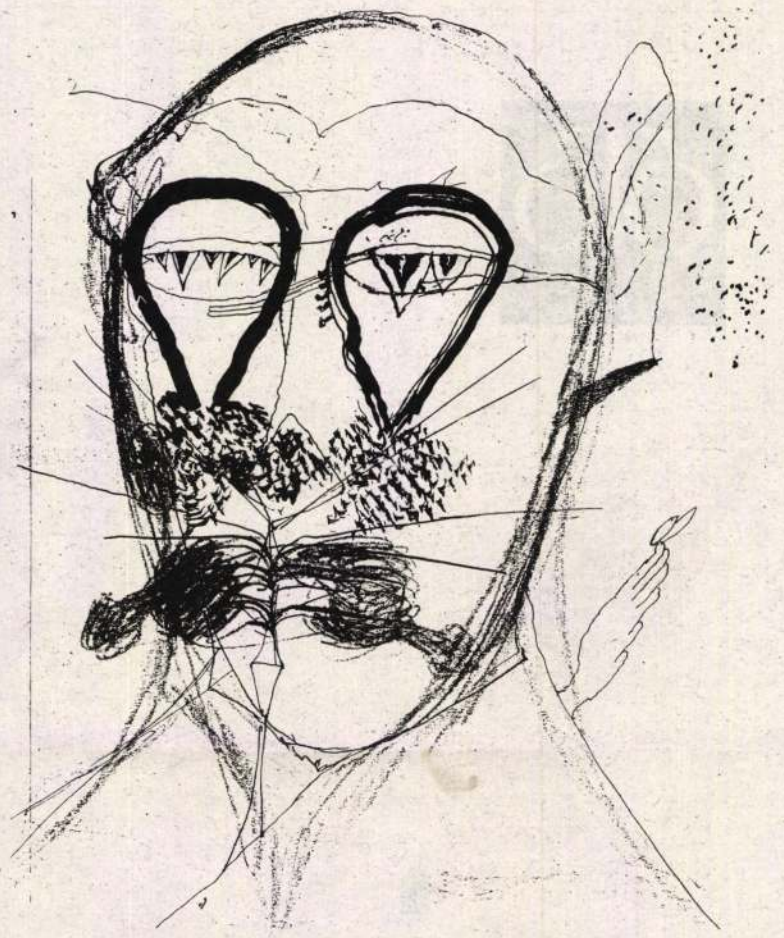

Almásy Aladár: Átszellemült Önarckép

P. KECZELI KLÁRA:

Szerepvesztés

Bűnösen szubjektív sorok a délvidéki értelmiségről

Statiszták

Iszonyú érzés, amikor az ember rádöbben: másnak tartják, mint ő hitte önmagát. Ha — mondjuk — egy színész több évtizedes pályafutásának a végén értesül róla, hogy statisztaként tartják számon, holott ő mindvégig abban a hitben élt, hogy övé minden jelentős főszerep. Hát még ha kellemkedve, kíméletesen azt is közlik vele, hogy statisztaként se számítanak többé rá.

Ha képes volna keményen szembefordulni a valósággal, nyilván hasonló ráébredés/döbbenés várna a vajdasági, délvidéki értelmiségre is. Akármit értünk is a sokat vitatott, sokszor elvitatott értelmiségi fogalmán. Nemzetrészeknek, kisebbségeknek szükségük van entellektüelekre, hogy nyelvüket, kultúrájukat valahogy fenntartsák, átmentsék, fejlesszék. Kisebbségi létben annak a valakinek, aki (főként humán) értelmiségi, kötelező plusz szerepet vállalnia, társadalmi, politikai tevékenységet is, olyasféle posztot, pozíciót, ahonnan működtetni tudja a nyelvet-kultúrát védő mechanizmusokat.

Ezt a szerepét az elmúlt fél évszázadban jórészt vállalta is a Vajdaságban a humán értelmiség. Ki visszafogottan, elmélyülten, a háttérben tevékenykedve, ki egy fokkal lelkesebben a szükségesnél, szerepét túllihegve. Íródtak versek és regények, megjelentek irodalmi folyóiratok, születtek festmények, színházi előadások (méghozzá nagyon jók is), volt színi- és filmkritika, napi- és hetilapírás, pedagógusképzés, hogy azután képzett pedagógusok képezzenek új szakembernemzedékeket. Humán és műszaki értelmiséget egyaránt. Ment a dolog.

Ez volt az az időszak, amikor a délvidéki értelmiség azt hitte, övé a főszerep. Ő a híd, mint olyan, amely összeköti az itteni nemzetiséget az anyaországi nemzettel, meg másodállásban az itteni többséget az ottani többséggel. Sürgött-forgott, fontoskodott, s bizony hosszú ideig úgy tűnt, nem is hiába: elismerték itt is, a határon túl is. Díjak, oklevelek, emlékplakettek. Az írókat, költőket fordították itt, szerepeltették ott. Számon tartották, számoltak velük, legalább néha meglegyezgették egy kicsit a hiúságukat. A délvidéki értelmiség nagyranőtt, mint Rettegett Iván árnya a falon Eizensteinnél. De — kiderült — tényleg csak árnyék is volt.

Mert, akár egy hirtelen nyári zápor, már vége is lett mindennek. Egyik napról a másikra úgy félretolták az egész menazsériát, mint a pintyet. Hídra nem volt szükség többé. Már visszamenőleg sem(!); így, amennyire csak lehetett, eltüntették létének és szerepének nyomait. A többségi nemzet újonnan felszínre jutott, vagy pálfordulás utáni értelmisége a más jugoszláv nemzetek és nemzetiségek értelmiségét, íróit, költőit, tudósait, festőit, színművészeit egyik napról a másikra értéktelen, dilettáns társaságként kezdte kezelni, s ez még a jobbik eset. Mert sokan egyenesen az ötödik hadoszlopot, az ország és a többségi nemzet biztonságának aláásóit ismerték fel benne. Ha lehetett volna, utólag elvesznek minden korábbi díjat, elismerést, raktármélyre tolnak minden olyan kötetet, amelyben a *mások* művei is szerepelnek. Ahogy a belgrádi Modern Művészetek Múzeumának új korifeusai a festményállomány egy részével valóban meg is tették: részint visszaszármaztatták az alkotóknak, részint egy sötét pinceraktár mélyére lökték őket.

Na és a híd és az anyaország? Az anyaország köszöni szépen: hídra most éppenséggel nincs szüksége, annál kevésbé, mivel a „híd" egy jelentős része máris az anyaországi parton van. A maradék is csak púp volna a hátán; folyton segélyért kilincsel, siránkozik, mintha anélkül is nem volna gond és baj elég.

A darabot felújították, átírták, a statisztákat kiiktatták. Keressenek új házat vagy foglalatosságot maguknak.

Egérfogóban

Ami a foglalatosságot illeti, az istennek hála, megvan. A teljes intellektuális kapacitást lefoglalja a vajdasági értelmiség osztályozásának, besorolásának, lemázsálásának, megmérettetésének „létfontosságú" tevékenysége. Valakiknek úgy tűnik, pillanatnyilag nincs ennél fontosabb feladat, minden perc halasztás végzetes lehet.

A „létkérdések", tisztesség ne essék szólván, valóban tökösek. T.i.: hogy beszéljen-e az értelmiség, vagy némán alkosson? Menjen-e, vagy maradjon? Szóba álljon-e más nemzetek/nemzetiségek itt élő egyedeivel, vagy álljon félre, húzódjon karámba, harcoljon ki olyan (hármas) autonómiát, hogy többé másfélékkel érintkeznie se kelljen? Áruló-e az az értelmiségi, aki politizálva vegyes (liberális, reformjellegű) pártban tevékenykedik? Ki az igazi magyar, és melyik magyar nemzetiségi pártot kell választania? Ocsmány, nemzetáruló, konformista, pártállam-kiszolgáló-e minden író és művész, aki az „átkosban" alkotott, publikált, kiállított, rendezett etc., vagy csak némelyek? Vajon azok-e a legnagyobb entellektüelek és alkotók, akik akkor, ott, azoknak soha semmit?

A viták késhegyre, vérre menőek, hihetetlenül kíméletlenek. Az az igazság, hogy a legszélsőségesebb nézetet valló többségi politikusok, „értelmiségiek" sem tudnának annyi szörnyűséget az itteni magyar értelmiségre rákenni, amennyit ők tudnak egymásra. A fojtogatás mind eredményesebb, megvan rá a remény, hogy a porondon élve senki nem marad.

Mészöly Miklós szavai jutnak eszembe, aki itteni vendégszereplésén többek között azt is elmondta: a rendszerváltás után hiába várták, hogy egyszeriben merőben más, nagyon nagy művek jelennek meg, kikerülve a fiókok mélyéről. Az íróasztal-fiókokban nem volt semmi!

Az az igazság, hogy itt, a határ déli oldalán még a semminél is kevesebb. A legtöbbet publikált alkotóknál egyelőre nem jelentkezett jobb, öntörvényűbb, bátrabb, mélyrehatóbb művész, a megjelent regényeknél, versesköteteknél jobb alkotás. Az „átkosban" nagy becsben tartott Herceg János írónál (elhunyt), Gion Nándornál (átköltözött) máig sem lépett porondra súlyosabb egyéniség. Akik ma is írnak és megjelennek, javarészt írtak és megjelentek korábban is. Sehol az a várva várt új mennyiség, amely majd átcsap az új minőségbe. A viták, az újból és újból felmelegített, azonos témájú polémiák csak arra jók, hogy eltereljék a figyelmet a lényegről, az egyre növekvő veszélyről. Arról, hogy az igazán szükséges képzett, iskolázott emberekből, legyenek bár művészek vagy gyakorló pedagógusok, esztéták vagy gyermekorvosok, egyre kevesebb van itt. Sorra távoznak, és velük együtt a vagyonosabb vállalkozók, mesteremberek, s mindenekelőtt a fiatalok egész kis hadserege. Ez az elvándorlás kiherélte a vajdasági magyarságot, szaporodni, gyarapodni itt már aligha fog tudni.

Az 1991. évi tömeges mozgósítás idején, a jugoszláviai háború kezdetén a délvidéki magyarság — vélhetőleg nem véletlenül — pótolhatatlan vérveszteséget szenvedett. A háború elől a határon túlra menekültek az emberek. Egy év alatt — kiderült — oszlopos tagjai nélkül maradt a rádió és a televízió magyar nyelvű műsorainak szerkesztősége, az újvidéki (jónevű, tehetséges gárdát foglalkoztató) magyar színházi társulat, a napilap, a hetilapok. Angoltanárok nélkül az általános és középiskolák, magyar ajkú orvosok nélkül a magyarlakta települések, holott főként az idős és a gyermek számára egyáltalán nem közömbös, hogy betegségben, szenvedésben, vagy éppen a halál pillanatában anyanyelvén szólalhat-e meg, vagy ragozásra-fokozásra ügyelve nyelvet váltani kényszerül.

Egy három-négyszázezres etnikum az akkora, amekkora. Ott nincs egy-két váltásra való mindenféle alkotóból, szakemberből. Ott, ha kidől a sorból egy régi, sokat látott, tapasztalt, művelt és képzett színi-, film- vagy képzőművészeti kritikus, évekbe telik, amíg felnő, megérlelődik, helyébe léphet egy másik, aki már szintén eleget látott és tapasztalt ahhoz, hogy releváns értékítélete legyen. Egy Bergman- vagy Buñuel-film minden újszülött kritikusnak új. Egy sokat olvasott, képzett művészeti tévészerkesztő helyébe sem lehet szögről leakasztva nyomban másikat ültetni. (Főként, ha bizonyos körökben bizonyos tótumfaktumok nem is inszisztálnak ezen.)

És végső fokon: Gion Nándorok sem születnek minden bokorban, még több milliós etnikumok keretein belül sem.

Maradni?

Az értelmiségi viviszekció egyik legelterjedett válfaja arról vitázni, vajon a legjobbak mentek-e el, s a leghitványabbak, tehetségtelenek maradtak, vagy pedig a ruskaja távozott, s maradt az elkötelezett, tiszta homlokú nemzetvédő felső tíz (ezerről ilyen arányok között nem ildomos, nem is bölcs beszélni)? Habár kétségtelen, hogy a felülről, a szelektív mozgósítással végzett válogatás során a magyar nemzetiségi kultúra szempontjából legfontosabb egyéniségeket távolították el (javarészt), azért az itt maradtaknak sincs oka a sértődésre. Mert közöttük csakúgy vannak értékes egyéniségek; és távozott egy-két határon túlra nem is számú olyan személy is, aki önbeiktatás útján érte el a géniuszi rangot. Mint üldözött entellektüel.

Bármit állítanak is egyes öntömjénező itt-maradtak, a távozáshoz is kell akkora bátorság, mint az itt-maradáshoz. Ki-ki lelkialkatától függően találja meg magának rémálma szörnyeit. Az igazság egy: itt most a rémálmok korszaka van. Fél, aki maradt, fél az is, aki távozott. És bizony — hazátlan maradtunk mindahányan!

„Hazádnak rendületlenül..." — Igen, ó, igen! Csak azt kellene még tisztázni, hogy *melyik* hazának. Az az igazság tudniillik, hogy itt az emberek java része (és nem csak, nem is elsősorban a nemzetiségi, a magyar vagy más) hazája nélkül maradt. Egy rémisztő reggelen arra ébredt, hogy kilopták alóla, kihúzták a lába alól. Nincs többé a haza, ami volt. Szűkebb lett, területe összement, lakossága drasztikusan megfogyatkozott, határai megváltoztak (de évek óta még csak nem is biztosak, egzaktak), nemzetiségi összetétele elképesztő mértékben megváltozott. Uralomra került gy új hatalom, amely megveti, kínozza, nemegyszer egyenesen üldözi állampolgárait.

Melyik hazának légy híve? És miért és hogyan éppen te, a kisebbségi, a fenyegetett nemzetiség, ha a többségi nemzetből is kétszázezresnél nagyobb tömeg menekült/távozott/emigrált innét? Végső fokon mi is a haza? Szülőföld, talaj, ház, családi sírhelyek? Vagy közösség, légkör, kulturális miliő? Valami, mindennek az összessége, amely itt tart és megtart?

Kundera-regények egyik fő dilemmája is a menni-maradni. Alkat, intellektus kérdése, ki melyik opciót választja. Terezák és Sabinák vagyunk mindahányan (A lét elviselhetetlen könnyűsége), kiválasztjuk a módot és utat, és a magunk szempontjából nyilván jól is választunk. De rossz közérzetünket, dilemmáinkat, kétségbeesésünket — akár megyünk, akár maradunk — magunknál tartjuk, ha alkatunk dilemmázásra, kétségbeesésre hajlamosít bennünket.

A helyzet, amibe kerültünk, kínos és kényelmetlen, mint a szűk gallér, amely lassan, de kíméletlenül fojtogatja viselőjét. Az ujj, amely kitágíthatná, nem a miénk, tőlünk függetlenül mozog és cselekszik. Az egyed döntési, cselekvési szabadsága igencsak viszonylagos és látszólagos. Már emiatt is felesleges evvel foglalkozó bölcs vitákkal múlatni a múló időt.

OTP BANK

Van kivétel!

Az OTP Lakossági folyószámlán lekötött pénz egy része már a lejárat előtt felvehető, a maradék pedig tovább kamatozik

Az OTP Bank *kivételesen rugalmas* megtakarítási lehetőséget nyújt a Lakossági folyószámla-tulajdonosoknak. Az 1, 3, 6 vagy 12 hónapos futamidejű, lekötött betétek bármekkora összegről szólhatnak, s lehetnek egyszeriek, de akár folyamatosan meghosszabbítottak is, és a hónap bármely napján indulhatnak.

Az OTP Lakossági folyószámlán szükség esetén *hozzá lehet férni a lekötött pénz egy részéhez, a fennmaradó rész pedig* – ellentétben sok megtakarítási formával – *zavartalanul gyarapodik tovább a futamidő végéig.*
Mostantól mindezt *megemelt kamatok* teszik még vonzóbbá. A futamidő hosszától függően 21,5 – 25,5 % között változik a kamat, s 100 000 Ft feletti lekötés esetén, az összegtől függően további 2 – 4 %. Így ***akár évi 29,5 % kamatra is szert tehet.***
Az OTP Lakossági folyószámla tehát nemcsak a mindennapi pénzügyek elrendezésére, hanem a *megtakarítások rugalmas kezelésére* is ideális megoldás.

Lakossági folyószámla. Az OTP Bank többet ad.

hat

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975

BORSODI SZEMLE

Almásy Aladár

1021

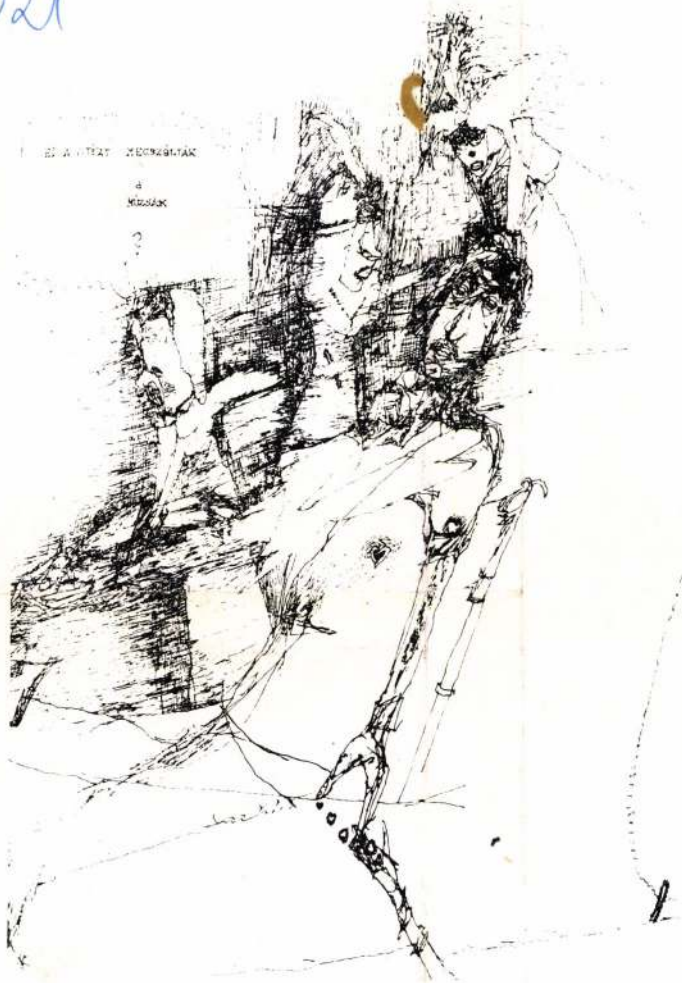

Almásy Aladár grafikája

1.

A falvak elnéptelenedése — világjelenség. El lehet [illegible] képp számolni kell vele, ha a jövendő képletének fölírását egyéb gondjaink mellé vállaljuk.

Hivatalos közlések szerint 1974-ben, novemberig, Olaszországban 62 ezer mezőgazdasági dolgozó hagyta el földjét.

A falvak elnéptelenedése nálunk jó ideje tartó folyamat, az újabb és újabb népszámlálási adatok egybevetésénél volt rá alkalmunk fölfigyelni.

Az aprófalvak jövőjét épp ezzel a címmel taglaló Szenes Sándor cikkében (megjelent a Népszabadság 1974. július 21-i számának vasárnapi mellékletében) az ország lakosságának 13—14 százalékára, mintegy másfél millió emberre teszi az aprófalvak és tanyák lakóinak számát; ők az átlagosnál hátrányosabb körülmények között élnek.

Az aprófalvas települések „kialakulásának" oka kézenfekvő: a terület zárt, a művelhető föld kevés és a kedvezőtlen természeti adottságok következtében többnyire gyenge minőségű. A lakosság, abban az arányban, ahogy lehetséges, menekül róla.

A szerző tipikusan ilyen területként Baranya és Zala megye után közvetlenül Borsod megye északi részét sorolja, s bennünket követ Vas, Veszprém és Somogy megye.

Az aprófalvak — a fogalommeghatározás szerint — azok a települések, melyek lakónépessége ezernél kevesebb. Számuk a nem csökkenő elvándorlások következtében egyre nő. 1960-ban, mint a cikkben olvasható, 1413 aprófaluban összesen 801 ezer ember élt, 1970-ben kereken hetvennel több, 1483 az aprófalvak száma, össznépességük pedig 812 ezer fő.

Megyénk egyik alapvetően fontos kérdéskörként kezeli a gazdaságilag elmaradott tájegységekével együtt az aprófalvas területek problémáit.

A megyei tanács végrehajtó bizottságának 1362—9 Tk. 257/VB 1973. számú határozata éppen e tárgykörben keletkezett. A határozat szerint az aprófalvas területeket a megye északi határvidékén mintegy 20—25 kilométeres sávban 18 településcsoport, illetve gazdasági körzet alkotja. E területeken — ugyancsak a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 MÁR 5
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021 Almásy Aladár

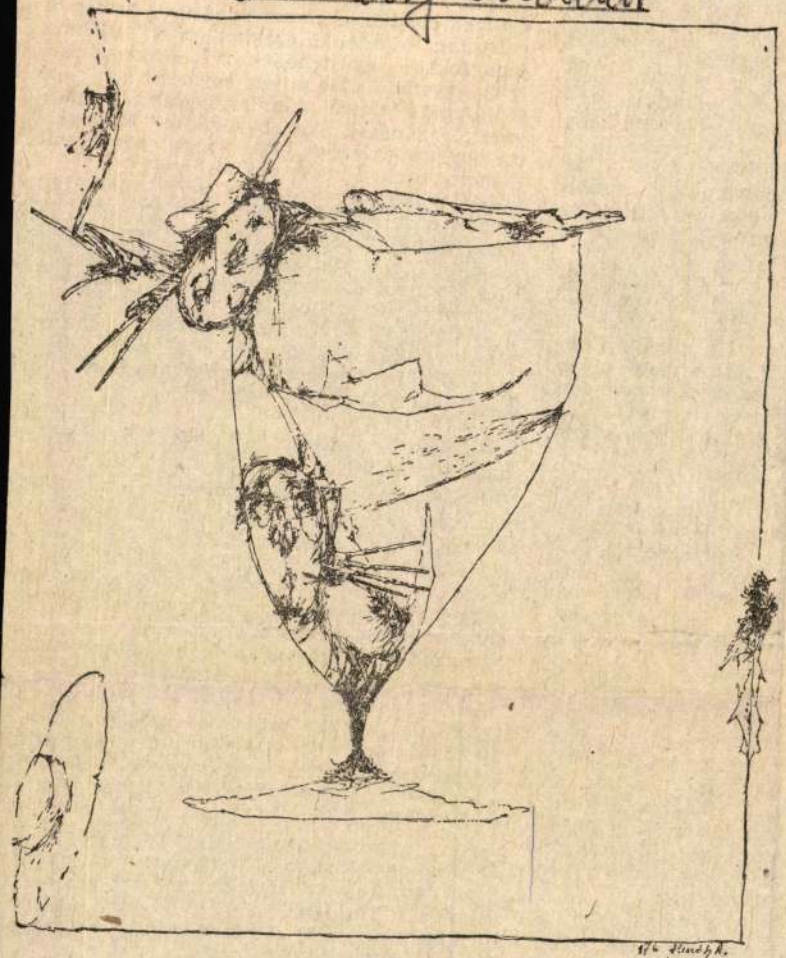

Almásy Aladár két rajza

karácsonyra. Egy kollégájának
ől, amikor gyárban melő-
egy kiszuperált esztergája.
énként. Hetekig tervezték,
sítették a vonatot. Szemre
sak épp tolni kell. Fájni az
áról más nem beszélhetett
umrák. Szumrák Zoli. Ed-
már nemcsak az ő ba-
elárulta, kiadta...
yelmeztette Lucsi: — Ha
tudok!
oda. Kezdte érteni a többi
ketten így vannak, akkor
e volt véletlen! A raj min-
rab szolidaritási bélyeget
g öt forint. Három őrs tel-
k vezetője azonban, Kacs-
l határidő előtt visszaz-
enkilencet. Váltsatok le,
n bőgött. A helyzetet úgy
ni, hogy a rajvezetőség
énzét, abból fizetik be a
i hárult, hogy megmossa
logyan képzeled, kérdezte
hátrálsz az első nehézség
vitatkozott Kacskovics; ez
ajnak van az én őrsöm-
a srácokat, marhaság a
t kidobni rá. Uzsonnázni
én meg nem bírok ve-
mondta a múltkor. mi
akhoz? Őrsülésen! Nesz-
allgatta ezt Hogy épp az
nem próbáltad megfe-
Kacskovics dacosan kapta
próbáltam? Igenis próbál-
gy rajtanács elé állítom,
. mármint Lucsit. Röhö-
k vagyunk mi ahhoz. És
r, ez így van. Erre nem
resztesi apja most is igaz-
alános iskolában. Azelőtt
r volt: gimnáziumi igaz-
ínjeles. Mindig. Minden
a részt kívülről ledarál.
valamit mégis javasolni

posztján.

Felállt s azt mondta a vonatozásba feledkezett Lucsinak:

— Szervusz, hazamegyek.

— Megsértődtél? Hülye! — Keresztesi zavarba jött, mindenáron marasztalni akarta: — Legalább a kaját várd meg!

— Tojok rá!

— Mi? — Lucsi fölpattant, elkapta Nesztor karját és hátracsavarta: — Mondd még egyszer!

Gyuri próbálta kiszabadítani magát, de nem sikerült. Lucsi erősebb volt, magasabb is, izmosabb is. Nem babon és krumplin tartották, amikor növésben volt. Pedig ő is negyvenben született...

— A vonatoddal együtt! — nyögte kínjában Nesztor: — Az is le van! Hiába „amerikai"!

— Te hülye! — Keresztesi a képébe lihegett: — Megint agitálsz? Mire vagy olyan lelkes? Az apád egy rendes játékot nem tud venni neked! Pedig ti káderek vagytok!

Tényleg, hökkent meg Gyuri; hogy is van ez?

— De az én papámat... — úgy akarta folytatni: egyetemre küldik, mérnök lesz. Nyílt az ajtó, elhallgatott. Magas, kirúzsozott szájú, sárga hajú nő lépett be tálcával a karján. Látásból már ismerte: ott ült minden iskolai ünnepélyen a vörös drapériás asztalnál, mint a szülői munkaközösség tagja.

— Lucsika mamája vagyok... — mondta nyájasan és lehuppant a díványra: — Mindjárt játszhattok tovább, csak kérdezek valamit Gyurikától!

Nesztor mogorván méregette. Lila rúzs, lila körmök... És bejött vele az átható levendulaillat. Mi van itt vihognivaló, mit fészkelődik ez a nő? A kakaó meg gyalázatosan gőzölög, csiklandozza az ember ínyét, nyelni kell. Pedig három tömblekváros kenyeret evett odahaza, csakazértis.

— Szóval... te vagy az a félelmetes? — Keresztesiné gyöngyözően kacagott, de érezhető volt, hogy erőlteti. Lucsi az anyjá-

— Örülök, hogy [illegible] meg szépen a kakaódat, mielőtt kihül... Nem magadtól mentél árulkodni, sejtem én. Valaki fölbiztatott, ugye?

— Én nem árulkodtam! Azt se mondtam el, amit Sztálinról mondott a Lucsi!

— Úristen! — sikoltott Keresztesiné: — Miért kell neked Sztálinról beszélni?

— Megállj, Nesztor! — szíszegte Lucsi: — Ezért laposra verem a pofádat!

— De Lucsika!

— Kampec nektek, fölfordult a Sztari-papa, azt mondta!

Az asszony visszkézről pofonvágta a fiát.

— Bajt akarsz hozni ránk? Nincs eszed? — Nesztorra hálásan nézett: — Köszönöm, hogy nem mondtad el! Ha már ez ilyen meggondolatlan; szerencsére, te jóérzésű fiú vagy... Bocsásd meg, hogy gyanúsítottalak! Jöhet még olyan idő, mikor Lucsika véd meg és neked sem árt, ha van egy hálás pajtásod...

— Tessék békin hagyni! — Nesztort a gyűlölet szinte kiröpítette a szobából. Egyenesen az utcára futott volna, de előbb bele kellett bújnia az undok magasszárúba. Keresztesiék néma ingerültséggel álltak fölötte és figyelték.

Az utcán megint nekieredtek a könnyei. Érezte, hogy valaminek visszavonhatatlanul vége van. Nem tudta pontosan, mit veszített el, csak a kínzó hiány sajgott benne. Tüzelt az arca. Nem mert fölnézni, mintha az egész világ helyett szégyellné magát.

WEHNER TIBOR:

Tárlat

A szobrásszá váló festő

A század- és ezredvég egyik legjelentősebb szobrászművésze, Almásy Aladár legújabb, az elmúlt egy-két évben született munkáit mutatja be a budapesti Újlipótvárosi Klubgalériában a májusi hetekben. A „szobrászművész" megnevezést csak látszólagosan és érvénytelenül kérdőjelezheti meg az a lényegtelenségekbe vesző statisztikai tény, hogy a kollekció huszonöt képe mellett csupán egy szobormű szerepel a kiállítási anyagban. Ugyanis szobrászművészünk műtermében további kisplasztikák sorakoznak, s a tervek egy szobrászati program kimunkálásáról tudósítanak. De ha nem sorakoznának és nem tudósítanának, akkor is úgy ítélhető: ez az egy mű is meggyőző erővel bizonyítja a zseniális plasztikai kifejezési készséget, az elementáris szobrászati forma- és tömegteremtési kényszert, a térbe helyezett tárgy által létrehozott mágikus vonzóhatással és kisugárzó erővel áthatott atmoszférát. A *Zarathustra* című Almásy Aladár alkotta kisbronz első nyilvánosság elé kerülését, egy fiatal magyar szobrász jelentkezését üdvözölhetjük tehát.

Almásy Aladár eme kiállításán természetesen emlékeztetnünk kell arra, hogy e különösségekben játszó életmű a grafikai ágazattól, illetve a grafika műformáitól indult a hetvenes években, hogy aztán a táblaképfestészet keretei és dimenziói között teljesedjen ki a nyolcvanas évtizedben, hogy aztán a műnemek és műfajok, technikák és mű-megtestesülési formációk kavalkádjában szintetizálódjon a közelmúlt éveiben. A bronz *Zarathustra* azt jelzi, hogy Almásy Aladár a sík után a tér, az anyag, az anyagformálás feltétel- és eszközrendszerét is bekebelezi különös teremtményeivel, szuverén, filozófiai mélységekbe merülő – és magasságokba emelkedő – mű-világával.

Az egyetlen szobrászati munka mellett a falakra került, az akvarell, a toll- és ceruzarajz, a gouache és a pasztell együttes alkalmazásával készült műsorozat lapjai a realitások és fantasztikumok kényes határvonalán egyensúlyozó, korábbi Almásy-művek dús áradásához kapcsolódnak. A kompozíciók létrejöttének technikai magyarázata gyanánt fogalmazta meg a Mester, hogy „Rétegesen akvarellezek, nagyon vékonyan, vizesen, ahogy a klasszikusok, mint Barabás Miklós is, és utána szárazon, kevés nedvességgel hordom fel az árnyalatokat, így alattuk megjelennek a színek. Ez lenne a lazúros technika, amelynek lényeges eleme az, hogy benne marad a ceruzavázlat is, mert helyenként tulajdonképpen ezt folytatom kontúrosan. Van aztán, amikor belerajzolok tollal."

Az Almásy Aladár-alkotás tehát a klasszikus akvarelltechnika egyéni jellegű alkalmazása révén épül. Rátérve a tartalmi, tematikai vonatkozásokra, ismét a Mester interpretációjára hagyatkozva azt állapíthatjuk meg, hogy a kép általában a természetből indul ki, de a műterem zárt, belső világában fejeződik be. Különösen érvényes ez olyan esetekben – mint ahogy megtörtént a váratlan malőr –, amikor a hegyen, festés közben elfújja a gombfestéket a szél; ilyenkor már valóban a műterem lehet csak a kép befejezésének színtere.

Elszakadva az alkotói magyarázatoktól, vakmerő befogadói bátorsággal felfegyverkezve közelítvén az Almásy-képekhez hol a nagyvonalú festőiség, hol a varázslatos részletgazdagság közelében kalandozhatunk: a lírai árnyaltságu kolorit, valamifajta gyengéd szín-puhaság által megérintetten. Azt a nagyobb tévedések kockázata nélkül is konkretizálhatjuk talán, hogy valóban, itt a valóságra emlékeztető vagy hivatkozó tájak, és e tájakban az alakok, lények és a formációk által testet öltött állapotok, érzetek, sejtések, talán kétes előzményekkel és kiszámíthatatlan kimenetelekkel jellemezhető, kecsegtető történetek körvonalazódnak. Persze segítséget, támpontokat adhatnak a közelmúlt magyar művészettörténetén nagyvonalúan végigvonuló Almásy-képcímek is. A művész kompozícióiban álomszerűség és expresszivitás, a tudott, a tapasztalt és a képzelt, a szabadon kreált egyesül egymással és válik el egymástól, fel-felbukkan a meghatározhatatlan alakszerűség – egy-egy madár, egy-egy figura képében –, de testet öltenek az elvontságok is, sohasem látott forma-márványokká alakulnak a fogalmak. A többértelműség üli itt tobzódó ünnepét, elementáris szellemi szabadság kavarog a művész barokkos gazdagságú színeiben és formáiba, ölt testet sziporkáiban.

Almásy Aladár szobrászati, festészeti és grafikai munkásságának autor omitása megakadályozza, hogy e s ellemi-művészeti birodalom bejárásához és feltérképezéséhez biztos kalauzt adhassunk: túlságosan is tág, túlságosan is lezáratlan, túlságosan is különösségekbe és sejtelmességekbe burkolózó, szépségek és rútságok ambivalenciáiban játszó, bizonyossá váló elbizonytalanodásokat keltő-teremtő világ ez. Nincs mentség, nem keresünk felmentést, csak szomorúan és tárgyilagosan belátni kényszerülünk, hogy a kép, az Almásy-mű érvényteleníti, fölöslegessé teszi szegényes verbalitásunkat: használhatatlanná válnak, kiürülnek a szavak. Ne fogalmazgassunk – nézzük inkább *Zarathustrát*, nézzük a képeket.

(Almásy Aladár kiállítása az Újlipótvárosi Klubgaléria-ban. Megtekinthető május 28-ig.)

kanca szexepilje. Fekete hallgatagon, belső egyetértéssel figyeli Kohlhaas tetteit, Szirtes női ösztönnel elkotyogja kétségeit is. Varga Klára elegáns, sötét estélyibe öltözteti őket, kifogástalan pompában feszítenek, amíg erejük teljében vannak. A tronkai Vencel rabságában, munkára fogva, vízzel leöntve beszennyeződnek az abrakoszsákokból homokkal beterített padlón. A keretelbeszélésben – az előadás elején és végén – alsóneműben, szakadt harisnyában a fizikai megaláztatás jeleit viselik magukon.

Incselkedéssel, iróniával, humorral és tragédiával teljes love story bontakozik ki közöttük. A csődör tartózkodva fogadja a kanca közeledését – ő csak szakmailag, közhaszonra vállal fedezést. Mire a bajban egymásra találnának, az összetapadt párt

Almási Gertrud rajza (részlet)

erővel szétválasztják, és a fedezőmént eléri a végzete – kiherélik. Az előadás megkapó pillanatainak egyike, amikor Fekete a közönséghez fordul: hajlandó volna-e őt valaki helyettesíteni? Az esetleges ajánlkozókat megelőzendő a kanca dacosan a fejét rázza: neki mástól nem kell kiscsikó.

A lovak *emberi dimenziójával* szemben a kohlhaasi „háttértörténet" mint az elállatiasodott világ őrült groteszkje jelenik meg. A Stohl András játszotta béketűrő, szelíd lócsiszár eltorzult, hányingert keltő alakok, gnóm fejedelmek és pojáca udvaroncok közellenségévé kénytelen válni. Az impozáns fizikai adottságokkal bíró színész számára a díszlettervező Bartos András miniatűr akadályverseny-pályát állított föl, cölöpös árokkal, felvonóhíddal, kalodával és vaslánccal, amelyre végül lábánál fogva függesztik föl, mint a letaglózott vágóállatokat. A jog helyreállításáért folytatott önsorsrontó heroizmus egy „akcióhős" küzdelemsorozatává válik. A mániákus igazságosztó szerepével fizikailag azonosuló *Stohlhaas* úgy aprítja fejszével – harci zenére – a fahasábokat, mintha az ellenséget aprítaná. A fölégetett városokat fáklyák jelzik a színpad négy sarkában. A lóversenynél lavórban ülve lökődik magukat előre a színészek. A guillotine-modell zöld almára zuhan rá. A jól szervezett színpadi stilizáció, valamint a színészi játék egészséges indulati és gesztikus telítettsége különleges ötvözetet hoz létre. Kiss Eszter mint Lisbeth két kapric-csecsemővel a hóna alatt, ideje jó részét egy plafonról alácsüngetett deszkán töltve, az anyaság felkiáltójele. (Holta után is ott marad, élénken figyeli a játék menetét.) Szabó Győző mint Vencel báró a gusztustalan hatalmi önkény díjbirkózója. Terhes Sándor törpévé zsugorodott fejedelem óriás hatalommal. Az ideológiai kiegyezést szorgalmazó Luther Márton Lukáts Andor szellemdús alakításában el van foglalva permanens kólikájával és a renyhe bélműködés okozta szelek eltávolításának módozataival. A szereplők egy része, köztük Rajkai Zoltán, Rába Roland és a főiskolás Kocsis Gergely több, karcolatszerű szerepben villantja föl a történet epizódfiguráinak panoptikumát.

Időnként Kiss Erzsitől és Monori Andrástól származó zenei effektek, illetve songok szakítják meg a demonstratív, mégis nyersen életszerű, példázatos mesét. Az epilógus a lovak love storyjának tragikus vége: megverten, halálra ítélten, összekapaszkodva betangóznak a kietlen fényű siralomházba – a sintértelepre. „Így kerültünk ide" – zárja le a történetet Fekete Ernő.

Szirtes Ági még kifordul a közönséghez: „Hát maguk?"

(Tasnádi István: Közellenség – Kamra)

Pályázat

A Berlini Magyar Ház pályázatot hirdet elsősorban fiatal, végzős, illetve az utóbbi öt évben végzett iparművészek, esetleg amatőrök részére *A könyv körül* című tematikus kiállításon való részvételre. A kiállítást a Frankfurti Könyvvásár és a Berlin–Budapest projekt kiegészítő programjaként rendezik meg 1999. szeptember 3. és október 24. között.

A pályázat témája: *A könyv körül*
Az olvasásnak a szövegen és az olvasón kívül mindig is megvoltak a maga speciális kellékei, helyszínei. Az idők során ezekből folyamatosan alakult ki egy, a könyvtől függetlenül is létező tárgyi kultúra, amely, úgy tűnik, tovább él az Internet korában is. Az olvasó ember mindennapi környezetét a komputer mellett még mindig olyan tárgyak határozzák meg, mint az olvasólámpa, a könyvespolc, a könyvszekrény, a borító vagy a könyvjelző. Ezeket a témakörhöz kapcsolódó tárgyakat (például olvasópult, szemüveg, ceruza, írógép, ex libris, fotel, nagyító) szeretnék az idén ősszel a Magyar Házban kiállítani.

A pályázatoknak tartalmazniuk kell: a pályázó rövid életrajzát, portfóliót az eddigi munkásságról és a kiállításra tervezett maximum három mű tervét, vázlatát, kész mű esetében fotó- vagy diareprodukcióját.

Beadási határidő: 1999. június 25-én 15 óráig a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület székhelyén, 1054 Budapest, Kálmán Imre utca 16. (tel.: 311-3081)

További információ: Merhán Orsolya, tel. (20) 938 2098

Díjak: 1. díj: 200 000 Ft, 2. díj: 150 000 Ft, 3. díj: 100 000 Ft, illetve a 30 legjobbnak ítélt mű fog szerepelni a bemutatón. A kiállításon szereplő művek válogatását és a díjak odaítélését szakértő zsűri végzi. Szükség esetén a művek kivitelezéséhez bizonyos mértékű anyagköltség-támogatást is biztosítani tudnak. *(X)*

„Szeretem azt, kinek lelke csordultig tele úgy, hogy maga önti szét magát és minden benne van. Így mindenen el tud pusztulni."

(Nietzsche Frigyes, Zarathustra, fordította: Fényes Samu, Budapest, 1907.)

Címlapon: Gombán távolságba szenvedő Avesta, 1997., színes litográfia, 40×48,5cm · fotó: Dienes Judit

A Budapest Galéria meghívja Önt

Almásy Aladár

grafikusművész

Zarathustra

című kiállításának megnyitójára 2000. január 14-én pénteken 17 órára
a Budapest Galéria Kiállítótermébe (Budapest, V., Szabad sajtó út 5.).

A kiállítást megnyitja
Wehner Tibor
művészettörténész.

Megtekinthető 2000. február 13-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria

ALMÁSY Aladár

oldal

m glosszaversenye
ny támogatásával,
sz, VIII. forduló

figyelmeztetésükre ide iktassak még egy — ha szabad mondanom: pokoli — idézetet:

„Az újabb akkumulátorlopásnak köszönhetően a fénysorompó ebben a kereszteződésben sem működött ..."

Lázár István

NŐNAPI KEDVES

A Szocialista Párt nőnapi hirdetése a helyi újságban: „Uraim! Ugye nem felejtik el köszönteni édesanyjukat, feleségüket, lányukat, munkatársnőiket március 8-án, a nők napján? *Mi megtesszük!"*

Nem rossz, ehhez még Cavinton se kell. Csak azt nem értem, miért kell ezt nagydobra verni?!

F. Cs.

ÉLJEN A DUNA TÉVÉ!

A Közakarat Egyesület rendszeres felhívásaiban fordul a Magyar Televízió nézőihez, hogy fejezzék ki elégedetlenségüket a műsorok minősége miatt és előfizetési díjukat inkább a Hungária TV Alapítvány számlájára fizessék be. 1993. január 1-jétől szüneteltessék a Magyar Televízió nézését mindaddig, amíg a Közakarat Egyesület jelszava nem teljesül: nemzeti televíziót a magyarságnak!

Most arról nem kívánok írni, hogyan veszik majd észre, ha a Magyar Televízió is végre a „magyarság nemzeti televíziója" lesz, ha nem nézik... Úgy sejtem, majd értesíti erről a nemzeti érzelmű nagyközönséget a Közakarat Egyesület.

Inkább arra hívom fel a figyelmet, hogy a Hungária TV Alapítvány üzemelteti a Duna Televíziót — vagyis ez az a televízió, ami — végre! — a magyarság nemzeti televíziója!

Rendszeresen nézem a Duna Tévé és a Magyar Televízió műsorajánlatát, hogy válogatni tudjak, mikor, mihez van kedvem.

INEZ, MI EZ?

Március 6-án, szombaton reggel a rádió bemondója így indítja 6-kor és 7-kor a hírműsort (nem szó szerinti idézet): Ma Leonóra és Inez napja van, föltehetően igen kevesen vannak e nevek viselői. *Ezért* sok boldogságot kívánok nekik.

Éva és Zsuzsanna nevű ismerőseim — sokkal gyakoribb nevek hordozói — most egy frászban várják a névnapjukat. Vajon milyen átok sújtja őket — *ezért?...*

Forrai György

ÚJ FOGÁSNEM

„Hegedűs a forradalomról" — kecsegtet újabb politikai pikantériával a Magyar Nemzet egyik cikkének címe.

Aztán kiderül, hogy ez a Hegedűs nem *az* a Hegedűs (hanem a Csaba), a forradalom pedig nem *az* a forradalom, hanem a nemzetközi birkózószövetség újdonatúj szabályzata.

Történelmi fogalmainkból szemlátomást egyre inkább sport lesz, az etika pedig föláldozódik a „Blickfang" oltárán. És a jelek szerint nincs az a szabályzat, amely lehetővé tenné, hogy az efféle (pali)fogásokkal birokra keljünk.

T. GY.

DÖNTSÜK LE BEM APÓ SZOBRÁT?

Lukács Györgynek immár a második emléktábláját verik le. Az indulatnak, mely tehetetlen kövön áll bosszút, legfőbb érve, hogy a filozófus a Tanácsköztársaság alatt kivégeztetett néhány engedetlen, megfutamodott katonát.

Erről az eszembe jut, ami Kőváry László könyvének *(Erdély története 1848—49-ben*, Pest, 1861) 139. lapján olvasható: Bem József beszéde, melyet akkor mondott tisztikara előtt, amikor 1848 decemberében megindult, hogy kiűzze Erdélyből a császári csapatokat: *„Uraim, a kormány engem e sereg parancsnokául teljes hatalommal nevezett ki. Feltétlen engedelmességet kívánok, ki nem engedelmeskedik, főbelövetem ..."*

Ha kellett, meg is tette. Ugyancsak Kőváry írja, a 199. lapon: Amikor 1849. március 9-én Bem az ellenség támadó készületeiről értesült, „azonnal dobot üttetett, csupán annyi időt vesztett, míg két fegyelmet sértett huszárt, Zsurmay (alvezére) kérése dacára, főbelövetett ...".

Más értesüléseink is vannak Bem szigoráról. Egy katonát azért akart kivégeztetni, mert — nyilván részegen — megsértette tisztjét, Petőfit. Szándékáról csak a költő kérésére állt el.

A háború kegyetlen munka. A parancsnok olykor büntetni, elrettenteni, példát állítani kényszerül. Mint egykor Bem apó. Mármost mitévők legyünk? Döntsük le a szobrát?

Lukácsy Sándor

JENKIT FOGUNK

Álláshirdetéseket böngészgetek az Expressben. Az egyiken megakad a szemem: amerikai cég budapesti lerakata tolmácsot és fordítót keres. Az ember azt gondolná, a továbbiakban fölösleges a szószaporítás, világos, miről van szó. Tudni kell angolul és magyarul, továbbá tolmácsolni és fordítani. Ez sem akármi, mert nem minden jó fordító jó tolmács, mint ahogy nem minden szónok tud írni, és nem minden író tud szónokolni.

De a jenkik mindezzel nem érik be. Van még négy követelmény: *1.* Az illető *fiatal* legyen. *2.* Kívánjon csatlakozni egy *dinamikusan fejlődő* céghez. *3.* Tervei között szerepeljen, hogy később *üzleti* karriert csinál. *4.* Ne törődjön vele, hány órát kell dolgoznia.

Az én magyar szememmel mindez nagyon furcsa: *1.* Mit számít az életkor? Egy fordító annál jobb, minél rutinosabb — természetesen, amíg a tehetségéből futja. Ha fiatalnak is kell lennie, nyilván az *idomíthatóság* is fontos szempont, mint ahogy a szocializmusban írtóztak a fiatal munkaerőtől, mert az öregebb már jobban ismerte a dörgést.

2. Nem mindegy, akarok-e csatlakozni valamihez, ami dinamikusan (vagy éppen, hogy nem dinamikusan) fejlődik, amikor a fejlődés tőlem úgyis teljesen független? Miféle *kincstári* duma ez? Mi, magyarok utoljára a *Rákosi*-korszakban hallottunk ilyesmit. A Nyugatról pedig azt képzeltük, hogy a fejlődés lihegő tisztelete csupán a japánokra jellemző, náluk érvényesülnek szamurájerkölcsök, hűség, lojalitás stb. a munkaviszonyban is. Hát, úgy tűnik, nem. Amerika, a szabadság állítólagos hazája, amelynek történelme a Függetlenségi Nyilatkozattal kezdődött, függőségi nyilatkozatot vár dolgozóitól. Ez volna a demokrácia? Noam Chomskyt idézem, (aki azért jobban tudja, mi folyik Amerikában, mint mi): „A demokrácia ideológikus értelmezésében ... egy társadalom akkor demokratikus, ha olyan üzleti szektorok működtetik, amelyek az Egyesült Államokat működtető üzleti szektoroknak vannak alárendelve. Ha ez a feltétel teljesül, akkor demokráciáról beszélnek, ha nem, akkor nem". A demokráciáról még csak annyit: ma mindenki mintha elfelejtené, hogy erdetileg „néphatalmat" jelent. Hol van ma néphatalom? A legbizarrabb az volt, amikor valaki kitalálta annak idején a „népi demokrácia" kifejezést, amely tehát népi néphatalmat jelentett, és körülbelül azt a szellemi szintet képviselte, mint az „üdítő üdítő", bár butaságában is utalt egy tragikus tényre, nevezetesen, hogy a politikában már semmi sem az, aminek nevezik.

3. Vajon miből gondolják az amerikaiak, hogy egy jó fordítóból később jó üzletember lesz? Tapasztalatból tudom, hogy a kettőhöz gyökeresen másféle intelligencia szükségeltetik. A fordítónak a kéziratokhoz kell értenie, az üzletembernek a pénzhez és az emberekhez. A fordító alkot, az üzletember reagál. A fordító tud, az üzletember megérez. És így tovább. Amerika lenne az újfajta polihisztorok kovácsa? (Smith)

4. Ha nem törődöm vele, hány órát kell dolgoznom, akkor feladom a magánéletemet. Az is elég rettenetes volt, amikor a szocializmusban órákat kellett eltölteni teendő nélkül egy munkahelyen, mert nem a munkánkat adtuk el, hanem a szabadságunkat — erre nyilván azért volt szükség, nehogy még elcsellengjünk valahová és mindig meg lehessen bennünket számolni. De legalább kiszámítható volt. Ha nem tudom, meddig kell dolgoznom, nem beszélhetek meg egy randevút, nem nevelhetek gyermeket stb. Ha mindenki az amcsiknak fog itt dolgozni, akkor mi ki fogunk halni.

Egyszóval: az oroszok hál' istennek elmentek, de itt vannak helyettük a jenkik. Technikailag fejlettebbek, de emberileg semmivel sem különbek. Ők is várják már a hűség és hála énekét. Költők: köszörülhetitek ismét a torkotokat.

Árokszállásy Zoltán

ÁLLJ MEG MIIIISA...!

Kár volt Kupát futni hagyni — mondta a híres drámaíró —, *néhány hónap múlva ránk dől az egész költségvetés.*

Melyik költségvetés?

Melyik kormány?

Melyik párt?

Mindegy.

Nézzük meg inkább, mit is csinálhatunk egy demokráciában a menesztett pénzügyminiszterrel. Először is azt, hogy az ítélet kihirdetése után a kezét, lábát összekötjük jó erősen, s teszem azt az Országház előtt, a rakpartról a folyóba görgetjük.

Ha azonban a tárca volt vezetője (a bitang) csendben kiosoon az ajtón, kopasz feje, jellegzetes alakja. — nagyon jól ismerünk ám, öreg! — pedig beleveszni látszik a távolba, akkor?, akkor szabadítsuk rá az összes vadállatot. És ne feledkezzünk el a kutyákról sem.

Ordítsuk mindahányan, hogy: *„állj meg, Miiiisa, a ... anyádat, add vissza a Doxa órámat ...!"* Meg ilyesféléket.

Momentán persze ez stílustörés volna, üldözők zsebében semmiféle svájci-idegen szerkezet nem lenne, csak jó hazai. Egy MOM.

Hanem a bukott miniszter biztosan húzná ám a belét. De mert van még igazság, hát valaki végül elkapná, mélyen a szemébe nézne és azt mondaná: *„Na, most megvagy bazmeg!..."*

Kupa a fejét lehajtaná, kezét előre nyújtaná a bilincs végett, ugye, a hűs dunai szél meg csak fújná azokat a szép színes jogállami zászlókat.

Havas András

SZURCSIK JÓZSEF PSZICHOSZOCIÁLIS JEGYZETE

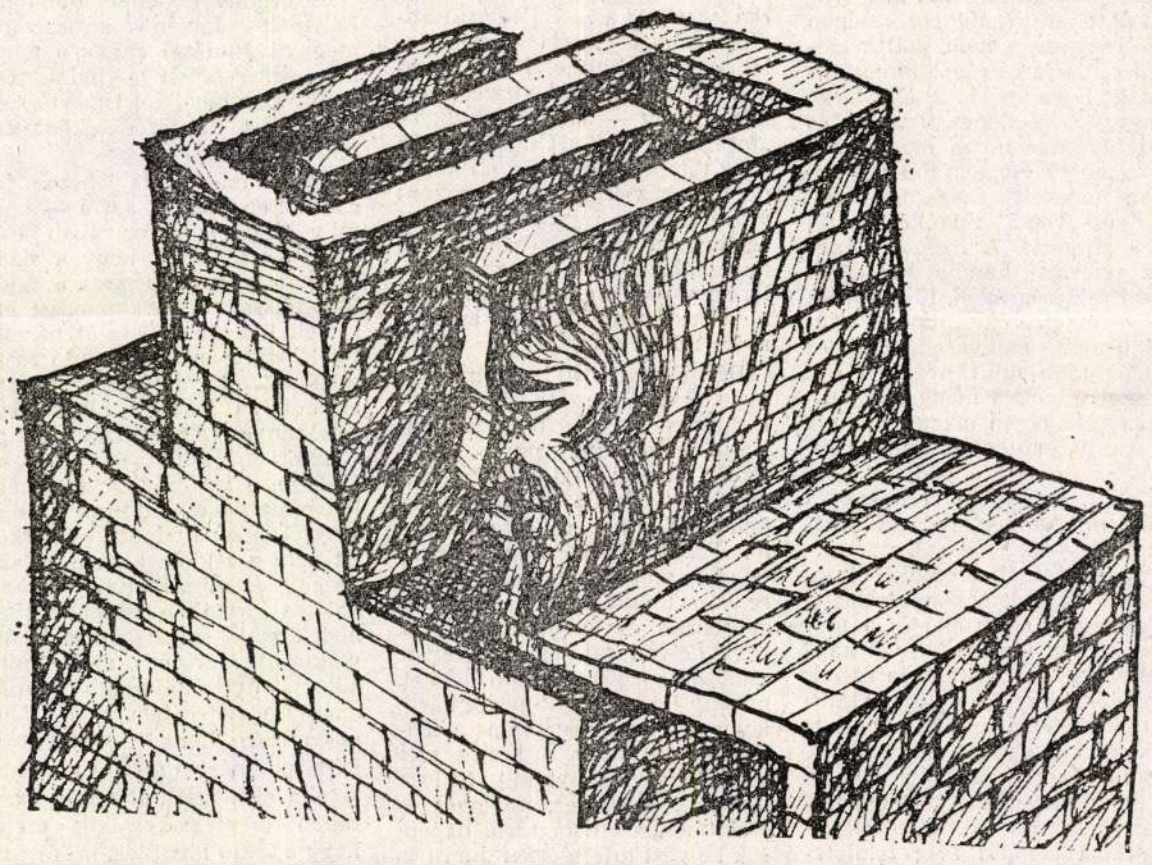

HARMAT PÁL:

Jönnek a galíciaiak

Benedek István: Hetvenhét. — Budapest, Szenczi Molnár Társaság, 1991. 208 lap, 198 forint.

Kezdjük in medias res. *Hetvenhét* című könyvének 160. oldalán *Benedek István* így ír:

„A függöny mögött ott van hárommillió galíciai zsidó, akiktől a Szovjetunió szabadulni akar. Izrael be is fogadná őket szívesen, ha volna hozzá helye. Egyelőre saját maga számára is alig van helye, s épp elég baja van emiatt a palesztinokkal. Mi várható tehát?

Az, hogy a szovjet ajtó kinyílik, a galiciánerek megindulnak Izrael felé, elérkeznek Magyarországba, és itt maradnak, mert Európa többi országa nem bocsátja be őket.

Nem az a baj, hogy zsidók, hanem az, hogy ebbe belepusztulunk.

Jött már ide jó pár ezer ember Galíciából a múlt században. Semmi bajunk velük, jó magyar emberekké lettek, fölfrissítették kissé tunya magyarságunkat — összevegyültünk velük, eggyé váltunk. Ezért nincs és nem lehet itt igazi antiszemitizmus, mert a magyar értelmiségben zsidó és nem zsidó szét sem választható egymástól.

De mit kezdünk ebben a csöpp hazában hárommillió idegennel, aki nem is akar magyar lenni, csak valahogy ittreked? Akkor aztán lesz irigység, lesz antiszemitizmus, lesz veszekedés Izraellel, lesz kisebbségi elnyomás — tudniillik akkor már az elegykésedett magyarság lesz kisebbségben a szaporodó galíciaiak közt. Aztán Magyarország szép csöndben megszűnik, lesz belőle Halicsi bánság."

A sírt, hol nemzet süllyed el, galíciaiak veszik körül. Benedek István fenti eszmefuttatásában — amelyben a zsidóság iránti rosszindulat, a tájékozatlanság keveredik — a következő elemek minősíthetők (ahogyan manapság a valótlanságokat eufemisztikusan nevezik) csúsztatásnak:

1. Nem annyira a Szovjetunió és utódállamai akartak megszabadulni a zsidóktól, mint inkább a szovjet zsidók százezrei a Szovjetuniótól. Ez a hetvenes évek eleje óta újságolvasó szinten ismert tény. 2. Izrael szívesen befogadná őket, helye is van hozzá, de a szovjet zsidók tömegei előnyben részesítették az Egyesült Államokat és más tengerentúli országokat. Ennek két legfontosabb oka, hogy ezekben az államokban magasabb az életszínvonal és nincs háború. 3. Az átlagos kelet-európai zsidó kivándorló számára ma sem okoz különösebb nehézséget, hogy befogadják az Egyesült Államokba, Ausztráliába vagy Kanadába, kisebb mértékben valamelyik európai országba (például Németországba). Természetesen nem vonom kétségbe, hogy ha a Föld Isten kalapja, szép hazánk bokréta rajta, de biztosíthatom Benedek Istvánt, hogy amennyiben egy szovjet — tehát Magyarországhoz érzelmileg nem kötődő — zsidónak választania kell Budapest és Miami között, legalábbis fel fog benne ötleni, hogy Floridában is egészen kellemesen lehet élni. 4. A mintegy kétmillió volt szovjet zsidó szétszóródva él a szovjet utódállamok egész területén, Galíciában a legkevésbé, hiszen a kelet-európai zsidóságnak ezt az ágát — mint az az általános iskolai felsőtagozatos történelemkönyvekből ismert — kiirtották a nácik. Azt persze értem, miért használja a Benedek István 1990-es cikkében a „szovjet zsidó" jelzős összetétel helyett a „galiciánerek" főnevet: a magyar antiszemitizmus történetében ennek az utóbbi kifejezésnek sokkal erősebb az érzelmi töltete.

Nem tudom, élnek-e Magyarországon egykori szovjet zsidók; nem valószínű, hogy számuk elérné az ötvenet. Ők talán nem gyűrik maguk alá a magyarságot, és biztosra vehető, hogy ha száz év múlva valaki el akarja olvasni Benedek István könyvét a Széchényi Könyvtárban, továbbra is magyar (nem pedig jiddis) nyelven kell majd kiállítania a kérőlapot.

A zsidó migráció elemzése egyébként sem erős oldala Benedeknek. A *Hunnia Füzetek* szerkesztőjéhez intézett levelében ezt írja: *„Példaképp említem az Etiópiából hirtelen elszállított tizenhatezer izraeli és nem tudni, hány ezer szovjet állampolgárt, akik ott eddig uralmon voltak."* Benedek itt nyilvánvalóan a falassza zsidók kővagy vaskorszaki színvonalon élt csoportjára gondolt, akiket az *Operation Moses* keretében az éhhalál elől mentettek ki Izraelbe. A falasszák Etiópiában természetesen épp oly kevéssé voltak izraeli állampolgárok, mint ahogy egyetlen diaszpóra-zsidó sem az, amíg nem alijázik. Arra az állításra, hogy az etióp lakosságnak ez a legnagyobb ínségben élő, legelmaradottabb, leginkább a földre nyomott és szinte százszázalékosan analfabéta csoportja uralmon lett volna, szót sem érdemes vesztegetni. Példaként említem meg, hogy a falasszák egy része, Izraelbe megérkezvén, ott látott először életében nadrágot.

Az ehhez hasonló, ellenséges diffamálástól áthatott eszmefuttatásokat még hosszan lehetne idézni Benedek könyvéből és a napi sajtóban megjelent más írásaiból. Megdöbbentő, hogy „az utolsó magyar polihisztor", aki joggal számít Magyarország egyik legműveltebb emberének, mennyire tájékozatlan a judaisztika kérdéseiben. Írásai alapján például valószínűsíteni lehet, hogy nem ismeri *Bibó István* zsidókérdés-tanulmányát (meg sem említi Bibó nevét, és olyan állításokat kürtöl világgá nagy önbizalommal — például hogy a magyar zsidóságnak hálásnak kell lennie a magyar társadalomnak 1944-gyel kapcsolatban —, amelyeket Bibó alapfokon cáfolt, és amelyek a szélsőjobboldaltól eltekintve manapság nehezen képezhetik vita tárgyát).

A további polémia helyett célszerűbbnek tűnik föl annak számbavétele, hogy Benedek István hírhedtté vált publicisztikájának mely elemei tarthatók a szélsőjobboldali, fajgyűlölő és antiszemita gondolkodásmód meg-megnyilatkozásainak:

Benedek lekicsinyli és bagatellizálja az antiszemita megnyilvánulásokat *(„Magyarországon a hitlerizmusig nem volt zsidóüldözés"*, írja és rágalomnak minősíti, hogy például *Kunszabó Ferenc* zsidóellenes lenne), és összefüggésbe hozza őket a zsidóság egyes csoportjainak negatívan értékelt magatartásával. „Jó" és „rossz" zsidókra osztja fel a zsidókat. A rosszak Benedek szerint hasznot akarnak húzni zsidóságukból, tűzön-vízen át összetartanak, „judeokráciára" törnek, magyarellenesek és immár több mint negyven éve bosszút állnak a magyarságon.

Benedek olyan magasra állítja az antiszemitizmus mércéjét, hogy szinte csak a zsidókat közvetlenül legyilkoló nyilasok és nácik minősülnek nála zsidóellenesnek — de még az ő számukra is találtatnak mentőkörülmények. Nagymértékben eltúlzottnak tartja az európai és a magyar zsidók elpusztításával kapcsolatos számokat (ezek a részek Benedek könyvének legvisszataszítóbb bekezdései: ha úgy tetszik, ez a mélypont mélypontja). Mondani sem kell, hogy a holocaust számszerűsítésével kapcsolatos hatalmas irodalmat cikkei tanúsága alapján még felületesen sem ismerí. A közigazgatási úton a halálba küldött zsidóság szenvedéseit minőségileg azonosnak tartja a világháború más áldozatainak — például a fronton elesetteknek vagy a lebombázottaknak — szenvedéseivel.

Benedek azonban nem csupán lekicsinyli a zsidó szenvedést és megaláztatást: igyekszik megfordítani a tettes-áldozat viszonyt. Az áldozatokat és leszármazottaikat lépten-nyomon lefasisztázza, lerasszistázza (az egyébként minden bizonnyal bírálatra méltó *Samir* volt izraeli miniszterelnököt *Hitler*rel hasonlította össze, s kijelentette, hogy ma Izrael képviseli azt a rasszizmust, amely hajdan a náci Németországé volt).

Általában a zsidóság mai és múltbeli helyzetét a valóságnál kedvezőbbnek, a nem zsidó magyarságét pedig — a zsidóság hibájából, felelősségéből vagy bűnéből — rosszabbnak tünteti fel. Még abban sem biztos *(„utólag nehéz eldönteni")*, hogy az olyan középkorias tilalmak, mint amilyen a helyhezkötöttség, a sárga folt és az eltiltás különféle pályáktól, sérelmesek voltak-e a zsidóság számára. Úgy véli, hogy a Magyarországra (ezúttal valóságosan, az elmúlt századokban) bevándorolt zsidóság túljárt a „gójok" eszén és meggazdagodott. Tudomást sem vesz arról a tényről, hogy a magyar zsidók százezrei a XIX. század óta szegénységben és nyomorúságban éltek. A Horthy-korszak gazdasági antiszemitizmusát és összefüggését a zsidóság nagy részének alacsony életszínvonalával meg sem említi, még cáfolatra sem tartja érdemesnek — valószínűleg azért, mert nem ismeri az idevágó tanulmányokat. A kommunizmust, különösen annak sztálinista formáját azonosítják a zsidósággal: a kommunista társadalomirányítás története az ő szemében a zsidó bosszúállás históriája.

Ilyen körülmények között nem meglepő, hogy Benedek — *Csoóri Sándor*nak lelkesen helyeselve, de Csoórit túlszárnyalva — a mai magyarországi ellenzéket is nagymértékben azonosítja a zsidósággal. Mindazokat, akik a magyarországi állapotokról és az antiszemita jelenségekről külföldi újságoknak információkat szolgáltatnak vagy cikkeket írnak, hazaárulóknak és nemzetellenes elemeknek minősíti. A sajtószabadságot a „sajtótisztesség" javára elutasító álláspontja a *Magyar Újságírók Közössége*-beli ismételt szereplése óta közismert. Tiszteletre méltó nyíltsággal elveti a demokráciát mint intézményrendszert, és a „felvilágosult abszolutizmust" tartja a megfelelőbbnek. Tekintve, hogy Benedek István mind nézeteiben, mind pedig — ha úgy tetszik — „intézményileg" a *Csurka István* köré tömörülő erőkhöz áll közel, nem nehéz elképzelni, miként nézne ki ez a fajta kormányzati rendszer a gyakorlatban. A legkevesebb, amit mondhatunk róla, hogy nagyobb mértékben lenne abszolutizmus, mint amennyire felvilágosult.

Bár Benedek a hagyományos magyar és nemzetközi antiszemitizmus számos toposzát variálja, eszmefuttatásai — ellentétben az olyan színvonalas magyar antiszemita teoretikusokkal, mint amilyen *Németh László*, *Szabó Dezső* vagy *Szekfű Gyula* volt — nem alkotnak rendszert, önmagukban is inkonzisztensek és ellentmondásosak. (Egy helyen azt írja, a magyar zsidóság megőrizte különállását, néhány lappal odébb pedig közli, hogy úgy összekeveredett a magyarsággal, hogy a kettőt szét sem lehet választani.) Stílusa nemcsak autoriter, fölényes és ellentmondást nem tűrő, hanem sok helyütt kifejezetten durva és alpári is; az utóbbi példáit azonban ezúttal mellőzzük. Ha összefoglalóan azt írjuk, hogy Benedek publicisztikájában nem csupán korábbi jobb, hanem gyengébb művei színvonala alá is csúszott, akkor nagyon enyhén fejeztük ki magunkat. Benedek itt és most nem annyira publicista, mint inkább szélsőjobboldali agitátor.

Benedek újabb írásainak elolvasása után logikusan merül fel a kérdés: ugyan, hogyan kerülhetett az *Aranyketrec*, a Semmelweis-életrajz és a *Hügieia* írója abba a társaságba, ahová az elmúlt években került? Hová lett a humanizmus, a szakirodalom alapos ismerete, a kifinomult stílus, hová az elnyomottak melletti kiállás?

Sajnos, ezúttal lehetetlen eltekinteni attól az egyébként kritikán kívüli szemponttól, hogy Benedek túlnyomórészt maga is zsidó származású. Nagyszülei közül csupán *Benedek Elek* nem volt zsidó. Ez csupán látszólag teszi érthetetlenebbé a dolgot: Benedek István antiszemita megnyilvánulásai ennek a ténynek ismeretében a judaisztika szakirodalmából jól ismert zsidó öngyűlölet kifejeződéseként értékelhetők.

Elsőre még el is lehetne fogadni Benedeknek azt a — bármily diffamáló formában előadott — állítását, hogy a zsidó származás nem azonos a zsidó identitással, a hovatartozási érzéssel. Benedek — saját nézetei felől logikusan — a „zsidó rasszizmus" formájának tekinti, amikor „a zsidók" olyan, kereszténnyé vált zsidókat, mint *Radnóti Miklós* és *Sárközi György*, a zsidósághoz sorolnak. Mármost ha eltekintünk attól a ténytől, hogy Radnótit és Sárközit nem a zsidók, hanem az antiszemiták minősítették valóban halálos formában zsidónak (Benedek zsidó származására is hivatkozott már egy antiszemita állítás nyomatékosabb alátámasztása érdekében az *Új Magyarország;* Benedek ettől legjobb tudomásom szerint nem határolta el magát), akkor is lehetetlen megfeledkeznünk arról, hogy a zsidó identitás, más nemzeti identitásokhoz hasonlóan, belső feltételei felől sem változtatható meg olyan könnyen. Ezt Benedeknek, az egykori pszichológia-professzornak tudnia kellene.

A Magyarországra felnőttként bevándorló kínaiból sok minden lehet — törvénytisztelő állampolgár, derék vállalkozó, Magyarország gyöngye és ékessége —, csak éppen magyar identitású magyar nem. Gyermekeinél a magyar és a kínai identitás keveredni fog majd; csupán a harmadik nemzedéknél alakul ki az egyértelműen magyar identitás. A nemzeti, etnikai, származási identitásváltás normális körülmények között háromgenerációs folyamat. Ezért logikus, hogy a tizennégy éves korában katolikus hitre áttért *Lustiger* párizsi érsek, akit gyermekként a katolikus egyház mentett meg a náci üldözéstől, és aki aztán tényleg eléggé katolikus, teljes magától értetődőséggel minősíti és vallja magát (természetesen nem vallási értelemben) zsidónak.

Benedek külsőleg elrúghatja magát a zsidóságtól, beállhat az antiszemiták közé, felöltheti a díszmagyart: úgy tűnik, saját, nyilvánvalóan súlyosan megzavart zsidó identitásától akkor sem tud szabadulni. Zsidóellenes propagandisztikus működése ennek a hovatartozási tudatnak az elhárítása és negatív túlkompenzációja. *„Én kiléptem a zsidóságból"* — jelentette be a prágai egyetem egyik professzora a régi időkben, mire a fiatal *Max Brod* közbekiáltott: *„A zsidóság azonban nem lépett ki Önből."* Sapienti sat.

A zsidó öngyűlölet pszichológiai alapja az az ösztönös formában szinte minden diaszpóra-zsidóban fel-felbukkanó gondolat, hogy mennyi mindent megúszhatott volna az ember, ha nem zsidóként születik. Ettől azonban mindaz, amit Benedek a papírra vetett és agresszíven a világgá kürtölt, messze van. Bizony nagy kár, hogy Benedek István élete alkonyán, hetvenhetedik évében bemaszatolta azt is, amivel egy hosszú és termékeny pálya során gazdagította a magyar kultúrát.

Almásy Aladár festő Párizsban

Párizs máig sem vesztette el jelentőségét a magyar képzőművészet szempontjából; a város változatlanul fontos tapasztalatokat kínál az oda érkező külföldi festőknek, szobrászoknak. Egyebek között erről beszélt párizsi tudósítónknak Almásy Aladár Munkácsy-díjas festő és grafikus, aki pályázat útján elnyert ösztöndíjjal két hónapon át dolgozott a francia fővárosban.

– Főleg a század első felében Párizs a magyar festők Mekkájának számított. Aztán e szerep – érthető módon – jó időre megszűnt. Nem hat már Párizs vonzása?

– Dehogynem. Számomra például Párizs mindig az álmok városa volt, sohasem gondoltam azonban, hogy hosszabb időt tölthetek majd Franciaországban. Ehhez végül is, immár őszülő fejjel, csak a mostani ösztöndíj teremtett lehetőséget. Alighanem jóval több is elkelne nálunk az ilyen típusú támogatásból. Engem most főleg az a lehetőség vonzott, hogy két hónapig járhatom a múzeumokat, képtárakat, és persze a várost.

– Sokan úgy gondolják, hogy Párizsnak a világ képzőművészetében korábban betöltött funkcióját a legutóbbi években New York vette át.

– Szerintem viszont Párizs jelentősége változatlanul vetekszik New Yorkéval. Nagyon sok fontos, ráadásul hozzám közel álló dolgot láttam.

– Például?

– A francia expresszionisták teljesen lenyűgöztek. Odilon Redonra már régen kíváncsi voltam. Most végre alkalmam nyílt vagy száz művét megnézni. Sokat tanultam Gustav Moreau-tól is, az akvarell technikában, konkrétabban a réteges akvarellfesték felhordásában. Én egyébként sohasem szégyelltem tanulni a nagy mesterektől. Ez éppen úgy vonatkozik első mestereimre, Holló Lászlóra és Félegyházi Lászlóra, mint az egyetemes művészet olyan óriásaira, mint például Courbet és Bonnard, akiknek az alapvető munkáival most végre alkalmam volt „személyesen" is megismerkedni Franciaországban. Nem beszélve Millet-ről; az ő pasztellrajzai egyszerűen lenyűgöztek.

– Volt alkalma párizsi motívumokat gyűjteni?

– Igen, de nem városképekhez, bár az sem kizárt, hogy Budapesten készülhet majd egy-két ilyen jellegű mű is. Hiszen például a régi utcakövek a Bastille és a Montmartre környékén nagyon megfogták képzeletemet. Ugyanígy a

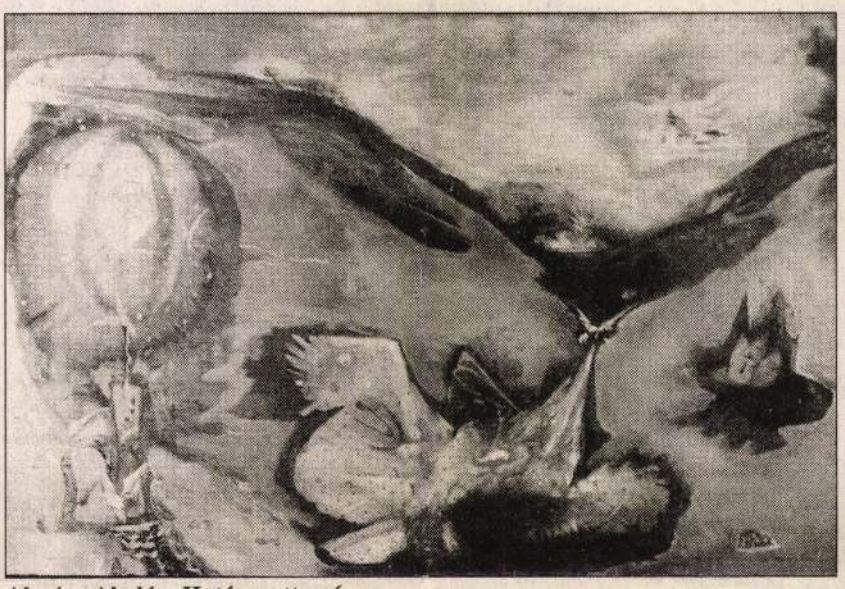

Almásy Aladár: Határozott gyász

Pére-Lachaise és a montmartre-i temetők sírkövei. Proust emlékművének a látványa olyannyira megihletett, hogy azon melegében készítettem egy nagy alakú akvarellt. A régi gyalogjárdák gömbölyű kövein kívül a fákat körülölelő vasrácsok mintázatai is megragadtak, de tulajdonképpen az egész XVIII. kerület, a maga sejtelmes levegőtlen világával, eldugottságával, koszosságával, nyitott kapuival, piktortéglás régi házaival fontos élményforrást jelentett. Számomra ez a külvárosi környezet egyébként jóval érdekesebbnek bizonyult, mint maga a belváros – ha úgy tetszik, hasznosabb is lesz a munka szempontjából.

– Találkozott itteni művészekkel is?

– Az igazat megvallva, erre nem nagyon kerestem az alkalmat, hiszen nem ezért voltam itt. Egyedül Csernus Tibort látogattam meg, akinek korábbi magyarországi műtermében ma én dolgozom. Itteni kiállításszervező ismerősöm, Cserba Júlia is elvitt néhány kortárs művészekkel foglalkozó galériába, ahol a most, Párizsban készült munkáimról is jókat beszélgettünk.

– A képzőművészeti újdonságok közül leginkább mire figyelt?

– Szerintem Párizs olyan képzőművészeknek hasznos elsősorban, akik a klasszikus festészetet ismerik, és a maguk szakmai munkáját is ilyen alapokra helyezik. Másrészt pedig olyanoknak is, akik a festészetben bizonyos nosztalgiákat keresnek. Hatalmas mennyiségben láthatók persze az úgynevezett újhullámos művek is, de aki csak ezeket akarja látni, azokat könnyen csalódás érheti. Számomra most vált egyértelművé, hogy a párizsi művészek zömének – főként persze a nagy öregeknek valójában rendkívül megalapozott klasszikus tudásuk volt és van. Úgy is mondhatnám, e tanulmányút egyik fő tapasztalata az, hogy Párizs, az avantgárd szülőhelye, napjainkban leginkább annak való, aki a mesterség klasszikus útjait végigjárta vagy végig kívánja járni.

Párizs, 1998. május

Kis Tibor

SZIA!

Téged keresünk!

Tudsz róla?

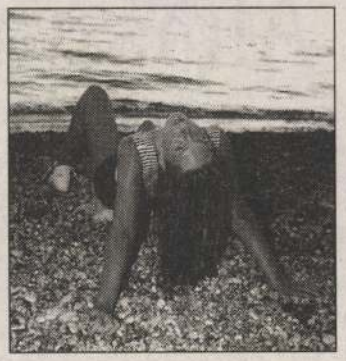

A BG Modellstúdió meghirdeti a

MODELLMARATON

elnevezésű Országos Tehetségfelfedező Modellversenyét olyan 3–25 éves fiatalok részére, akik szívesen lépnének reflektorfényben a „világot jelentő deszkákra" mint modelljelöltek.

A nevezés INGYENES!

Jelentkezés levélben (válaszborítékkal), név, életkor, pontos lakcím és hobbi feltüntetéssel – ha van, akkor egy fotót is mellékelve – az alábbi címen:

„MODELLMARATON"

BG Modellstúdió, 1105 Budapest, Szent László tér 7–14. Információ: 06 (30) 414-172

Az első 100 jelentkezőnek ingyenes divatfotózást rendezünk a Margitszigeten!
NE FELEJTS EL SZÓLNI TEHETSÉGESNEK TARTOTT ISMERŐSEIDNEK IS!

TROMOS MŰVEK RT.

fogyasztóinkat, hogy a
dés és magas szintű
sítása érdekében a
Művek Rt. kirendeltségei
l meghosszabbított
szerint működnek.

Pénztárzárás:

17[30]
12[30]
17[30]
13[30]
12[30]

ABN·AMRO Bank

Az ABN AMRO (Magyar) Bank Rt.
(székhelye: 1133 Budapest,
Pozsonyi út 77–79.)

HIRDETMÉNYE

Ezúton értesítjük
Tisztelt Ügyfeleinket,
hogy bankunk
ÚJ LAKOSSÁGI BANKFIÓKOT NYIT
a következő székhelyen
és időpontban:

EGER, Széchenyi u. 4.

1998. május 18.

Fiókunkban új,
a lakossági szolgáltatásainkra vonatkozó
Általános Üzleti Feltételeink
és Hirdetményünk alkalmazandó,
amelyek a bankfiókban

ÜZLETFINANSZÍROZÁSI AJÁNLAT

Beruházó pályázatot hirdet kész üzleti tervek megfinanszírozására. Amennyiben Ön olyan ambiciózus, a saját szakterületén már jelentős tapasztalatot szerzett, kreatív gondolkodású személyiség, aki rendelkezik kiváló üzleti ötletekkel akár a kereskedelem vagy gyártás terén, illetve akár a pénzügyi piacon, de hiányzik a terv megvalósításához szükséges tőkefedezet, kérjük, kapcsolatfelvétel céljából küldje el szakmai önéletrajzát az alábbi címre:

„Pályázat"
Pf. 85
9201

Kérjük, csak olyan pályázók jelentkezzenek, akik a pályázat pozitív elbírálása esetén maguk is aktívan részt vennének a megvalósításban, illetve a beruházás elbírálásához szükséges kész üzleti tervet tudnak benyújtani.

Beruházó a kiértékelés után a legjobb üzleti pályázatra financiális ajánlatot tesz.

A pályázatok, illetve az önéletrajzok beérkezési

ALMÁSSY Aladár

kiáll. Vigadó Galéria

ism. VADAS József: Meglepetések =
Élet és Irodalom, 1989.
jún. 2. 13.

XX. 12. 45. u / Mentsék

„Szeretem azt, kinek lelke csordultig tele úgy, hogy maga önti szét magát és minden benne van. Így mindenen el tud pusztulni."

(Nietzsche Frigyes, Zarathustra, fordította: Fényes Samu, Budapest, 1907.)

Címlapon: Gombán távolságba szenvedő Avesta, 1997., színes litográfia, 40×48.5cm · fotó: Dienes Judit

A Budapest Galéria meghívja Önt

ALMÁSY ALADÁR

grafikusművész

Zarathustra

című kiállításának megnyitójára 2000. január 14-én pénteken 17 órára
a Budapest Galéria Kiállítótermébe (Budapest, V., Szabad sajtó út 5.).

A kiállítást megnyitja
WEHNER TIBOR
művészettörténész.

Megtekinthető 2000. február 13-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria

A művészet mögött a mesterség

GÖDÖLLŐN, a Körösfői utcában nem egyszerűen kiállítóterem várja a látogatókat, hanem az újjáéledő Gödöllői Művésztelep otthona, ahol rendszeresen tárlatokat is rendeznek. A megnyitó úgy fest, mint amikor vendégségbe érkezik az ember, pontosabban egy szalonba, ahol a társművészetek találkoznak egymással: a költő a versét olvassa fel, az ünnepelt, a kiállítóművész kedvenc zenéi is felcsendülnek, a háziasszony pedig a süteményt kínálja. Ilyen kedves, otthonias ünnepélyességgel rendezik meg a vernisszázsokat, ilyen volt *Horváth* Márton üvegművész kiállítási megnyitója is január közepén. *(A kiállítás március 15-ig látogatható hétvégeken délután 3–19 óra között.)*

Horváth Márton az Iparművészeti Főiskola tanára, a Széchenyi és a Magyar Művészeti Akadémia tagja. Egykori hallgatói közül ma már olyan kiforrott művészeket találunk, mint *Szmetana* Ágnes, aki ugyanazt a technikát, a hutakészen formált üveget választotta és sajátította el, mint mestere, csupán nőiessé, színesebbé és könnyedebbé tette.

Horváth Márton a század eleji szecesszió formanyelvét, az ennek leginkább megfelelő képlékeny üvegmegformálási módot élteti tovább: vázái egyszerűek, tömzsi hengerekre vagy lekerekített élű kockákra emlékeztetnek, legfeljebb képlékeny, megsodort üvegszállal vagy fonattal díszíti őket. Az egyszerű forma azt hivatott ellensúlyozni, hogy Horváth mesterien elsajátította a tradicionális üvegformálási és üvegfestési technikákat, s az anyagában megfestett üveg eozinszínekben, irizálva, fémesen csillog, kár volna ezt a technikai tudásból, az anyag szépségéből eredő látványt bármi mással megzavarni. A mesterségbeli tudás azonban nem köti meg az iparművész fantáziáját, és keze alól mindig újabb és újabb szépségű tárgyak látnak napvilágot.

MESTERSÉGBELI TUDÁS segíti a festő és grafikus *Almásy* Aladár fantáziáját is megjeleníteni. A Budapest Galériában a magasnyomással készült nagyméretű lapok sorakoznak egymás mellett, a terem közepén egyetlen szoborral, amelyet ugyanaz az egyéni hang – a félig absztrahált mesélő kedv – jellemez, ami a grafikákat. A litográfiák bravúros technikai felkészültséggel és sajátos eljárással készültek, a szakadozott szélű, drámai hatású foltokat hajszálvékony, finom belekarcolások, rajzok egészítik ki.

Almásy jól tudja, hogy mire képes a kőre karcolt vagy maratott technika, és hogyan lehet annak mással nem helyettesíthető hatását kiaknázni. A tűhegyes vonalak és foltok váltakozásával a fekete és a szürke minden árnyalatát, finomságát ki tudja bontani a fehér papíron, és a lágy, szinte csak alig látható, ködszerűen elősejlő álomképektől az erőteljes, néha már erőszakosan berobbanó fekete foltokig úgy játszik velük, mint a karmester, aki zenekarának hol a lágyan szóló, hol az élesen felhangzó vagy dübörgő hangszereit szólaltatja meg.

A forma és a technikai bravúr azonban nem elégíti ki Almásyt, tehát segítségül hívja a szavakat is. Történeteket gyárt – vagy illusztrál: kölcsönveszi *Nietzsche* Zarathusztra-figuráját, és Zarathusztra kalandjait meséli el, s hogy némi fogódzót nyújtson hozzá, grafikai lapjainak olyan címeket ad, mint *Püthagorasz Zarathusztra fáját baltával szemléli* vagy *Zarathusztra a bolhában*. Nem mintha ezzel világosabbá tenné a mondanivalóját, inkább egy másik síkra vetíti ki: szimbolikus tartalmat sejdít fel, áttételes jelentőséget ad képeinek.

A GRAFIKAI ELEMEK közé rejtett figurális rajzok is ezt volnának hivatottak szolgálni: csakhogy amíg a tiszta grafikai elemek hangja kemény, a szakadozott szélű foltok élesen drámaiak és tiszták, ezek a rajzok szinte ellenkezően lágyak, már-már édeskések és behízelgőek. Mintha valóban egy másik dimenzióból, másik világból pottyantak volna oda, nem tudni, pontosan miért: azért-e, hogy megzavarják, vagy ellensúlyozzák a grafikai elemek keménységét, vagy hogy fogódzót adjanak a szemlélőnek. Kiszolgálják vagy kicsúfolják az álmainkban megszépülő világot? A lapok hallgatnak: a bolha testében Zarathusztra, a reklámlapok sztereotíp leányarca lakozik vagy kecses karok és lábak kandikálnak elő az ég ködéből, látomások kopírozódnak egymásra, a közel és a távol, a ma és a holnap egymásra vetődik, puhán és lazúros színekben, mint az Avestra lapjain. De miért is kellene mindent értenünk, amikor annyi dolga akad a szemnek, amikor tökéletesen elég az is, ha belefeledkezhetünk az izgalmas részletekbe? *(A kiállítás február 13-ig tart nyitva.)*

Fekete Judit

Az EGIS Gyógyszergyár Rt. Kutatási igazgatóságára

Preklinikai kutatási főosztályvezetőt

keresünk.

A munkakör betöltője egyrészt szakmailag irányítja és vezeti az EGIS Rt.-ben folyó biokémiai, farmakológiai, és gyógyszerbiztonsági kutatómunkát, másrészt összefogja és szervezi az originális gyógyszerkutatási projekteket a téma indítástól a klinikai kutatások kezdetéig.

Olyan orvos, biológus vagy gyógyszerész képzettségű szakemberek jelentkezését várjuk, akik tudományos minősítéssel rendelkeznek (akadémiai doktori cím előny), angol nyelven tárgyalóképesek, több éve kutatásvezetőként tevékenykednek (külföldön szerzett kutatói tapasztalat előny), nagyobb szervezet irányításában jártasak és képesek a kutatómunkában résztvevők együttműködését biztosítani.

Jelentkezni az EGIS Rt. személyügyi igazgatóhelyettesénél, dr. Szemerédi Katalinnál, írásban 2000. február 29-ig lehet. A jelentkezéshez szakmai önéletrajz, publikációjegyzék és kísérőlevél szükséges.

Levelezési cím:
EGIS Gyógyszergyár Rt., Vezérigazgatóság
Humánerőforrás menedzsment
1475 Budapest 10.
Postafiók 100.

EGIS

ő alapítványok
KÖSZÖNIK,
-ával támogatják őket!

LMÁNYI INTÉZET ALAPÍTVÁNY
álvin tér 7. II. em.
zági Református Egyház,
a Károli Gáspár Református Egyetem)
k a történelmi protestáns egyházak
a mai világban, helyi és globális szinten.
felajánlásukat.
önjük. Adószámunk: 18072639-1-43

metodista híveink!

yház több mint száz éve végez
zociális munkát Magyarországon.
sával támogassa a hátrányos helyzetű
k, idősek között végzett misszionkat!
gyház • *Technikai száma: 0073*

A JERUZSÁLEMI NÉMET SZENT MÁRIA RENDHÁZ
szerzeteseinek rendje és a **„Fogadjátok el Alapítvány"**
a sérült gyermekekért szeretettel várja mindazok adományát, akik segíteni tudnak.
Kérjük, hogy a 1999. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával segítsék tatabányai és tarjáni rehabilitációs központunk munkáját.
Céljaink: sérült gyermekek gondozásának, nevelésének és értelmi fejlesztésének elősegítése, sérült gyermekek kulturális, sport- és szabadidő-tevékenységének bővítése, költségeinek fedezése.

Dr. Hans von Wimpffen ***Szentgáli Lajosné***

Az alapítvány adószáma: 19149086-1-11

ALMÁSY ALADÁR

Új művészet

1996/ jan - febr

73.0.

utóbbi esztendők minden tapasz
galom, legyen bár hanghordozá
seiben a legradikálisabban n
felszivódik a fasiszta diktat
segédhadában, ha a baloldalis
a német "Tat"[6] körének sorsa,
vezett szocialista szárnyáé..
tatása minket sokfelől elreke
benne van a rezsinkban. De ho
na nekünk, ezt minden szerény
sem hihetem. A fogalmak tiszt
tosabb feladatot én nem ismer
egy komoly baloldali átalaku
térbe a hálásabb dialektikáv
szemben, mint - Ön el fogja r

ALMÁSY ALADÁR

Új művészet

2002/jan.

2.-o.

copyright © Enciklopédia Kiadó, Bu

"Lehetetlen" formák

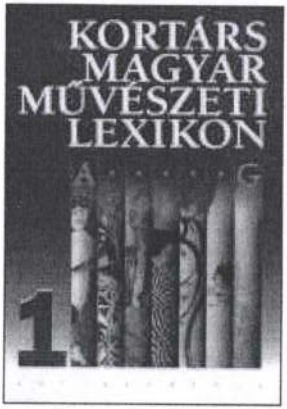

A szöveg a — rövidítések feloldásával — a lexikon szövegét követi, azonban a művész által közölt adatok által több ponton

F. Farkas Tam

festő, grafikus, text
(Bp., 1951. jan. 23.

1965—1969	Képző
1976—1980	Magya
1980—1990	a form
1984	Far-Ea
1987	Komp

Konzekvens geomet
alakzatok, melyekk
háromszög, a Möbiu
Fajó János és Csáji
művész is hatott rá.
bevallása szerint ed
síkbeli alakzatok tér
Tamás spirális szerk
összefüggő textúrák

ALMÁSY ALADÁR

ÚJ MŰVÉSZET
2000/ápr.

P - 9765

28.0.

99. ALMÁSSY Aladár: Tájcsalódásunk egy avas kosárra irányult, tollrajz

100. MAKOVECZ Benjámin: Macska, rézkarc

99. Aladár ALMÁSSY: Our Illusion of Landscape was Concentrating on a Rancid Basket, pen-and-ink drawing

100. Benjámin MAKOVECZ: Cat, engraving

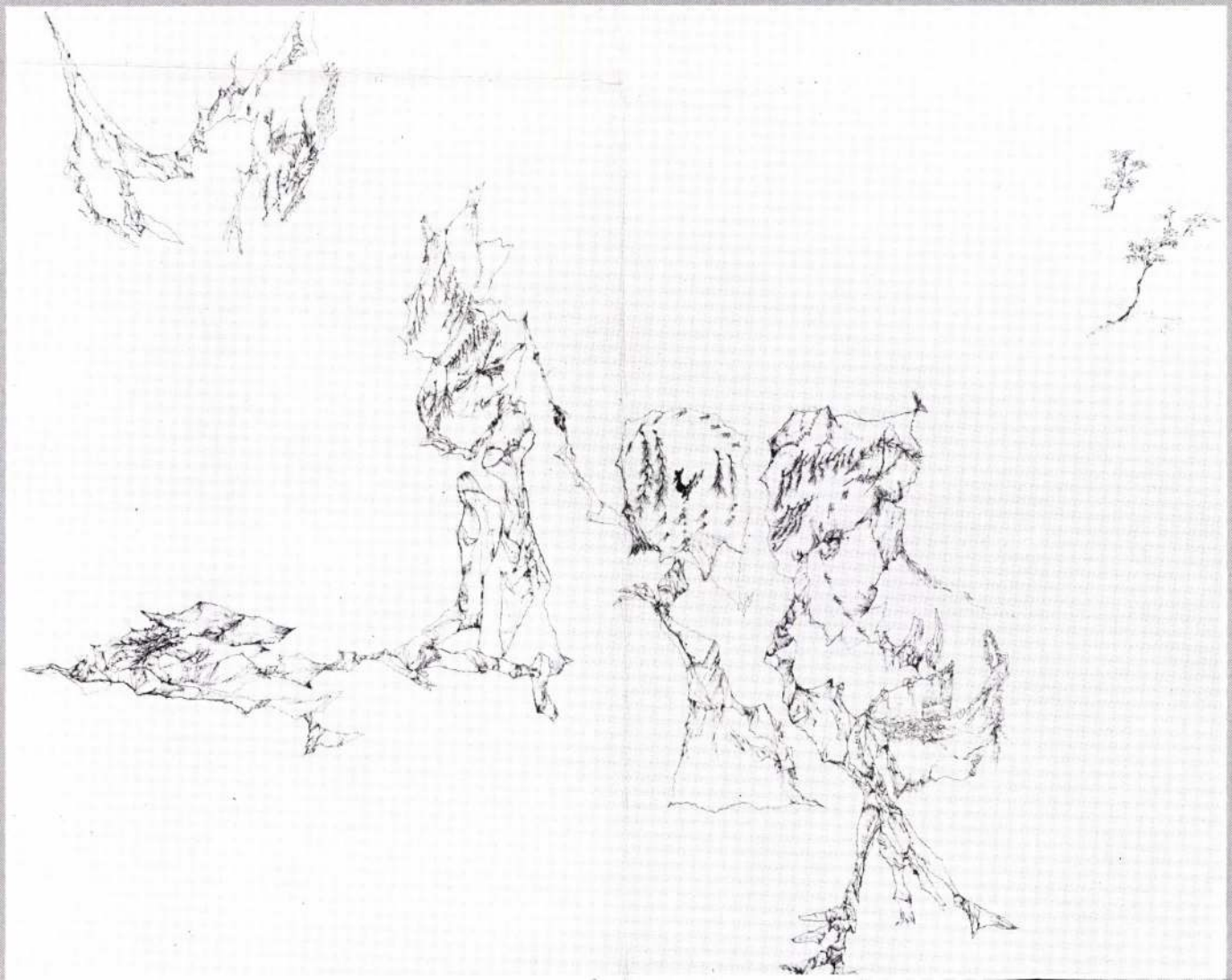

ALMÁSSY ALADÁR

Országos képzőművi v. kiáll. '84

98. SZABADOS Árpád: A szelídség dicsérete, színes ceruza

98. Árpád SZABADOS: The Praise of Docility, colour pencil

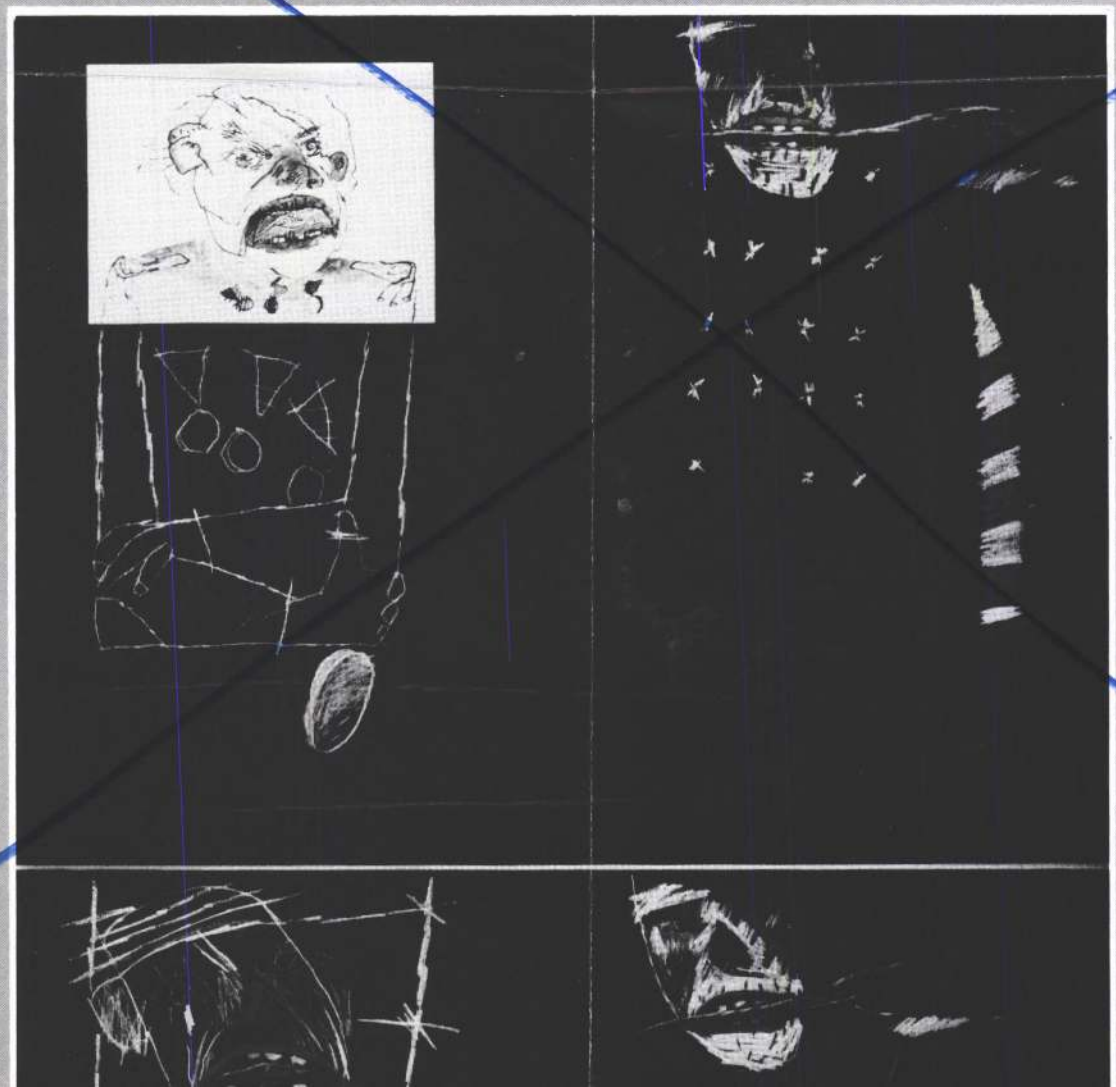

ALMÁSY ALADÁR
1946 -

Grafikusművész, 1987-től Munkácsy-díjas. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél, Ék Sándor és Raszler Károly növendéke volt. 1975-ben Kondor-emlékéremmel tüntették ki, 1977 és 1980 között Derkovits-ösztöndíjban részesült. Egyéni tárlatai voltak Hódmezővásárhelyen (1976), Budapesten a Stúdió Galériában (1978), Műcsarnokban (1994), Szemethy Imrével a Vigadó Galériában (1996) stb. Almásy grafikáit az elvontabb, az intellektusra apelláló témaválasztás és magas szakmai igényesség jellemzi.

EGY FELLEGKERGETŐ MESTER DÉLUTÁNJA, 1974
papír, rézkarc, 248x490 mm.
j.b.l.: Egy fellegkergető mester délutánja. 974
j.l.: Almásy Aladár
Ltsz.: K. 85.425.1.

A HOSSZÚ TÖRTÉNET, 1978
papír, rézkarc, 200x500 mm.
j.b.l.: A hosszú történet c. sorozatból 978, Próbanyomat
j.l.: Almásy Aladár
Ltsz.: K. 85.426.1.

BEVONULÁS A KÍSÉRTETEK VÁROSÁBA, 1974
papír, rézkarc, 260x500 mm.
j.b.l.: Bevonulás a kísértetek városába 974, 1/4
j.l.: Almásy Aladár
Ltsz.: K. 85.488.1.

"Almásy Aladár művészete szuverén, de logikus, jól értelmezhető. Művészi egyénisége egyaránt felöleli az objektív valóság és a belső történések világát. Gondolkodásának ítéletével kiegészítve jelenít meg mindent - s ez erősen meghatározza kifejezésmódját. Tudatos alkotó, aki mindig elsődlegességet biztosít a gondolati magnak, a tartalmi motívumnak. Játékossága igen ritkán szabadul el, fantáziaszüleményei csupán néha élnek önálló életet" -

Krunák Emese

IRODALOM

Krunák Emese: Jöjj hozzám, rögeszme! Művészet. 1981. XXII. évf., 10. sz., 18-21.o.
Gyárfás Péter: Asszonyok, történetek. Művészet. 1986. XXVII. évf., 7. sz., 62-63.o.
P.Szűcs Julianna: Tanuvallomás Almásy Aladár kiállításáról. Népszabadság. 1989. május 31.
Lóska Lajos: A formák tánca. Művészet. 1989. XXX. évf., 10. sz., 17-23.o.

Bevonulás a

Egy fellegkerg

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

ALMÁSSY ALADÁR

Metro
2002. 01. 15.

MATUNA LÁSZLÓ

A grafikusművész szobrait állítják ki

Az Ernst Múzeum Dorottya Galériájában Almássy Aladár Koponyám és társaim címmel mutatja be munkáit a január 27-ig nyitva tartó kiállításon. (Metro)

ALMÁSY ALADÁR

EGY ÉLETMŰ TÖREDÉKE / FRAGMENT OF AN OEUVRE

ALMÁSY ALADÁR GRAFIKUSMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA / EXHIBITION OF THE GRAPHIC WORKS OF ALADÁR ALMÁSY

1994. január 21-február 20. / January 21-February 20, 1994

Almásy Aladár:
Sámson és egy filiszteus / Samson and a Philistine, 1991

A főiskolai diploma (1976) óta alig volt olyan országos grafikai kiállítás, amelyen Almásy Aladár ne szerepelt volna sikerrel. Az utóbbi évek alkotásban telt csendje után most újra kiállítással jelentkezik a 80-as évek végétől készült briliáns rajztechnikájú műveivel. A kiállított mintegy száz grafika egyszerre idézi a szürrealizmust, a szimbolizmust, a neoromantikát, a művész saját, látomásokkal teli világát és irodalmi meg filozófiai olvasmányélményeinek vizuális vetületét, amely a Bibliától Miltonon keresztül Sartre-ig, Szentkuthy Miklósig ível.

Mayer Marianna a kiállítás rendezője

No national exhibit of graphic art has been staged since his graudation (1976) without his pieces scoring great success. After the quiet creation of the past years he is putting now on display his works of brilliant draughtsmanship made since the end of the '80s. Numbering around one hundred, the exhibited works combine reminiscences of surrealism, symbolism, neo-romanticism, the vision-laden world of the artists as well as visual reflections upon his literary and philosophical readings ranging from the Bible through Milton to Sartre and Miklós Szentkuthy.

Marianna Mayer, curator

Megnyitó / Opening: 1994. január 21-én 16 órakor
Megnyitja / Opened by: Dr. Supka Magdolna művészettörténész

Schmal Károly kiállítása – 1994. január 28-február 27.
Szófia, Magyar Intézet – Variációk a pop art-ra
1994. február 24-március 24.
Varsó, Magyar Intézet – Konkoly Gyula kiállítása
1994. január 20-február 20.

Exhibit by Károly Schmal – January 28-February 27, 1994
Sofia, Hungarian Institute – Variations on Pop Art
February 24-March 24, 1994
Warsaw, Hungarian Institute – Exhibit by Gyula Konkoly –
January 20-February 20, 1994

EXTRA

KÖRÖSÉNYI TAMÁS MUNKÁI
WORKS OF TAMÁS KÖRÖSÉNYI

1994. február 1-február 20. / February 1-February 20, 1994

Körösényi Tamás a fővárosban, egy időben, több helyszínen – kiállítótermek, múzeumok előcsarnokai stb. – állítja ki szobrait, mindenütt 1-2 művet.
Ezzel a gesztussal arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy a „képözönben", amiben élünk, szükség van egy-egy műalkotás súlyának, szerepének visszaszerzésére. Fontos, hogy a nézö a térben csak korlátozott számú műalkotással találkozzon, és a látvánnyal ne csak kipipálja a „képözön" éppen előtte lévő részét, hanem mélyebb, személyesebb kapcsolatba kerülhessen egy-egy műalkotással. A Műcsarnok szervezésében a Kiállítási Csarnok előterében és az Ernst Múzeum lépcsőházában lesznek láthatók a művész szobrai.

Körösényi Tamás
Tájhangok 17 / Sounds of Landscape, 1991

Tamás Körösényi exhibits his work in the capital at several venues,– galleries, museum foyers, etc. – showing one or two pieces at one place. He intends this gesture to be a warning that in "visual flood" we are immersed by in our days the weight and role of individual creations should be restored. The viewer should only encounter a limited number of art works in space and having seen them, he should not merley tick off that segment of the "visual flood", but he sould enter into a deeper, more intimate realtionship with a work of art. The Palace of Exhibitions will put a few of his sculptures on display in the lounge of Exhibitions Hall and the staircase of Ernst Museum.

Almásy Aladár

Kieselbach (283)

1997. szept. 19.

majd a MÁVAUT fotósa, a fotólabor vezetője 1
Munkahelyi-, műszaki-, reklám- és tárgyfotókat
Volán reklámkiadványaiban, kártyanaptárain.Te
átadott a Közlekedési Múzeumnak, amint nyugd
nak ajándékozta 2001. júliusában.
1952-től fotózott, ekkor lépett be a MADOME-
Egyesülete) Hamarosan elnökségi tag lett. Elősz
két képe került a falra. 1959-ben már eredmény
pályázatokon. Később külföldön is sikereket ara
épp ellenkezőleg, a drámai fényhatásokra törek
témaválasztása, formai megoldásai érhetők tette
fényképezett ezeken az útjain. Lengyelország,
Anglia, Szovjet Közép-Ázsia, itt fényképezett s
előadásokat pl: *Utazás a Nílus partján* (színes
Fotóklubban. *Virágok és zene* című diavetítéses
meg 1976-ban, majd Budapesten, a Postás Műv
fémművesség is, vörösréz domborításokat kész
volt a tokaji művésztelepnek, 1966-tól évente,
Kiállításai: 1957. Országos Néprajzi Fotókiállí
Géza és Szántó András kamara fotókiállítása A
képét mutatták be) 1970. *Fazekas Gitta kiállítá*
Letenyei Művelődési Központ 1971. *Fazekas M*
Zalaszentgrót 1972. *Fazekas Margit fotókiállít*
Fazekas Margit művészi fotó és fémplasztika k
Budapest 1996. *Fazekas Margit ipar- és fotóm*

Almásy Albert F.M.19.2.

Bécsben illusztr. Schiller Toggenburg lovagját
(Ly.N.r.118.) 16 kőrajz. 1865.)

Rajzol.

Ányakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

Almássy Albert

ALMÁSSY ALBERT magyar kőrajzoló Bécsben a 19. sz. derekán. Életrajzi adatai, s az alábbin kívül művei eddig ismeretlenek. 1865-ben Friedrich Schiller „Ritter von Togenburg..“ c. művéhez 16 kőrajz illusztrációt készített — Bibl. Sz-Szi. Lex. I. 22. l.

BUDAPEST ~ 1934

magyar kőrajzoló Bécsben
s az alábbin kivül müvei
rich Schiller "Ritter von
llusztrációt készitett.

/X/ i.c.i.h.

A l m á s s y A l b e r t
a 19.sz.derekán.Életrajzi adatai,s
eddig ismeretlenek.1865-ben Friedr
Togenburg..."c.művéhez 16 kőrajz i

Sz-Szi. Lex. 22a l.

Almássy Albert

L.

Hendrei-Szentiványi

22. V.

yorsárúfuvarlevél.

ozási szerződésre nézve az üzletszabályzat és az illető dijszabások érvényesek.)

bar
ber

etési állomás

i hely[2])

eg itási

ndó ok

ndő ki, ha a rendeltetési hely nem azonos a rendeltetési állomással.

Tartalom	Valóságos elegysúly kg

Almásy Albert

Breiben illusz-
trálta Schillermek
Toggenburg lovag-
ját (16 kóraj 1865)

l.

Lykanemzromantika

118, ~~212~~

Magyar Nemzet

Átvételi-jegy.

T. Pest

60 pld

942 III 631

Átvette: Post

(325) német anyanyelvűek. Felekezeti szempontból 786 lakosa rk., 6 ref., 3 evang.,
kosság fo
11 közlel
10 nyugd
tankötele
A Mi
tok. A tö
másik rés
volt. A X
Jankovich
kik után
vásárolta
kisebb ré

Kiskö
hold. Lak
egyén r. k

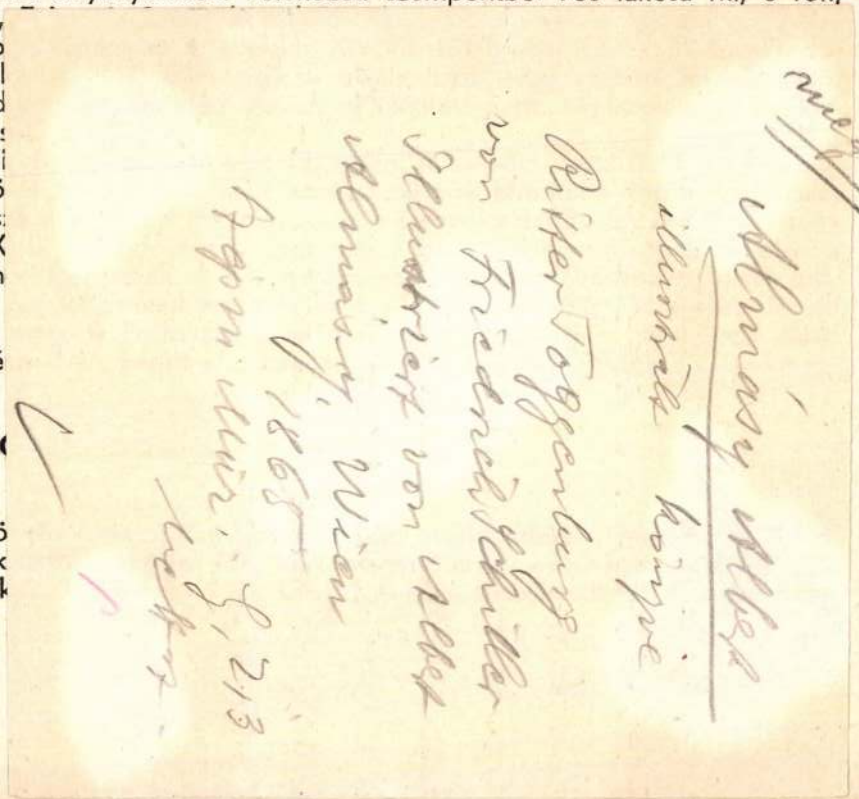

nyász. Területe 1226 k. hold, házainak száma 91. 1 rk. elemi miándennapi népiskolája van.

A királyi birtokok közül vált ki 1232-ben, mikor a pécsváradi apátságnak adományozták. Boda néven 1290 körül szerepel. Német anyanyelvű lakósai 1725 körül települtek ide. A pécsváradi uradalommal együtt 1778-ban a Tudományegyetemi alapé lett. Templomát 1735-ben emelték.

FEKED.

Kisközség a pécsváradi járásban, hegyes, erdős vidéken. Területe 3358 kat. hold, házainak száma 160, Népessége 832 főből áll, akik 44 magyar és 13 egyéb anyanyelvű lakós kivételével németajkúak, felekezeti szempontból rk. vallásúak. (4 ref. és 7 izr.) Rk. templom van a községben. 683 lakósa őstermelő, 8 bányász, 86 iparos, 8 kereskedő, 6 közlekedési alkalmazott, 17 közszolg. alkalmazott, 15 nyugdíjas, 5 házicseléd. A községben 1 rk. elemi népiskola van, mely továbbképzővel kapcsolatos.

A XIV. században a cikádosi apátság birtoka volt. A pécsváradi apátság nemes jobbágyai és iparosai éltek itt századokon át. A török uralom

Almási András

A vásárhelyi városi tanács munkajutalmában részesült a müvész.

Magyar Hirlap 1981/13/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1916 APR 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Almásy Andor

1021

Almásy Aladár: Elveszett egyensúly

Révész Napsugár: Illusztráció

ványják tőle: a negyedik felvonásban Galilei ébredjen rá, kár volt a gyalázatot vállalnia, a tudományt s a fáklyákat tanítványai nélküle is továbbviszik.

— Mit tegyek? — kérdezte elfúltan.

A reflexmondatom, az első pillanat villanása ez volt:

— Ne vállald!

De ezt a mondatot nem mondtam ki. Orvosi végbizonyítványt szereztem, a fiatal író készült így a pályára: meg kellett ismernem az ember testét, hogy írhassak boldogságáról és romlásáról — nem gyógyításra készültem, csak pontos diagnózisokra. Most azonban, amikor dúlt arcába néztem, csalhatatlanul megéreztem: nem szabad engednem a reflexnek — mást kell mondanom.

És az orvos *gyógyító szavával* azt

ban előrevetíti Galilei életének utolsó, leghősibb szakaszát." — Majd maga-vigasztalására a második változatot „görögösebb"-nek ítéli, s az istenek cselvetésének állítja be. A „görögség" — így mentegetődzik — mindig az eszménye volt.

Vajon hányan vagyunk még, akik olvastuk, olvashattuk a *Galilei* első befejezését — a tisztábbat, egyszerűbbet, igazabbat?

Nem sokkal halála előtt azt kívánta: ha új kiadásban jelennék meg a dráma, jelentessük meg mindkét befejezéssel. Ki-ki válassza azt, amelyik szíve szerint a valódi.

Azt hiszem: teljesítenünk kell végakaratát.

Teljesítenünk kell, mert éppen a *Galilei* (bármelyik negyedik felvonásával) ez a fullasztó korkot szí-

Almásy Angéla
(Pápai Textilművek)

Mini elnevezésű anyaga

szerepel a II. Ipari Textilművészeti Biennálén,
Szombathelyen

Kritika 1975/10

30. old.

Almásy Angéla

Textiltervező, részt vesz a kiállításon.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Almásy Angéla textiltervező, (Pápai Textilművek)

A szombathelyi kiállításon szerepelt „Mini" chevezésű farmeranyaga, mely a legkülönfélébb korosztálya gyerekeknek ajánlható. (említve)

Nagy Ildikó: II. Ipari Textilművészeti Biennálé. Kritika, Budapest, 1975. 10. 30. old.

Almásy Angéla, ipari t. tervező

L.: Droppa J.

Horváth T.: Ipari textilmű vénéti . . . 5.

Népszava, Bp. 1975. szept. 12.

Almásy Angéla, iparművész

L. Droppa Judit.

14.

– Hír.

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 7.

Almásy Angéla, Iparművész

L: Droppa Judit

–: III - Ipari Textilművészeti Biennálé 12.

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 19.

Almásy Angela
textiltervező művész

Alkotásaiból kiállitás nyilt a
Pápai Textilgyárban

NÉPSZAVA, 1977.augusztzs 7.
12.oldal

Közleményt
lásd Dreppa Judit cimszó
alatt

Almási Angela, a pápai textilgyár tervezője.
Köszegen a „Zwingerben" szálló tárlattal jelentkezett Droppa Judit textiltervező művész, akivel Almási Angela szövet anyagokat állított ki.

Művészeti magazin
1977. VIII. 25. 21'25 T V. D.

Almássy Balogh Pál

A Bpesti Történeti Múzeum kiscelli részlegében megnyílt kiállítás anyagából kitűnik, hogy Mátyás király alakja milyen erőnek foglalkoztatta a művészeket és érdekes az is, hogy milyen egyező, rokon formákkal mintázta meg Izsó Miklós, Almássy Balogh Pál a királyt. |említve|.

Losonci Miklós: Képzőművészétünk múltja és jelene a kiscelli múzeumban.
Népújság |Heves|, 1983. okt. 29. 6. old.

Almási Balogh Lóránd, építész. /1869-1945/.
Gerle János: Iskolaépítés a századfordulón.

4. Almási Balogh Loránd:
Játszó-szín a Bp. VIII., Mária Terézia (ma Horváth Mihály) téri óvodához

4

Magyar Építőművészet, 1987.3., 18-old.

ALMASI Balogh Lóránd építész

Óbuda, Gázgyár, 1914

MV. 1994/3. 168-169. ll

18. Részlet a munkáskatelepről (egykori kép a Kiscelli Múzeum fotótárából), tervezője: Almási Balogh Loránd

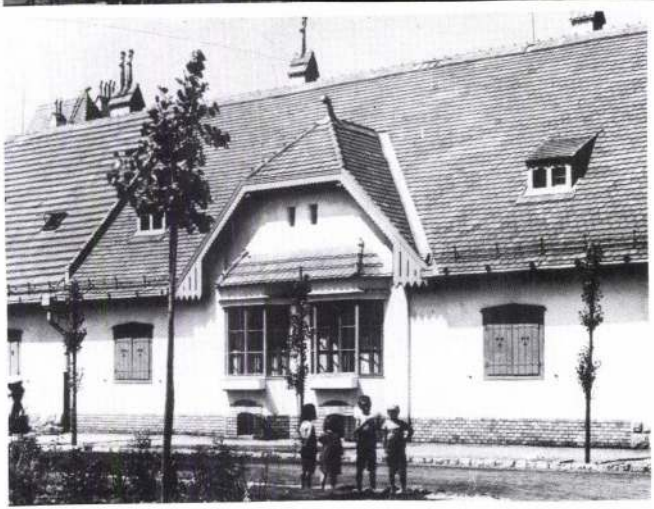

lió tonnáról a század végére 41 millió tonnára ugrott. A vasúthálózat ugyanakkor 636 ezer km-ről 2 millió kilométerre emelkedett.

Az időszak korai ipari üzemeire tömör tégla külső főfalak, legtöbbször fa fedélszé-

1. Verpelét, kovácsműhely

3. A selyemgombolyító udvara helyreállítás előtt (archív kép)

Almássy Balogh Pál,

A Pesti Történeti Múzeum kiscelli részlegében új, állandó kiállítás nyílt. Kitűnik az anyagból, hogy Mátyás király alakja, milyen erővel foglalkoztatta a műveszeket. – Érdekes az is, hogy milyen egyező, rokon formákkal mintázta meg Izsó Miklós, Almássy Balogh Pál és Arany János a királyt.

L. M.: Századunk üzenete.
Kisalföld, 1983. okt. 29. 8. old.

nagrova

Almássy Béláné

gróf Niczky Sára

festő

l. élet.

Szefeltlex. 416. l.

Almásy Denise grófne

Könyvkötő

lárd

Élet 1927 37. l.

gr. Almássy Dénesné Teleki Éva

Hóry László: "Amig egy mükedvelő arisztokrata hölgy igazi müvész lesz" cimmel ismerteti a müvész életét, tanulmányait, müveit. Rendszeresen látogatja az Akadémiát, ahol akt-rajzot tanul. Tempera festésre Istókovits Kálmán tanitja. Münchenben Heimann professzornál, Rómában Lipinszky professzornál folytatja tanulmányait. Három képét hozza a lap: Női portré, cim nélkül, egy arckép önmagáról, és egy rézkarc dr. Gergely Sámuelről. Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1936. márc. 21. X. évf. 13. sz. 6-8. lap.

M.D.K.

Gróf Almássy Dénesné

A lap "Dolgozó divatdámák" c. közleményében irja: "Almássy Dénesné nemcsak mint portrétista hires, hanem ismertté tette nevét kitünően rendezett aukciókkal is."

Szinházi Magazin, Bp. 1943. juni 21-27. VI. évf. 31. sz. 39-43. lap

Almássy Dénesné kiáll.Schilling Aladár rézkarcnyomó-mühelyében.1925.dec.

Magyar Müvészet 1925.583-584.o.
Kiállitások.

Almásy Denise grófnő

Bptaüb. 1940. szept

4 1942. jan.

Almásy Denise grófnő, II. Gábor
Áron-u. 34. 164-611

8

20.

Stengl Marianne

Győr műemlékei

Győr, 1932.

nincs meg

Tengeri kikötőt kap Svájc?

Nagyszabásu viziutat terveznek Velencétől Locarnóig

Az olasz és a svájci gazdasági szakembereket egyaránt régen foglalkoztatja már az a terv, amelyet néhány olasz mérnök vetett fel. A terv egyrészt közvetlen tengeri uthoz juttatná Lombardiát és Svájcot, másrészt viszont, csupán háromszáz kilométres vasutvonal közbeiktatásával *viziösszeköttetést létesitene az Adria és az Északi-tenger között.* A kérdéssel kapcsolatban a legutóbb a L'Illustré cimü, Lausanneban megjelenő svájci képes lap foglalkozik hosszabb cikkben, rámutatva a nagy előnyökre, amelyek ennek a tervnek a megvalósitásából Svájcra nézve származnának.

Megállapitja a lap, hogy a vasut és az autó legnagyobb tökéletesedése sem kapcsolhatja ki teljesen a vizen való szállitást, mert bár gyorsaságban felülmulhatja azt, a kihasználas és az olcsóság mindig a viziszállitás javára fogja billenteni a mérleget. Például a Rajna és Ems közötti csatorna évente *több mint 24 millió tonna szállitását bonyolitja le,* amit vasuton soha nem volna lehetséges. A viziuton való szállitás amellett különösen előnyös a nehézáruknál, mint amilyen a fa, az épitőanyagok, cement, ásványi anyagok, szén, továbbá a bor, petróleum, az olaj, gépek stb. esetében.

A szóbanforgó terv nem egyéb, mint az Észak-Olaszországot átszelő Pó-folyónak csatornává való kiszélesitése, illetve egy, aránylag rövidebb darabon teljesen uj csatorna létesitése, amely megfelelő nagyságu tengerjáró hajóknak egészen a Lago Maggioreig való behajózását tenné lehetővé. A Lago Maggiore északi csücskénél fekszik Locarno, amely ilyenmódon *tengeri kikötővé* és *fontos átrakodóhellyé* is változna. Locarnot ugyanis Basellel *a mindössze háromszáz kilométer hosszuságu Szent Gotthard-vasut köti össze,* Baseltől viszont az áru már ismét viziuton, még pedig a Rajnán folytathatja utját egészen a Északi-tengerig.

Az érdekes tervnek négy szektorát különböztetik meg a tervező mérnökök. Az első volna *Velencétől* a *Mincio* torkolatáig. Ez a folyó-rész a maximum 600 tonna sulyu hajók számára *már eddig is hajózható* volt. Igy tehát csak arról volna szó, hogy bizonyos szélesitést hajtsanak végre és a Mincio torkolatától északabbra fekvő Mantua megfelelő nagyobb kikötőt kapjon. Az uj csatorna *második szakasza* a *Mincio* torkolatától az *Adda* torkolatáig terjedne, amely utóbbi *Cremona* közelében van. A Po ezen az utszakaszon is hajózható volt már eddig is, csupán azonban a *maximum 300 tonna sulyu hajók* számára. Ezen a részen azonban máris dolgoznak azon, hogy a folyó medrét kimélyitsék s igy ezáltal nagyobb hajók számára is járhatóvá tegyék. Amint látjuk tehát csupán az ezután következő *harmadik szektornál* volna szükség arra, hogy *mesterséges csatorna létesüljön.* Bizonyos mértékig itt is megkönnyitené a munkálatokat, hogy egyideig követni lehet az Adda folyását, majd Milanotól északkeletre már ismét hozzá lehet kapcsolni azt a *Ticino* folyásához. Ez a mesterségesen épitendő csatornarész érinteni Milanót, Lombardia hatalmas ipari gócpontját, amelynek óriási fellendülést hozna, hogy gyártmányait közvetlen viziuton juttathatná el az Adriára és azon át az összes tengeri kikötőkbe. Milanót dél felől érintené ez a csatorna, amelynek ehhez a szakaszához, valamint a milanói nagy kikötő létesitéséhez szükséges terület már megis van. Az uj viziut *negyedik része* volna végül, amely a Ticino felső folyását követve a *Lago Maggioreba* végződik.

Az egész ut hossza Locarnótól Velencéig hatszáz kilométer volna. A költségei 250 milió svájci frankot tennének ki. Olasz vélemény szerint *öt évre* volna szükség a hatalmas arányu terv megvalósitásához. A csatorna méretei a következők volnának: szélessége a felső szinten *30 méter,* fenékszélesség *18 méter,* mélység *3 méter.* Ilyen méretü csatorna 6—700 tonna sulyu hajók számára is lehetővé tené, hogy elérjék Locarnót.

Olasz szempontból óriási jelentősége volna az uj viziutnak, egyrészt, mint már emlitettük, Milanóra való tekintettel. Megnagyobbitásra kerülne azonban Cremonának, Mantuanak és Ferrarának már meglévő kisebb befogadóképességü kikötője is.

Svájc szempontjából azonban szinte beláthatatlan jelentősége van ennek a tervnek. Mindenekelőtt a kis ország, amely, mint a „szárazföld foglya" szerepelt mindig, kiutat kapna a Földközitengerre. Közvetlen és saját hajói hozhatnák ezentul tehát távoli országok eddig vonaton érkező, Svájc számára nélkülözhetetlen nyersanyagait, a gabonát éppen ugy, mint a nyersolajat. Ugyanakkor a svájci ipar is nagyszerü kiuthoz jutna. Ugyanakkor rámutatnak Svájcban az ugyancsak előbb emlitett előnye is, ami a Locarno—Basel közötti rövid vasuti összeköttetésből származna s ami nagyobb áruforgalmat tenne lehetővé az Északi-tenger és az Adria között.

A locarno—velencei viziutnak egyik leglelkesebb előharcosa Olaszországban Franco *Marinotti* mérnök, aki több cikket irt már erről a kérdésről s aki kivivta azt is, hogy az olasz kormány ma már a *legkomolyabban foglalkozik a csatorna megépitésének tervével s előreláthatólag beleegyezését is adja hozzá.*

Ötvenötfokos forróságban menetelnek az olasz katonák Brit-Szomáli földjén

Graziani tábornok, az afrikai sivatagi hadviselés nagymestere, aki, mint tudjuk, az olasz-abesszin hadjárat folyamán megcsinálta a halálmarsot *Mogadiscótól Harrarig* s ezzel világrekordot állitott fel, az egyik római vezérkari ülésen a következőket jelentette ki:

— Uraim, az én külön hadjáratomhoz ne adjanak proviántmestereket, hanem magyar paprikát és kinint, töméntelen kinint! Ha ezeket megkapom, biztosithatom önöket, baj nélkül végzem el a rámbizott feladatot.

A tábornok összevásároltatta az egész római magyar paprikakészletet, lefoglaltatta egy vegyiszergyár egész kininraktárát, és igy indult *Olasz-Szomáliba,* ahonnan kiindulva, tönkreverte az abesszin törzseket és ezerszáz kilométert hatolt előre anélkül, hogy percre is feltarthatták volna.

A jelenlegi afrikai hadjárat egyik góca megint csak a *Szomáliföldön* van. Az európai háboruban csak a repülők küzdenek az elemekkel, a földön járó katonaság munkáját nem hátráltatja tulságosan a természet szeszélye. Szomáliföldön azonban nem gyerekjáték, hogy ezernyi, Európában nem is ismert veszély, akadály, hátrány áll az utjába annak, aki ott háborut visel. Kiszámitották, hogy egy afrikai katonai akciónál az emberveszteség legalább 10 százalékkal több, mint bárhol a civilizált országokban. Az afrikai háboruk, mint volt a bur háboru, vagy a szudáni hadjárat, a basuto és hottentotta-háboru vagy a szaharai Idegenlégió örökös harca, — igen nagy emberáldozattal járt s akik átélték, sokkal többet szenvedtek, mint katonabajtársaik az európai lövészárkokban.

Brit-Szomáliban az első s talán legnagyobb leküzdendő akadály a *borzasztó éghajlat.* Eltekintve attól, hogy a gyarmaton négyféle klimaréteg van, a legforróbbtól a leghidegebbig, igen csekély kivétellel számolni kell legalább 45 fokos hőséggel. Nem ritkaság, hogy az Indiai óceánról érkező szelek természete szerint egyik óráról a másikra *tiz fokra hül le a hőmérséklet,* hogy néhány órával *később 55 fokra hevüljön* fel. Ezt a hallatlan különbözetet az emberi test a legkülönfélébb reakciókkal fogadja. Tudnunk kell, hogy a gyakorlatban a legkellemetlenebb a 30—40 Celsius fok közötti hőség, amikor is a testben levő vizmennyiség párolgása kinozza az embert. De ötven foknál már nagyon ritkán izzadunk. Valami végzetes és nyomasztó kiesést jelent ez a meleg testi és szellemi szempontból egyaránt. Vannak, akik megsüketülnek tőle, vannak, akik nem tudnak beszélni, legtöbben semmiféle behatásra sem reagálnak, sőt volt rá eset, hogy olasz katonák észre sem vették, hogy sulyosan megsérültek. Az emberi idegrendszer kikapcsolódik ebben a hőségben s a test, mint valami párolgó, áttüzesedett katlan, kinlódik a roppant forróságban.

Brit-Szomáli egyike a föld legforróbb vidékeinek. A tengerparton az óceán rendkivül meleg és szeszélyes éghajlata, a belső vidékeken pedig a sivatagé érvényesül. A közben emelkedő magas hegyek fölött a kétféle levegőáramlás dominál és ezért a hágókban néha egész rendkivüli a hideg. Hadiszempontból ezek az adottságok csak hátrányt jelenthetnek. Utak nincsenek, mérföldkövek nem jelzik a távolságokat. Motorizált osztagokkal alig lehetséges az előrehatolás. Az ütegeket vagy emberi erővel, vagy lóháton kell szállitani. A lőszert karavánok viszik a csapatok után. A legnagyobb probléma ezenfelül a vizkérdés, mert eltekintve a hegyekben fakadó silány forrásoktól, Szomáli egész területén nincs tiz kutnál több s egyiktől a másikig néha többszáz kilométer a távolság.

A viz egyébként nem sokat segit a menetelő harcos szomján. Éppen az birja legtovább a sivatagi vándorlást, akinek a szervezete nélkülözni tudja a vizet. Aki sok folyadékot vesz magához a forróságban, annak a szivműködése katasztrofális mértékben befolyásolódik s nem tréfa, hogy a sivatagban az hal meg legelőbb, aki negyedóránkint szivja tele magát vizzel. A forróságban valóságos gyógyszer a citrom, mert egyrészt pótolja a vizet, másrészt vitamintartalmánál fogva megakadályozza a skorbut kifejlődését. *Graziani* tábornok csapatai egy hónap alatt két és negyedmillió citromot használtak el!

A gyarmati olasz hadseregben pompás beosztással élnek a katonák. Orvosi felügyelet alatt állanak, naponta háromszor vizsgálják meg őket. Reggelire gyenge feketekávét kapnak, néhány szem keksz pótolja hozzá a kenyeret. Délig nem esznek semmit, délben huskivonatból készült kevés leves, konzervfőzelék és minél több gyümölcs a diéta. Vacsora már csak napleszállta után van, ekkor bőségesen táplálják a katonákat, mert a gyomruk hajnalig feldolgozza a nehezebb táplálékot is. Csak ilyenkor kapnak hust vagy bort. Napközben gyenge pálinkát élvezhetnek csekély mennyiségben. Paprikát vagy citromot azonban korlátozás nélkül fogyaszthatnak napközben is. A minél erősebb paprika és a minél erőteljesebb dohányzás némileg konzerválja a garatot, a szájüreget és ellenállóvá teszi a szervezetet a roppant forrósággal szemben.

Ugyancsak nagymennyiségü csokoládét használ el a Szomáliban operáló olasz hadsereg. A csokoládéhoz azonban a szomjuságot oltó folyadék helyett mentolos készitményeket adnak. Tudnunk kell, hogy a sivatagban a katonák nemcsak menetelnek, hanem nehéz terhet is cipelnek. Tévedés lenne azt hinni, hogy a szellős öltöny alkalmas ott! Nem hiába viselik a szaharai idegenlégiósok a vastag posztóból készült zsakettszerü zubbonyt és nadrágot. A hófehér ruha bár visszaveri a napsugarakat, a hőség tartós elviselésére alkalmatlan viselet. A legfontosabb a fej védelme, különösen pedig a kisagy és nyakszirt eltakarása, ezért lóg az olasz sivatagi katonák sisakján hátul a vastag durva vászonból szőtt szalvétaféle, amely megvéd a hőgutától.

Még egy nagy kérdést oldottak meg a Brit-Szomáliban harcoló olaszok s ez: az alvás kérdése. Természetes, hogy a kiadós menetelések éjszaka történnek s a szomálii harcok is legtöbbször az éjjeli órákban zajlanak le. Éjjel ébren lenni, nappal pedig nem aludni lehetetlen. Nappal ugyanis a hiányzó árnyék teszi kizárttá a pihenést. Az olaszok három menetoszlopot állitottak egymás mögé. Az első oszlop éjszaka idején felvette a harcot, a másik kettő aludt. Megtörtént, hogy a harcolók a mélyen alvó bajtársak testén átgázolva rohamoztak s az alvók ebből semmit sem vettek észre. Csak hajnalban ébredtek fel s váltották le bajtársaikat, akik a következő éjszakán voltak sorosak az alvásban.

A sivatagi háboru tehát sokkal nehezebb, mint az európai hadviselés, sokkal nagyobb óvatosságot és előkészületet kiván. Ez az oka annak, hogy a hozzá nem értő közönség, lemérve a távolságokat Brit-Szomáliban, Kenyában vagy a Szudánban, tulságos lassunak tartja az előnyomulást, a szüneteket, a pihenőket. Afrikában minden az eleven ember ellen esküszik, legyen az ember, állat vagy növény, ellene vannak az elemek is. Aki tehát a sivatagban akar csatát nyerni, az ugyancsak ember legyen a talpán!

Zavaros éjszaka
TOLNAY * RAJNAY * PATAKY édes vigjátéka!
MA PREMIER: ROYAL APOLLO * CORSO * SCALA

BOLDOGASSZONY ANYÁNK,

régi nagy Patronánk idei ünnepét az őszbehajló nyár megtört ragyogása fogadja. Mintha csak fáradt szíveket és bűnbánó lelkeket üzne, korbácsolna a hideg szél: ugy gyülekszünk mindnyájan, reménykedő magyarok a Mennyei Királynő köré. A Nagyasszony homlokán biztató jel ragyog; a kilencszázéves szentkorona árasztja ki magából ezt a biztatást, hogy felemelje a kétkedőket és figyelmeztesse a vérmes álmok kergetőit, feléjük kiáltván az intő szózatot: in hoc signo vinces! Mert csak a szentkorona jegyében és jelében győzhet minden magyar reménység. Figyelmeztet azonban arra is, hogy csak igaz és tiszta ügy győzhet ezzel a jellel, mert ez a jel tiszta és igaz homlokot övez! Régi nagy Patronánk pártfogása csak igaz és tiszta ügyért küzdő magyarokat segit, csak azokat viszi előre, akik a nemzeti önismeret nagy tüzében megtisztultak s akik büneik sarától megszabadultak. Elgondolkoztatóan szép, ha őszintén megérezzük, mennyi szimbolum van abban, hogy a Boldogasszony ünnepének bünbánó énekével lépjük át a történelmi időknek azt a határvonalát, amely talán közelebb hoz — éppen e napokban — a magyar reménységek teljesüléséhez. Ezek a most következő napok pedig az ég ajándékai — és nem lennénk katolikusok, ha nem tudnánk, hogy az ég ajándékainak elfogadásához méltóvá kell tennünk magunkat. Ennek a módja és feltétele azonban az őszinte bünbánat. A gyászos tegnaptól elválasztó küszöböt csak egy megtisztult, szivében emelkedett, lelkében erős nemzet lépheti át. Erre tanit és erre int mindnyájunkat Patronánk idei ünnepe. S ha csakugyan ezzel a belső összeszedettséggel lépjük át a küszöböt és éljük át ezt a napot, — Boldogasszony Anyánk nem feledkezik meg „édes hazánkról" s az abban élő minden rendü-rangu, szegény magyarokról!

Kinevezés:

A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Ferencz* Ferenc győri állami gróf *Apponyi* Albert leánygimnáziumi rendes tanárt 1940 január 1-i hatállyal, *Wald* Leó Árpád munkácsi állami gimnáziumi, *Hrabár* Sándor ungvári állami gimnáziumi, *Mihály* Bálint losonci állami gimnáziumi, dr. *Starmann* Béla a rozsnyói premontrei gimnáziumhoz szolgálattételre beosztott állami gimnáziumi rendes tanárokat pedig 1940 julius 1-i hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapitott és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptette.

Előléptetéséhez gratulálunk!

További sikeres munkát és előrehaladást kivánunk, amelyben hűséges, megbizható segitőtársa lesz évtizedeken át kis Continental irógépünk. Ára mérsékelten szabott és közalkalmazottak kedvezményes fizetési feltételekkel, apró részletfizetésre vásárolhatják meg igen sok megbizható szaküzletben, vagy a vezérképviseletnél.

GOY és KOVALSZKY,
Budapest, V., Nádor-u. 11.

Eljegyzés:

Sziklai Sztán Szylvia és bölcsházi *Belházy* Ferenc jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Oláh Ilike és *Szücs* András jegyesek.

Házasság:

Kendi Finály Olga és *Lieszkovszky* András házasságot kötöttek.

Halálozás:

Konecsny János ny. lévai kir. járásbirósági főtiszt 69 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése f. hó 11-én volt a lévai köztemetőben nagy részvét mellett. Halálát özvegye és fia, *Konecsny* Ede gimnáziumi tanár és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Özvegy magyarbéli *Vörös* Sándorné született solymosi *Gyenes* Ninka 82 éves korában meghalt. Augusztus 15-én délután 4 órakor temetik a farkasréti-temető halottasházából. Engesztelő szentmiseáldozat 16-án reggel 7 órakor a krisztinavárosi plebániatemplomban.

Tyttmann Ferenc villanyszerelési vállalkozó 60 éves korában kinos szenvedés után elhunyt. Temetése csütörtök délután 4 órakor lesz az óbudai-temető halottasházából.

Krón Agoston, az Esterházy hercegi hitbizomány nyug. tanácsosa, szkv. százados aug. 12-én 72 éves korában elhunyt. Aug. 14-én d. u. temették a soproni Szent Mihály-temetőben.

— (A NEMZETI UJSÁG LEGKÖZELEBBI SZÁMA) a Nagyboldogasszony ünnepe miatt szombaton, augusztus 17-én reggel a rendes időben jelenik meg.

— (Orvosi hir.) Dr. *Hegyi* Zsigmond szabadságáról megérkezett és rendelését ujból megkezdte. V., Pozsonyi-ut 1. Telefon 115—860.

Helgoland: ötven éve német birtok

Az egész német sajtó nagy cikkekben számolt be arról, hogy ez év augusztus 10-én volt ötvenedik évfordulója annak, hogy a német flotta *Deinhard* admirális vezetésével megszálló csapatokat tett partra Helgoland szigetén és a német császár ünnepi istentisztelet után Helgolandnak Németország részéről történt birtokbavételét kimondotta. Egy nappal előtt átadta az utolsó angol kormányzó az ügyek vezetését Von *Böttticher* német államtitkárnak. A sziget akkor csere utján került Németország birtokába, amennyiben annak ellenértékeképpen *Zanzibart*, *Wittut* és a mai angol Keletafrikából *Szomáliföldet* adták át Angliának.

Helgoland szigete a századok folyamán többször cserélt gazdát. A XIV. században Északfrizország és a hozzátartozó sziget is örökösödés utján a Schleswig hercegség birtokába jutott, majd ugyanilyen uton 1714-ben a *Gottorpi* hercegek révén Dániáé lett. A napoleoni háborukban, 1807-ben Anglia elvette a dánoktól és az 1814-es kievi békében a maga számára biztositotta.

Az 1890-es csere nagy port vert fel Németországban s az akkori kormányt számos támadás érte ezért. *Caprivi* akkori birodalmi kancellár tulajdonképpen baráti ügyletet akart Angliával kötni, sem mint katonai előnyt szerezni ebből a cseréből. Sokan mondották azonban Németországban, hogy a csere nem volt egyenértékü. Különösen a hadsereg és a haditengerészet ellenezte a cserét. Azt is mondották ezek, hogy nem valószinü, hogy Helgolandot ellenséges haderő bármikor is blokád-támaszpontnak használhatná föl. Másrészt viszont Angliában éppen ilyen éles birálatok hangzottak el az akkori angol kormánnyal szemben, az angol ellenzék véleménye szerint ugyanis Anglia járt rosszul a cserével.

Egyébként a világháború alatt beigazolódott, hogy katonai szempontból valóban nincsen a szigetnek tulzott jelentősége. Osztozott más tengeri erődök sorsában, még csak lövéshez sem jutott, vagy legalább is hatékony beavatkozáshoz nem. Egyedül 1914 november 24-én nyilt volna erre mód az első angol előretörés idején, a távolság azonban még ekkor is tul nagy volt. A világháboru végén, mint ismeretes, a versaillesi szerződésben a helgolandi erődítmények szétrombolása is ki volt kötve. Azóta természetesen már ismét megerősitették és néhány légitámadást is intéztek már ellene.

— (Eltemették gróf Almásy Dénest.) Szerdán temették el országos részvét mellett a kétegyházi családi sirboltban id. gróf *Almássy* Dénes valóságos belső titkos tanácsost, volt főrendiházi és felsőházi tagot, Sarkad örökös urát. Az *Almássy* grófi nemzetség tagjain kivül résztvett a temetésen a rokon gróf *Károlyi*, *Wenckheim*, *Pongrátz*, *Inkey*, *Széchenyi*, *Keglevich*, *Esterházy*, *Woraczicky*, *Erőss* családok több tagja, *Lindenberger* János apostoli kormányzó, báró *Apor* Vilmos gyulai apátplebános, *Reibel* Mihály és *Szemere* Béla országgyülési képviselők, *Baranyai* Jusztin egyetemi tanár, *Klivinyi* Géza pápai prelátus, a környékbeli papság nagy számban, valamint Békés vármegye és Gyula város népes küldöttségei. Békésvármegye és Gyula város nevében dr. *Beliczay* Miklós főispán, Kétegyháza község nevében pedig a főjegyző mondott bucsubeszédet. A temetési szertartást dr. *Martin* Aurél apátplebános pápai prelátus végezte nagy papi segédlettel.

— (HÁZIASSZONYOK, FIGYELEM!) A földmivelésügyi miniszter augusztus 19-ére, hétfőre az ország egész területére a hustalan napok tartására vonatkozó korlátozásokat felfüggesztette.

— (120.000 pengő államsegélyt kér Halas.) Kiskunhalas város képviselőtestületének közgyülésén beszámoltak arról a rendkivüli csapásról, ami a várost az idén a viz miatt érte. A város határában 1100 gazdának 20.000 hold szántó, 5000 hold kaszáló ingatlana került viz alá s mintegy *6000 hold szőlő teljes termését vitte el a peronoszpora. A halasi gazdák kára eléri az ötmillió pengőt.* Miután igy az adók behajtása nagyrészt lehetetlenné vált, a közgyülés elhatározta, hogy 120.000 pengő államsegélyt kér a belügyminisztériumtól, mert különben a város nem tud fizetési kötelezettségeinek eleget tenni.

— (A 2000 éves ujság) a cime a Magyar Sajtó legutóbbi számában *Révay* József pompás vezetőcikkének, amelyben bejelenti, hogy az ujságirók nagy ünnepet tarthatnak 1941 január 1-én. Ekkor lesz ugyanis 2000 éve, hogy Julius Caesar megalapitotta az első „napilapot". A már megszokott gonddal összeállitott szaklap közli ezután a legujabb kamarai határozatot az ujságirójelöltek képzéséről, vizsgakötelezettségéről és a rendkivüli fegyvergyakorlatra behivott ujságirók illetményeiről. Fontos közleményeket találhatnak az érdekeltek a kamara beszerzési csoportjának működéséről. Megtaláljuk benne a *Rákosi* Jenő ujságiró dijra hirdetett nyilvános pályázat feltételeit is. A kamarai hiradó gondosan összeválogatott hiranyaga egészíti ki még a *Magyar Sajtó* legujabb számát, amely *Gáspár* Jenő, az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-főtitkára szerkesztésében jelenik meg minden hónap 15-én.

— (Országzászló őrség.) Csütörtökön, Nagyboldogasszony ünnepén az *Országos Központi Katolikus Legényegylet* szakasza teljesit őrszolgálatot az Ereklyés Országzászlónál. Déli 12 órakor az országos postászenekar kiséri a csapatot őrségváltásra és adja a Szabadságtéri térzenét.

— (A budapest—berlini uj repülőjárat menetrendje és dijszabása.) A Magyar Légiforgalmi R.-T. közli, hogy a Budapest—Bécs—Boroszló—Berlin között csütörtökön meginduló uj repülőjáratot további intézkedésig kizárólag a Magyar Légiforgalmi R.-T. saját gépeivel fogja üzemben tartani. A gép hétköznaponként reggel 7 óra 45 perckor indul Budapestről. A repülőtérre a Társaság V., Dorottya-utca 7. szám alól 7 órakor autóbuszon szállitja az utasokat. A menetdij Budapestről Bécsbe 40 pengő (oda-vissza 72 pengő), Boroszlóba 127 pengő (oda-vissza 228.60 pengő), Berlinbe 185 pengő (oda-vissza 333 pengő). A repülés időtartama Budapestről Bécsbe egy óra. Mivel Németországban nyári időszámitás van érvényben, a bécsi érkezés időpontja 9 óra 45 perc. Boroszlóba a gép 11 óra 40 perckor, Berlinbe 13 óra 30 perckor érkezik meg. Berlinből visszaindul 14 óra 15 perckor, Boroszlóból 16 óra 5 perckor, Bécsből 18 órakor és Budapestre érkezik ugyancsak 18 órakor, mivel itt a normális középeurópai időszámitás van érvényben.

— (Egymillió százhuszezer pengő eddig a Magyar Vöröskereszt országos gyüjtése.) A Vöröskereszt javára megindult országos gyüjtés eddig elért eredménye kétségtelenül bebizonyitotta, hogy a társadalom minden rétege — de különösként a vidék — átérezte a kérés nagy jelentőségét és szivesen hozott áldozatot. A mai rendkivüli időkben — amikor sötét viharfelhők szántják végig Európát — különösen nagy fontossággal bir a társadalom megértő támogatása, mert a Magyar Vöröskeresztnek — még a legnagyobb áldozatok árán is — fel kell készülnie, hogy adott esetben teljesiteni tudja a mindenkit egyaránt érintő kötelességeit. A Magyar Vöröskereszt folyamatban lévő országos gyüjtése a mai napig *1,120.000 pengőt eredményezett.*

— (Változás az étkezőkocsik közlekedésében.) A Magyar Országos Tudósító jelenti: A MÁV igazgatósága közli, hogy a Budapesti déli pu.-ról 7 óra 20 perckor induló 1202. számu és ellenirányban 23 óra 22 perckor érkező 1201. sz. vonatokkal Budapest déli pu.—Murakeresztur között rendszeresitett étkezőkocsi augusztus 15-től kezdve Budapest déli pu.—Paragerskő között közlekedik.

— („A márka ázsiója".) Ezzel a cimmel irt érdekes cikket az *„Uj Gazdaság"* legutóbbi számában *Siebert* Gyula, a lap felelős szerkesztője. Rámutat arra, hogy sokáig bizalmatlanul fogadták a pénzelmélet emberei az első német pénzügyi intézkedéseket. Később azonban meglepetést keltettek Németország pénzügyi sikerei és közgazdasági eredményei. Nemcsak a munkanélküliséget szüntette meg, óriási közmunkákat végzett, uj városrészeket és ipari üzemeket teremtett, hanem egyidejüleg a legnagyobb fegyverkezést is végre tudta hajtani. És mindezt arany és devizák nélkül varázsolta elő Németország. A cikkiró részletesen foglalkozik Walter *Funk* német gazdasági miniszternek azzal a kijelentésével, hogy a jövőben a német birodalmi márka *dominálo szerepet tölt be az európai pénzrendszerben.* Tény az, hogy annak ellenére, hogy Németországban a devizagazdálkodás összes gátlásaival ma is fennáll, a német márka viszonya más európai valutákhoz képest máris lényegesen megváltozott. Sem a frank, sem a hollandi forint, de az angol font sem azok az értékálló fizetési eszközök többé, amilyeneknek az uj háboru kitörése előtt hirdették őket. Az is bebizonyosodott, hogy azok a kliring- és elszámolási egyezmények, amelyek hosszu ideig csak a kereskedelmi forgalom szükségszerü segitőeszközeinek látszottak, sokkal nagyobb termelő erővel birnak, mint a régi aranyvaluták, melyeknek fedezetében annyira biztak. A német nép dinamikus elszántsága megmutatta, hogy a világot nem lehet többé pusztán a pénz hatalmával kormányozni. Nem az élettelen arany, hanem az élő munka a hatalom alapja és biztositéka. A német márka ázsióját — fejezi be a cikkiró — már nem lehet kicsinyes érvekkel és elfogult mellébeszéléssel kétségbevonni és elvitatni.

— (Pincetüz.) Szerdán este a Nagymező-u. 3. számu épülethez hivták ki a tüzoltókat. A ház pincéjének egyik tüzelőszerkamrájában füst gomolygott. Mint később megállapitották, az ott felhalmozott nagymennyiségü szén öngyulladás következtében gyulladt ki. A tüzoltók negyedórai munkával eloltották a veszedelmessé válható tüzet.

Használt és u butorok nagy választékban
Hálók, ebédlők,
kombinált szobák részletre olcsón.
Révész László ANDRASSY-UT 60. (Csengery-utca sarok)

— (Erős földrengés Japánban.) *Tokióból* jelentik: A központi földrengésjelző intézet az elmult éjszaka Nyugat-Japánban erős földrengést jelzett. Az okozott kárról eddig még nem érkeztek jelentések. A földrengés fészke a Simausfélszigeten levő Hinomisaki hágótól északnyugatra 60 kilométerre van.

— (Klempa Károly: II. József látogatása Keszthelyen.) A „kalapos király", hiven kora többi uralkodóinak szokásához, tizesztendős uralkodása alatt többször beutazta a gondjaira bizott birodalmat s annak sokszor legtávolabbi zugába is ellátogatott. II. Józsefről tudjuk, milyen nagy gonddal készült az uralom átvételére s mihelyt trónra léphetett, milyen szenvedélyes lázzal fogott hozzá a korhadt monarchiának a felvilágosodás eszményi jegyében való gyors átalakitásához. A fiatal császár sokat utazott és utazásainak minden tapasztalatát, megfigyelését feljegyezte. A keszthelyi levéltár érdekes adatokat őriz a császár 1770-ik évi látogatásáról, amikor II. József a Zalamegyében állomásozó darmstadti ezred felett diszszemlét tartott Keszthelyen. Az érdemes szerző kis tanulmányában ezeket a levéltári adatokat és feljegyzéseket dolgozta fel s művében ezzel kapcsolatban a városka egykoru viszonyairól is érdekes képet fest. Egy XVIII. századbeli magyar kisváros polgárembereinek mindennapos élete, gondja és törődése bontakozik ki e könyv lapjain. A szerző emliti meg egyébként egyik helyen azt, hogy II. József keszthelyi látogatása alkalmából teljes érdeklődéssel fordult a Balaton felé s az ő látogatása jelzi tulajdonképpeni kezdetét annak a korszaknak, amely a Balatont „felfedezi" az utókor számára.

Budapesti lóversenyek

Csütörtök, augusztus 15.

Nagyboldogasszony mai ünnepnapján érdekes versenyek lesznek Budapesten. Az *Augusztusi handicap* áll a program központjában nagyszámu nevezéssel és jól sikerült sulykiegyenlitéssel. Éppen ezért a valószinü győztesre határozottan rámutatni alig lehet. A közeli esélyek közül *Admiral*, *Virtus II.*, *Mitugrálsz*, *Őszirózsa II.* és *Senoritas* azok a krekkek, amelyekre leginkább gondolunk. A többi futam is nehéz feladat elé állitja a tippelőt. Talán segitségünkre jön a szerencse a következő tippeléssel:

I. *Ezüstróka—Kigyó—Csáklyás*
II. *Try Well—Bogáncs—Ezredes*
III. *Quebec—Maradi—Brigi*
IV. *Admiral—Mitugrálsz—Őszirózsa II.*
V. *Barcarola—Vendetta—Tiwa*
VI. *Gordonka—Albatros—Kaloria*
VII. *Ipolyság—Barbara—Virulj*

Uj élet felé

vezet vitéz Bonczos államtitkár utja. Az árvizsujtotta földek felől lassan eltünt a rémület s a pusztulás képe, uj magyar fészkek épülnek, uj tüzhelyek. Az árvizkormánybiztos dunántuli látogatásáról közöl szenzációs riportot a Képes Krónika legujabb számában, amelyet most is Európa eseményeiről vezet be érdekes világhiradó. Tiz éves a Gyöngyös Bokréta, Wagner Richard városa, a pesti kabaré, készülő magyar filmek, athéni divatlevél, a száz éves Makart, szinház, film, sport, társaság, humor, teljes rádióműsor — mindezt megtalálja az olvasó a legnépszerübb magyar hetilapban, amelynek cikkeit ezuttal Endrődi Béla, Tóth László, Nagyrévi György, Szepes Béla, Pásztor József, Toldalaghy Pál, Szenthegyi István és Ijjas Antal irták.

ÁRA 20 FILLÉR

Szerkeszti: KOLBA GYULA

LELEPLEZTÉK A HŐSI HALÁLT HALT RENDŐRI RIPORTEREK EMLÉKTÁBLÁJÁT A FŐKAPITÁNYSÁG SAJTÓIRODÁJÁBAN. A baloldali felső képen Gáspár Jenő, a Sajtókamara igazgató főtitkára a Sajtókamara képviseletében beszél a tábla előtt, az alsó képen Török János rendőrfőparancsnok és dr. Bozzay Gyula főtanácsos az ünnepségen, a jobboldali képen Lovik Károly beszél az Ujságíró Egyesület nevében

Megoldódott a Maginot-vonal elfoglalásának rejtélye

Zürich, augusztus 13

A *Neue Zürcher Zeitung* közölte az amerikai United Press főmunkatársának, Howard Smithnek a cikkét, amelyben az amerikai hírlapíró a *Maginot-vonalban tett látogatásáról számol be.* Miután a világsajtó már sokat foglalkozott a bevehetetlennek tartott erődvonal sorsával és meglepően gyors német áttörésével, a lap megjegyzi, hogy a teljesen elfogulatlan amerikai hírlapíró szemtanuleírása különlegesen érdekes lehet.

— Azok közé a kevesek közé tartoztam, — írja cikkében Howard *Smith* — akiknek a német hadvezetőség módot nyujtott arra, hogy személyes tapasztalat alapján véleményt alkossunk a Maginot-vonalról és annak áttöréséről. A vonal jelentékeny részét mutatták meg nekünk, alkalmam volt beszélni német szakértőkkel olyan tüzértisztekkel és gyalogos katonákkal, akik *maguk is résztvettek a vonal elleni rohamban,* valamint

szabadon beszélhettem az erődök foglyul ejtett francia tisztjeivel és legénységével, akik még most is az erődökben tartózkodnak,

hogy bizonyos technikai lebonyolításnál a németek segítségére legyenek.

— Egybehangzó elbeszéléseikből megállapithattam, hogy *a németek heteken át egyenletesen, nem nagyon erős tüzérségi tüzzel tapogatták ki a Maginot vonal rajnai szakaszának erejét.* Amikor megállapították, hogy a franciák választüzelése a Breisach környéki szakaszon, a Kaiserstuhl magasságában aránylag nem nagyon erős, a legnagyobb titokban és a leghagyobb gyorsasággal *óriási tüzérséget vontak össze a környező erdős lombokon.*

— Június 15-én reggel 10 órakor, amikor sürü köd takarta az egymással szemben húzódó erődvonalakat, *a titokban felvonultatott tüzérség rendkívül heves ágyuzásba kezdett.*

Mielőtt a franciák meglepetésükből magukhoz tértek volna, a német páncéltörő és betontörőágyúk már ökölnyi lyukakat szakitottak az erődök páncéltornyain és betonfalain.

Lisztté őrölve leomlanak a betonfalak

A nyolccentiméteres német légelhárítóágyúk, amelyeket közvetlenül a betonerődítményekre irányitottak, *úgy összemorzsolták a betonanyagot, mintha közönséges homokkő lett volna.*

Mindez összesen húsz percig tartott. Mielőtt még a francia nehéztüzérség ellentüzet nyithatott volna, *a védők első vonala már tönkre volt téve és ágyúik kénytelenek voltak elhallgatni.*

Az első erődvonal betonfalainak jelentős része lisztté őrölve omlott a földre és a méteres réseken át kényelmesen be lehetett látni a francia blokkházak belsejébe.

A páncélkupolák olyan látványt nyujtottak, mintha valami gigászi állat *kettéharapta volna őket.*

— Ez volt az a pillanat, amikor a Rajna rejtett öbleiben készenlétben tartott német gyorsnaszádok és rohamcsónakok válogatott legénységükkel elindultak a túlsó partra. Ezek a rendkívül gyors járművek a Rajnán, amely itt 200 méter széles, *14 másodperc alatt keltek át.* A francia csapatok és a tüzérek becsületére legyen mondva: a rettenetes erejű német zárótüz ellenére *erősen lőtték a német átkelőket* és nem egy rohamcsónak már a francia part közelében elsüllyedt, vagy darabokra szakadt.

— A német támadás frontjának szélessége mindössze 7—8 kilométert tett ki. Ezen a keskeny darabon azonban teljes erejével megmutatkozott, hogy milyen a modern villámháború.

A német roham valósággal elsöpört minden ellenállást. A németek gyalogsági és tüzérségi erősítéseinek hullámai egymást követték.

Ennél az akciónál *egyetlenegy tankot vagy páncélos járművet sem alkalmaztak és a légi haderő is alig avatkozott bele a küzdelembe.* A rohamcsapatok mögött átkelő utászok *meglepően rövid idő alatt pontonhidakat vertek a Rajnán* és mialatt a támadóoszlop éle 15 kilométer mélyen belefúrta magát a védők vonalába, ezeken a hidakon át *ömleni kezdett az egymást követő rohamszázlóaljak tömege.* Az egyik oszlop azonnal Strassburg felé fordult és a várost *szinte puskalövés nélkül foglalta el.* Ezzel biztositva volt a cél: a Maginot-vonal erődeinek hátába kerültek. Ettől számított nyolc napon belül *a szakasz csaknem minden erődítése német kézre került.*

A francia tüzérség tehetetlen a Siegfried-vonallal szemben

— A Maginot-vonal néhány gyengeségét saját szememmel állapitottam meg. Mindenekelőtt láttam, hogy

a beton, amiből készültek: épületek és hidak készítésére alkalmas volt, de nem tudott ellenállni a modern tüzérségi tüznek.

Az egyik rajnai hídon állva, saját szememmel láttam, hogy *míg a francia beton a német ágyúzás hatása alatt porrá málott, a szemben elhuzódó német Siegfried-vonal betonfalai a francia gránátok nyomán csak karcolásokat mutattak, de sehol át nem szakadtak.*

— Saját szememmel láttam, hogy a franciák a vasbetont úgy készitették, hogy *a betonmasszába mintegy ötnegyed centiméter átmérőjü kerek vasrudakat ágyaztak bele.* Ezeknek szilárdsága nem volt megfelelő. *A német erődök betonfalait acélgerendákkal és vasúti sinekkel erősitették meg.*

— Súlyos hibája volt a francia erődöknek, hogy *csak előre és kétoldalt tudtak tüzelni, hátrafelé nem.* Az erődök legnagyobb részét nem szerelték fel forgatható tornyokkal.

A homlok- és oldalfalak három méter vastag betonból készültek, míg a hátsó falak csak ötnegyed méter vastagok voltak.

Minthogy azonban egy erődlánc csak olyan erős, mint leggyengébb pontja, *a németek hátulról támadták meg az egyes erődöket és aránylag könnyen bántak el velük.* Súlyos hibának bizonyult az is, hogy a nagyobb művek, amelyek négy-öt, sőt több erődítésből álltak, úgy készültek, hogy *csak egyetlen keskeny ajtón át lehetett oda bemenni vagy onnan kijönni.* A németek egész sor erődöt úgy foglaltak el, hogy *egyszerűen ezt a bejárati »bunkert« foglalták el.*

— A legfontosabb szempont szerintem mégis lélektani volt. A francia hadsereg kizárólag defenzivára rendezkedett be és igy *alul kellett maradnia a támadó szellemű, támadásra kiképzett német csapatokkal szemben.*

A burgonyáról

volt szó megint a főváros közigazgatási bizottságának tegnapi ülésén. Mostanában többször és többet beszélnek róla, mint régebben. Nem baj. Sőt, ellenkezőleg: csak tartsák állandóan napirenden ezt az igazán fontos és közérdekű témát. Essék csak szó róla mennél sürűbben, hiszen maga a krumpli is szinte naponta asztalunkra kerül. Mindenféle formában, hol mint körítés, hol mint főétel, anélkül, hogy megúnnánk. A burgonya legnélkülözhetetlenebb tényezője minden budapesti háztartásnak. A kenyér mellett a legszükségesebb népélelmiszer, valóságos második kenyér. Sütve, főzve, télen, nyáron egykép ízes, tápláló része ebédünknek és vacsoránknak. Legkivált télen — amikor a zöldfőzelékek már fogytán vannak — jut a szó szoros értelmében életbevágó szerephez ez a magyar földi gesztenye a főváros közélelmezése terén. Ilyenkor derül ki igazában: micsoda Isten-áldás, milyen tökéletes, az eredetivel csaknem egyenrangú kenyérpótlék a krumpli, vagy hivatalos-komoly nevén burgonya. Hála a Gondviselésnek, termett belőle elég az idén. Alig pár napja lépett életbe az a hatósági rendelet, amely szerint — ép a bő burgonyatermésre való tekintettel — ezentúl még a mindennapi kenyerünket is krumplival kell megdagasztani és ízletesebbé tenni. Megnyugodva hallottuk hát a polgármester megnyugtató kijelentését a közigazgatási bizottság ülésén arról, hogy a főváros téli burgonyaellátásának biztositására minden intézkedést idejében megtesz a hatóság, nehogy fennakadás álljon be a budapesti élelmiszerpiacon a krumplifogyasztás körül. Igaz, — mondotta a polgarmester, — hogy egymillió lakos *teljes* burgonyaellátását talán éppúgy nem tudja garantálni a főváros, mint a *teljes* tüzelőszükséglet fedezését, a lehetőséghez mérten azonban mindkét esetben megtörténik minden *előrelátó* gondoskodas. A jószándék tehát megvan s hisszük, hogy annak körültekintő lelkiismeretességét és komoly erőfeszitését siker is fogja koronázni. Nem lesz hiány télen sem Budapest krumpliellátása körül, még ha mingyárt a tavalyihoz hasonló irgalmatlan-hosszú tél keservés megpróbáltatásai várnának is ránk. — amitől az ég óvjon bennünket. Reméljük és bizunk benne, hogy a mi áldott »második kenyerünk« a jövő télen sem fog hiányozni egy napra sem a fővárosi ember asztaláról. Sem a gazdagokéról, sem a szegényekéről.

Kibérelte a szomszédos üzletet, hogy falbontással kirabolja a váciutcai szűcsüzletet

Hétfő délelőtt óta a főkapitányság bűnügyi osztályának betörésekkel foglalkozó egész detektívcsoportját mozgósította dr. *Szrubián* Dezső rendőrfőtanácsos, detektívfőnök, hogy kézrekerüljenek az utóbbi idők egyik legnagyobbstílű betörésének tettesei.

Tegnap délben értesítették a főkapitányságot a *Váci*-utca 13. számú házban levő ismert belvárosi szűcsüzlet, a *Deák és Horváth* cég tulajdonosai, hogy üzletüket falbontó betörők kifosztották és hozzávetőleges becslés szerint

100.000 pengő értékű szőrmeárut vittek magukkal.

Rendőri bizottság érkezett a helyszínre, ahol kiderült, hogy körmönfont trükkel fosztották ki az ismeretlen betörők a belvárosi szőrmeüzletet, amely a Váci-utca és a Régiposta-utca sarkán áll. Az érdekes az volt, hogy a szőrmetolvajok nem a betörővilágban szokásos módon, a pincén keresztül bontották ki a nagy szűcsüzlet falát, hanem *fantasztikus szélhámosság segítségével.*

A vizsgálat és kihallgatások alapján kiderült, hogy még pénteken reggel megjelent a Váci-utca 13. számú ház gondnokánál egy 50 év körüli nő. *Holländer* Renée szolnoki régiségkereskedőnőnek mutatkozott be és a Deák és Horváth-féle szűcsüzlettel szomszédos, régipostautcai frontra eső üres üzlethelyiség iránt érdeklődött. Kijelentette, hogy

régiségkereskedést szeretne berendezni az onnan elköltözött Magyar Bolt helyén és az üzletet kivenné.

Meg is kötötték még aznap az adásvételi szerződést és a jófellépésű, elegáns »dáma« 100 pengő foglalót adott.

Szombaton reggel — ez már a rendőrség megállapítása szerint a bűnügy érdekes fordulata — 25 év körüli fiatalember jelentkezett a váciutcai ház házfelügyelőjénél, mint *Holländer* Renée küldöttje azzal, hogy villanyt kell *szerelnie az üzletben* és egyéb szerelési munkákat is kell végeznie, mert az *üzlet 15-én már meg is nyílik.* Semmi feltűnő nem volt a szerelő megjelenésében, mert magával hozta a Holländer Renéenek pénteken a gondnok által átadott üzletkulcsokat is. Kis táskájával bevonult az üzlethelyiségbe, szerelőöltönybe bujt és *dolgozni kezdett.*

Később, történetesen éppen akkor, amikor a házfelügyelőné csupa érdeklődésből be akart menni az üres üzlethelyiségbe, *izgatottan lépett ki onnan a fiatal szerelő és létrát kért kölcsön a házmesternétől.* Az elköltözött cég cégtábláit szerelte le, majd visszavitte a létrát a házfelügyelőnének, aki később annyit látott, hogy *kis tolókocsin szekrényt is hoztak az üzletbe.* Ezt a szekrényt a rendőri bizottság ott találta közvetlenül az üres üzlethelyiség üvegajtaja közelében.

A szerelő állította oda, hogy ezzel is mintegy falat építsen nagy munkája eltakarására. Az üzlethelyiség belső részén bontogatta ugyanis szerszámaival a falat szombaton egész délután.

Munkájában senki sem háborgatta, mert a belvárosi üzletek víkendórája ekkor már megkezdődött. A Deák és Horváth féle szűcsüzlet is zárva volt és a veszedelmes betörő csendben dolgozott.

A házfelügyelőné — mint vallotta a rendőri bizottság előtt — azóta, hogy a létrát visszakapta és a szekrény érkezésekor látta az üzlet előtt a szerelőruhás fiatalembert. *többé nem is nézett »a munka« tájára,* azt sem tudta, mikor ment el szombaton este Holländer René megbizottja. Annyi bizonyos, hogy miután a falon alkalmas rést vágott a fiatal szerelő, valószínüleg még este, kapuzárás előtt

a betörők a legnagyobb nyugalommal hordták ki a szűcsüzlet árukészletének nagyrészét.

Az üres bolthelyiségnek a régipostautcai kapubejáratától balra, alig néhány lépésnyire a kaputól, van egy mellékajtaja is: a kapualji kijárat. Minden bizonnyal *ezen keresztül szállították el zsákmányukat:* tíz darab perzsabundát, körülbelül 20 ezüst- és kékrókát, ugyanennyi nercet, több hermelin-keppet és körülbelül 260—270 darab perzsabőrt. A Váci-utca és a Régiposta-utca szombat esti forgalmában fel sem tünhetett senkinek, amikor kirámolták a vakmerő betörők az üzletet.

Ugyszólván néhány lépésnyire van a Régiposta-utcából nyíló szűk és csendes Aranykéz-utca. A megállapítás szerint *itt várakozhattak a szerelő tettestársai.* Az is lehet, hogy autótaxival, vagy nem is egy, hanem több taxival, mégpedig bizonyos időközökben, aszerint, hogy mekkora csomag érkezett. A rendőrség azt is valószínűnek tartja, hogy nem is ugyanazon pontról indultak el a szőrmerablók zsákmányukkal, hanem kerülve a feltűnést, mindig a Belváros más-más tájáról.

A házmesternét beidézték a főkapitányságra és itt fellapozták előtte a bűnügyi nyilvántartó fényképalbumát, de az album hiába tárult fel:

egyik betörőben sem ismerte fel a titokzatos szombati szerelőt, vagy Holländer Renét, a foglalóval dolgozó »üzletbérlőt«.

A betörővilág igen sok tagja a rendőrség szorgos munkájának eredményeképpen már régóta lakat alatt van, részint a toloncházban, részint internálásban, így pillanatnyilag szinte lehetetlennek tűnik, hogy régi betörők lennének a váciutcai szőrmerablók. Mivel azonban előfordult már az is, — bűnügyi történetek tapasztalatai alapján — hogy *egyes veszedelmes bűnözők a fogházból utasítják szabadonlevő, sőt néha még büntetlen előéletű társaikat,* valószínűnek látszik, — és a detektívek is ebben az irányban is kutatnak — hogy ennél a 100.000 pengős szőrmerablásnál is hasonló módon dolgoztak a nagystílű szélhámosok.

A rendőrség egyébként kéri a főváros közönségét is, hogy ha bármilyen adata, vagy tapasztalata lenne a Deák és Horváth-féle szőrmekereskedés kifosztásával kapcsolatban, jelentse ezt a főkapitányságon Tárnoky kapitánynál.

A csanádi egyházmegye új püspöki helynöke

Dr. *Glattfelder* Gyula csanádi püspök legújabb pásztorlevelében közli papjaival, hogy *Raskó* Sándor pápai prelátust a csanádi egyházmegye általános püspöki helynökévé nevezte ki. Ugyanekkor a megyés főpásztor pályázatot hirdet a szegedbelvárosi plébániai javadalomra, amelyet eddig a püspöki helynökké kinevezett *Raskó* Sándor töltött be.

Gyerekbélyegzővel gyüjtött egy szélhámosnő

Igen sok panasz érkezett az utóbbi időben a főkapitányságra magánosok és üzlettulajdonosok részéről egy fiatal, jólöltözött leány ellen, aki a *Rókus-kórház szegényeinek gyüjtött és közönséges iskolai füzetbe iratta az adományozókkal a nyugtázást,* önmagát pedig gyanús igazolvánnyal igazolta, mit hivatalos gyüjtő személyt.

Egy detektív tegnap a személyleírás alapján felismerte és *igazolásra szólította fel a Rókus-kórház szegényeinek fiatal istápolóját.* Kiderült, hogy az önmaga által kiállított igazolványon *a játéküzletek ismert gyermekposta-bélyegzője volt a hivatalos pecsét.* A fiatal nő mindenütt *Somosi* Ida közgazdasági egyetemi hallgatónőnek mondotta magát, kihallgatásakor azonban megállapították, hogy *Szőke* Ida büntetett előéletű állásnélküli 24 éves nő, akit *csalásért egyszer, csavargásért pedig többször is elítéltek.* Őrizetbe vették és a toloncházba utalták internálási eljárásra.

Gróf Teleki Mihály földművelési miniszter vasárnap Berlinbe utazik

Berlin, augusztus 13

Jólértesült politikai körökben úgy tudják, hogy gróf *Teleki* Mihály földművelésügyi miniszter *Németországba utazik, hogy visszaadja Darré német közélelmezési miniszternek* a mezőgazdasági kiállítás alkalmából tett látogatását. A magyar földművelésügyi miniszter *vasárnap, augusztus 18-án indul Budapestről Berlinbe, ahol több napig tartózkodik.* Berlini tartózkodása során alkalma lesz Németország gazdasági életének vezető férfiaival eszmecserét folytatni.

Roosevelt visszatért Washingtonba

New London (Connecticut), aug. 13 (Reuter)

Roosevelt hétfőn Washingtonba utazott, miután befejezte az új-angliai védelmi művek megtekintését. *(MTI)*

Washington, augusztus 13

A képviselőház véderő-bizottsága egyhangúlag elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely felhatalmazza Rooseveltet, hogy a nemzeti gárdát és a tartalékosokat bárhol a nyugati földtekén *12 hónapi szolgálatra mozgósítsa. (MTI)*

Sósavas szerelmi dráma Óbudán

Tegnap késő este Óbuda zeg-zugos utcája, a Kiskorona-utca nyugalmát segélykiáltások zavarták meg:

— *Segítség! Bosszút áll! Megöl!*

A környékbeli kiskocsmákban, ahol vacsoraelőtti vagy utáni kadarfröccsöket itták az óbudai polgárok, néhol még a srammlizene is elhallgatott, mert Óbuda jellegzetes levegőjének mintegy titokzatos érintésére pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy *szerelmi dráma játszódott le a Kiskorona-utcában.* Férfiak és nők vetek körül egy dulakodó szerelmespárt; mint kiderült, *Csernyák* Karolin 30 éves takarítónő és *Balázs* József 29 éves gyári napszámos volt a civakodó pár. Sokan az érdeklődők közül ismerték őket és különböző véleményt hallatva tárgyalták a történteket.

Az történt, hogy *Balázs* József, aki korábban udvarolt és házasságot is ígért szerelmesének, *Csernyák* Karolinnak, most mégis *mást jegyzett el.* Balázs az este éppen a közelben lakó új menyasszonyához sietett. A Kiskorona-utca 7. számú ház előtt, ahol a csődület támadt, *Csernyák* Karolin megleste és sósavat öntött a hűtlen vőlegény arcába.

Balázs, a vőlegény, kezét szeméhez tartva jajveszékelt:

— *Nem tehetek róla, már nem szeretem!*

Csernyák Karolin ugyancsak elkeseredetten kiáltozta, szinte a körülállóknak magyarázva tettét:

— *Én is jó feleség lettem volna!*

Időközben megérkeztek a mentők is, akik Balázs Józsefet kórházba vitték. *Csernyák* Karolint a rendőr bekísérte a timárutcai kapitányságra, hogy ott tisztázzák majd a dráma okát.

Gróf Almásy Dénest szerdán délután temetik Kétegyházán

Zsadányi és törökszentmiklósi gróf *Almásy* Dénes cs. és kir. kamarás, v. b. t. t., nagybirtokos 77 éves korában hétfőn délután kétegyházi birtokán elhúnyt. Gróf *Almásy* Dénes a békevilágnak egyik legjellegzetesebb alakja volt, akit jótékonysága és mély szociális érzéke miatt *a magyar társadalom mély tisztelettel övezett.* Különösebb politikai tevékenységet nem folytatott, *csupán gróf Tisza István iránti személyes barátsága fűzte a szabadelvű párthoz.*

Hatalmas földbirtokain cselédségét szociális elbánásban részesítette s ő alapította az első 500 holdas vitézi birtokot. Temetése szerdán délután lesz Kétegyházán.

Tisza István gyilkosainak nyomában

A Károlyi-kormány meggyőződik, hogy valóban meghalt-e Tisza

(II.) *Tisza* István gróf meggyilkolásának döbbenetes részleteit a következőképpen adta elő *Almássy* Denise grófnő:

— Ekkor negyedhatot vagy félhatot ütött az óra. Nagybátyám reám nézett... Itt a vég... Eszembe jutott, hogy egyszer anekdotaszerűen mondotta: „Ha valakit megtámadnak, nem elég a támadót torkon ragadni, *a fegyverre kell ugrani,* azt kell eltéríteni, a kézből kicsavarni, mert *a közvetlen veszély a fegyverben van*". Ez jutott eszembe, mert hallottam, hogy egyet kiáltott: előre ugrott és *megragadta a fegyverét a vele szemben állónak* és lefelé nyomni igyekezett. E pillanatban *ugrottam én is a velem szemben lévőre,* akit *Horváth-Sanovitsnak* mondanak és próbáltam szintén lenyomni a fegyverét. Ekkor *eldördültek a lövések,* mint egy sortűz. Egy pillanat lehetett...

Tárgyalásvezető: Hány lövés volt?

Almássy Denise grófnő: Legalább négy, de lehetett hat is. Nem tudom, mert *elvesztettem az eszméletemet* egy pillanatra.

Tárgyalásvezető: Négynél több lövés egyszerre nem történhetett ugyebár, mert négyen voltak?

Almássy grófnő: Igen. Ahogy a lövések eldördültek, észrevettem, hogy nagybátyám rámdőlt egy kicsit és hogy dől el. Azután pontosan nem emlékszem, hogyan dőltünk el. Akkor volt egy momentum: *ütést éreztem a fejemen.* Mire kinyitottam a szememet, *nagynénémet a túlsó oldalon láttam mellette feküdni.* Nem emlékszem, hogyan ment oda a férje jobb oldaláról, mert mi előre ugrottunk. Nem tudom, hogyan ment oda félköralakban. Mindez pár pillanat alatt történhetett. Ő ott feküdt... Már akkor nem volt benn senki.

— Rettenetes puskafüst volt. *Nagybátyám még élt* s annyit mondott: „A fejem..." Végigtapogattam a fejét, *ott nem éreztem semmit.* Mondtam is nagynénémnek: úgy látszik, téved. A fején nincs. A mellén sem volt látható elől semmi. Az első lövés, amit én észrevettem, *a haslövés volt. Csak rövid pillanatokig élt már ezután és hála Istennek, szenvedés nélkül lehelte ki halalmas lelkét.*

Hol voltak a csendőrök?

— Ezután bejött *László,* az inas. Ahogy ott a földön térdepeltem, a fülembe súgott. Azt mondta: vigyázat, visszajöttek. „Kettő a katonák közül visszajött és most *a méltóságos grófnőt fogják agyonlőni.*" Én azt feleltem: mindegy, László, most már hadd lőjjenek.

— Én ezeket nem láttam. Lehet, hogy visszajöttek. A cselédségemtől úgy tudom, hogy igen. Bizonyára azért, hogy meggyőződjenek, hogy *sikerült-e a dolog*

— Én aztán többet senkit sem láttam ezek közül. Hogy lent a csendőrökkel mit csináltak, azt nem tudom. Még a gyilkosság előtt *László* mondta, hogy nyolc katona jött és kérdezték, hogy *a csendőrök hol vannak.* Kettő vagy három közülük lement hozzájuk, ott valami purparlé volt, *nem lehetett erőszakos lefegyverzés,* mert rövid idő mulva már sorakozva fent voltak a hallban. Egy perc lehetett, amíg lent tartózkodtak. *A csendőrök részéről a legkisebb kísérlet a védelemre nem történt.* Ez egészen biztos.

Tárgyalásvezető: Azon katonák közül, akik elől állottak, nem vette-e észre a grófnő, nem emlékszik, hogy valamelyik ittas lett volna?

Almássy Denise grófnő: Határozottan emlékszem, hogy *nem.* Annyira, hogy észrevehető lett volna, nem volt egyik sem ittas. Határozott fellépésük volt és a hangjuk is az volt. Kettő cigarettázott is. Hangjuk sem reszketett. *Félni nem féltek,* nem volt okuk, tudták, hogy nincs mitől tartani, ketten vagyunk, fegyvertelen asszonyok. Nem voltak részegek, amennyire felismerhet az ember egy részeg embert, felismertem, hogy nem.

Tárgyalásvezető: Impressziója-e az, hogy *mind a három,* aki elől állt, *lőtt,* vagy pedig tudja ezt?

Almássy Denise grófnő: Tudom, emlékszem.

Tárgyalásvezető: És a negyedik, aki az ajtónál állt?

Almássy Denise grófnő: Ezt csak úgy gondolom. Másnap mutatták nekem, vagy később a padlóban a tangentiális lövést. Azt pedig messzebbről lőtték.

Tárgyalásvezető: Ezt csak következteti.

Almássy Denise grófnő: Következtetem. Így gondolom. Nem állítottam.

Szembesítés a gyilkosokkal

Tárgyalásvezető: Fel fogja ismerni azokat, akiket a grófnő elé fogok állítani, nevezetesen a vádlottakat? *Felismeri-e közülük a tetteseket, vagy sem?* Figyelmeztetem, hogy *élet-halál kérdéséről van szó.* Tudja a grófnő szavainak súlyát ennél a kérdésnél különösen?

Almássy Denise grófnő: Igen.

Tárgyalásvezető: Hüttner álljon fel és álljon a grófnő elé. (Megtörténik.)

Almássy Denise grófnő: Akkor nem láttam. Azóta voltam már szembesitve.

Tárgyalásvezető: Sztankowszky!

Almássy Denise grófnő: Ezzel is voltam szembesitve, ennek szilüettje emlékezetem szerint *egyezik azéval, aki az ajtóban állt.*

Tárgyalásvezető: (Sztankowszkyhoz.) Ön volt, aki az ajtóban állt?

Sztankowszky: Igen.

Tárgyalásvezető: Dobó!

Almássy Denise grófnő: Igen, *ebben felismerem azt, aki a középen állt.*

Tárgyalásvezető: Határozottan felismeri?

Almássy Denise grófnő: Határozottan, csak most rosszabbul néz ki, akkor telt arcu, erős ember volt.

Tárgyalásvezető: Ki van zárva egyáltalán minden tévedés?

Almássy Denise grófnő: Igen.

Tárgyalásvezető (Dobóhoz): Hallotta, amit a grófnő mondott?

Dobó: Igen. Én egyáltalán *nem lőttem.* Nem felel meg a valóságnak, hogy én lőttem volna.

Tárgyalásvezető: Nem emlékszik grófnő arra, hogy ez az ember, vagy esetleg más valaki önt vagy a kegyelmes asszonyt a lövések közben vagy a lövések előtt *félretolni akarta volna,* vagy ily szándékból megragadta volna?

Almássy Denise grófnő: Nem. Ugy emlékszem, hogy ez a szőke a velem szemben álló, az utolsó pillanatban, mikor már nem tudom hányadszor mondta már, hogy álljak félre, mintha tolt volna, de dulakodás nem volt.

Tárgyalásvezető: Nem volt? Ön nem fogta meg a szemben állónak fegyverét?

Almássy Denise grófnő: Igen, de az akkor volt, amikor mindketten előre mentünk.

Tárgyalásvezető: És csak a fegyvert fogták mindketten?

Almássy Denise grófnő: Én a fegyvert akartam balra húzni, hogy *ne érje nagybátyámat a lövés. Tisza* pedig lefelé nyomta a vele szemben állóét a jobb kezével. Arra határozottan emlékszem, hogy jobb kezével így csinált: (mutatja), nagyot ugrott előre és a fegyvert teljes erővel lenyomta.

Tárgyalásvezető: A sebeket látta?

Almássy Denise grófnő: A haslövést én vettem észre. Ahogy néztem, a karján láttam egy lövésnyomot. Gondoltam: próbálom szabály szerint mozdítani a karját. Akkor láttam a *bal felső karján a nyilt törést.* Több sebet nem láttam, mert a ruha rajta volt.

Tárgyalásvezető: Meg tudja-e mondani, vagy már eszméletlen volt akkor, hogy *történt-e még lövés a grófnak földre esése után?*

Almássy Denise grófnő: Nem tudom, de úgy következtettem, hogy az a lövés, amely a padlót érte, *csakis ekkor történhetett.*

Tárgyalásvezető: Az a lövés, amely a padlót érte, *Tisza István grófot is találta.* Tudniillik a tegnapi helyszíni szemlén megállapitást nyert, hogy órájából darabokat vitt ki. Ezeket a darabokat meg is találták. Nyilvánvaló ebből, hogy az a lövés, amely lent volt, *Tisza* Istvánt találta és így nem is lehet másként, mint hogy *a haslövés ekkor történt.*

Almássy Denise grófnő felismeri a tetteseket

Tárgyalásvezető: A grófnő rövidlátó?

Almássy Denise grófnő: Igen, három dioptriás szemüveget használok, de csak olvasásra-irásra.

Tárgyalásvezető: Ennek ellenére állítja, hogy *felismeri a tetteseket?*

Almássy Denise grófnő: Különben a mindennapi életben nem használok szemüveget, mert orvosom azt mondja, *csak az irás-olvasáshoz kell.* Képtárban, színházban igen. Egy-két lépés távolságig és sokkal nagyobb távolságra is jól látok.

Tárgyalásvezető: Engem lát?

Almássy Denise grófnő: Egészen tisztán.

Tárgyalásvezető: Kérem grófnő, amit most mondok, azt feltétlenül szükségesnek tartom. Legyen szíves kelljen fel és a hallgatóság soraiban, ha van valaki, akit ismer, *nevezze meg,* ha felismeri.

Almássy Denise grófnő: Balogh Jenő őexcellenciáját, *Károlyi* Imre grófot látom egymás mellett. Mást nem tudok felismerni, mint ismerőst.

Tárgyalásvezető: Szóval látja ismerőseit tisztán?

Almássy Denise grófnő: Igen, látom.

Tárgyalásvezető: Kérem grófnő, a gyilkosság megtörténte után az esti órákban miféle események adódtak még elő a villában?

Almássy Denise grófnő: Amennyire vissza tudok emlékezni, nem tudom, hány órakor, az orvosok után az elsők voltak, akik kiérkeztek feldúlt állapotban *Sándor* János és *Radványszky* Béla báró, azután késő este és éjjel, — tíz vagy tizenegy óra is lehetett, — ujságírók és a *rendőrségtől is jöttek.* Emlékszem, hogy csak egyre kért Radványszky báró és jelezte, hogy elég erősnek érzem-e magam, mert a rendőrségtől vannak itt, hogy *kihallgassanak.* Itt van, *Szentkirályi,* — ezt mondta. Én különben nem ismertem őket, de a pipázóból kijöttem és kihallgattak.

Tárgyalásvezető: Körülményesen?

Almássy Denise grófnő: Amennyire én el tudtam mondani, úgy emlékszem, hogy körülményesen.

Tárgyalásvezető: Van a grófnőnek tudomása arról, hogy akkor este a *kormány nevében* is jött valaki a villába?

Almássy Denise grófnő: Igen. Azt én csak úgy láttam, hogy ő az előcsarnokban volt. Emlékszem, hogy mikor valaki jött, mindig kérdeztem ott fekve, hogy most ki jött és most megint ki jött? *Radványszky* báró volt leginkább körülöttem és amikor ezen alkalommal ezt kérdeztem, azt mondta, hogy egy főhadnagy azzal, hogy a *hadügyminiszter megbízásából* jött, hogy meggyőződjék arról, — szó szerint idézve mondom, — hogy *„Tisza István gróf egészen és igazán meghalt e?"* Könyörögtem, hogy ne engedje, hogy valahogy bemenjen oda, ahol feksznik. Ő azt mondta, hogy csak bízzam rá. Pár perc mulva visszajött és azt mondta, hogy annyira meg tudott egyezni az illetővel, hogy nem ment be a hálószobába, ahol a holttest feküdt és a kegyelmes asszony mellette ült, hanem Radványszky báró, mikor bement a szobába, lassan ment be, *az ajtót nyitva hagyta* és azalatt, míg bement, a *főhadnagy a másik szobából benézve meggyőződhetett róla, hogy mi történt.* A főhadnagy mondta, hogy parancsa az, hogy személyesen győződjék meg a történtekről. Hogy ez így megtörtént, a főhadnagy távozott. (Folytatjuk)

Felhívás!
A Sepsiszentgyörgyi Textilművek R.T.
Budapesten vagy vidéken tartózkodó
munkásai
ellátás és foglalkoztatás végett
a vállalat központi irodájában Budapest V. Báthory-utca 7. szám alatt, naponta 9—15 óra között
jelentkezzenek

Magyar hősök

Honvéd felderítő járőr jelentette, hogy Sporow községben nagyobb bandacsoport gyülekezik. A mocsaras, itt-ott kisebb halmokkal szegélyezett terep rendkivül alkalmas volt állandó bandatábor létesítésére. A sürű sásba, a süppedő ingoványba befészkelt orvlövészek aknazárral és sok jól megépített kiserőddel vették a számukra fontos területet, amelynek birtokában az egyik igen fontos utánpótlási útvonal forgalmát teljesen megbéníthatták.

1944 április 4-én külön harccsoport alakult azzal a feladattal, hogy az egyre vakmerőbbé váló orvlövészek megerősített táborát megsemmisitse. A támadásra induló egyik csoportunk parancsnoka Kondor Gyula alezredes volt.

A korahajnali órákban indult meg a támadás, amely a szivósan védekező banda tüzzáporában csak lassan nyert teret. Kondor alezredes, nem törődve az ellenség heves tüzével, a harcesoport legelől küzdő részeihez sietett és egységének ügyes átcsoportositása után személyesen vezette tovább a támadást. Vakmerő bátorsága új erőt öntött honvédeinkbe, akik most már, hős parancsnokuk nyomában, fergeteges rohamot intéztek a hevesen tüzelő ellenség állásai ellen. Rövidesen sikerült is megtörni a banda ellenállását. Az orvlövészek súlyos veszteség után kiugráltak földerődjeikből és elmenekültek.

Kondor Gyula alezredes egységének kiválóan vezetett lendületes támadása az egész harcesoport támadását elősegítette és mire delet mutatott a nap, az igen fontos, erősen kiépitett bandatábor teljesen megsemmisült.

Kádár Gyula a kitünő papköltő **és** repülő ujságíró „Sasok harca" c. könyvében finom tollal örökíti meg a keleti arcvonal honvéd repülői között eltöltött idejét. Megismerjük belőle hős repülőink rök harci szellemét, lovagias, bajtársi életét. Elénk tárul az arcvonal mögötti városok háborús képe, a keleti arcvonal helyzete 1942-ben.

Repülőink közül különösen a távolfelderítők, vadászok és közelfelderítők bevetéséről, höstetteiről emlékezik meg az iró, a magyar fiúk nagyszerü harcát örökíti meg. A mindvégig élvezetes olvasmányt a szerző és a haditudósítók számos felvétele díszíti. A könyv izléses kivitelezéséért az Athenaeumot illeti a dicséret. Kiadja a Magyar Repülő Sajtóvállalat, ára 15.— P.

Meréer! Izgalmas! Művészi!
Idegenutakon
Tolnay, Szilassy, Abonyi
Mától: KAMARA

Minden baját elfelejti, ha megnézi:
MAKKHETES
folytatja diadalútját
Mától: PEST

HAIDEKKER-BOLT

GYERMEKKOCSI
GYERMEKSZOBA BERENDEZÉS
Andrássy-út 21/14.

VIHAR áruszallitó
ideiglenes telefonja
114-229

Teendők a légitámadás után fel nem robbant bombákkal

A légitámadás után minden házparancsnok és minden háztömbparancsnok kötelessége a hatáskörébe eső területet és környéket gondosan átkutatni, hogy fekszik-e valahol akár szabadon, akár az épület valamelyik részében fennakadva, akár a földbe furódva (pincében, fáskamrában, kertekben) fel nem robbant bomba, amit arról lehet felismerni, hogy 80 cm-től 1 és ½ méterig terjedő lyukat vág. A lyuk nagysága nemcsak a bomba vastagságától, hanem a talaj minőségétől is függ. Laza talajban a lyuk részben beomlik, míg az agyagos vagy kemény földben a lyuk nagysága kevésbé változik meg. Ha a bomba felrobbant, akkor tölcsér keletkezik, melynek átmérője 3—20 méter nagy is lehet és a tölcsérben a repeszdarabok maradékai rendszerint megtalálhatók, a környékbeli házakon, fákon a rombolás vagy rongálódás nyomai láthatók s ezekből kétségtelenül megállapítható az, hogy a bomba felrobbant már.

A fel nem robbant bomba pontos helyét (kerület, utca, házszám) elsősorban a ház-, vagy háztömbparancsnok, de egyébként bárki, aki észleli, legyen az polgár vagy katonai személy, haladéktalanul köteles bejelenteni a hatósági légó-parancsnokságnak. A hatósági légoltalmi parancsnokságok városokban a rendőrkapitányságok vezetői, Budapesten a kerületi rendőrkapitányságok vezetői, községekben pedig rendszerint a községi elöljárók. Az is elegendő, ha a legközelebbi rendőrnek vagy csendőrőrszemnek jelentjük, aki a jelentést továbbítani fogja a megfelelő helyre. A légoltalmi parancsnok a segédtűzszerész vagy rendőr vagy más közege útján meggyőződik a jelentés valódiságáról és a biztonsági intézkedéseket megteszi, ami rendszerint a hely lezárása, repesztakaró elkészítése, figyelmeztető tábla kitűzése, a környező lakásokból szükség esetén a lakosok kilakoltatásából áll.

Sokan meghaltak vagy súlyosan megsebesültek amiatt, hogy robbanó eszközökhöz kíváncsiságból szakképzettség nélkül hozzányultak.

A honvédség tisztjei közül megfelelő számmal képeztek ki erre a célra tűzszerészeket s csak ezeknek, akiket megfelelő „nyilt parancscsal" láttak el, szabad a robbanó eszközökhöz nyulni.

Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy a jelentéseknek kb. ⅓-a nem helytálló. Nem működött gyujtóhasábok, működött világító bombák visszamaradt részeit, felrobbant bombák repeszdarabjait jelentették nem robbant bombáknak. Emiatt mind a tűzszerész tiszt, mind a tehergépkocsik személyzetükkel feleslegesen mentek ki a bejelentett helyekre s a hiába ott töltött idő alatt pedig a hosszú késleltetésű bombák felrobbantak.

Figyelmeztetés: Ne nyuljunk a ledobott gyujtó- és robbanó eszközökhöz és ne adjunk alaptalan jelentéseket a hatóságoknak.

Vasárnap

Vasárnap van. Letelt a templomóra;
Az Uristennek elég tétetett.
A hosszú utcán állnak a legények
És mustrálják a fehérnépeket.

Hogy elvonulnak feketén a vének,
Legénykalapnál villan a virág,
Mert jönnek már a lányok és menyecskék
És egyik-másik szemmel visszavág.

A sárga bricskán indul a pap is.
Hé-hoppot rikkant néha a kocsis,
Kerülgetvén a puccos szépeket.

Mert megszenteljük a vasárnapot,
Lerójuk az imádságkamatot
S az Uristennek elég tétetett.

Vitéz Juhász Jenő

Színház, Film, Művészet

Páger Antal a szinpadról, filmről és a „politizáló szinészről"

Páger Antal, mint azt az Uj Magyarság jelentette, hosszabb ideje Kolozsváron tartózkodik, ahol „Az első" című színdarabban lépett fel és az előadást is ő rendezte. Kolozsvári tartózkodása során nyilatkozatot adott a Keleti Magyar Ujságnak. Nyilatkozatának egy részét, amely különös érdeklődésre tarthat számot, mi is közöljük.

A színpad és film revíziójának kérdéséről Páger a következőket mondotta:

— Az igazi revizió a színpadon és a filmen nem következhetik be mindaddig, amíg nyugvópontra nem jutunk sok mindenben. *Először is hinnie kell mindenkinek abban, hogy ezt a háborút valóban megnyerjük.* Mert én szentül hiszem. De ez még nem elég. Mindenkinek, minden jószándékú magyarnak ezt kell hinnie és ennek az érdekében kell összpontosítania minden erejét és minden tehetségét . . . *Én hiszek abban, ha egyszer a magyar művészet felszabadul a propagandisztikus célok szolgálatából és a művészetet magáért a művészetért művelhetjük, olyan sikereket érünk el, amilyenekről ma még álmodni sem merünk.*

— Ezek szerint művész úr ellensége a propagandának a művészetben?

— Igen, ez valóban így van, — bólogat megfontoltan Páger Antal. — *A művészetnek nincs szüksége hordópropagandára.* Ma pedig, sajnos, ide jutott sok szempontból a magyar művészet is. És ez így is lesz mindaddig, amíg minden magyar tehetség össze nem fog és tehetségét egyetlen cél, a magyar cél szolgálatába nem állítja . . . *Ezt azonban csak akkor érhetjük el, ha az elvek lehiggadnak.* Ha nem beszélünk majd jobboldali és baloldali magyarról. Mert addig valahogyan úgy van sok jószándékú magyar, hogy szereti, becsüli a másikat, de „valamiért" mégse tud hozzá bizalommal közeledni.

Nem is olyan régen parázs vita folyt akörül, hogy a színész politizáljon-e, vagy nem? . . . Most ismét újból feltesszük a kérdést és Páger Antal ezúttal *válaszol:*

— *Nem, a színész ne politizáljon.* Én soha nem politizáltam, most sem politizálok és életem és művészetem további során is kerülni fogom a politizálást. *A napi politikát* . . . De, mert tartozni kell valahova, hát megkerestem és megtaláltam az utamat! Az én utam, az én életem, az én munkám és az én művészetem célja: *a fajtám!* Magyar fajtám boldogulását szeretném már egyszer látni és ezért, amit ezért művészettel el lehet érni és ki lehet fejezni, *elszántan kész vagyok mindenre.* A művész nem ül elefántcsonttoronyban. Élete, művészete a nagyközönség szeme előtt zajlik le. És én ezért merem mondani, hogy a magyar közönség anélkül, hogy engem „politikus" színésznek tartana, *tanult tőlem valamit.* Azt, amit a „Harmincadik"-ban, az „Őrségváltás"-ban, az „András"-ban mutattam meg neki. Igen, megtanulta saját magát, saját fajtáját értékelni, szeretni és becsülni. Ezen az uton akarok tovább is haladni és *szentül hiszem, hogy többet teszek ezzel fajtám boldogulása érdekében, mintha politizálnék.* Mert hangsúlyozom, hogy *ez nem politika,* ez több a politikánál: *elszánt magyar hivatás* . . . Ezért ütöttek és gáncsoltak annyit még nem is olyan régen a „túlsó oldalon" állók, de most már *még az emléke sem fáj.* Nem, mert nem olyan fából faragtak engem. Tudom mi a küzdés, tudom, mi a magyarság, de talán éppen ezért ég ma bennem még erősebben a hit, hogy *közel van már az idő, amikor ez a sokat szenvedett nemzet célhoz és győzelemhez ér.* Mert mi okom is lehetne a csüggedésre? . . . A magyar nemzet ezeréves története egyébre tanít. *Ezt a hitet akarom én széthinteni minden magyar között* . . . És ha két-három magyarnak ki tudom nyitni a szemeit, a lelkét, *én már boldog vagyok.* Olyan boldog, mint ahogyan *boldog tudok lenni azért, hogy az Uristen magyarnak teremtett és magyarul hirdethetem a színpadról velünk való célját* . . .

* **A Luxemburg grófja Kaposváron.** A pécsi színház operettegyüttese Székely György dr. igazgató rendezésében teljes sikerrel mutatta be Kaposváron Lehár Ferenc világhírű operettjét, a Luxemburg grófját. A főszerepeket Gyenes Magda, Márfi Vera, Benkő Béla, Csonka Endre és Medgyes György játszották.

* **Bemutató előtt az „Ifjú sasok."** *Az élethalál harcot folytató Németország csatasorba állítja a győzelem érdekében a legfiatalabb generációt is. A serdülő ifjúság egy része a repülőgépgyárakban, a szerelőműhelyekben és a repülőtereken dolgozik tapasztalt pilóták és szakemberek mellett. Ezeknek a fiataloknak az életéről szól az Ufa nemsokára bemutatásra kerülő új filmje, az „Ifjú sasok". A hosszú sor egészen fiatal szereplők között Willy Fritsch játssza a szigorú, de igazságos repülőfőoktató alakját.*

DUNA filmszínház (Hollán-utca 7)
A legszellemesebb, legötletesebb, legmulatságosabb vigjáték
„Szerelem tévedésből"
(Ein Zug fährt ab)
Ferdinand Marian és Leny Marenbach főszereplésével.
Léna—Bavaria film.
Előadások kezdete: ½3, ½5, ½7.

December 6: Bajor Gizi a Nemzetiben

A Nemzeti Színház a szombaton bemutatásra kerülő „A mama" című darab után a „Szökimondó asszonyság" című Sardou-darabot hozza színre. A címszerepet Dayka Margit játssza, Fouchét, a rendőrfőnököt Timár József, Le Février pedig Kovács Károly alakítja. Csak ezt a felújítást követően mutatják be Gárdonyi Géza „Annuska" című színdarabját, amelyet Abonyi Tivadar rendez. Az Annuskában Szilassy László, Szeleczky Zita, Tasnády Ilona, Toronyi Imre, Turay Ida és Pethes Sándor játszanak főszerepeket.

Bizonyos körökben hírek terjedtek el arról, hogy a Nemzeti Színház december 6-ra, a kormányzó úr névünnepére milyen darab előadását tervezi. A legilletékesebb helyről nyert felvilágosítás szerint közölhetjük, hogy a kombinációkkal ellentétben december 6-án a „Moldoni fogadósné" kerül színre, mégpedig Bajor Gizivel a címszerepben.

* **Vasárnap kerül utoljára színre a Toldi Miklós.** Hírt adtunk arról, hogy Hámory Imre betegsége miatt az Uj Magyar Színházban néhány napig szünetelnek a Toldi előadásai. Az Uj Magyar Színház ezen a héten már csak szombaton és vasárnap tart előadást és a kezdési időpont is megváltozik, fél 6 óra helyett 5 órakor kezdik az előadásokat. Az új darab előkészületei miatt a Toldi Miklós vasárnap kerül utoljára színre és ezt pár napos szünet követi. A színház Tóth Miklós „Utcai ismeretség" című darabjából csütörtökön délután 5 órakor tartja a főpróbát, a bemutató pedig szeptember 29-én, pénteken délután 5 órakor lesz. Az új darab főszerepeit Fényes Aliz, Hajmásy Miklós, vitéz Bánky Róbert, Halassy Mariska, Pataky Miklós, Veszely Pál és Sugár Lajos játsszák. Rendező Szőke Kálmán, a díszleteket Básthy István tervezte.

* **A Nóra — happyenddel.** *Rövidesen a közönség elé kerül Ibsen legnépszerűbb művének, a Nórának filmváltozata. Ez az első Ibsen-film. Az eredeti színpadi mű a film követelményeinek megfelelően átdolgozásra került és különösen érdekes a dráma befejezése, mert a film a színpadi drámával ellentétben happyenddel végződik. Nóra a filmen nem hagyja el családját, hanem gyermekei körében marad, élete új értelmet talál és boldog lesz. Luise Ulrich kapta a hálás feladatot, hogy a színes és a női lelkiség válságait oly mélyrehatóan feltáró női alakot megelevenítse az új Ufa filmben. Partnerei: Karl Kuhlmann, Gustav Diesel és Victor Staal. A különleges filmet Harald Braun rendezte.*

* **Megnyilt a nagyváradi Szigligeti-színház.** A nagyváradi Szigligeti-színház, amely áramszolgáltatási zavarok miatt kénytelen volt elhalasztani évadnyitását, a Putnik Bálint igazgató rendezésében előadott „Az erdészlány" című darabbal megnyitotta kapuit. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg.

* **„Az első" Sopronban.** A soproni színház a közeli napokban megnyílik. Nyitó darabként az eredeti tervektől eltérően Kerecsendi Kiss Márton „Az első" című drámája kerül színre.

* **Még mindig nem döntöttek két színház sorsáról.** Ismeretes, hogy a Komédia-orfeum és a Kamara-varieté engedélye ügyében többen nyujtottak be pályázatot. A kérelmek egyik része a belügyminisztériumba tartozik, ahol azonban hetek óta késik a döntés arról, hogy az artistákat foglalkoztató színházakat kinek lesz joga megnyitni. Minthogy nemcsak a közönség szórakoztatásáról van szó, hanem számos magyar artista kenyérkeresetének problémájáról elsősorban, minden esetre különös érdeklődést kelt, hogy illetékes helyen miért halogatják a kérdésben a döntést.

FENSÉG, SÜLYEDÜNK!

Regény ⚙ Irta: SZITNYAI ZOLTÁN

25

— A véget? — ismételte Kerkapoff és valósággal hördült a hangja.

— Aztán a saját szememmel kellett meggyőződnöm arról, hogy a szigetelő készülék rosszul működött s a víz behatolt a hajó több részébe. A Derüt már nem lehet megmenteni a süllyedéstől.

— És mi még tanácskozunk, ahelyett, hogy menekülnénk? — pattant fel Pimpernach a helyéről. Az ajtó felé rohant. A többiek követték, a nagyherceg és a szomorú mosollyal hallgató Anasztáziusz kivételével.

— Üljenek vissza uraim! — kiáltotta a nagyherceg, túlharsogva a zűrzavar zaját. — A fedélzetre vezető összes ajtók továbbra is zárva vannak.

— Hogy merészeli ezt tenni a kapitány? — harsogta magából kikelten, Pimpernach.

— Talán valamennyiünket halálra ítélt ebben a süllyedő börtönben? — siránkozott Kerkapoff.

— És a Derü ura ezt tűri? — kérdezte a nagyherceg felé fordulva, már szinte tiszteletlenül, br. Lenk.

— A kapitány engem akar megbosszulni és mindenkit feláldoz ennek a bosszúnak — mondta Pimpernach. — Tudom, de én nagylelkű leszek. Fenség, én ezennel lemondok a grófnő kezéről. Ne én legyek az ok, mely mindnyájunk pusztulását idézheti elő.

— A maga nagylelkűsége, Pimpernach — mondta finom gúnnyal Kázmér —, fájdalom, már nem változtathat a helyzeten. De még van annyi időnk, hogy megbeszélhessük a menekülés módozatait. Kérem azonban, üljenek előbb vissza.

— Megvárta, míg ismét elhelyezkedtek valamennyien az asztalnál, aztán tovább beszélt:

— A kapitány nem tehetett mást, mint amit tett. Neki bizonyos intézkedéseket föltétlenül meg kellett tennie, nehogy itt is bekövetkezzenek azok az öldöklő jelenetek, mint a süllyedő Titanicon. (S amiből — gondolta magában — már kaptunk is egy kis ízelítőt.) Ezen intézkedések közé tartozik az is, hogy innen addig senki se mehet fel a fedélzetre, míg ki nem jelöltük azokat, akik majd helyet kapnak a mentőcsónakban. Ugyanis csak egy csónakunk maradt ép, a másik kettő az összeütközéskor elpusztult. Abban az egyetlen ép csónakban pedig mindössze nyolc utast lehet elhelyezni.

Pimpernach kinyujtotta a kezét és a jelenlevőkre mutogatva, idegesen számlálni kezdett:

— Egy . . . kettő . . . három . . . négy . . . öt . . . De hiszen itt már mi magunk is öten vagyunk.

— Rosszul számolt, Pimpernach — figyelmeztette Kázmér. — Páter Anasztáziuszt kifelejtette. Itt, hatan vagyunk összesen.

Kerkapoff kétségbeesetten nézett a nagyherceg felé:

— Itt hatan, a hölgyek hárman, ez összesen már kilenc.

— És a személyzet tagjai — szólalt meg szelid emlékeztetéssel a pap.

— Szóval — kezdte Pimpernach, mintha nem is hallotta volna a páter megjegyzését.

A nagyherceg a szavába vágott:

— A kapitány gondoskodni fog arról, hogy a kijelölt nyolc utas valóban el is helyezkedhessék a mentőcsónakban. Ezért azt kéri, amit magam is helyeslek, hogy többségi akarattal jelöljük ki ezt a nyolc utast.

Ez általános helyesléssel találkozott. A fürgeészjárású Pimpernachnak már meg is született az elhelyezésre vonatkozó javaslata.

— Bocsánat — állította meg ismét a nagyherceg —, de még azt akarom a figyelmükbe ajánlani magam is, amire a páter emlékeztette az előbb önöket, hogy a kijelölendők között, kapjanak helyet a személyzet tagjai is.

— Egy nyolcszemélyes csónakban talán huszan? — méltatlankodott a báró.

— Innen is meg onnan is — vélte Anasztáziusz. — A fenséges ház tagjai meg a női utasok mindenekelőtt, aztán a még megmaradó helyeket legigazságosabb lenne innen is meg onnan is kisorsolni.

— Tiltakozom — kiáltotta a báró —, hogy a személyzet bevonásával súlyosbítsák amúgy is súlyos helyzetünket.

— Nem lehetünk szentimentálisak, amikor az életünkről van szó — mondta Kerkapoff.

— Ez igaz — dörögte az asztal végéről de Bonn.

(Folytatjuk.)

gróf Almássy Dénesné Teleki Éva grófnő

iparművész

"Eris iparművészeti és lakberendezési kiállitás a gróf Csekonics-palotában - részt vesz:
Rézkarcokkal.

Nemzeti Ujság
1930.V.11.

gróf Almássy Dezsőné

iparművész

Eris iparművészeti szalon kiállítása - a Kecskeméti utcai Csekonics-palotában - részt vesz:
rézkarcokkal.

Magyar Hirlap
1930.V.18.

Almássy Denise grófnő

iparművész

Eris iparművészeti szalon kiállitása - a Kecskeméti utcai Csekonics palotában - részt vesz:

falemezve kötött bibliofil értékü könyveivel.

Nemzeti Ujság
1930.V.18.

Almásy Denise

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállítása a városháza díszterme ben - képével sze épel. Exlibrisek.

Magyarság
1930.XI.4.

gróf Almásy Denise

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállítása - a városháza dísztermében - képével szerepel. Főleg exlibrisek.

Pesti Hirlap
1920.VI.4.

gróf Almásy Denise

festőművész

Gyulai Művésztelep kiállítása - a városháza dísztermében-kápával szerepel.

Exlibrisek.

Nemzeti Újság
1930.XI.4.

Almássy Denise grófnő

iparművész

"Iris" iparművészeti és lakberendezési kiállitás a gróf Csekonics-palotában - szerepel. Falemezbe kötött könyekkel.

Nemzeti Ujság
1930. V. 11.

Almásy Dévai László

Posztmodern design és látványbútorok

Almásy Dévai László – ha nem is próféta még a saját hazájában – a jelenlegi késő-dekonstruktív művészeti világtrendek élmezőnyét képviseli. Internetes honlapját bármelyik, a nemzetközi színtereken forgó, „összmédiás" művész megirigyelhetné. Tevékenységi területei – bútor, enteriőr, díszlet, multimédia, festészet, és videó – mindegyikén ott van az internacionálisan tájékozódó, ambíciózus, magát elhelyezni és értékelni képes művész-személyiség bélyege. Ugyanazt a látványos és romantikus, szubjektív és távolságtartó, high-tech és minimal elemekre építő, lenyűgözésre törekvő, magabiztos stílusteremtő képességet, multikulturális formauralmat sugározzák. Az egység, sokféleség és trivialitás e zavarba ejtő megnyilatkozását jobb híján a többször lezárultnak vélt, ám jobbal még nem helyettesített posztmodernnek a műfajokat összemosó, halmazállapot-értelmű „közeg"-fogalmához lehetne közelíteni, abban a stádiumában, amikor az eszmélkedés heroizmusa már alkalmazkodóvá köznapiasult.

Ez a rendkívül erőteljes érzéki-szellemi hatásra képes, relativizáló közeg Almásynál bármely irányban elterjeszthetőnek mutatkozik. Eltérő és sokszor illeszthetetlen szellemi rétegek együttes jelentkezéséből, néhol csikorgó átfedődéseiből áll, ahol lebegtetett az értelmezés vonatkoztatási rendszere. A felderengő szociokulturális vagy stílustörténeti rétegek egy sajátos polifon, nivelláló paradigma részeivé válva dekonstruálódnak, az alkotói alapállás magabiztos, racionális, iróniamentes fölénye egymással oltja ki a már-már beinduló asszociációsorokat. Nem teoretikus-kritikai viszonyt alakít ki a művészettörténeti vagy metafizikai előzményekhez, hanem nyelvi anyagnak tekinti azokat. Láthatóan nem a műfaj határozza meg a gondolatot, hanem egy aktuális gondolat keresi meg a médiumot, vagy technológiát.

A *Magyar Iparművészeti Főiskolán* 1992-ben diplomázott vizuális kommunikációs tervezőként. A *Pécsi Városi Televízió* arculat- és díszlettervezője volt, kidolgozta a *Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán* az elektronikus képalkotási tanszék tanmenetét. 1997-től Németországban dolgozott mint grafikus, belsőépítész és bútortervező, majd a British Council ösztöndíjasaként két évig Londonban a *Royal College of Art*, a *Design Council*, a *Royal Society of Arts* posztgraduális kurzusait végezte. Elsajátította a legmodernebb számítógépes modellezési technológiákat, kutatta az interaktív média lehetőségeit és tanulmányozta a brit designt. Belsőépítészeti, televíziós arculattervezési megbízásokon dolgozik.

Szemléletének lényege a térszervezés. A vizuális arculat igényének rendeli alá az alkalmazott grafikai munkát, a web- és a multimédiás megjelenést is. A megrendelők szempontjából is kedvezőbb, hogy csak egy tervezővel kell kapcsolatban lenniük. A dekorációs elemek és a bútorok egyszerre és együtt működnek a futurisztikus térben, rendelődnek alá annak. Valódi vagy pszeudofunkcionális environment keletkezik belőlük.

Designeri tevékenységének fókuszában a belsőépítészeti elemként felfogott bútor áll, amely hagyományosan az ember és a külvilág közötti elsődleges közvetítőként speciális intim tartalmi többlettel rendelkezik. A bútor testi szükségleteink – pihenés, étkezés – kielégítését szolgálja, mint a személyes szféra folytatója, az ember meghosszabbítása, ugyanakkor szimbolikus tartalmakat hordoz. Használója énképét, társadalmi státusát, ízlését is kifejezi, és megszabja használata módját. Mindegyik művészeti korszak megteremtette a maga bútor-változatát is, amely ugyanúgy képviseli világképét, emberértelmezését, technikai készségét, mint társai a grand artban. *Robert Venturi* babás kor-

Almásy Dévai László: Mira karosszék, Capella dohányzóasztal / László Almásy Dévai: Mira armchair, Capella coffee table
hajlított fémváz, fa

Fotó: Almásy Dévai László

Fotó: Almásy Dévai László

Almásy Dévai László: Sirius vitrin /
László Almásy Dévai: Sirius glass case
hajlított fémváz, üveg

látdíszt és „nagymama-mintát" alkalmazott *Queen Anne-szék*én 1984-ben, *Tomas Taveira* gumi lábvédőkkel látta el timpanonos székét 1985-ben, *Forrest Meyers* porított bevonatú alumíniumdrótból göngyölített fotelt 1996-ban. Bármely posztmodern művészeti enciklopédia meghatározó példái. A bútort azonban szoborként fogják fel. Képzőművészeti minőségű bútorművészetet művelni valóságos társadalmi igény nélkül – főleg Magyarországon – lehetetlen volna. Almásy Dévai László bútorai legtöbbször egyedi funkcióra terveződnek, konkrét enteriőr-megrendelések részeként, saját alapítású belsőépítészeti műhelyében, egyedi közegbe, bárba, eladótérbe készülnek, kipróbáltan piackonformak.

A *Gemma* márkanevet viselő, igényes megrendelésre számító bútorcsalád a legkorszerűbb ötödik generációs számítógépes modellezési technikával terveztetett és kézműves igényességgel állíttatott elő (újabb disszonancia). Másként kell ülni egy súlyosan rögzített vasasztal mellett, vagy egy perforált acéllemezből készített karosszékben, mint valamely kárpitozott tömegtermékben. Ha ennek a máskéntnek a milyenségét meghatároztuk, megfejtettünk valamit Almásy világából. Ezek a fémből, fából, üvegből készített kihívó ülőalkalmatosságok tolakodóan érzékletesek és anyagszerűek. Érzéki létük elsősorban saját előállításuk, származásuk diszkurzív megragadásával vonatkozik valami nem elképzelhetőre. A sokféle anyag, szín, technológia kiszámított disszonanciája irritál: az ipari előállítás meghökkentő nyomai, mint a lángvágó, a hegesztés, a perforáció, a csatornafedőkön alkalmazott bordázott lemez felismerése. A transzparencia és az átlátszatlanság ellentéte. A szerkezet takaratlansága, sőt önértékké léptetése. Az anyag esetleges saját szépségének megkontrázó kiemelése egy gránitlap felpolírozásában, vagy egy polgári sárga kárpitú, szépen kivitelezett ülőpárnán.

Almásy berendezési tárgyai nem sztereotípiákra épülnek, szándékuk inkább az, hogy erőteljesen elüssenek a szokásostól. Rájátszik a részletek közötti feszültség esztétikai hatásaira. Légies formái a hajlított fém kiszámított lehetőségeinek határán átcsapnak ellentétükbe, áttört tömegei leplezetlenül feltárják szerkezetiségüket. Individuális rajzosságuk semleges vagy üres háttérben éppúgy megszólal, mint ahogy ellentétesen kiemelheti egy archaikus épület vagy tér saját értékeit, egy-egy részletét. Többletinformációt hordoznak ezek a bútorok a térről, azonosulnak a tér üzenetével. Elsődleges funkciójuk a látvány, így nem kérhető számon rajtuk a funkcionalitás. Bútortörténeti idézeteit – empire oroszlánkarmos asztallábak, vagy éppen a biedermeier vonalvezetése, a hatvanas évek modernségének nosztalgiája köréből – a blaszfémia kísértetével is kacérkodva a statika alapelveiig csupaszítja, az idézett elemek a tudatosulás-felismerhetőség stádiuma előtti állapotban maradnak.

A nyers, riasztóan anyagszerű technika naturalista látványa lenyűgözi a nézőt, ám a növényi és antropomorf szimbolika (csepp és kör

Almásy Dévai László: Ascella konzol /
László Almásy Dévai: Ascella console
hajlított fémváz, fa

Fotó: Almásy Dévai László

alakú perforációk a *Mira garnitúrán*, a *Capella dohányzóasztal* lágy ívei), a humánus funkciók tiszteletben tartása, sőt kiszolgálása, az asztronómiai címválasztás, olyan kontrasztot képeznek, amelyből egyrészt a káosz vagy az irracionalitás, másrészt mai világunk antagonizmusainak lenyomata tűnik elő. Ez adja ismerősségüket. A *Mira karosszék* póklábai pálcikaszerűen befelé állnak, instabil benyomást keltve, szokatlan arányaival légies és bumfordi egyszerre. A különösen fontosnak tartott, sokat reprodukált, fehérre festett *Mizar asztal* gyerekkori papírkivágások motívumaira emlékeztető hat darab asztalláb-támasztékának emocionális rétegeit a két technicista, rúdszerű láb és a keményen, méretváltással megismételt keresztkötések bombázzák szét, míg a csillagnév a kiszámíthatatlan, végtelen jövő, a megismerhetetlen, a múlt és a tradíció asszociációival ütközteti.

Azonban éppen ezekből a színkontrasztokra, kulturális metaforákra épített disszonanciákból szerveződik az a szuverén közeg, tudatosan kialakított, „tiszta vizuális nyelv", amely lehetővé teszi az alkotó céljának megközelítését, hogy olyan szellemi értéket állítson elő, amely *„életérzést, a kor divatját is sugározza, korszerű, de befogadható, emocionálisan is megkapó, s a személyiség erejével képes feloldani túlságosan technikainak érzett világunkat"*.

Sajátosan aktualizálódik itt a posztmodern művészetben és filozófiában felelevenedett gondolat a szépről és a fenségesről: a szép meghatározott igényeket elégít ki a harmónia, az egységesség, teljesség emberi-társadalmi specifikumaival és ezáltal gyönyört kelt. A fenséges ezzel szemben kétértelműséggel terhelt, gyönyört és viszolygást okoz. Ez a kétértelmű tapasztalat rossz érzést vált ki, de egyben tetszést is, hiszen rádöbbent, hogy vannak olyan fogalmaink, amelyek felülmúlják a szemléletet. Technika és a filozófia egymásba oldódása és kölcsönös eróziója Almásy Dévai László látványterveinek, dekoratív festményeinek világában is otthonos, amikor egymás elé helyezett üveglapokra kétoldalasan festett rétegekből tűnik elő a látvány, amely így konkrétan térbeli is, meg sík is, az idődimenziót is érzékeltető. A tér ambivalens értelmezése, a tér és a sík disszonanciája nem zárja ki a képi hangsúlyok, súlypontok és feszültségek kiszámított és hatásos elhelyezését.

Fotó: Almásy Dévai László

Almásy Dévai László: Izar étkező / László Almásy Dévai: Izar dining suite
hajlított, perforált fémváz, fa

Nem tagadja meg a video- és az elektronikus manipuláció forrásvidékét sem. Steril, meghökkentő színdinamikai hatások keletkeznek elvont árnyalatok erőteljes, egyszerre visszataszító és lenyűgöző kontrasztjaiból. A roncsolt, színnyalábokkal, foltokkal, fényekkel manipulált fotó rendszerint kiváló alap a festői gesztusokhoz. Kulturális síkok vetülnek egymásra szellemi, formai, történeti és technikai értelemben (geometrikus és lírai absztrakció – komputergrafika). Így lesz dekoratív, de nem mechanikus, szellemes, friss, de nem eklektikus a virtuális és enteriőr világ is. És errefelé ragadható meg Almásy Dévai László tehetségének „közege".

A dokumentációban a tárgyak esetlegesebbnek tűnő fényképe helyett a jobban szemlélhető, a tárgy korrekt szerkezetét stimuláló informatikai-kibernetikai úton előállított virtuális kép szerepel, vetett árnyékkal hangsúlyozva a térérzetet, de a rövidülés csalóka látszatát kizárva. Hogy mi a valóság, mi az igazság, ezeken a kérdéseken a karteziánus modernitás korszakának lezárulásával régen túl vagyunk. A Létet az ember történelmi produktuma, a „civilizátum" fogja el az ember elől, áthatva és elhúzódva tőle. Almásy generációja ebben a jelent megülő és a jövőt előíró civilizációban nőtt fel, számára ez van és lesz a normális. Ebben a kegyetlenül vágtató világban kell neki is nagyon jónak lennie, tehát termékeny és elszánt. Legfőbb intenciója annak a nyelvi eszköznek a kimunkálása, amivel egy közép-európai művész bárhol meg tud jelenni, amivel korlátok nélkül, internacionálisan kommunikálhat.

Kollekciójának története nem több mint öt év, amelyből három év a tanulás ideje volt. Közege az a posztmodern állapot, amelyben egy sokoldalúan és naprakészen képzett, pátosztól és iróniától mentes alkotó mozoghat, ha érvényesülni akar, megfelelni az európai művészeti és tudáspiac kihívásainak. Ez az alapállás egyéb szakmákban és tudományokban jelenleg nélkülözhetetlen. Almásy képes rá, hogy a vizualitás síkján, ilyen módon meghódítsa a világot.

HUSZ MÁRIA
művészettörténész

Walter Crane-emlékkiállítás

Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2001. március 23–április 16.

2001. március 23-án kamarakiállítás nyílt az *Iparművészeti Múzeum*ban *Walter Crane* emlékére, elsősorban magyarországi kapcsolatait felidézve. A megnyitón a művész unokája, *Anthony Crane* ünnepélyesen átnyújtotta az intézménynek az 1900-ban megrendezett nagyszabású Walter Crane-kiállítás emlékkönyvét.

Az 1900-as tárlat az akkori főigazgató, *Radisics Jenő* széles látókörű múzeumpolitikájának, kiállítási koncepciójának köszönhető, aki fontosnak tartotta a kortárs külföldi művészek bemutatkozását is. Ennek köszönhető, hogy az „életművész", grafikus, színész, író *Rozsnyay Kálmán* javaslata a kiállítás megrendezésére megértésre talált. A múzeumban 1898 tavaszán – *A modern művészet* című kiállításon – szerepeltek már Crane művei (kárpitok a *koppenhágai Iparművészeti Múzeum* tulajdonából). 1895-ben a *Műcsarnok*ban állították ki Crane alkotásait.

Így tehát 1900-ban Magyarországon sem ismeretlen a mester, aki ekkor már élete teljében volt, nevezetes sikerek, elismerések után. Az új ízlés apostolaként emlegetett Walter Crane (1845–1915) az iparművészet csaknem minden területén alkotott, mind Európában, mind a tengerentúlon ismertek voltak üvegablak-, mozaik-, csempe-, kerámia-, falikárpit- és tapétatervei. A díszítésről és tervezésről könyveket is írt. Crane-t iparművészként elsősorban a díszítés izgatta, munkáiban a szépség idealizált megjelenítésére törekedett. Festőként s illusztrátorként is alkotott és illusztrációiban megteremtette kép és felirat vizuális egységét.

Mindezt a teljességet, az életmű egészét igyekezett bemutatni az 1900-as kiállítás, amely igazi reprezentatív, több száz művet felsoroakoztató tárlat volt, a művész által Magyarországra hozott legkülönfélébb alkotásokból.

A jelenlegi kamarakiállítás – mint címe is mutatja – emlékkiállítás. A teljesség igénye nélkül igyekszik felvillantani a mester sokszínű személyiségét és bemutatni magyarországi kapcsolatait.

Életművéből ma is maradandóak fantáziadús gyermekkönyv-illusztrációi. Elsősorban illusztrátorként tartjuk számon, aki a gyermeki lélekhez közel álló színes képeket készített oly módon, hogy a könyvet önálló, önmagában teljes műalkotásnak tekintette, megtervezte az előzéklaptól az illusztrációig, a borítótól a fejlécekig, záródíszekig, és szemernyit sem engedett művészi elveiből. Ma is élvezetes lapozgatni meséskönyveit, *Aladdin történetét*, *Ezópus állatmeséit* vagy a *Baby's Bouquet* című könyvet, melyek a kiállításon is láthatók. A művész élénk képzeletvilágáról tanúskodik az a kötet, amelyben a kert virágai elevenednek meg, antropomorfizálódnak. Fantáziája, akárcsak humora végtelen – egyébként újságokba kis karikatúrákat is rajzolt – s ezt a *Mrs. Mundi at Home* című kötet is példázza.

Magyarországon az 1880-as években *Grimm* mesekönyvét Crane illusztrációival jelentették meg, melyben példaszerű kép és szöveg összhangja, a könyvhöz illeszkedő grafikai stílus. A fent említettek csupán ízelítőt nyújthatnak a mester termékeny életművéből, hiszen több százra tehető azon kötetek száma, amelyeket rajzaival látott el.

A könyvművészethez kapcsolódnak erőteljes vonalakkal megrajzolt ex librisei s az illusztrációkon oly gyakran látható légies női figurák megjelennek különféle tervrajzain is, mint például egyik üvegablak-tervén, mely művésztársa otthonába készült.

A kiállítás a továbbiakban a művész magyarországi kapcsolatait igyekszik felvázolni. Az 1900-as tárlatnak jelentős sajtóvisszhangja volt. Természetesen katalógus jelent meg a kiállított művek felsorolásával, a *Magyar Iparművészet* című folyóirat pedig különszámot adott ki Rozsnyay Kálmán méltató soraival. A kiállítás idején a *Lipótvárosi Kaszinó*ban Crane előadást

Fotó: Wagner Richárd

Walter Crane: Sphaera imaginationis, üvegablak-terv / Walter Crane: Sphaera imaginationis. Glass window design

1889, papír, tus, színes festés, 18x10,7 cm

tartott a vonal szerepéről, melynek szövegét szintén publikálták füzetben is. Mindezen kiadványok – mint a *Herczeg Ferenc* által szerkesztett 1900. október 15-i *Új Idők* című folyóirat – Crane tervezte címlappal jelentek meg.

Sajnálatos, hogy a magyar köztudatból szinte teljesen kiesett Crane neve, holott példátlan módon érdeklődött a magyar kultúra értékei iránt és az 1900-as kiállítás kapcsán családjával együtt ellátogatott Magyarországra és Erdélybe, találkozott a kor jeles alkotóival, közülük *Jókai Mór* üdvözlőbeszédben köszöntötte. Alá-

2004. április 30. – május 28.
Pécs, Gebauer Galéria
Almásy Dévai László kiállítása

Gemma interior – 2004

A globális tömegkultúra kultusz- és divatigénye, sajátos nyelvi technikája – amely a kommersz és a művészi határán mozogva a termékként való eladhatóságot, s a piaci sikert indukálja –, a marketing rafinált módszereivel karöltve, napjainkra oda vezetett, hogy a gazdasági érdek esztétikai kérdéseket is meghatároz. A trend folytonos kiagyalása a technika és a formaalakítás szintjén kreatív kutatói és tervezői teamek, érvényesítése pedig a pszichológiában is járatos menedzserek további hadait foglalkoztatja. A design – magyarosan dizájn, magyarul formatervezés – az évszázad gazdasági növekedési faktora, egyben vizuális-tárgyi környezetünk és viselkedésformáink egyik legfontosabb meghatározója lett. Magyarország – bár a Bauhaus óta világhírű formatervezői tradíciókkal rendelkezik – európai érvényesüléséhez jelenleg nem aknázza ki eléggé a design és a vizuális kommunikáció lehetőségeit. Ezt a missziót vallja magáénak nyelvi eszközei kimunkálásában Almásy Dévai László.

A Pécsett élő vizuális kommunikációs tervező abból a generációból való, amelyiknek anyanyelve a globális multimédiás kultúra, s a nemzetközi piacokon akar érvényesülni. 1997-től Németországban volt grafikus, belsőépítész és bútortervező, majd a British Council ösztöndíjasaként két évig Londonban a Royal College of Art, a Design Council és a Royal Society of Arts posztgraduális kurzusait végezte, nemrég részt vett a Design Future, Design Education nemzetközi szemináriumon. Gemma védjegyű bútorait és lakberendezési tárgyait külföldön is kedvelik. Tervezői programja amilyen határozott, olyan puritán: síkgeometriai rendszerekből alakít térformákat úgy, hogy a téri építkezést kötések nélkül, az anyag fizikai sajátosságait kihasználva oldja meg. A meggyőző stílusteremtő erő, amellyel rendelkezik, nem programkitűzés kérdése. Munkáinak látványos és romantikus, szemtelenül egyszerű és érzelmi hatásra törő stíluselemei átütő multikulturális formauralmat sugároznak. Igaz viszont, hogy ez a kihívóan álnaiv, merészen blaszfémikus stílus nem mindenkinek tetszik. Hiányolható a divatosság, a „valódi látványbeli izgalom", a kihívás, a formai vagy gondolati kaland, sőt fáradt ötlettelenséget is láthat az, aki a magyar tervezőktől a külföldi magazinokban tündöklő trendi megoldások továbbvariálását várja (lásd Somogyi Krisztina szemléjét: Echo, 2001/1.)

A Gemma-széria most bemutatott legújabb darabjait sem a mindennapi praktikum szolgálata ihlette. Meditatív látványtárgyak ezek, a tér és a sík ambivalens értelmezésére épülnek, szigorú súlypontok és feszültségek kiszámított és hatásos elhelyezésével. A variálható acélkosarak, tálcák, tárolóeszközök aktuálisan a láb-elem szerkezethű és újszerűen dekoratív kialakításának problémáját járják körül. Futurisztikus hangulatúak, amint elnagyolt papírhajtogatásként, -kivágásként az ipari lemezvágás és perforáció nyomait hordozzák magukon úgy, hogy a high-tech és a minimál-art elvárások recsegve ütköznek egyes gyerekkori kézimunka-próbálkozások, vagy mézeskalács-bábos vásározások emlékével. A tervezés számítógépes látszatrajzai és a megvalósítás cseppet sem kézműves módszerei a végsőkig fokozzák a közönségesség és a kiemelkedő különösség groteszk-ironikus felhangjait. Ugyanakkor a növényi és antropomorf szimbolika (csepp, szív és kör alakú perforációk egyszerre az organikus népművészet és a kassáki aktivizmus modorában), a nosztalgikus-humánus funkciók tiszteletben tartása, sőt kiszolgálása olyan kontrasztot képez, amelyből egyrészt a dekonstrukció irracionális „vasból fakarikája", másrészt antagonizmusainak rezignált tudomásulvétele tűnik elő.

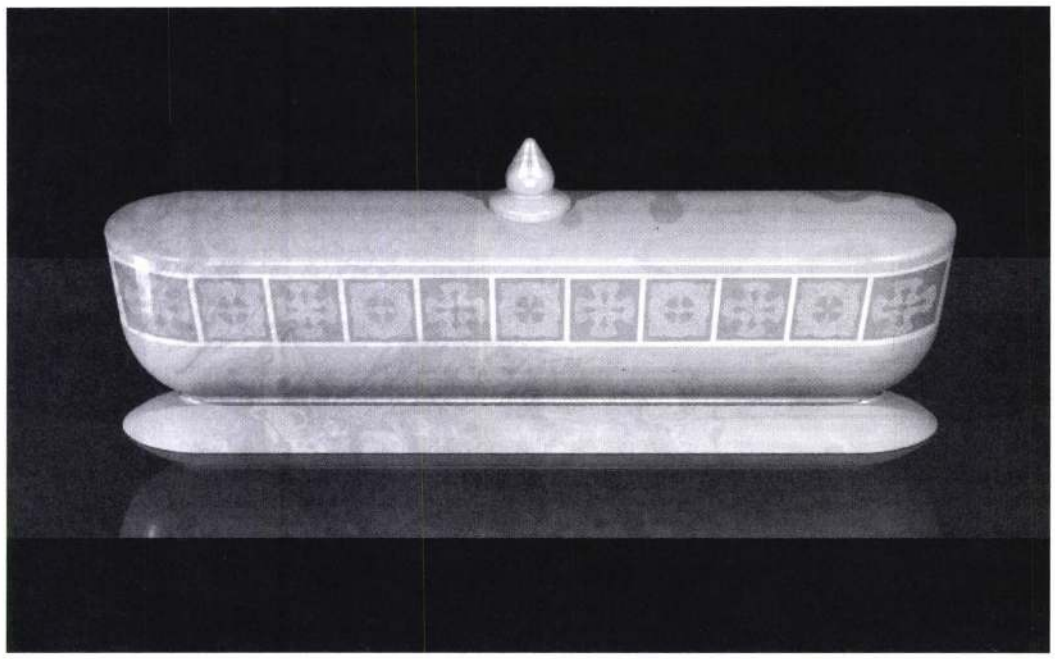

Almásy Dévai László: Zsolnay E-2

A nézőt nem feltétlenül érdekli a tárgyat létrehozó technika, ám e tárgyak létezése elsősorban előállításuk diszkurzív megragadásával vonatkozik valami nem elképzelhetőre. Egy-egy bádogvödör-reminiszcenciájú, körbeforgó, esztergált fanyél, néhány körbeállítható, vászonnal bélelt, ormótlan doboz, egy nagyra nőtt biedermeier bonbonière-t idéző, fedeles, fém tároló-alkalmatosság közvetlen, naturalista érzékisége szédítő köröket indít be a kellő humorral megáldott, az újdonságra és a paradoxonokra érzékeny használóban/befogadóban. Az arányok eltúlzottak, a mívesség tagadása és a pszeudo-sorozatgyártás igényei érvényesülnek oly módon, hogy az esetleges felhasználó mégis kevésbé a tárgy használati értékét, sokkal inkább kommunikatív, esztétikai funkcióját élvezheti. Egy másként megfoghatatlan, késő-posztmodern, középeurópai életérzés eltárgyiasítását szemlélheti környezetében.

A kiállítás másik fejezetét színes, elektronikusan manipulált fényképek formájában dísztárgyak és használati kerámiák képezték, amelyeket Almásy a Zsolnay Porcelánmanufaktúra számára tervezett. A látvány steril, „javított", ideális tárgyvilágot közvetít. Az optikai csalódást kizáró virtuális térben megjelenő tökéletes virtuális tárgy összes paramétere leolvasható, s a későbbiekben akár szabadon módosítható. Tolltartó, váza, lámpa egy Marslakó, vagy az ideák világában hívő Platón szemével. A manufakturális (földi) kivitelezés csak „gyenge utánzat" lehet, legalábbis más-lét. Az arányok itt is expresszíven eltúlzottak, egy-egy talpelem túl naivnak látszhat, némelyik fedő repülő csészealj-képzetet kelt. A keleties-szecessziós örökséget idéző díszítésmód, a kobalt-irónos eljárás illúziója, a zöldes lüszterezés továbbgondolásából eredő látványértékek az eredeti Almásy/Gemma-stílusú dekorelemekkel szervesülve a hungarikumnak számító Zsolnay-szellemiséget törekszenek századunk sokértelmű nyelvein a nemzetközi figyelem számára újrateremteni.

Husz Mária

2004. május 11–20.
Pécs, Hattyúház

Bemutatkozott a Kisház

„Az úgy volt...", hogy a Művészeti Kar főépületének takarásában – a magas szürke tömb mögött –, az egyik kertszegletben állott a gondok háza. Takaros kis virágágyás övezte a lakot, és éber házőrző jelzett, ha hívatlan hallgató közelített a gyeptengerből égbetörő cseresznyefákhoz. Aztán, történt egyszer, hogy a gondnok „eltűnt", és az egyetem, helyiséggondjait enyhítendő, műteremmé avanzsálta a házat,... a kis házat. Ekkor, másodéves hallgatók költöztek az épületbe, elfoglalva a szobákat – végre a „saját" műterem lehetőségének ígéretével. Személyüket a véletlen(?) választotta, és spontán módon alakult ki a szűk munkaközösség. A hely által determinált, vajúdva születő csoport megkezdte életét. A kezdeti feszültségektől sem mentes kapcsolatokból összerázódni látszott a csapat. A fiatalok, új otthonuk birtokbavételétől kezdve, már a kis ház kulcsát kérték, és ha kereste őket valaki, akkor az illető a kis ház felől érdeklődött, ... így a kis házból fokozatosan Kisház lett. Mára a kapunál csak ezt kell mondani az egyetem logisztikai szakemberének: „Megyek hátra

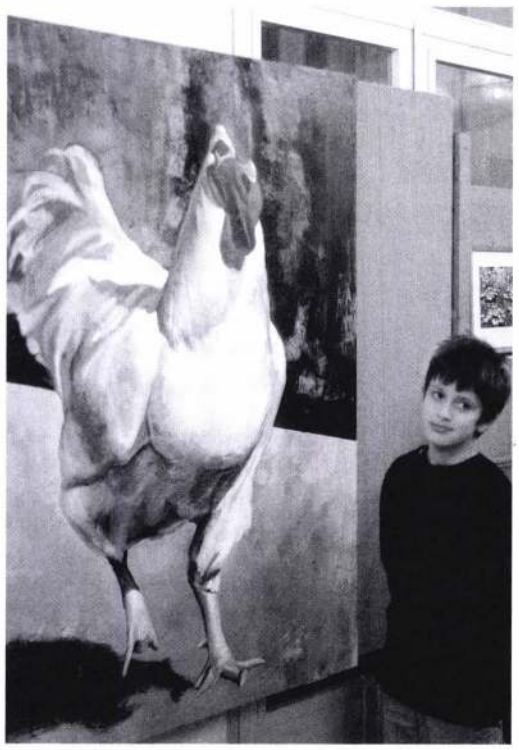

a Kisházba, van már ott valaki?" – és a legtöbbször van. És a legtöbbször munka (is) folyik ott, és élet...

Már jó pár hete a megszokottnál nagyobb volt arrafelé a nyüzsgés. Valami készülődik – gondoltuk, akik arra jártunk, és sokan arra jártunk. A Kisház bemutatni készült a Kisházat. Régfogant gondolat kezdett testet ölteni, és az év végi „kipakolás" jó alkalomnak ígérkezett. A tervet pedig tett követte: a falak elmozdultak helyükről, és a Kisház kiköltözött a kis házból, le a belvárosba, a sétálóutca közepébe. Az elkészült, formás kis meghívó népes tömeget vonzott a bemutatkozás helyszínére: a Király u. 13. szám alá, a Helyőrségi Klubba. A lépcsőn felfurakodva, a fogadásra szánt elemózsiás asztalokat kikerülve, a terembe nyomult a közönség.

Paravánokra függesztett alkotások szegélyezik a szűk ösvényt, amely a belső térbe invitál. Egy „hivatalos" kiállítás megidézésének szereplői vagyunk. Szép sorban lógnak a képek, nevek szerint csoportosítva, ahogy illik. Néhol egy-egy plasztika töri meg a katonás rendet, helyt adva a szobrászhajlam megnyilatkozásának. Ám a terem túlsó vége meglepetést sejtet. Feszült, várakozástel-jes csend váltja fel a zsibongást, és kíváncsi szemek fürkészik a félhomályt. A ceremónia megkezdődött. Csajkovszkij muzsikájára, a Hattyúk tava ismert szólamaira megmozdult a Múzsa: apró táncoslány (Góbi Rita, Pécsi Balett) vonaglik a padlón, repülni vágyva üde-vad mozdulatok rebbentik karjait, lábait, teste összes tagját. Gyorsul a tánc, fogy a levegő. A kiállítótér haldokló angyala, utolsó erejével letépi Maya fátylát a szent művészet „sötét" oldaláról és bepillantást enged a Kisház valódi életébe! A lepel lehull, a titok nem titok többé! A művek készülésének színhelye, a műterem mű terme (hiszen ez csak az eredeti mása), a csak kevesek által ismert körülmények megmutatkoznak a széles közönség előtt. Nincs több leplezni való, íme a „tiszta" művészet! Ezt nektek! És a konferanszié bokszmeccseket idéző hangját a dada egyik meghatározó alakjának muzsikája, Kurt Schwitters Ursonate-ája (Ősszonáta, 1921) kíséri. „Ováció, taps!" – olvasható végül a táblákon.

A Kisház lakói (*Baráth Nóra, Kiss Endre, Makrai Adél, Mórocz Viktor és Pinczehelyi András*) kilenc napra feltárták rejtett alkímiájuk, „nem hivatalos" bugyrait. Szándékuk volt felemelni a „művészet magasztos szférájába" az alkotás folyamatának melléktermékeit, a napi hulladékot, a kudarcra ítélt kísérletek vitatott eredményeit, az ócska vásári giccstől kezdve a közösen produkált tárgyhalmazokig, mindent, magát az alkotói tevékenységet. Hiszen ténylegesen kiköltöztek az egyetem kapui mögül, és a megszokott életvitelüket a kiállítótérbe helyezték át. Saját maguk is alanyai lettek a bemutatkozó kiállításnak. A terem jobb felső sarkába életképek sorozata vetül számítógépről futtatott formában. Szinte az egész Művészeti Kar feltűnik a fotókon, nemegyszer megdöbbentő szituációban. Haverok, csoporttársak, „idegenek", sőt maga a mester is: Tolvaly Ernő festőművész. Hosszú, dús haja válla alá omlik, vad napszemüvegén hetykén csillan a fény. Alig lehet felismerni a paróka egyenes tincseitől feldíszítve. E póthajnak akad göndörített párja is, a műtermi polcon megtalálható teljes valójában. Kalandozhat a szem, nyugodni nem tud.

Az egyes személyek munkái most talán kevésbé érdekesek, ha mégis, akkor leginkább a kisplasztikákként definiálható szürreális szörnykreatúrák jelentenek valódi izgalmat. (Na, persze akad azért más is!) Két alkotó munkamegosztásából születtek e teremtmények: Gyuris Róbert szobrásznövendék formázta őket és Kiss Endre festőtanonc öltöztette színbe csupasz testüket. Olyan kaland ez számukra, amelyben nincs tétje a „hülyéskedésnek", ugyanis nem „vérre megy"! Ettől válik azzá ami: élő alkotásokká, olyan torzszülöttekké, amelyek a dadaista mindent-tagadás meghökkentését idézik,

Kisház: kiállításrészlet

úgy ahogyan az egész kisházas esemény is. Csoportos kiállítás ez, de mégis egy szellemiség hatja át. No, nem az egyes alkotókat! Baráth Nóra „kívülállóként" szemléli az eseményeket, asszisztál csupán, külön szobában dolgozik Makrai Adéllal. A fiúk, inkább „fújnak egy követ", közös helyiségben egymás levegőjét szívják, már egymásra hangolódtak. Munkáik hol karakteresebben, hol kevésbé látványosan elválnak ugyan, de mégis atmoszférájuk révén egymásba fonódnak. Ők a mag. A többiek vendégek csupán. Ténylegesen azok. A Kisház állandó, vagy átmeneti vendégei. Ám baráti hely jutott nekik is a kiállításon. Návai Vera a szomszédos épületben fest, onnan jár át látogatóba, Gyuris Róbert az istenkúti műteremből érkezik hozzájuk szellemi felüdülésre, míg Örményi Ákos a főépület 107-es termét hagyja el egy kis szomszédolás kedvéért. Talán nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a Kisház szokássá vált szokatlan „sziget" a Művészeti Kar területén.

„Nagy tervek vannak készülőben!" – hallik a fiatalok eltökélt hangja. A Kisház csoporttá lett és újra lesújtani készül. Most bemutatkoztunk, de hallgatásunk csak erőgyűjtés! Figyelmezzetek! Visszatérünk! – Úgy legyen!

Ifj. Ficzek Ferenc

2004. május 22. – június 18.
Pécs, Parti Galéria

Mester és tanítványok Kolozsvárról

Van abban valami életszerűen vonzó, hogy Pécs és Kolozsvár testvérvárosi ambíciói a hivatalos mélyhűtöttség állapotában is fel tudnak mutatni értékelhető, mi több, élvezhető gesztusokat. Ha igaz ez az állítás, akkor nem jelent kevesebbet, mint hogy léteznek kölcsönös érdekek, amelyeket érvényesítésük közben csak korlátozottan befolyásolhat a politikai ellen- és rokonszenv. Mert egyéni vállalásokon alapulnak, mert az érdeklődés és a megmutatkozás olyan késztetései munkálkodnak bennük, amelyek a hivatalos és formális viszonylatokon kívül érzik igazán jól magukat, és amelyeknek a kifejtéséhez nem is elégségesek a politikai zsargon szavai.

Mi másról lehetne szó, mint a művészetről. Ezúttal éppenséggel egy művészeti iskoláról, tanárokról és tanítványokról. Rajtuk keresztül egy térség törekvéseiről, készültségük állapotáról, gondolataik irányáról, tájékozódásuk minőségéről. Közben igyekezzünk nem feledni, hogy Kolozsvár az ország egyik legerősebb kulturális központja lévén több mint fél évszázadon át a képző- és építőművészetben is normákat teremtett, intézményei olyan hagyományokat alakítottak ki, amelyek a mai cselekvések formáit is jócskán befolyásolják. A Barabás Miklós Céh, a nagyszámú Kolozsváron élő jelentős képzőművész és a nyomukban szinte természetes kényszerrel kialakuló művészeti felsőoktatás később Romániában is középponti szerepet kapott. Pécs és Kolozsvár képzőművészei között a kapcsolat nem új keletű, a Pécsi Galéria és Pécs-Baranya művészei is megmutatták magukat Kolozsváron, de *Kudor Duka István* festőművész-tanár jóvoltából az utóbbi években színesedett a két város művészeti akadémiájának együttműködésével is. Ennek is vannak formális keretei, de tőlük éppenséggel kimerülhetne a kapcsolat a jó szándékú egymásra gondolásban is. Kudor Duka István azonban ennél jóval többre gondolt, amikor felvetette a bemutatkozó kiállítás ideáját, és amikor meg is valósította azt. A Kolozsvári Képzőművészeti és Formatervezési Egyetem mezében eljött Pécsre és egy nálánál fiatalabb kollégájával, valamint különböző évfolyamokhoz tartozó tanítványaival a Parti Galériában rendezkedtek be egy hónapra. Kiállításuk – mint minden más emberi gesztus – többféle metszetben értékelhető. Kézenfekvő volna, hogy a kiállított munkákon keresztül megítéljük a képzés irányát, mélységét, igényességét. Mint ahogy kísérletet tehetünk egy felmérésre is általuk, ami a lokális, regionális és nagyobb távú érvényesség sugara mentén tár fel adatokat. Generációs metszetet is készíthetünk és talán még a nemzetiségi ízeket is bátrak lehetünk elkülöníteni egymástól. De mérhetjük érzéki vonzerejüket, képszerűségük intenzitását, valamint felhasznált utalásaik kapcsolódását más jelentésrendszerekhez. Már az is értékjelző mozzanat, hogy a felsorolt műveletek mindegyike

gróf Almássy Géza
Vihar

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 8 1.

+Pater si possibile est, transeat

MDK

Almássy György

A magyar mérnök- és épitészegylet közgyülésén, a Fábián-jutalmat Almássy György kapta.

Cikk: Kállay Miklós miniszetrelnök a realis erök összefogásáról beszélt a mérnökegyletben.

Uj Magyarság, 1943.apr.17. 3.l.

Almásy István MDK

Bucsusok

Micsarnok 1938 Szent István kiállitás

Almássy István MDK

Női arckép, ceruzarajz

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Almássy István MDK

Női arckép, szines rajz

Miesarnok 1939 dec.-1940 január

M.D.K.

Almási István

A Budapesti Dési Huber Kör Képzőművészeti Szabadiskolájának tanuló hallgatója, 1948.

Képzőművészeti élet a felsz zadulás után 131.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Almássy István MDK

Kata, vizf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Almássy István

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Kata feje.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

MDK

Almásy István

Tanulmány, akv.

Veronika, "

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 2 1.

MDK

Almásy István

"Veronika" c.festm.repr.149.old.
/ A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatáról./

Képzőművészet 1934.VIII.évf.74.sz.150.l.

Almásy István MDK

Bucsusok

Mücsarnok 1938. Szent István kiáll.

MDK

Almássy István

Női arckép, szin.rajz.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 15. 1.

MDK

Almássy István

Női arckép, cer.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 15. 1.

242
29
25
296

megírva

Almásy István festő

Tóth Lőrinc u. 3. Műcsarnok.

1934. téli kiáll. 390.
1938. Trent István kiáll 397.
1939 dec - 1940 jan: Horthy pub: kiáll 302, 309

~~Urna VII. 241, 242,~~

Almásy István

Kata c. rajza

repr.

Képzőművészek

1934. 69 l.

Almásy István

Nemzeti Szalon

Almássy István

Bucsusok c. Épe

(a Műcsarnok Szent István

kiállításáról)

repr.

Művészet. 1938. 111. l.

MŰVÉSZET

FELELŐS SZERKESZTŐ: KENDE BÉLA

TARTALOM

Kende Béla: A Szépművészeti Múzeum Rothermere kiállítása — — — — — — — — — — 105
Bálint László: Gondolatok a kritikáról — — — 108
Erdélyi Árpád: Művészképzés Angliában — — 110
In memoriam (—délyi) — — — — — — — — 113
Buday Bálint: Városépítés és művészet — — — 114
Erdős Imre: Kiállítás Székesfehérvárott — — — 116
Erdélyi Árpád: A „Műterem" kiállításai — — 117

KÉPEK JEGYZÉKE.

Jan van Eyck: Imádkozó férfi — — — — — 105
Guardi: Farsangi mulatság — — — — — — 106
László Fülöp Lord Rothermere — — — — 107

Almássy István

~~Búcsúsok C. Lépe~~

~~[illegible]~~

Művészet

1938. 18-19 sz

88 l.

✓

Képzőművészet 1934.
69. l. Keppel. —
Kiáll. Eat.

Almássy Zoltán

festő

Műcs. kiáll. 1934 től

Pipics 109. l.

Almási István

Szerepelt a II. dél-alföldi fordulón.

Békésmegyei Népújság 1966. jul. 8.

MDK

Almássy István

Búcsúsok c. műve a Műcsarnok Szent István kiállításáról. Repr.

Művészet, 1938. 111.l.

megírva

Almási István, nagy-
varadi, könyvkötő (1671-
ben) könyvet ajándéko-
zott a ref. az Erdőnek

Koncz József. A ma-
rosvásárhelyi ev. ref.
kollegium története
Marosvásárhely, 1896.
106 l.

Marosvásárhelyen.

.879/1946. szám.

BUDAPEST 46 X 10 V

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest,
IX. Hőgyes Endre utca 10.

Hivatalból.
özszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Almási István

özv.

L.

Szendrei-Szentiványi

22. L

		Illeték a szállítási érdekbevallásért *Gebühr für das Interesse an der Lieferung*	
		Fuvardíj -ig *Fracht bis*	
		Illeték a szállítási érdekbevallásért *Gebühr für das Interesse an der Lieferung*	
		Összeg — *Summe*	

_____ 192___ évi _____

_____ *den* _____ *-ten* _____

A feladó aláírása és lakása:

Unterschrift und Wohnung des Absen

MDK

Almássy István,

loo frtot hagyott a bástya épületére. Epitője talán az eperjesi Herman Boldizsár volt. 1631-ben megalkuszik a felsömalomnál való bástyához levö könek faragására.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Barok és rokkoko korszak. MMEE Közl. 1904. 82.1. 28. kötet, 3. füz.

Almássy István

Biblia Pauperum

B. p. a került az esztergomi Simor-könyvtárba majd onnan az esztergomi Főszékesegházi Könyvtárba

?

Biblia Pauperorum Bp. 1966. XX. o.

Almássy István

szentpéteri földbirtokos Szelajdonában volt

1814-ben eg Biblia pauperum

Biblia Pauperorum Bp. 1966. XIX. o.

ALMÁSI JÁNOS, varga

1811. jan. 7-én: "Lenkei Daniel Urnak meg ~~angdtax~~ engedtetik, hogy a Táblát ezentúl az régi törvényes útján vigye Almási János Urnál, nem pedig hatodik házhoz az utcában.". -A miskolci varga céh protokolluma 1788-ból 172. old. 16-17. jegyz

BODÓ SÁNDOR: Céhbehivótáblák a Miskolci Herman Ottó Múzeumban 171. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VII. 1968. Miskolc

A PÉCSI GALÉRIA
tisztelettel meghívja

ALMÁSI László

képzőművész
kiállításának megnyitására
a Pécsi Kisgalériába
(Szent István tér 4.)
1995. január 12-én,
csütörtökön délután 5 órára

Megnyitja:
LANTOS Ferenc
festőművész

A kiállítás megtekinthető
1995. február 5-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

III

Aknai László

és mások felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1969. 6. számát

33. l.

Almásy László fotóművész

A Fényes Adolf Teremben rendezett sportfotó kiállitását március 17.-én nyitják meg,-közli a Kiállitások c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 11.
XVI. évf. 11. sz. 2. lap.

Almási László fotóművész

Szófiában rendezett sikeres kiállitását emliti meg Levendel Julia: "A Fotóművészek Szövetségében" cimmel közölt interjuja során, melyet a Szövetség vezetőségével folytatott.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. márc. 24.
XVII. évf. 12. sz. 7. lap.

Addig nézed, amíg beleőrülsz...

A kommunizmust a videó buktatta meg?

Még egy hétig tombol a Műcsarnokban a holland—magyar videóinstallációs kiállítás. Ezt az élő, lélegző, pillanatonként változó tárlatot — ahol különös objektek és videólények villognak, spriccelnek, robbannak, hörögnek, suttognak és sikoltoznak, s néha papírszalvétaként gyűrik össze megbízhatónak vélt térlátásunkat — azoknak is érdemes megnézni, (vagy ami elkerülhetetlen: átélni), akik ösztönösen irtóznak az elektronikus szobrászat és piktúra illékony látomásaitól. Legfeljebb a veretes kapuzaton kitámolyogva úgy érzi magát az ember, mintha központi idegrendszerét épp akkor kapta volna vissza egy pszichológiai gyorstisztítóból.

A legmegdöbbentőbb élményben mégis akkor lesz részünk, mikor kilépünk az utca forgatagába, és a „tapintható", reális világ néhány percig teljesen valószínűtlennek hat. Hisz a médiumok által teremtett képzetek mellett elhalványul a valóság. Talán nem véletlen, hogy egy francia videóteoretikus szerint a kommunista rendszerek összeomlásához részben az is hozzájárult, hogy nem volt eléggé „tévészerű", és halálra untatta a készülékek előtt tespedő alattvalókat. Ezzel szemben sokan úgy vélik, hogy a k a m e r a, amely ellenőrzés alatt tartotta az állampolgárokat, kileste legintimebb titkaikat, a totalitáriánus hatalom igazi szimbóluma.

Ebben az állításban körülbelül ugyanannyi a túlzás, mint az igazság. Mert a kiállító magyar művészek többsége a hetvenes években indult el pályáján, Bódy Gábor és Erdély Miklós intermediális törekvéseit követve. Gyanús „másságuk" miatt a hatalom valóban rajtuk tartotta a szemét. (Bár meg kell jegyezni, hogy művészetükre az üldöztetés és a zaklatás — ma már „pótolhatatlan" — inspiráló erővel hatott.) Ahogy egykor ők álltak megfigyelés alatt, most a nézőt állítják a videóinstalláció látóterébe, aki saját arcával, testével, gesztusaival részévé válik a műalkotásnak. A képernyőn megjelenik saját átlényegített énje, s önmagát műtárgyként szemlélheti (narcisztikusan). A közönség személyes jelenléte és együttműködése tehát lényeges eleme a műnek. Ilyen interaktív munka például Árvay György rozsdás, olajszagú ipari ketrece, ahová a látogatónak be kell dolgoznia magát. Mindenki önmagára ismerhet Sugár János delejesen vonzó videótükrében (a Plusz—mínusz pátosz-ban). Felejthetetlenül taszító Almási László Killerje, a kínálókával együtt forgó, két kaszából álló „halálgép", amely könnyen megsebesítene bárkit, aki a közelébe merészkedik.

A közelmúlt kelet-európai forradalmai és lelki traumái nem tükröződnek a magyar anyagban, Galántai György ma is szorongást keltő (berlini) falának kivételével. A magyar értelmiségi (művészi) lét természetrajzához meggyőző adalék Szirtes János performance-a, aki addig veri a fejét egy tévékészülék sarkához, míg annak tetejéről egy kristálypohár le nem zuhan. Hasonlóan abszurd helyzetet jelenít meg Peternák Miklósnak (a képen látható) Műelemzés című installációja. Az almahalomba temetett monitor, s afölött a valóságos térben is egy körte kering. S a gyermekkorunkból ismert kérdés költői megfejtéséhez, hogy négy alma meg két körte az hány szilva, az időközben megrothadt gyümölcsök illata gerjeszt schilleri ihletet. A szerényebb technikával, de nem amatőri színvonalon bemutatott magyar interaktív munkákkal szemben — René Coelho tervei szerint fölépített — Imago című holland tárlat, elsősorban a teret és az időt „megcsavaró" objekteket és az elsötétített „oldalkápolnákban" varázslatosan sugárzó, narratív műveket mutat be. A félhomályban elrejtőzhet a néző, amíg tart a néhány perces hang- és fényrituálé. Ezek a „régi", két-három éves, klasszikussá érett alkotások, amelyeket már megvásároltak az európai kortárs művészeti múzeumok. Legtöbbjükben ott feszül a látszat és valóság, a múlt és a jelen ellentéte. Bert Schutter monitorokból összerakott monumentális szélmalomszárnyai stabilan állnak, de a képernyőn a lapátok méltóságteljesen forognak. Jeffrey Shaw „történelemgépe", amelynek karját a látogatók is forgathatják, fáradhatatlan malomkőként az emlékezetbe morzsolja az időt. Agyunkat ugyancsak megtornáztatja azzal, hogy plasztikusan érzékelteti: a

Ihlető illatot áraszt Peternák Miklós Műelemzése FOTÓ: RÓZSAHEGYI TIBOR

örök múlt. Különleges komputertechnika működteti Bill Spinhoven „időnyújtóját", amely pillanatok alatt megőrjít bennünket, mert problematikussá teszi számunkra az „itt és most" fogalmát. Jelen idejű mozdulatainkat a képernyőn messzi múltként látjuk viszont. A tér „beszívódik", minden visszafelé mozog, ha földre dobunk egy papírlapot, az legnagyobb meglepetésünkre az ég felé száll. A képernyők vibrálásában szétthull az idő, a vadítóan kavargó képek egyszerre vonzanak és taszítanak bennünket. Ahogy Walter Benjamin mondja: addig nézed, amíg beleőrülsz, ugyanakkor, mintha a fáradtság felélesztené az elérhetetlen utáni vágyat.

Mészöly Suzanne, a Soros Alapítvány Képzőművészeti és Dokumentációs Központjának igazgatója a kiállítás egyik rendezője — miközben megmutatja az installációkat működtető „agyközpontot", amelyet Amszterdamból vezérelnek és kontrollálnak telefonon — elmondja, hogy [illegible] ben rendeznek egy-egy tematikus tárlatot. Ezt megelőzően a magyar textilművészetet, az experimentális fotográfiát és az architektonikus műveket mutatták be. A német „videópápa", dr. Wulf Herzogenrath elnökletével összeült nemzetközi zsűri, amelynek munkájában Keiko Sei japán, René Coelho holland, Kathy Rea Huffman amerikai műkritikus és Néray Katalin, a Műcsarnok igazgatója is részt vett, a nyilvános pályázaton benyújtott művek közül 18 magyar művész munkáját fogadta el. A szponzorok — többek közt a Sony, az ITT Nokia, az Informatika kisszövetkezet és a Goethe Intézet — segítsége nélkül azonban aligha valósulhatott volna meg a magyar videóművészetet nemzetközi rangra emelő nagyszabású tárlat. A Soros Alapítvány ugyanis csak a kezdeti lépésekhez szükséges támogatást adta meg, hogy ne zárja ki teljesen a hazai mecénásokat a kortárs művészetek pártolásából...

• Stark B. László

ALMÁSI László

„...minden egyes taktust, minden pillanatot, minden szívdobbanást."

VARÁZSFUVOLA

A mozikban újra játsszák a Mozart *Varázsfuvolája*ból készült Ingmar Bergman-filmet. A filmforgalmazás nagy ajándéka ez, mert a Varázsfuvola nemcsak remekmű, de kivételes filmje Bergmannak és a filmtörténetnek is. Kivételes ragyogó derűje – ez remekművekről igazán ritkán mondható el. „Bergman – s vele a film nézője – (...) gyermeki ártatlansággal személi a *Varázsfuvolát*. Hinni kezd a csodákban; abban, hogy valahol messze létezik egy másik világ, amelyben emberibb és igazságosabb törvények uralkodnak, mint a mi meggyötört planétánkon" – írta Báron György.

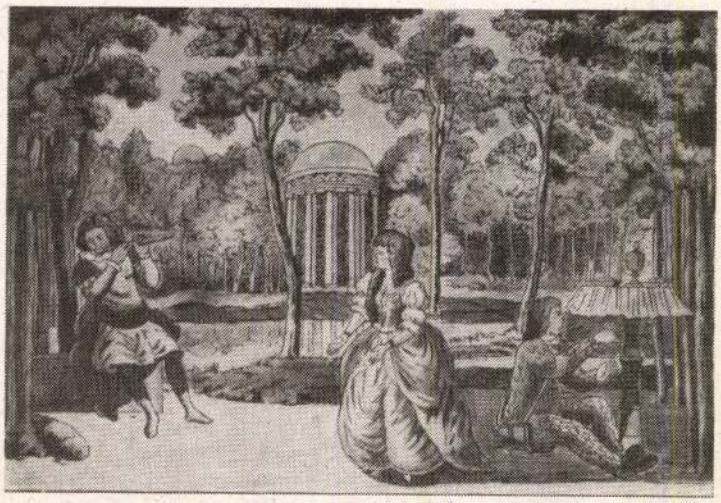

A *Varázsfuvolát* Bergman –ahogy *Laterna magica* című önéletrajzi könyvében olvashatjuk – életének egy ritka kiegyensúlyozott korszakában forgatta: „Jó házasság, jó barátok, jó anyagi helyzetben és jól működő vállalkozás. Lágy szellők fújdogáltak kissé elálló füleim körül, az élet jobban ízlett, mint valaha."

De komoly nehézségekkel találta szemben magát, ha zenés produkciót csinált: „Legnagyobb fájdalmamra teljességgel képtelen vagyok megjegyezni vagy elismételni egy dallamot. Felismerni gyorsan felismerem, de nehezen tudom azonosítani, elénekelni vagy elfütyülni pedig egyáltalán nem tudom. Iszonyatos erőfeszítésembe kerül, ha csak valamennyire is meg kell kívülről tanulnom egy zenés darabot. Napokon át hallgatom a magnót és nézem a partitúrát, és hol bénítóan hat rám, hol pedig mulattat, hogy mennyire r[e]ménytelen eset vagyok.

Ebből a keserves küszködésből annyi hasznom származik, hog[y] végtelen sokáig kell egy-egy művel foglalkoznom. Van időm rende[n]sen meghallgatni minden egyes taktust, minden pillanatot, minde[n] szívdobbanást.

Rendezésem a zenéből bontakozik ki. Számomra nincs más meg[o]oldás. Fogyatékosságom nem enged más utakra."

Ezért mondhatta Herbert von Karajan mégiscsak azt Bergman[n]ak: „Maga úgy rendez, mintha muzsikus volna, van füle a zenéhez[,] van ritmusérzéke, jó a hallása. Ez jellemző *A Varázsfuvolá*jára is."

A Bartók rádióban egyébként éppen ezen a héten hallgatjuk me[g] Mozart Varázsfuvolájának egy Karajan vezényletével, a Berlini Filhar[-]monikusokkal és parádés énekes szereposztással felvett előadását.

Bartók rádió, augusztus 30-án, 14 óra 48-kor

UJJ ZSUZSANNA: MÁSODIK KIÁLLÍTÁS

Megtekinthető szeptember 3-ig naponta 14–18 óráig. Kedd szünnap.
(XIV., Ajtósi Dürer sor 5.)

Egyesült képek
LIGET GALÉRIA

FÁSULTSÁG ELLEN HASZNÁLJA A HISTÓRIÁT!

HISTÓRIA 1991/2–3. sz.

Az ökonomikus szemléletéről ismert kakukkfióka, aki egymás után dúlja ki Pallas fészkéből a jelenkori sajtótörténet gazdaságtalanul bölcs fiókáit, ímhol a Históriára is sort kerített. Ez a lap amióta megvan, terápiás funkciót lát el ötvenezer példányban. A História a mi csúzos és idegzsábás történelmi tudatunk gyógyforrása. Megbízható, hírnevére kényes, szolid cég, kétes minőségű anyaggal nem dolgozik, kontárokat nem foglalkoztat. Az egy irányba síró, érzelmes és hisztérikus történelemkedés múló izgalmai helyett a lezárhatatlan elemzőmunka, a folyamatos árnyalás állandó feszültségével köti meg az olvasó figyelmét.

A nyári dupla számban Közép-Európa jelenkori esélyeivel, a történelmi Magyarország kisebbségeivel (a mohamedán szerecsenekkel, besenyőkkel, jászkunokkal, a megszálló törökök kisebbségeivel, szerbekkel, zsidókkal, cigányokkal, románokkal, szászokkal, szlovákokkal), a kisebbségben élő magyarsággal, a nemzettudat problémáival, a nyelvek elválasztó és összekötő szerepével foglalkoznak olyan jeles szerzők, mint Függedi Erik, Glatz Ferenc, Szakály Ferenc, Hanák Péter, Szász Zoltán, Galántai József, Mészöly Miklós, Kiss Gy. Csaba, Pléh Csaba, Rudolf Chmel (Cseh–Szlovákia budapesti nagykövete) Július Mesáros, Jakó Zsigmond és Kiss József (az én egykori radnótis tanárom stb.). Ezt a lapszámot mindenekelőtt azoknak ajánlom, akik úgy érzik, hogy ezzel a témakörrel már túl vannak etetve, hogy ezek lerágott csontok. Rá fognak jönni, hogy nincs lerágott csont, csak kifulladt megközelítés, s a História épp a legjobbkor érkezik, hogy a kedves olvasót fásultságából kiragadja. Számos helyet idézhetnék az olvasó meggyőződésére, ha lenne rá hely, de mivel nincs, csak egyet idézek Mészöly Miklóstól: „Csupán tudomásul kell vennünk, hogy semmilyen jogrend és szabályozás nem működhet emberhez méltóan, ha nincs meg a működésnek az a *pszichológiai hőmérséklete*, amit csak a koordinált belátás és megértés biztosíthat." (Kiemelés tőlem – R. S.). A kurzivált szókapcsolatban Mészöly Miklós algihanem olyan fontos terminust talált, amely még sokáig és jól fog szolgálni bennünket.

Reméljük, hogy a lappusztító kiskakukk által fészkéből kivert történelmi folyóirat röpképesnek bizonyul, s megáll a História Alapítvány lábain. Ehhez nagyra becsült milliomos olvasóink hozzájárulhatnak a 208-97525-7265-ös bankszámlaszámon; akik meghatározó befolyással bírnak valamely bankigazgató döntéseire, azok felhívhatják a figyelmet arra, hogy a kormány kegyein kívül is vannak finanszírozható tiszta hangok; akiknek pedig se pénzük, se befolyásuk, azok a következő hétvégén strandolás helyett olvassanak, s két olcsó (Dagály) strandbelépő árából egy évre előfizethetik a lapot.

Révész Sándor

História

ismereteinket szociológiai szabályszerűségek kerékvágásaiban gazdagítják, az utóbbiak ellenben gyakorta nem akarnak idomulni sémáinkhoz" – írja Závada Pál Lehoczky András fényképalbuma és hadifogolynaplója elé írott bevezetőjében a 2000 augusztusi számában. Lehoczky, a fiatal katonatiszt a fényképeket 1943-as ukrajnai–belorussziai frontszolgálata során készítette, a napló 1945-ös orosz fogsága hónapjai alatt készült. Ugyancsak személyes élményeken alapul Dobrovits Mihály *Közép-Ázsia egy év távlatából* című cikke. A fiatal turkológustörténész 1989 decembere és 1990 márciusa között gyűjtött anyagot kandidátusi disszertációjához a Szovjetunió déli köztársaságaiban, ahol „...akarata ellenére – a sorsába keveredett a politika". Ugyanebben a számban olvashatjuk Leopold Tyrmand 1954-ben keletkezett írását a *Tygodnik Powszechny* sorsáról, az „egyetlen szabad" lapéról, „amely a szovjet birodalom területén nyolc éven keresztül legálisan megjelenhetett"; olvashatunk annak a protestáns lelkésznek a meghurcoltatásáról, aki 1931-ben nem átallotta „nemzeti fétisnek" nevezni a Szent Jobbot; és még sok minden másról.

ELSŐ VELENCEI BIENNÁLE

A Velence-parti Velencén augusztus 30-án nyílik az első Velencei Biennále. A nagyközség könyvtárában most először s bizonyára nem utoljára rendezendő kiállításon csak hazánkat képviselik képzőművészek. A biennále spiritus rectora *Kőnig Frigyes* festő, aki nemcsak magát a *dolgot* ötlötte ki, de rögtön formát is talált hozzá: *körképet* festetett *Gémes Péterrel, Gellér B. Istvánnal, Károlyi Zsigmonddal, Lengyel Andrással, Tolvaly Ernővel* és természetesen saját magával.

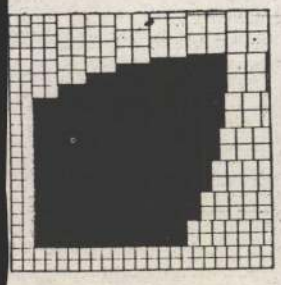

KASSÁK-EMLÉKMÚZEUM

KOVÁCS ATTILA GRAFIKÁI
Nyitva október 1-jéig
(III., Fő tér 1., Zichy-kastély)

A művész a hatvanas években Németországban telepedett le, azóta ott dolgozik: „...1967 óta első lépésként programokat írok, majd kisméretű modelleket készítek. A kép programozott modellé vált. Képeim realizálása megfelel az ikonok klasszikus kivitelezési módjának: sima falapra vásznat ragasztok, majd kb. 40 réteg fehérrel fokozom a vászon síkjából felénk sugárzó fehérséget."

MŰCSARNOK

VIDEÓK

A Műcsarnok holland és magyar video-kiállítása ismét a páros kiállítások sorát folytatta. A megszokott helyzettel ellentétben most azonban – talán mert a válogatást nem befolyásolták konspirációs vagy külsődleges belátáson alapuló kritériumok, s mert a bemutatók végeredményben függetlenek egymástól –, a szándékok és a tendenciák összevetése természetesebb és érvényesebb következtetésekre vezetheti az embert.

SVB VOCE

A *Sub Voce* címen rendezett s egy pályázat eredményét magában foglaló magyar videoinstalláció kiállítása – mely dimenzióit illetően első itthon – s az *Imago – Fin de Siècle a kortárs holland művészetben* című válogatás nemcsak az eszköz-, de a „világhasználat" sajátos egybeeséseit és különbségeit is megmutatja. Legpontosabban az amúgy nem igazán a legjobbak közé tartozó *Bert Schutter* szélmalma és *Almási László* kaszás videója ad lehetőséget következtetésekre.

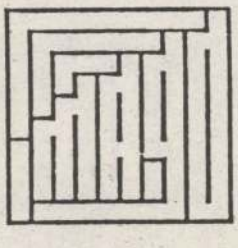

Schutter munkája – a holland tájértelmezés nagyszerű conceptuális hagyományaira támaszkodva – az eszköz és tárgy, a jel és jelzett, a jelentő és jelentett érzékletes tautológiáját állítja, pontosabban forgatja a néző elé, nemigen feszítve túl az ismert konceptuális eljárás kereteit. A külső és belső mozgások sajátos ritmusa, a különféle tartalmakat hordozó és más-más módon megjelenő és funkcionáló tárgyak szinkronitása egy bizonyos mértékig iparivá lett panteizmust, de mindenképpen évszázadok óta csiszolt természet-interpretációt illusztrál. A nála húsz évvel fiatalabb és több mint ezer kilométerrel keletibb Almási kaszás malmával, a maga nem sugárzó monitorával, vészesen forgó fekete szerszámaival nem a *szellők szárnyát* ragadja meg és suhan rajta a néző felé, inkább a haláltánc ikonográfiáját gyarapítja.

Úgy látszik tehát, a magyarok számára a video jobbára megőrizte szociopolitikai keménységét; videoinstallációik keményebbek és komorabbak a hollandokéinál, amúgy pedig talán kevésbé akarják „tradicionalizálni" az eszközt. A holland munkák pedig többnyire éppen ezt teszik: a video számukra általában a konvencionális, tehát a festői vagy szobrászi világértelmezés, a hagyományos képzőművészet technikája, s nemigen lépnek vissza a pszichológia vagy a politika pályájára.

hajdú

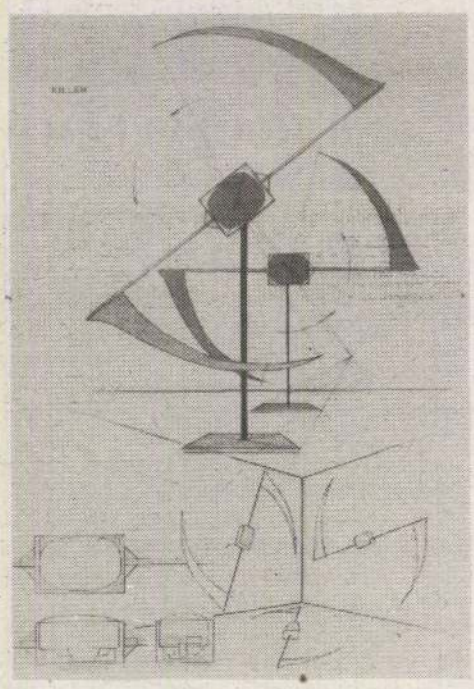

IMAGO-Fin de Siècte a kortárs holland művészetben SUB VOCE – magyar videoinstalláció-kiállítás.
Nyitva szeptember 8-ig.

ALMÁSI László

91 12.38,75

Új Művészet

MDK

Almássy Lili

A gyulai Müvésztelep kiáll. sikere. Képző-
müvészet 1931. 36.sz.

Almássy Lujza grófnö, festöm. MDK

405. Briganti. J.l.b. Olf.

Árverési Közlöny. 1929. 3.sz.sz. ápr. 25.l.

megvia

Almássy Lujza gr.

Paraszleány of
Briganti of

47. anke.

Postatakarék

1929. febr.

MŰEMLÉKEK ORSZ... BIZOTTSÁGA
291/1917 szám
Érk.: 917 év május hó 8. n.

gyházmegye legujabb névtárát a Bi-
nálatra megküldöm.
prilis hó 16-án.
ndeletéből:

MDK

Almásy László

Almásy László, az egységespárt elnöke ünnepiesen nyitotta meg az Iványi-Grünwald Béla elnöklése alatt megalakult "Szentendrei Festők Társaságának " kiállitását. 1928.aug.13.

Kincses Kalendárium 1929. 88.o.

M.D.Y.

Almásy László
festő-

Méltatás.

Haldovay Győző. Festők a Szélhegyföldön
Mi vizit, 1969 aug. 21 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Almássy Mariann

A váci nyári tárlatot Almássy Mariann rendezte s a görög templomban tekinthető meg naponta, hétfő kivételével.

Losonci Miklós: Hagyományőrző bemutatkozás.
Pest Megyei Hírlap. 1981. szept. 2.

Almássy Marianna

kiállítása Vácott a Madách
Imre Művelődési Központban

Népszabadság, 1985. II. 8

Almássy Mariann

A II. KERÜLETI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
(1022 Bp., Marczibányi tér 5/a.)
szeretettel meghívja Önt
1990. október 11-én 17 órára

ALMÁSSY MARIANN
festőművész

kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja:
DR. POGÁNY ÖDÖN GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója

A kiállítás megtekinthető:
1990. október 11-től 24-ig
hétköznap 8—20 óráig, vasárnap 8—14 óráig

Matits Ferenc részére
Szépművészeti Múzeum
Budapest XIV.
Dózsa Gy. út 41.

1146

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

Debrecen

1975 MÁR 18

Almássy Mariann

1021

Almássy Mariann

al lanyhul
á ideológ
rt — min
rzsoázia n
molódott.
ványaibar
— alábec
t osztál
radványait s ezek jelent
ét.

Harmadszor — bár *éltünk róla — nem sike-* *még eléggé haté-* *ny ideológiai harcot ki-* *takoztatnunk az imperi-* *sta fellazítás meg-* *vánulásai ellen. Az e té-* *folytatott küzdelmet so-* *rendőri munkának tekin-* *holott a munka zöme nyil-* *valóan nem a rendőrség* *rtja, hanem az ideológiai* *frontszakaszain dolgozó*

egyetemi pártbizottságunk titkára a debreceni városi pártértekezleten már részletesen szólt, én most csupán — jelenlegi megbízatásom körébe tartozó — szám szerint három problémát érintek röviden.

a) Az első: keressük a megye és elsősorban Debrecen város tudományos erőinek jobb összefogására a lehetőségeket.

Ilyen kooperációra jó adottságok vannak az egyetemi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁJ 13

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almássy Marianna
1024

ALMÁSSY MARIANN RAJZA

jelentő óralátogatás n
is; heti négy órában
éves fizikusoknak f
gyakorlatot. Szeretnér
tem elvégzése után
nám a kutatást is és

Kornél elfoglalt e
percét kihasználja cé
kával tölti napjait. Példája bizonyítja, hogy az eredmények nem maradnak el.

Görömbölyi László

szottak utcabál helyett.

De nézzük a kronológiát. Először a kötélhúzó versenyre került sor. A favorit — mint korábban is — a 4. évfolyam volt. De hogy legyen

ő levélben

kémia—fizika szakos alapszervezet vállalta.

Rendszeresen egy-egy levélben 5-6 feladatot, gondolkodtató kérdést küldünk kémiából és fizikából. A megoldásokat kijavítjuk és kiegészítéseinket hozzáfűzve visszaküldjük. Természetesen az egyetem életével kapcsolatos kérdésekre is szívesen válaszolunk.

Azóta egy év telt el. Most KISZ-taggyűlésen értékeltük az eddigi munkát. Mindenki elmondta tapasztalatait; sajnos menetközben többen lemorzsolódtak, ami azzal magyarázható, hogy az idei felvételi tájékoztató szerint kémiából az írásbeli vizsgát törölték.

Ennek ellenére úgy érezzük, hogy nem volt hiábavaló amit csináltunk, mert nagyon sokan lelkesedéssel, folyamatosan küldték a feladatok megoldását. Ezektől a tanulóktól egyre több helyes választ kapunk, és talán az egyetem megismertetésével, szakmai biztonságérzet kialakításával a továbbtanulási szándékot sikerült elmélyíteni náluk.

AZ ATE DIÁKKÖR

A Debreceni Agrártudományi Egyetemi Karának küldöttsége 1 tudományos diákkörök XII. orsz az Erdészeti és Faipari Egyetem

A konferencia jellegzetessége, lásunk 30. évfordulójával.

A kar hallgatói jól szerepeltek, mazott ökonómiai alszekció) első Klára, állattenyésztési alszekció), ló, alaptudományi alszekció és M termesztési alszekció) szereztek.

A plenáris ülésen Hegedűs Fer cialista mezőgazdaságunk néhány

A színvonalas házi konferenci gozat közül Sopronban négy é Nyisztor-díjat ez évben a Keszth magyaróvári Mezőgazdaság-tudo odaítélésénél az országos konfere évben a házi TDK-konferenciák figyelembe.

Ez meghatározza a következő is. Ki kell terjeszteni a TDK-mu tók számát, hogy mind minőségb gozatok kerüljenek a bírálók elé. ség van az oktatók lelkiismeretes

Röviden ez volt a konferenc hívott TDK-vezetők tanácskozásá kérdés mellett az új szervezeti sz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 13

EGYETEMI ÉLET

Almássy Marianne

1021

ALMÁSSY MARIANN RAJZA

jelentő óralátogatás melle
is; heti négy órában tarto
éves fizikusoknak felada
gyakorlatot. Szeretném, ha
tem elvégzése után is f
nám a kutatást is és a t

Kornél elfoglalt embe
percét kihasználja céltud
kával tölti napjait. Pél
nyítja, hogy az eredmé
maradnak el.

Görömbölyi László

ő levélben

kémia—fizika szakos alapszervezet vállalta.

Rendszeresen egy-egy levélben 5-6 feladatot, gondolkodtató kérdést küldünk kémiából és fizikából. A megoldásokat kijavítjuk és kiegészítéseinket hozzáfűzve visszaküldjük. Természetesen az egyetem életével kapcsolatos kérdésekre is szívesen válaszolunk.

Azóta egy év telt el. Most KISZ-taggyűlésen értékeltük az eddigi munkát. Mindenki elmondta tapasztalatait; sajnos menetközben többen lemorzsolódtak, ami azzal magyarázható, hogy az idei felvételi tájékoztató szerint kémiából az írásbeli vizsgát törölték.

Ennek ellenére úgy érezzük, hogy nem volt hiábavaló amit csináltunk, mert nagyon sokan lelkesedéssel, folyamatosan küldték a feladatok megoldását. Ezektől a tanulóktól egyre több helyes választ kapunk, és talán az egyetem megismertetésével, szakmai biztonságérzet kialakításával a továbbtanulási szándékot sikerült elmélyíteni náluk.

a kötélhúzó versenyre került sor. A favorit — mint korábban is — a 4. évfolyam volt. De hogy legyen

AZ ATE DIÁKKÖRÖ

A Debreceni Agrártudományi Egyetemi Karának küldöttsége 197 tudományos diákkörök XII. országo az Erdészeti és Faipari Egyetem fog

A konferencia jellegzetessége, hog lásunk 30. évfordulójával.

A kar hallgatói jól szerepeltek, és mazott ökonómiai alszekció) első he Klára, állattenyésztési alszekció), va ló, alaptudományi alszekció és Mas termesztési alszekció) szereztek.

A plenáris ülésen Hegedűs Ferenc cialista mezőgazdaságunk néhány k

A színvonalas házi konferencia e gozat közül Sopronban négy ért Nyisztor-díjat ez évben a Keszthely magyaróvári Mezőgazdaság-tudomá odaítélésénél az országos konferenci évben a házi TDK-konferenciákra figyelembe.

Ez meghatározza a következő OT is. Ki kell terjeszteni a TDK-munka tók számát, hogy mind minőségben, gozatok kerüljenek a bírálók elé. Eh ség van az oktatók lelkiismeretes m

Röviden ez volt a konferencia hívott TDK-vezetők tanácskozásána kérdés mellett az új szervezeti szab

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1984 ÁPR 2 31

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almássy Mariann

1021

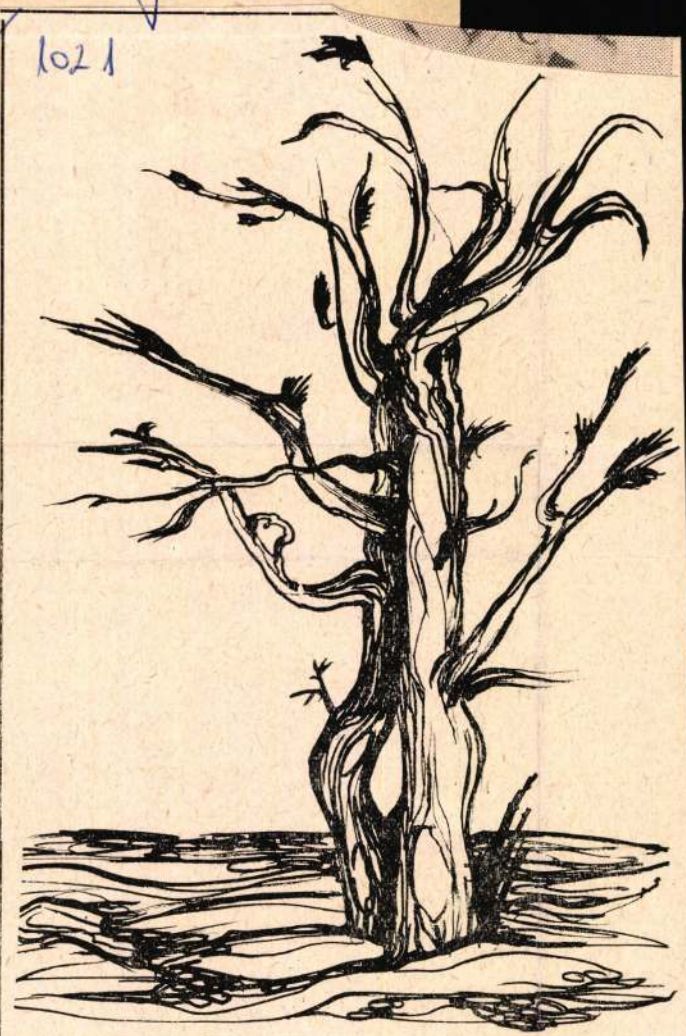

Almássy Mariann rajza

A győztes kézis

1 : 20 a KLTE jav
ötvös jut bedobáshoz. Erre
ondják: cikis helyzet. Mit
sz ilyenkor az edző, Gaál Ár-
, a fiú kosarasok játékmes-
re? Haláli nyugalommal ül
kispadon, kicsit megdörzsöli
zadt tenyerét, aztán feltekint
nagyórára. Bólint egyet, és
is mozdulatot tesz a kezével.
betűt formál a tenyereiből.
dőt kér Debrecen.

Az engedélyezett egyperces
ihenőnek egyharmada telik
l, amikor berregés jelzi a
nérkőzés végét. 21 : 20-ra nyer
KLTE női csapata.

Ekkor mondták a nézők: ez
rofi húzás volt!

Eredmények:

Nők: KLTE—JATE 22 : 31, KLTE—ELTE 21 : 20, KLTE—Pécs 31 : 12.

Legjobb dobók: Vesza J. (28), Békési I. (22).

Férfiak: KLTE—JATE 39 : 50, KLTE—ELTE 60 : 41, KLTE—Pécs 40 : 58, KLTE—MKKE 59 : 29.

Legjobb dobók: Fazekas (72), Gaál (48).

(Focimezőny.)

Eötvös — Új név került a köztudatba: Gyémántfog. Az örökölt hely tiszteletre kötelez, kicsit fél mindenki, hiszen megverték a nagy hírű Csu-
[illegible] ők képviselik az

2 : 1 a Pécs és 3 : 3 a KLTE ellen.

A KLTE eredményei: KLTE—JATE 6 : 3, KLTE—ELTE 1 : 0, KLTE—Közgáz 3 : 4, KLTE—Pécs 3 : 5.

A gólokon Bun és Bérczes (5—5), valamint Sebestyén (2), Dombrovszky, Gilányi, Horváth K. és Szőke osztozott.

(Pontverseny.)

Csütörtök reggel a férfi kosár és foci, valamint a női kézi végeredménye nélkül: 3 ponttal vezetnek a hazaiak. Befejeződik a női kézilabda, debreceni győzelemmel — s a JATE csak negyedik. Négy pontot hozunk rajtuk: 16 : 15 a KLTE javára a két egyetem versenyében. Megjöttek a kosarasok — most két pont a JATE előnye, 21 : 19-re vezet. Minden a focitól függ. Ha a Debrecen—Pécs mérkőzésen a KLTE nyer, a végső pontversenyben 25 pontjával megelőzi a 24 pontos szegedieket! 1 : 0, 1 : 2 és 2 : 3, aztán 3 : 3, majd két gyors pécsi gól: 3 : 5. Szeged ünnepel a legjobban. Eddig kétszer a Kossuth nyerte a kupát — az 1974-es pontverseny győztese a szegedi József Attila Tudományegyetem. Jövőre Pécsett lesz miért küzdeni.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NAVIGÁTOR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
1974 MÁR 26

Almásy Mariann

ALMÁSY MARIANN GRAFIKÁJA

A Szovjetunió ma

Március 18-án nyílt meg a KLTE díszudvarán a Szovjetunió életét bemutató kiállítás. A kiállítást dr. Gyarmati József, az MSZMP Debrecen városi Bizottságának titkára nyitotta meg.

A kiállítás, amelyen a szovjet fotóművészet legjobb képviselői — Makarov, Garanyin, Donszkoj, Szviridova — szerepelnek, egyaránt jól reprezentálja a szovjet építőmunkát és a szovjet művészetet. A há-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 4
EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almássy Mariann
1021

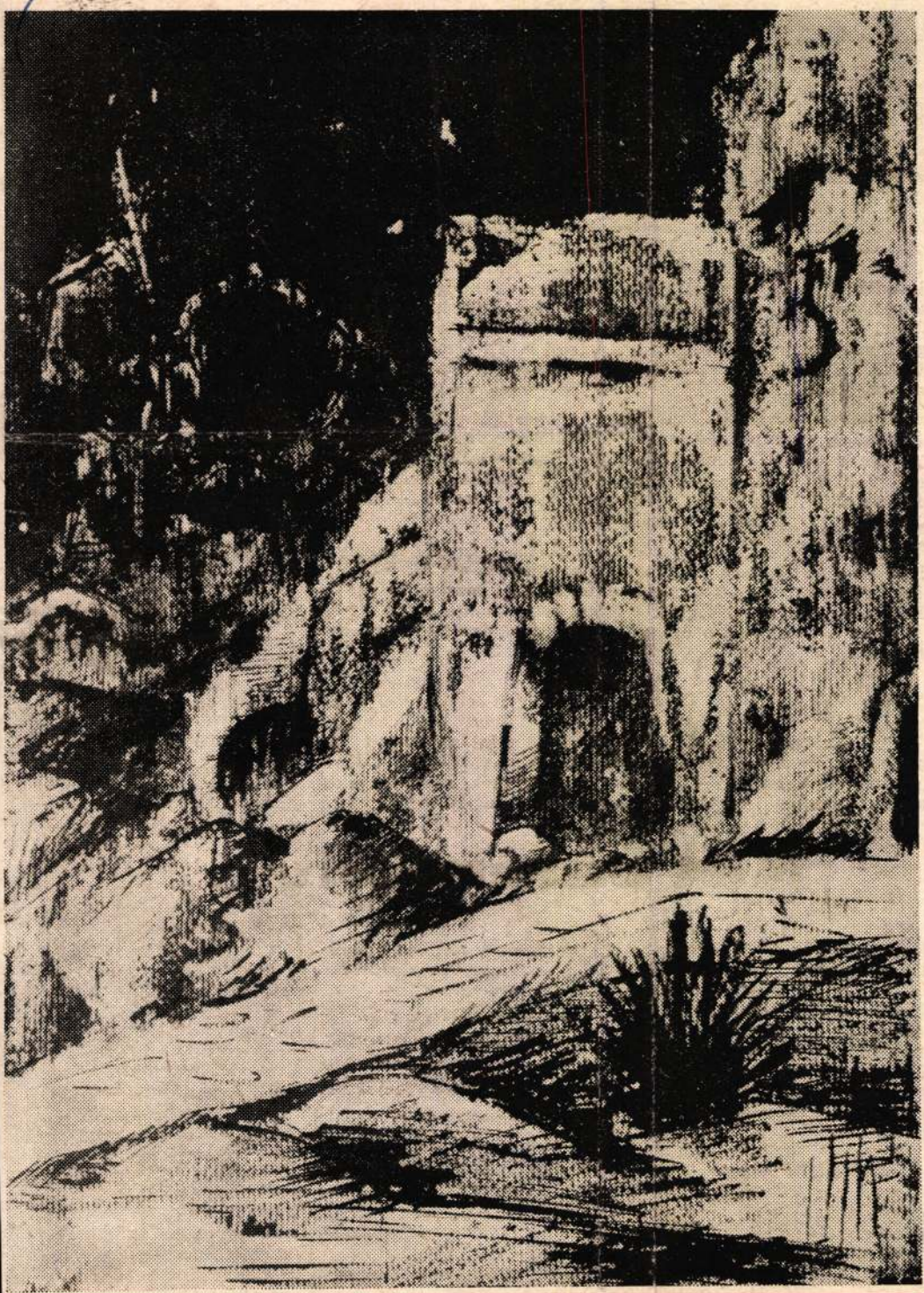

ALMÁSSY MARIANN RAJZA

NEMZETKÖZI

A dokumentumok így őrzik meg, hitelesen.

Résztvevők: Állami Egyetem, Tartu (2 hallgatóval), Maria Curie-Sklodowska Egyetem, Lublin (3 fő), Műszaki Főiskola, Czestochowa (3 fő), Tudományegyetem, Rostock (2 fő), Pedagógiai Főiskola, Sumen (3 fő), Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem (1 fő), valamint a vendéglátó Kossuth Lajos Tudományegyetem. A meghívottak között van Rafael GOURAIGE, az NDSZ alelnöke (Kuba), a santiagói egyetem egyik volt professzora, a városi KISZ-bizottság képviselői, a KLTE állami, párt- és KISZ-szervezetének valamennyi tagja.

Szombat: gólyabál, vasárnap: szoboszlói és hortobágyi kirándulás, hétfő-kedd-szerda: Változó világ, változó egyetem című diákszeminárium, előadások, viták, fogadás a rektornál, kiállítás az egyetem külügyi kapcsolatairól, Főnix-bemutató, városnézés, egyetemlátogatás, szerződéskötések, beszélgetések az egyetemi hallgatókkal, nagygyűlés.

A diáknapok krónikájához tartozik még: záróközlemény elfogadása az ötnapos találkozóról, valamint a KLTE KISZ-bizottságának felajánlása: az őszi társadalmi munka bevételéből tízezer forinttal segítik a chilei hazafiakat.

Ezek a tények több év múlva is hitelt érdemlő forrást jelentenek.

***

A következő összeállítás célja: képet adni arról, mit is takar ez a felsorolás. A mozaikok korántsem nyújtanak valós kópiát a történtekről — de nem olyan szürkék, mint a csak adatokat felsoroló tényközlés. Feketék és fehérek.

Nem tudta

Kihasználva a lehetőséget, az Egyetemi Élet nevében néhány kérdést tettünk fel a chilei résztvevőnek, a kommunista párt tagjának:

— Mikor jött el Chiléből?

— 1972 szeptemberében.

— Vissza fog menni?

— Azt hiszem, igen.

— Mikor?

— Nem tudom pontosan.

— Mitől függ ez?

— Elsősorban attól, hogy mit határoz a párt ebben a kérdésben. Ha úgy dönt, hogy egy meghatározott pillanatban mennem kell, mert ez szükséges, akkor indulok. Ennek alapja a dolgok újraszerveződése Chilében.

— Mit ért ezen?

— A mostani helyzet megkövetel egy olyan szervezést, ami azelőtt nem létezett. A párt illegalitásba vonult.

Két vélemény

(Dimitr Angelov — a bolgár küldöttség tagja, a Sumeni Pedagógiai Főiskola asszisztense. 27 éves, diplomás fizikus. Az 1971-ben alapított intézmény sok oktatójához hasonlóan ő is két életet él — a hét négy napját Sumenben tölti, két napig pedig Szófiában dolgozik. Dolgozatát a bolgár felsőoktatás helyzetéről, reformjáról tartotta. A csütörtök délelőtti szerződéskötés után beszélgettünk — három órával azelőtt, hogy — utolsóként — a bolgár delegáció is vonatra szállt.)

— Ha Dimitr Angelov irányította volna a nemzetközi diáknapok szervezésének munkáját, melyek lettek volna azok a pontok, amiket másképp oldott volna meg, mint a volna, aki teljes hangerővel, a szöveg egészét fordítja a hallgatók számára. Az előzőekből aztán az következett, hogy az előadásokat végül is csak feliben-harmadában ismertük. Így nehezen alakulhatott ki vita, s a hazatérő küldöttek pedig jóval kevesebbet hasznosítottak, mint a szeminárium valós értéke. Még egy kérdés! Hol voltak a magyarok, hol a debreceniek?

— ?

(Dimitr Angelov bizonyára nem haragszik meg, ha a másfél órás beszélgetésből csak a szervezés hiányosságait elemző részt adja vissza a néhány so-

meghívólevél érkezett, melyben kértük, hogy

— küldötteik értsék és beszéljék az angol nyelvet,

— az előadásuk is angol nyelven készüljön,

— a legépelt előadást legkésőbb 1973. november 5-ig küldjék el Debrecenbe.

Ezzel szemben:

— csak egyik küldöttük beszélt angolul,

— az előadás orosz nyelven készült,

— november ötödikére nem érkezett meg a legépelt szöveg; a küldött november 17-én, az érkezéskor nyújtotta át a rendezőknek dolgozatát.

Ennek ellenére:

— az előadást november 19-re lefordíttattuk

Almássy Mariann

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

grafikusművész

TÁRSADALMI SZEMLE

1980 11

1021

Almássy Mariann: Fenyő

Sartre öregkori újbalol-
ali kalandjának bevallott
udarcát rajzolja meg a
kk, magát a filozófust
egszólaltatva. Sartre for-
ulatának kulcsa az érte-
iség szerepének egyolda-
an morális felfogása,
ely voltaképpen a pol-
ri értelmiség rossz köz-
zetének, lelkiismereti
lságának ad hangot. Le-
a, miért távolodott el a
ormistának bélyegzett
P-tól, amely megszaba-
otta „írói őrületétől", és
eledett az újbaloldali
oista fiatalokhoz, akik
a késztették, hogy to-
blépjen: kétségbevonja
magát az
mint haszonél
társadalmi mu
tás áldozatát.

Sartre teha
akart az értelm
szikus típusáva
váltságos helyzetét annak
köszönheti, hogy általános
tudását különös célok (a
tőke) szolgálatába állítja,
rossz lelkiismeretét („sze-
rencsétlen tudatát") pedig
leleplezésekkel kompenzál-
ja. A tömegekkel való új-
fajta, közvetlenebb kapcso-
lat formáit kereste, s ezt
vélte megtalálni a spon-
taneista és anarchista
szellemű maoista közösség-
és a mozgalom gyakorlati-
lag megszűnt. Ez azonban
Sartre-t mindenféle balol-
dalból való kiábrándulás-
hoz vezeti el, s filozófiai-
lag — az egymásért létező
emberek etikai világának
eljövetelét hirdető — zsi-
dó messianizmus valamifé-
le laicizált változatának kö-
zelébe, amely a szörnyű
kétségbeeséssel már csak
egy utópikus reményt ké-
pes szembehelyezni.

arcuse és Fromm: az utolsó szó

Marcuse utolsó tézisei a
hnikáról és a társada-
nról rendkívül érdekes
kumentumai egy filozó-
i doktrína elkésett ön-
rrekciójának. Technikai
ilizációnk divatos, gép-
nboló mentalitású kriti-
jával szemben — amely-
k egyébként Marcuse
rábbi írásai is némi tá-
t adtak — a filozófus itt
ngsúlyozza, hogy a tech-
ka szükséges valami:
mcsak a szabadságnélkü-
ég apparátusa, hanem a
abadságé is. „A technika
lán olyan kutyaharapás,
melyet csak a szőrével le-
t gyógyítani: nem leépí-
teni kell a technikát, ha-
nem átépíteni a természet
és a társadalom megbéki-
tésére."

A represszív fogyasztói
társadalom általa gyakran
leírt taposómalmából a ki-
utat Marcuse továbbra is
egyfajta kulturális forrada-
lomban, az „értékek átér-
tékelésében" keresi, hang-
súlyozva a „szubjektív té-
nyező" döntő szerepét, a
tudat és az egyéni ösztön-
struktúra átalakításának
szükségességét. Rámutat
azonban az ellenmozgal-
mak (nőmozgalom, „zöl-
dek", diákmozgalom) két-
értelműségére: az átfogó
szervezettel szemben meg-
levő allergiájuk elszigeteli
őket a tömegektől, elitariá-
nus színezetet adva nekik.
A politika előli menekülé-
sük oda vezet, hogy meg-
maradnak egy elvont, bel-
ső elutasításnál, a rossz
„befelé utazás" privát, nem
autentikus bensőségénél.

Az utóbbi időben — kü-
lönösen az NSZK-ban —
újra divatos filozófussá
vált E. Fromm utolsó in-
terjúja (amelyet korábban
a Valóság is közölt) szin-
tén érdekes adalék a pol-
gári társadalom öndiagnó-
zisához.

A fiataloknak az „ipari
társadalomból" való me-
nekülését Fromm elsősor-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 NOV 10

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1973 NOV 20

1021 Almásy Mariann

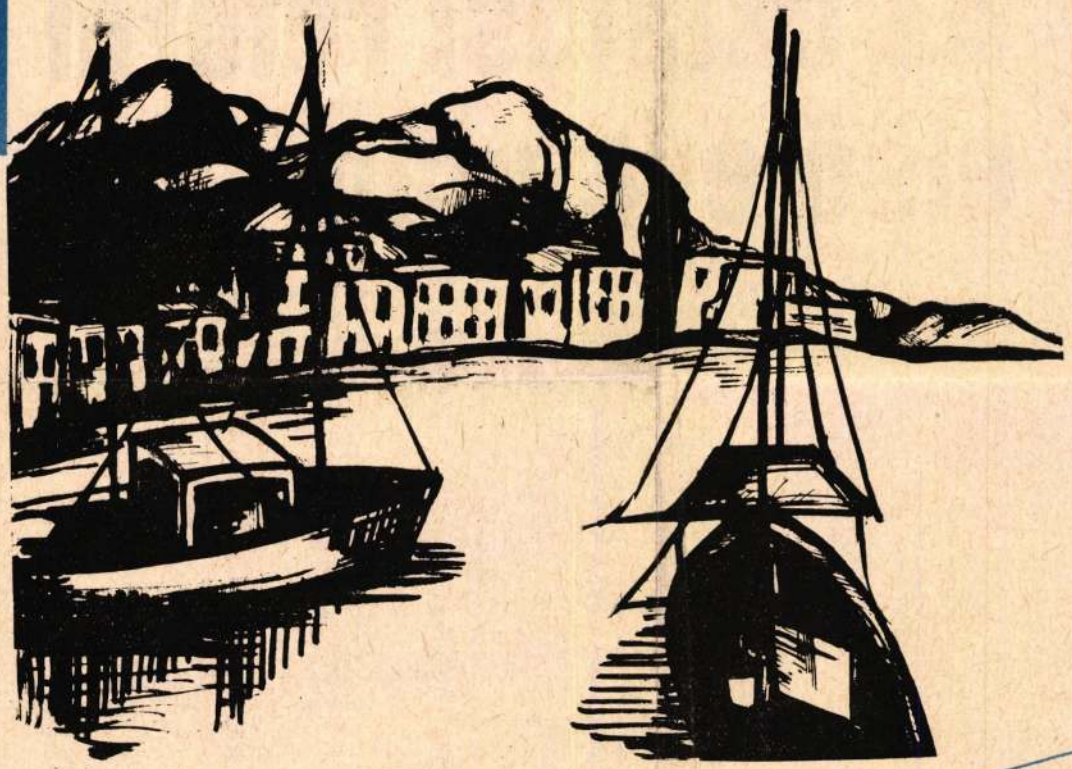

Almásy Mariann: Tengerpart

Az oktatá
első éve után

II.

A reformprogram nem végleges. Olyan keretnek tekintendő, amely a képzés stabilitását megtartva, az évenkénti tapasztalatok birtokában, azoknak megfelelően, állandóan változtatható. Az új, szinkronizált-integrált tanterv alapján végzett munka az eddigieknél jóval nagyobb feladatokat ró az oktatókra: körültekintő csoportmunkát igényel az előadások megszervezése, egyeztetése, nehéz erőfeszítéseket követel az új (objektív) vizsgaformák tökéletesítése, valamint az integrált klinikai orvostudomány gyakorlati tematikájának kidolgozása.

Ami az oktatás tárgyi ellátottságát illeti, egy jó darabig integrált oktatás egyéves tapasztalatainak összegzésével (1973 októberében készült jelentés). Ebből kitűnik, hogy a hallgatók — minden bizonnyal az ő véleményük átlaga, összesítése került papírra — fajsúlyának és jelentőségének kijáró alapossággal ismerik, elemzik és bírálják az immár több mint egy évet megért reformot. (Az alábbiakban ebből az összegzésből merítek példákat.)

Az első évfolyam tanulmányi átlaga az 1971—72-es tanévben 3,25 volt, a következő tanévben ez a szám 3,09-ra csökkent. Az első „reformév" kétszáztíz vizsgázója közül 13 jeles, 63 jó, 87 közepes, 42 elégséges, 4 pedig elégtelen eredménnyel zárta a tanévet. Átlagemelkedés csak két

elméleti anyag kétharmad részét tanulócsoportos formában adják le. Módosításra, felülvizsgálatra szorul az a tény, hogy a tantárgy félévi jegyei nem számítanak be az átlageredménybe.

A társadalom-orvostan alapjai: Erre az előző éven bevezetett tárgyra félévenként 24 órát biztosított a reform. A hallgatóság érdeklődése azonban csak az első két-három előadásig tart, mert ezután a kezdődő beszámoltatások elvonják a hallgatóságot. Következmény: kb. harmincan látogatják az órákat. A tárgy előadójának véleménye szerint — tekintettel a témakör igen nagy szemléletformáló jelentőségére — szükséges az eddigi óraszám fenntartása.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 6

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almássy Marianna
1021

Almássy Marianna: Falu

ehetőség

zés jövőjéről)

öntés sem született, holott énylegesen meglevő társadalmi igényt elégítene ki ez a bionyos átszervezés.

Fokozni kívánják ugyanakkor a tanítóképzés minőségi zintjét és jelentőségét. Ezt a célt szolgálja a már ebben az évben várható olyan határozat, miszerint a tanítóképzőket főiskolává nyilvánítanák.

Kérdés: Az előbb felsorolt tervek nagy horderejűek, azonban realizálásuk időbe telik.

Válasz: Valóban, ehhez idő kell. Önmagában az a tény, hogy csak akkor kaphatjuk meg a másik épületet, ha felépül az a bizonyos 24 tantermes általános iskola, rendkívül meghatározó tényező. Ehhez legalább három esztendő szük-

Kérdés: Igazgató úr korábban más felsőfokú intézménynél is dolgozott, egyetemen is. Mi a véleménye a tanítóképzős diákokról, illetve a tanárdiák viszonyról, több intézményt figyelembe véve?

Válasz: Kisebb felsőfokú oktatási intézményről lévén szó, jóval közelebb vannak a tanárok a diákokhoz. Szinte nincs olyan intézeti hallgató, akit tanára legalább arcról ne ismerne fel.

Az egyetemeken a tanszéki rendszer igen elhatárolt és különálló tevékenységet is jelent. Nálunk az igazgató egy személyben a kollégiumért is felelős, tehát minden probléma nála fut össze. Ez elkerülhetetlenné teszi azt, hogy az ott felmerülő kérdésekkel is foglalkozzon, ha kell, személyesen is,

az ATE-n

NÉPTÁNC

A következendő néhány héten az ATE kulturális életét szeretnénk bemutatni. Megkeressük az egyes művészeti csoportokat és azok vezetőivel, tagjaival beszélgetünk.

Első alkalommal a néptáncegyütteshez látogattunk el, s kérdéseinket Gyarmati Jánosnak, az együttes vezetőjének és egyik tagjának, Erdei Pálnak tettük fel.

— Az elmúlt tanév végén változások történtek az együttes létszámában és vezetésében. Melyek ezek?

— Az ötödévesek elmentek: két lány és hat fiú. Volt művészeti vezetőnket, dr. Varga Sándort áthelyezték Nyíregyházára. Így az együttes művészeti vezető nélkül és igen kis létszámmal maradt. Teljesen újjá kellett szervezni. Új művészet vel e

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

1974 OKT 29

Almássy Mariann

Almássy Mariann rajza

1021

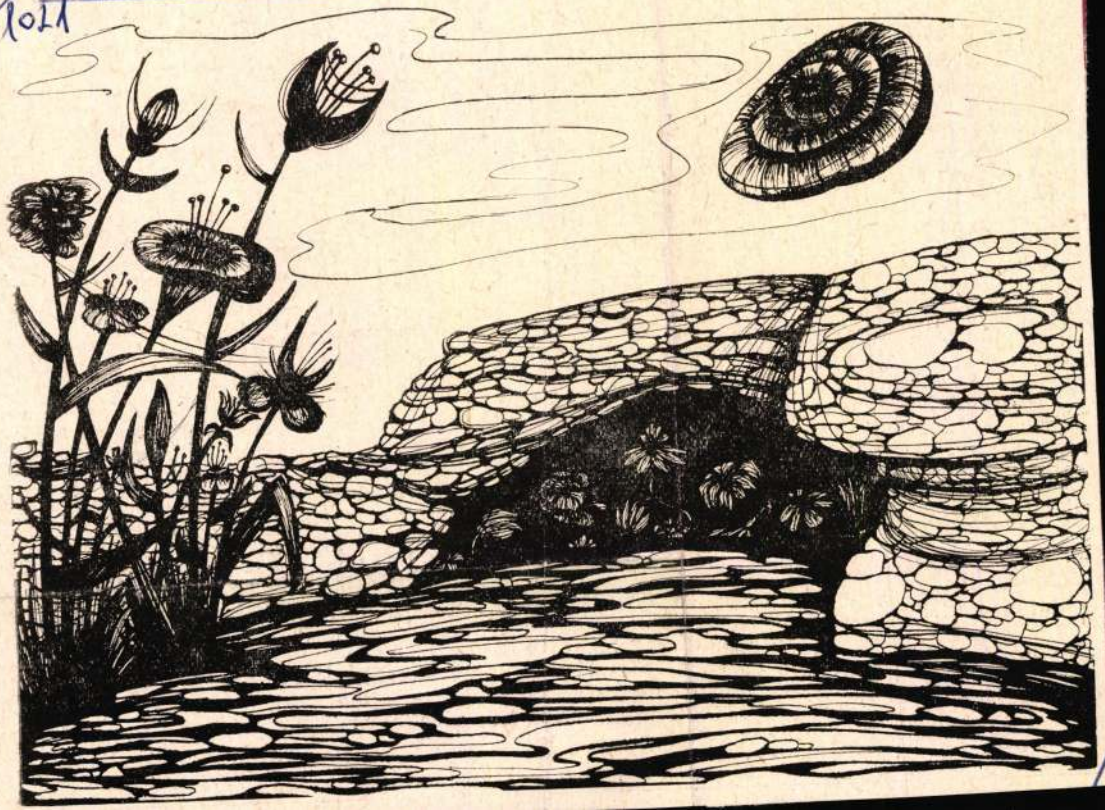

ügyek és bajok. Mindenek-
előtt a matematika. A kém-
fizes és vegyészszakos hallga-
tók élesen bírálták e tárgy
oktatását. Egy vélemény csu-
pán: „A jelenlegi matematika
tananyag oktatása nem meg-
felelő, korszerűtlen. Maga a
tanterv kevés órában, nem
célirányú képzést ad." Mint
az ezt követő vitában kide-
rült, a matematikus — és ké-

testnevelési óráknak
teljes idejére törté
jesztése. A rendelke
anyagi kapacitás m
hetetlen akár a ha
seknek is rendszere
éven át testnevelési
nyújtani.

(Mindenesetre
nyugtázható a kérdés
rülése. Sajnos speckollszerű-
en sem merjük ajánlani a
testnevelés felvételét, s mivel

1974. évi ifjúsági
jén.

Hajdú István

ízsolt töviskoszorúk

lehet majd három-négy napot sör-bor-pálinka mámorban tölteni a mindent megváltó kettes után. Tanulni kell, feszítetten, akár napi nyolc-kilenc órát is. S ez korábban elképzelhetetlen volt. Mártíromságuk egy ideig körbelengte őket, de a vizsgaidőszak beköszöntével már mindenki tanulni kezdett. Így ők is levették a töviskoszorút és nekiláttak a tananyagnak. Meglepő dolgokat tapasztaltak. Vizsga utáni napon is lehetett tanulni, lapozgatni az új anyagban, s a Pálma felszolgálónői sem kezdtek ülősztrájkot az elmaradt látogatók miatti boravalókiesés miatt. Az így mégis előforduló bukfencek esetén pedig volt idő az utóvizsga letételére a rendes vizsgaidőszakban.

Így történt, hogy gyökeres változás következett be. Harmincszázalékos csökkenés a vizsgahalasztásban, hetvenöt pedig a vizsgaidőszak-hosszabbításban. Az intenzívebb tanulás eredményeképpen a tavalyi ötszáz utóvizsga harminc százalékkal, azaz háromszázötvenre csökkent le úgy, hogy a hallgatói létszám még emelkedett.

Mindenki jól járt: egyesek letették a töviskoszorút és a glóriát, s rájöttek a tanulás eleddig számukra élvezhetetlen ízeire, a mágusok pedig örömmel dörzsölik kezüket a kémiai fellegvár első emeletén.

H. I.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 OKT. 1.
EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almásy Mariann
1021

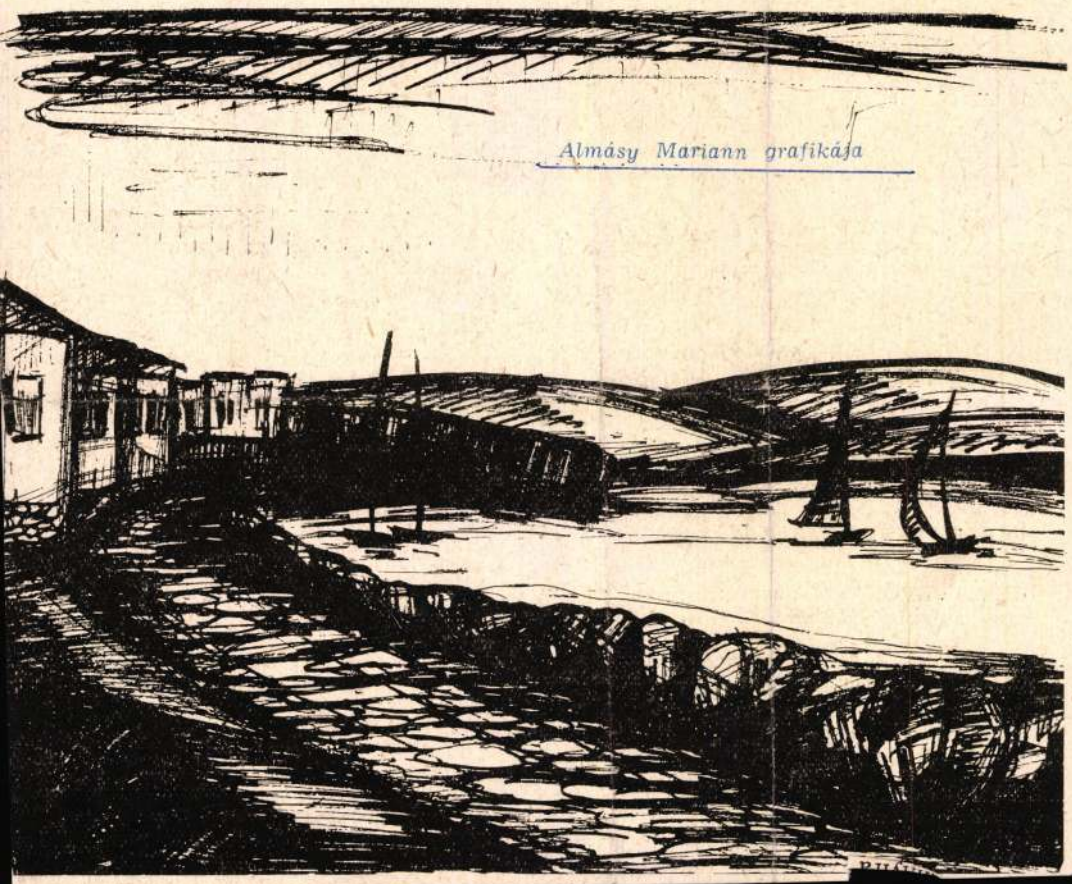

Almásy Mariann grafikája

DIÁKPARLAM

A KLTE bölcsészettudományi kara — a szakszervezet és a KISZ-szervezet bevonásával — 1974. szeptember 19-én ifjúsági parlamentet rendezett. Alábbi összeállításunkban — a rendezvény jelentőségét hangsúlyozva — igyekszünk hűen beszámolni a parlamenten elhangzott, általunk fontosnak tartott problematikus kérdésekről, nem hallgatva el természetesen megjegyzéseinket, reflexióinkat sem.

Feljegyzések kérdőjelekkel

(RÉSZTVEVŐK) Tanyánk egy teljes napig a KLTE Tóthfalusi Kollégiumának alagsora, ahol egy összenyítható nagy terem a bölcsészettudományi kar ifjúsági parlamentjének színhelye. A kar hallgatóságának egytizede gyűlt itt össze, de sokan képviselték a fiatal egyetemi oktatókat és dolgozókat is. Pontos létszámmal azért nem szolgálhatunk, mert néhányan annyira izegtek-mo-

a kar dékánja tartott az ifjúsági törvény végrehajtásáról és az egyetemi képzés időszerű feladatairól, felvetett jó néhányat azokból a gondokból, amelyeket régóta tapasztalnak, éreznek a hallgatók is. Bár az 1971-es pártállásfoglalást követően csökkent az órák száma és változott az óraterv, a kiscsoportos oktatás még mindig nem mutatta fel a tőle várt eredményeket, és azokat az

forint szociális támogatást kap; egy évben ez összesen 378 000 forint. A 100 második kategóriás — havi 350 forinttal számolva — egy év alatt 350 000 forintnyi juttatásban részesül. A 203 harmadik kategóriás havi 250 forintja egy év alatt 507 000 forintot jelent az egyetemnek. A 187 negyedik kategóriás havi 150 forintot, egy év alatt 240 ezret kap.

Külön fejezet illeti a kollégiumi elhelyezést. Az 1974—75-ös tanévre a karról 353 hallgatót, a vidékiek ötvenszázalékát vették fel a kollégiumba. A kategória szerinti megoszlás így alakul: I. kategóriás 63, II. kategóriás 76, III. kategóriás 120, IV. kategóriás 58, V—VI. kategóriás pedig harminc diák. Az első kategóriások a kollégiumi díj térítéséhez havi 750 (II. kat. 700, III. kat. 550, IV. kat. 300, V. kat. 100) Ft állami támogatást kapnak. Egy tanévben e összesen 2 millió 217 ezer fo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 10

EGYETEMI ÉLET
Debrecen

Almásy Mariann
1021

Almásy Mariann: KÖVEK ÉS VIRÁGOK II.

„Nincs igén…

I. Ha valamilyen közösnek tervezett vállalkozás nem sikerül az egyetemen, mert nem gyűlik össze annyi hallgató, amennyiért érdemes lenne elkezdeni a dolgot, sokféle magyarázatot kereshetünk. Van egy, amelyikkel minden értetlenkedőt meg lehet győzni: „Nincs rá igény."

Ez aztán egy tudományos gondolkodáson iskolázott emberhez méltó indok, aki ezt mondja, nem a rossz tényre, rossz időpontra, rossz propagandára hivatkozik, hiszen tudja, hogy ezeket a kritériumokat minden tervezői gyakorlattal rendelkező ember képes maximálisan kielégíteni. Ezek — hogy úgy mondjam — szubjektív tényezők. A tudományos gondolkodáson iskolázott ember ennél magasabbra, az objektivitás felé tör. Eszébe jut, hogy a történelemben csak azok a kezdeményezések realizálódnak, amelyek valóságos szükségletből nőnek ki és a szükséglet kielégítését tűzik ki célul. Az iskolázott ember máris olyan törvény birtokában van (Érdekes: ez a „birtokában van" logikailag azt is jelenti, hogy a törvény birtokolja az illetőt.), amelyet csak alkalmazni kell az egyetemi viszonyokra te egyszer, könyvet olvas havonta egyet, hangversenyre, kiállításra megy kéthavonként, KISZ-munkát végez félévenként kétszer. Tulajdonképpen gazdag program, pedig még mennyi mindent csinál.

III. Az egyetem öt éven át meghatározza minden tevékenységét. Gyakran napokig nem gondol a régi életére és a jövő sem készteti képzelgésekre. Tudja, hogy mindenféle jövő a diplomaosztáskor kezdődik. Órától óráig, könyvtől könyvig tart az élete. Kemény, egész embert kívánó napi feladatai vannak. Egy ideig az összes külső közvéleményt ki tudja elégíteni. Észreveszi, hogy így nem marad ideje magára. Igaz, hogy magának tanul, de joga van arra is, hogy szórakozzon, akár beszéljen is, magának. Ha joga nem lenne, naponta fél órát akkor is a plafont bámulná. Szórakozása és „közösségi" élete sem értékesebb ennél. Közben megtanulja, hogy őszinte legyen magával szemben is. Rájön, hogy vannak olyan belső igényei is, amelyek kielégítését senki rajta kívül meg nem követeli.

Ideje lassan megoszlik az egyetem és önmaga közt. A lényeg most is az egyetem, de

Minden tevékenysége a jövő és a jelen, a cél és a megvalósulás kompromisszumának a terméke. Szégyelli ezt a középutasságot. Teljesen oda kellene adnia magát vagy a külső, vagy a belső igényeinek. De ő még csak készül mindenre. Szabadsága van: sem az egyik, sem a másik szükséglet kielégítése nem jelent számára egzisztenciális előnyt vagy hátrányt. Talán ezért olyan ködösek az érdekei is. Ezt is megengedheti magának, hogy a pillanatnyi hangulatainak engedelmeskedve válasszon a lehetséges tevékenységek között. Túl sokat választhat és egyik sem elég neki. Érzi, ebben a nyitottságban kell egy életre meghatároznia magát. Később már korlátozottabb lesz az autonómiája.

Az egyetemen elsősorban önmagát kell kiismernie és eldöntenie, hogy mire használja fel ezt a valamit, ami a neve alatt fut. Összekötni a kettészakadt időt, szintetizálni a most még egymást rontó örömöket, megkeresni azokat az alapvető szükségleteket, amelyek kielégítésében maradéktalanul kifejeződik egész egyénisége is. Olyan munkára és olyan pihenésre vágyik, amilyet nem szégyell sem maga

ALMÁSSY MÁRTON, grafikus

A debreceni püspöki hivatal munkatársa. A debreceni nagytemplomról és a ref. kollégiumról rajzokat készitett. Ezek felhasználásával Drahos István fametsző un. jubileumi emléklapokat sokszorositott. Ez alapja Nagy Dezső ref. lelkész alkalmi bélyegzőjének és Csucs Ferenc plak plakettjének is. 20. old.

BURGYÁN Mihály: A debreceni reformatus zeinat 400 éves jubileumának emlékére 20. old.

AZ ÉREM, a Erdmeteni Szakosztály folyóirata. XXV. évf.
------ 1969. 49-50. szám. Bp.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGYETEMI ÉLET

1974. [illegible] 10

Almásy Mariann
1921

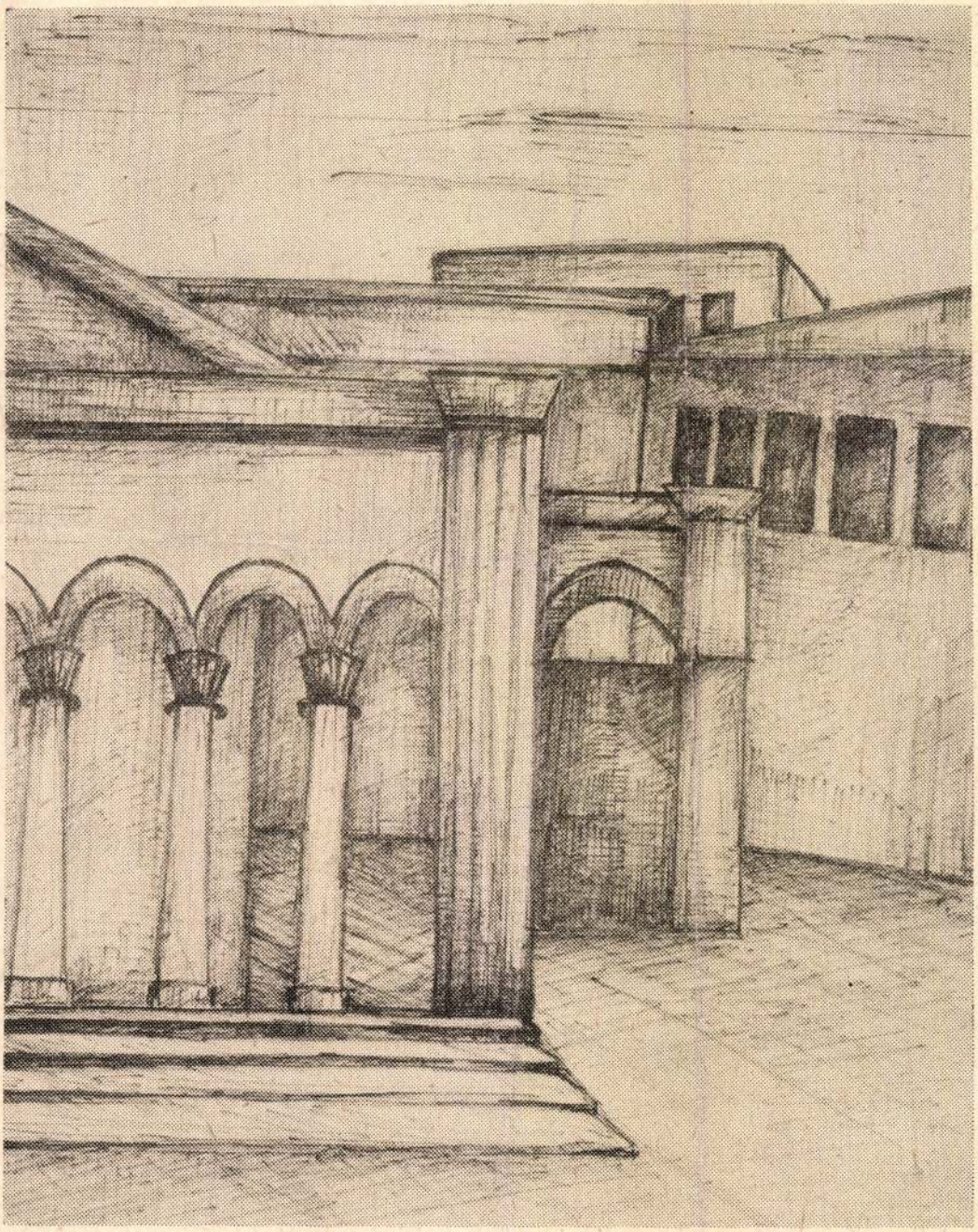

Almásy Mariann rajza

BÉCSI EGYETEM

FILM ÉS NARANCSLÉ

Ausztriában 1972-ben egyetlen egész estét betöltő játékfilmet forgattak. A nálunk az Orion űrhajó kapitányaként sikert aratott Dietmar Schönher ezúttal rendezett. A közönség reagálásából ítélve — gyatrán. De a kritika kevéssé fontos jelen esetben. Inkább a tény az elszomorító — mármint az osztrákoknak. A hajdanán európai filmmonopóliumnak számító Ausztriában ma már nem beszélhetnek filmművészetről. Az 1923-ban készített 35 film csak nosztalgikus emlékeket ébreszt. A régi adat mellett azonban egy friss felmérés szomorú statisztikája áll: két év alatt Bécsben 1396 filmet mutattak be — s ezek közül 433 amerikai volt!

Az adatok szárazak, a fejleményeket a közönség érdeklődéséből lehet lemérni. A számok mögé kell látnunk, hogy lássunk. Különösen igaz ez a fiatalok esetében, hiszen ők azok, akik lelkesednek, vagy távolmaradásukkal tiltakoznak az üzleti érdekeknek alárendelt filmpolitika miatt.

A bécsi egyetemen szerzett tapasztalataim alapján — s a statisztikák ellenére — mondhatom, a fiatalok szeretik a jó filmeket. De miért esett vissza 1967 és 1971 között 40 százalékkal a mozilátogatás? A válasz a filmek „minőségében" rejlik. Ausztriában a fiatalok 70 százaléka egyetemista, vagy középiskolás. Ez a réteg a legkritikusabb, a legkövetelőbb. Ez a réteg a legkevésbé hajlandó elfogadni a kompromisszumokat.

A fiatalok érdeklődésére jellemző, hogy a kétezer személyes auditorium maximum jegyeit egyhamar szétkapkodják. Aki kap — örülhet. Én is a pénztárablaki „közelharc" sikere után megelégedve foglaltam el helyemet a 10. sorban, amikor kialudtak a fények, s Truffaut Fahrenheit 451 című filmje peregni kezdett. Hátradőltem a széken, zsebembe nyúltam, hogy az előkészített naranccsal oltsam szomjamat. De a narancsnak csak nyomai voltak. Palacsintává lapulva ázott saját levében. Azóta soha nem teszek törékeny vagy összenyomható holmit zsebembe a filmostrom előtt. Az előadásoknak ugyanis változatlan a sikerük, a jegyvásárlásnál pedig a szabály: aki kapja, marja! Az osztrák egyetemisták vállalják a leszakított kabátgombok, benyomott oldalbordák, összetaposott cipők veszélyét. Vállalniuk kell. Hiszen a „Z"-t vagy a Sacco és Vanzettit máshol nem láthatják!

A vidékiek sincsenek kedvezőbb helyzetben. Sőt! A tartományi székhelyek egyetemei közül csak a linzi büszkélkedhet a fővárosihoz hasonló filmfórummal. S ez ugyebár csak egy a hatból!

Ebben a tanévben sikerre vezetett a bécsi diákok követ-

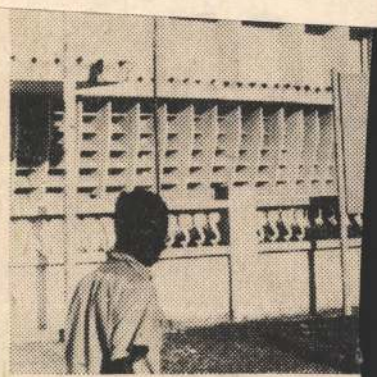

A konferencia színhelye

Januárban az indiai Cochinban rendezett konferenciát az Összindiai Diákszövetség és az Összindiai Ifjúsági Szövetség (AISF és AIYF). A Bangladesh diákságát képviselő háromtagú — nagyon rokonszenves, és az egész konferencia ideje alatt nagy népszerűségnek örvendő — delegáció tagjaival beszélgetést folytattunk ifjúságunk, diákjaink életéről, problémáiról.

Bangladeshből a Diákszövetség (BSU) Központi Bizottságának tagjai, Kazi Rokeya Sultana Raka alelnök, Kazi Akram Hossion, a BSU KB szervező titkára és Khalage Zaman vettek részt a konferenciákon és így a beszélgetéseken is.

A szót többnyire Kazi Akram Hossion, a szervező titkár vitte, a többiek főleg a kérdéseknél kapcsolódtak be a beszélgetésbe. A pakisztáni uralom éveivel kezdte, a muzulmánokat és hindukat egymás ellen kijátszó, de egyformán elnyomó uralkodó dinasztiákkal. Ebben az időszakban a tömegek oktatása megoldatlan és megoldhatatlan volt. A küzdelemmel folytatta, a hárommillió áldozattal, ami a mai Bangladeshhez elvezetett. Az áldozat viszont nem oldott meg

nek 52 tanári

~~Forbászi Aranyossy Ákos~~

~~† Kassán 1898~~

Klimkovics Fléris volt szobr

Mihalik Sándor dr

Közlése -

megírva

Almásy Mihály

festő

EGYZÉKE.

kedjék továbbadni.

ranypengőben értendők.

Debrecen, Piac u. 73.

„Almássy M. festész" jelzéssel van aláírva egy Beregszászban 1863-ban nyomtatott plakát: „60 üvegen által látható nagyszerű Kozmo-Ráma" stb. Felsőm. Rákóczi Muzeum leltári száma 9758.

Mihalik Sándor dr
Közlése -

JEGYZÉKE.

kedjék továbbadni.

ranypengőben értendők.

Debrecen, Piac u. 73.

A PARTON.

(Grün Anasztáz.)

Távol vidékről jő a kalmár
S halmozza drágaságait;
Mellette bús halász fiucska
Kopott hálót kötöz, javit.

Itt rossz ladik hever a porban,
Amott sikamló sajka száll;
Nyomot hagyó apály a parton,
Majd zúgó, türemlő dagály.

Itt napsugár, ott barna felleg,
Itt zátony és ott nyilt öböl;
Itt érkeznek, ott utra kelnek:
Vitorla le, vitorla föl!

Két lányka ül a tengerparton;
Egyik vidám, s a gyors habok
Rózsákat kapdosnak kezéből;
Másik keservesen zokog.

Egyik, pajzánul játszadozva,
Mint kis pacsirta fölnevet:
— «Mosolygó tenger! Oh, mi híven
Jelképezed az életet!»

Másik maga a tépő bánat,
És fuldokolva így rebeg:
— «Rideg, bús tenger! Oh, mi híven
Jelképezed az életet!»

Zubog a tenger s túlharsogja
A síró s nevető leányt;
Zubog a tenger s mélye elnyel
Rózsát és könyet egyaránt.

Bogdánfy Lajos.

AZ 1848/9-IKI ELSŐ 12 FONTOS HONVÉDÜTEG TÖRTÉNETÉBŐL.

Irta: **BUTYKAY JÓZSEF**,

1848/9-ki honvédtüzér.

Minél sötétebbé teszi a haladó idő ama lepelt, mely a feledés neve alatt az eseményekre borul, annál inkább ohajtandó, hogy nemzeti életünknek az emlékezés számára megőrizni érdemes mozzanatai ama lepel alól jó eleve elvonassanak.

Az ujabb kutatás sokszor meglepő eredményeket mutat fel régibb történelmünk sokáig ismeretlenül rejtőzött adatainak napfényre hozatalában; sőt a történelem előtti idők meg nem irott adatai is egyre nagyobb mérvben táratnak fel, az ez irányban mind nagyobb tért foglaló érdeklődés által.

Van a magyar nemzet életének tőlünk még nem igen távol eső egy korszaka, mely ragyogó meteorként futotta be történelmünk égboltját. Hamar letünt ugyan, de fényéből, ragyogványából sok megmaradt, s szeretjük hinni, meg is fog maradni.

Értem az 1848/9-iki események korszakát.

Sok adatot ismerünk már abból, de sokkal több az, különösen a részletekre vonatkozó, mi még ismertetésre vár. Sokat irtak már e tárgyról, de ez mind nem elég arra, hogy a megirottakból a későbbi kor gyermeke előtt annak teljes képe tünjék elő.

Ennek fölismerése, kevés idő előtt, ama igen méltánylandó óhajtás kifejezésére szolgált okul, hogy az e harczban oly nagy hirre emelkedett honvédseregünk szereplésének részletes adatai, magok a számban már is nagyon megfogyott akkori honvédek által összegyüjtessenek.

Én ez indokon kivül még a «Vasárnapi Ujság» 1880-iki 45-ik számában, Barla Károly 1848/9-iki honvédtüzér-kapitányról s az általa egy időn át vezényelt első 12 fontos honvédütegről Beyer Henrik által közlött czikkből meritettem bátorságot arra, hogy mint azon üteg személyzetének — első megalakulásától végéig — tagja, megirjam arról, mi még emlékemben és — sajnos — csak kevés és hiányos jegyzeteimben fenmaradt; s részint kiegésziteni, részint helyreigazitani igyekezzem volt fegyvertársam emlitett közleményét, ki annak megjelenése után nehány hóval elhunyván, jelen soraimat, sajnálatomra, már nem olvashatja.

Ez üteg, mint Beyer is irja, egy az Uj-épület udvarán tartott délutáni gyakorlat alkalmával leendő parancsnoka, *Raksányi* Imre azon felhivására, «kinek van kedve a táborba, a csatatérre menni?» — önként ajánlkozottakból rövid pár negyedórányi idő alatt annyival könnyebben alakult meg, mert főkép a túlnyomó számban jelentkező müveltebbek örömmel ragadták meg az alkalmat, mely azonkivül, hogy a cselekvés terére jutni nyujtott kilátást, megmentett a kaszárnyai élettől, melyben, kivált a szeptemberi események óta, az idő legnagyobb részét a reménylett, de óhajtva is hasztalan várt tanitás helyett, kellemetlen és sok esetben még e kifejezésnél is erősebbel jelezhető foglalkozással kellett tölteni.

A megalakulást követő nap reggelén, 1848. október 1-én, négy 12 fontos sikágyu, két 7 fontos hosszu vetőágyu lövegállománynyal kiindult az üteg a Pákozdnál pár nap előtt ütközetet állott és nyert honvédsereghez, és azt még az napnak estéjén Martonvásár alatti táborán érte el.

A személyzetből Beyer, nem emlékezvén valamennyire, összesen csak 13-at emlit fel.

Én, e tekintetben szerencsésebb, a következőket vagyok képes felsorolni:

Parancsnok:

Raksányi Imre, hadnagy, «volt cs. kir. bombavető» mint magát a birtokomban lévő «Honvédelmi szövétnek» feliratu füzetke czimlapján nevezi. Ez egy «Pozsony, márcz. 25. 1848.» kelettel, «az 1847/8-iki országgyülés érdemkoszoruzott ifjaihoz» intézett felhivás és programm, egy, általa a fennebbi czim alatt «több katona közremunkálásával» kiadni tervezett «népszerü haditudományi folyóiratra», melyből «az első próbakötet» megjelenése julius elsejére volt igérve. Raksányi török földre menekült, s ottani szolgálatban végezte életét.

Tüzmesterek:

Barla Károly, volt joggyakornok Kővágó-Örsről, Somogyból. Később, mint főhadnagy, az üteg parancsnoka, majd az 1849-iki végnapokban Komáromban kapitány. Meghalt 1880-ban Sopronban mint ügyvéd.

Kovácsi György, volt cs. kir. tüzér, s mint ilyen, akkori hir szerint, hosszas szolgálat után főágyusságig emelkedve; nálunk novemberben mint főhadnagy, az üteg parancsnoka, deczemberben vagy januárban már százados, s később még rövid ideig a hadtestben tüzérségi osztályparancsnok is.

Csaplár Ignácz, piarista, Erdélyben Beszterczén volt tanár; később hadnagy; 1880-ban Beyer szerint hidvégvárosi plébános.

Beyer czikkében tüzmesterkint emlittetik *Berger* Henrik gymn. tanár, — ez nyomdahibából bizonyosan az ő neve helyett áll igy; reá ugy mint akkor még tizedesre emlékszem.

Irányzó tizedesek voltak:

Az első sikágyunál: *Cseresznyés* Sándor, ha nem csalódom: jogász Veszprémből.

A 2-iknál, *Pálfi* György, — állitólag valódi nevén Breuer, — müvelt egyén, Dunántúlról, Beyer szerint, tévesen, már akkor tüzmester.

Többi irányzók: *Vas* István. — *Kecskóczy* Mihály, valóban *Kecskovszky*, görög kath. lelkész fia, Ungból; volt mérnök, s mint ilyen halt meg 1859-ben Ungban. — *Spéri* Lipót, volt kamarai hivatalnok Rézbányán Biharban; 1849 után pedig Ungban Turia-Remetén, majd Máramarosban Bustyaházán, az állami erdészetnél, — meghalt 1871-ben Karlsbadban. — A 6-ik irányzó volt egy német, általam elfeledett nevü régi tüzér, a kinek neje volt az üteg markotányosnője.

Többi tizedesek: *Izákovics* Nep. János (Beyer czikkében tévesen Szakovics J.) miniszteri hivatalnok, kis öcscse a nagy-kikindai rácz lázadás egyik első, hasonnevü áldozatának. — *Toma* István volt régi tüzér. — *Palugyay* Ignácz, mérnök, Imrének, az irónak fivére, s öcscse az akkori nyitrai püspöknek. — *Beyer* Henrik, selmeczi bányászakadémikus, meghalt 1881 első felében, mint besztercze-bányai gymnáziumi tanár. — *Keresztszeghy* Antal, Szatmárból, volt tiszaszabályozási mérnök, 1849 után s talán jelenben is mérnök Debreczenben.

Köztüzérek:

Az első sikágyunál: *Kovács* Ede, volt miskolczi tanuló, Putnokról Gömörből, most ugyanott Runyán a helvét vallásu népiskola tanitója. — *Fehér* Ottó, Rézbányáról, volt nagyváradi jogász. — *Illésy* György, Kis-Ujszállásról, volt miskolczi tanuló; iró és költő, éveken át a «Hon» és «Vasárnapi Ujság» rendes munkatársa, meghalt 1871-ben, Budapesten. — *Divald* Adolf, Selmeczről, ottani akadémikus; 1867-ben miniszteri tanácsos az erdészeti osztályban, később képviselő, most a herczeg Esterházyak erdészeti főtanácsosa. — *Butykay* József, Miskolczról, 1847/8-ban a pesti József ipartanoda növendéke, most földmérő Miskolczon. — *Fucsek*, volt iparos.

A többi lövegeknél: *Rotter* Pestről, *Hetényi* Samu, *Lovas* Ábrahám, mind hárman mérnökök, ez utóbbi Rima-Szombatból Gömörből, hol nehány év előtti haláláig mint birtokszabályozó mérnök működött. — *Greguss* Gyula, Gömörből, volt jogász, ki mint ismert jeles iró és tanár halt meg Budapesten 1869-ben. — *Szenessy* Zsiga, tanuló Léváról, alig 15 éves, az üteg legifjabb tagja, kitünő, bátor, ügyes lövő és társaihoz annyira ragaszkodó, hogy bár 1848 október óta egy ágyugázlás után súlyos sérülései, később sebei voltak, csak a budai ostrom után lehetett kórházba parancsolni. 1869-ben Budapesten az egyetemi könyvtárnál találtam mint irnokot, nehány év előtt elhunyt. — *Szádeczky* Samu, Abaujból, volt eperjesi jogász, most Abaujban, Pusztafaluban helvét vallásu lelkész. Atyja a derék ifju történetbuvárnak, Szádeczky Lajosnak. — *Magasfalvy* György, pesti egyetemi tanuló. Ér-Szodoróból. — Eduard *Drlik von Roll*, volt operista a pesti német szinháznál; lengyel eredetére büszke, mire, nevéről itélve, talán csak anyja után lehetett joga. — *Almásy* Mihály, festész Abaujból, Makranczról (állitólag valódi neve a szláv Dvimala volt). — *Sonnenschein* Antal, ékszerész Pestről. *Csapó* Elek, tanuló, Szeged vidékéről. — *Halász* András, asztalos, Szentesről. — *Végh*, *Hochenecker*, volt Deutschmeister, *Zvonarics* Sándor, volt lakatos és régi tüzér, *Strecker*, iparos; *Kolenik* György, 1848 májusában grénátosból lett honvéd, később tüzér. — *Holländer*, *Reisinger* budai müvelt fiuk; *Letesiczky*, lengyel, *Vitzo* Vendelin, cseh vagy morva iparos, *Tatala*, *Kondor*, mészáros, *Pavelka*, bányász, *Wagner* Coelestin, iparos vagy kereskedő, Dunántúlról. *Halász* József, volt kovács. *März*, az üteg trombitása. Volt közöttünk egy galicziai piarista is, nevét nem tudom.

Beyer mint altisztet emliti *Lähne* Frigyest, kire nem emlékszem; közelebb Sopronban mint növelde-tulajdonos halt el.

A szekerészetnél:

Megyasszay József, hadnagy, régebben a Vilmos-huszároknál őrmester, később magánzó, Debreczenből. — *Grundt* József, őrmester, volt szijgyártó.

A közszekerészek közt volt egy *Horváth* nevü, s egy *Reuss* nevü porosz, ki hazájában az előtt dragonyos volt, itt pedig Szerednyén szeszgyári munkás.

Ez a, bár elég hosszu névsor mindenesetre hiányos; a valódi létszámnak jóval nagyobbnak kellett lenni.

Megemlitendőnek tartom, hogy az elősoroltak közül Divald, Kecskóczy, Lovas, Rotter, Vas, Hetényi az első tüzérek között az uj-épüben lakván, a mint egy alkalommal tudomásukra esett, hogy az udvaron egy, a Thurszky gyalog ezredben szolgáló müvelt egyénen botbüntetés végrehajtásához készülnek, lesiettek s

e miatti felháborodásuknak kifejezést adván, ezen az 1848-iki eszmékkel és elvekkel annyira ellentétben, álló lealázó és megbélyegző eljárás meggátlását megkisérlék. Hogy szép szándokuk mennyiben sikerült, arról — nem lévén még akkor soraikban — nincs tudomásom; de arról igen is van, hogy e merész, a hadseregben azon időkig példa nélküli fellázadásukért hosszas börtönbüntetést kellett szenvedniök. A mi bajtársaik előtt mindig bizonyos fölényt, ugyszólván tiszteltetést biztositott részükre. (Folyt. köv.)

A KHOLERA KAIRÓBAN.

Hónapok óta pusztit már a kholera Egyiptomban s az ujabb hirek egyátalán nem mutatnakmég jelentékeny apadást. Magában az ország fővárosában naponként több száz beteg hal meg e ragályos betegségben s Alsó-Egyiptom legnagyobb része meg van fertőztetve. Rosettától keletre nincs egyetlen község, melyben már ne fordult volna elő halálleset. Kétségtelen az eddigi tapasztalatokból az, hogy a rettenetes betegség ily óriási elterjedésének főokát a Nilus vizének a piszkos, organikus rothadó anyagoktól telitett anyagokkal való vegyülése okozza. A keleti közöny és rondaság százezrek halálával boszulja meg magát. Még ma is, bár most — mintegy eső után véve fel a köpenyeget — nagyobb gondot kezdenek forditani a tisztaságra, még ma is gyakran lehet látni elhullott lovakat és szarvasmarhákat a Nilus vizében. A törökök annyira könnyelmüek e tekintetben, hogy Kairó lakosságának egy része abban az édesvizü csatornában fürdött, mely Ismailiát s más városokat ivóvizzel látta el (természetesen szürés nélkül) s a szemetet, trágyát minden aggodalom nélkül dobják a Nilusba. Az itt megüle pedett iszapban, ugy látszik, most már megfészkelte magát a kóranyag s igen hosszu időbe fog kerülni, mig az végleg elpusztul s az ország lakossága a duló vésztől megszabadul.

Az erőfeszitések az emberölő betegség ellen mindinkább nagyobbak lesznek. Nem annyira az egyiptomiak, mint inkább a legutóbbi háboru óta itt időző hadseregük s számos honfitársuk miatt közvetlenül érdekelt angolok tesznek ellene sokat. Közelebb is egy kiváló angol orvos, dr. Hunter, érkezett Kairóba, hogy átvegye a főváros közelében, különösen Tura és Barrage mellett összecsoportosult menekülők egészségügyének vezetését. Ez állitólag még kholera-mentes vidékeken igen sok ember gyült össze. Barrage mellett több mint 4000 menekült van, köztök azonban kevés európai, mivel ezek nagy része Egyiptomot is elhagyta.

Az egyiptomi rendőrség az orvosok tanácsa folytán igen sok óvintézkedést tesz a ragály tovább terjedésének meggátolása érdekében. Egy ily intézkedés végrehajtását ábrázolja jelen képünk is. *Bulak*, a muzeumáról hires Nilus-szigeti város, mely tulajdonkép Kairó külvárosának tekinthető, már hetek óta egyik főfészke a ragálynak s ezért a rendőrség mult hó 21-én e város nagyobb részét erőszakkal kiürittette. Mintegy 15 ezer embert üztek ki onnan s oly barbár módon, hogy időt sem engedtek nekik holmijuk összeszedésére s a nagyobb rész kénytelen volt éjnek idején menekülni. A hátramaradt butorokat, ruhákat máglyákra rakták vagy épen a házakkal együtt égették el, különösen az ágynemüek elpusztitását vették szigorral. Még e türelmes muzulmán faj is kétségbeesett, midőn igy váratlanul kiüzték otthonából s a bizonytalanságba kergették. A mi keveset magukkal vihettek, azt hátukra vették s nagyobb háziállataikat maguk előtt hajtva, tömegesen vonultak Tura vagy Barrage felé. A látvány, mint szemtanuk irják s e helyszinén készült rajz is mutatja, meglepő volt. Füstgomolyok között, melyen át a láng fénye is alig tudott hatolni, ment az állatokból és emberekből álló vegyes karaván. A kecskék mekegése, az asszonyok ruháiba kapaszkodó gyermekek sirása, a rendőrök kiabálása s a távolról szakadatlanul hangzó tompa zaj még rémesebbé tették az éjszakát. S hány esett el a kiüzöttek közül utközben a már magával vitt ragály áldozataként! Ki tudná azt? Az emberélet ma Egyiptomban nem drága, ott a halál uralkodik s naponként százával szedi áldozatait.

A KHOLERA KAIRÓBAN. — A LAKOSOK KIÜZÉSE BULAKBÓL.

A RAGÁLYOS BETEGSÉGEK ÉS A KHOLERA.

Dr. Leowe Lajos berlini orvos népies értekezése nyomán.

(Vége.)

A ragályos betegségeket okozó mérges gombáknak az a tulajdonsága van, hogy a megbetegedett ember testében elszaporodnak. Ha a tengeri nyul testébe gümőkórt okozó gombát oltunk, az állat egy-két nap alatt megdöglik. Ennek véréből egy cseppnyi elég lesz egy másik tengeri nyulat elpusztitani, a nélkül, hogy ez a második gümőkórt okozó gombával közvetlenül ojtatott volna be. Ez azt mutatja, hogy e gomba az első állatka vérében elszaporodott ugy, hogy minpen cseppnyi vérben ezer meg ezer ily gomba támadt, s a vérrel együtt könnyü szerrel volt a másik állatra átvihető.

De a gombák elszaporodásának a testben kell határának lenni. A gombák szaporodásuk közben bizonyos tápanyagot emésztenek, mely tápanyagból az emberi testben csak bizonyos mennyiség létezhetik. Innen magyarázható meg, hogy a ki egyszer valamely ragályos betegségből kiépült, ugyanazt a betegséget nem kapja meg ismét másodszor, vagy legalább nem huzamosabb idő letelte előtt. A betegséget okozó mérges gombák tudniillik első behatolásuk és elszaporodásuk alkalmával elemésztették a táplálásukra szükséges anyagot az ember testéből s igy lehetetlenné tették — legalább hosszu időre — hogy ugyanazok a gombák ott ismét táplálékot nyerjenek. Ez szolgál magyarázatául a védhimlő hatásának is, mely mintegy hét évig tart.

A ragályos betegségeknek járványszerü föllépése s bizonyos idő mulva megszünése is csak igy magyarázható. Valamely ragályos betegség, mondjuk a kholera, ma föllép például Budapesten. A kholerát okozó gombák ellepnek minden embert, a ki csak Budapesten lakik, és pedig meglehetősen egyformán; azonban csak is nehány ember testében találják meg azokat a föltételeket, melyek ahhoz szükségesek, hogy ott nagy mértékben elszaporodhassanak. Ez a nehány ember tehát kholerába esik, a többi egészséges marad. Ha már most a kholera mindazokat meglepte, a kiknek teste a kholeraméregre *fogékony* volt: magától megszünik, mert a többi meg nem betegedett em, ber testében nem találja meg elegendő mértékben szükséges tápanyagát.

Egyéb észleletek azonban, melyeket a járványok megszünése körül tettek, azt bizonyitják, hogy az emberi test e fogékonyságán kivül valamely járvány iránt, minden valószinüség szerint még a *talajviszonyoknak* is nagy szerepe van a kórt okozó méreg elterjesztése körül. 1854-ben, mikor Bajorországban a kholera kiütött, az egyes helységeknek csak ama részét lepte meg a járvány, melyek porhanyó talajra épültek s melyeknél a talajban nem túlságosan mélyen viz találtatott. A szilárd, összeálló, a viztől járhatatlan sziklára épitett részeken nem fordultak elő kholera-esetek. Ha oly városban lépett föl a járvány, melynek egyik része porhanyó, másika sziklatalajon épült, — csak amazokban dühöngött a kholera, az utóbbiakban nem.

Ugyanez alkalommal egy másik tény is kiderült. Az előtt ugyanis azt hitték, hogy a kholera a vizek mente szerint terjed. E hiedelemből aztán azt következtették, hogy miután a folyamok közlekedésül szolgálnak, a kholera a folyam mentében emberről emberre átvihető. Pontosabb vizsgálatok azonban, nevezetesen Pettenkofer, a hires müncheni tudós vizsgálatai kimutatták, hogy a kholera nem a főközlekedési

548

közben. Nem is védelmezem fejét, mert az csakugyan nem állott oly erősen, hogy adott alkalommal el ne veszithette volna, bár e napon Bicskénél nemcsak ő rajta esett az meg, s bár őt is, mint sok mást akkor, leginkább azon uralgó, de sokszor tévesnek bizonyult fölfogás vitte oly gyorsan előre a rang fokozatain, hogy régi tüzért, ki mint ilyen mulhatlanul sokat tud, sokra képes, — elő kell léptetni; de erős meggyőződésem, hogy itt, hol már a csatatérre érkezve, az általam vázolt kedvezőtlen körülmények fogadtak, nem lehet minden hibát ő rá magára háritani.

Miként ment végbe a Beyer által előadott parancsnokváltozás s a többi intézkedések, arról nincs tudomásom; ágyummal teljesen el lévén foglalva, nem volt időm az üteg többi s egymást gyorsan követett eseményeit megfigyelnem.

A folyton növekvő, zavart visszavonulás közben jól esett látnom, mint tartja magát, tőlem kis távolban, egy homokmélyedésbe megvonulva nehány vitéz Dom Miguel, s mint integet tüzelése közben sikeres lövéseinknek helyeslést csákója lengetésével.

E közben előlről a vadászok golyói mind sürübben, s mindig közelebbről füttyöngettek közöttünk; jobbra ágyugolyók kezdtek közénk hullani, melyek egyikének emléknyomát egyik ágyunk talapzata mind végig viselte.

A helyzet egyre fenyegetőbb s tarthatatlanabb lett.

Ekkor aztán a mi ütegünk is megkezdte a visszavonulást. Erről, ágyum még mindig működvén, akkor értesültem, midőn Barla főhadnagy hozzám lovagolván, fölmozdonyozni s az ágyuval a csatatérről távozni parancsolt. A megkisérlett fölmozdonyozás nem sikerülhetvén elég gyorsan a mély homok miatt, kértem, engedje az ágyut vontatókötélen elvitetni. Ő csak első parancsát ismételte. Biztositván, hogy az ágyut elvitetem, kértem, menjen a többiekhez. Engedett kérésemnek. Azonnal távozta után azt kellett észrevennem, hogy irányzóm már eltünt; s a tüzérek is nem a vontató kötél beakasztására, hanem a menekülésre mutatnak hajlamot s kezdenek ágyunknak s a reánk folytonosan tüzelő ellennek hátat forditani. E nem várt meglepetésre, haragra indulva, tőlem telhető erős hangon jelentém ki, hogy az ágyut nem akarom, nem szabad ott hagyni. Mire megszégyenültek, s látva, hogy egy ember, habár csak altiszt, tágitani nem akar és nem menekül, vontatókötélre akasztva az ágyut, annak kiséretében velem maradtak, s ütegünkből utolsók hagytuk el a csatatért. Sajnálatomra, az egy Zelencsin kivül, nem emlékszem az itt jelenlévőkre.

Lehet, hogy ágyúnk, tudtomon kivül, egyike volt a Beyer által emlitett, fedezetül hátrahagyott két lövegnek, de hogy én ily czélból parancsot nem kaptam, határozottan állithatom.

Menet közben a zavart tömeg között később fölmozdonyoztunk, s csatlakoztunk a többi, még meglévő lövegeinkhez; mert csak e közben, látva két üresen vonuló mozdonyunkat, jött tudomásunkra, hogy két lövegünk az ellen hatalmába került.

Az egyik sikágyuból egy ló ellövetvén, a szekerészek elvágván annak vonó köteleit, a mozdonynyal elfutottak; ezt az ostrommal bevett budai várban nyertük vissza, hol a fehérvári körönd táján fölállitva, ellenünk működött. Miként maradt el a hosszu vetőágyu? arról nincs tudomásom; de azt még azon napon, midőn a Damjanics-hadtest visszafoglalta az általunk elvesztett csatatért, ott találtuk meg, bevagdalt küllőkkel, mindössze a tartalék-kereket kellett alkalmazni, s ismét csataképes volt.

Ez volt a Beyer által emlitett két elvesztett ágyu története!

Hogy a harmadikat hasonló sorstól megóvni nekem jutott a szerencse, — ha most, több mint 33 év multán fölemlitem, talán nem vonom magamra a szerénytelen dicsekvés vádját; hiszen tettem oly egyszerü és természetes volt, hogy akkor sem tartotta azt senki, sem elöljáróim, sem társaim közül sem föltünőnek, sem fölemlitésre méltónak, minek bizonysága az is, hogy Beyernek sem volt arról tudomása. Bár a Barla szerény szavaiban, melyekkel a vitézségi rendjelt fogadta, kétségen kivül ott volt az én részem is.

Azonban elbeszélé sem valóságát tanusithatják az általam, szerencsére, jobb meggyőződésre birt tüzérek, kik közül még többen lehetnek életben, mint akkor nálam fiatalabbak, — maga Kovácsi százados, kinek e tettem, addig általam soha meg nem nyerhetett tetszését szerezte meg számomra, — s Kolenik György, ki egy hatalmas mozdonyrudat emelve jött velem, s ugyan válogatatlan szavakkal illette az első (császár) huszárezred utban talált fő és legfőbb tisztjeit, huszáraik megbizhatatlansága miatt, kik, bár fedezetünkre voltak rendelve, huszárosan biztattak visszavonulás közben, maradjunk hátrább ágyuinkkal, s ne tartóztassuk őket fel visszafelé intézett hadi mozdulatukban.

A miben azonban Beyerrel mindenben teljes készséggel egyetértek, az a *Barla* főhadnagyról általa tett nyilatkozat. Ő valóban teljesen kiérdemelte azt; mint katona bátor, rettenthetetlen volt, s nem tartozott a fejöket vesztők sorába. Szerény igénytelensége s mindenki iránt egyenlő szivélyessége, méltányossága általános bizalmat s tisztelettel párosult ragaszkodást szereztek számára. Szivesen beismert s örömmel fogadott nyeremény volt az ütegre, midőn a csatában s azutánra is ő lett parancsnokává.

Április 6-án, a nevezetes isaszegi csatában, a mi ütegünk nem müködött. Seregünk bal

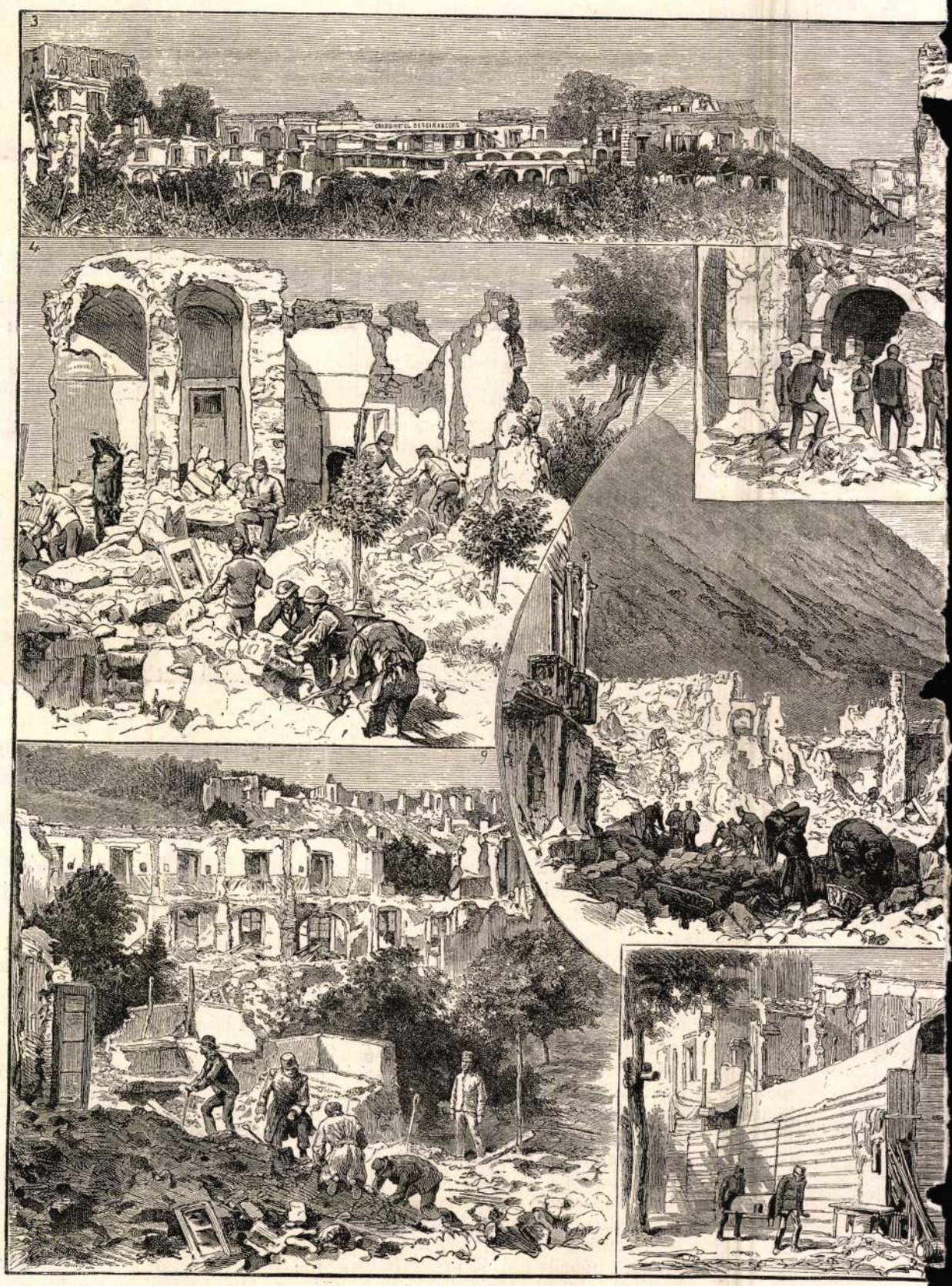

1. A külföldiek szállodája Casamicciolában a földrengés előtt. — 2. e szálloda kapuja, és — 3. maga a szállo
Casamicciolában. — 7. Barbieri-villa. — 8. A fa-sz

A FÖLDRENGÉS PU

Beyer azt is irja: «sok emberünk veszett el.»

Megvallom, nincs, s akkor sem volt tudomásom a csata által közülünk vett áldozatokról; kivéve, ha egy fiatal, előkelő társunk esetét annak számitom be, ki még a csatatérre felvonulásunk közben, a velünk szembe jövő s hátravonuló sebesültek között szintén sebesült fivérével találkozván, nehogy magát is ily sorsnak kitegye, ahhoz csatlakozott s velünk ellenkező irányt vévén, nálunk és közöttünk legalább, soha többé nem láttatott s igy ütegünkre nézve csakugyan elveszett.

szárnyán, a falu alsó végén túl fekvő domb élén volt felállitva és tüzelt egy hat fontos ütegünk. Felvonulás közben, az erdőből kiérve, ez üteg hátterében fekvő gyepre jutottunk.

Hát megett s balra erdő köritett, melyben erősen ropogott az apró fegyver, jobbra mellettünk egy mély, át nem hatolható vizmosás vonult, — igy nem lévén terünk a felfejlődésre és működésre: tétlenségre kárhoztatva egy ideig fogadtuk az előttünk tüzelő ütegnek szánt, de azon sok esetben túl lőtt és közénk hulló ágyu-

őt maradásra birni, állandósitást biztositva részére.

Divald Adolf, Wagner Károly, elismert szaktekintélyek, szövetkezve gr. Keglevich Bélával, czélba vették az erdészet ügyeinek legalább társadalmi javitását. Erre az első lépés az erdészegylet ujjászervezése mellett a titkári hivatal kellő betöltése vala. Választásuk Bedőre esett s 1866 deczember 9-én egy Budapesten megtartott rendkivüli gyülésen az addig inkább osztrák fiókként fungált egyesület «magyar országos erdészeti egylet» czime alatt függetlenitvén magát, a titkárul választott Bedőnek egyszerre tág működési tér nyilt. Hogy hivatását annál teljesebben megoldhassa, sietett 1866 és 67-ben az ország erdőterületeivel, erdészközintézeteivel egy tanulmányi köruton megismerkedni; s az igy szerzett helyi tapasztalatoknak, ismeretségeknek segélyével inditá meg amaz egyleti akcziót, mely ez idő szerint már népszerüségben, hatásban méltán tehető a természettudományi társulaté mellé. Nemcsak a szoros értelemben vett erdészek sorakoznak az országos erdészeti egyesülethez, hanem az ország első rangu birtokosai, kitünőségei is, s tetemes alapitványaikból ily rövid idő alatt másfélszázezernyi, nálunk óriás alaptőkét teremtettek össze. E mellett 10 ezer forintos *Deák Ferencz alapitványuk*, egy közel ilyen nagy *Wagner Károly alapjuk* van s már több ezeret gyüjtöttek idő előtt elszerencsétlenedett erdőtisztek özvegyeinek, árváinak segélyére. De az anyagi gyarapodásnál is örvendetesebb az az erkölcsi befolyás, melyet Bedő tevékenysége az egyesületnek biztositott. Igy az egyesület csak legutóbb is, az erdészeti törvény alkotásánál, abban a kitüntetésben részesült, hogy a parlament egyenesen tanácsadásra hivta fel.

Bedő Albert hivatali téren is hamar érvényesiteni tudta képességeit. 1868-ban lépett állami szolgálatba, midőn a pénzügyminiszterium alá tartozott erdészeti osztály fogalmazója lett. 1872-ben már főerdőmesterré nevezék ki s 1873-ban szakosztályi előadóvá emelték.

1879 deczemberében, Wagner Károly főerdőtanácsos váratlan elhunytával, Bedőre egyszerre két miniszterium szakbeli teendői ruháztattak, a mennyiben ő vette át a pénzügyminiszteriumtól az adminisztrált állami erdészet vezetését s egyuttal az erdőtörvény végrehajtásával járó intézkedésekre is őt hivta fel a földmivelési miniszterium. Az átmeneti intézkedésekkel felmerült soknemü s túlfeszitett munka annyira megrendité egészségét, hogy 1881 nyarán súlyos betegségbe esett. Felgyógyultával az erdészeti ügyosztály a földmivelési miniszteriumhoz osztatván be, Bedő főerdőmesteri czimmel és miniszteri tanácsosi jelleggel az állami erdők és a felügyelet központi vezetését egyesité kezeiben.

E sokágu hivatali munkásság közepette tollával is jó nevet vivott ki magának. Ő is pihenőül használja az irószobát, s a mellett, hogy az «Erdészeti Lapok» minden havi füzetében az erdészeti piacz állapotának kitünő diagnozisát tőle nyerjük, százakra tehető más, és pedig jó magyarsággal irott közleményekkel gazdagitá irodalmunkat. Pályadijat nyert «Erdőőr» czimü kézikönyve már második kiadást ért meg; a Budapesten tartott nemzetközi statisztikai kongresszuson pedig az erdőstatisztika reformjáról felolvasott értekezése közhelyesléssel találkozván, inditványa ma már Európaszerte foganatositva van. Irói munkásságát 1880-ban a magy. tud. akadémia is kitünteté, őt a harmadik osztály levelező tagjává választván; némely müvét pedig (mint pl. «A m. kir. állami erdők gazdasági és kereskedelmi leirását») német és franczia nyelven is olvassák, s átalában e két nemzet szakfolyóiratai nagy elismeréssel adóznak Bedő munkásságának.

Hasznos tevékenysége sokféle elismerésben részesült: az uralkodó a vaskoronarenddel tüntette ki, a párisi világtárlaton kifejtett munkásságát pedig a becsületrend lovagkeresztjével jutalmazá a franczia kormány s 1880 óta az országos erdészeti egyesületnek ő első alelnöke. S a magánéletben is meg tudja nyerni előzékeny, szivélyes modorával azt a rokonszenvet, mely hivatali körökben osztályrészeül jutott.

Bedő Albert ez idő szerint épen életének delelő pontján áll s tevékenységétől még sokat várhat hazánk és az erdészeti irodalom.

T. G.

ERDŐBEN.

(Trencsén-Teplicz.)

Itt e némaságban
Búra bút lelek.
Zúgjatok felettem
Lombok, levelek!

S lenn susogva lejtő
Csöndes kis patak,
Habjaid zuhogva
Omladozzanak!

Dalteremtő népek,
Tarka szárnyasok,
Jöjjetek körömbe
És daloljatok!

Te meg lenge szellő,
Bércz viharjakép,
Rázd szilaj kezekkel
A fák üstökét!

Oh nem, nem az élet
Képe ez a csend.
Lomha tespedést, sőt
Több: — halált jelent.

S lelkemen megülve
Súlyos kő gyanánt:
Tetszhalálnak szörnyű
Kinja, réme bánt.

. . . Küzdve, és csak küzdve
Szép ez a világ!
Fel, magasra törve,
Mint a czédrus-ág.

S bár villám czikázik,
S zúg a bősz elem:
Porba nem hajolva
Gyáva kételyen.

S csak az itt a boldog,
A ki küzdni tud.
. . . Zugj csak bérczek, erdők
Vad viharja, — zúgj!

ILLYÉS BÁLINT.

AZ 1848/9-IKI ELSŐ 12 FONTOS HONVÉDÜTEG TÖRTÉNETÉBŐL.

Irta: **BUTYKAY JÓZSEF**,
1848/9-ki honvédtüzér.

(Vége.)

1849. január 3-án ismét az uj épületből indult ki ütegünk, nagy részben megváltozott személyzettel, a Tisza felé vonuló Répásy hadtesttel. A régi személyzetből sokan, kivált a müveltebbek közül, kik között a táborozásban töltött három hó mulva is nagy számmal maradtak köztüzérek, megváltak az ütegtől. S az eltávozottak helyét többé nem mind önkéntesek, de többnyire az alsóbb néposztályokból besorozott ujonczok töltötték be.

Tisztjeink voltak: *Kovácsi* György százados-parancsnok, *Barla* Károly hadnagy, a szekerészetnél *Megyasszay* hadnagy.

A régi irányzók mind eltávoztak, s helyökbe *Toma* István tizedes, *Fehér* Ottó, *Kovács* Ede, *Almási* Mihály, *Zvonarics* Sándor, *Butykay* József eddigi köztüzérek léptek.

A régiek közül ott voltak még: *Pálfi, Csaplár, Szenessy, Drlik, Halász, Végh, Kolenik, Csapó, Sonnenschein* s többek, kikre már nem emlékszem, s ezek némelyike már mint tizedes, vagy tüzmester, — Grundt szekerész őrmester. — Ujak voltak: *Drevenka* mesterlegény, *Szentiványi, Raczki, Kanyó, Farók, Zelenai, Jakubicz, Kulpin, Tichi* Lajos kertész Galgóczról, Nyitrából, *Nagy* Alajos Szomolyáról, Borsodból, egri lakos; *Szegedi* József könyomdász, *Kovács* József szekerész tizedes, kovács vagy lakatos, mindkettő Debreczenből; egy igen ifju báró *Vécsey* Ungból, *Tripatics* alvidéki rácz, *Szolnoki* József, *Arányi* volt hannoverhuszár, *Neuherz* győri vagy székesfehérvári kereskedősegéd, *Beumel*, dunántuli német ajku.

A téli hónapokat az üteg a Tiszán túl, Török-Szt-Miklóson kezdve a kunsági városokon át és Tisza-Füredig, hol előre, hol visszafelé tett menetekben s azon helyeken időzésben tölté. Kivételkép részt vett január 26-án Perczel Mór parancsnoksága alatt a czeglédi csekély mérvü ütközetben, s márczius első napjaiban azon expediczióban, mely Tisza-Földváron, Czibakházán át, a kecskeméti pusztáig intéztetett, tervben lévén akkor onnan Pest felé előnyomulni, mi azonban elmaradván, az üteg ismét visszatért egész Tisza-Füredig, honnan márczius végnapjaiban, a Klapka tábornok alatti I. hadtestbe osztva, indult a honvédsereg legfényesebb hadjáratára.

Tisza-Füreden lövegeink száma két 10 fontos, rövid vető ágyuval nyolczra szaporodott. Részint azokkal, részint azon időtájban jöttek az üteghez: *Seele* Frigyes hadnagy, schleswig-holsteini menekült, *Musch* Bernhard főhadnagy, porosz, egy Kossuthhoz irt német óda szerzője, *Herman* tüzmester, régi tüzér; *Kis* Lajos tüzmester, volt sárospataki akadémikus Borsodból; *Kis* Győrből, most Miskolczon kir. járásbiró; *Fabrici* Budáról, *Rozmanics* állatorvos Dunántúlról s mások.

A megindult uj hadjárat első csatájának, mely április 2-án Hatvannál vivatott, az Árokszállás alatti táborban voltunk fültanui.

Április 4-én volt a tápió-bicskei csata. Erről az üteget érdeklően Beyer igy ir:

«Az üteget az a baleset érte, hogy parancsnoka, Kovácsi György fejét veszté, a fedezetre rendelt 1-sö huszárezred megfutott, az üteggel egy magasságban lévő 6 fontos üteg elveszett. Ily helyzetben, a parancsnok tétlensége miatt, az árva üteg tisztjei Barla Károly társukat szólitották fel az üteg vezényletére, ki is azonnal, ritka lélekéberséggel, oly rendelkezést tett, hogy mig ő az üteg lövegeinek, társzekereinek biztositja a visszahuzódást, addig Seele Frigyes tüzérhadnagy az üteg lovas tisztjeivel kardot rántván, a visszahuzódást fedezze mind addig, mig ez két hátrahagyott ágyu tüzelésével biztositva lesz. E fegyvertény sikerült, bár tetemes veszteséggel. E szárnyon az ellen előnyomulása gátolva volt, mindaddig, mig Damjanich a III. hadtesttel elő nem nyomult; a nap a mienk lett. E dicső, már veszendőben volt üteg visszavonulása, s az ellenszárny lassubb előnyomulása, az üteg helyes vezényletének volt köszönhető. Mindenki megtette itt kötelességét, de veszteségünk nagy lett, egy hosszu sugárágyu elveszett, egy hosszu vetőágyu leszereltetett, sok ember veszett el, s hogy nagyobb veszteségünk nem lőn, Barla éberségének volt leginkább tulajdonitható, miért is az üteg tisztjeinek derék választását nemcsak helyben hagyta a hadsereg főparancsnoksága, hanem Barla mellét a harmadosztályú vitézségi rendjellel is földiszité. Itt tünt fel csak Barla valódi vitéz és szerény katonának, midőn napi parancsában azt nyilatkoztatta ki, hogy e kitüntetést az egész üteg s nem ő maga érdemelte, s a jelt csak ugy fogja hordani, mint az üteg kitüntetését.»

Én e csatáról a következőket irhatom:

«Midőn ütegünk fölvonult és egy mély homokréteggel boritott, egyenetlen domb oldalában, s nem tetőpontján, állást foglalt, már akkor az I. hadtestből visszavonulók jöttek rá szembe. Jött csakhamar egy 6 fontos gyalog ütegtől egy ágyu és hét üres mozdony, melyek lövegei már az ellen hatalmába estek, — és jött ezek nyomában, tüzelve reánk, az osztrák vadászok csatárláncza.

Tüzelésünket 12 fontos golyó-töltényekkel kezdtük meg. Én, mint tüzmester, az üteg balszárnyán álló szélső ágyunál voltam, s belátva, mily kevés sikert igérhet csatárokra ilynemü töltényekkel lőni, a mögöttünk közel álló Kovácsi parancsnoknak jelentém, hogy kartácscsal fogok lövetni, kérvén, rendelje ugyanazt a többi lövegeknek is. Megtette-e? maig sem tudom. Nem is várva helybenhagyó parancsát, magam vittem a mozdony kézi töltényládájából az első kartácstöltényt ágyumhoz, s folytonosan kartácsoltattam.

Hogy mit tett ezután Kovácsi? nem tudom. Nem láttam őt, csak később, visszavonulásunk

*

tekéket; végre azon az uton, melyen jöttünk, visszavezényelve, azon a napon már nem jöhettünk müködésbe.

Április 10-én, a váczi csata napján, a tartalék dandárban lévén, ismét nem vettünk tényleges részt a győzelmünkkel végződött küzdelemben.

Április 19-én, a hires nagysarlói ütközetben, már ismét közreműködtünk, s a város észak-keleti szélén elterülő szántóföldeken jó közelből láttuk, hogy a 9-ik és más társ-zászlóaljak a város elnél voltam. Itt abban a kitüntetésben részesült az, hogy midőn kedvező állást nyujtó magaslatunkról a két dombsor közötti völgyben elvonuló országuthoz vezényeltetett le, 4 lövegünkre 24 ellenséges löveg tüzelt. Vágtatva vonulván le ez állomásra, a fedezetünket képező 47-ik számu zalai zászlóalj nem követhetvén bennünket elég gyorsan, tőlünk nagyon hátra maradt. Utánunk vonulása közben belé került ama nagymérvü lovas roham árjába, melyet a csata folyamában Tata felől érkezett Schlick-hadtest

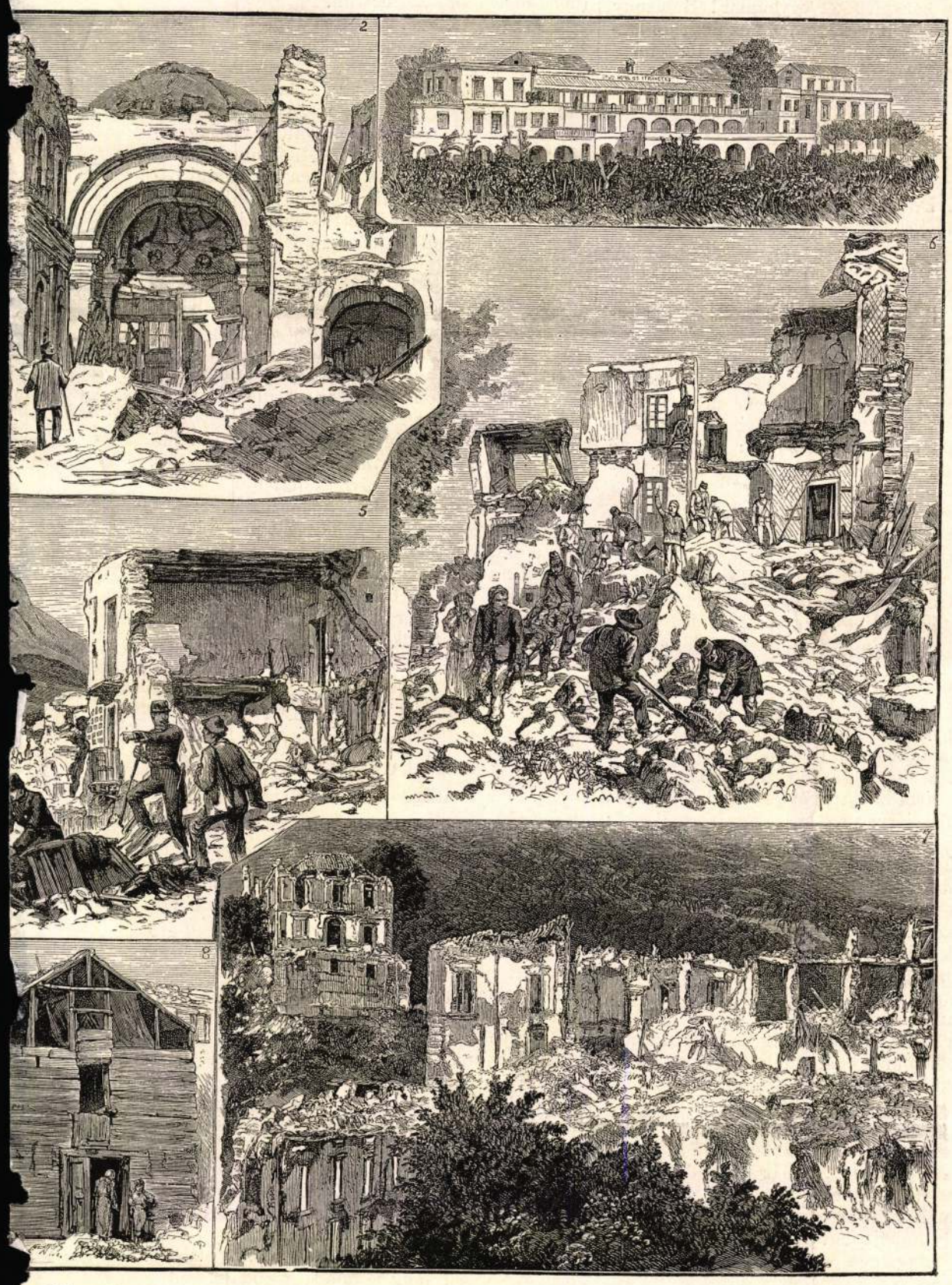

a földrengés után. — 4. A Mangin-tér romjai Casamicciolában. — 5. Lacco Ameno. — 6. Garibaldi-utcza, ház. — 9. A külföldiek szállodájának romjaiból.

SZTITÁSA ISCHIÁN.

len intézett roham közben mint segitették szuronyaikkal az ellent, a visszavonulásukat gátló keritéseken minél gyorsabban átkelhetni.

A nagysarlói diadal után seregünk Komáromba nyomult elő s április 26-án ottan seregeinkkel egyesülten, korán reggel elverte a várat régóta ostromzáró ellent, — majd az attól visszafoglalt erődökön túl jelentékeny csatára kelt azzal, melyben ütegünk ketté osztva, a jobb és bal szárnyon vett részt.

Én a Szőny felé terülő, balszárnyi fél ütegnagy számu lovassága, a mi balszárnyunknak szintén jelentékeny erejü, de ezen roham elől csakhamar és nagyon is meghátrált lovassága ellen intézett. És csak a 26-ik zászlóalj vitéz támadása mentette ki megszorult fedezetünket a veszedelmes kelepczéből.

Az egész magyar csatavonalon lőszerfogyatkozás állván be, közelebb huzódott az az elhagyott védmüvekhez, s azon állásából nézett a nap hátra levő részén farkasszemet az ellennel, csak gyéren váltva azzal néhány ágyulövést.

Az ellen következő reggelre elvonult nyugot felé, sok hadi, főleg utászati szert hagyván hátra az ácsi erdőben.

A magyar sereg fővezére, fájdalom, nem az ellen nyomát tartotta követendőnek, hanem nagy erővel készült Buda ostromára.

A Komáromnál pár napig tartott pihenés alatt jutott el táborunkba, Debreczenből, az április 14-iki függetlenségi nyilatkozat.

. . . . . .

Komáromot elhagyván, május 4-én érkezett ütegünk Budavár ostromára, a kis Svábhegyre és az ostrom végéig onnan teljesité feladatát, mely, mint Beyer is irja, ez volt: a Ferdinánd-kaszárnya melletti köröndben felállitott ostrom-védő üteget müködésében gátolni, a vérmezőre néző váraldal egész hosszában lévő minden ütegek ellen müködni, s a végczélt, a rohamot megkönnyiteni, fedezni.

Az ostrom alatt közülünk többen tüntek ki mint jeles irányzók, azok közül Szenessyre, Halászra emlékszem kiválóan.

A május 21-ki végső rohamra a jelt megadni ütegemnek jutott kötelességeül. 20-án késő este Psotta Mór tüzérezredes nekem, mint napi szolgálattevőnek, személyesen adta tudtomra szóbeli parancsát, hogy jövő hajnalban, midőn a nagy Svábhegyen lévő főhadiszállásról 3 röppentyüt látok fölemelkedni, minden löveggel tüzeltessek, mit minden, az ostromban résztvevő többi löveg utánozni fog, — ez lesz a jel a roham megkezdésére.

Ugy történt. Csakhogy a jelzett időben már annyira világos volt, hogy a röppentyük fölöslegesekké válván, csak a főhadiszállásról hangzott a szócsövön leküldött vezényszó: «Tüzérek, lőjjetek!»

E szomoru emlékü kitüntetés után, fájdalom, kevés mondani valóm van ütegem történetéből.

Május végnapjaiban megindult a magyar sereg Buda alól a Vág melletti harczokra.

Ott junius 11-én Sempte, Sopornya, Szered között, egy kisebb mérvü, inkább kémszemlében mint ütközetben vettünk részt. Már előbb is, de e nap után is, leginkább Mocsonokon, hol a főhadiszállás a nyitrai püspök pompás nyári lakában székelt, voltunk táborban és szállásokon. Innen vezényeltetett el tőlünk, nem tudom hová, a két 10 fontos vetőágyu. Innen ment, súlyosan megbetegedvén, kedves derék parancsnokunk, Barla főhadnagy Nyitrára, s nem mint Beyer irja Komáromba, gyógykezelés végett.

S az ő távollétében, junius 16-án, Pálfi György hadnagy vezénylete alatt, az ismét Sempte és Szerednél kifejlődött harczban lőn befejezve az üteg története, hol nem, mint Beyer irja, «merészen előhaladván», hanem kedvező és sikeres működést biztositó állásából előre vezényelve s tapintatlanul kedvezőtlen terepen, az apró és könnyen kezelhető 3 fontos ágyukkal egy vonalba felállitva, a négy darab 12 fontos löveg az ellen gyalogságának szuronytámadásával elfoglaltatott; sok szekerész és tüzér sebesült meg, Musch Bernhárd főhadnagy bal karjába súlyos lősebet kapott, őt a kalapjánál lengő nagy fehér strucztoll miatt bizonyosan valami magasrangu főtisztnek nézvén az ellen.

Midőn ütegem ezen, fájdalom, utolsó előnyomulására elindult, engem Csaplár Ignácz hadnagy a két hosszu vetőágyuval — miután azok egyike kerekeiben megrongáltatott, töltényeiből pedig mindkettő kifogyott, — ugy azoknak biztosságba helyezése, mint az általánossá lenni kezdő lőszerhiány pótlásának sürgetésére, a csatatérről visszavonulni rendelvén, az üteget ért végcsapásnál jelen nem lehettem.

A lőszertartalék sokkal távolabb volt, mint sem azt a rendelkezésre állott idő alatt elérhettem volna. De az előnyomulást is a vereség és az azután, főleg az első huszárezredbeliek által siettetett visszavonulás oly gyorsan követte, hogy engem vetőágyummal az egész visszavonuló had csakhamar utól ért, hozva a leverő hirt, hogy a pályáját oly szépen kezdett első 12 fontos üteg mily véletlen s mily szomoru véget ért.

A két vetőágyu s az elveszett lövegek árván maradt személyzete más ütegekhez osztatott be, az altisztek kivételével, kik a rövid idő mulva beállott általános visszavonuláskor tömegesen mentek Komáromba, s részint ott találtak alkalmazást, részint onnan küldettek tovább.

Barla főhadnagy is kénytelen lévén Nyitrát elhagyni, elbusult népének még együtt vándorló maradványát elérvén, engem és Palugyayt, mint szintén alkalmazás nélküli altiszteket, fogatán magával vitt Komáromba.

Tanuja voltam a derék hadfi fájdalmának, melyet kedves ütegének megsemmisülte fölött érzett; de nem vagyok képes azt leirni, mint nem azon keserü kifakadásokat, melyekben az őt ütegétől eltávolitott szerencsétlen betegség felett kitört. Levert volt és noha testben már javulóban, lélekben annyival inkább beteg lett.

Ő Komáromban maradt s később ott még századossá mozdittatott elő. Én több társaimmal Pestre s onnan tovább vezényeltetvén, nemcsak nem láttam őt többé, de daczára a hosszu időnek, mely az 1849-iki események óta lefolyt, felőle soha semmit meg sem is tudtam s csak is Beyer sokszor emlitett közléséből értesültem a «Vasárnapi Ujság» 1880-iki 38-ik számában közlött haláláról. S csak most mondhatom el a nyilvánosság előtt: legyen a derék, vitéz honvédtüzér-százados emléke tisztelve, s csak most adhatok kifejezést azon őszinte ohajtásomnak, adjon az ég a magyar hazának minden időben sok, Barla Károlyhoz hasonló hü és vitéz fiakat.

Végül szabad legyen még élő hajdani fegyvertársaimhoz azt a kérést intéznem, legyenek szivesek jelen közleményem netaláni téves állitásait helyreigazitani s előttem is tudva lévő hiányait kiegésziteni.

Meggyőződésem az, hogy ha ily módon hajdani honvédseregünk egyes részei, csapatai történetének részletes adatait megmenthetjük a feledés homálya elől, nem rossz szolgálatot teszünk az 1848/9-iki honvédsereg fényes multjának, s hiszem, hogy a nyilvánosságra hozandó adatok között lesz nem egy olyan, mely honvédeinkre alkalmazva, igazolni fogja a költő szavait: «Tettök sugára átragyog, időn, enyészeten.»

SZENT-ISTVÁN NAPJA A FŐVÁROSBAN.

Karczolat.

Végre egy Budapest, a mely nem csak főváros, de — magyar is. Hatalmas varázsnak kell ahhoz a dicsőséges jobb kézhez tapadnia, hogy még holta után is csodát tesz s évenként egyszer átbüvöli Magyarország fővárosát olyanná, a milyennek ő álmodta nemzetalkotó nagy czéljaiban s a milyenné már nem reméltük lenni. Mennyi ismerős arcz, milyen nyüzsgő népség! Mindenik hozott magával valamit a rónák illatából, mely gyermekálmainkat lebegte körül, az erdők, tavak és bérczek levegőjéből, melyből ifjui ábrándjaink kisarjadztak, és egy pillanat alatt idillivé varázsolják a rideg, sötét falakat, melyek között az önzés, szédelgés és lelketlenség vásári zsivajához voltunk állandóan szokva. Miféle kövér, gyürüs ujjak piszkálnak a zsiros bankók között a Pannonia és a Szikszay teritett asztalainál! Sok fővárosi czifra gavallér vet irigy szemeket az előkerülő igénytelen bőrtárczákra, melyek duzzadó terjedelmökkel kidomborulnak az ünnepi mándli oldalzsebeiből. Hadd lássák ezek a kényes urak idefenn, hogy még a vidéki ember is birja szuszszal — ha épen meg kell lenni. Még a czigánynak is jut egy-egy kövérebb bankó, hiába ellenkeznek módos szerénységgel az asszonyok, kik mindenben zsugoriskodni szeretnének. Mert az apjuknak több esze van. Tudja ő, hogy mikor az ember tisztességben van, egy-két forintnak oda sem kell nézni. Aztán odahajol csinján a czigány füléhez. Neki is volna egy nótája, hanem azt már tán ki se tudnák huzni, olyan régi. És megeresztve egykori hires, hét határra szóló hangjának dörgedelmét, avatag tremolóval baktat végig valami elfeledett magyar solo ütemein. Hát nem utána huzza egy hallás után az az átkozott varjuszemü primás, (az isten akárhova tegye), helyben ki is czifrázva mindenféle sallangos czikornyákkal, hogy csak ugy tánczol utána a szive, a ki hallja? No már gyerekek, asszonyok, akárki mit mond is, nem lesz innen hazamenetel egyhamar! S bizony volna is foganatja a szónak, ha az ángyom-asszony vasvilla-tekintete észre nem téritené ő kigyelmét. Hanem ők *látni* jöttek föl, s ki tudja, lesz-e még valaha alkalmok szinről-szinre látni az ország fővárosát; nem kell hát a drága időt haszontalanságokkal felcserelni.

Neki feküsznek tehát, tipegő léptekkel, naptól, fáradságtól vörösre szitt arczczal a hosszu utnak. De hát merre, hova? Egy takaros karton-kötényes lányka, ki szemérmesen fogosgatja kezében a gondosan vasalt csipkés kendő mellett hervadt virágbokrétáját, mindegyre az «üveg-utczát» akarja látni. Persze, a párisi utczát érti alatta. Uram bátyámnak egy jó gondolata támad. Nem jó volna-e azt a gyönyörüséges, tüzről-pattant szép fehér cselédet hallgatni meg, a ki a népszinházban vesztegeti fünek-fának csalogány hangját, s a kinek neve minden magyarnak szivébe van irva? Egyéb se kell Boris asszonynak, hogy felförmedjen: «Hogy is ne no! — löki oldalba titkon férjem uramat — épen a kelmed vén fejének találták azt fel.» Micsoda kedves, zamatos hahota rengetteti meg az egészséges ránczokba öltött piros tokákat e csipkedő szavakra!...

«De nini Andris koma! Hát kelmed itt? Mikor jött fel? Ej, ej, ezt ugyan jól kifundálta!» S egy, kettő, körülveszik a derék földit. «Most már együtt maradunk ugy-e, legalább nem veszünk el ebben a nagy faluban?» Az öregek annak rendi szerint kezet szoritanak, mig az asszonyok sopánkodva hajtják egyre, hogy: «De bizony nem hittük, dehogy hittük; nem, kedves koma, nem hittük bizony mi.»

Hanem van is ám láttatja aztán Andris bácsinak. Nem hiába biróviselt ember ő keme, s nem hiába járta meg már két izben Pestet; egyversen, mikor mint huszár volt kommandirozva a Nájgebájgba, s másodszor, mikor a koronázási deputáczióval jött fel hajón, épen a nagy égés után három héttel. De tudja is jól, hogy mit és hol kell nézni. Mikor már mindannyiának bele fájdult a nyakacsigája a háromemeletes paloták nézésébe, akkor büszkén ránt egyet lompos nagy bajuszán s odasugja nagy bizalmasan a másik fülébe:

«Hát az országházát meg se nézzük, vagy mi? Azt tartom komám, mind bolond ember az, a ki azt az edényt nem ismeri, a melyikből eszik. Már pedig hiába, itt főznek nekünk az alkotmányos szakácsok német csuszpájzt: hej, pedig de sokszor elsózzák az istenadták!»

«No Andris koma, e már aztán döfi. Igazi követi szót ejtett most kigyelmed.» S mig lassan megindulnak a néppel zsufolt utczákon, hazafias aggály felhője borul becsületes arczaikra, nagyokat hmgetnek s erősen köszörülik torkukat valamire, a mit egyikök sem lát kimondani.

A teremőr felnyitja a rekedt levegőjü termeket s apróra megmagyaráz mindent. Itt ül a vörös széken *Tisza* Kálmán, amott *Szapáry*, ott ujra *Tisza* Kálmán. «Ugyan ne szóljon, csak nincs tán két széke is egyszerre?» — «De bizony kettő van, mert hát ugy áll a dolog, hogy mikor mint kormányelnök beszél, akkor emide ül, mikor pedig mint belügyminiszter szólal fel, akkor ott helyezkedik el.» Az öregek gyanakodó modorban rázogatják fejöket: «Lám, lám; no csakhogy valamikép két szék közt a pad alatt ne maradjon.»

Egy kissé szeget üt fejökbe a sok tarkabarka cziráda, melylyel a képviselőknek padba-illesztett névjegyeik vannak kiczikornyázva. Vannak köztük sárga, vörös, kék és zöld plajbászszal gondosan rajzolt arabeszkek. Az ember azt hinné, hogy iskolában van, kivéve, hogy a padok nincsenek befaragva. Pedig bizony már ezt is megtehetnék a nagyságos követ urak, a milyen tréfás emberek.

Ez alatt az Orczy-kert is megtelik nyüzsgő, nevetgélő néppel. Beh tudja is ez a pesti nép, hogy mi a tisztesség! Ahun van, még az a sánta koldus is teljes diszben prezentálja ma magát, s patyolat fehérre mosott, tiszta rongygyal burkolja körül nyomorék lábát. Valami árnyékos lomb alatt tenyeres-talpas patkó-kovács nyomkodja széntől fekete ujjaival az ü-hüm zü-hüm harmonikát. Ott van a repülő fagylaltos is, — vagy minek nevezzük, — ide-oda döczögtetve kétkerekü taligáját, melynek rázása alatt és a nap hevétől csakhamar lévé folyik szét a drága festett jég. Kissé sós is ugyan, hanem azért akad a ki elkapdossa s ott mindjárt melegében (mert meleg ám) felszürcsöli.

Jerünk tovább. Amott a tóparton mintha valami tolongás volna. Csakugyan. Egy négy éves szöszke kis fiucska veri a czimbalmon — a *skálát*, mellette édes anyja, talpig feketébe, müértő arczczal dirigálja a meg-megbicsakló kis kezeket. «Tessék elhinni, valódi csodagyermek.» S anyai gyöngédséggel simogatja meg izzadó fürtös fejecskéjét. Szegényke valami pápai szücsnek a fia (nyáron tudvalevőleg nem igen fényes a szücs-üzlet) s azért jöttek fel, hogy a rendkivüli tehetségre felhivják a kormány figyelmét (ej, ej, hogy épen most kellett a miniszteréknek is Bécsbe távozniok), a «Varjulaposi Hirverő» már két izben szólt rendkivüli elismeréssel róla, s egy szó mint száz, meg kell menteni Magyarország számára a csodálatos kis zsenit. Ha tehát ugy tetszik, t. cz. publikum ...

A cs. k. katona-banda is ugyancsak kiveszi a dicsőségből az osztrák kvótát. Rácz Pali gyöngyszózatos hegedüje kénytelen meghátrálni a bombardonok, dobok és trombiták ostromlása előtt. S a dicsőséges banda egymásután ontja ki magából az alserstadti reminiszczencziákat. És dob, zene szól, ropog a fü a vágtatva tipró csizmák súlya alatt. Az emberiség azon osztályának, melynek a munka az időtöltése, rendesen időtöltése is — munka. Kell ahhoz egy kis pihegő fáradság, egy kis csorgó izzadság, hogy elmondhassa: jól mulattunk! *V—r.*

JOLÁN.

ANGOL REGÉNY.

Irta **BLACK WILLIAM.**

HETEDIK FEJEZET.

Látogatás Merhadzban.

Másnap reggel Winterbourne ur másoknál korábban fölkelt, mikor még a dahabéán minden szunnyadt, hogy levelet irjon barátjának, Shortland képviselőnek Angliába. Tulajdonkép csak ki akarta önteni lelkét s megkönnyebbülést keresett abban, hogy elmondhatta barátjának a mi történt, hogy Jolán el van jegyezve, hogy bármily fájdalmas is megválnia leányától, sokkal nagyobb a megnyugvás abban, hogy e féltett kedves teremtést mentve tudja attól az örökké fenyegető veszélytől, mely az ő — barátja előtt is ismeretes — sötét titkának fölfedezéséből reá, a mit sem sejtő gyermekre hárulhatna.

Miután levelében a tegnapi tényt előadta s a fiatal Leslie Archiet, a lynni urfit s Lynn lord egyetlen fiát és leendő örökösét röviden, de igen kedvezőleg jellemezte, mint oly férfit, kire minden tekintetben nyugodtan bizhatja leánya sorsát: még a fölötti aggodalmának s kételyeinek (melyek miatt egész éjjel nem tudott aludni) adott félénk kifejezést, vajjon nem volna-e jó s helyes, őszintén tudatni leánya vőlegényével mindent, meggondolva mily kényesek és a külső becsületre is mily sokat adnak előkelő szülői, s mily szerencsétlenség volna, ha egyszer véletlenül tudnák meg, a mit ő elhallgatott előlök. De mikép kezdjen hozzá? mikép adja értésére Leslienek a dolgok állását, ha már akkor — mint kellett volna — nem tette, mikor az ifju először kért engedelmet tőle, hogy leánya előtt nyilatkozhassék?...

Midőn levele irásában ennyire haladt, női ruha suhogását hallá s hátrafordulva leányát látta szobájába lépni. Jolán oly vidám és üde volt, mosolya oly ártatlan, tekintete oly felhőtlen és derült, csevegése oly gondtalan, hogy Winterbourne urban megingott a jobb elhatározás s a jövőt, mely oly vidáman mosolyg felé-

Almásy Mihály

1877 – 1881. a pesti

József-fiárvaházban

nevelkedett –

Könyvkötőnek

adták

Schmall fiárvaház

111. l.

ge. Ez a felvétel azt is mutatja, hogy
teljes, csonkán egy toronnyal. Terv-
zitése nemcsak müemlék hamisitás lett
nem is fe elt volna meg az eredeti
toronnyal.

A kassai dóm belseje. Az első baloldá-
emelkedik a szentségház, amelyet néme-
stvánnak tulajdonitanak, aki 1464-től
építésvezetője volt. Nagy része volt
rbeli konstrukciójában és részben a
s. A szentségház Krisztus, Mária és
szobrával volt diszitve, ezeket a
46-ban még az eredeti helyén lehetett
szobrokat nem is ismerjük, vitatkozni
tte, hogy maga a szentségház Kassai
semó Van ellenkező vélemény, amely

Almási Pál
fotós

Almási Pál francia fotóművész
tárlata a Kulturális Kapcsolatok
Intézete Kiállító Termében volt.
III.30 - IV.15 ig.

-.-: Kiállitási naptár.
MÜVÉSZET, 1973.március - 46.oldal

A Budapesti Tavaszi Fesztivál
és a Budapest Galéria
tisztelettel meghívja Önt

PAUL ALMASY

Franciaországban élő fotóművész
kiállításának megnyitójára

1987. március 21-én, szombaton 11 órára
a Budapest Kiállítóterem kamaratermébe
(V., Szabadsajtó út 5.)

A kiállítást megnyitja:
PÁLFY JÓZSEF,
a Magyar Újságírók Szövetségének elnöke

A kiállítás megtekinthető: április 26-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

BUDAPEST GALÉRIA

MAHIR – Zalai Nyomda Zalaegerszeg 87 745 o

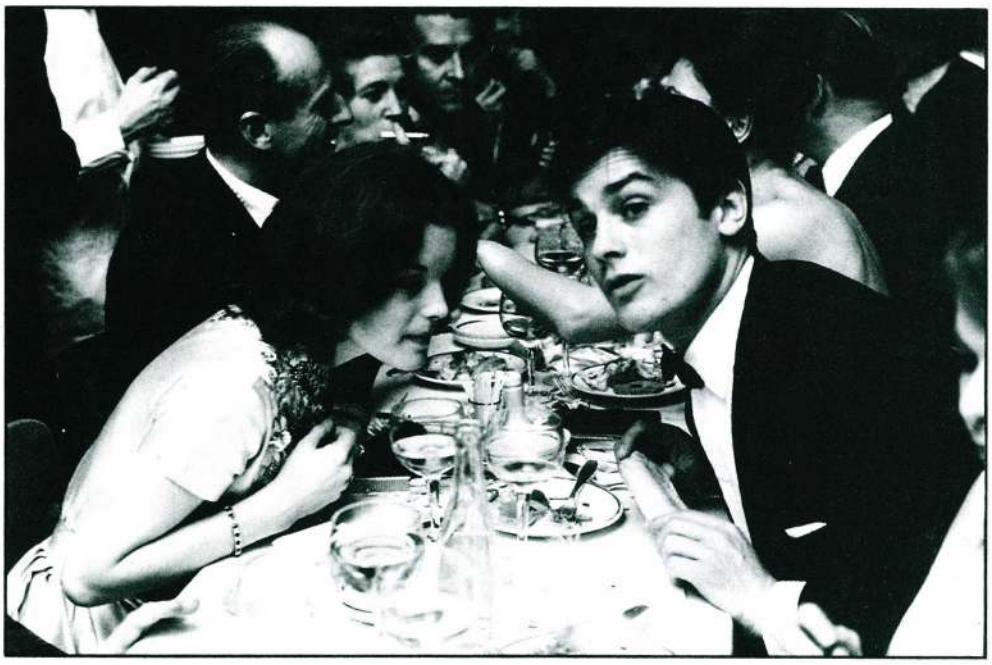

Romy Schneider és Alain Delon, 1963.

Írni és olvasni tanulnak Iránban, 1964.

A földmunkás az adóhivatalban. Paraguay, 1961.

A leggazdagabb ember sem tarthatja aranyait számolatlanul az asztalfiókban. Magyarország – mely több világhírű fényképésszel büszkélkedhet – nem teheti meg, hogy gazdagságának tudatában időnként ne vegye elő, ne büszkélkedjen mindenkinek kincseivel.

Almásy Pál (Paul Almásy) egyike értékeinknek, melyeket őriznünk kell, s időről időre meg kell mutatnunk az új generációknak.

Egy ember, aki szinte maradéktalanul meg tudta valósítani ifjúkori elképzeléseit: az írott és képi nyelv segítségével tájékoztat mindenkit, mindenről, mindenhonnan – mindig egyféleképpen: csak az igazat mondva és kivétel nélkül a jó oldalán állást foglalva.

Almásy Pál több mint félmilliónyi fényképéből mutatunk be alig másfélszázat. Aki teheti, nézze meg – saját érdekében.

A Fotómúzeumot a Magyar Fotográfiai Alapítvány tartja fenn
(bankszámlája: BB 208-25135)
A múzeum létrejöttéhez eddig a legtöbb anyagi támogatást adták:

Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Bács-Kiskun megyei Önkormányzat
Budapesti Fényképész Rt.
Magyar Fotóművészek Szövetsége
Főfotó
Fuji Film Magyarország Kft.
Reanal Finomvegyszergyár
Magyar Külkereskedelmi Bank
Nikon Kft.
PSION Magyarország Kft.
MTA Kulturális és Történelmi Emlékeink Feltárása,
Nyilvántartása és Kiadása Kutatási Főirány (TS 5/1)
FORTE
OFOTÉRT
MTI Fotó Kft.
Soós András Fotóüzlete

Almásy Pál és a Magyar Fotográfiai Múzeum
meghívja Önt
1992. október 10-én, szombaton 11 órára

Paul Almásy: A század tanúja
című kiállításának megnyitójára.

Megnyitja: Fekete György
helyettes államtitkár

A kiállítás 1992. december 30-ig tekinthető meg.

A Magyar Fotográfiai Múzeum negyedik kiállítása,
mely a Művelődési Minisztérium Képzőművészeti Főosztálya,
a Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.
és a Magyar Fotoművészek Szövetsége
támogatásával jött létre.

Le Musée Ernst a le plaisir
de vous inviter au vernissage de l'exposition de

Paul Almasy

photographies sélectionnées
des Archives d'Art et d'Histoire de Berlin

le 18 mars 2001 à 11 heures

Présentation par
Péter Korniss
photographe

Commissaire
Katalin Simon

L ' exposition a pu être réalisée grâce au concours de la Fondation **Pro Helvetia,**
avec la contribution du ***Goethe Institut***, de ***l'Association des photographes Hongrois*** et du ***Studio des jeunes photographes***

L'exposition sera ouverte du 18 mars au 11 avril 2001,
tout les jours, sauf le lundi, de 11 heures à 19 heures,
le dimanche à 18 heures.

Musée Ernst,
H-1065 Budapest,
Nagymező u. 8.
Tel./fax: 00-36-1-341-4355

ERNST MÚZEUM BUDAPEST

Az Ernst Múzeum megnyitja kapuit

Paul Almasy

fotográfus

valogatott művéből rendezett kiállításának megnyitójára,
a berlini Archiv für Kunst und Geschichte anyagából,

2001. március 18-án, vasárnap 11 órára.

A kiállítást megnyitja
Korniss Péter
fotóművész,
rendezte **Simon Katalin.**

A kiállítás főszponzora a **Pro Helvetia.**
Készült a ***Goethe Institut***, a ***Magyar Fotóművészek Szövetsége*** és a ***Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója*** támogatásával.

A kiállítás megtekinthető 2001. március 18-tól április 11-ig,
hétfő kivételével 11-19 óráig,
vasárnap 11-18 óráig.

Ernst Múzeum,
1065 Budapest,
Nagymező u. 8.
Tel./fax:341-4355

Programme des activités:

Rencontre de mercredi à 18 heures
le 21 mars

La photographie : le visible et l'invisible

Entretien de **Károly Kincses**, directeur du Musée de la Photographie de Kecskemét avec **Endre Lábass** et **István Jelenczki**

Matinée de dimanche à 11 heures
le 1 avril

Sous le ciel de Paris
Chansons françaises

Zoltán Orosz (accordéon)
Gábor Ursu (guitare)
Attila Bardóczy (chant)

"...Une image communique avant tout quelque chose et en second lieu il faut qu'elle soit belle. Mais si elle n'est pas belle il n'y a pas de grand mal. Dans la photographie fonctionelle on met l'accent sur la sémantique. Mon but est de représenter la réalité avec justesse. Je n'utilise ni des trucs d'éclairage ni d'autres. Il n'y a aucun aspect esthétique qui me pousse à déformer la réalité."
Paul Almasy

PRO HELVETIA

NÉMET KULTURÁLIS KÖZPONT GOETHE INSTITUT BUDAPEST

MAGYAR FOTÓMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A kiállításhoz kapcsolódó programok:

Múzeumi beszélgetés (szerdán 18 órakor)
március 21-én

Kincses Károly, a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója beszélget **Lábass Endrével** és **Jelenczki Istvánnal**

Ami fényképezhető és ami nem

Vasárnapi matiné (de. 11 órakor)
április 1-én

Párizs ege alatt
francia sanzonok

Orosz Zoltán (harmonika)
Ursu Gábor (gitár) és
Bardóczy Attila (ének) előadásában

"...Valem egy kép elsősorban közöljön valamit, s csak másodsorban legyen szép, de ha nem szép, az se baj. A funkcionális fotográfiában a szemantikán van a hangsúly. A célom a lehető legpontosabb valóságábrázolás. Nem használok se világítási, se semmiféle más trükköt. Nincs az az esztétikai szempont, amelynek kedvéért eltorzítom a valóságot. Ha az olvasó kinyitja a lapot, arra kell gondolnia, hogy » de érdekest közölnek velem! « nem pedig arra, hogy » Jaj de szép ez a kép! «
Paul Almasy

PRO HELVETIA

NÉMET KULTURÁLIS KÖZPONT GOETHE INSTITUT BUDAPEST

MAGYAR FOTÓMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A század tanúja

Magyarország – nagyhatalom. Mielőtt bárki irredentizmussal, sovinizmussal, a nemzeti gőg túltengésével vádolna, sietek kijelenteni: jelen esetben a fotográfiáról van szó, nevezetesen arról, hogy az egy főre eső világhírű fotósok számát tekintve a világ élvonalában járunk. Egyébként nem is én állítom, hanem *Almásy Pál*. Vegyük csak az abszolút élcsapatot: *Moholy-Nagy, Kertész, Munkácsi, Capa, Kepes*. Ez öt ember, vagyis minden kétmillió magyarra jut egy. Hát kérdem én: ki tud 26 világhírű francia fotóst megnevezni? Fentiek ismeretében aligha meglepő, hogy Almásy meleg hangú levélben üdvözölte egy évvel ezelőtt a történelmi eseményt, a kecskeméti Magyar Fotótörténeti Múzeum megnyitását.

Ingrid Bergman egy Párizs környéki magyar esküvőn, 1952.

„Szívből kívánom, hogy ez a múzeum ne csak hajlékot nyújtson az öregek hagyatékának, de bölcsője is legyen egy nagy jövőjű fiatal fotósgenerációnak" – írta a megnyitó résztvevőinek egy éve a fotóművész, akit a világ régóta inkább Paul Almásy néven ismer. Mindenesetre valóban ismeri az egész világ, s az a tény, hogy a múzeum létrehozásának első évfordulóján éppen az ő kiállítása látható Kecskeméten, mintegy körvonalazza is azt a módot, hogyan támogathatja a múzeum a jövő fotósait: elsősorban a legjelesebb életművek a történeti összefüggések kutatásával, hatásos bemutatásával.

A múzeum eddigi tevékenysége e szempontból nem hagyott maga után kívánnivalót. Legutóbbi tárlata, a *Felvidéki emberek és tájak a Divald-család fényképein* című bemutató a magyar fotótörténet kezdeti időszakába, a Tátra vadregényes vidékeire, a történelmi levegőjű városokba, Késmárkra, Lőcsére, a felső-magyarországi vármegyékbe vezette el a látogatót. Ha Divaldék a „kis táj"-ban tudták felmutatni mindazt, ami általánosan is érvényes a táj és az ember, a jelen és a múlt kapcsolatát illetően, Almásy Pál képei mintegy enciklopedikus igénnyel mutatják be a XX. század történetét. Képei a szó legnemesebb értelmében vett jelentések, ahogyan őt magát a század legjelentősebb fotóriporterei között tarthatjuk számon.

De kell itt egyáltalán a megszorítás? – tűnődik el a néző, amint a több százezer felvétel közül kiválogatott mintegy másfél száz fotót szemléli. Hol végződik a riportázs és hol kezdődik a művészet? Leszállítja-e a képek értékét, hogy egy-egy ügynökség, lap megrendelésére készültek, s nem eleve az örökkévalóságnak? Másként nézzük-e őket, ha tudjuk, alkotójuk nem arra gondolt, hogy szép képet csináljon, hanem arra, hogy hitelesen, a „lehető legpontosabban" mutassa be a valóságot? Messzire vezetnek a kérdések, maga Almásy Pál is több könyvet, tucatnyi cikket szánt megvilágításukra. Bármeddig is jutunk azonban gondolatmenetét követve, igazolásul mindig visszaléphetünk képei elé.

Odaléphetünk mondjuk a modern művészet, irodalom nagyjait ábrázoló portréihoz. A politikusokhoz, akik éppen olyan hiteles szereplői képeinek, mint az általuk (félre)vezetett tömegek. Almásy Pál *Mindenhol és bárhol a világon* otthon van, ahogyan a kis garniszálló párját ábrázoló képének címe mondja, a lourdes-i zarándokok között tehát éppen úgy, mint Santiago de Chile külvárosi gyerekei, a halott törzsfőnököt sirató elefántcsontpartiak között, vagy éppen a hongkongi alvilágban. A történeti személyiségek és a protokolláris események éppen olyan sajátos, *Almásy Pál-os* módon jelennek meg képein, mint ahogyan a legigénytelenebbnek tűnő tárgyakból, szituációkból is képes „kihozni" a jelentést.

Fotóssá is úgy vált egyébként, több mint fél évszázaddal ezelőtt, hogy másként nézte a dolgokat, mint – a fotósok. A szaunáról készített képeket egy alkalommal, s úgy megragadta a benti hőség és a kinti hideg közötti különbség, hogy lefotózta a mínusz húsz fokot mutató hőmérőt. Azóta minimum ötször utazta körül, fényképezve a világot, mínusz húsz és plusz ötven fok között, s elmondhatja magáról, hogy minden képe hiteles jelentés a század történelmi meteorológiájának változásairól.

(p. sz. e.)

Mozart-hegedűszonáták hanglemezen

A *Radioton* új lemezéről szólva, engedtessék meg ez egyszer, hogy első helyen ne magáról a produkcióról, hanem a borító ismertető szövegéről szóljak. *Batta András* úgy ír Mozart hegedűzongoraszonátáiról – s a lemezre vett három darab kapcsán magáról az egész műfajról –, hogy sorainak elolvasása után valóban minden lényeges tudnivaló birtokába jutunk: ennél rövidebben, tárgyszerűbben, pontosabban zenéről szólni alig lehetne.

Szabadi Vilmos és *Gulyás Márta* három szonátát ad elő. Ezek közül kettő (G-dúr, K. 301 és E-moll, K. 301) két, a harmadik (Esz-dúr, K. 481) háromtételes. Az a muzsikus, aki valaha Weiner Leónál tanult kamarazenét, megindultan emlékszik vissza ezekre az órákra, hiszen itt a fő tananyagot a Mozart-szonáták alkották. Ezeken tanultuk meg Mesterünk útmutatása nyomán a klasszikus stílus előadói gyakorlatát. Hangversenyeken nemigen szólalnak meg ezek a művek, ami bizonyos szempontból érthető: előadásuknak nem szükségszerű kerete a tágas hangversenyterem és annak nagyszámú hallgatósága, megszólaltatásuk nem feltétlenül számíthat viharos tapsokra, hiszen házi muzsika ez minden ízében, bensőséges, magunknak való miniatűreffektusokat fejez ki és teljes egészében távol áll mindenfajta mutatós virtuozitástól. Annál nagyobb a lemez előadóinak érdeme, hogy erről a virtuozitáskeltette hatásról szinte aszketikus szerénységgel lemondva próbálják felidézni Mozart életművének ezt a kevéssé ismert fejezetét. Mindkét művész – bár Weinertől már nem tanulhattak – fölényes biztonsággal járja a klasszikus interpretáció útját, egyetlen pillanatra sem tévelyednek külsőséges vagy hatásvadász eszközök ingoványos talajára, így aztán a kevéssé tájékozott hallgatót egymás után érik a meglepetések, amikor ráébred, milyen szépségeket rejt magában e szonáták minden üteme. A G-dúr szonáta derűs világával megrendítő módon kontrasztál az E-moll szonáta szűkszavú drámaisága. Ha az egész Mozart-életműből csupán ez a rövid kompozíció maradt volna reánk, ez is hű képet adna alkotója lángeszéről. A terjedelmesebb Esz-dúr szonáta már közelebb áll a koncertszonáta típusához, bőséges alkalmat szolgáltatva előadóinak arra, hogy a klasszikus formakészletben és kifejezésmódokban való otthonosságukra bizonyságot adjanak.

Pándi Marianne

Szülők figyelem: Móra Lexikon!

Lexikonok, enciklopédiák világában élünk. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy a nemrégiben megjelent Larousse gyermekenciklopédia után megjelent a Móra Kiadó kétkötetes Móra Lexikona. A formájában és tartalmában egyaránt nyugati mintára törekvő művet az általános iskolától a középiskoláig használhatják a gyerekek, a szülők és a tanárok. Tegnapi sajtótájékoztatójukon *D. Major Klára*, a lexikon szerkesztője hangsúlyozta: a szerkesztésénél elsősorban az európai és a magyar ismeretanyag egységére törekedtek. A mintegy kilencszáz oldalon átfogó képet kapunk: a magyarság és más népek történetéről, az élő és élettelen természetről, a Földről és a Föld országairól, a művészetről, a technikáról, a matematikáról, a jogról, a politikáról, a gondolkodás és az erkölcs fogalmairól, a gazdaságról, a sportról és az öltözködésről. Mindezeket ezerkétszáz címszó, több mint hatezer fogalom és névmagyarázat és ezerötszáz illusztráció egészíti ki.

Sziládi Jánostól, a kiadó igazgatójától megtudtuk: a téli könyvvásárra a *Földrajzi album – Magyarország, A rendszerváltás szótára*, az *Ősvilágunk képekben*, az *Ötágú síp* antológia, a *Robinson*, a *Luther Márton az igazság megszállottja* és – hogy a szülők se maradjanak olvasnivaló nélkül – *Asimov: A Hajnal bolygó robotjai* című könyv is megjelenik.

(p. g.)

A rádió mellett

A torockói menyasszony

A rádió *Karinthy Színpad*a ezúttal lírai vígjátékot közvetített a *Vidám Színpad*ról. *Indig Ottó* darabja, *A torockói menyasszony* azonban joggal nevezhető keserű komédiának. S noha a húszas évek végén játszódik Erdélyben, aktualitását ma sem vesztette el. Az alapszituáció a vígjáték klasszikus formája: a tévedések halmozódása, amely segít felszínre hozni az emberi lélek rejtett oldalait. A furcsa ellentétekből származó hatás itt nem a komikum, pontosabban csak látszólag a komikum, sokkal inkább az igazság felismerése. Rózsiról, a nevelt gyerekről téves információt ad ki a menhely: zsidók voltak a szülei. Ezért ellene fordul a falu. Megismeri az élet mélységeit, de az emberi szolidaritás ritka példáit is. Így magasztosul hőssé a kicsi Herskovics, az ügyeskedő kocsmáros, aki a legélesebb helyzetben magára vállalja Rózsi vétkét: a katonaszökevények bújtatását. Rózsi ellen fordul a vőlegénye is, aki a döntő pillanatban gyengének bizonyul. Így zuhan váratlanul a főhősnőre a kettős teher: románok közt magyar zsidónak lenni. Mire kiderül a tévedés, hogy nem is zsidó, csak magyar, a csendes, jóindulatú, minden szépre fogékony főhősnőnek megtörik az emberekbe vetett hite. S ha a szerző a végén fel is oldja a tragédiát könnyed vígjátéki megoldással, ez alig enyhíti az egész műből áradó keserűséget.

Majdnem tragédiába forduló vígjáték tehát *A torockói menyasszony*. Egyáltalán nem helyzet- és jellemkomikumra épül. Különösen árnyaltan ábrázolja főszereplőjét (aki pedig nem aktív hős), körülötte bonyolódik a cselekmény, hogy ellentmondásosságában táruljon fel az emberi lét. A darab eleinte vontatottan indul, de ahogy közeledik a tetőpont felé, egyre fokozódik a feszültség, s ezért is érezzük a könnyed feloldást inkább a műfaj követelményének, mint a darab szerves befejezésének. A színészek engedtek a csábításnak, hogy kiélezzék a darab vígjátéki vonásait. (Talán a hely szelleme, a *Vidám Színpad* is erre késztette őket.) Leghatásosabb ebből a szempontból *Csákányi László* (Comsa jegyző) és *Bodrogi Gyula* (Herskovics) volt. A legnagyobb hitető erővel *Nyertes Zsuzsa* (Rózsi) játszotta szerepét: óvakodott a túlzásoktól, de nem szégyellte érzelmeinek kimutatását. A többi szereplőnél helyenként zavaróan éreztem a nyelvi dialektust, ami hol dunántúlira, hol palócra sikeredett, csak erdélyire nem. Bár ezt a közönség nagy része nyilván észre sem vette, mivel a népies beszédet épphogy felvillantották. (A darabot *Kalmár Tibor* rendezte, szerkesztő: *Gábor László* és *Kaposy Miklós*.)

Fazekas László

SaRock

Eltérő méretek

Két, egymástól mind stílusban, mind felfogásban, mind tagjainak méreteiben jelentősen eltérő együttes produkciója látott az elmúlt hetekben napvilágot. Mindez – szellemi teljesítményükön túl – azért is érdekes, mert e két „termék" jól reprezentálja a szűkebb értelemben vett rockzenei élet szereplőinek eltérő gondolkodásmódját.

A Pécsről elszármazott *Kispál és a Borz* új, *Föld, kaland, ilyesmi...* című anyaga – mely eddig tudomásom szerint csak kazetta formájában kapható – tulajdonképpen szerves folytatása tavalyi albumuknak. A hatvanas évekből (is) táplálkozó erőteljes és szuggesztív muzsikájuk fénye továbbra is töretlen. *Kispál András* gitárjátéka változatlanul igen eredeti, mai zenei életünkben szokatlanul tiszta, s az esetek túlnyomó többségében effektektől és egyéb technikai torzításoktól, illetve kiemelésektől mentes. *Lovasi András* torkát hallhatóan Sting számain köszörülte, ennek megfelelően éneke kellemesen érdes és élvezetes. Szürrealista – vagy legalábbis annak mondott – szövegei mintha ezen a lemezen a kívülálló számára is kicsit érthetőbbek lennének. A (rock)üzleti élet követelményeit csak az életbenmaradáshoz szükséges mértékben figyelembe véve írják tovább fanyar humorú személyes tudósításaikat mindarról, amit magukon vagy környezetükön tapasztalnak.

Egészen más utat jár be az *XL Sisters* nevezetű nehézsúlyú formáció. A Rózsaszín Bombázókból ismert *Demeter György* és az egykori Dance-tag *Vértes Attila* nagyon is jól tudja, mit csinál. Már maga a megjelenésük is súlyos, mázsákban mérhető. A Pa-Dö-Dővel ellentétben azonban egyáltalán nem a bamba bambi zenére, hanem a „sodró lendületű, slágeres és mégis kemény muzsikára" esküdtek fel. Ők két lábon, s 1992-ben járnak a földön. Jól tudják, hogy a szórakoztatóipar egyes ágazatainak hanyatlása miatt a nagy lehetőség elsősorban a metálzene „szalonképessé" tételében van. Nem baj, ha a külső elborzaszt, hisz mögötte nem mindig lángol igazi tűz. A dallamok lehetnek akár a legolcsóbb slágerek szintjén, ha azt kellőképpen keményen és jó zaccos szövegekkel adják elő, „zabálják" az emberek. Legalábbis egy darabig. Különösen, ha mindezt rendkívül profi módon végzik. Demeterék ennek érdekében maguk mellé vették az Eddából jól ismert, s Kanadából nemrég hazatért *Alapi Istvánt*, a Bikinit is megjárt *Markovics Pétert*, valamint egy új fiút, *Hetényi Zoltán*t. Most már minden klappol. Divatosan a szerelem helyett a testiségre koncentrálva, közben persze az AIDS ellen is agitálva nyomulnak a „nehézfiúk". De mi lesz, ha elfogy a lendület?

(jávorszky)

A Hegyi patak eléri a tengert

Az *Evangélium Színház* – nevéhez méltón – valóban örömhírt hozott *Tamási Áron Hegyi patak* című darabjának a bemutatásával. Színházi életünk olyan színfoltal gazdagodott általa, amely az évtizedekig tabunak számító evangélium tiszta, *„veretes"* nyelvezetével teremtett, alkotott a szó legnemesebb értelmében színházat. S *Udvaros Béla* rendező tette mindezt mértéktartó darabválasztással, borotvaélen egyensúlyozó – rendezői pontossággal – ahogyan azt az ökuomenikus szellemiség megköveteli.

Az 1958-ban íródott művet 1977-ben már bemutatták Sepsiszentgyörgyön. Hazánkban most első alkalommal került színre, a BM Duna-palotában. A drámai színjátékban a szerző világnézeti útmutatásra is vállalkozott, azt boncolgatva, hogyan lehet a világot a maga egységében látni? A válasz, *Tamási Áron* szavaival: „Test és lélek együtt teszik az embert, nő és férfiú együtt alkotja az emberiséget, s ég és a föld a világot. Sorsában ne éljen külön a test és külön a szellem..."„Hiszen "a hegyi patak eléri a tengert, és az igazi szándék a győzelmet."

A rangos szereposztásból is külön kiemelkedő *Bitskey Tibor* és *Mécs Károly*. Ők az élet és halál, test és lélek, szerelem és gyűlölet örök kettősségét személyesítették meg. Dicsérendő *Simon György* alakítása is, aki az egész darab realista karmesterét formálta meg.

(parcsami)

Eseménydús Nemzeti-hétvége

Saját bemutató és a marosvásárhelyi színház vendégjátékai – mozgalmas hétvége elé néz a budapesti *Nemzeti Színház*, illetve a Várszínház.

A *Bánk bán* nemzeti drámánk. Tulajdonképpen úgy illenék, hogy valamelyik magyar színházban mindig műsoron legyen. A *Nemzeti* most a *Várszínházban* mutatja be *Katona József* művét. Legutóbb a *Nemzeti Színház* 150 éves jubileumán, 1987-ben újították fel. Akkor *Vámos László* rendezte. Most *Iglódi István* állítja színpadra. A szereposztásban több érdekesség található. Bánkot a színház új tagja, *Kozák András* játssza. Fiatal Gertrudist láthatunk, *Varga Mária* személyében. Melindát a szintén a pálya elején járó *Juhász Judit*, Peturt *Körtvélyessy Zsolt*, Tiborcot *Mihály Pál*, Biberachot *Szakácsi Sándor* alakítja. A bemutató: november 6-án, pénteken este.

A marosvásárhelyiek két előadással vendégszerepelnek. November 7-én, szombaton a *Nemzetiben* mutatják be *Sütő András Álomkommandó* című drámáját, *Seprődi Kiss Attila* rendezésében. Másnap, november 8-án este a *Várszínházban* játsszák *Székely János Irgalmas hazugság* című drámáját. Ezt *Kincses Elemér* rendezte. Mindkét darabban *Lohinszky Loránd* és *Ferenczy István* játssza a főszerepeket.

Kozák András (Bánk) és Varga Mária (Gertrudis)

(t. i.)

ALMÁSY 124

Add vissza az apukámat!

Mostanában egyre többen hiányolják, hogy az apákat nem tisztelik, nem szeretik eléggé a családban. A feleségeket kérdezve, sokan azt válaszolják: „Gorombák, iszákosak, szoknyavadászok. Ugyan mit szeressünk rajtuk?" Ez az általánosítás igazságtalan, egyoldalú szemlélet.

Miért távolodnak el egymástól a házastársak? Miért hűl ki oly hamar a családi fészek?

A legtöbb szövetségben a házastársak nem gondolták át kellően az egész életre szóló együttlét követelményeit. Nem ismerték meg egymást igazán, amikor még csak jártak együtt. A kezdeti szerelem – ami lényegében múló és főként ösztönös, érzelmi vonal – nem alakult át természetszerűleg maradandó szeretetté.

Nagyon sok esetben a házastársak házasságkötésük előtt viszonyt folytattak alkalmilag, vagy átmenetileg. Sajnálatos, de száz házasuló párból nagyon kevesen viszik a „liliomot" az oltárhoz – ha egyáltalán oltárnál esküdnek, pedig most már szabad! Aki előbb „ellegelészett", annak később sokkal nehezebb megélnie a hűséget, a tisztaságot! Az esetleges, vagy szokásos családi összezördülések, konfliktusok után könnyen vigasztalást keres mindkét fél – pótcselekvésként – vagy az italban, vagy egy másik társnál.

Az elhidegüléskor, az eltávolodáskor, a lejtőn, egyik házasfél sem gondol arra, hogy más dolog egy kétes kalandba, életromboló italozásba merülni (a lakótelepeken egyre több feleség iszik is), és más dolog egy életen át együtt kitartani jóban, rosszban. Nem gondolnak arra, hogy új ismerősüket hasonló helyzetben még hamarabb megunnák, mint hites társukat. Az élet nemcsak vonzó fiatalság, gondtalan évek, órák sora, hanem a hétköznapok kemény taposómalma is, ahol nemes célból, szeretetből, házastársi hivatásból, szülőként kell fáradoznia mindkét félnek.

Ráunnak egymásra a felek, mert nincs az életük megtöltve maradandó tartalommal. Nem keresik már egymást, még gondolatban sem. Káros közöny, mérgező megszokás üli meg kettőjük testi, szellemi, lelki kapcsolatát.

A kommunista diktatúra a társadalom alapvető sejtjébe, a családba is beférkőzött már régen, és elvégezte sok esetben romboló, nemzetpusztító munkáját. A vallástól való elveretés, a farkastörvényű életelv elidegenítette a családtagokat, a legnemesebb összetartó szálakat szétszaggatta.

Nagy Béla felvétele

Az apák, a férjek elhanyagolását bizonyítja az a tény is, hogy az anyákat anyák napján (eddig minden nőt nőnapkor), a gyerekeket a gyermeknapon országosan ünnepeljük, az apák pedig rezignáltan a fizetésnapot nevezték ki maguknak – kesernyés szájízzel, amikor néhány fröccs felhörpintése után könnyebbnek érzik az életet. Amikor nem fáj annyira az, amit férfijellemük nem mer bevallani, hogy nem kapnak elegendő szeretetet otthon. Pedig a sokszor érdes külső mögött aggódó apai szív, érzelmek lapulnak! Nézzük csak meg a költészet világát! A legszebb, a legtöbb, a legnemesebb érzelmi töltésű verset mind a férfiak írták, és zömével az asszonyok iránti érzésekből. Ezek cáfolhatatlan tények!

Nem vonzó már a régi otthon, ahol a férj azt érzi, hogy párja nem neveli a gyerekeket iránta való tiszteletre, szeretetre, ahol keménységgel kell érvényt szereznie tekintélyének. Ekkor maradoznak el többségében hazulról a névleges családfők.

A férjek eltévelygésének ugyancsak súlyos oka az idegen asszony. Lényegesen több nő vadászik a férfiakra, akar tetszeni nekik, mint fordítva. Mindent elkövetnek a független vagy félfüggetlen, fásult asszonyok, hogy behálózzák a meglazult kötésű, elhanyagolt férjeket. Kedvességet, melegséget és szeretetet mutatnak ideig-óráig, hogy megszerezzék őket. A legtöbb apát a rossz barátokon túl az asszonyok rontják el.

Nagyra nőtt fiaimnak többször mutattam példaképül magányos, független lányokat, akik hétről hétre szentmisére jártak, áldoztak, míg egyszercsak lemaradtak. Az egyik csak állami esküvőt tartott, a másik egy válófélben lévővel lépett „frigyre", a harmadik összeállt egy többgyermekes apával. Hát ennyire őszinte volt a hitéletük? Csak addig élték, amíg horogra akad valaki, éppen egy szerencsétlen apa? Hogyan néz majd tanítványa szemébe az a nem véletlenül pártában maradt tanárnő, vagy férjeunt tanító néni, ha a gyerek megkéri: Tanár néni! Add vissza az apukámat!

Még csak nem is szükséges az asszony testi hűtlensége a férj meghasonulásához, ha észreveszi, hogy neje más után vágyakozik, hogy megéled, amikor a harmadikról esik szó, vagy éppen megjelenik a társaságban, ha tapasztalja vonakodását, elhanyagolja férjét. Ha a férj az egésznapos munkából fáradtan hazaér, és azt tapasztalja, hogy érdektelenek vele szemben, hogy már csak kenyérkereső gépként kezelik, hogy nem várják már úgy, mint azelőtt, hát – helytelenül, de – könnyen eldurvul, elcsavarog, ivásra adja a fejét, s ami ennél is rosszabb, enged valamelyik férfivadászó nőnek.

Sok apától megkérdeztem már: mit gondol, hogyan szeresse, mit szeressen egy borgőzösen hazajáró, kocsmaszagú emberen egy asszony, a neje? A válasz gyakran így hangzott: „Igaz, igaz, de én mit szeressek azon az asszonyon, aki sorra megöli a gyermekeimet, mert ő még élni akar, karcsú akar maradni, neki elég ez az egy! Mit szeressek én egy gyermekgyilkoson?!" Döbbenetes szavak! És évente hány férj mondhatná el ezt?!

A férjek elzüllését elősegíti, ha a feleség nem nyúl a lecsúszott párja után. Miért nem tudja megtartani? Visszaszerezni? Ahogyan más férfit megszerez, vagy ezt megszerezte, úgy őt is be tudná csalogatni a családi fészekbe! Miért nem keresi az okokat? Nincs ugyan igaza a lezüllött férjnek, de a bajban cserbenhagyó asszonynak sem! A test betegségeinél is elsősorban az okokat orvosolják, nem a tüneteket! Miért mond le végleg vagy átmenetileg az elbukott családfőről az anya? „Apátok csavargó, részeges, más után is jár, elzüllött!" Miért engedi el oly sok esetben és végleg azt a kezet, amit oly szeretettel ragadott meg annak idején, és kapaszkodott bele gyermekeivel együtt, amíg minden rendben volt? Hiszen arra esküdtek, hogy jóban, rosszban kitartanak. Talán azért, hogy szabad, gondtalan legyen, vagy új kapcsolattal próbálkozhassék? Ami könnyebb, reményteljesebb és – romantikusabb a megszokottnál?

Tudott dolog, mennyire durvák is az iszákos, csavargó férjek, de az asszonyok körül sincs valami rendben! A legszebbet hagyják elkopni, megfogyni: a szeretetet.

Szeretetmegtartó lenne, ha tartalmasabban ülnék meg a család napját. A meghitt nap pihenő pillére lenne éltük csónakjának. Hát még az apák napja! Amikor nem elemezgetnénk, nem tologatnánk a felelősséget, amit most én is próbálgatok megosztani, több vállra tenni. Amikor nem vádolnánk senkit, csak a tisztelet, a szeretet költözne, épülne a családtagok szívébe, értelmébe, lelkébe. Ami hidakat állítana biztosabb alapra. Igazi apák napja, nem baráti dínom-dánom, hanem csak a család! Ami segítene úgy megélni a házasságot, amint azt a Felettünkvaló elgondolta, elrendelte...

Zsidei Barnabás

(A szerző tudományos tanácsadó, írását vitairatnak szánta. Esetleges észrevételeiket, véleményüket „Add vissza az apukámat!" jeligére várjuk szerkesztőségünk címére.)

Családi kór

(Halottnap) Mindszentekkor – vasárnap – elzarándokoltak anyjukkal az ikrek Kispestre, hogy letegyék virágaikat a nem is túl régi sírra. Szép volt-e a temető? – faggatom őket. „Szép." De mást nemigen mondtak. Bizonyára elrendezték újra a nagyanyai hantot, imádkoztak egy verset, ott, a fűzfa alatt, ahonnan nagyanyjuknak oly szép nyugalma van, amit, mint született kispesti, csak irigyelhetek. A halállal nem lehet mit kezdeni az ő gyermeki lelkük nem is háborog. A temetőbe napról napra érkeznek új koporsók, s bennük új halottak. „Az újoncok..." – mondja róluk B. és nem haragszom ezért a gyermeki nyerseségért. Hiszen a halálba érve mindannyian újoncok vagyunk, mindama tapasztalás, amit hosszú, keserves, vagy eltékozolt életünkben megszereztünk, egyszer csak érvénytelenné lesz, minden korábbi tudásunk csak arra jó, hogy végre bevallhassuk, hogy tényleg gyengék vagyunk, vége a küzdésnek, vége sejtjeink heroizmusának, a hősiességet hagyhatjuk utódainkra, ha vannak. Az meg külön tragédiánk, hogy 1956 tizenkét napján, s azután is mennyi halottat kellett eltemetni. Azokat kellett temetni, akik nem okvetlenül voltak közeli ismerőseink, azokat, akik egy nagyobb családért, a nemzetért áldozták föl életüket; most itt állunk, halottnapi gondjainkkal, s egyszerre kell gondolnunk saját halottainkra, apánkra, anyánkra, nagyszülőnkre, meg azokra is, akik képesek voltak halottként túlélni minket, szürke túlélőket, az élet féltett gyermekeit. Van-e még dolga velünk az Időnek? Van-e még dolgunk e korban? Sötét és világos gondolatok keverednek bennünk, jóvátehetetlen tragédiák szakadnak föl emlékeink magas égboltján, ahol beborul, majd kisüt a nap. Vagy csak öncsalók vagyunk?

(apáti)

Tordon Ákos

Rengetegek remetéi

Mondd, boldog halandó, Te, ki e világon, ez országban, e városban, e földön élsz, jártadban-keltedben vajon egyszer is megpillantod-e őket, *felebarátainkat, a remetévé lett remeteket?!...* Igen, míg ügyeid-dolgaid intézése közben rohanvást rohansz, loholsz kitűzött céljaid után, avagy csak úgy, ha céltalanul ődöngsz, látod-e őket, tábolyult korunk szótlan remetéit, akiket nem istenfélő, jámbor, hajdani elődeiknek Isten-keresése, hanem napjaink emberre-nem-találása űzött a remeteségbe, az *embervadonba, a mibelőlünk lett körengetegbe?!...*

Nem, tudom, nem látod meg őket; tekinteted átsiklik rajtuk, akár egy közömbös üvegfalon, mely unott egykedvűséggel kínálja neked az érdektelen látnivalót. Pedig ha egyszer, csak egyszer pillantásod mégis észrevenné korunk számkivetettjeit, e nem önkéntes remetéket, a döbbenet verne bilincsbe s kérnéd az eget, nyissa meg számukra szíved! Mert szomorú árnyai ők ez irdatlan kőemberrengetegnek, elfajzott embervadonnak, amelyben immár halódik a megértés és a szeretet, de dúsan burjánzik benne a meg-nem-értés és a szeretetlenség. Csoda-é hát, hogy szeretetsóvárgásuk is rég elapadt, s imáik, ha voltak is egykor, szintúgy elfogytak már, akár a kiszáradt kutakból az utolsó vízcsepp. Magányuk gondmalmaiban mind megőrlettek és életkoruktól függetlenül vénné öregedtek, vénné – még a magányos gyermek is.

Magányosságuk akár a haldoklók megoszthatatlan magánya, a test s a lélek elszakadásának harcában, amikor túl a halálos ágyon már minden, minden érdektelen, mert ami eladdig fontos volt és lényeges – immáron véglegesen lényegtelen: semmibe foszló semmiség.

Így élnek – *élnek?!* – miközöttünk elárult s elárvult felebarátaink, a Krisztus utáni második ezredvég remetéi: megkeseredten, szótlanul s gyakran imátlanul. Élnek? Tengenek-lengenek mivelünk, miközöttünk, mikörülöttünk és mégis minélkülünk, mert nem látjuk vagy nem akarjuk meglátni őket. Sőt, mi több, tudni sem akarunk róluk, akiket pedig mi kárhoztattunk a remeteségre. Olyan külső és belső magányosságra, amelyben az arcra az őszutók homálya hull, a tekintetre pedig a vigasztalan reménytelenség leheli rá jégvirágait.

A házasság élete

A szeretetet is tanulnunk kell (1.)

Az egészséges házasság kisugárzott fészekmelege az, amiben a csecsemő, majd a kisgyermek egészségesen felnövekedhet. Ez biztosítja számára azt a rejtettséget, biztonságérzést, amiben jól érzik magát és fejlődhet. Ez a második „anyaméh", amire szüksége van, hiszen az időre született gyermek sem fészekhagyó (több szempontból – „koraszülött"). Ha magára hagynánk: elpusztulna.

De ha lelkileg hagyja magára az édesanyja, ha „szűkkeblű" (átvitt értelemben is) s nem kap elég anyameleget, szeretetet, azt is megsínyli a gyermek. Kábult érzéketlenségbe eshet és el is pusztulhat.

A skizofrénia (lelkihasadás) bizonyos elemeinek gyökerét ma már itt vélik megtalálni.

Ebben, a kis gyermek által is sokáig egységnek átélt – férfi–nő, apa–anya egységben kapja éltető alapelemét: a szeretet. Már Augusztinusz így ír erről: *„A szülők élete az a képeskönyv, amit a gyermek először olvas."* Igen: ebből a „könyvből" tanul meg áldozatosan szeretni, s ez több, mint érzelem. Így alakul ki első én–te viszonya. Elsősorban anyja, később apja felé. És ez lesz minden későbbi viszonyulásának mintája, emberhez való kapcsolódásának alapja. Amikor szeretete már ezt is jelenti: rendelkezésedre állok! Aki ezt nem kapja meg, vagy csak hiányosan, az egy életen át nélkülözheti és ezért szűntelen szeretetpótlékot keres. Ez legtöbbször valamilyen szenvedély: ital, narkotikum, szexualitás, pénzimádat, hatalomvágy, okkultizmus stb. *„Bármely szenvedély alapvetően a szülői, elsősorban az anyai szeretet pótléka"* (Szondi), amivel a felnőtt a gyermekkora óta benne tátongó ürességet akarja – reménytelenül – feltölteni. Milyen nagy feladat ezeket a kallódó lelkeket beölelni a halhatatlan *anya*szentegyházba, ahol ihat az élő vízből, ahol megismerheti az *Atyát*, aki úgy szerette őt is, hogy érte is adta egyszülött fiát, hogy élete – sőt – örök élete legyen.

Egyébként a jövendő nemzedék testi, lelki, szellemi egészségének, egészséges fejlődésének alapfeltétele is: az egészségesen kifejlődő, harmonikus házasság. Ezért óriási a szociális jelentősége.

Gyermekszerelem, diákszerelem a szerelem első gyakorlata, a szerelemé, *„amelynek egyszeri vagy többszöri átélése nélkül gazdag személyiség nem is alakulhat ki"* (Harsányi István). Sok szülő, ha vissza tudna vagy merne emlékezni saját, hasonló élményeire, talán nem esne úgy kétségbe, ha benne látja gyermekét. Ha jó síkon marad ez a „szerelem" s egyik sem játszik a másikkal semmilyen vonalon, ez az emberi életnek egyik legkedvesebb élménye. Az erosz ébredésének ideje. Amikor egy növő emberke első ízben, valaki mást jobban szeret, mint önmagát, s ezért helyesebben szereti önmagát is. Ezt is meg kell tanulnia.

A házasság előtti nemi kapcsolatról. Egy emberöltővel ezelőtt erről még az volt a – nem is mindig hallgatólagos – felfogás: a fiúk hadd kutyálkodják ki magukat, de a lányoknak semmit sem „szabad". Ez a hírhedt kettős erkölcs. Azóta minden tekintetben lélegzetelállítóan nagyot változott a világ. Nemcsak kívül, tudományában, technikájában, hanem életfelfogásában is. A mai ifjúság másképp öltözik, beszél, zenél, táncol, lázad és dolgozik, keres és szeret, mint az előtte élő nemzedék. Az ötvenes évek körül, különösen a nyugati világban, szexuális forradalom robbant ki. Új szó is született erre: szexplózion – szexrobbanás. Ügyes üzletemberek tüstént felfedezték, hogy a szex a legdrágábban eladható áru, meg lehet gazdagodni belőle. És százával jelennek meg azóta is a szexképeslapok, -filmek, -könyvek. „Szexis" képekkel önmagukat kínáló golyóstollak és cipőkrémes dobozok, gyufák, sálak, trikók és miegyebek még fokozzák ezt a folyamatot. S ahogy egy atombomba felhője is lassan, de minden határ felett áthúzódik, nekünk is szembe kell néznünk az új jelszóval: „a lányoknak is szabad". Vannak már biológusok akik azt hirdetik: az önmegtartóztatás annyiban erény, mint az alultáplálтság. S ezt a nemi egyenlőséget egyre inkább lehetővé teszik a fogamzásgátló szerek széles elterjedése és a nemi betegségek ellen használt hathatós gyógyszerek. Ha valaki a nemi egyenlőség ellen emeli fel szavát, a fiatalság felől tüstént elhangzik a kérdés: és a keresztyén kultúrák által hallgatólagosan megtűrt erkölcs tisztességesebb, keresztyénibb, emberibb volt-e?

Olcsó elintézési mód volna a velős ítélet: lám, lám, ilyen erkölcstelen a mai ifjúság. De az idősebb nemzedék kettős erkölcsű múltjának rossz lelkiismeretével aligha mondhatunk többet: más az új nemzedék. Más vétkekkel terhes, és más erényekkel gazdag.

Arról sem szabad elfelejtkeznünk, hogy jóval korábban érik, mint nagyapáik nemzedéke, ugyanakkor tovább és többet tanul. A mai nemzedék nemi érettsége és érett módon való házasodása lehetősége között legalább tíz év különbség van. Mit tegyek az alatt az évtized alatt? – nyögi, kérdi –, vagy már nem is nagyon kérdi a legtöbb fiatal.

Nos, mit tesznek?

Ha tárgyilagosak akarunk lenni, meg kell állapítanunk: fiaink már nem fizetett utcanőkhöz járnak, hanem saját körükben találnak maguknak barátnőt. Viszonyuk inkább szerelemből fakadó, egymás érzelmeit és érdekeit inkább megbecsülő, egymásra vigyázóbb, mint az előző nemzedék hasonló kapcsolatai. Akkor a férfi használta, majd eldobta barátnőjét. Fiaink gyakrabban veszik feleségül társukat, mint nagyapáik és apáik szeretőjüket, akivel „kutyálkodtak" s ezért nem is sújtja őket társadalmi megvetés. Mármár bírálat sem. Egyre inkább személyes, magánüggyé lett szexuális életük. Hamarább is nősülnek – de sokkal ritkábban valamilyen érdekből, mint elődeik. Ez is emeli ugyan a válások számát, de csökkenti a szerelmi öngyilkosságokét. Ugyanakkor a boldog házasságok száma nőtt, amelyet nem mérhet fel statisztika, inkább a házasság kérdéseinek vizsgálói (gamológusok) tudnak róla.

(Folytatjuk)

Dr. Gyökössy Endre

Lélekben mindig ott vagyok...

...Emlékszem a napra: 1990. november 25-ét mutatott a naptár. Lassan két esztendeje annak, hogy először voltam közöttük. Csakhamar megismertem a neveket: *Margit* testvér, *Klára* testvér, *Irénke, Piroska* s a többiek. Fájdalom, kevesen vagyunk. Úgy féltucatnyian. S nem is tud mindig mindenki eljönni csütörtök délutánonként öt órára a főváros IX. kerületébe, a Thaly Kálmán utca 28-ba, a Budapest-Ferencváros Evangélikus Lelkészi Hivatalba, ahol az említett időpontokban – leszámítva az esztendő néhány nyári hetét – keresztyéni következetességgel tartja bibliaóráit *dr. Rédey Pál* lelkész úr. Aki egyébként újságíró, író, szerkesztő, számos sajtóorgánumban jelennek meg a legkülönbözőbb műfajú, igen színvonalas, mindig tartalmas kultúrtörténeti hátteret-magyarázatokat is nyújtó írásai...

Olyanok vagyunk ott, abban a lutheránus lelkészi hivatalban, mint egy család. Komolyan! Általában a lelkész úr és a hetvenes évei második felében járó Margit testvér érkezik elsőnek. Margit testvér hazulról hozott termoszból finom kávéval kínál bennünket, akárcsak a később érkező hitnővéreket.

Az állítólag erősebb nemet csekélységem képviseli a Thaly Kálmán utcai „bibliaelemző családban". Az én feladatommá vált, hogy kiosszam az asztalon felhalmazott énekeskönyveket, le- és felsegítsem a hölgyek kabátjait. Néha még talán nekem is hasznomat lehet venni. Nem egy tipikus eset ez...

De az sem, hogy hiányoznék a szokásos heti Szentírás-tanulmányozásról. Ha mégis, annak munkahelyi okai vannak. A megélhetési harc időnként úgy alakul, hogy ütközik a kötelességteljesítés a lelki gyarapodás nemes lehetőségével...

Ez történt az idei ősz első heteiben is. Ám a hittestvérek nem feledkeztek meg rólam! Megjött egy „Sok szeretettel!" jeligéjű képeslapon a hittestvérek üdvözlete, melynek még az utóirata is megörvendeztetett: *„Hiányzik közülünk"*.

Lélekben azért mindig ott vagyok!

És ha egy mód van rá, testben is ott leszek újra. Mert a kedves hittestvéri invitálásnak nem lehet ellenállni!

Mondom: olyanok vagyunk, mint egy család. S amit hallunk, azt mindenki hazaviszi elmondani a saját családjának. Mert a hit – mindnyájunk kincse!

Újházy)

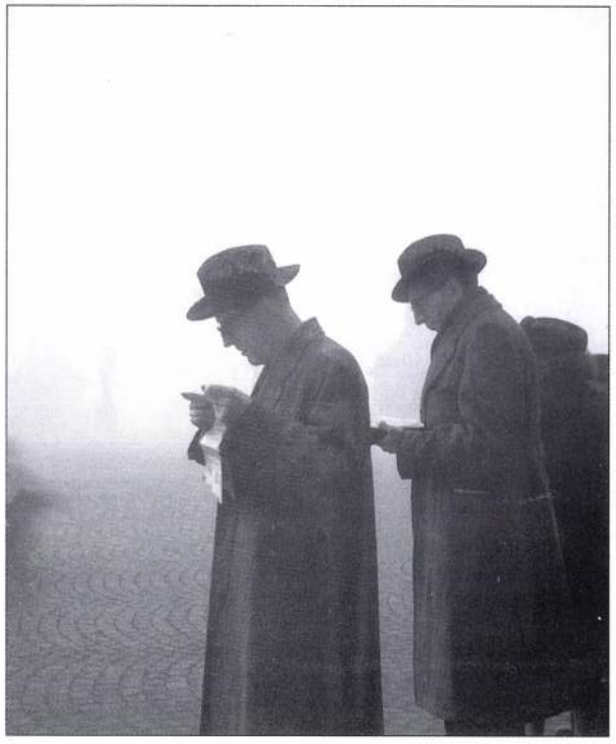

Utcai jelenet, buszmegállóban várakozók, Párizs
Scene de rue, Paris, 1967

PAUL ALMASY

photographies sélectionnées
de l'Archiv für Kunst und Geschichte de Berlin

Le témoin du siècle

Paul Almasy, alias Almásy Pál, photographe génial appelé „le témoin du siècle" a eu une vie et une carrière mouvementées et passionnantes. Né a Budapest en 1906, il obtient son doctorat à Heidelberg, puis après des études de médecine, et de sciences politiques à Vienne, en 1928 il devient – sans formation spéciale – le correspondant d'une agence de presse allemande en Italie...Photo-journaliste de renom mondial il s'installe à Paris et fait plusieurs fois, dans le sens le plus strict du terme, le tour du monde, comme collaborateur du Berliner Illustrierte et du Schweizer Illustrierte et comme envoyé de nombreuses organisations internationales (UNESCO, UNICEF, WHO, FAO). Son oeuvre : „Les archives du monde", collection unique d'environ 120 mille photographies en noir et blanc, est le résultat de 50 années de travail.

Paul Almasy est familier des milieux les plus divers, ceux des artistes et de la politique : il fait des interviews avec Eisenhower, Krouchtchev, Nehru, Mussolini, il connaît de près le baron Rotschild, Giacometti, Cocteau, André Breton, Dali, Calder...Mais il ne s'engage jamais pour un seul sujet. Il avait photographié tout le monde, des ouvriers aux chefs des états, car il s'intéressait avant tout – et s'intéresse toujours – aux gens, à leur vie, à leurs coutumes, à leurs traditions.

Il serait impossible d'énumérer les „tours du monde" de l'artiste de 95 ans, et ici nous ne pourrons mentionner que quelques unes des étapes de sa carrière.

Ses premières photographies datent de 1929 d'Amérique Latine. Ensuite, il est parti de la Sardaigne, pour arriver – en passant par l'Allemagne, les Pays-Bas et la Turquie – jusqu'en Finlande où il a fait un reportage sur les préparatifs des Jeux Olympiques. Il est le premier photo-journaliste à avoir parcouru le Sahara... C'est en 1938 qu'il s'installe définitivement en France, et il est jusqu'en 1988 le correspondant à l'étranger du gouvernement français...Mais entretemps, à partir de 1944, chargé officiellement par la Suisse, il travaille près de l'état major sur les territoires libérés par l'armée des États Unis. Puis, en 1949 il étudie la vie des gitans dans cinq pays, en 1950 il fait des reportages en Indochine pendant la guerre. Entre 1952 et 1954 il réalise des reportages sur le problème racial, puis en 1956 il parcourt plus de 4 mille kilomètres de l'autre côté du „rideau de fer"... En 1961 il est chargé par le WHO de réaliser un reportage sur la vie des Esquimaux, en 1967 il réalise pour l'UNESCO un reportage en Union Soviétique, en 1971 il étudie et photographie les aspects du problème de la drogue en Asie et fait des photographies à l'Exposition universelle d'Osaka. Et c'est en 1987 qu'il voyage - pour faire un reportage - dans son pays natal où il présente en même temps son exposition „J'ai fait le tour du monde" à la Galerie Budapest.

En fait, le nom de Paul Almasy ne manque presque jamais des expositions internationales importantes de photographies, trop nombreuses pour être mentionnées toutes. Les plus marquantes sont le Salon de la Photographie de Paris en 1957, l'exposition de la coopération internationale de Genève en 1963, ou bien celle où il a réuni ses travaux consacrés aux défavorisés du monde en 1964 à Londres. Une sélection de ses photographies qui avait pour sujet la condition humaine a été présenté à Paris, puis en 1973 à Budapest, et en 1974 à Londres... Et ce qui peut nous flatter : Paul Almasy a organisé lui-même une exposition en France et dans plusieurs villes d'Europe sur La photographie hongroise (1950-1980). En Hongrie une grande exposition de ses propres photographies a été présentée en 1992 à Kecskemét.

Paul Almasy a développé sa théorie sur la hiérarchie des éléments d'image lors des cours donnés à l'Université de Bordeaux en 1974. Des milliers de reporters ont tiré un enseignement de ses livres et ses conférences. Il recut de nombreuses décorations reconnaissant ses mérites, et il continue à être actif comme président du Musée Français de la Photographie.

La présente exposition montre une sélection des Archives d'Art et d'Histoire de Berlin, 107 photographies de sujets des plus divers, comme les années d'après guerre, les structures, les célébrités, les deux Amériques, celle du Nord et du Sud, l'Afrique et l'Asie.

L'exposition a été réalisée grâce au concours de la fondation Pro Helvetia, avec la participation de Goethe-Institut Inter Nationes, l'Association des Photographes Hongrois et le Studio des Jeunes Photographes Hongrois.

Ildikó Sághy – Katalin Simon

A kiállítás megrendezését
a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma tette lehetővé.

A kiállítás főszponzora a Pro Helvetia

támogatta: a Német Kulturális Központ Goethe Institut Budapest

Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója

A falu vénjeinek gyűlése, Mali
Réunion des vieux du village, Mali, 1959

PAUL ALMASY
fotográfus

válogatott művei
a berlini Archiv für Kunst und Geschichte anyagából

ERNST MÚZEUM BUDAPEST

Rue Catinat, Saigon, Vietnám
Rue Catinat, Saigon, Vietnam, 1950

A század tanúja

Paul Almasy, alias Almásy Pál „a század tanújaként" emlegetett zseniális fotográfus szakmailag és emberileg egyaránt izgalmas életpályát mondhat magáénak. 1906-ban Budapesten született, és bár először az orvosi karon tanult, majd politikatudományt hallgatott Bécsben, és Heidelbergben doktorált, végül is – mint képesítés nélküli újságíró – egy német sajtóügynökség olaszországi tudósítójaként kezdte meg 1928-ban pályáját... Hogy aztán – a Franciaországban élő világhírű fotóriporter – a Berliner Illustrierte és a Schweizer Illustrierte valamint számos nemzetközi szervezet (UNESCO, UNICEF, WHO, FAO) munkatársaként a szó szoros értelmében bejárja az egész világot. Életműve: „A világ archívuma", amely 50 évnyi munkával létrehozott páratlan fotóarchívum, mintegy 120 ezer fekete-fehér felvételt foglal magába.

Paul Almasy egyformán otthonosan mozgott a művészvilágban és az előkelő társaságban: interjút készített Eisenhowerrel, Hruscsovval, Nehruval, Mussolinivel, jól ismerte Rotschild bárót, Giacomettit, Cocteau-t, André Bretont, Dalít, Caldert... De soha nem kötelezte el magát egyetlen témakör mellett. A munkástól az államfőig mindenkit fotózott, mert mindig is az emberekre volt kíváncsi, az ő életük, a szokásaik, a hagyományaik érdekelték és érdeklik ma is.

A most 95 esztendős művész „világ körüli útjait" felsorolni is képtelenség lenne, inkább csak néhány „állomás" említésére vállalkozhatunk.

Első fotóit 1929-ben Latin-Amerikában készítette, majd Szardíniától, Németországon, Hollandián, Törökországon át eljutott például Finnországba is, ahol 1935-ben fotózta az olimpiai játékok előkészületeit. Ő az első fotóriporter, aki bejárta a Szaharát... Franciaországban 1938-ban telepedett le végleg, hogy egészen 1988-ig a francia kormány külföldi tudósítójaként dolgozzék... De közben, 1944 őszétől, svájci hivatalos megbízottként az amerikai hadsereg vezérkara mellett is dolgozott a felszabadított területeken. Aztán 1949-ben öt országot járt be azért, hogy tanulmányozza a cigányok életét, 1950-ben pedig már az indokínai fronton fényképezett. Dél-Afrikában 1952 és 1954 között a faji megkülönböztetésről készített riportokat, majd 1956-ban, a „vasfüggöny mentén", több mint 4 ezer kilométeres útra vállalkozott... Az eszkimók életéről például 1961-ben a WHO felkérésére készített riportot, a Szovjetunióban 1967-ben az UNESCO megbízásából járt, 1971-ben pedig az osakai világkiállításról valamint a kábítószer-fogyasztás veszélyeiről készített tanulmányfotókat... Szülőhazájában, Magyarországon 1987-ben járt – úgymond – riportúton, amikor is a Budapest Galériában Bejártam a világot címmel rendezte meg kiállítását.

Igen, a kiállítások. Nos aligha lehet olyan jelentős nemzetközi fotókiállítást említeni, ahol ne találkozhattunk volna Paul Almasy nevével. Tehát e téren is

Shell benzikút a sivatagban, Algéria
Pompe a essence Shell, Algérie, 1963

Alberto Giacometti a „Bar-Tabac" törzsvendégeként, Párizs
Alberto Giacometti, habitué du Bar-Tabac, Paris, 1960

csupán néhány „útjelzőre" szorítkozhatunk. Párizsban, 1957-ben a Salon de la Photographie-n állította ki munkáit, Genfben 1963-ban A nemzetközi együttműködés című kiállításon vett részt, Londonban 1964-ben A világ nélkülözői címmel önálló kiállítást rendezett. Az emberi sors című tárlatával több helyütt is szerepelt: Párizs után 1973-ban Budapesten, majd 1974-ben Londonban is megrendezték... Amire külön is büszkék lehetünk: A magyar fényképezés (1950-1980) címmel Franciaországban és Európa több városában maga szervezett kiállítást. Magyarországon legutóbb az 1992-ben Kecskeméten rendezett nagy kiállításán voltak láthatóak munkái.

A képalkotó elemek hierarchiájáról szóló elméletét 1974-ben a bordeaux-i egyetemen adta elő először. Könyveiből, előadásaiból fotóriporterek ezrei tanultak.

Munkásságát elismerő kitüntetéseinek és rangjainak se szeri, se száma, és a mai napig a Francia Nemzeti Fotómúzeum vezetője.

A 95 éves „fotózsurnaliszta" mostani kiállításán 107 fotó kerül bemutatásra a berlini Művészeti és Történeti Archívum anyagából a háború utáni évek, szerkezetek, hírességek, Észak- és Dél-Amerika, Afrika, Ázsia témakörökben.

A kiállítás főszponzora a Pro Helvetia, támogatják: a Goethe-Institut Inter Nationes, a Magyar Fotóművészek Szövetsége és a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója.

Sághy Ildikó – Simon Katalin

ERNST
Az MÚZEUM BUDAPEST meghívja Önt

Paul Almasy

fotográfus

válogatott műveiből rendezett kiállításának megnyitójára,
a berlini Archiv für Kunst und Geschichte anyagából,
2001. március 18-án, vasárnap 11 órára.

A kiállítást megnyitja
Korniss Péter
fotóművész,

rendezte **Simon Katalin**.

A kiállítás főszponzora a **Pro Helvetia**.
Készült a ***Goethe Institut***, a ***Magyar Fotóművészek Szövetsége***
és a ***Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója*** támogatásával.

A kiállítás megtekinthető 2001. március 18-tól április 11-ig,
hétfő kivételével 11-19 óráig,
vasárnap 11-18 óráig.

Ernst Múzeum,
1065 Budapest,
Nagymező u. 8.
Tel./fax:341-4355

Le Musée Ernst a le plaisir
de vous inviter au vernissage de l'exposition de

Paul Almasy

photographies sélectionnées
des Archives d'Art et d'Histoire de Berlin

le 18 mars 2001 à 11 heures

Présentation par
Péter Korniss
photographe

Commissaire
Katalin Simon

L'exposition a pu être réalisée grâce au concours de la
Fondation **Pro Helvetia,**
avec la contribution du ***Goethe Institut***, de ***l'Association des photographes Hongrois*** et du ***Studio des jeunes photographes***

L'exposition sera ouverte du 18 mars au 11 avril 2001,
tout les jours, sauf le lundi, de 11 heures à 19 heures,
le dimanche à 18 heures.

Musée Ernst,
H-1065 Budapest,
Nagymező u. 8.
Tel./fax: 00-36-1-341-4355

Programme des activités:

Rencontre de mercredi à 18 heures
le 21 mars

La photographie : le visible et l'invisible

Entretien de **Károly Kincses**, directeur du Musée de la Photographie de Kecskemét avec **Endre Lábass** et **István Jelenczki**

Matinée de dimanche à 11 heures
le 1 avril

Sous le ciel de Paris
Chansons françaises

Zoltán Orosz (accordéon)
Gábor Ursu (guitare)
Attila Bardóczy (chant)

"...Une image communique avant tout quelque chose et en second lieu il faut qu'elle soit belle. Mais si elle n'est pas belle il n'y a pas de grand mal. Dans la photographie fonctionelle on met l'accent sur la sémantique. Mon but est de représenter la réalité avec justesse. Je n'utilise ni des trucs d'éclairage ni d'autres. Il n'y a aucun aspect esthétique qui me pousse à déformer la réalité."
Paul Almasy

PRO HELVETIA

NÉMET KULTURÁLIS KÖZPONT GOETHE INSTITUT BUDAPEST

MAGYAR FOTÓMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A kiállításhoz kapcsolódó programok:

Múzeumi beszélgetés (szerdán 18 órakor)
március 21-én

Ami fényképezhető és ami nem
Kincses Károly, a Magyar Fotográfiai Múzeum igazgatója beszélget **Lábass Endrével** és **Jelenczki Istvánnal**

Vasárnapi matiné (de. 11 órakor)
április 1-én

Párizs ege alatt
francia sanzonok
Orosz Zoltán (harmonika)
Ursu Gábor (gitár) és
Bardóczy Attila (ének) előadásában

"...Velem egy kép elsősorban közölnöm valamit, s csak másodsorban legyen szép, de ha nem szép, az se baj. A funkcionális fotográfiában a szemantikán van a hangsúly. A célom a lehető legpontosabb valóságábrázolás. Nem használok se világítási, se semmiféle más trükköt. Nincs az az esztétikai szempont, amelynek kedvéért eltorzítom a valóságot. Ha az olvasó kinyitja a lapot, arra kell gondolnia, hogy » de érdekest közölnek velem! « nem pedig arra, hogy » Jaj de szép ez a kép! «
Paul Almasy

PRO HELVETIA

NÉMET KULTURÁLIS KÖZPONT GOETHE INSTITUT BUDAPEST

MAGYAR FOTÓMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

PAUL ALMASY

PÁRIZS :: *PARIS*

FOTÓK :: PHOTOS

Paul Almasy: Yves Saint Laurent, 1961. f/f fotó

MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény BUDAPEST

BUDAPEST 72 17. 5. 02 AL-I/53

MAGYARORSZÁG ≈028 FORINT

PAUL ALMASY

PÁRIZS :: *PARIS*

FOTÓK :: PHOTOS

:: 2002. MÁJUS 23 – JÚNIUS 23.

:: MEO–Kortárs Művészeti Gyűjtemény :: 1047 Budapest [Újpest], József Attila u. 4–6

:: tel: 272 0876 fax: 272 0877 :: e-mail: info@meo.org.hu :: www.meo.org.hu

:: NYITVA TARTÁS :: minden nap 11 – 18h :: pénteken 11 – 22h! :: hétfőn zárva

:: *OPENING HOURS :: every day from 11 am. to 6 pm. :: Friday from 11 am. to 10 pm. :: closed on Monday*

:: Megközelítés: M3 Újpest–Városkapu vagy külső Váci út eleje Árpád út utáni első sarok

:: Köszönet a kiállítás létrejöttében nyújtott támogatásért :: *Special thanks for the support of:*

:: CEPIC, Berlin :: Akg- images Archiv für Kunst und Geschichte GmbH, Berlin akg-images Berlin London Paris

TIMÁR ÁRPÁD
BUDAPEST
TÁROGATÓ U. 60
1021

PAUL ALMASY

PÁRIZS :: *PARIS*

FOTÓK :: PHOTOS

Paul Almasy: Yves Saint Laurent, 1961. f/f fotó

MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény BUDAPEST

PAUL ALMASY

PÁRIZS :: *PARIS*

FOTÓK :: PHOTOS

:: 2002. MÁJUS 23 – JÚNIUS 23.

:: MEO–Kortárs Művészeti Gyűjtemény :: 1047 Budapest [Újpest], József Attila u. 4–6

:: tel: 272 0876 fax: 272 0877 :: e-mail: info@meo.org.hu :: www.meo.org.hu

:: NYITVA TARTÁS :: minden nap 11 – 18h :: pénteken 11 – 22h! :: hétfőn zárva

:: *OPENING HOURS :: every day from 11 am. to 6 pm. :: Friday from 11 am. to 10 pm. :: closed on Monday*

:: Megközelítés: M3 Újpest–Városkapu vagy külső Váci út eleje Árpád út utáni első sarok

:: Köszönet a kiállítás létrejöttében nyújtott támogatásért :: *Special thanks for the support of:*

:: CEPIC, Berlin :: Akg- images Archiv für Kunst und Geschichte GmbH, Berlin akg-images Berlin London Paris

Paul Almasy fotográfiáiból nyílt tárlat az Ernst Múzeumban

Életműve a világ archívuma

A század tanújaként is emlegetett Paul Almasy képeiből nyílt kiállítás az Ernst Múzeumban. A világhírű fotográfus képei utoljára 1992-ben voltak Magyarországon láthatók, most a berlini Archiv für Kunst und Geschichte anyagából válogatott fotográfiák a Pro Helvetia jóvoltából kerültek Budapestre.

Tölgyesi Gábor

Almásy Pál fotóriporterként az egész világot többször is bejárta – Mongólia kivételével. A budapesti születésű művész tizennyolc évesen indult a világ felfedezésére, 1924-től Bécsben, később Heidelbergben hallgatott politikatudományt, majd képesítés nélküli újságíróként egy német lap olaszországi tudósítója lett. „Egészen véletlenül kezdett el fotózni, ám riporteri látásmódja annyira megfogta a szerkesztőségeket, hogy megbízták, tudósításai és interjúi mellé saját fotográfiákat küldjön" – meséli a kiállítás rendezője, Simon Katalin. „Almásy azonban nemcsak a Berliner és a Schweizer Illustriertének dolgozott, 1938-tól 1988-ig a francia kormány tudósítója, a háború alatt pedig a svájci kormány hivatalos megbízottja az amerikai hadsereg vezérkara mellett." Az öt évtizeden keresztül a Ringier Verlagnak is fotografáló Almásy éppúgy otthon volt a politikai elit és a sztárok világában, mint a háborús frontokon vagy a szegénytelepeken. A kor legismertebb színészeivel és államfőivel találkozott, készített interjút Hruscsovval, Eisenhowerral, Nehruval, de Hitlerrel és Mussolinivel is. Ismerte Cocteau-t, Bretont, Dalít, Caldert és Giacomettit. „A kisemberek világában Almasy ugyanúgy otthonosan mozgott, az emberek érdekelték, s nem kötelezte el magát egyik vagy másik témakör mellett" – fűzi hozzá Simon Katalin. „Az emberek életét, hétköznapjait, hagyományait fotózta, s képei talán azért is fantasztikusak, mert az emberi nyomorúságot sosem öncélúan, drasztikusan ábrázolta." Almasy mindig a humánumot tartotta szem előtt, ugyanakkor az esztétikai szempontokat csak másodlagosnak tartotta. „Képeit látva ez utóbbi szinte hihetetlen, ám Almasy elsősorban információt akar közölni a nézővel, fotográfiáinak szépsége talán a képalkotás hierarchiájáról vallott elméletének köszönhető."

Almasy több nemzetközi szervezet, a WHO és az UNESCO munkatársaként is járta a világot. Öt évtized alatt készült fekete-fehér képeinek 120 ezer negatívja gyűlt össze, életművét méltán nevezik a világ archívumának. 1936-ban a fotóriporterek közt elsőként járta be a Szaharát. Készített tudósításokat a faji megkülönböztetésről Dél-Afrikában, járt az indokínai fronton, készített riportot a távol-keleti kábítószer-problémáról, az oszakai világkiállításról. „De egy négyezer kilométeres utat tett a vasfüggöny mentén, Észak-Amerika és Dél-Amerika egyaránt érdekelte, képtelenség felsorolni, hányszor járta be a világot. Mongóliát kivéve – ami egyik kiállításának a címe is volt." Almasy élete utazások sorozata, de francia polgárként mindenhol hangsúlyozza magyarságát is. Almasy elkötelezett híve a magyar fotográfia támogatásának, számos magyarországi fotóművésszel, többek közt Korniss Péterrel és Kincses Károllyal áll a mai napig kapcsolatban. Franciaország és Nyugat-Európa nagyobb városaiban eddig már számos magyar fotográfiai kiállítást rendezett, úgymond erkölcsi kötelességének tekinti a magyar fotóművészet propagálását. „Nincs még egy nemzet, amely lélekszámához viszonyítva annyi kiemelkedő fotóst adott volna a világnak mint a magyar. Vegyük csak az abszolút élcsapatot. Capa, Moholy-Nagy, André Kertész, Munkácsi Márton, Kepes György. Ez öt ember. Vagyis kétmillió emberre jut egy. Hát kérdem én, ki tud huszonhat világhírű francia fotóst megnevezni?" – teszi fel a kérdést Almasy egyik könyvében.

Almasy könyveiből, egyetemi előadásaiból fotográfusok ezrei tanultak a világon. A kilencvenöt éves művész jelenleg Párizs mellett él, s csak betegsége tudta megakadályozni abban, hogy a mostani kiállítás megnyitóján megjelenjen.

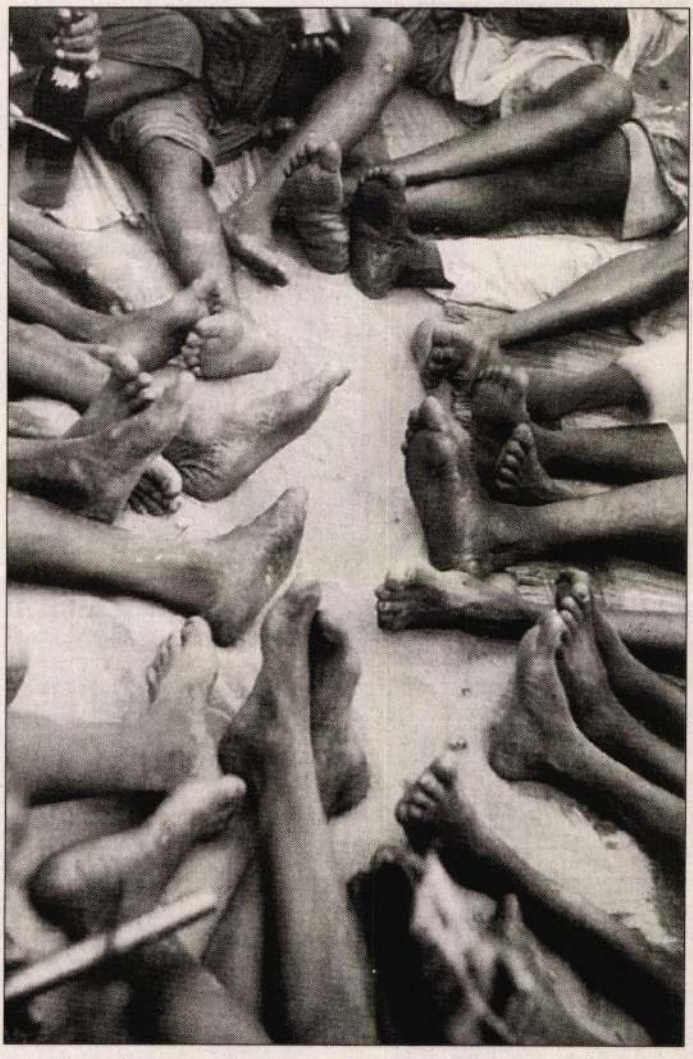

A falu véneinek gyűlése, Mali

ALMÁSY PÁL

MAGYAR HÍRLAP / KULTÚRA
2001.03.20

szi a versenyt az America Online-Time Warner kettőssel

i szerepet szán az internetnek

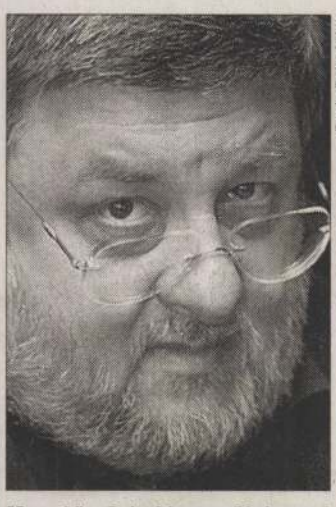

Fotó: Pélyi Nóra

Hegedűs László, az Universal Music Kft. ügyvezetője

dűs Lászlótól megtudtuk, a Vivendi és a Canal+ magyarországi érdekeltségeivel már most is kitűnő viszonyban vannak, de szorosabb üzleti kapcsolat egyelőre nem jött létre közöttük – egy ilyen stratégiai partnerség kialakítása hosszabb időt vesz igénybe.

„Ezekben a hetekben, hónapokban formálódnak az együttműködés keretei – mondja Hegedűs –, de az már nyilvánvaló, hogy a Vivendi Telecom, a Havas RSCG és más Vivendi-érdekeltségek tapasztalatát az egész cégcsoport hasznosítani fogja. Az is biztos, hogy a társaság mindenben megfelel a versenyhivatali előírásoknak.

A Universal vállalta, hogy az általa kiadott zenéket nemcsak a Vivendi internetes üzletága, hanem más portálok számára is hozzáférhetővé teszi; sőt a Vivendi elnökének a Le Figaróban olvasható nyilatkozata szerint a cégcsoport nyitott a konkurens szolgáltatókkal, a Microsoft Networkkel (MSN), az AOL-lal, a Yahoo!-val való további együttműködésre is. Sok szó esik mostanában a Duettről, a Sony Music és a Universal Music által közösen indítandó internetes zeneletöltési szolgáltatásról, és Voxstar.com néven egy új szórakoztató portál beindítását is tervezzük, először angolul, aztán nemzeti nyelveken is."

Az internet kiemelkedő szerephez jut a Vivendi Universal stratégiájában. „A cégcsoport filozófiájában meghatározó jelentőségű az elektronikus hangrögzítési és továbbítási eszközökre történő fokozatos átállás. Ez nemcsak az internetet és az MP3-at jelenti, hanem mindazon tömörítési eljárásokat, amelyek szükségtelenné teszik a mozgó alkatrészeket, s ezáltal hosszú távon a hagyományos hanghordozókat is.

Az is kihívás, hogy milyen formában veszünk részt abban a forradalomban, amely előtt – az internetnek és a digitális műsorszórásnak köszönhetően – a média egésze áll. Várható, hogy megszűnik a média és a kultúra politikai tagolódása, a lehetőségek tárházából mindenki maga választhatja ki, milyen típusú programokat, információkat akar látni, hallani. A választás befolyásolása lesz a jövő médiumainak döntő kérdése.

Meggyőződésem, hogy a XXI. század tipikus műfaja az elektronikus előzetes, a vizuális tartalomjegyzék, angol kifejezéssel a trailer lesz. A harmadik előttünk álló változás az integrált multimédiás alkalmazások elterjedése, amely néhány évtized alatt az egész emberi érzékelést megváltoztathatja.

Készülődés a CeBIT-re

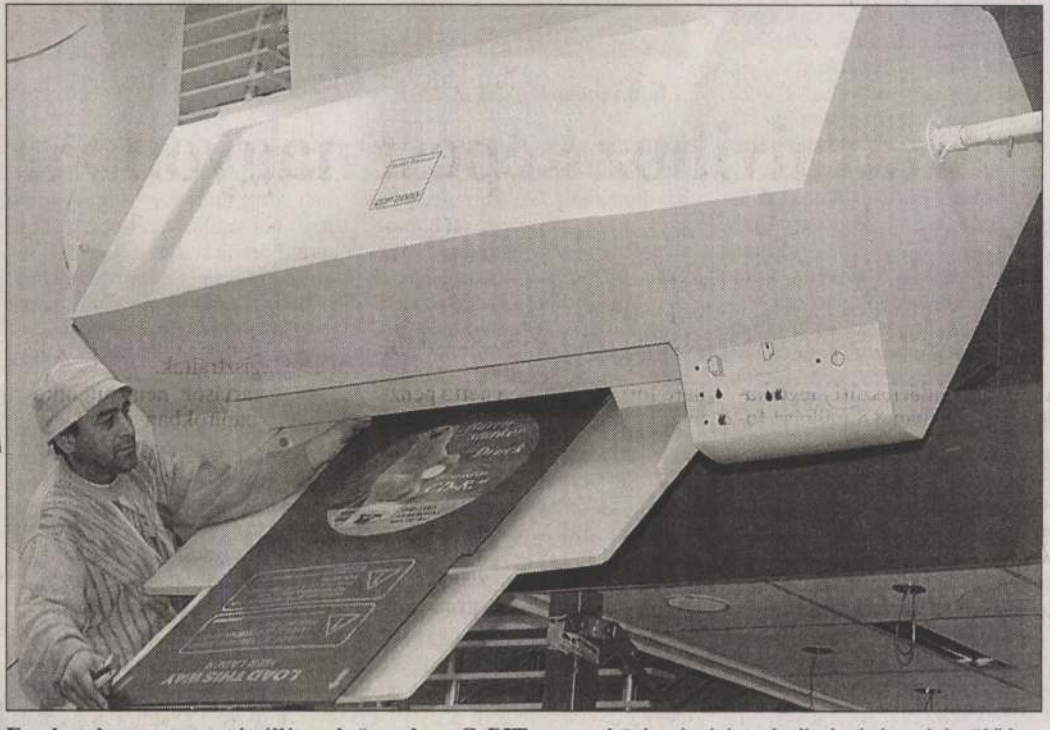

Egy hatalmas nyomtatót állítanak üzembe a CeBIT nemzetközi számítástechnikai vásárra készülődve. A csütörtökön megnyíló hagyományos hannoveri seregszemlére 62 ország közel nyolcezer kiállítóját várják. A szervezők 750 ezer látogatóra számítanak

Fotó: MTI/DPA – Rainer Jensen

ALMÁSY PÁL

a száznapos programot

punknak Medgyessy Péter kormányfő

n nagyobb teljesítményre képes"

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

réért együtt kell érvelniük a parlamenti pártoknak. De ilyen sorskérdésnek tartom a magyar társadalom egészségi állapotát is, azt, hogy működjön az egészségügy, az oktatás. Idesorolom a szegénység elleni harcot. Nem engedhető meg, hogy 12 évvel a rendszerváltás után ilyen mértékben kiéleződjenek a társadalmi, jövedelmi különbségek, és ennyire eltérőek legyenek az esélyek. Ezekben a kérdésekben meg lehet és meg kell egyezni, aztán a megoldásokról lehet és kell vitatkozni. Nekem úgy tűnt, hogy Orbán Viktor részéről ezekre van fogadókészség, túl a mi konstruktív ellenzék leszünk, ha ti konstruktív kormány ismeretes válaszon. Változatlanul tartom, hogy egy nyugodtabb, békésebb társadalom nagyobb teljesítményre képes, s ez a politikusok felelőssége.

– Az ellenzék szerint nem segítik ezt a békésebb állapotot az új kormány hivatalba lépésekor kezdődött személycserék, amelyeket politikai tisztogatásnak minősítenek. Pokorni Zoltán Fideszpártelnök a leváltásokat egyenesen a magyar közigazgatás „Szent Bertalan-éjszakájának" nevezte.

– A tényeket kell vizsgálni. A minisztériumokban kevesebb poszton történt csere, mint négy évvel ezelőtt. Ráadásul mi egyenesen megmondtuk mindenkinek, akivel nem kívántunk együtt dolgozni, hogy nem számítunk rá, míg négy évvel ezelőtt az volt a gyakorlat, hogy státusban tartották, de ellehetetlenítették őket és megvárták, amíg maguktól néhány hét, hónap elteltével távoznak. A minisztériumokban most korrekt, tisztességes változtatás zajlik. Mi nem ígértük azt, hogy egyáltalán nem lesznek személycserék. Megmondtuk, hogy a politikai posztokon dolgozókat és a politikai ejtőernyősöket, akik nem elsősorban a szakmai tudásuk miatt kerültek beosztásba, elküldjük. Tisztogatás nincs, változások vannak, és remélhetőleg Magyarországon is kialakul az a helyzet, hogy egy-egy kormányváltás a köztisztviselők mind kisebb körét érinti.

A közpénzek sorsa

– Mi a helyzet az ÁPV Rt. teljes vezérkarának a lecserélésével?

– Egyrészt rosszul gazdálkodtak, másrészt tényleg politikai feladatot teljesítettek.

– Azt ígérték a kampány idején, hogy megvizsgálják azokat az ügyeket, amelyekről gyanítható, politikai kapcsolatokat, befolyást váltottak pénzre. Ilyen a Kaya Ibrahim-ügy, a Happy End, az Ezüsthajó és az Országimázs Központ esete, a Dunaferr beszállítói köre, a közszolgálati televízió és rádió többszöri konszolidációja, és a tendereztetés nélküli autópálya-építés. Mikor és milyen formában kezdődnek meg a vizsgálatok?

– Mást és többet most sem tudok mondani, mint amit többször is hangsúlyoztunk a koalíciós partnerrel egyetértésben, a felelősségre vonás nem maradhat el. Sok helyen felmerült sajnos a gyanú, hogy közpénzekkel szabálytalanul bántak. Nem boszorkányüldözésre készülünk, a tényeket szeretnénk feltárni, és a felelősöket megtalálni.

– De milyen formában? Szó volt önálló, külön ilyen ügyekre szakosodott ügyészi szervezetről, parlamenti vizsgálóbizottságról. Ebben az SZDSZ határozottabb álláspontot képviselt.

– Mindenekelőtt a törvényességet kell szem előtt tartanunk. Többféle megoldás is elképzelhető. Létrejöhet például olyan, a parlament felügyelete alatt működő szervezet, amely a közpénzek elköltését követné nyomon, nem zavarva természetesen az Állami Számvevőszék vagy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal vizsgálódásait. Bizonyos alkalmanként eseti országgyűlési bizottság is vizsgálódhat, de mindenekelőtt az erre szakosodott bűnüldözési szerveknek, az ügyészségnek és a rendőrségnek a feladata ezeknek az ügyeknek a tisztázása. Ebben mára teljes az egyetértés az MSZP és az SZDSZ között.

– Miben nem az?

– Nincsenek nézeteltéréseink, az együttműködés harmonikus, de nem ígérem azt, hogy nem is lesznek, a legjobb házasságokban is előfordulnak súrlódások. Amennyiben ilyenek felmerülnek, megpróbáljuk egymás között megoldani.

– Ennyire simák voltak a koalíciós tárgyalások? Nyilvánosságra került például az Oktatási Minisztérium körül kialakult vita, mert ezt a tárcát az MSZP és az SZDSZ is szerette volna megszerezni.

– Megegyeztünk.

– Vagy itt van például a tárcák elosztásának ügye, az SZDSZ több olyan minisztériumot felügyel, amelyek jelentős pénzeszközök felett rendelkeznek...

– Nincs pénzes minisztérium, ezt a megközelítést visszautasítom. Minden minisztériumban vannak feladatok, és vannak ezekhez rendelt források.

– Az ön kormánya alakult meg a rendszerváltozás óta a legrövidebb idő alatt, ugyanakkor a legkisebb, tízfős parlamenti többséggel rendelkezik. Mit gondol, mindig meglesz a kormánytöbbség?

– A frakciók, azt gondolom, megértették, hogy összehangolt és fegyelmezett munkára van szükség. A kis többség azonban nemcsak állandó fenyegetés, hanem összetartó erő is. A képviselőkkel beszélgetve azt tapasztalom, hogy érzékelik, kevesebb lehetőség van így az eltérő elvi, ideológiai irányzatok hangoztatására és megjelenítésére, mint egy 30-40 fős többség esetén.

– A kormányprogram a nemzeti közép demokratikus koalíciójának programja címet viseli. Van, aki szerint ebből az MSZP-é a nemzeti közép, az SZDSZ-é pedig a demokratikus koalíció.

– Nem tudom, hogy valaki nevesítette-e, hogy melyik jelzős szerkezet kire vonatkozik. Az tény, hogy az MSZP politikusai és én magam is a kampány során gyakran használtuk a nemzeti közép kifejezést.

– Miért? Mit jelent ez?

– Kifejezi azt, hogy a kormány az egész nemzetet kívánja szolgálni és nem csupán azokat a szavazókat, akik ránk voksoltak. Nemzeti abban az értelemben is, hogy az ország érdekeit képviselje az Európai Unióban és a világon mindenütt. A közép pedig arra vonatkozik, hogy elzárkózunk a bal- és jobboldali szélsőségektől egyaránt. De van a középnek egy másik jelentése is, szeretnénk egy mindinkább szélesedő, gyarapodó középosztályt létrehozni. A rendszerváltozás után kiderült, hogy a szocializmus 40 éve alatt majdnem teljesen megszűnt a középosztály a magyar társadalomban. Az elmúlt 12 évben megkezdődött a polgárosodás, és mi ezt támogatjuk. Szeretnénk esélyt teremteni az embereknek a felzárkózáshoz. Ezért választottuk politikánk egyik jelszavává a nemzeti közép megteremtését. A demokratikus koalíció kitétel pedig arra vonatkozik, hogy mind a két párt programjában nagyon markánsan szerepelt a népképviseleti ellenőrzésen alapuló intézményrendszer megszilárdítása és az ebbe vetett hit helyreállítása, a parlament normális működésének biztosítása. Továbbá a demokratikus intézményrendszer fontos eleme a sajtó. Meg kell teremteni a közszolgálati médiumok függetlenségét, hogy tárgyilagosan tájékoztathassanak, s ne lehessen kormányszolgálatba állítani őket.

Egyetértés az MSZP-ben

– Dicséretes összhangról számol be a koalíció első néhány napjának működése alapján, de megvan-e az MSZP-ben is az az egyetértés, amit a kormány tagjai között tapasztal.

– Mióta az MSZP miniszterelnök-jelöltje lettem, tizenkét hónapja huhogják a sajtó igen tisztelt munkatársai, hogy milyen ellentétek vannak köztem és a párt vezetése között. Ez alatt az idő alatt egyszer fordult elő, hogy egy nyilatkozata után valakit felhívtam, és megkérdeztem tőle, miért nem tartja magát a megállapodásunkhoz. Azt gondolom, bebizonyosodott, hogy bennem és a szocialista párt meghatározó személyiségeiben is megvan a képesség a kiegyensúlyozott együttműködésre. Az is kiderült, hogy Kovács László pártelnökkel jól tudunk együtt dolgozni, ő maga elismert és megbecsült tagja kabinetemnek. A szövetségek persze nem örök időkre szólnak, nap mint nap újra meg kell dolgozni értük.

– Parkolópályára állított-e olyan korábban nagy befolyással rendelkező politikusokat, mint Baja Ferenc, Szekeres Imre vagy Nagy Sándor, akik a Miniszterelnöki Hivatalban kaptak – sokak szerint – díszpozíciót?

– Az önök által felsoroltak valóban karakteres politikusai a Magyar Szocialista Pártnak. Megegyeztem velük, hogy tudásukat, tapasztalatukat a kormány szolgálatába állítják. Szerencsére ők sem arra törekedtek, hogy mindenáron valamilyen poszthoz jussanak, hanem dolgozni akarnak, s azt gondolom, szükségünk is van rájuk.

– Az új kabinetben feltűnően magas a liberális vagy liberálisnak mondott politikusok aránya, ugyanakkor az MSZP más irányzatainak képviselői nem kaptak tárcát, talán csak Kiss Pétert lehet megemlíteni közülük mint a baloldali tömörülés vezetőjét.

– Abba kellene hagyni a politikusok címkézését. Ezek a kategóriák nem alkalmasak a mai politikai helyzet és a mai politikusok leírására. Kormányomnak számos olyan tagja van, akik egyes kérdésekben liberális, másokban pedig szociáldemokrata álláspontot képviselnek. Ezek ugyanis nincsenek egymással ellentmondásban. A nyugat-európai baloldali pártok nagyon jól tudják integrálni ezeket az irányvonalakat, s gyakran hozzájuk vegyítenek a konzervatív értékekből is. Tony Blair, Gerhard Schröder kormányzása jó példa erre. Ez a modernizáció folyamata a nyugat-európai szociáldemokrata mozgalmakban, s szerintem ez itthon is.

– Végül, néhány napja téma már, hogy miért nem költözik a Béla király úti miniszterelnöki rezidenciába?

– Azt gondolom, az a helyes, ha egy miniszterelnök, aki megfelelő körülmények között él, a saját lakásában marad megválasztása után. Ezzel is demonstrálja, hogy nem lett más ember a poszt elnyerése után. Ráadásul így felszabadul egy állami – a kormányfői – villa, az ország más célra használhatja. A biztonsági átalakításoktól azonban nyilván nem lehet eltekinteni. A berendezések a Köztársasági Őrezred tulajdonában maradnak. Ez a legolcsóbb megoldás. Amikor a munkák elkészülnek, kérni fogom az Állami Számvevőszéket, hogy vizsgálja meg a beruházás költségeit, és tegye közzé jelentését.

Matyuc Péter–Zalai István

Szajna-parti séták

Paul Almasy fotói a MEO – Kortárs Művészeti Gyűjteményben

Ma már közhelyszámba megy azt hangoztatni, hogy hány világhírű fotóst adott Magyarország a világnak, csakhogy ez a világhír nem mindig ér el kis hazánkig. Mert míg Robert Capa és Brassai nevét – jogos – áhítattal szokás kiejteni felénk, számos hozzájuk hasonló nagyságrendű művész neve szinte ismeretlen a nagyközönség előtt. Ilyen Paul Almasy is, pedig rendhagyó módon az elmúlt években többször is bemutatták munkáit idehaza, legutóbb az Ernst Múzeumban volt látható retrospektív tárlata, most pedig a MEO – Kortárs Művészeti Gyűjteményben nyitottak meg egy válogatást a művész párizsi képeiből.

Almasy nem számít sztárnak, nincsen markáns „védjegye", nem fűződnek nevéhez legendák, anekdoták, és nem kutatják életművét lelkes fiatalok, mégis a legjobbak között van. A kis túlzással a XX. század tanújának is nevezett Almási Pál 1906-ben született Budapesten, ahol rövid orvosi tanulmányok után politikatudományt hallgatott, és komolyan készült a diplomáciai pályára, Bécsben és Heidelbergben szerezve diplomát. Az újságírást csak közbülső állomásnak szánta, és 1928-ban egy német sajtóügynökség olaszországi tudósítójaként kezdte meg munkáját, első képeit pedig részben illusztrációnak készítette cikkeihez, részben pedig úti emléknek a saját szórakoztatására. Egy idő után a képek már sokkal fontosabbak lettek Almasy számára, mint maguk a cikkek, és már a fotózás kedvéért utazott; minden földrészen és Mongólia kivételével talán minden országban járt. 1938-ban telepedett le Franciaországban, pontosabban ekkor választotta Párizst bázisául, miközben a francia kormány külföldi tudósítójaként fényképezett Afrikában, majd jóval később szerte a világban az UNESCO, a FAO, az UNICEF hivatalos munkatársaként. De Párizs mellett nyilvánvalóan nem lehet csak úgy elmenni.

A MEO mintegy nyolcvan fekete-fehér képet mutat be a világ legfotogénebb városáról a berlini Akg-images ügynökség anyagából a szép csendben folyó negyedik fotóhónap keretében. Bár a legtöbbünkben feltehetőleg él egy konkrét kép Párizsról, Almasy munkáin egy nagyon picit más világ látható. Az 1945 és a hatvanas évek vége közötti időszakban készült felvételeken egy csillogó, gondtalan világot láthatunk, ahol jól öltözött emberek napközben a Szajna-parton vagy elegáns parkokban sütkéreznek, este pedig kávéházakban és hangulatos bárokban mulatnak, miközben egész nap vidámak és szerelmesek, és még a munkások is calvadost isznak, mert adnak az ilyesmire. Mindez azonban sosem éri el a giccs határát, sokkal inkább egy mese peremén mozog, de mindig van néhány kép, amely újra emlékeztet minket a valóságra, mint az auschwitzi túlélőkről, a város szélén élő cigányokról vagy a hajnalban rakodó, nyúzott arcú munkásokról készített felvételek. Furcsa módon azonban ezek a fényképek is megragadó harmóniát sugároznak, és a kannáit vízzel feltöltő cigány lányról sem a szegénység jut az ember eszébe, hanem az, hogy milyen szépek a mozdulatai.

Utcaseprő az Eiffel-torony alatt

Pedig saját állítása szerint Almasy sosem a szépség ábrázolására törekedett, hanem igazi riporterként a lehető legpontosabb valóságábrázolásra. Nem is használt soha mesterséges megvilágítást vagy hasonló trükköket, és talán ennek köszönhető, hogy soha nem tartozott a legnépszerűbbek közé, mivel munkái nem adnak könnyű támpontokat, és nincsenek elsőre felismerhető „védjegyei". Igaz, a tárlat összeállításának elsődleges szempontja feltehetőleg pont a kissé önmagáért való esztétikum volt – ami Párizs esetében bocsánatos bűn –, ám ettől függetlenül Almasy képei önmagukban is páratlan szépérzékről tanúskodnak. Ennek titka a túlzás nélkül páratlan kompozíciós érzék, amellyel a fotós többnyire 6x6-os felvételein az embert és környezetének apró részleteit együtt tudja megragadni, hihetetlenül ügyesen használva fel a természetes fényt, az utcák neonreklámjait vagy egy helyiség belső világítását, márpedig Párizs mégiscsak a fény városa.

Ráadásul a város ebben az időszakban élte ki tudja, hányadik fénykorát – mindenütt híresség, sztárok éltek itt –, és a világjáró Almasy az ő világukban is otthon érezte magát. Művészekről és politikusokról készült portréi közül láthatjuk De Gaulle tábornokot, a szokatlanul komoly Boris Viant, a kor álompárját, Romy Schneidert és Alain Delont, a magát amúgy is szívesen fényképeztető Jean Cocteaut és Alberto Giacomettit, aki egyben Almasy személyes jó barátja is volt. Szép, többnyire komoly képek, ügyesen ragadva meg az illető egyéniségét, de egyben a kor hangulatát is. Olyan korét és olyan helyét, amely ma már mesének tűnik.

Vízer Balázs

ZENE

Verseny után a gála

Képzeljünk el – élénk fantáziával – olyan olimpiát, ahol a dobogós sportembereknek két nappal a döntő után ismét produkálniuk kell, nyilvánosan igazolni, hogy nem holmi véletlen vakszerencse folytán került birtokukba ilyen-olyan színű érem. Ha lenne ilyen, alighanem furcsa eredményeket szülne, hiszen az úszót vagy birkózót a tét feszültsége nem motiválná többé. Épp emiatt nehéz ügy a zenei versenyek győzteseinek gálakoncertje, bár amúgy legfeljebb formai hasonlóság – zsűri, pontozás – fedezhető fel a muzsika és némely sportág vetélkedője között. (Megjegyzem: nyelvújítóink leleménye, hangverseny szavunk, unikum a világ beszédében.)

Visszapillantó tükörbe nézve feltűnt, mennyi a manuálisan igen jól képzett, biztos ütéstechnikát elsajátított fiatal karmester. Végtére a konzervatóriumi tantárgyak közül, bő 100 éves múltjával ez a „szakma" a legfiatalabb. Első jelentős professzora Nikisch Artúr volt, a XIX–XX. század fordulóján. Hogy Lipcsében tanárkodott lébényszentmiklósi születésű létére, az zenekultúránk akkori fejlettségi vagy inkább fejletlenségi fokával magyarázható. A lemezen mindmáig hallható karmestergóliátok közül – Furtwänglertől Sabatáig – egy sem tanulta a mesterséget zenedében. Miként Ferencsik János sem, versenyünk névadója. Hirdette, a vezénylés technikája öt perc alatt megtanulható, a többihez meg egy élet is kevés. Ugyanez volt a véleménye Doráti Antalnak. A gyakorlat volt az iskolája több generációnak, de aligha vitatható, hogy napjaink tehetségének megkönnyíti a dolgát, ha van, aki kézen fogja.

A lemezen mindmáig hallható karmestergóliátok közül egy sem tanulta a mesterséget zenedében. Miként Ferencsik János sem, versenyünk névadója.

De hát, a gálaest, hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem. A svéd Eric Solen (III. díj) tutira ment, ami a hatásteremtést vagy inkább -vadászatot illeti. Nem létező művet választott, az operairodalom népszerűségi gúlájának csúcsán lakozó Carmenből összefércelt szvitet. Bizet 1875-ben belehalt műve bukásába. Utóbb, amikor már kihallott a zseniális muzsikából pénz, paripa, posztó, zeneiparosok vették munkába. De azért az efféle, potpourrinak becézett összeállítások inkább fürdőhelyeken voltak otthonosak, hol unatkozó, vélt vagy valódi női bajaikra gyógyírt kereső úriaszszonyok, gyomor- meg epepanaszaikat ivókúrával enyhítő úriemberek múlatták a Kursalonban, habos kávé meg kuglóf mellett, az ozsonna idejét. Egyszeri tomboló siker csiholására alkalmas lehet a Carmen megannyi népszerű részlete, de a Zeneakadémia nagyterme bizonyosan nem erre való. Kíváncsi lennék, illetve inkább nem, mire jutna Solen egy Mozart-szimfóniával.

A japán Macujuma Tosihiko (I. díj) komolyan vette aranyérmét. Brahms II. szimfóniáját választotta a volt bécsi diák. Nagy falat, nehéz. Megkapóan szép részletekkel ajándékozott meg a győztes, kivált a mű első két tételében. Legfeljebb az aranyló, meleg fényt hiányoltam némiképp, a jellegzetes közép-európai hangzást, amit régiónkban annyira meg lehet tanulni. A darab második felét némi idegesség homályosította el, kivált, ami a tempóválasztásokat illeti. A győztes alighanem többet akart adni annál, amit a zene természetes lejtése kér. Felülmúlni a döntőben nyújtott remek produkcióját – új világcsúcs? –, de végül is az olimpiaszindróma ragadta magával. Bizonyosan találkozunk vele még, kevésbé nyugtalanító körülmények között.

Beszámolóm végére hagytam Horváth Gábort (II. díj). Ő meg tudta őrizni döntőbeli formáját. Ez önmagában persze keveset mond. Hanem ott egy csupa izom és ideg, telivér Marosszéki táncokat kormányzott több mint meggyőzően, bár némely részletet illetően volna számára némi ötletem. A gálán Strauss Till Eulenspiegelét adta, ami éppenséggel nem tartozik a könnyű feladatok közé. Horváthnak könnyű volt, túl a professzionális pontosságon, a míves aprómunkán. Ennél sokkal többre becsülöm színérzékét, a szövevényes kontrasztok, hirtelen karakterváltások, zenei jellemrajzok szuggesztív megoldását.

Nem szorul méltatásomra a döntőkben és a gálán közreműködő Rádiózenekar, sem a második fordulóban szolgálatos Matáv-együttes. Azonban nem hagyhatom szó nélkül, milyen ápolt hangon játszott az első menetben a Miskolci Szimfonikus Zenekar. Miközben kenyéren és vízen tengődik, mint valamennyi Budapesten kívül működő társa, hallhatóvá tette, hogy létezik művészi morál, valódi muzsikustartás pénzen innen és túl.

Breuer János

PAUL ALMASY

MAGYAR HÍRLAP 2001. III.20. KUL

Paul Almasy fotográfiáiból nyílt tárlat az Ernst Múzeumban

Életműve a világ archívuma

A század tanújaként is emlegetett Paul Almasy képeiből nyílt kiállítás az Ernst Múzeumban. A világhírű fotográfus képei utoljára 1992-ben voltak Magyarországon láthatók, most a berlini Archiv für Kunst und Geschichte anyagából válogatott fotográfiák a Pro Helvetia jóvoltából kerültek Budapestre.

Tölgyesi Gábor

Almásy Pál fotóriporterként az egész világot többször is bejárta – Mongólia kivételével. A budapesti születésű művész tizennyolc évesen indult a világ felfedezésére, 1924-től Bécsben, később Heidelbergben hallgatott politikatudományt, majd képesítés nélküli újságíróként egy német lap olaszországi tudósítója lett. „Egészen véletlenül kezdett el fotózni, ám riporteri látásmódja annyira megfogta a szerkesztőségeket, hogy megbízták, tudósításai és interjúi mellé saját fotográfiákat küldjön" – meséli a kiállítás rendezője, Simon Katalin. „Almásy azonban nemcsak a Berliner és a Schweizer Illustriertének dolgozott, 1938-tól 1988-ig a francia kormány tudósítója, a háború alatt pedig a svájci kormány hivatalos megbízottja az amerikai hadsereg vezérkara mellett." Az öt évtizeden keresztül a Ringier Verlagnak is fotografáló Almásy éppúgy otthon volt a politikai elit és a sztárok világában, mint a háborús frontokon vagy a szegénytelepeken. A kor legismertebb színészeivel és államfőivel találkozott, készített interjút Hruscsovval, Eisenhowerral, Nehruval, de Hitlerrel és Mussolinivel is. Ismerte Cocteau-t, Bretont, Dalít, Caldert és Giacomettit. „A kisemberek világában Almasy ugyanúgy otthonosan mozgott, az emberek érdekelték, s nem kötelezte el magát egyik vagy másik témakör mellett" – fűzi hozzá Simon Katalin. „Az emberek életét, hétköznapjait, hagyományait fotózta, s képei talán azért is fantasztikusak, mert az emberi nyomorúságot sosem öncélúan, drasztikusan ábrázolta." Almasy mindig a humánumot tartotta szem előtt, ugyanakkor az esztétikai szempontokat csak másodlagosnak tartotta. „Képeit látva ez utóbbi szinte hihetetlen, ám Almasy elsősorban információt akar közölni a nézővel, fotográfiáinak szépsége talán a képalkotás hierarchiájáról vallott elméletének köszönhető."

Almasy több nemzetközi szervezet, a WHO és az UNESCO munkatársaként is járta a világot. Öt évtized alatt készült fekete-fehér képeinek 120 ezer negatívja gyűlt össze, életművét méltán nevezik a világ archívumának. 1936-ban a fotóriporterek közt elsőként járta be a Szaharát. Készített tudósításokat a faji megkülönböztetésről Dél-Afrikában, járt az indokínai fronton, készített riportot a távol-keleti kábítószer-problémáról, az oszakai világkiállításról. „De egy négyezer kilométeres utat tett a vasfüggöny mentén, Észak-Amerika és Dél-Amerika egyaránt érdekelte, képtelenség felsorolni, hányszor járta be a világot. Mongóliát kivéve – ami egyik kiállításának a címe is volt." Almasy élete utazások sorozata, de francia polgárként mindenhol hangsúlyozza magyarságát is. Almasy elkötelezett híve a magyar fotográfia támogatásának, számos magyarországi fotóművésszel, többek közt Korniss Péterrel és Kincses Károllyal áll a mai napig kapcsolatban. Franciaország és Nyugat-Európa nagyobb városaiban eddig már számos magyar fotográfiai kiállítást rendezett, úgymond erkölcsi kötelességének tekinti a magyar fotóművészet propagálását. „Nincs még egy nemzet, amely lélekszámához viszonyítva annyi kiemelkedő fotóst adott volna a világnak mint a magyar. Vegyük csak az abszolút élcsapatot. Capa, Moholy-Nagy, André Kertész, Munkácsi Márton, Kepes György. Ez öt ember. Vagyis kétmillió emberre jut egy. Hát kérdem én, ki tud huszonhat világhírű francia fotóst megnevezni?" – teszi fel a kérdést Almasy egyik könyvében.

Almasy könyveiből, egyetemi előadásaiból fotográfusok ezrei tanultak a világon. A kilencvenöt éves művész jelenleg Párizs mellett él, s csak betegsége tudta megakadályozni abban, hogy a mostani kiállítás megnyitóján megjelenjen.

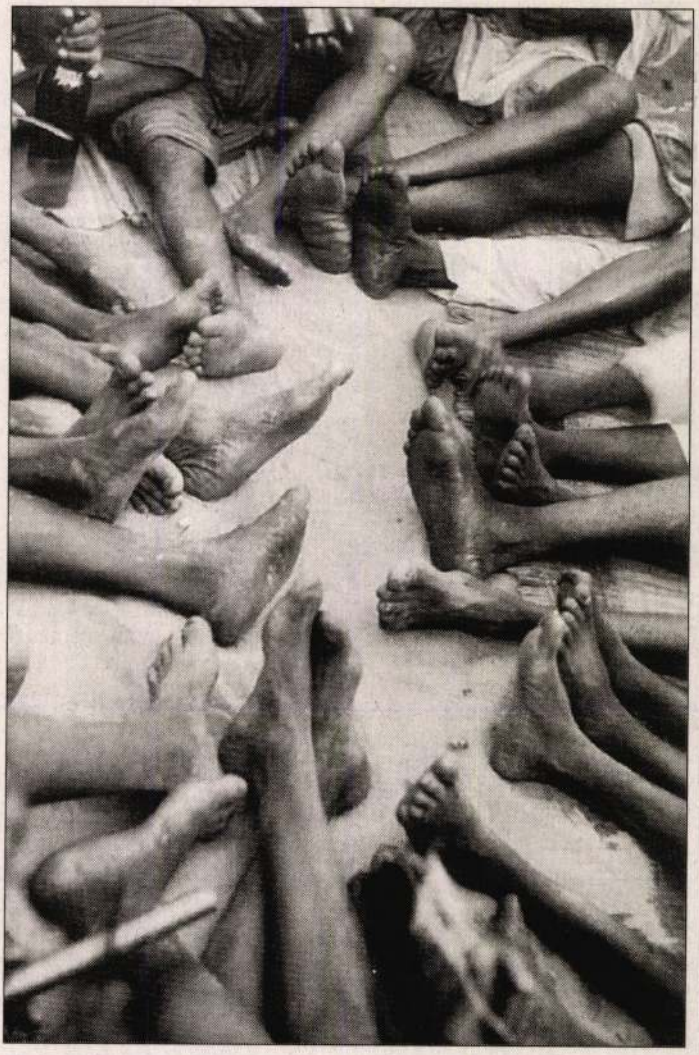

A falu véneinek gyűlése, Mali

zi a versenyt az America Online-Time Warner kettőssel

i szerepet szán az internetnek

Fotó: Pélyi Nóra

Hegedűs László, az Universal Music Kft. ügyvezetője

dűs Lászlótól megtudtuk, a Vivendi és a Canal+ magyarországi érdekeltségeivel már most is kitűnő viszonyban vannak, de szorosabb üzleti kapcsolat egyelőre nem jött létre közöttük – egy ilyen stratégiai partnerség kialakítása hosszabb időt vesz igénybe.

„Ezekben a hetekben, hónapokban formálódnak az együttműködés keretei – mondja Hegedűs –, de az már nyilvánvaló, hogy a Vivendi Telecom, a Havas RSCG és más Vivendi-érdekeltségek tapasztalatát az egész cégcsoport hasznosítani fogja. Az is biztos, hogy a társaság mindenben megfelel a versenyhivatali előírásoknak.

A Universal vállalta, hogy az általa kiadott zenéket nemcsak a Vivendi internetes üzletága, hanem más portálok számára is hozzáférhetővé teszi; sőt a Vivendi elnökének a Le Figaróban olvasható nyilatkozata szerint a cégcsoport nyitott a konkurens szolgáltatókkal, a Microsoft Networkkel (MSN), az AOL-lal, a Yahoo!-val való további együttműködésre is. Sok szó esik mostanában a Duettről, a Sony Music és a Universal Music által közösen indítandó internetes zeneletöltési szolgáltatásról, és Voxstar.com néven egy új szórakoztató portál beindítását is tervezzük, először angolul, aztán nemzeti nyelveken is."

Az internet kiemelkedő szerephez jut a Vivendi Universal stratégiájában. „A cégcsoport filozófiájában meghatározó jelentőségű az elektronikus hangrögzítési és továbbítási eszközökre történő fokozatos átállás. Ez nemcsak az internetet és az MP3-at jelenti, hanem mindazon tömörítési eljárásokat, amelyek szükségtelenné teszik a mozgó alkatrészeket, s ezáltal hosszú távon a hagyományos hanghordozókat is.

Az is kihívás, hogy milyen formában veszünk részt abban a forradalomban, amely előtt – az internetnek és a digitális műsorszórásnak köszönhetően – a média egésze áll. Várható, hogy megszűnik a média és a kultúra politikai tagolódása, a lehetőségek tárházából mindenki maga választhatja ki, milyen típusú programokat, információkat akar látni, hallani. A választás befolyásolása lesz a jövő médiumainak döntő kérdése.

Meggyőződésem, hogy a XXI. század tipikus műfaja az elektronikus előzetes, a vizuális tartalomjegyzék, angol kifejezéssel a trailer lesz. A harmadik előttünk álló változás az integrált multimédiás alkalmazások elterjedése, amely néhány évtized alatt az egész emberi érzékelést megváltoztathatja.

Készülődés a CeBIT-re

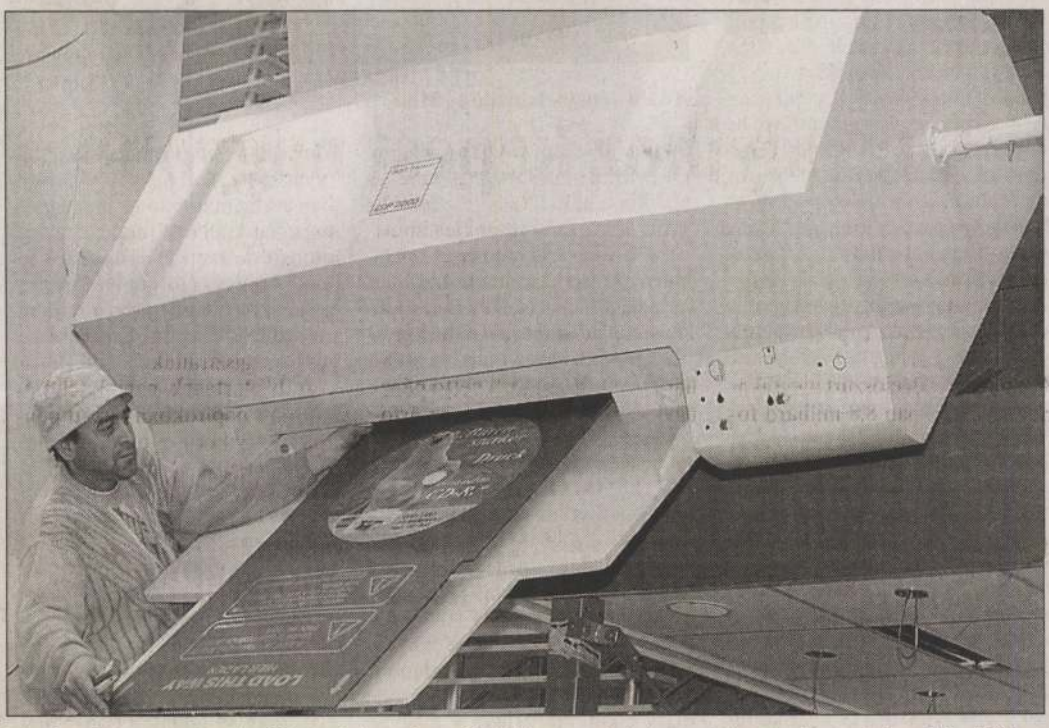

Egy hatalmas nyomtatót állítanak üzembe a CeBIT nemzetközi számítástechnikai vásárra készülődve. A csütörtökön megnyíló hagyományos hannoveri seregszemlére 62 ország közel nyolcezer kiállítóját várják. A szervezők 750 ezer látogatóra számítanak

Fotó: MTI/DPA – Rainer Jensen

ALMÁSY Sándor épített

Millenniumi magyar fesztivál Bécsben

Négyszáz év közös történelmét mutatják be Ausztriában

Ausztria és Magyarország múltja az összehangolódás és a szembenállás szövevényes története, és ebből a szempontból a szerelmi históriákra is emlékeztet – mondta Orbán Viktor miniszterelnök tegnap a két ország közös, négyszáz esztendős történelmét bemutató kiállítás megnyitóján. A Császár és király című tárlat a négy hónapig tartó ausztriai Magyar Millenniumi Fesztivál első kiállítása, amelyet a magyar kormányfő osztrák kollégájával, Wolfgang Schüssellel nyitott meg.

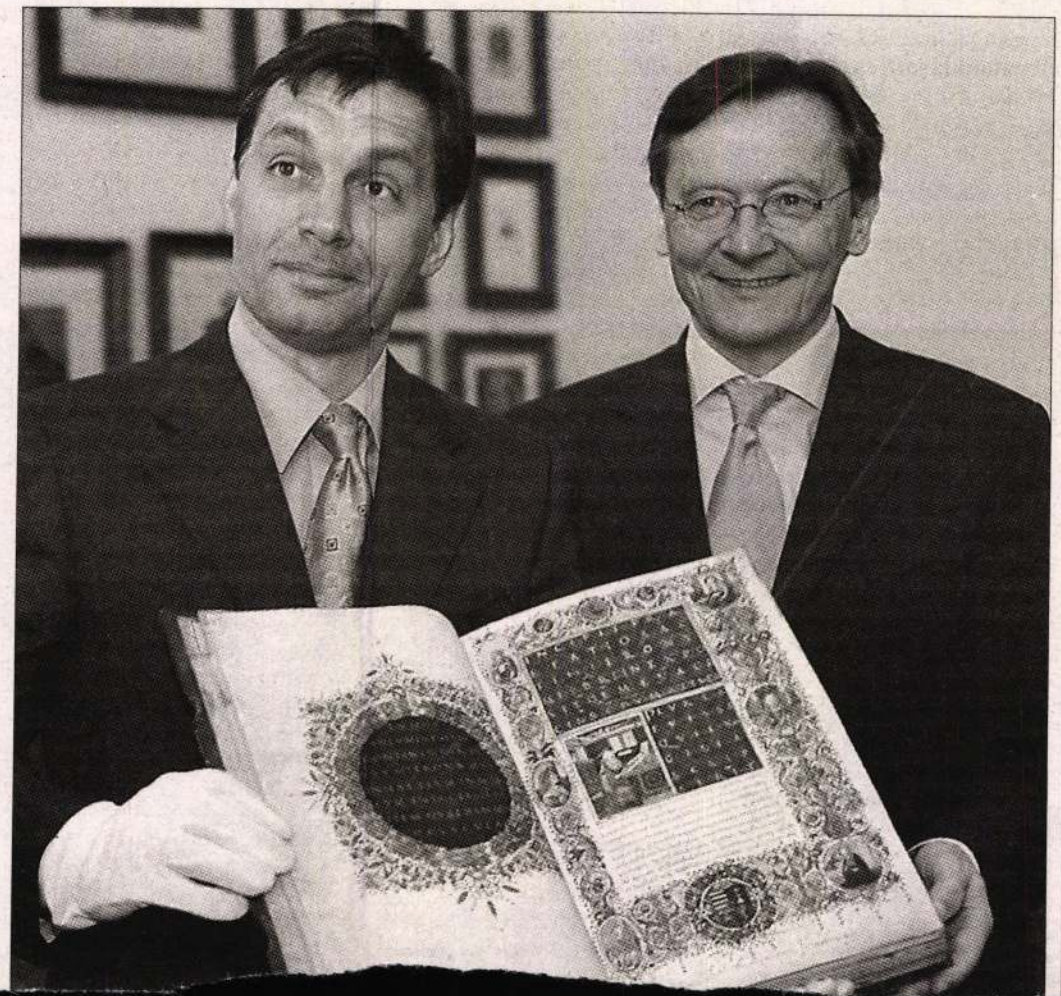

RUFF ORSOLYA

Közös történelmünk tisztelete arra sarkall, hogy a jövőre is közösen gondoljunk – hangsúlyozta nyitóbeszédében *Orbán Viktor*, majd hozzáfűzte: Magyarország számít Ausztria segítségére, hogy visszatérhessünk oda, ahova mindig is tartoztunk, amit sosem hagytunk el, és ahonnan kiszakítottak bennünket. *Wolfgang Schüssel* kancellár is reményét fejezte ki, hogy négyszáz esztendő közös magyar–osztrák történelme után a következő ezer évben már közös európai jövőnk lesz.

Az ausztriai magyar millenniumi rendezvénysorozat – amelyet a bécsi Collégium Hungaricum kezdeményezett – kiegyensúlyozottan, hitelesen és politikától mentesen kívánja bemutatni Ausztria és Magyarország közös történelmét. *Ujváry Gábor*, a Bécsi Ma-

Hasonló mértékű magyar kulturális-tudományos bemutatkozásra az osztrák fővárosban 1873 óta nem volt példa, ekkor a bécsi világkiállításon Magyarország önálló országként mutatkozhatott be. A tegnap megnyitott tárlat büszkesége egyébként az a Szent Jeromos kommentárjait tartalmazó Corvina, amelyért Orbán Viktor vállalt védnökséget. Az Osztrák Nemzeti Könyvtárban kiállított tárgyak értéke meghaladja a másfél milliárd forintot.

Az öt kiállításból álló tárlatsorozatot az áprilisban megrendezendő Vasfüggöny című kiállítás zárja, amely Ausztria orosz megszállásától az 1956-os magyar forradalmon és a határzár időszakán keresztül a vasfüggöny lebontásáig, az 1989-ig tartó időszakot fogja át. A rendezvénysorozat a koncertekkel, népzenei és balettelőadásokkal a mai magyar kultúrából is

NAPI SAJTÓSZEMLE

LOVAS ISTVÁN ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Die Presse

ORBÁN VIKTOR magyar miniszterelnökkel készített igen terjedelmes interjút Anneliese Rohrer a vezető osztrák konzervatív lapban, amelyben Orbán kijelentette: a nemzetközi közösségtől elvárható lenne, hogy rugalmasabban kezelje a balkáni konfliktust. Az EU-bővítéssel kapcsolatban azt emelte ki, hogy annak Ausztria lenne a legnagyobb haszonélvezője. A miniszterelnök kijelentette, hogy a Fidesz a következő választásokon abszolút többséget szeretne elérni. Azt is kifejtette, hogy a jobboldal elleni szokásos vádak – nacionalizmus, antiszemitizmus – a baloldal politikai folklórjaként értékelendők.

The Daily Telegraph

AZ EURÓPAI UNIÓ felbőszítette a Bush-kormányt, amiért Amerikát felelősségre vonta, hogy emberi jogi normákat hagy figyelmen kívül, amikor visszautasítja a halálbüntetés eltörlését – olvasható a konzervatív brit lapban.

■

BUSH ELNÖK erős támogatta a

hird@magyarnemzet.hu

Állás

TÖRÖKBÁLINTI szállítmányozó cég azonnali belépéssel keres felsőfokú képesítéssel, gyakorlattal, vámügyintézőt. Nyelvtudás előny. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés Milhoffer Edwardnál a 06-23/336-994 telefonszámon. (M)

A MÁLTAI gondviselés háza pályi munkahelyre keres pénztárost. Számítógépismeret és könyvelési gyakorlat szükséges. Érdeklődni lehet: Cseké Szalay Eszter: 06-23/344-051. (M)

ANGOL fordítót keres non-profit szervezetet. Polgári szolgálatosok jelentkezését várjuk. 321-5538 (H04326)

GÉPÍRÓ-adminisztrátort felveszünk napi négy órára. Tel.: 321-5538 (H04324)

Bélyeg

BÉLYEGGYŰJTEMÉNYEKET, régi képeslapokat, levélborítékokat vásárolunk. Budapest VIII., Szentkirályi u. 6. Telefon: 485-5060. (M)

Gondozás

VERŐCEI idősek otthonában apartmanok leköthetők. 06-30/201-0786. (B062547)

Ingatlan

AGRÁR Online www.wer.hu (M-1225)

ZUGLÓBAN a Veritas szervezésében Komócsy utcában 70 nm-es, Telepes utcában 37, 43, 50, 62, 87 nm-es, Szorbánc utcában 52, 77, 99, 118, Lőcsei utcában 28, 33, 71, 88, 94 nm-es társasházi lakások 6,75%-os kamatozású hitellel leköthetők. Telefon: 383-0829, 383-0836. http://www.veritas.hu (M)

ÓBUDAI exkluzív társasházban 2 hálószoba, nappali, igényesen kialakított, 88,5 nm, 3 m belmagasságú, erkélyes lakás eladó. Luxuskonyhával, garázslehetőséggel. Ár: 30,6 M Ft. Tel.: 06-20/395-4857. (M)

NAGYKANIZSA központjában 1588 nm-es irodaház 3394 nm-es telken 190 millió + áfa, Kecskemét központjában 460 nm-es földszinti iroda 75 millió + áfa áron eladó. Telefon: 06-27/315-003, 06-20/960-6916. (M)

A NAGYVÁRAD téren, nagypolgári 101 nm-es, lakás 17,9 millióért eladó. Irodának nagyon alkalmas. Beépített különlegességekkel. 215-5292. (B062400)

Jármű

ASTRÁT vásárolnék. 280-1066. (B061925)

ASTRÁT, Corsát vennék. 06-20/448-8457. (B061645)

AZONNALI készpénzfizetéssel vásárolnék bármilyen típusú és állapotú személygépkocsit. 264-3991, 06-30/943-3574. (B061742)

CLIÓT, Twingót vennék. 291-9126. (B062297)

FIAT Seicentót vásárolnék. 06-30/354-7206. (B061651)

FIATOT vásárolnék. 280-1066. (B061928)

OPELT vennék. 280-1777. (B062049)

PEUGEOT-T vásárolnék. 280-1066. (B061931)

RENAULT-T vásárolnék. 280-1066. (B061927)

RENAULT Megane-t vennék. 06-20/354-1931. (B061643)

SÉRÜLT, karambolos műszaki hibás autóját megvásárolnám. 06-20/393-1387. (B062491)

TOYOTA Yarist keresek. 06-20/332-8356. (B061640)

VÁSÁROLNÉK személygépkocsit készpénzfizetéssel 1988–1998-as évjáratig. 290-2455. (B061696)

VÁSÁROLNÉK Suzukit. 06-70/220-4380. (B061649)

VENNÉK Ford-K-t. 06-30/343-2791. (B061647)

Közlemény

A DETERMIN-PLUSZ KFT., mint a Determin-Lízing A jelű nyilvános kötvény kibocsátója, ezúton értesíti a tisztelt kötvényjegyzőket, hogy a Determin-Lízing A jelű kötvény kamata 2001. április 1-jétől évi 18%-ra módosul. Az esetleges visszaváltások a Tájékoztatóban megjelölt feltételek szerint lehetségesek. (M)

VIDÉKI Idősek Otthonában azonnal beköltözhető férőhely, korlátozott számban eladó. Érdeklődni: 06-85/337-360 (M)

A MAGYAR Naturalisták Egyesülete 2001. március 24-én, tíz órakor tartja éves közgyűlését Délegyházán, a Flóra panzióban. Az szja 1%-ából kapott adományt kulturális célokra fordítjuk. Adószám:1957690-1-13 (M)

AZ EURÓPA-GAN Biztosító Rt. tulajdonát képező B 79326-79350, B 79451-79475 sorszámú nyugtatömbök használata 1999. 03. 23-i hatállyal, a 27326-27350, 27901-27925, 46426-46450, 44951-55975, 56101-56125, 88651-88675, 88701-88725, 88776-88800, 101701-101725 sorszámú nyugtatömbök használata 2000. 01. 25-i hatállyal érvénytelenek. (M)

A BAROMFI Terméktanács értesíti az érdekelt étkezési tojástermelőket, hogy a Kurdi Új Élet Mezőgazdasági Szövetkezethez kihelyezett BAROMFI TERMÉK TANÁCS 44. feliratú bélyegzője 2001. január 1. napjától érvénytelen. (M)

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGUNK alábbi feliratú bélyegzőjét ellopták: emblémás Hídépítő Rt., 1138 Budapest, Karikás F. u. 20. Salgótarjáni iroda 85. A bélyegző 2001. március 2-től érvénytelen. (M)

Lakás

ZUGLÓI, 1 emeletes, kétlakásos, téglaépítésű társasházban 58 nm-es, erkélyes öröklakás tulajdonostól eladó, júniusi beköltözéssel, 15,3 M-ért. Tel.: 221-8176, 16 után vagy 06-30/984-8682. (M)

AZONNALI beköltözéssel kétlakásos családi ház Zuglóban eladó, 96 nm + 119 nm, telek 450 nm. Tel.: 275-7132 este, 06-30/222-3199 (M)

Régiség

RÉGI perzsaszőnyeget veszek, 06-30/221-8833. (M)

SCHMIDT Gábor gyűjtő, festményt, bútort, régi tárgyakat, vásárolna. 253-7616 (B059360)

BUDAI KRISZTINA lakberendező, **BECSÜS** műgyűjtőnő, külföldi galériák, aukciósházak részére vásárolok készpénzért: bútorokat, festményeket, dísztárgyakat, ezüstneműket, órákat, varrógépet, zongorát, hagyatékot, lakberendezési tárgyakat. Ingyenesen hívható kiszállással. 06-20/932-6495. (B062100)

Szolgáltatás

FESTÉS, mázolás, tapétázás közületeknek is. 06-30/951-8829 (M)

Társkeresés

DORINA – vállalkozók, diplomások társközvetítője. Tel.: 369-1140, 06-30/202-1316. (M)

„EGZISZTENCIA" Társközvetítés, Házasságközvetítés diplomásoknak rendezvényekkel! 332-8344. (B062127)

Üdülés

PRÁGA–Karlovy Vary március 15., húsvét Prágában, Velencében, Erdélyben, Bécs, Trieszt. 370-0712. (M)

GYENESDIÁS Kovács Villa: ajánljuk a nagycsaládosoknak, baráti társaságoknak, munkahelyi közösségeknek. 11 200 Ft/hét/fő. Telefon: 318-3584, 06-30/964-1333. (M)

Vállalkozás

LÁTVÁNYKEMENCÉK (új, felújított) eladók, bérbeadók, fagyasztottpékáruellátással. Telefon: 06-20/944-1409. (H04323)

Vegyes

KUBAI hanglemezeket vennék. 337-8978. (B061952)

Gyász

MÉLY fájdalommal tudatjuk, **ALMÁSY SÁNDOR** építészmérnök 70. életévében, március 4-én vasárnap éjszaka elhunyt. Temetése március 14-én 14 órakor a Pilisvörösvári temetőben lesz. (B062457)

MÉLY fájdalommal tudatjuk, hogy **IFJ. JÁVORFI MIKLÓS** 2001. március 3-án elhunyt. Temetése március 13-án 12.30 órakor lesz az Óbudai temetőben. (B062543)

MDK

Gr. Almásy T.

Mocsaras erdő széle

Várrom

Alföldi sár

Ernst Muz. 9. ~~xxx~~ aukc. 192o. jan.

3 l.

gr. Almásy Tasziló festő

Pesti Hirlap. 1879. máj. 23.4.

Az orsz. magy. Képzőművészeti
társulat Riállitása....

gr. Almásy Pál festő

Pesti Hirlap. 1879. máj. 21. 3.

A Műcsarnokból

Almásy Tasziló gr., dilettáns festő

Művészet, IV., 1905. 127-129.

Külföldi krónika

megrova // Almásy Taszilógróf

festő

Canisius Szent Péter
életnagyságú képe, olaj f.
Festette fenti
1900-ban ajándékozta
a pesti Angolkisasszo-
nyok tamplomának

Richter angolkis 57 l

M. Richter M. Sarolta:

Az angolkisasszonyok
budapesti Sancta Maria
intézetének története.
1770–1937. Bp. 1937. 57. l.

Méltóságos báró ur!

A műemlékek országos bizottsága által a budai gör.kel.szerb egyházmegyei könyvtár számára megküldött „Kiadványainak" I.és II.kötetéért fogadja Méltóságod hálás köszönetemet.

Szent-Endre, 1907.szeptember 25.

Almássy Tassilo gróf

törökszentmiklósi festő.
és zsadányi.
szül. 1847. ápr. 7-én

Szerencs János: A förendiház
évkönyve. Bpst. 1900. 221. l.

Almássy Taszilo gróf

l.

Perállag III.

1337. l.

Harafelé és Őrfi est

e. képeit ajándékozta

a muzeumnak.

IX
IX

be. -

s l
üss

n.
XI

záza
XIX

t
en.

csokrokkal. Ludwigsburg, XVIII. század második fele. —
bemalt mit bunten Blumensträussen. Ludwigsburg, Zweite

k. Meissen, 1770 tájáról. — TEEKANNE, Porzellan, mit

század. — PORZELLANFIGUR, Kind mit einem Hund

okrokkal. Herend, 1860 tájáról. — TELLER, Porzellan, mit

554. **Két szines porcellánszobrocska,**

előkelő viseletű úr és hölgy, magas rocaillos talapzato
FIGUREN, Herr und Dame in vornehmer Kleidun

555. **Csésze aljjal,**

porcellán, rozettás aranyfrizekkel és színes pálmacsá
SCHALE MIT UNTERTASSE, Porzellan, mit Reli
Französisch. Erste H. XIX. Jahrhundert.

556. **Feketekávéskanna,**

porcellán, rövid maszkos kiöntőcsőrrel, kétoldalt eg
század v. — KAFFEEKANNE, Porzellan, am Aus
gemalte Figur. Höchst, Ende XIX. Jahrhundert.

557. **Két virágtartó,**

porcellán, zöldes alapon leveles galy. Japán. — ZW
auf grünlichem Fond. Japan.

558. **Fedeles tálka,**

porcellán, zománcfestésű kinai virágdísszel és mad
mit chinesischem Blumendekor und Vögel in Emai

559. **Tejeskanna,**

porcellán, rajta domború kartusokban virágcsokrok
Porzellan, mit Blumensträussen in reliefierten Kart

560. **Váza,**

porcellán, zománcfestésű kinai lambrequin disszel
bemalt. Herend, 1862.

561. **Nyolc tányér,**

porcellán, peremén virágos fűmustra. Klösterle, 18
muster. Klösterle, 1832.

562. **Serpenyő,**

Almássy Tasziló gróf, festő. Művészeti tanulmányait Münchenben végezte. Egy kisebb kollekczióval 1905-ben Heinemann műkereskedő szalonjában Münchenben lépett először a nyilvánosság elé.

Művészet. 1905. 128. l.

Almássy Tászilógr
festő
1847 - 1915.

l.

Justh Zsigmond
naplója. Sajtó
alá rendezte Halász
Gábor. Bp. é. n.
369. l. 370. l.
424. l.

✓

48. Ereklye Muz.

de szembenéz.

Előre fésült haja, szemöldöke, bajusza és
ja lehajtott, nyakkendőjét kettős cso-
olt kabátja fekete.

ól (107/95.No.113).
iki 14895 sz. leirat alapján (159/96).

93(62)

907: VII. 62

316

Almássy Tasziló

festő

l.

Szépm. Muz. Évk.

199. l.

X. 201. l.

Farkas Zoltán: Pál László levelei Mundácsy Mihályhoz.

Az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeum Évkönyvei X. k. 1940.

Bp. 1941. 199, 201. l.

✓

T.

Europa hirlap terjeszto
vállalat RT.

Budapest

V Rothmere 12
III 2

KLEIN JÓZSEF
Mezőkeresztes

MEZŐKERESZTES
42 III 1
MEGYAR KIR. POSTA

Almásy Taszilós gróf

1847 ápr. 7. szül. Fiatal éveiben nagy hajlammal viseltetvén a festészet iránt, Munkácsyval együtt tanult a düsseldorfi akadémián, azonkívül Bécsben és Párisban művészetének élt. Bentarta Europa nagy részét a Keletet stb. Zsadányi kastélyában művészetének és a gazdálkodásnak él.

Sturm 1905. 73. l

Fabro Henrik dr és Ujlaki József dr: Sturmfele országgyűlési almanach. 1905–10 Bp.
1905. 73. l.

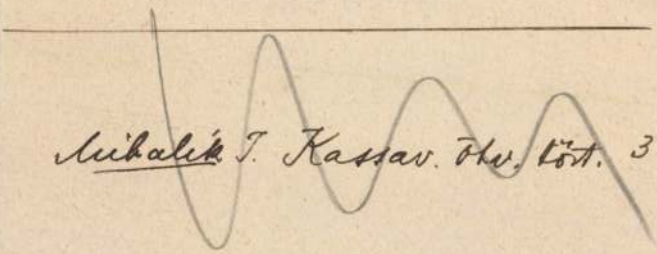

Mihalík T. Kassav. Otv. tört. 328 l.

G. Almássy T.

3318. *Hazafelé.*

A hevesmegyei sík vidék előterében deszkát szállító hármas fogatú parasztkocsi vágtat balfelé, a melyet porfelhő vesz körül és két csikó követ. Szembefordultan ülő kocsisa, ki lábait összehúzta, előregörnyedten alszik. Öltözete: pörge nemezkalap, bő ujjú ing, gatya és magas szárú csizma. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*T. Almásy 1904*«.

Vászon, méretei 99·6 : 150·8 cm. — Lelt. sz. 3318. — Értéke 2000 K. — Gróf Almássy Taszilló ajándéka 1906 október 21-én (1469–906). — Átvétetett 1906 november 6-án (1513–906). — Bejelentetett 1907 január 22-én (93–907).

III

454 (3318).
597 (10)

III : 454

Ajándék
Gr. Almássy
1906

ajándék

ALMÁSSY *Tassilo* gróf, festő, szül. 1847 ápr. 7. Munkácsyval együtt a düsseldorfi akadémián tanult, azután Bécsben és Párizsban dolgozott. Utóbb zsadányi birtokán a festészetnek s a gazdálkodásnak élt. Hazafelé és Őszi est c. képei a Szépművészeti Múzeumban vannak.

Eg. I. 23. 1.

V

1441

...nek Jézussal.

XV. század 2-ik fele

...térdig ábrázolt Madonna ~~...~~ jobbra fordul é...
...t gyermeket jobb kezével tartja. Mind kette...
...y övezi és Jézus anyjának jobb kezét fogja...
...yol omlik vállaira, ruhája ~~...~~ ma...
...nak ujja hasított. Jézus nyakán és karjain
...a testét körül vevő kendőt pedig bal karjára ~~...~~ -
...A hátterben gyümölcsfűrt lógás a szék kar...
...j köti le figyelmünket. A kép ~~...~~ domborní...
...a timpanonban két Griff (gömbön ónz), a sar...
...ól a dix közepén gyermek áll.

...bornü, méretei a kerettel 94:63.5 cm.
...-án kelt 777. eln. sz. leirat alapján kiada...
...zsönek f. ~~...~~ 99/900 No 1.

Florenz

Almásy T-gróf

Mocsaras erdő nyél. 1907.
Fa 35 x 60 cm.

Várrom, 1907.
Vászon 40 x 55 cm.

Alföldi sár
Fa. 48 x 65 cm.

Ernst Muzeum aukcioi

IX.

XXIV.

Almássy T.

Téli alkony, Of.

44. anke.

Postatakarék

1928. Okt.

340 - 1
---------szám.
2 - 1931.

Személyi pótlékok kiutalása.

melléklet száma:

A Műemlékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t .
- - - - - - - - - - -

Tudomás és az érdekeltek irásbeli értesitése végett másolatban kiadom.

Almássy T.

Téli alkony, ef.

43. aukc.

Postatakarék

1928. apr.

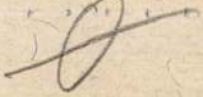

már szepelt

az Ernstben

Bp.IX.Hőgyes Endre-u.1o.
Telefon: 186-556.

. . . 15/1949. . .nyilvántartási sorsz

KIKÜLDÉSI RENDEL

a 192/1949.M.T.számu ha

Várna

Kiküldött neve és állása: . . . . .

A kiküldött szolgálati helye: . . . Müeml

A kiküldetés előrelátható időtartam

. . . . a kölcsei ref.templom tornyá

A kiküldetés alatti tartózkodási he

. . . . . .

A kiküldetési költségeket folyósitó

me: Müemlékek Orsz. Bizottsága,/

Megjegyzés: . . . . . .

Budapest, 1949. augusztus 11.

MŰEMLÉKEK ORSZ

Almássy T.

Taj kep. of

XXIV. aukc.

Postatakarék

1924. máj

nekünk is nagy fizetési kötelezettségeink vannak. Amennyiben az összeget már beküldte volna, sziveskedjék jelen levelünket tárgytalannak tekinteni.

Várjuk b. pénzküldeményét és maradunk különben készséggel szolgálatára

teljes tisztelettel:

BÉTA

IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

bef,lap mell.

3317—3318. Gróf Almásy Taszilló.

Sz. Zsadányban 1847 április 7-én.

3317. *Őszi est.*

Alkonyati világítású és folyótól szelt vidéken szemlélhető, a hol balról lombos bükkerdő terül el legelől hét vén fehér bükkfával, a melyeknek levelei rozsdásodni kezdenek és a melyek a starnbergi tó Stöcking-felé eső mocsaras kiágazásának vizében tükröződnek vissza. Az égbolton kóválygó felhőket a nyugvó nap sugarai festették pirosra. Jelzése alól balra: »*T. Almásy 1906*«.

Vászon, méretei 80 : 120 cm. — Lelt. sz. 3317. — Értéke 1000 K. — Gróf Almássy Taszilló ajándéka 1906 október 21-én (1469–906). — Átvétetett 1906 november 6-án (1513–906). — Bejelentetett 1907 január 22-én (93–907).

III

454 (3317).
597 (10)

III : 454

Ajánd
Gr. Almássy
1906

ajánder

Almásy Tassiló gróf

332

1906.

Gróf

3317. Almásy Tassiló [redacted].
Sz. Zsadányban 1847 április 7-én.

3317. Őszi est.

Az alkonyati világitásban ábrázolt és egy folyótól szelt vidéken balról lombos bükkerdő terül el legelől vén fehér bükkfával, a melyeknek levelei rozsdásodni kezdenek és a melyek a vizben visszatükröződnek. Az égbolton kóválygó felhőket a nyugvó nap sugarai pirosra festették. Jelzése alól balra: T. Almásy 1906.

Vászon, méretei 80:120 cm.
A művész ajándéka 1906 október 21-én (1469-906)

Almásy T. aj 1906 Sz. n. 335-906

333

1906.

~~3318. Almásy Tassiló gróf:~~
~~Sz. Zsadányban 1847 április 7-én.~~

3318. Hazafelé.

A ~~[illegible]~~ Revesmegyei sik vidék eloterében ~~[illegible]~~ deszkát szállitó hármas fogatú parasztkocsi vágtat balfelé, a melyet porfelhó vesz körül és két csikó követ. Szembefordultan ülő kocsisa, ki lábait összehuzta, előregörnyedten alszik. Öltözete: pörge nemez kalap, bő ujjú ing, gatya és magas szárú csizma. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »T. Almásy 1904«.

Vászon, méretei 99.6:150.8 cm.
A müvész ajándéka 1906. október 21-én (1469-906)

Almassy T. aj 1906

Sz. n. 336-906

Almásfalu *(Jablonové)*, trencsénmegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik. Kb. 340 lak.

Almásfegyvernek *(Fegernic)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 730 lak.

Almásfüzitő, Szőnyhöz tartozó vasúti állomás Komárom és Esztergom k. e. e. vm. gesztesi j.-ában, u. p. és u. t. Füzitőpuszta. (1930) 463 lak.

Almásgalgó *(Gâlgău)*, szilágymegyei község, Tr. óta Romániához tartozik.

Almásháza, kisközség Zala vm. zalaszentgróti j.-ában, u. p. és u. t. Nagykapornak. (1930) 233 lak.

Almási *Antal*, kúriai bíró, jogi író. *1873. A Pázmány Péter Tudományegyetem rk. tanára. Főbb művei: *Ungarisches Privatrecht*, 1923. *A kötelmi jog kézikönyve*, 1926 és 1929. *A dologi jog kézikönyve*, 1932.

Almási *Sámuel*, dalgyüjtő. *1807. †1875. Református lelkész volt. Ötkötetes dalgyüjteményét töredékesen a mármarosszigeti református liceum könyvtára őrzi.

Almási Gergely *Mihály*, erdélyi unit. püspök, *1654. †1724. 1682 után tanár, majd pap Kolozsvárott. 1692-ben választották püspökké. Több teológiai könyvet írt.

Almáskamarás, nagyközség Csanád, Arad és Torontál k. e. e. vm. eleki j.-ában; selyemtermelés. (1930) 2482 lak.

Almáskeresztur, kisközség Somogy vm. szigetvári j.-ában, u. p. Mozsgó, u. t. Mozsgó Szulimán. (1930) 558 lak.

Almáslibliis *(Cublești)*, kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik.

Almásmálom *(Malin)*, szolnok-dobokamegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 1046 lak.

Almásmező *(Poiana Mărului)*, fogarasmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 2508 lak.

Almásnyires *(Nireș)* kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 1335 lak.

Almáspej, olyan pejló, amelynek farán, esetleg testének többi részén is almaszerű foltok vannak fekete és sötét pejszőrökből.

Almásrákos *(Racas)*, szilágymegyei község. Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 934 lak.

Almásróna *(Ravensca)*, krassó-szörénymegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 388 lak.

Almaș-Seliște, l. *Almásszelistye*, (Románia).

Almássy *István*, kassai kereskedő és bíró, *1573. †1635. Üzlete, szövetáruja, országszerte híres volt. II. Ferdinánd nemesi rangra emelte.

Almássy *Miklós*, zongoraművész. *1860. †1912. Katolikus pap volt. Liszt-növendék.

Almásszelistye *(Almaș Seliște)* hunyadmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 536 lak.

Almásszentmária *(Sântă-Maria)*, kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 798 lak.

Almásszentmihály *(Sânmihaiul-Almașului)*, kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 1634 lak.

Almástamási *(Tămașa)*, kolozsmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 683 lak.

Almașu, l. *Váralmás* (Románia).

Almașul de mijloc, l. *Középalmás* (Románia).

Almașul mare, l. *Nagyalmás* (Románia).

Almașul mic, l. *Kereszténya lmás* (Románia).

Almașul sec, l. *Szárazalmás* (Románia).

Az Almásy-család címere

Almásy (Zsadányi és Törökszentmiklósi), hevesmegyei család, a XVII. század közepén Gyöngyösön nemesi szabadságban élt. A. *János* és *György* testvérek 1677-ben címerbővítést kaptak, *Mihály* 1707-ben II. Rákóczi Ferenctől, majd 1712-ben III. Károlytól kapott címert, testvére *András* Jászberénybe telepedett. *János*, 1692—93-ban Heves vm. alispánja, szerezte a zsadányi és törökszentmiklósi birtokokat, amelyekről írt előnevek csak az ő utódait illetik meg. Ebből az ágból *Ignác* tábornok 1771-ben, *Ignác* alkancellár *Sarkadi* előnévvel 1815-ben és *Pál* 1910-ben gróf lett.

Almásy *Dénes* gróf, *1863. A főrendiház tagja, híres lótenyésztő.

Almásy *György*, magyar utazó, néprajzi és madártani kutató, *1867. †1933. Két felfedező utazást vezetett a Turáni-alföldre és a környező hegyvidékre, különösen a Tien-sanba. *Vándorutam Ázsia szívébe* c. főműve 1903-ban jelent meg. Különösen a kirgiz sátoros pásztorok életét írja le kitünően. Nagyértékű gyüjteményét a M. Nemzeti Múzeumnak ajándékozta. Nagyon fontosak a Dobrudzsán végzett madártani tanulmányai.

Almásy *Imre* gróf, *1868. †1929. Képviselő, majd főispán s az Orsz. Mezőgazdasági Kamara elnöke volt; számos mezőgazdasági vonatkozású cikket írt.

Almásy *László* politikus. *1869. †1936. Jászberényi polgármester, majd 1910-től országgyülési képviselő; a munkapártban vezetőszerepet játszott. 1922-ben az egységespárt ügyvezető elnöke lett, 1929-től 1935-ig a képviselőház elnöke volt.

Almásy *László Ede*, utazó, A. György utazó fia, *1895. Huszártiszt, majd hadi pilóta volt, 1926-ban Eszterházy Antal herceg társaságában autóval utazott végig Egyiptomon a szudáni vadászterületekre, 1930 óta, de különösen 1933-ban felfedező repüléseket végzett a Libiai-sivatagban.

Almásy *Pál*, politikus, *1818, †1883. Az 1848-i országgyülés alelnöke volt. Debrecen-

ben ő elnökölt az országgyűlésnek azon az ülésén, amely kimondta a Habsburg-ház detronizálását. A szabadságharc bukása után külföldre menekült; mikor kegyelmet kapott, hazatért hevesmegyei birtokára. 1864-ben Beniczky Lajossal és Nedeczky Pállal együtt tagja volt az osztrák elnyomás ellen tervezett mozgalomnak, ezért 1865-ben 20 évi várfogságra ítélték, de 1866-ban kegyelmet kapott.

Almásy *Sándor*, főispán, *1874. A kommunizmus bukása után Heves, Nógrád és Hont, 1921-ben Nyugatmagyarország kormánybiztosa lett.

Almásy *Tasziló* gróf, festő, *1847. †1915. Munkácsy iskolatársa Düsseldorfban. Tájképeket festett.

Almaszeg *(Voevozi)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. Juhászat, (1930) 918 lak.

Almaszeghuta *(Huta—Voivozi)*, biharmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik. (1930) 636 lak.

Alma Tadema *Lawrence, Sir*, belga születésű angol festő, *1836, †1912. Ókori tárgyú életképeket festett anyagszerű és régészeti pontossággal. (Tavasz, Medvehare a Colosseumban).

Álmatlanság, az ideggyengeség bizonyos formáira jellemző tünet. Olykor csak az elalvás zavart, máskor a beteg alszik ugyan, de az alvása felületes, könnyen megszakad, nem üdítő. Ilyenkor hiányozhat az alvástudat, a beteg azt állítja, hogy semmit sem aludt. Elmebetegeken a lelki és mozgási nyugtalanság miatt gyakori tünet az igen súlyos Á. Van olyan Á. is, amelynek szervi okai vannak, pl. az alvásközpont (l. *Alvás)* megbetegedése.

Almatök, a *Cucurbita aurantia* (narancsalakú dísztök) egyik fajtája. Alakja az almáéhoz hasonló, felül és alul erősen lapított, héja és húsa kemény. Fehérhéjú, sárga-vöröscsíkozású és sárga, szára felé zölden csíkolt változatai ismertek. A kertészetben rácsok díszítésére használják.

Almatőke gomba *(almagomba, Pholiota squarrosa)*. Sárga, pikkelyes kalapja 6—15 cm széles; lemezei zöldessárgák, majd később megbarnulnak; tönkje sárga, pikkelyes, hossza elérheti a 12 cm-t. Lombos fák törzsén csoportosan terem. A fát károsítja. Nem ehető.

Álmedence, földtani kifejezés, a földkéreg rétegeinek egyik települési formája. A kőzetrétegek átbuktatott redőjét (l. o.) a földfelszín lepusztító erői: szél, víz, elhordják (a lepusztult rész a képen szaggatott vonallal jelölve). A hurokszerű redő megmaradt végében a kőzetrétegek medenceszerűen települnek egymásba. Az így létrejött képződmény az Á., mert a valódi medencétől (l. o.) eltérően jött létre, és a legidősebb réteg (a képen pontozva) legfelül foglal benne helyet.

Álmedence szelvénye.

Almeida *Antonio José d'*, portugál államférfi, *1866. †1929. Vezető szerepet játszott az 1910. évi forradalomban, mely a monarchia bukásához vezetett. 1919—23-ig köztársasági elnök volt.

Almeida-Garrett *João Baptista de Silva Leitão de*, portugál költő, *1799. †1854. Hányatott életet élt, számüzetésben is volt, miniszteri tárcát is töltött be. *Auto de Gil Vicente* c. művét az első modern portugál drámának tekintik (1838).

Almemor (arab: *al-minbar*, a. m. szószék), emelvény a zsinagógában, ahol a Tóra öt könyvéből olvasnak fel és imákat mondanak.

Almendralejo [—ho], spanyol kerületi székhely Badajoz provinciában, Estremadurában. (1930) 17.597 lak.

Alménes *(Minişel)*, aradmegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 662 lak.

Almeria, 1. Spanyol provincia a Földközi tenger partján, Andaluzia DK.-i részében, 8777 km² (1932) 338,240 lak. NyK.-i irányú Sierrák (a Bétikai Kordillérák) mészkőláncai ágazzák be. A hegyláncok között a völgyek fenekét és lejtőit mesterségesen öntözött kertek (huerták) borítják. Vasércbányászat, bor-, déligyümölcs- és halfafűtermelés. **2.** A provincia székhelye. Élénk forgalmú kereskedő- és kikötőváros. (1932) 54,736 lak.

Almeria, spanyolországi csemegeszőlőfajta, Sárga, hosszúkás, nagy bogyói keményhúsúak, a szállítást jól bírják s jól elállanak. Hordókban szállítva télen a mi piacainkra is eljut. *Ohanez* néven is ismeretes.

Almeriit, alaktalan, fehér nátrium-alumíniumhidroszulfát ásvány.

Almesakra-formáció, földtani kifejezés; az algonkium egyik emelete Finnországban, mely homokkövekből és jáspis-görgetegekből áll.

Álmessiások, l. *Messiási mozgalmak*.

Almgren *Oscar*, svéd őslénygész, egyetemi tanár, *1869. Skandinávia őstörténetének kiváló ismerője.

Almikvi *(Solenodon cubanus)*, Kuba szigetén élő, a patkányvakondokok nemzetségébe tartozó, rovarevő emlős.

Almohádok (arab: *al-muahhidún)*, mohamedán szekta, amelyet a berber Abú Mohamed ibn Túmart (†1128) alapított. Ibn Túmart elítélte a Korán szószerinti értelmezését, amelyet hazájában, az Almorávida birodalomban általánosan elfogadtak. Az allegorikus értelmezés híve volt és a szószerinti értelmezés követőit hitetleneknek nyílvánította, akik ellen éppúgy kötelező a vallásháború, mint a keresztények ellen. 1122-ben felvette a *mahdi* (l. o.) címet és megindította a harcot az Almorávidák el-

Uj adók Lex. II. k.

ALMÁSY Dénesné Teleky, Eva

86, 88, 148, 209

Oltványi 1991

/de utóbb meg nem épült,
mint amilyet Ybl a bécs
rajzolt. /Magyar Ország
tartótanácsi lvt. Elnök
épitése, rakt. sz. 44.d

20. Az Ország Tükre 1863. j
Bertalan: A budapesti á
dejének története, Bp.,
21. Vasárnapi Ujság 1865.
22. Der Tiergarten-Cicerone
23. Dr. Lósy-Schmidt Ede: A
-Egylet megalakulásának

Almássy Dénes Teleki
Éva grófnő
festő, Pusztapó (Kolnokvm)
M. Képzőm. Egyesülete
KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc kiáll.
XI. 18, 19, 21
1931/32. téli kiáll. 432

Almássy Dénesné grófnő
festő, Bajza u. 26. Művésznők
1934. téli kiáll. 454, 572

EZÜSTÁRU
GYÁRI - JEGY.

SILBERWAREN
FABRIKS-MARKE

ENGEL S. ZSIGMOND BUDAPEST.

» CE

EZÜST-ÉS FÉM

SILBER-UND METAL

BUDAPEST. VIII. FUTÓ-UTC

Almássy Dénesné gr

Ifj. gr. Almássy Dénesné: Rézkarc.

Rát Str. 114 l.

18 WELLMANN Robert. Kegger. Tajkép Olasz-

szobor. 1500 frt.

III. Terem.

4 GYÖRÖK Leó. Veglia keleti bércei. Olajfest. 175 frt.

5 RINYI Ede. Temnátik. Sötét hegy. Olajfest. 150 frt.

6 BÜTTNER Helén. A «Meet-nél». Olajfestm. Gróf Forgách László tulajdona.

7 ZILZER Antal. Arckép. Olajf. Magántulajdon.

8 BEERNAERT Euphrosine. Nyári reggel. Olajf. 3000 frank.

Almássy Dénesné gr

Rát Str. 114 l.

Ifj. gr. Almássy Dénesné: Rézkarc.

Tanulmány fej, vér Earc.
n. o. 115. l.

432 Edvi ILLÉS Aladár. Előtéri tanulmány. Vízf. 40 frt.

433 Edvi ILLÉS Aladár. Szigligeti részlet. Vízf. 40 frt.

434 Edvi ILLÉS Aladár. Siófoki részlet. Vízfestm. 40 frt.

435 KERN Jenő. Részlet Millstattból. Vízf. 60 frt.

436 BÓTH Menyhért. A kassza mellett. Vízfestm. Magántulajdon.

437 SZLÁNYI Lajos. Tájkép. Vízf. 25 frt.

438 SZLÁNYI Lajos. Erdő-árok. Vízf. 40 frt.

439 NADLER Róbert. Mohos part a Balaton mellett. Vízf. Eladó.

440 JANICSEK Sándor. Mariska. Vízfestm. 50 frt.

Almásy Teleki Éva

Wód

Magyarság. 1939. okt. 26

8 lap.

Almási Tellki Éva

l.

Bíró Erd Kast

100 l.

Bíró József Erdelyi kastélyok.

Bp [1943]

Almási Teleky Éva

vod

Fóthy János:

Őt művész kiállítása.

Pesti Hírlap

1939. marc. 5.

Almásy Teleki Éva

4°, 76 Seiten und 2
In drei Lieferungen, steif k

DER SARKOPH

Ein Meisterwe

4°, 40 Seiten Text un
S

ENTWICKLU
GRIECH

von der vorgriechisc

4°, 64 Seiten und 12 Abbildungen i
In Ga

Almásyné Teleki Éva

grófnő

írói

Varga Nándor Lajos

A rézkarc. Budapest,
1935. 132. l.

Az O. M. Képzőm. Társ kiállításán körvetk. műveivel vett részt:

A művészcsoportok 1931. évi kiállításán mint a M. Képzőművészek Egyesülétének tagja: Parkrészlet, rézk. Öreg parasztfő, rézkarc, Plaszleány rézkarc.

1931/32. téli kiáll.: Öreg anzony, rézkarc.

1934. téli kiáll.: Önarckép, pasztell, – Sachsenfelsi Dietrich Alfréd altengernagy, arch. pasztell.

Almásy Teleki Éva

3930/1936. szhoz. b) **Vasvármegye Alispánjától.**

Müemlékek Országos Bizottságának!

Budapest.

Felkérem f. évi 86 szám alatt kelt átiratára hivatkozva, hogy a Müemlékek Országos Bizottsága megkeresésére a celldömölki apátsági templom romjai megvédése

tárgyában f. évi május hó 14 napján kelt szám alatt kelt megkeresésemet mielőbb teljesitse vagy — esetleg távbeszélő utján — közölje a teljesitésnek akadályait.

Szombathely, 1936. jún. 1.

Dr. Horváth Kálmán sk.,
alispán.

Kereskedelmi és Hirlap-Nyomda R.T.Szombathely 1970

Varga Nándor Lajos:

A vezikare. Bp. 1935.

132. l.

megállapított személyes illeték-
mentesség folytán.)

mlékek Országos Bizottsága

Budapest

CSAK JELEN LEMBE	EGYSÉGÁR		ÖSSZES ÁR		ÖSSZES ÁR	
	AP	f.	AP	f.	AP	f.
lla Pittura						
ire 30					10	20

Uj Idők. 1941. 13. sz. 369.

l. Arcköppel.

A kiadmány hiteléül:

Dau

vm. irodaigazgató.

PASTÁRHÁZGYÁ ISPÁNJA

Réti István: Öt
művész Ernstnél.
Az Est. 1939. márc. 5.

Remedey Zsuzsa:

Műrajongók közöt a francia képkiállításon.

Kis Ujság. 1943. Sept. 30.

SZÁMLA

BÉLYEGMENTES

(11856/1879. P. M. sz. rende ettel megállapított szemelyes illeték-mentesség folytán.)

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos Müo

Budapest, 19.....

IV, Kossuth Lajos-u. 18.

1	Brinckmann: Platz u. Monument
1	Catalogo dell

Rátky Zoltán és Stra-
žimir Oszkár: A ma-
gyar legujabb kor
lexikona. Bp. 1932.] 337.
l. Archeppel.

] 114, 115 l Ké-
pekkel.

1 Catalogo della esposizione de

Pittura Ferrarese del Rines

Sá/E

Pesti Hírlap 1940.
máj. 9. (Teleki Éva
grófnő jugoszláv királyi
követ.)

ento Lira 30.--

10.20

17.10

Pesti Hirlap. 1939.
okt. 4. (Gróf Almásy –
Teleki Éva művészeti
aukciója.)

6. oktober 17.

Pest 1940. máj. 15. (Pál
jegyzőkönyv négyszemközt
a belgrádi magyar ki-
állításon; képpel.)

VASUT.

Nemzeti Ujság

1940 jun. 2. (Megnyilt a magyar festők Zágrábi kiállítása.)

MI NYOMDA

OLTJA

JOS-UTCA 18

LAPÍTÁSI ÉV 1577

: 37.473 ÉS 57.124.

BÉLYEGMENTES

(1868/1879. P. M. sz. rendelet

Pest. 1940. jan. 27.

(A kiállítási publikum lélektanáról beszél Almásy-Teleki Éva grófnő.)

Magyar Nemzet. 1940.
jun. 7. (Nagy sikere van
a Zágrábi magyar kép-
kiállításnak.

21924. — K. M. E. Ny.

Bíró József: Erdélyi
Karcolatok. Bp. [1943].
100. l.

Magyar Nemzet
1940 jun. 2. (Meg-
nyílt Zágrábban a
magyarországi festőmű-
vészek kiállítása.)

21924. — K. M. E. Ny.

Magyar Nemzet. 1939.
szept. 26. (Az Ernst-
Múzeum új igazgatója:
Almásy – Teleky Éva
grófnő.)

1 Catalogo della esposizione de
Ferrarese del Rinescim

33237 sz. számlából
J ó v á i r a n d ó!

~~Ltsz. 8830. M~~

L6/F

Magyarország. 1940.
jun. 1. (Ma délelőtt
megnyílt Zágrábban a
magyar festészeti kiál-
lítás.)

M. EGYETEMI NYOMDA

ÖNYVESBOLTJA

. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

UNGARIAN UNIVERSITY PRESS

Magyarország 1939. szept.
27. [Almásy-Telki
Éva első aukciója.

L d. m.

Kelt Budapesten, 1936. október 26.

Magyarország. 1939.
márc. 5. (dr. d. m.:
Öt művész az Ernst-
ben.)

Képzőművészet

1932. 46. n. 19. l.

Képek.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETE

KÖNYVESBO

BUDAPEST IV, KOSSUTH LA

POSTAFIÓK: 242. TELEFON: 89-5-40. A
POSTATAK.-PÉNZT. CSEKKSZÁMLÁK

Nagyméltóságú

Függetlenség. 1940.
jún. 2. (Zágrábban
megnyílt a magyar
országi festőművészek
kiállítása.)

MI NYOMDA

OLTJA

JOS=UTCA 18

LAPÍTÁSI ÉV 1577

: 37.473 ÉS 57.124.

BÉLYEGMENTES

(11856/1879. P. M. sz. rende ettel megállapitott személyes illeték-

folytán.)

Fóthy János: Öt
művész kiállítása.
Pesti Hirlap, 1939.
márc. 5.

Esti Ujság - 1939. nov. 21.

(J. D.: Gróf Almásy-
Teleki Éva és dr. Kállai
Tamás művészeti auktió-
ja.)

mentesség folyta

lékek Országos Bizottsága

udapest

CSAK JELEN EMBE	EGYSÉGÁR		ÖSSZES ÁR		ÖSSZES ÁR	
	AP	f.	AP	f.	AP	f.
/Mk 6.--/					6.	90

Esti Kurír. 1939. aug. 30. (Teleki Éva grófnő készülő aukciójáról és művészeti kiállításairól)

2

Catalogo della esposizione d
Pitture Ferrarese del Rines

S&/E

Esti Kurir. 1939.
märc. 9. (Ernst kiälli-
tás.)

-883.64

Budapest, 1936. XII. 11.

igazoljuk, hogy Magyar Jer
XII.12.-i P 1o9.8o számlá-
2% nyugtabélyeg illetéket
és igy forg.adó mentes.

lettel kérjük b. aláírásul
isszaküldeni.-

Elek Artur: Ernsték csoportos kiállítása. Ujság. 1939. márc. 7. —

Erdélyi Árpád: Ernst

- kiállításon. Művének.

1939. 30. l.

33384/1 SZÁM

Méltóságos
Nagyságos

Müe

SZÁMLA

MENNYISÉG	AZ ESETLEGES FELSZÓLALÁSOK 14 NAPON BELÜL ÉS SZÁMLA BEKÜLDÉSE MELLETT VÉTETNEK FIGYE
1	Catalogo della esposizione de

Éber – Gombocz: Mű-

vészeti lexikon. I. k. Bp.
1935. 23, l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETE

KÖNYVESBO

BUDAPEST IV, KOSSUTH LA

POSTAFIÓK: 242. TELEFON: 89-5-40. A
POSTATAK.-PÉNZT. CSEKKSZÁMLÁK

Nagyméltóságú

Almásy
Teleki Éva grófnő

cród

Elek Artur:
Az ujabb magyar grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. 211 l.

e m e	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	korona	fill.
Áthozat				

Almásy Teleki Éva

Tétel-szám	Méretek és mennyiség	A munka
		fordító
		2

neme	Egységár		Összesen	
	kor.	fill.	korona	fill.
Áthozat . .				

Almásy Teleki Éva

Tétel-szám	Méretek és mennyiség	A munka n

kezü karitativ munkásságot fejt ki. A Vitézi Rend megalakulásakor elsőnek ajánlott fel 500 hold földet vitézi telkek céljaira. A Felsőháznak, mint örökösjogu főrend tagja.

Almássy Dénesné ifj. grófné, (Teleky Éva grófnő), grafikus, festőnő. Müvészeti tanulmányait Wienben, Eichorn tanárnál kezdte meg 1916. évben. Férjhezmenetele után

Münchenben Heymann tanárnál folytatta tanulmányait. Később Rómában az Angol Akadémián és ugyancsak Rómában Lipinsky mester mellett fejezte be grafikai studiumait. Grafikai portréi rendkivüli komoly tehetségét bizonyitják. 1931 óta szerepel képeivel a Műcsarnok tárlatain. Tagja a Római Grafikusok Egyesületének.

Almássy Imre gróf dr. *(zsadányi és törökszentmiklósi)*, a felsőház tagja. Született Kétegyházán, 1868-ban. Jogi tanulmányait Kolozsváron, Budapesten és Berlinben végezte. Tanulmányutjai során bejárta egész Európát. Ifju kora óta élénken résztvett Szolnok vármegye közéletében. 1892-ben a diósdi kerület országgyülési képviselőjévé választotta a Szabadelvüpárt programmjával. 1906-tól 1909-ig főispánja volt Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyének. Helyet foglalt a főrendiházban is, mint örökösjogu főrend. Kiterjedt irodalmi munkásságot fejtett ki a napi- és szaklapok hasábjain közgazdasági, főként mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozott. Elnöke volt az Országos Mezőgazdasági Kamarának. Ezenkivül 27 egyesületben viselt még elnöki tisztséget. A Lipót-rend lovagkeresztjének, a Vöröskereszt I. o. érdemkeresztjének, stb. tulajdonosa. Az Országos Mezőgazdasági Kamara választotta be a Felsőházba. Meghalt 1929 január 25-én.

Almássy Károly dr., pénzügyi titkár. Született Budapesten, 1888-ban. Atyja, néhai József, ezredes volt. Középiskoláit Budapesten, a II. ker. egyetemi róm. katolikus főgimnáziumban végezte, majd a

budapesti tudományegyetem jogi és államtudományi fakultásának hallgatója volt és itt szerzett államtudományi doktorátust. 1911-ben a kereskedelemügyi minisztériumban kezdte meg müködését. 1914-ben bevonult katonai szolgálatra és az 1. m. kir. honvédtüzérezred, majd az 51. honvéd nehéztüzérezred kötelékében vett részt az orosz és a román fronton lefolyt ütközetekben. Háborus érdemeinek elismeréséül megkapta a Signum Laudist a kardokkal, a Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érmet. 1918-ban mint tüzérhadnagy szerelt le. Ezután a kereskedelemügyi minisztériumban jelentkezett szolgálattételre. 1921. évben pénzügyi szolgálatba lépett át és mint pénzügyi fogalmazó a központi dij- és illetékkiszabási hivatalnál nyert beosztást. 1924-ben segédtitkár, 1929-ben pénzügyi titkár lett. 1930-ban a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság illetékosztályába helyezték. Számos cikke és értekezése jelent meg különböző szaklapokban. 1926-ban kezdeményezésére megalapitott Illetékügyi Közlönynek szerkesztőbizottsági tagja. A Magyar Jogászegylet pénzügyi szakosztályának választmányában helyet foglal.

Almássy László dr., országgyülési képviselő, a képviselőház elnöke. 1869 julius 27-én született Jászberényben. Régi nemesi család sarja. Középiskoláit Jászberényben végezte, a jogot

a budapesti egyetemen hallgatta, majd ügyvédi oklevelet szerzett. Előbb a szolnoki törvényszéken müködött, azután Jászberényben tiszti főügyésszé, 1897-ben pedig polgármesterré választották meg, de ezt a tisztséget nem fogadta el. A háboru alatt a losonci megfigyelő állomás miniszteri biztosa volt s mint ilyent a Ferenc József-rend tiszti keresztjével és a vöröskereszt hadiékitményes tiszti keresztjével tüntették ki. A közélet terén régóta nagy és előkelő szerepet játszik. Fővárosi napilapokban, valamint szakközlönyökben számos politikai, valamint a közigazgatás és a pénzügy kérdéseiről szóló cikket irt. Tisza István legbensőbb politikai barátaihoz tartozott, tagja volt a nemzeti munkapárt intézőbizottságának és Balogh Jenő, Hegedüs Loránt, Herczeg Ferenc, valamint Klebelsberg Kunó gróffal együtt vezette a permanens központi iroda ügyeit. A régi országgyülésen a szentendrei kerületet képviselte 1910—1918-ig. Kerületének polgársága ritka szeretettel és ragaszkodással viseltetik iránta, aminek tanubizonysága az, hogy Tahitótfalu, Visegrád, Pócsmegyer, Kisoroszi és Szigetmonostor községek még 1912-ben diszpolgárukká választották meg, 1926-ban pedig különösen az áradásokkal kapcsolatos segitőmunkásságáért, Szentendre is csatlakozott az előbbi községek elismeréséhez. A Tahi és Tahitótfalu között épitett Dunahidat róla nevezték el „Almásy-hid"-nak. A kilencvenes évek végén elnöke volt a szolnokmegyei szabadelvüpártnak. A Jászság, Kis- és Nagykunság redempcionális végrehajtóbizottságának jegyzője. A Kunság viszonyairól nagyobb tanulmányt irt. Lelkes sportférfiu, aki az 1909-iki szegedi országos vivóverse-

nyen érmet és okiratot nyert. A régi országgyülés a delegációba is beküldötte. A munkapárt megszervezésénél és a választásoknál nagy tevékenységet fejtett ki, az összes vármegyei helyi szervezetekkel folytonosan érintkezésben volt. Igen sok választáson segitette győzelemre a munkapárti jelölteket. A lovagias ügyekben való szereplése általánosan ismert. Majdnem minden nevezetes politikai lovagias kérdésben szerepelt. Egyebek között segéd volt a Beöthy Pál—Polónyi Dezső pisztolypárbajban, Szász Pál—Szmrecsányi György, Hieronymi—Zboray afférban, Beniczky Ödön—Károlyi Imre gróf, Szilágyi Lajos—Károlyi Imre gróf, Windischgrätz Lajos herceg—Szávay, Hadik János gróf—Bárczay Ferenc, Nagy Sándor—Polónyi Dezső, Madarassy báró, Lónyay gróf, Csáky gróf, Urmánczy Nándor, Sztáray gróf stb. lovagias ügyekben, amelyeknél álláspontja lehetőleg a kiegyenlités és az indokolatlan verekedés kikerülése volt. A kommunizmus alatt hat hétig fogva volt, majd állandó ellenőrzés alatt tartották és végül a kivégzendők listájára tették. A régi országgyülésen igen sürün felszólalt a választójog, indemnitás, polgári törvénykönyv, pénzügyi kérdésekben. Jegyzője volt a Háznak. A Tisza István gróf emlékbizottságnak jegyzője s e bizottságot az ő inditványára alapitották meg. Ő mondotta Tisza István felett az első gyászbeszédet Geszten, a román megszállás alatt. Tagja volt a szabadelvüpártnak, majd a nemzeti munkapártnak és a nemzeti középpártnak. A második nemzetgyülésre az egységespárt programmjával választották meg Pomázon. E nemzetgyülésnek 1923 nyaráig egyik alelnöke volt, majd a fajvédőknek az egységespártból történt kiválása után Gömbös helyett ő vette át a párt ügyvezetői teendőit. E minőségben rendkivül nagy tevékenységet fejtett ki a párt megszervezésében. Ő szervezte a bulgár képviselők magyarországi, valamint a magyar képviselők bulgáriai és olaszországi tanulmányutját. Az uj országgyülésbe is a pomázi kerület küldötte be egyhangu választással. Az egységespárt Bethlen István gróf miniszterelnök inditványára egyhangulag választotta meg a párt elnökévé, majd Zsitvay Tibor igazságügyminiszterré történt kinevezése után a képviselőház elnökévé választották 1929 február 7-én.

Almássy Sándor, főispán. Született Jászberényben, 1874-ben. Középiskoláit szülővárosában, jogi tanulmányait Budapesten végezte. 1898-ban választották meg szolgabirónak, 1906-ban lett főszolgabiró. A háboru alatt kinevezték Somogy, Baranya, Vas, Sopron, Moson, Győr, Komárom és Nyitra vármegyék miniszteri biztosává, később ujra elfoglalta a pomázi járás főszolgabirói székét. A kommunista uralom alatt hetekig fogva tartották, mint tuszt. 1919-ben kinevezték Heves, Hont és Nógrád vármegyék ker. kormánybiztosává. 1921-ben Nyugat-Magyarország ker. kormánybiztosa lett, utóbb Bihar vármegye főispánjává, később pedig Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye főispánjává nevezték ki. Szolnok város fejlesztése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett, s ennek elismeréséül magas kitüntetésben is részesült.

Alszeghy Kálmán *(rőtfalvi)*, min. tan. Született Budapesten, 1889-ben. Középiskoláit Budapesten végezte a kegyes tanitórendi főgimnáziumban, majd a budapesti tudományegyetem jogi és államtudományi karán folytatta tanulmányait és 1911-ben jog- és államtudományi doktorrá avatták. Hivatali müködését 1911-ben a vallás és közoktatásügyi minisztériumban kezdte meg, 1913-ban miniszteri segédfogalmazóvá nevezték ki és már 1916-ban kiváló és eredményes hivatali müködése elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. Fokozatosan előrehaladva 1921-ben min. titkár lett és 1928-ban a budapesti tudományegyetem gazdasági hivatalához miniszteri biztosként küldték ki, majd ezen gazdasági hivatalnak 1929-ben utalványozó hatósággá való átszervezésével az egyetemi gazdasági igazgatói teendőivel bizták meg és 1930-ban az egyetemi gazdasági ügyek központi előadójává a VI. fizetési osztályba nevezték ki. 1930-ban miniszteri tanácsosi cimet és az V. fizetési osztály jellegét nyerte el. A. végezte el az egyetemi gazdasági hivatalnak utalványozó hatóságu gazdasági igazgatósággá való átszervezését. Tagja a piarista diákszövetségnek és az Országos Kaszinónak.

Altenburger Gyula dr., egyetemi meghivott előadó. Született 1866 november 29-én Budapesten. Középiskoláit a IV. ker. községi főreáliskolában, főiskolai tanulmányait a kir. József müegyetemen és az egyetem bölcsészeti fakultásán végezte, mely utóbbi helyen matematikai és fizikai doktorátust nyert. Gyakorlati munkásságát Eötvös Loránt mellett kezdte el, kinek tanszékénél az 1887/88. években magánasszisztensként müködött. Azután a biztositási pályára lépett és három évig a Magyar-Francia Biztositó Intézetnél mint matematikus dolgozott. Utána külföldre ment, Lipcse, Magdeburg és Trieszt városokban közel tiz évet töltött. Másfél évig Berlinben volt, amikor 1911-ben, az akkor megalakult Hungária Biztositó Rt. vezérigazgatójául meghivták. Egyik megalapitója és alelnöke a Területvédő Ligának. 1923-ban a budapesti egyetem közgazdasági kara a Biztositás matematikája és egyéb segédtudománya tárgykörre előadónak hivta

Almásy-Teleki Éva

grafikus

Egry művészetének szomszédságában gróf *Almásy-Teleki* Éva grafikája ugy hat, mint a szigoru tárgyiasság. A fiatal művésznőnek ez az első gyüjteményes kiállitása, de a nyilvánosság előtt való megjelenését szinte férfiasan komoly készülés előzte meg. A rézkarc és annak festői előadásu válfaja, a mezzotinto, a kedves müfaja. Technikai tekintetben ezek a lapjai csaknem mestermüvek. Embert jellemezni is kiváló érzékkel tud karcain a művésznő. Csak bizonyos modorosságtól kell őrizkednie: a formák sikra felbontott ábrázolásáról. Erre nagy hajlandóságot mutat. Legsikerültebb lapja Horthy kormányzót ábrázolja. Rézkarcainál is vonzóbb alkotások finom szines rajzai.

Elek Artur:

Ernstek csoportos kiállitása.

Ujság. 1939. márc. 7.

Almásy Teleki Éva.

A két festő gyüjteményét, rendezésileg igen helyesen, messze elkülöníti egymástól *Almásy-Teleki* Éva grófnő grafikája és *Borbereki Kovács* Zoltán szoborgyüjteménye, külön-külön teremben.

Almásy-Teleki Éva emberi karakterérzéke rendkívül éles: amit merev, iskolás rajza ellenére is mélyen ki tud fejezni. Mi az egész teremben, bár több érdekes arckép is található, az elsőséget Prónay Dezső történelmi levegőjü, szépen stilizált rézkarc arcképének adjuk.

Réti Zoltán: Öt művész
Ernstnél. Az Est
1939. márc. 5.

E. SAARINEN : EBÉDLŐ.

Athenaeu

Almássy - Teleki Éva

ERNST KIALLITAS

Almássy-Teleki Éva grófnő grafikai munkái uralkodnak az Ernst-kiállítás termeiben. Férfias erő, női finomság az előadás formabeli tökéletessége, sőt bravúria a művésznőt ezen a téren az első vonalba emelik.

Esti Kurir

1939. marc. 7.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz

16.284/1938. szám.

III.ü.o.

A Müemlékek Országos Bizottsága tek. Elnökségének,

Hivatalból.

Közszolgálati ügyben

Budapest.

Almásy-Teleki Éva

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST-MÚZEUM)

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA

II. MŰVÉSZETI AUKCIÓJA

FŐÚRI ÉS KÜLÖNFÉLE MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ FESTMÉNYEK,
PORCELLÁNOK, BÚTOROK, EZÜSTÖK ÉS SZŐNYEGEK.

BÉLYEGGYÜJTEMÉNY

DR. KÁLLAY TAMÁS MŰVÉSZETI AUKCIÓJA

FŐÚRI ÉS KÜLÖNFÉLE MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ FESTMÉNYEK,
PORCELLÁNOK, BÚTOROK, EZÜSTÖK ÉS SZŐNYEGEK.

KIÁLLITÁS: 1939. ÉVI NOVEMBER HÓ 19—26-IG.
AUKCIÓ: 1939. ÉVI NOVEMBER HÓ 27-TŐL NAPONTA DÉLUTÁN 4 ÓRÁTÓL.

E MEGHIVÓ A KIÁLLITÁSRA BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL.

1939. 26257. LEGRÁDY TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA MŰVÉSZETI INTÉZETE

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST-MÚZEUM)

MAGYARORSZÁG 2 FILLÉR

NAGYMÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

Műemlékek Országos Bizottsága

URNAK
URNŐNEK

BUDAPEST

IV. Rákos u 10

NYOMTATVÁNY

SZINHÁZ ÉS FILM

Hajmássy Ilona a Metropolitan-operában

Hajmássy Ilona

Minden operaénekesnőnek leghőbb vágya, hogy a *Metropolitan* operának, a világ első operájának a színpadán vendégszerepelhessen. Ez a megtisztelő meghívás érte most *Hajmássy* Ilonát, a kitűnő magyar operaénekesnőt, aki legújabb filmjének, a *Balalajká*-nak a főszerepében jutott el a sztárok első vonalába és ezt a sikert honorálta a *Metropolitan* operaház a meghívással. *Hajmássy* Ilona most tárgyal a *Metróval*, hogy jövő évi munkáját úgy osszák be, hogy eleget tehessen a meghívásnak. *Hajmássy* Ilona *Toscá-t* fogja énekelni a newyorki operaszínpadon. A Metropolitan operaháznak már sok tagját hívták el Hollywoodba, de *Hajmássy* Ilona az első hollywoodi sztár, akit a filmtől hívnak meg a Metropolitanbe.

Az Operaház ma este a Denevért játssza a Don Carlos helyett

Halmos János betegsége miatt az Operaház ma estére hirdetett Don Carlos előadása elmarad és a nemrégiben felújított Denevér-t mutatják be helyette.

Holnap mutatja be a Radius a NAPOLEON HÁZASSÁGA *című filmet*

Megírtuk, hogy »*Napoleon házassága*« címmel angol film készült, amelynek címszerepét *Pierre Blanchar*, a nagy francia színész alakítja. A film *Napoleon* boldogtalan házasságát és szerelmét mutatja be *Josephine*-nel, akinek szerepét *Ruth Chesterton* játssza. A filmet holnap mutatja be a *Radius* filmszínház.

Nyári menetrend a Kamara Varietében

A Kamara Varieté mától kezdve csak este kilenc órakor tart előadást az eddigi ½6, ½9 órás kezdettel szemben. Megváltozott az ünnepi előadásainak kezdete is: szombaton, vasárnap és ünnepnap kétszer játszik a kis színház, délután határi kezdettel és este kilencórai kezdettel.

»*Hej színművész*« címmel különben új műsort mutat be a hét végén a színház. A műsorban az elmúlt szezon legjobban sikerült jeleneteit, tréfáit és artistaszámait mutatják be a közönségnek. A műsornak két külföldi attrakciója is lesz, Gerard *Laboch*, a lengyel tenorista és *Mefisztó*, a világ egyik legnevesebb bűvésze.

Június elején megnyílik az Újpesti Színház

Az *Ujpesti Színház* építkezése hatalmas tempóban folyik. *Cselle* Lajos, a *Színész Kamara* főtitkára a megnyitásra vonatkozólag ezeket mondotta:

— Csak napok kérdése és készen áll a magyar színikultúrának egy újabb temploma. Minden reményünk megvan arra, hogy az *Ujpesti Színház* június elején megnyitja kapuit. A színház első darabját *Tolnai* Andor igazgató társulata fogja bemutatni.

Ma este új műsort mutat be a Komédia Szrájkoló gólyák címmel. A zenés bohózatrevűnek tizenkét képe a kis színház legmulatságosabb műsorszámait gyűjti egybe.

Meghalt Király-König Péter, a szegedi zeneélet „Ankerschmidt"-je

Szeged, május 15
(A Pest tudósítójától)

Mialatt az ország ritka zenei ünnepségre készült, hogy szinte valamennyi jelentős magyar templomban egy-egy művének, miséjének előadásával köszöntsék a 70 éves *Király König* Pétert, rövid betegség után elhúnyt a szegedi zenei élet egyik megteremtője, a városi zenede volt igazgatója, aki maradandó alkotásokkal írta be nevét a magyar zenetörténetbe, különösen pedig a klasszikus hagyományokon épült, magyar szellemmel teljes egyházi zenébe.

Az ő alakjában teljesedett be az »*Ankerschmidt*« legenda. A stájerországi Rosseggben született, kispap volt Admontban, minden nevelése és hagyománya az osztrák földhöz kötötte, mégis *majd negyven év alatt, amit Szegeden töltött, a legizzóbb és legtisztább magyarrá alakult*, nemcsak gondolkozásában, de műveiben is a szegedi föld tiszta szellemét hordozta. Magyar kiejtésében mindvégig megőrizte a tréfás hangsúlyú stájer hanghordozást, de nemcsak a legtörtetlenebb magyar stílust írta, hanem *Juhász* Gyula verseire — aki legjobban szeretett sógora volt — írta legnagyobb sikerű szerzeményeit.

Tagja és egyik vezetője volt annak a szegedi szellemi generációnak, amely *Gárdonyi* Gézával és *Mikszáth*-tal kezdődött és *Tömörkény* Istvánban, *Homok*-ban, *Móra* Ferencben, *Juhász* Gyulában, *Nyilassy* Sándorban teljesedett ki. Tréfás kiejtéséről ezer tréfát faragtak, de ugyanakkor műveiből a magyar muzsikát tanították...

Számos misét, rekviemet, három szimfóniát, számos kamaraművet, kantátét, motettát, szonátát, hegedűversenyt, kórusműveket írt, legutolsó műve a *Szent István oratórium* volt, amellyel kultuszminiszteri díjat nyert és amelyben — mint mondotta — Gizella szólamában a *saját sorsát* írta meg, Gizella is idegenből érkezett, mint ő és izzóan magyarrá lett... Nagy művének bemutatását már nem érhette meg, *alig gyógyult fel orbáncából, szombaton agyszélhűdés lépett fel, amelyhez később tüdőgyulladás járult*, amely rövid, csöndes szenvedés után legyőzte örökké munkás szervezetét. Halála akkor következett be, amikor két héttel később az egész magyar és különösen az egyházzenei világ köszönteni akarta 70 éves születésnapján azzal, hogy *valamennyi jelentősebb templom bemutatta volna egy-egy egyházi szerzeményét*. Csütörtökön az egész magyar zenei világ részvéte mellett kísérik utolsó útjára a városi zenede elől, ahol majd negyven évig dolgozott a magyar zenekultúráért. A város díszsírhelyet ajánlott fel számára és nagy kultúrmunkását a saját halottjának tekinti.

A Nemzeti Színház Kamara Színháza hétfőn mutatja be Shakespeare Minden jó, ha a vége jó című színjátékát.

MÉGIS SZÉP A VILÁG

JAMES STEWARD ÉS CLAUDETTE COLBERT

Hollywood pompás tehetségű és aranyos kedélyű nagyszerű művésznője, Claudette Colbert eddigi filmjeiben is magas színészi nívót, kultúrát, ösztönös tehetséget árult el: éppen ezért fokozott figyelemmel vártuk a legújabb Metro-filmet, amelyben egy minden kalandot, izgalmat és veszélyt elvállaló költőnőt játszik Claudette és közben kifigurázza az amerikai írónőket. Ez a kép az izgalmas drámának és a fordulatos szellemes vígjátéknak pompás keveréke. A művésznő egy bűnügy tettesét üldözi, kergeti egy héten keresztül, amíg végre kideríti, hogy a »tettes« James Steward ártatlan.

A Mégis szép a világ című film olyan feledhetetlen másfél órát szerez mindenkinek, hogy irigyeljük azokat, akik még nem látták ezt a képet. Claudette Colbert olyan kedvesen szemtelen és olyan inzultálóan okos, hogy a premieren az urak izegtek-mozogtak mellettünk. A hölgyek pedig magukon kívül lelkesedtek, mint amikor egy üveg új Chanel-parfőmöt szagolnak. Claudette Colbert ismét ellenállhatatlan, annyi vicc, mulatságos vonal van az arca rajzában, hogy nem is kellene azokat a kedves kis fintorokat művelnie, amelyek annyi színt és izt adnak játékának. Vannak pillanatai, amikor valósággal elsodorja a nézőt természetes és ösztönös humorával.

James Steward játssza a »tettest« kitünően és rokonszenves amerikanizmussal. Kedves ez a nagyszájú fiú és megható, ahogyan a »bolondos« Claudettet szereti.

Donald kacsa, Pluto kutya, Miki egér és a többiek...

A jó Isten jókedvében teremtette *Walt Disney* mestert, aki olyan csodával ajándékozta meg a forrongó világot, mint a rajzos trükkfilm. Bámulatos dolog, hogy ezek a színes remekművek világrészek egész társadalmi rétegeit bírták olyan forró lelkesedésre, aminőt színészek által játszott élőfilm még nem tudott elérni. *Donald* kacsa, *Miki* egér, *Pluto* kutya és a többi vicces, kedves kis rajzalak lelkiügye lett az emberiség ama részének, amely moziba jár.

A hollywoodi és amerikai nagy filmujságok minden héten cikkeznek *Walt Disney* filmjeinek nagy sikeréről, titkairól s végeredményben arra a megállapításra jutottak: *a trükkfilm sikerének titka az, hogy a napjainkban gyakran oly kérges emberi szív eredendő jóságát galvanizálja életre.*

Ma *Donald* kacsa, *Pluto* kutya, *Miki* egér és társai legújabb rajzkalandokban mutatkoznak be a budapesti moziközönségnek a *City*, az *Omnia* és a *Casino* filmszínházban. Az új sorozatban a következő filmeket vetítik: »*Jaj, a cethalász*«, »*Egy róka sok móka*«, »*Lepke és a láng*«, »*Baj van Hawayban*«, »*Kacagó vikend*« és »*Fő a hidegvér*«.

A rajzfilmeken kívül »*Norvégia fjordjai*« című ismeretterjesztő film, a »*Tánc szanatórium*« című revűfilm és a »*Te szimfóniája*« című magyar kultúrfilm egészíti ki az *Omnia*, *City* és a *Casino* műsorát

Az Antwerpen—Louvain második belga védelmi vonalon folyik a harc

Fegyverbe szólítottak minden 16—35 éves belgát

Brüsszel, május 15 (Havas-ügynökség)

A nemzetvédelmi minisztérium közleményt adott ki. A közlemény felszólítja valamennyi 16—35 éves férfit, hogy azonnal siessen zászlók alá. Illetékes körök szerint a namuri és antverpeni erődművek sértetlenek, s Liège erődjei is tartják még magukat. A csapatok az Antwerpentől Louvainig húzódó második belga védelmi vonalban harcolnak.

Kedden Brüsszelben a második légi riadó délelőtt fél 11-kor volt, a harmadik pedig délután 1 óra 55 perckor.

A menekülők szünet nélkül érkeznek Brüsszelbe. Azt hiszik, hogy az Egyesült Államok nagykövetségének nincs szándékában elköltözni Brüsszelből. *(MTI)*

Német harcikocsi támadás Gembloux környékén

Páris, május 15 (Havas-ügynökség)

Hivatalosan jelentik május 15-én délelőtt: Kedden este Közép-Belgiumban *Gembloux* környékén ellenséges harcikocsi támadás volt. Ellentámadásba mentünk át és az ellenséget *visszavetettük.*

A Maasnál, Namurtől a Chiers torkolatáig fokozódtak az ellenség erőfeszítései. *Az ütközet még tart.*

Légihaderőnk és az angol légihaderő teljes együttműködésben *nagy erőllyel közbelépett.* Az arcvonal többi részéről semmi fontosabb jelentenivaló nincsen.

Brüsszel lakói kezdenek elköltözni

Páris, május 15 (Stefani-ügynökség)

Brüsszel polgári lakossága kezd kivonulni a városból. Az első belga menekültek ma Franciaországba érkeztek. *(MTI)*

Német légitámadástól tart Anglia

Kopenhága, május 15 (NST)

A német csapatok hollandiai előnyomulása, valamint Hollandia elvágása a belga és angol csapatoktól, londoni jelentések szerint, azt az aggodalmat váltotta ki Angliában, hogy *a német légi haderő tömeg-támadásokat intéz az angol repülőterek ellen.* Kedden este londoni körökben kijelentették, hogy

a háború olyan fázisba lépett, amelyet német légitámadások fognak jellemezni az angol repülőterek, kikötők, vasúti csomópontok és más fontos középületek ellen.

Ezért a polgári védőszövetségek riadókészültségbe helyezése mellett utasították a rendőrséget is, hogy az állítólag fenyegetett pontokon fegyver- és lőszerraktárakat létesítsen és a rendőrlegénységet is tartsa készenlétben, hogy szükség esetén *harcba vethessék.*

Teljhatalmú német tárgyaló megbizottat kért Hága

A hágai német légügyi attasé három üzenete a hilversumi rádióban

London, május 15 (Reuter)

A szerdára virradó éjszaka a hilversumi holland rádióállomás hullámhosszán három üzenetet közvetítettek, amelyek — mint a bemondó előrebocsátotta — *Weniger* tábornoktól, hágai német légügyi attasétól származnak. A bemondó felkérte a hallgatókat, hogy az üzeneteket továbbítsák a német hatóságokhoz.

Az első üzenet *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszternek szólt. Közölte, hogy a holland hatóságok kedden este 7 órakor értesítették Weniger tábornokot, hogy a holland hadsereg — kivéve a zeelandi csapatokat — megadta magát. Winkelmann tábornok arra kérte az attasét, kérje meg a német főparancsnokságot, hogy

küldjön ki teljhatalmi megbizottat Hágába.

A megbizottnak az lenne a feladata, hogy *tárgyalásokba bocsátkozzék a rend és közbiztonság fentartásáról.*

A második üzenet megerősítette, hogy fegyverletételre vonatkozó általános parancs *nem terjed ki a zeelandi osztagokra.* Zeelanddal ugyanis az összeköttetés megszakadt és a parancsot nem tudták továbbítani.

Néhány pere mulva egy harmadik üzenet hangzott el a rádióban. Ez a német légierők főparancsnokságának szólt és közölte a holland főparancsnoknak azt az értesítését, hogy a fegyverletétel ellenére, ami kedden este 7 órakor következett be, *német repülők este 8 óra 30 perckor bombákat vetettek Helder tengeri támaszpontra.* *(MTI)*

PÁL JUGOSZLÁV RÉGENSHERCEG (középen) A BELGRÁDI MAGYAR KIÁLLÍTÁSON. Mellette balról báró Bakách-Bessenyey György magyar követ, jobbról Almássy-Teleki Éva grófnő

Német rádió-felhívások Belgiumhoz, adja meg magát

Berlin, május 15 (NST)

Szerdán reggel 7 óra 30 perc óta a német rádióállomások rendes hírszolgálatuk után állandóan felhívást intéznek Belgiumhoz, francia és flamand nyelven, hogy adja meg magát és kövesse Hollandia példáját. A felhívásban a német rádió emlékezetébe idézi a belga népnek a hadműveletek kitörésekor közzétett német memorandum megállapítását, hogy Németország Belgium területi sérthetetlenségét tiszteletben tartja.

Angol jelentés az ellenség áttörési erőfeszítéseiről

London, május 15 (Reuter)

Kedden éjszaka a brit főhadiszállás a következő hivatalos jelentést tette közzé:

A brit expediciós erő mozdulatai *tervszerűen* folynak. Az érintkezést az ellenséggel az egész nap folyamán *fenntartottuk.*

A Reuter-iroda közlése szerint Londonban kedden éjszaka úgy ítélték meg a helyzetet, hogy a keddi nap folyamán Flandriában a hadműveletek a *várakozásnak megfelelően* alakultak.

A most folyó hadműveletekből kiderül, hogy

az ellenség óriási erőfeszítést tesz, hogy keresztültörjön a szövetségesek állásain és gyors döntést erőszakoljon ki.

A csata javában tombol és mostani szakában még lehetetlen közelebbi részleteket adni a helyzetről.

A jelentés hozzáteszi, hogy a szövetséges csapatok szelleme jó és mindenki átérzi a mostani harcok döntő fontosságát. *(MTI)*

Amszterdam polgármestere a város előtt várja a németeket

London, május 15 (Reuter)

A hilversumi holland rádióállomás szerdán hajnalban »rendkívül sürgős üzenetet« továbbított, amelyet az amszterdami német főkonzul küldött a német birodalmi külügyminiszternek.

— Az amszterdami helyőrség parancsnoka és az amszterdami polgármester — mondja az üzenet — közölte velem, hogy a *német csapatok nem találkoznak semmiféle nehézséggel, ha Amszterdamban bevonulnak.* Minden előkészület megtörtént, hogy a bevonulást semmi se akadályozza. A polgárság meg fogja őrizni nyugalmát.

Az üzenet tudatja továbbá, hogy mihelyt a városba eljut az értesülés, hogy a német csapatok közelednek a városhoz, *a helyőrség képviselői, a parancsnok és a polgármester, továbbá a német főkonzul vagy megbizottja* találkozni fognak a város külső körletében a német erőkkel. Gépkocsin mennek a kijelölt pontra; a gépkocsira *fehér és német zászlót* tűznek ki. *(MTI)*

Almássyné Teleki Éva

Pesti Hirlap 1940 máj. 9.

— **Teleki Éva grófnő jugoszláv kitüntetése.** Belgrádból jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg a csütörtökön záruló magyar képkiállitással kapcsolatban szerdán ebéden látta vendégül gróf Almássyné Teleki Éva grófnőt, a kiállitás rendezőjét és báró Bakách-Bessenyey György belgrádi magyar követet és feleségét. Pál kormányzóherceg ez alkalommal a Szent Száva-rend III. osztályát adományozta gróf Almássyné Eeleki Éva grófnőnek.

Almásy-Teleki Éva

V

Almásy-Teleki Éva grófnő először jelentkezik nagyobb anyaggal. Portrékarcokat és mezzotinto-kat állított ki. Részletezően és kissé keményen kezeli a rajzot, fegyelmezett, hűvös tárgyilagossággal örökíti meg főúri modelleit.

(dr. d. m.) Ét művész
az Ernst-ben. Magyarország
1939. máj. 5.

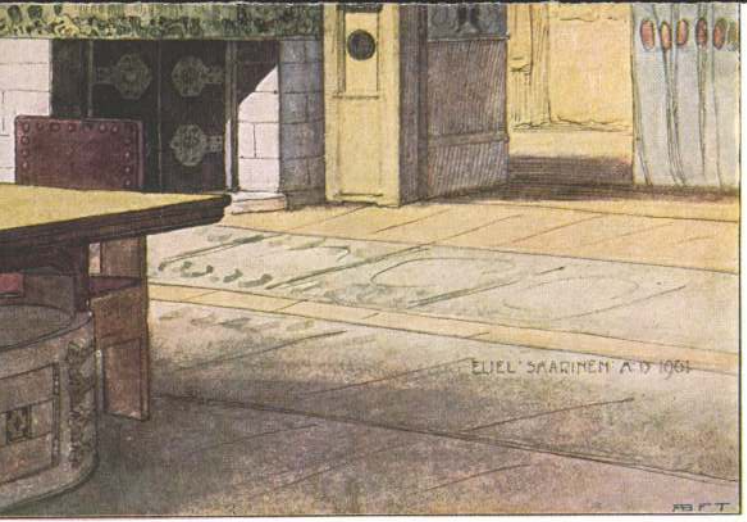

SALLE À MANGER.

r.-t. nyomása.

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: KIS UJSÁG, BPEST
1943 SZEP. 30
Megjelent:

Almásy - Teleki Éva ?

312.

Műrajongók között a francia képkiállitáson

Jelenkori francia festők műveinek kiállítását mutatja be az *Almásy—Teleki-féle művészeti intézet.* A francia állam három évvel ezelőtt valósította meg azon tervét, hogy *Európaszerte ismertesse fiatal festőművészeinek legjobb képeit.* A képek azóta bejárták *Európát* és a körutazás *utolsó állomása Budapest* lett. A mai viszonyok közt felmerülő szállítási nehézségek miatt ugyanis eladásra kínálják a kiállított művek javarészét. *A 113 darab közül csak tizenkettő nem eladó.*

Érdekes az a *lelkesedés,* mellyel a közönség a kiállítást fogadta. Ez annál meglepőbb, mivel *olyan művészekről van itt szó, kiknek neve a magyar közönség számára nagyobbára ismeretlen.*

Felkerestük gróf *Almásy-Teleki* Évát, aki kérdéseinkre a következőképen nyilatkozott:

— A nagy érdeklődés oka egyrészt az a meleg rokonszenv, melyet már évek óta megfigyelünk a francia művészet minden terméke irányában. Másik oka a *művek sokoldalúságában* kereshető. Hiszen a legmerészebb *kubizmustól* a legérzelmesebb *impresszionizmusig* az utolsó évtizedek *majdnem minden művészeti iránya* képviseltetik ma itt. *A kereslet nagy,* amit azzal magyarázunk, hogy az *árak* a mai viszonyokhoz képest *hihetetlen alacsonyak, 300 és 3000 pengő között mozognak.* A megnyitás napjának délelőttjén például *huszonegy kép kelt el.* Ma már jóval *több mint a fele* talált vevőre.

Feltűnő, hogy a konkrét érdeklődők nagy része *nem a műkereskedők,* hanem *magánszemélyek* soraiból került ki. Csak egyetlen vevő jelentkezett, akiről valószínű, hogy üzleti elgondolások vezették. Az illető ugyanis *ajánlatot tett az egész kiállítás anyagának* megvételére. A többi vevőt a művészet iránti szeretet vezette és a vágy, hogy otthonát újabb műtárggyal díszítse fel.

Végigjártuk a termeket és őszinte örömmel állapítottuk meg, hogy *a látogatóközönség soraiból szinte teljesen hiányzik a művészsznobok-nak az a fajtája,* akik csak *azért nézik végig a képeket,* hogy azután *elmondhassák: „ott voltam!"* Jó volt látni, hogy még nem veszett ki minden érdeklődés a komoly művészetek iránt. Egyes képek előtt csoportokban álltak a látogatók, megvitatva annak művészeti értékét, máshol meg egy-egy néma szemlélő gyönyörködött hosszasan valamelyik műben. Láttunk *társaságbeli hölgyeket,* de láttunk egyszerűen öltözött *diákleányokat* és *iparoskülsejű férfiakat* áhitatos tanulmányozásba elmerülve.

Örvendetes, hogy nemcsak *a gazdagok* járnak ma, esetleg *hiúságból* és *unalomból* képtárakba, hanem *a szegénysorsúak közül is akadnak műrajongók,* akik szabad órájukat felhasználják arra, hogy *tudásukat és műveltségüket gyarapítsák.* A háború *ötödik* esztendejében ez minden esetre jó fényt vet a pesti társadalomra.

Remetey Zsuzsa

595.

színű, hogy *a 25.500 h*
vül született gyermekből a nagyobb rész vadházasságból származott. Törvényes házasságból *270.000 újszülött született* 1941-ben, a legutolsó népszámlálás évében.

Ha azokat a feleségeket számítjuk, akik még nem haladtak túl 45-ik életévükön, *a hitveseknek körülbelül fele van olyan korban, amelyben a gyermekáldás még nem*

nyokra *két fiú is jutott volna,* hi
szen az a férfinemzedék, amelyik a
háborús leánynemzedékhez illik
korban, még békében született s
akkor a születések száma sokkal
magasabb volt. Azt lehetett volna
tehát gondolni, hogy amikor a
négy háborús leányévjárat eladóvá
lesz, *a nagy férfitöbblet alapján*
mind házasságra is léphet. Ezzel
szemben az 1941. évi népszámlálás
azt mutatja, hogy ezek a nemzedé-

A Dona
a balkáni

A *Belgrádban* megjelenő *Donauzeitung* hírszolgálatának nagyrészét a *balkáni helyzet* ismertetésére fordítja. A lap mai száma több érdekes képet közöl. *A zárai kikötőbő*
német lövegek tüz alá vették a vá
ros előtt fekvő egy szigetet, amelye
partizánok és Badoglio-csapatok
tartottak megszállva. A másik kép
Spalatót mutatja be, amelyet
német csapatok rohammal bevet
tek. A harmadik kép *„Egy oko*
ember" címmel ezt írja: *„Tilea,*
román emigráció vezére" hátat fo
dított a politikának és *étterm*
nyitott. Még mindig jobb a szöve
ségeseket *vendégként fogadni, mi*
náluk vendégségben lenni — sz
az aláírás.

A lap más helyen közli, hogy
román nemzetvédelmi miniszt
rium *nagyobbszámú román kat*
nai akadémiai tanulót küld a N
met Birodalomba kiképzésük
egészítésére. Kiképzésük és *Rom*

ELŐSZÓ

Tiszta lelkiismerettel bocsátom Művészeti Intézetem első aukciójának válogatott képanyagát a magyar gyüjtőtársadalom tapasztalt és járatos izlése elé. E számban kicsiny, de minőségben magasrendü gyüjtemény a XIX. század magyar festőművészetének árveréseken és kereskedelemben, ma már alig előforduló kisebb-nagyobb remekműveit szemlélteti. A gyüjtemény törzsét az *idősebb Markó Károly* tizegynéhány mesterműve alkotja, melyeket gyüjtőjük finom szeretettel, a minőség kiválasztásának csodálatos biztonságával és anyagi áldozatot nem kimélve gyüjtött csokorba. *Barabás Miklós* kulturhistóriai értékü arcképe (4. sz.), *Böhm Pál* ritka csendélete (15. sz.), *Donáth János* hangulatos leányfeje (20. sz.), *Kardos Gyula* Csipkeverője (33. sz.), *Karlovszky Bertalan briliánsan festett* „Hidalgója" (34. sz.), *Kéméndy Jenő* bájos zsánerciklusa, *Lotz Károly* műveinek gazdag választéka, *Mányoky Ádám* rendkivül érdekes arcképe (75. sz.), *Telepy Károly* Diósgyőri várromja (123. sz.) s legvégül *Zichy Mihály* nagyszerü öt vizfestménye egy-egy állomása e nagyérdekü gyüjteménynek.

Ma, midőn fokozott éberséggel őrködünk nemzeti kulturánk klasszikus javai felett, lelkesitő feladat számomra, hogy első aukcióm anyagaként éppen a magyar művészet *klasszikus* mestereit mutathatom be, remélve, hogy szemléletük ösztönzést nyujthat uj gyüjtemények keletkezésére.

Gróf A. Teleki Éva.

Almásy Teleki I. 1939

Első aukciójának előszava

Almásy Teleki Éva gr

Almássy Dénesné grófné Teleki

Éva

Nemzeti Ujság 1932.I.17.

— **Két Teleki grófnő szerepelt a Mücsarnok téli tárlatán.** A *Nemzeti Magazin* mai, vasárnapi számában közöljük a két testvér, *Almássy Dénesné* grófné, *Teleki* Éva és *Zichy* Ernőné grófné, *Teleki* Mária legujabb müvészi alkotásait, amelyekkel nagy elismeréssel fogadtak ugy a Mücsarnok téli tárlatának látogatói, mint a müvészi körök. *Almássy* Dénesné grófné *öreg asszonyt* ábrázoló remek rézkarcai, *Zichy* Ernőné grófné pedig egy *tanulmányfejjel és egy gyermekét altató anya* szobrával szerepelt a tárlaton. A két nagytehetségü Teleki-nővér először szerepelt a hazai nyilvánosság előtt. Mindketten külföldi mesterek tanitványai, *Teleki* Éva grófnő Bécsben *Eichorn*, Münchenben *Heymann*, Rómában *Lipinsky* tanárok növendéke volt, mig nővére, *Teleki* Mária grófnő Bécsben *Kaufinger* és a világhirü siketnéma Gustinus *Ambrosi* mesterektől tanult, jelenleg pedig a *Képzőmüvészeti Főiskolán Kisfaludy-Strobl* Zsigmond tanitványa. A két főuri müvész-nővér első nyilvános megjelenésének sikere alapos reményre ad okot, hogy müveikkel a magyar müvészetnek külföldön is sok dicsőséget szereznek. Z.

	Bevétel		Kiadás	
	Pengő		Pengő	
n				
	Le a bevételt... ...			
	Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

ály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

192..... cheque száma.....

A főpénztár:

MAGYARORSZÁG

Az 50.000 pengős érettségi bizonyítvány

Különös »választási küzdelem« folyik tegnap óta a nyilvánosság előtt. Drózdy Győző, a volt nagykanizsai kisgazdajelölt, aki alaki hiba miatt nem is indulhatott a választáson, tegnap nyilt levélben szólította fel képviselővé választott MÉP-párti ellenfelét, Ilovszky Jánost, a Baross Szövetség elnökét, hogy mutassa be azt a kereskedelmi érettségi bizonyítványt, amelyre a választási tájékoztató nyilatkozatban hivatkozott. Ilovszky a felszólításra újszerű és váratlan választ adott. Ugy nyilatkozott, hogy hajlandó az érettségi bizonyítványt bemutatni, de Drózdy tegyen le 50.000 pengőt a kerület szegényei, iskolái és egyházai számára. Kissé magas ár egy bizonyítvány egyszerű bemutatásáért. A jótékony célra való tekintettel azonban erkölcsi szempontból nem lehet kifogást emelni az ügylet ellen, bár az embernek önkéntelenül is arra kell gondolnia, hogy a mai világban nem éppen könnyű dolog 50.000 pengőt hirtelen előteremteni... De most következett a második, még váratlanabb fordulat. Drózdy táviratban közölte Ilovszkyval, hogy ajánlatát elfogadja. Közjegyzőnél leteszi az 50.000 pengőt; közölje, melyik közjegyző előtt, mikor jelenjék meg. Ilyen drága érettségi bizonyítvány talán még sohasem volt a világon... Mindenesetre reméljük, hogy a Baross Szövetség elnöke, a megválasztott MÉP-képviselő felmutatja a bizonyítványt, már csak azért is, hogy szegény választókerülete el ne essék a nagyvonalú bőkezűséggel megszabott 50.000 pengőtől...

Két év

Két év óta sok minden történt ebben az országban. Történtek nagy és felemelő dolgok, mint a magyarlakta Felvidék és a Ruténföld visszacsatolása; történtek kevésbé nagyok és felemelők is. A felszinen zajlott az élet, pártok versenyeztek, szeleket fogdostak ki a vitorlákból, a licitálás az árverési termekből és a brids-szalonokból bevonult a politikába — és csak most tudjuk meg, hogy irtózatos szakadék felett táncoltunk. A magyar közvéleményben, ha egyáltalán van ilyen, jeges megdöbbenést kell kiváltaniok azoknak az adatoknak, amelyeket dr. Némethy Béla ismertetett tegnap a fasori református férfiak Kálvin-szövetségében. Két év alatt 514-ről 1212-re nőtt Magyarországon az egykés városok és községek száma, ma már 3,835.363 ember, vagyis az ország lakosságának 44.1%-a sorvad az egyke halálos betegségében. Sokszorosan megdöbbentő, hogy óriási arányban terjed az egyke a parasztság körében, mely eddig a meddő városokat is megtöltötte életerejével. Mi történt e két év alatt e mindennél nagyobb, tragikusabb nemzeti csapás ellen? A gyakorlatban semmi; csupán egy megrendítő dráma, Kodolányi János »Földindulás«-a ébresztgeti a főváros és a vidék lelkiismeretét. A felszinen jelszavak puffognak, hangos zsidózástól harsog hegy és völgy, vezéri ambiciók kergetik egymást, mindennap ezerszer emlegetik a nagybetűs Magyar Életet — és senki nem vonult a választásba azzal a »jelszóval«, hogy megállítja az egyke-járványt, amely már a magyar életnek csaknem felét megtámadta.

Csurgó

Csurgó neve a művelt magyarok gondolatában Csokonai nevével asszociálódik; arról híres ez a város, hogy gimnáziumában az édesszavú nagy költő tanított. Most olyan hír érkezik Csurgóról, mely méltó régi híréhez: ez a kis város a magyar szellemi élet négy történelmi alakjának, Berzsenyi Dánielnek, Baksay Sándornak, Tisza Istvánnak és Kozma Andornak állított egyszerre emlékművet. A szellem szép fényűzése ez; az egyetlen, amelynek ma létjogosultsága és értelme van Magyarországon.

Sikkasztás és kártya

Nemrég egy nagy valutasíbolási üggyel kapcsolatban merültek fel az alvilágból a nyilvánosság világosságába a kártyaklubok; most kiderült, hogy két szerencsétlen színész sikkasztási ügyében is szerepet játszottak. A kártyaklub magábanvéve is bűntanya, mert a véletlen szeszélyére bízza a nehéz emberi munka verejtékes eredményét, a pénzt; de ezenkívül egészen világos, hogy másféle, még nagyobb bűnöket ébreszt, segít, táplál. A rendőrség már több erélyes akciót indított a kártyaklubok ellen, az eredmény mindig szomorúan nagy volt; de úgy látszik, hogy a gyökerekig hatoló, teljes és radikális operációra van szükség, mert ez a társadalmi rákbetegség a rejtvemaradt sejtekből teljes erővel sarjad újra meg újra. A félmunka, a háromnegyedmunka, vagy akár a kilencvenkilenc százalékos munka is kárbaveszett fáradság; a kitűnő budapesti rendőrségnek egyetlen nagy lendülettel kellene a fővárosi kártya-alvilágot mindenestül kiirtania.

Pisztolypárbajt vív egymással Negrin és Miaja Mexikóban

Mexico City, június 6. *(A Magyarország és a United Press tudósítójától.)* Hermosillo kis városban, amely a fővárostól 1100 km távolságra van, *Carneras köztársasági elnök vasárnap fogadta Negrin és Del Vayo spanyol köztársasági volt miniszterelnököket és egykori kormányaik tagjait.* Szándékosan ebben a távolfekvő, eldugott kis mezővárosban, mert *a mexikói jobboldali pártok fel vannak bőszülve az ellen, hogy a spanyol kommunista vezér férfiak menedékjogot kaptak* és a mexikói nemzeti párt tiltakozott az ellen, hogy a köztársaság elnöke ilyen tisztességben részesítse a kommunista volt minisztereket.

Itteni lapok megírják, hogy különösen *a Negrin-kormány egykori tagjai között gyülölséggé fajult az ellenségeskedés.* Nyilvánosságra jutott, hogy *Negrin* volt miniszterelnök és *Miaja* tábornok, Madrid volt védelmezője *esküdt ellenségek. Negrin azzal vádolja Miaja tábornokot, hogy elárulta őt* és ezért kellett elmenekülnie hazájából. A *tábornok párbajra hívta ki a volt miniszterelnököt és a segédek pisztolyt választottak.* A párbaj legközelebb lesz.

Nyilvános vizsgálat elrendelését jelentette be Chamberlain az alsóházban a Thetis tengeralattjáró ügyében

London, június 6.

A Thetis tengeralattjáró szerencsétlensége ügyében tartandó tárgyalásokat Portsmouthban fogják megtartani. *A tárgyalás akkor veszi kezdetét, ha a tengeralattjáró roncsát sikerült felhozni a felszínre és így minden szükséges adat a bizottság rendelkezésére áll.*

R. S. *Johnson*, a Cammel Laird hajógyár igazgatója kijelentette, hogy eddigi vizsgálat szerint *a katasztrófának az volt az oka, hogy az elülső torpedólökő csőbe víz hatolt be, mert valószínűleg elfelejtették elzárni a cső ajtaját.* A naszád kiálló részében azért nem sikerült lyukat vágni, mert a tartókötelek elszakadtak és a búvárok a nagyon erős örvények miatt nem tudták a hajót megközelíteni.

Chamberlain miniszterelnök, akit az alsóházban *Alexander* munkáspárti képviselő meginterpellált a Thetis katasztrófájáról, a következőket mondotta:

— Az eddigi hivatalos vizsgálat azt állapította meg, hogy a naszád két elülső rekeszét víz árasztotta el. A hajó elsüllyedt és negyven méter mélységben a tengerfenékbe ütközött. Az ütközés ereje összetörte a jelzőkészüléket, ami miatt a felszínen lévő hajókkal érintkezni nem lehetett.

Ezután *Chamberlain részletesen ismertette a mentési kísérleteket. Bejelentette, hogy* — tekintettel a szerencsétlenség nagyságára — *nyilvános vizsgálatot fognak tartani.* Végül mélységes fájdalmát fejezte ki kormánya nevében a szerencsétlenség miatt.

Az alsóház további ülésén az angol-francia javaslatokra adott *szovjet válaszról*, az Angol Bank által a Nemzetközi Fizetések Bankja számára őrzött *csehszlovák aranyletét sorsáról és a spanyolországi helyzetről* adott felvilágositást az angol miniszterelnök.

Római jelentés szerint az olasz király és császár a Thetis tengeralattjáró pusztulása alkalmával *részvéttáviratot intézett az angol királyhoz.*

Horthy Miklós kormányzó és a magyar honvédség részvétnyilvánítása

London, június 6.

Utassy Loránd londoni magyar királyi katonai attasé megjelent a tengernagyi hivatalban és *Horthy Miklós kormányzó*, valamint a m. kir. honvédség *mélységes és őszinte részvétét fejezte ki* a Thetis angol *búvárnaszád szerencsétlensége alkalmából. Bonham-Carter* tengernagy, tengerészeti államtitkár, Lord *Stanhopenak*, a tengernagyi hivatal első lordjának állandó helyettese *meleg köszönetet mondott* az angol kormány és a tengeri haderő nevében a jóleső részvétnyilatkozatért.

Teleki miniszterelnök tanácskozásai

Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök ma délelőtt félóra hosszat tanácskozott gróf *Csáky* István külügyminiszterrel, majd *Lukács* Béla földmívelésügyi államtitkárt fogadta.

Jönnek a
Szárnyas tengerészek
(George Brent, Olivia de Havilland, John Payne)
Díszelőadás ma 3/4 10 órakor
Warner Bros.
SCALA

Nagy Lajos különvéleménye

Nagy Lajos helyzete egészen különös az új magyar irodalomban. Kor szerint a Nyugat nemzedékéhez tartozik s fiatal korától fogva ír is a Nyugatba, de éles és tiszta fénnyel sugárzó tehetsége áttörte a színes ködöt, mely mint minden nemzedék körül, e nagy írói nemzedék körül is képződött korszerű stílusból, hangulatból, modorból. Az igazság szenvedélye olyan gyermeki természetességgel, makacssággal, lendülettel, olyan férfias öntudattal, komolysággal, nyugalommal élt benne, hogy el kellett fújnia a vissza-vissza térő álomképeket, a közös szép illúziókat is, melyeknek meleg oltalmában könnyen virágzik a siker és az irodalmi barátság.

Nagy Lajos annyira távol maradt ifjúsága korának divatjától, amennyire a korhoz kötött ember egyáltalán távol maradhat; magános író lett; remek novellái, melyek az ember egyéni és társadalmi életének éppen leghomályosabb, leginkább rejtegetett, tudatos és tudattalan gátlásokkal legerősebben elzárt pontjait világították meg művészetének alföldi napfényével, csak a független kevesek elmúlhatatlan élményei lettek; s most az a magános mester ő, akit a férfikor derekán is az el nem alkudott ifjúság varázsa vesz körül, akinek írásaiban csodálattal és szeretettel ismernek legjobb törekvéseikre a fiatalok — a mindenkori fiatalok, tiszták, romlatlanok.

A klasszikus novellák írója, a *Kiskúnhalom*, a *Budapest Nagykávéház* mély és világos, eredeti és szellemes szintéziseinek alkotója, *A Falu Alarcának* éles és bölcs tekintetű lélekelátója, a *Három Város* úttörő szociográfusa, az emberi viszonyok tudós és ösztönös ismerője füzet-sorozatot indít. Az első most jelent meg, címe: *Június*, alcíme: *Nagy Lajos különvéleménye*. Különvélemény az önzés, az üzlet, a hatalmi törtetés hasznos véleményeivel szemben, melyeket az örök emberi ostobaság makacs maltere tart össze és szilárdít meg... Az ösztönökön és az ösztönöket szolgáló és rontó ravaszkodáson túlnéző értelem, az egyszer élhető élet felelősségével telt öntudat vizsgálja e füzetben a kort, a mai élet, különösen a mai magyar élet jelenségeit, típusait, elfogultságait, *ideológiáit*. Közélet és jelentéktelennek látszó, de szimbolikus értékű uccai apróság egyaránt felkelti ezt a finom és mélyre ható figyelmet, ezt a meg nem vesztegethető ítélőképességet, ezt a nemes és erős iróniát.

A látszattól, a képmutatástól vagy az öncsalástól Nagy Lajos határozott és nyugodt mozdulattal vezeti vissza újra meg újra az olvasót az igazsághoz, legalább is az értelemmel és becsülettel megközelíthető emberi igazsághoz. Füzetének második felében másokat kérdez és szólaltat meg; a kérdések maguk többet mondanak sok válasznál; de a válaszok is érdekesek, mert jó kérdések csalogatták elő őket. Ha elolvassuk a füzetet, úgy érezzük, hogy egy óra hosszat bizalmasan beszélgettünk ezzel a nagy íróval és igaz emberrel.

Nagy András

Gróf Almássy Teleki Éva rendez jövőre kiállításokat és aukciókat az Ernst-múzeum helyiségeiben

Éppen száz éve lesz az idén, hogy Budapesten az első képzőművészeti kiállítást rendezték. A közönség szélesebb rétege azóta vásárol korszerű képeket a lakásába, azóta tart lépést az aktuális képzőművészeti törekvésekkel.

A budapesti képkiállítás 100. évfordulója lehangoló időkre esett. *Idén a budapesti hat nagyobb kiállítási helyiség közül három végleg bezárta kapuit.* A nagymultú *Ernst-múzeum* is megszűnt. Ebben az évben már csak a híres Ernst gyüjteményt árverezték ott s néhány kiállítást rendeztek *Ernst kiállítások* néven.

Mint értesülünk, az Ernst-múzeum kiállításokra kiválóan alkalmas helyiségében a jövő évben *új engedélyes kezdi meg az aukciók rendezését.* Gróf *Almássy Teleki Éva kapta meg az aukciós jogot és ezzel párhuzamosan az időszaki tárlatok rendezésében is részt fog venni.*

Gróf *Almássy Teleki* Éva maga is művész, kitűnő rajzaiból néhány hónappal ezelőtt mutatott be egy teremnyit az Ernst-múzeumban. Most dolgozzák ki a jövő évi részletes programot.

Nem léphet fel többé Paderewski

Párizs, június 6.

Paderewski volt lengyel köztársasági elnök, világhírű zongoraművész hétfőn a Normandie óceánjáró gőzösön *a la havrei kikötőbe érkezett. Paderewski*, aki szívrohamai következtében kénytelen volt félbeszakítani amerikai hangversenykörútját, *két napot tölt Párizsban* és innen *Svájcba utazik gyógykúrára.*

A *Petit Parisien* tudósítója szerint ma már körülbelül biztosra vehető, hogy *Paderewski nem léphet fel többé a nyilvánosság előtt*, de remény van arra, hogy egészségi állapotában Svájcban lényeges javulás áll be.

Kiskunfélegyházi asszonyt vesz feleségül egy londoni bankigazgató

Kiskunfélegyháza, június 6.

(A Magyarország tudósítójától.) Két esztendő alatt a második érdekes idegenforgalmi házasság kelt nagy örömet Félegyházán: tavalyelőtt Félegyházáról nősült H. *Eriksen* dán ujságíró, feleségül vette *Nagy* Albert nyugalmazott bankigazgató zongoraművész-leányát: *Nagy* Pannit. Most a Dániába került menyecske unokatestvére: *Szegő* Ilona megy férjhez egy londoni bankigazgatóhoz hasonlóan regényes körülmények között.

Szegő Ilona feltűnő szépségű elvált fiatalasszony. Hat nyelven ír, beszél. Legutóbb olyan vállalkozásnál volt állásban, amely külföldre exportál magyar vonatkozású művészeti cikkeket.

Az elmult karácsonykor néhányhetes szabadságát Párizsban és Londonban töltötte ottani ismerőseinél. Londonban megismerkedett Mr. George Lobban *Webster*-rel, a Midlard bank egyik igazgatójával. A negyvenesztendős angol bankigazgató beleszeretett a kiskunfélegyházi *Szegő* Ilonába. Alig tért haza szabadságáról, Webster *utánajött repülőgéppel*, meglátogatta családját.

Angolnyelvű eljegyzési értesítés közölte az ismerősökkel most, hogy *Madame Ellen Szegő és Mr. George Lobban Webster jegyesek.* A londoni bankigazgató elhalmozta magyar menyasszonyát a nászajándékok tömegével, *autót, értékes bundát, drága ékszereket ajándékozott neki az eljegyzéskor. Az esküvő Budapesten lesz.*

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

SZERDÁN, JÚNIUS 7-ÉN

VÍG: Nyári kabaré (8).

MINDEN JEGYVASÁRLÓ INGYEN KAPJA A TELJES SZINLAPU »MAGYAR SZINPAD«-OT

Színházak műsora

OPERAHÁZ: Kedd: Magyar ábrándok. Pozsonyi majális. Csárdajelenet. (A Nemzeti Munkaközpont ünnepi előadása, ½8). Szerda: Figaro házassága. (A Népmüv. Biz. II. előadása, ½8). — **NEMZETI:** Kedd (N. 1. bérlet), szerda (IV. bérlet): Feltámadás (½8). — **VIG:** Kedd: Orvoskisasszony (8). Szerda: Nyári kabaré (8). — **MAGYAR:** Kedd (I. bérlet), szerda (I. bérlet): Nagy júniusi kabaré (8). — **FENYES CIRKUSZ:** Kedd és szerda: Megnyitó műsor (4, 8).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRAL (353—707. Margit körút 55. szám): **Szerelem ügyvédje** (Danielle Darrieux). Flotta a viz alatt (R. Green). (1/4 1/47 9; V Ü 1/2 4 1/47 1/10.) Csütörtök d. e. 11-kor: **Kis kapitány** (Shirley Temple). Vasárnap d. e. 1/10 és 1/12-kor: **Hurrican.** — **ALKOTÁS** (155—374. Gömbös Gyula 11): **Aranyhorjú** (Olivia de Havilland). Azurexpressz (Páger, Szeleczky). Híradó. (1/4 1/47 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 1/10.) — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery u. 39): **A malakkai nő** (Edvige Feuillére). Párizsi nászút (Gaál Franci). (1/5 6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 1/10.) — **ÁTRIUM** (754—024, 153—034. Margit körút 55. szám): **Hófehérke és a hét törpe** (Walt Disney színes filmcsodája). Zenélő tündérek. H. (1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **BELVÁROSI** (384—563 Irányi u. 21): **Nyomorultak** (Harry Baur). H. (Jobbt. 1/5 1/8. balt. 6 9; V Ü jobbt. 1/4 1/7 1/10; balt. 2 5 8.) — **BODOGRAF** (149—510. József körút 63): **Nyomorultak** (Harry Baur). (1/4 1/47 1/10; V Ü 1/2 1/5 7 1/10.) — **BROADWAY** (144—212. Károly körút 3): **Fiúk városa** (Mickey Rooney). H. (1/4 1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **BUDAI APOLLO** (351—500, Csalogány u. 46): **Szerelem zsarnoka** (csak felnőtteknek). Zaza (Claudette Colbert). (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik; képszünet kb. 6 és ½8-kor.) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Híradó. (Előadások kezdete: 1/4 1/6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **Az örök csavargó** (Wallace Beery). A szépség iskolája. H. (3/6 3/8 3/10; Sz V Ü 3/4 1/6 1/8 3/10.) — **CORSO** (182—818. Váci u. 9. szám): **Honolulu** (Eleanor Powell). Kabaré a mellényzsebben (A mi bandáuk). Híradó. (1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József körút és Üllői út sarok): Harmadik hétre prolongálva! **Bors István** (Páger, Tolnay). H. (1/4 1/6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich u. 1): **Egy pesti éjszaka** (Danielle Darrieux). A bánya ördöge (William Boyd). (1/5 7 1/10; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Honolulu** (Eleanor Powell). Max Baer tréningje a világbajnokságra. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ELIT** (114—502. Szent István körút 16. szám): Harmadik hétre prolongálva! **Bors István** (Páger, Tolnay). Híradó. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707, 189—543. 188—528. Kossuth Lajos u. 18): **Üldöznek a nők** (Betty Stockfeld). Spanyol ábránd. (1/6 1/8 1/10; Sz V Ü 1/4 1/6. 1/8 1/10.) — **GLÓRIA** (144—800. Thököly út 56): **Mégis ártatlan** (Danielle Darrieux). Makrancos kisasszony (Helmay, Csikós). H. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): **Nagy keringő** (Luise Rainer). Híradó. (1/4 1/6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) Vasárnap d. e. 1/11 órakor: **Orgonavirágzás** (Jeanette MacDonald). — **IPOLY** (292—626. Csáky ucca 65): **Ködös utak** (Jean Gabin). A magyar falu művészete (kultúr). Híradó. (5 1/8 1/10; Sz 1/4 1/6 1/8 1/10; V Ü 1/2 1/4 1/6 1/8 1/10.) — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644, Kálvária tér 7): **Nyomorultak** (Harry Baur). (Mindennap: 3 6 9.) — **KAMARA** (144-027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Az örök csavargó** (Wallace Beery). Gyerünk a moziba! (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTUR** (386—193. Kinizsi u. 16): **A pajkos hercegnő** (Jeanette MacDonald). H. (Teremben 5, kertben 1/8 1/10; V Ü teremben 1/2 1/4 1/6, kertben 3/8 3/10.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Nagy keringő** (Luise Rainer). Diákjazzband. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Nyitott tető! — **NYUGAT** (127—162. Teréz-körút 41): **Serdülő lányok** (Rolf Wanka). Borcsa Amerikában (Dayka, Mály Gerő). H. (1/5 1/8 9; V Ü 3 6 9.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Zaza** (Claudette Colbert). A válóperes leány (Merle Oberon). Híradó. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor, szombaton 1/10-kor kezdődik; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26. szám): **Szerelem zsarnoka** (Françoise Rosay). Nincsenek véletlenek (Turay, Juhász). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 1/5 7 1/10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Emmy** (Páger, Kabos, Jávor). Nászéj tűzoltóéknál. Egyszer volt. Magyar híradó. (Előadások: 5 1/8 1/10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114—926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Ködös utak** (Jean Gabin). Szegény gazdagok (Uray, Szeleczky). H. (1/5 6 9; Sz 1/3 1/47 1/10; V Ü 2 1/5 7 1/10.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Egy pesti éjszaka** (Danielle Darrieux). A mai lányok (Vicky Baum regénye). (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor kezdődik; Sz 1/4 1/7 1/10; V Ü 3 6 9.) — **PALACE** (136—523 Erzsébet körút 8): **Szélhámosnő voltam** (Edvige Feviller). H. (4 6 8 10; Sz V Ü 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673. Népszínház u. 13): **Zaza** (Claudette Colbert). Mr. Moto veszélyben (Peter Lorre). (4 1/6 9; második film: 1/8 1/11; V Ü 2 1/4 1/7 1/10; második film: 5 8.) — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **Zaza** (Claudette Colbert). A nagy ábránd (Dita Parlo). H. (Filmek kezdete folyt.: 5 1/7 1/8 9 1/11; Sz V Ü 3 1/5 6 1/8 9 1/11.) — **RÁDIUS** (122—098, 120—364. Nagymező u. 22-24): **Külvárosi szálloda** (Annabella). Amerikai éj magyar híradó. (5/6 3/8 3/10; Sz V Ü 3/4 5/6 3/8 3/10.) — **REX** (139—416. István út 39): **Alexander's Ragtime Band** (Alice Faye). Az aréna hősei (3 Ritz Brothers). (Előadások kezdete: 1/5 6 9; Sz V Ü 3 6 9 órakor.) — **RIALTO** (139—497. Rákóczi út 70): **A titokzatos Mr. Moto** (Peter Lorre). A meg nem értett férj (Luise Ulrich). H. (1/5-től folyt.; Sz V Ü ½2 1/5 1/8 1/11; a 1/11-kor kezdődő előadáson csak híradó és 1 film.) — **ROYAL APOLLO** (141—902, 342—946. Erzsébet körút 45. szám): **Az utolsó Katalin** (Gaál Franciska). Egy hű barát. Tell Willy. Magyar Világhíradó. (Előadások: 6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4. szám): **Hajnali esküvő** (Errol Flynn). Charlie Chan Honoluluban. (4 1/6 9; második film: 1/8 1/11; V Ü 2 1/4 1/7 1/10; második film 5 8.) — **SCALA** (114—411. Teréz körút 60): 1/6 és ½8 órakor: **Mr. Amerika** (Adolf Menjou). 1/10 órakor díszbemutató: **Szárnyas tengerészek** (Olivia de Havilland). — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa u. 4): **Eleven ördög** (Danielle Darrieux). Híradó. (Előadások: 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező u. 8): **Zaza** (Claudette Colbert). A titokzatos Mr. **Moto** (Peter Lorre). H. (1/5-től folyt., az utolsó előadás 9-kor, szombaton 1/10-kor kezdődik; V Ü 2 1/5 7 1/10 órakor.) — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **A zöld császár** (Gustav Diesel). A kísértés órája (Joan Crawford). (1/4 1/47 9; V Ü 1/2 4 1/47 1/10.) Csütörtök d. e. 11-kor: **Kis kapitány** (Shirley Temple). Vasárnap d. e. 11-kor: **Hurricane** (Dorothy Lamour). — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): Második hétre prolongálva! **Könnyű a férfiaknak** (Lilian Harvey). A repülők révkalauzai. H. (5 1/8 3/10; V Ü 3/4 3 5 1/8 1/10.) Vasárnap d. e. 1/11-kor: **Dr. Dienes Valéria mozdulatművészeti előadása.**

Tűz a Pamutipar gyártelepén

Keddre virradóra Ujpesten hatalmas gyáritűz pusztított. A Magyar Pamutipar r.-t. Erkel-utca 24—30. számú gyártelepén hajnali 4 órakor az éjjeliör észrevette, hogy a vattatépő műhely és raktár felől lángnyelvek csapnak fel. Fellármázta a házi tüzörséget, majd értesitette az ujpesti tüzoltókat is. A nagy füstben csak álracokkal tudtak dolgozni a tüzoltók, akik háromórai nehéz munka árán elfojtották a veszedelmet. A vattatépő műhelyben és raktárban felhalmozott félkészáru, tépett és tisztitott vata igen nagy mennyiségben hamvadt el. Kigyulladt a szomszédos épületek teteje is, úgy hogy három épületrészt vettek körül fecskendőikkel a tüzoltók. Valószinünek tartják, hogy a nagyarányú gyáritüzet az okozta, hogy a vattatépő gépbe valamilyen szilárd tárgy került, amely szikrát csiholt és az gyujtotta meg a vattát.

Száz magyar ruha Veszprémben

Az Egyesült Női Tábor a Turul Szövetség „Szilágyi Erzsébet" leánytörzse meghivására előadással egybekötött nagysikerü magyar ruhabemutatót rendezett Veszprémben. Az Egyesült Női Tábor elnökének, *vitéz Keresztes-Fischer* Ferencnének képviseletében *vitéz Ottóffy* Ottóné nagyszabású beszédben ismertette a magyar női társadalom időszerü feladatait, hangsúlyozva a magyar háziipar felkarolásának nemzetvédelmi jelentőségét. *Horváth* Sárika iparmüvésznő töröltmetszett magyar énekszáma után *Székelyné Rigó Anikó*, a Turul Szövetség országos női vezére a nők nemzetvédelmi szolgálatáról tartot értékes előadást. A müsor kiemelkedő száma volt ezután a száz szebbnél-szebb magyar ruha bemutatása, amelyekbe dr. Mesterházy Ferencné főispánné vezetésével a veszprémi társadalom vezető hölgyei öltöztek be, ezzel is kifejezést adva annak, hogy a magyar ruhaviselet ma nemcsak divat, hanem nemzeti ügy.

Uj címert kapott az ausztriai Judenburg város

Bécs, november 21. (NST.)

Judenburg, az ismert stájerországi kereskedőváros, amely a városban lakó sok zsidóról kapta volt nevét és cimerében is magán viselte ezt a jelleget, most új címert kapott. A városka régi címere egy sárga-kalapos zsidót ábrázolt, az új címer piros mezőben zöld hármashalmon a város kapuját ábrázolja. Az új címer tulajdonképpen a város régi, eredeti címere és még a tizennegyedik századból származik.

Anglia anyagilag támogatja a gibraltári majom-farmot

Madrid, november 21. (NST.)

Gibraltár szikláin régi idők óta egy kis majomfalka tanyázik. Ez az egyetlen hely az európai kontinensen, ahol majmok élnek. Állitólag még a Spanyolországot meghódító mórok telepitették ide a majmokat. Ezekről a majmokról az a jövendölés terjedt el a spanyol nép között, hogy az angolok uralma is csak addig tart Gibraltárban, amig a majmok ott élnek. Az angolok is jól ismerik ezt a jóslatot és mindent megtesznek, hogy a jelenleg huszonnégy fönyi majomcsoport ki ne pusztuljon a gibraltári sziklákról. Maga a brit hadügyminisztérium is hatvan font évi költséget utal ki a majmok gondozására. Ebből az összegből új majmokat is szereznek be, ha a majomállomány csökken.

— A magas vérnyomás és a vérkeringési zavarok kezelésénél reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József" keserüvíz sokszor nagyont jót tesz, mert a bélmüködést csakhamar elrendezi, az emésztést előmozditja, az anyagcserét felfrissiti és ezáltal igen kellemes közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát!

Fabinyi Tihamér:

Az olasz-magyar barátság ereje domborodik ki a kultúrkapcsolatok fejlődésében

A magyar közvélemény élénk érdeklődéssel kisérte azokat a tanácskozásokat, amelyeket *a magyar-olasz kulturális bizottság* az elmult héten *Rómában, Bolognában s Milánóban* folytatott. Őszinte örömmel fogadták a magyar delegátusok megtisztelő és meleg fogadtatásáról szóló híreket, melyekben újból kidomborodott a két ország közötti barátság erőteljessége és tartóssága.

A magyar-olasz kulturális bizottság annak a kulturális egyezménynek alapján működik, amelyet *1935 tavaszán* Rómában irt alá *Olaszország Duceja* és *Hóman* Bálint kultuszminiszter. Az egyezmény *vegyesbizottság* kiküldését határozta el a kulturális kapcsolatok ápolására és mélyitésére s mindkét ország megjelölte a maga delegátusait a kiküldendő vegyes bizottságba. Az olasz delegáció elnöke, Alessandro *Pavolini*, az újonnan kinevezett népnevelésügyi miniszter, a magyar bizottság elnöke, *Hóman* Bálint, mint kultuszminiszter, ügyvezető elnöke pedig *Fabinyi* Tihamér titkos tanácsos, ny. pénzügyminiszter. A bizottság évenkint *felváltva Rómában, illetve Budapesten* tartja üléseit. A mult évben Budapesten volt a vegyes bizottság ülése, ez alkalommal pedig *Fabinyi* Tihamér vezetésével a magyar delegátusok utaztak Rómába.

Fabinyi Tihamért régi ismerősként köszöntötték nemcsak az Örök Városban, hanem Bolognában és Milánóban is. Annakidején, mint kereskedelmi miniszter, majd mint pénzügyminiszter is *több izben tett hivatalos látogatásokat* Rómában, valamint a milánói nemzetközi vásáron is s az ő nevéhez fűződik az 1933. évi olasz-magyar kereskedelmi szerződés megkötése, amely a két ország közötti forgalomnak továbbiakban is alapokmánya lett. Kitünő olasz tudása, európai müveltsége, egyéniségének szeretetreméltó vonásai nagy rokonszenvet váltottak ki olasz körökben s ez a rokonszenv teljes mértékben érvényesült a most folytatott tárgyalások alkalmával is.

A magyar közvélemény érdeklődésére hivatkozva kerestük fel hétfőn, megérkezése után, *Fabinyi* Tihamért és kértük nyilatkozatát olaszországi tanácskozásaikról. *Fabinyi* Tihamér a következőket mondotta:

A magyar elemi iskolába járnak az olasz gyerekek

— Rómában, Bolognában és Milánóban folytatott megbeszéléseink a kulturális kapcsolatok egész területére kiterjedtek. A tárgyalások anyagában szerepelt az egyetemi oktatás, kölcsönös előadások, tanárcsere és diákcsere, a magyar nyelv tanitása Olaszországban és az olasz nyelv tanitása Magyarországon, a tudományos, irodalmi és művészeti életre vonatkozó adatok kicserélése, szépirodalmi és tudományos müvek kölcsönös lefordítása, színdarabok, filmek, valamint a rádió műsorcsere ügye. Örömmel állapithatom meg, hogy a két ország közötti kultúrális kapcsolatokban állandó fejlődés van, amelyet nagymértékben elősegit az a körülmény, hogy azok a különmöző társadalmi egyesületek, csoportok és tényezők, amelyek eddig párhuzamosan, sőt bizonyos fokig az erők szétforgácsolásával dolgoztak, a bizottság irányitása mellett most egységes munkaközösségbe tömörültek. Nagyban elősegiti a kultúrális kapcsolatok kimélyitését a hazánkban megjelenő magasszinvonalú olasznyelvű folyóirat, a Corvina, amely most már havonkint fog megjelenni. E folyóirat iránt Olaszországban is széleskörű érdeklődés tapasztalható. Egyébként a magyar irodalom számos termékét fordították le olasz nyelvre, épúgy, mint az olasz irodalom számos termékét magyar nyelvre. És itt, nemcsak szépirodalomra, hanem tudományos müvekre is gondolok. Legutóbb például az olasz büntetőtörvénykönyv és a fasiszta filozófia alapvetésében is kiváló helyet elfoglaló Oriani professzornak a Rivolta Ideale cimü munkája — melyhez Mussolini irt előszót — jelent meg magyarul. Nagy szeretettel fogadják az olasz egyetemeken a magyar előadókat s mostani utunk alkalmával engem és Gerevich professzort kértek fel előadások tartására, — akinek egyébként mostani utunk alkalmával a Felvidék művészetéről tartott olasz előadása is igen nagy sikert aratott. Ismeretes, hogy az Opera január közepén többnapos vendégszereplésre megy Milánóba, melyet már is nagy érdeklődéssel várnak. De meg kell emlitenem, hogy Milánóban a kultúrkapcsolatoknak igen erős éltetője az ottani magyar elemi iskola, amely teljesen egyenjogú az olasznyelvű elemi iskolákkal és ami talán a legérdekesebb, tanitványainak túlnyomórésze olasz. Egyébként Milánóban többszáztagú magyar kolónia is él, melyet természetesen szintén meglátogattunk s örömmel tapasztaltuk, hogy ez a kolónia úgy a magyar hazafiságnak, mint a magyar-olasz barátságnak tevékeny ápolója.

Petőfi szobra az Ambrosiana udvarában

— Megbeszéléseink során — folytatta Fabinyi Tihamér — megállapodtunk abban is, hogy olasz részről egyetemi tanárok fognak hozzánk jönni, előadásokat tartani, részben Budapesten, részben viréken, — főként a budapesti olasz kultúrintézetben, amely az olasz iskolával együtt, folyton fokozódó sikerrel végzi működését. Általában a tanácskozások során a kulturális kapcsolataink fejlesztésére irányuló törekvések jelentős lépéssel haladtak előre. Reméljük, hogy a jövő tanév elejétől kezdve már új életre tudjuk kelteni az olasz kormány és Bologna városának hathatós támogatásával az ottani magyar kollégiumot, amely a XVI. század közepétől kezdve két és fél évszázadon át egyik fókusa volt kulturális téren a magyar—olasz kapcsolatoknak. E kapcsolatoknak ma is élő nyomát sok jelenségben tapasztaltuk és kedvesen éreztük abban a büszkeségben és szeretetben, mellyel a bolognai egyetem Hóman Bálint kultuszminisztert — kinek az Anjouk magyarországi szerepléséről irt hatalmas munkáját maga az olasz királyi akadémia adta ki — diszdoktorai közt emlegeti. Általában a magyar tudományos életet és képviselőit igen jól ismerik Olaszországban s lépten-nyomon nagy tisztelettel emlékeztek meg gróf Teleki Pál európaszerte ismert kutatói és tudományos működéséről is.

— A magyar tudományosság és irodalom kiváló megbecsülése nyilvánult meg abban is, hogy a sok évszázados, világhirü milánói Ambrosiana könyvtár és múzeum vezetőségével, az ő megtisztelő ajánlatukra, megállapodtunk abban, hogy az emberi szellem legkiválóbb reprezentánsainak (Goethe, Shakespeare, Chateaubriand) szobrai között felállitják Petőfi Sándor szobrát is.

Olaszországban erős, lüktető munka folyik

— Általában úgy a kormánykörök, mint az egyes városokban a hatóságok, de ezen túlmenően az egész társadalom nagy melegséggel fogadott bennünket. Végtelenül jól esett, hogy az olasz államélet vezetőférfiai, köztük számos miniszter, de mindenekelőtt a fasiszta Itália lánglelkü vezére, Mussolini, a legnagyobb érdeklődést és viszonyunk beható ismeretét mutatták s a Duce legmesszebbmenő rokonszenvének és megelégedésének adott kifejezést. A szivből jövő kölcsönös barátság, az ezt tükröző meleg fogadtatás és az ezek felett érzett örömünk felemelő érzésével fejeztük be Szily Kálmán államtitkárral és a bizottság többi érdemes tagjával együtt tiznapos olaszországi utunkat. Az volt az érzésünk, hogy az olasz—magyar barátság ereje domborodik a kultúrkapcsolatok fejlődésében is.

Fabinyi Tihamér befejezte rendkivül érdekes nyilatkozatát, mi azonban még egy kérdést tettünk fel, arról érdeklődtünk, hogy milyen impressziókat szereztek Olaszország mai életéről. A válasz így hangzott:

— A legkedvezőbb benyomást szereztük. Rendkivül erős, lüktető, alkotó munka folyik, melynek ütemét a Duce bölcsessége, páratlan tettereje és lenditő energiájú egyénisége adja meg, hiven a fasizmus ama célkitüzéseihez, amelyek az emberi munka mindenekfelett való megbecsülését, az erélyes, tevékeny haladást és a szociális igazságtevést állitotta programja élére...

v. V. S.

Litvánia elismerte a szlovák köztársaságot

Pozsony, november 21.

(Német Távirati Iroda)

A litván kormány értesitette a szlovák külügyminiszteriumot, hogy de jure elismeri a szlovák köztársaságot. (MTI)

Dánia kibővíti aknazárát

Kopenháza, november 21.

(Német Távirati Iroda.)

A dán kormány az aknazár kibővitését határozta el, hogy a hivatalos közlemény szerint a semlegességi szabályokkal összhangban megkönnyitse az ellenőrzést. Az oresundi aknákhoz hasonlóan a Langeland és Loland között, valamint Alten és Aerö között helyeznek el aknákat. Az aknákat dán felségjog alatt álló hajóutakon helyezik el. Az áthajózást mind nappal, mind éjszaka felismerhető hajózható út teszi lehetségessé. A harmadik aknazárat, az úgynevezett Smaaland hajóút bejáróin át helyezik el. (MTI.)

MEGNYILT a
NEW-YORK SÖRÖZŐ
A kávéházban
GUTTENBERG ZENEKAR

Az Esti Ujság teljes rádióműsora

nov. 21 déltől — nov. 22 délig

Kedd, november 21

12 óra

Budapest I.: 12 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. 12.10 A József nádor II. honvédgyalogezred zenekara. 12.40 Hirek. **Kassa:** 13—15.25 Budapest I. **Bukarest:** 12.10 Szórakoztató zene.

13 óra

Budapest I.: 13.20 Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — 13.30 Hanglemezek.

14 óra

Budapest I.: 14.30 Hirek. 14.45 Műsorismertetés.

15 óra

Budapest I.: 15 Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. **Kassa:** 15.25—16.15 A 21. honvédgyalogezred zenekara.

16 óra

Budapest I.: 16.15 Bulgária szép ország. Felolvasás. 16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. **Kassa:** 16.15—18 Budapest I. **Lipcse:** 16 Szórakoztató zene. **Boroszló:** 16 Könnyű z. **Stuttgart:** 16 Szórakoztató zene.

17 óra

Budapest I.: 17 Hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 17.15 Barabás Livia hegedül, zongorán kiséri Rieger Tibor. 17.40 Nem dohányzom többé. Csurka Péter csevegése. **Berlin:** 17 Hirek. 17.45 Dobrindt zenekar. **Köln:** 17.10 Szórakoztató zene. **Bécs:** 17.10 Lemezek. **Hamburg:** 17.10 Zongorahármas.

18 óra

Budapest I.: 18 Világhirű zenekarok hanglemezei. 18.45 Színészadomák. Előadás. **Budapest II.:** 18 A földmüvelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **Kassa:** 18—18.30 Budapest II. 18.30—0.15 Budapest I. **Bukarest:** 18.17 Nyitányok. 18.50 Hirek. **Hamburg:** 18.20—Berlin. **Köln:** 18—Berlin. **München:** 18 Berlin. **Stuttgart:** 18.15 Szórakoztató zene.

19 óra

Budapest I.: 19.15 Hirek. 19.25 Rácz Béla cigányzenekara. **Budapest II.:** 19 Magyarorosz hallgatóinknak. — 19.30 Francia nyelvoktatás. **Bécs:** 19 Lemezek. 19.30 Hirek. **Berlin:** 19.10 Hirek. **Boroszló:** 19 Szórakoztató zene. 19.30 Hirek. **Bukarest:** 19.15 Lemezek. 19.45 Hirek. **Pozsony:** 19.30 Tarka műsor. **Riga:** 19.50 Operákból. **Róma:** 19 Hirek. **Stuttgart:** 19 Hirek, lemezek.

20 óra

Budapest I.: 20.10 Az ördög hegedüse. Hangjáték két részben. **Budapest II.:** 20 Hirek szlovák és magyarorosz nyelven. 20.20 Beethoven V. szimfónia. C-moll 67. mü. Hanglemezről. **Ankara:** 20 Könnyű zene. **Berom.:** 20 Szórakoztató zene. **Bécs:** 20.15 Szimfónikus hangverseny. **Berlin:** 20 Hirek. 20.45 Dalos tarkaságok. **Boroszló:** 20.15 Szórakoztató zene. **Bukarest:** 20 Mozart-est. **Firenze:** 20.15 Lemezek. **Hilversum:** 20.55 Kamarazene. **Kalundborg:** 20 Tánczene. **München:** 20 Hirek. 20.15 Egyfelvonásos. **Oslo:** 20.15 Rádiózenekar. **Pozsony:** 20.25 Dalok. **Prága I.:** 20.25 Schuckművek. **Róma:** 20.15 Lemezek. 20.30 Dal. **Sottens:** 20.30 Színmű. **Stuttgart:** 20 Hirek. — 20.15 Könnyű zene. **R. Szófia:** 20 Kamarazene. **Zágráb:** 20 Dalok.

21 óra

Budapest I.: 21.40 Hirek, időjárásjelentés, hirek szlovák és magyarorosz nyelven. **Budapest II.:** 21 Amerikai furcsaságok. Előadás. 21.30 Közvetítés a Kakuk-étteremből. **Ankara:** 21.30 Lemezek. **Bukarest** 21 Lemezek. 21.30 Hirek, utána szórakoztató zene. **Hilversum I.:** 21.40 Lemezek. **Kalundborg:** 21.25 Lemezek. **Milano:** 21 Opera, utána tánczene. **München:** 21.10 Rádiózenekar. **Oslo:** 21.20 Operettrészletek. **Riga:** 21.15 Népzene. **Róma:** 21.20 Hirek. 21.30 Tánczene. **Stuttgart:** 21.10 Hirek. 21.20 Lemezek. **R. Szófia:** 21.15 Hirek, könnyű zene. **Zágráb:** 21.15 Könnyű z.

22 óra

Budapest I.: 22 A rádió szalonzenekara. **Budapest II.:** 22 Időjárásjelentés. **Ankara:** 22 Jazz. **Berom.:** 22.50 Hirek. **Bécs:** 22 Hirek. 22.50 Berlin. **Berlin:** 22 Hirek. 22.30 Kamarazene. **Boroszló:** 22 Hirek. 22.50 Berlin. **Bukarest:** 22.45 Hirek. **Firenze:** 23 Gitár. 23.30 Könnyű zene. **Hilversum I.:** 22 Klaszszikus zene. **Kalundborg:** 22 Hirek. **München:** 22 Berlin. **Pozsony:** 22.15 Tánczene. **Prága I.:** 22 Hirek. 22.15 Lemezek. **Riga:** 22 Lemezek. **Róma:** 22 Hirek. 22.10 Zongora hangverseny. 22.40 Dalok. **Sottens:** 22.20 Hirek. **Zágráb:** 22 Hirek. 22.20 Tánczene.

23 óra

Budapest I.: 23 Hirek német, olasz, angol és francia nyelven. 23.20 Közvetités a budai Kis Royal étteremből. 0.05 Hirek. **Berlin:** 23 Szórakoztató zene. 24 Hirek, hangverseny. **Hilversum I.:** 23.20 Tánczene. **Prága I.:** 23 Vonósnégyes. **Róma:** 23 Hirek. 23.15 Tánczene. 24 Hirek.

Szerda, november 22

Budapest I.: 6.45 Torna, hirek, közlemények, hanglemezek, utána: Ctrend. 10 Hirek. 10.15 Gyermekdélelőtt. 10.45 Vendéglő az országút mellett. Felolvasás. — 11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat. **Kassa:** 10 Budapest I. 11.05 A mosolygó magyar mult. 11.20 Szórakoztató hangszerszólók, hanglemezről. 11.40 Hirek magyar és szlovák nyelven, műsorismertetés.

KORUNK HŐSE

Irta: Barabás Gyula

Filmhiradók és ujságcikkek számolnak be világszerte az amerikai admirális újabb vállalkozásáról, aki elindult a Délisarkra. Nemcsak Byrd személyes bátorságának tartják ezt, hanem egy kicsit a kultúra vigasztaló tünetének, amely megnyugtatóan emelkedik ki napjaink leharagoló zivatarából. Lám, az admirális megy bombák hullása és elsüllyesztett hajók roncsai között, hogy a Déli-sark jégmezőin a fókák és pinguinek előtt meglobogtassa a civilizáció fáklyáját.

Maga ez a civilizáció közelebbről azonban nem látszik olyan lélekemelőnek, mint eleddig hitték. Mögüle üzleti részvények, csekk-könyvek és bankárok tanácskozó termének körvonalai bontakoznak ki kevésbé hősies fényekben villózva. Korunk hőse, a felfedező, egyre kevésbé hasonlit például Körösi-Csoma Sándorhoz, a szent hevületü székely diákhoz, aki a népmesék garaboncásainak elképesztő bátorságával és hitével vágott neki egy tarisznyával és egy somfabottal kezében a földgömbnek, hogy felkutassa az őshazát. Ment tiszteletdij, jutalékok, sőt meleg ruha nélkül s a lámakolostor dermesztő magányában olyan körülmények között élt, amelyhez viszonyitva a jéghegyek és rozmárok társasága a Délisarkon kellemes kaszinó.

Byrd üzleti ügyben megy a Délisarkra és ezt maga se tagadja. Az üzlet nagyszabásu és megbizóit tekintve, valószinüen jólfizetett: bizonyos érctelepek fekvésének megállapitása és birtokbavétele, valamint az Egyesült Államok és Ausztrália között a légijáratok számára támaszpontok létesitése. Ezelőtt se azért látogatták némely felfedezők a sarkok zord és tagadhatatlanul nem veszedelem nélkül való tájait, hogy ott jégvirágot szedjenek, az admirális azonban, szakitva a mult romantikus pózaival, megmutatja bátran, hogy ő egy nagyszabásu, bár kissé kockázatos üzleti útra megy megbizói kedvéért.

A kockázatot, amit vállal saját személyében is, természetesen nem lehet letagadni. Ebben a vállalásában benne van a hősiesség is, viszont nemkevésbé a jutalék és jövedelem, amelynek nagyságát a réz- vagy nikkeltelep, vagy szénmezők minősége, valamint az szabja meg, hogy a repülőtársaságok az új támaszpontok jóvoltából milyen nyereségtöbblethez jutnak. Valószinü, hogy megbizói nem lesznek fukarok hozzá. Lehet ugyan, hogy egy kicsit majd alkusznak vele, de azért kap annyit, hogy kényelmesen kipihenhesse az út fáradamait. Elvégre figyelemmel kell lenni a megbizóknak arra, hogy még Byrd sem szaladhat minden héten a Délisarokra.

Ha pedig a végzet ott érné őt a jégvirágok dermedt csendjében, — amit igazán senki nem kiván se neki, se munkatársainak, — megnyugtathatja az a tudat, hogy mások élete sem veszedelem nélkül való. Eltekintve attól a nézeteltéréstől, amelyben jelenleg az emberiség tekintélyes része leledzik, a szakmai kockázatok sem kicsinyek.

Tetőfedők lezuhannak, bankigazgatók börtönbe jutnak, politikusok számüzetésbe — ó, az élet nehéz mindenütt, nemcsak a Délisarkon.

Ezért száll sok irigység az admirális hajója után, főként Európa némely tájairól: ó, ha én is köztetek lehetnék, látnék pinguint és jutalékot...

A LEVEGŐ AKNAMEZŐI

A léggömbök használatának lényege az, hogy a levegőnél könnyebb gázzal vannak megtöltve és az ezáltal keletkezett felhajtó erő a magasba viszi.

Hadi célra kétféle módon alkalmazzák.

A másik alkalmazási mód a képen hátul levő záró-léggömbök, amelyek a repülőgépek ellen mintegy légizárt alkotnak. Vékony acéldróton sok léggömböt engednek fel a magasba a lezárandó terület előtt,

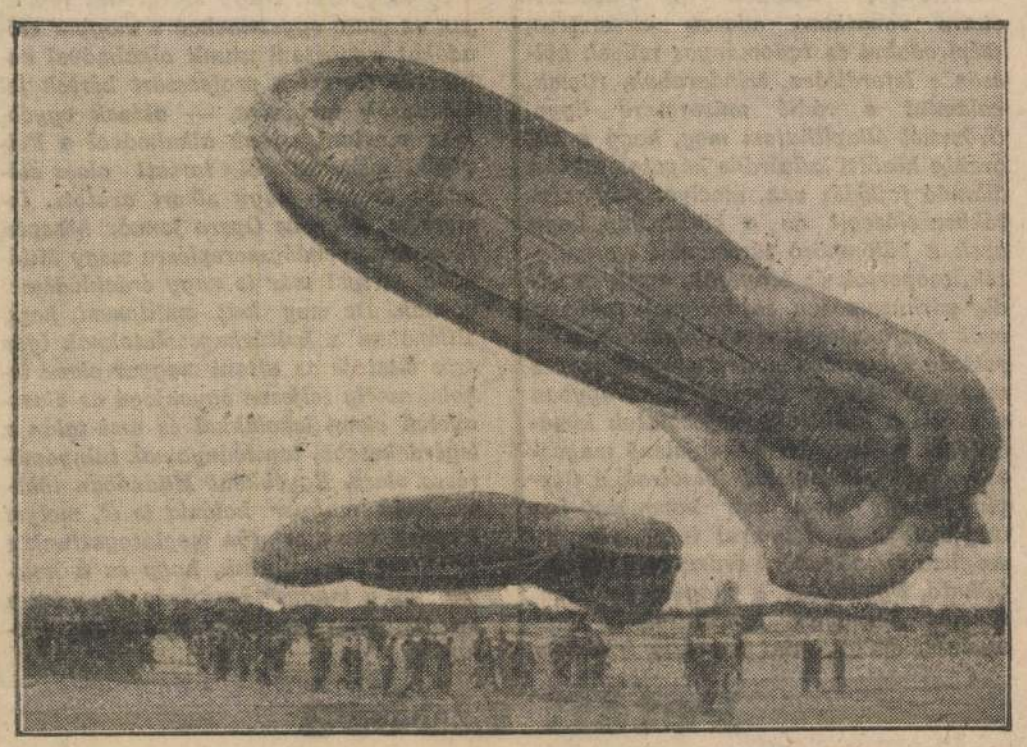

Az egyik módot a képen az elölső léggömb mutatja. Ez a kosárral ellátott megfigyelő-gömb. Kosarában foglal helyet a legénység távcsövekkel, mérőműszerekkel, fényképezőkészülékkel. Felszállva, az ellenséges területet megfigyelik, felderitik. Védelemnél s főként tüzérségi szolgálatban használják.

vagy köröskörül. Mintegy hálószerüen lezárják a légürt.

Az ellenséges repülő a drótoknak nekimegy és lezuhan. A levegő aknamezői az ilyen záró-léggömbök.

Felengedésük nagyon gyorsan történik, egy és fél perc alatt már fent vannak a levegőben és betöltik rendeltetésüket.

FIZESSEN ELŐ az Esti Ujság-ra!

A keresztény jobboldali magyarság délutáni lapja

Előfizetési ára: egy hónapra 2.20 pengő, negyedévre 6.60 pengő

Egyes szám ára hétköznap és vasárnap egyaránt 10 fillér.

KÉPZŐMŰVÉSZET

Gróf Almásy-Teleki Éva és dr. Kállay Tamás művészeti aukciója

Gróf Almássy-Teleki Éva művészeti intézetében (a volt Ernst-múzeumban) nyilt meg a fiatal grófnő és dr. *Kállay* Tamás művészeti aukciója. Megállapithatjuk, hogy ritkán láttunk művészi kiállításon ilyen gazdag és sokrétü művészi anyagot. Ilyenkor tünik ki, milyen gazdag ez a kis ország művészi kincsekben és mennyi érték kerül elő a vidéki kastélyokból, a mügyüjtők féltve őrzött falairól. Festői anyagban is sok világhirü művész szerepel, de a kisebb művészek, a másodrangú külföldi és hazai mesterek is érdekes és bőségesen jellemző anyaggal vannak itt képviselve. A katalógusi sorrend szerint emeljük ki *Barabás* Miklós, *Bartolozzi*, *Benczur* Gyula, *Borsos* József, *Csók* István, *Delacroix*, *Dürer*, *Van Eyk*, *Ferenczy* Károly, *Glatz* Oszkár, *Hincz* Gyula, *Jankó* János, *Jeges* Ernő, *Karlovszky* Bertalan, *Kernstock* Károly, *Koszta* József, *Kovács* Mihály, *Lotz* Károly, *Madarász* Viktor, *Makart*, *Magnasco*, *Magyar-Manheimer*, *Mányoki* Ádám, *Mednyánszky* László, *Mészöly* Géza, *Munkácsy* Mihály, *Parmeggianino*, *Reni* Guidó, *Réti* István, *Ripl-Rónai*, *Rubens*, *Székely* Bertalan, *Szinyei Merse*, *Tintoretto*, *Tiepolo*, *Vastagh* Géza, *Vaszary* János, *Zichy* Mihály festményeit, illetve rézkarcait, de ezenkivül a németalföldi, német és olasz iskolák sok jellegzetes alkotását. Több festmény nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő értéknek köztük.

A nagyszerü festészeti anyagon kivül nagy számmal találunk itt reneszánsz, barok, empire, biedermeier, ezüst- és ékszertárgyakat, porcellánokat, fajánsz- és üvegedényeket, érmeket, plaketteket és különösen szép történeti óragyüjteményt. Gazdagon vannak képviselve még a textiliák és szönyegáruk is, továbbá gyönyörü régi bútorok. A dús anyag el sem fér a müzeum nyitva álló termeiben, megnyiltak a legtöbb alkalommal zárt különtermek is, ahol a fentebb emlitett képző- és iparművészeti anyagon kivül számtalan *bélyegritkaság* került vitrin alá.

A kiállitás november 26-ig marad nyitva, az aukció november 27-én veszi kezdetét.

(T. D.)

A vasárnapi ügetőversenyek nagy sikere

Közel nyolchónapos szünet után ismét vasárnap voltak ügetőversenyek a tattersalli pályán. Az egész délután zuhogó eső ellenére közel tizezer fizető nézőt számoltak hivatalosan. Kétségtelenül nagy sikere ez az ügetőversenyzésnek, — azonban beszélnünk kell a hibákról is.

Elsősorban a dijemelés a legaktuálisabb probléma. Itt is látjuk a jóakaratot, azonban a tempót lassúnak találjuk.

Rá kell mutatnunk arra, hogy az ügetőistállótulajdonosok rendkivül nehéz helyzetben vannak. Súlyosbitotta a gazdák helyzetét a november elsején felemelt lótartási és tréningköltségek. Bizunk azonban a helyzet javulásában, — mert decemberben újabb dijemelések lesznek és ha a közönségsiker folytatódik, még nagyobb mértékben várható a dijak emelése.

A pálya már lassan szüknek bizonyul. Nagyon helyes gondolat volt a harmadik hely bővitése. Itt sem szabad megállni a félúton, mert a közönség tülekedése sok bosszúságot okoz. Szaporitani kell a gépkasszákat is, — különösen vasárnapon. Ember ember hátán van a pénztárnál, azonban hibás a publikum is, mert megvárja az indités jelző vezényszavát. Tessék a közönséget arra nevelni, hogy a második oddsz bemondásánál fogadjon.

Az indításoknál már alig van hiba. Az idomárok megszokták a rendet, ügyelnek is arra. Néha előfordulnak egyéni akciók, azonban rögtön megtorolják ezeket. Vasárnap is igy volt.

Soknak találjuk azonban a versenynapokat. Várjuk, hogy birja az üzem az idei telet. Az istállókban sok a versenyló, azonban nagyon sok rosszlábú is van közöttük. Éppen ezért célirányosnak tartanánk a napi nyolc futamot!

— Gyomorsavas szellemi munkásoknál, eldugult neuraszténiás egyéneknél és aranyeres betegeskedő embereknél reggelenként felkeléskor egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József" keserüvíznek rendszerint igen jótékony hatása van. Kérdezze meg orvosát!

Ma rejtvény: IV. futam, II. rész

Esti Ujság

Ára 10 fillér

Budapest, 1940 január 22. Ötödik évfolyam, 17. sz. Szerkesztőség, kiadóhivatal, színházjegy- és utazási iroda, Budapest, VIII., József-körút 5. Postatakarékpénzt. csekksz. sz. 49.927.

Hétfő

Előfizetési ár egy hónapra 2 pengő 20 fillér. Egyes szám ára hétköznap és vasárnap 10 fillér. A szerkesztőség, kiadóhivatal, színházjegy- és utazási iroda telefonja *1-444-00

Az ősi föld

visszatért végre azok kezére, akiket illetett. A visszacsatolt Felvidéken és a Kárpátalján hétezer magyar család részére harmincezer hold földet adott birtokba a kormánybiztosság s ezzel egy része ismét eltünt a húsz esztendős idegen uralom maradványainak. Két évtizeden át a színmagyar lakosságú vidékek egységes tömegében úgy állottak ezek a horribilis költséggel felépített légionista telepek, mint ahogy az aranka egy-egy foltja jelentkezik a lucernatáblában. A prágai imperializmus előbb betonerődök sorával rakta meg a trianoni határt, aztán a magyaroktól elvett birtokokon akarta megépiteni a második a Maginot-vonalat. Mert a légionistákra az a szerep várt, hogy a magyar Alföld szélén ők legyenek a nagy-szláv gondolat előőrsei. Az ő házuk legyen a vár, amely körül lassankint letelepednek az új hóditók, akiknek ki kellett volna szoritani ősi jussából a magyart.

A világot behálózó prágai propaganda annak idején úgy tüntette fel ezeket a telepitéseket, mint a demokrácia csodás vivmányait. Hirdette, hogy amit elmulasztott a „feudális" Magyarország, azt egyszeriben megvalósitotta a benesi állam. A valóságban azonban annyi történt, hogy potom áron elkobozták ugyan a magyar birtokosok földjét, de abból nem jutott egy talpalattnyi sem a Felvidék ős lakósainak. A pánszláv demokraták nem nagyon biztak még a szlovákokban sem. Morvából, Csehországból hozták hát a legionistákat, akik jöttek hadvészülte képpel, érkeztek titkos megbizásokkal, töméntelen pénzzel, rengeteg állami támogatással, mig a magyar gyarmatos kiváncsian leste, hogy kegyeskedik-e neki munkát, darabka száraz kenyeret adni az új földesúr.

A magyar föld sokszor lett az új hóditók kezén árulás jutalma, nemzetet korrumpáló eszköz, de soha olyan mértékben nem akarták vesztegetés, lélekvásárlás céljára fordítani a földet, mint a cseh uralom alatt. A nincstelen magyarnak elég lett volna megtagadnia a magyarságát, elég lett volna feleskünni a cseh politika céljainak szolgálatára és akkor talán ő is hozzájuthatott volna az áhitott, sóvárgott földhöz. S húsz év alatt ezek az emberek még is kitartottak. Jobban, akár egyes történelmi nevek viselői, akik nem nagyon idegenkedtek elfogadni a II. Ferdinánd vagy Kollonics kezéből osztott jutalmazásokat. Jogos és természetes volt tehát, hogy a magyar kormány elsősorban a nemzeti gondolat névtelen hőseire gondolt, amikor a felvidéki birtokok felosztására sor került.

A felvidéki földprobléma egy része ezzel elintéztetett. Tavaszra már magyar paraszt szántja a barázdát s Péter-Pálkor magának aratja majd a termést. A húsz éves rossz álom elmult, de nekünk soha nem szabad megfeledkeznünk arról, ami két évtized alatt történt a Felvidék magyar földjével, amelyet könnyen szereztek meg a jövevények, mert nem arányosan elosztva, hanem egy kézben találták a nagyobb birtokokat. A magyar földbirtokpolitika ma már az anyaországban is levonta a multak konzekvenciáit és most józan törvényt alkotva, lépésről lépésre haladva, fokozatosan közeliti meg a célt, amelynek elérésekor az ősi föld megtalálja majd ősi gazdáját, a magyar parasztot.

Ma reggel minusz 20—25 fok hideg volt

Olasz-román megbeszélést várnak a verseci találkozó után

Heves diplomáciai harc indul meg a balkáni kérdés rendezésére

Bern, január 22.

(Az Esti Ujság berni szerkesztőjének telefonjelentése.)

Egyelőre még nem alakult ki határozott vélemény Czinczár-Markovics jugoszláv és Gafencu román külügyminiszter találkozójával kapcsolatban. A sajtó is csak rövid jelentésekben számol be az eseményről s eszerint Versecen csupán informatív jellegű tanácskozások folytak. Jugoszláv politikai körökben határozottan hangsúlyozzák a találkozások informatív jellegét és rámutatnak arra, hogy döntésre már csak azért sem kerülhetett sor, mert a két külügyminiszter annyi problémával állott szemben, hogy azoknak csupán felét beszélhették meg teljes részletességgel.

A verseci megbeszélés 3 pontja

A két külügyminiszter találkozója mindenesetre előkészitette Románia és Jugoszlávia magatartását a közeli belgrádi konferenciára. Mint a Resto del Carlino értesül, a jugoszláv külügyminiszter közvetitőként szerepelt a verseci megbeszélésen. Cincár-Markovics ugyanis tovább akarja folytatni a mult év tavaszán már egyizben sikerre vezetett közvetitő politikáját és legfőbb céljának Magyarország és Románia kibékitését tekinti.

A Resto del Carlino szerint a verseci megbeszélések a következő három pont körül folytak le:

1. Olaszországnak mint balkáni nagyhatalomnak a szerepe Délkelet-Európában. A két külügyminiszter különösen ezt a problémát vitatta meg, hiszen Olaszország szerepe a Balkán szempontjából döntő fontosságú. Amióta ugyanis Olaszország meghóditotta Albániát, nem ült össze a Balkánszövetség és igy hivatalosan még nem foglalkozott a Balkánnak e legújabb és legfontosabb problémájával.

2. Magyarország és Románia viszony a. Cincar-Markovics — a lap szerint — ennél a problémánál közvetitőként szerep el és Gafencut a román intrazigencia megszüntetésére kérte fel.

3. Szóba került még a megbeszéléseke n a Balkánszövetség esetleges átalakitása. A Balkán-hatalmak ugyanis tisztáb an vannak azzal a ténnyel, hogy a Balkánszövetség Olaszország részvétele nélk ül most már nem tekinthető a Balkán hivatalos reprezentánsának. Valószinűnek látszik tehát, hogy a balkáni konferencián a négy balkáni hatalom majd részletesen megvitatja, hogyan lehetne átalakitani a Balkánszövetséget úgy, hogy abban Olasz ország is szerepet vállalhasson.

Nagy érdeklődés előzi meg a február 2-i belgrádi Balkán-konferenciát

Az első jugoszláv sajtókommentárokban valamennyi lap hangsúlyozza, hogy

a találkozón Cincar-Markovics közvetiteni igyekezett a különböző álláspontok között.

Ezek után tehát kétségtelennek látszik, hogy

Jugoszlávia a belgrádi konferencián is a közvetitő szerepét fogja játszani Románia és Magyarország között.

Cincár-Markovics jugoszláv és *Gafencu* román külügyminiszter verseci találkozójával kapcsolatban a jugoszláv sajtó azt irja, hogy

a két külügyminiszter megbeszélései csupán tájékoztató jellegüek voltak és semmiféle elhatározásra nem vezettek.

A *Vreme* szerint két külügyminiszter a verseci találkozón újra megállapitotta, hogy nézeteik a két államot érintő összes kérdésekben teljesen egyeznek. Ugyancsak teljesen hasonló álláspontot foglalnak el a nemzetközi helyzettel kapcsolatban is.

A jugoszláv sajtó nagy fontosságot tulajdonit Menemencoglu török kiküldött szófiai tárgyalásainak is és rámutat arra, hogy

Bulgária semmi körülmények között nem adja fel semleges álláspontját.

Ez a két balkáni politikai esemény, a jugoszláv sajtó és a belgrádi politikai körök szerint, hozzájárul ahhoz, hogy a helyzetet optimisztikusan itéljék meg. Belgrádban remélik, hogy

sikerül olyan módus vivendit találni a küszöbönálló Balkánszövetség konferenciáján, amelynek segitségével az egyes délkeleteurópai államok között fennálló ellentéteket elnapolják.

A belgrádi konferencia iránt egyébként igen nagy érdeklődés mutatkozikk, nemcsak a Balkánállamokban, hanem a nagyhatalmak körében is, amit már az a körülmény is bizonyit, hogy nem kevesebb mint

száz külföldi ujságiró kért beutazási engedélyt

a balkáni külügyminiszterek értekezletével kapcsolatban. A legtöbb ujságiró Olaszországból érkezik a jugoszláv fővárosba.

Döntő fázisba került az európai küzdelem

Róma, január 22.

Római politikai körök véleménye szerint *az az óriási diplomáciai küzdelem, amely a belgrádi konferenciával kapcsolatban Európában lejátszódik,*

a verseci találkozó után döntő fázisba jutott.

Biztosra vehető, hogy a különböző nagyhatalmak álláspontja között a konferencia előtt bizonyos közeledés következik be. Amennyiben pedig erre nem kerülne sor, úgy

a balkáni kérdés esetleg élesen szembeállithatja Angliát és Franciaországot Németországgal és Olaszországgal.

A hivatalos olasz sajtó párisi és londoni jelentéseiből kitűnik, hogy

Londonban és Párisban most ismét az az álláspont kerekedett felül, hogy a régi kisantant politikát kell a lehetőség szerint felújitani, aminek bizonyos olaszellenes éle mutatkozik.

Közeli olasz-román tárgyalásról ir Páris

Páris, január 22. (NST)

A félhivatalos Petit Parisien budapesti levelezője szerint a magyar fővárosban küszöbönálló román—olasz tárgyalásokkal számolnak. A levelező szerint azt a hirt ugyan nem erősitik meg, hogy Gafencu román külügyminiszter Rómába utazik, de biztosra veszik, hogy a közeljövőben román—olasz eszmecsere kezdődik.

„A romániai kisebbségeknek minden okuk megvan, hogy bizalmatlanok legyenek"

Páris, január 22.
(Magyar Távirati Iroda.)

A Revue Politique et Parlamentaire című előkelő francia folyóiratban J. Thierry cikket közöl Románia helyzetéről. Megállapítja, hogy

Erdélyben a magyarok és a szászok, a Bánátban pedig a magyarok és a svábok összefüggő kisebbségi tömböket alkotnak s Erdély nyugati határszélén a magyar lakosság számaránya 80%-ot tesz ki.

Románia eleinte a magyar kisebbségek beolvasztására törekedett, de *a magyarok kulturális felsőbbsége és földrajzi elhelyezkedése meggátolta ennek a politikának sikerét.*

A cikk szerint Románia most mintha kissé módosítani akarná eddigi kisebbségi politikáját, de

a kisebbségnek minden okuk megvan arra, hogy bizalmatlanok legyenek.

Nem ez az első eset, hogy Románia kezet nyujt nekik és ígéreteket tesz kívánságaik jövőbeli teljesítésére. A tapasztalat mégis azt mutatja, hogy

valahányszor Románia külpolitikai helyzete megszilárdult, a kisebbségekkel kezdett tárgyalásokat azonnal félbeszakította.

Így legutóbb is Franciaország és Anglia kétségtelenül akaratlanul hozzájárult ahhoz, hogy a magyar kisebbségi ügyekben megkezdett tárgyalások elakadjanak. Amint ugyanis Románia megkapta az angol garanciát, a tárgyalások azonnal holtpontra jutottak.

Svájci lapok az olasz-szovjet viszonyról

Berlin, január 22.

A Nationalzeitung „Róma és Moszkva" című cikkében az olasz—szovjetorosz viszonnyal foglalkozik és utal arra, hogy Olaszország nem nézné tétlenül az oroszok Magyarország elleni előretörését és nem egyeznék bele a Moszkva részéről kezdeményezett balkáni védnökség tényébe sem.

A cikk a továbbiak során megállapítja, hogy Moszkva részéről egyetlen szó sem hangzott el, amiből Magyarország elleni hódítási szándékokra lehetne következtetni, Romániával szemben azonban Besszarábiáról természetesen sohasem mondott le Szovjetoroszország.

A Duna völgyében Magyarország a stabilitás pillére

Newyork, január 22. (MTI.)

Mc. Cormick a *New York Times*-ben hosszú cikkben számol be budapesti tapasztalatairól. Megállapítja, hogy a magyarok a bolsevizmust jobban gyűlölik, mint bármely európai ország, mert tudják a multból, mit jelent.

A közhangulat rendkívül nyugodt, mert a nemzet feltétlenül megbízik az államfő és a miniszterelnök bölcsességében.

A háború óta a kormánytöbbség gyarapodott, *a nyilasok befolyása pedig erősen csökkent.* A közvélemény a finnekkel rokonszenvez. A kormány nagy összegeket ad ki a lengyel menekültek táplálására.

Bár a közvélemény hangosan követeli az igazságtalan béke revizióját, Mc. Cormick meggyőződött arról, hogy

Magyarország részéről nem történik elhamarkodott lépés.

Jól tájékozott körökben nem hiszik, — folytatja Mc. *Cormick,* — hogy a németeknek támadó szándékaik lennének Románia ellen. Viszont *érdeklődéssel várják, vajjon Románia ellenáll-e az oroszok expanziós nyomásának.*

A magyarok az olaszokkal egyetértésben magukat tekintik Európa legmegbízhatóbb védelmi bástyájának.

Mc. Cormick a továbbiakban hangsúlyozza a velencei találkozó jelentőségét. Megállapítja, hogy *a kalandoktól tartózkodó józan külpolitikánk folytán Cianonak könnyű volt Csákyval teljes egyetértésre jutnia.*

A Duna völgyében Magyarország a stabilitás pillére

— állapítja meg Mc. Cormick — és az egyetlen állam, amely megőrizte a parlamentáris kormányformát és elkerülte a diktaturát. Amíg a világháború következtében megnagyobbodott dunai államok nehézségeiket elsősorban ebből eredő egyenetlenségeiknek köszönhetik, addig *Magyarország népe a veszteségek következtében egymásra talált.*

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága, felügyelő-bizottsága, ügyvivő-igazgatósága és tisztviselői kara mély fájdalommal jelenti, hogy a részvénytársaság nagynevű elnök-vezérigazgatója

winckelsteini Winchkler István úr Őnagyméltósága

dr. jur. et pol.

nyug. m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, emléklapos honvéd-főhadnagy stb., az I. oszt. magyar érdemrend, a hadiékítményes bronz katonai érdemérem, a Károly-csapatkereszt, valamint több más bel- és külföldi kitüntetés birtokosa; Ludas, Karácsond és Gyöngyöstarján községek díszpolgára

folyó hó 20-án, életének 51. évében rövid szenvedés után elhúnyt.

Halála rendkívül súlyos és fájdalmas veszteséget jelent a társaságnak, melynek vezetését a legnehezebb viszonyok között vette át. A vállalat újjászervezését széleskörű tudásának teljes latbavetésével, nagy bölcsességgel és lankadatlan lelkesedéssel irányította s annak erkölcsi és anyagi megerősödése és felvirágoztatása körül soha el nem múló érdemeket szerzett, melyek társaságunk történetében számára maradandó emléket biztosítanak.

A megboldogultat f. hó 23-án, d. u. 3 órakor a farkasréti temető halottasházában a róm. kat. egyház szertartása szerint fogják beszentelni és ugyanott örök nyugalomra helyezni. Budapest, 1940 január 21.

Fenkölt, nemes emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

II. Vilmos volt német császár náthalázban megbetegedett

London, január 22. (Havas Iroda)

A Daily Mail doorni tudósítója szerint II. Vilmos volt német császár egészségi állapota újabb nyugtalanságra ad okot. A volt német császár náthában megbetegedett és néhány napja nem hagyhatja el szobáját. (MTI)

Francia művészeti alkotások Almássy-Teleki Éva grófnő műintézetében

Ha valaki egyszer a magyar műgyűjtők és műpártolás történetét megírja, jogos elégtétellel mutathat rá erre a kiállításra, amely minden beszédnél ékesszólóbban bizonyítja műgyűjtőink *kitűnő ítélését* és ahogy Francois *Gachot* a katalógus előszavában helyesen megjegyzi — *bátorságát* is. A hivatalos nagyságok helyett ezek a gyűjtők olyan, abban az időben még forradalmárnak és őrültnek tartott művészek alkotásait vásárolták össze, akik ma a művészet legnagyobb lángelméi közé tartoznak.

Biztos kritikai érzék, a tehetség ösztönös megérzése, a latin kulturával átitatott lélek határozott ízlése kellett ahhoz, hogy ebben a kis országban a magyar műbarátok szobáinak féltve őrzött kincsei ilyen *nagyszerű, páratlan értékű* anyagot jelentsenek, amelyek egybegyűjtve büszkeségei lehetnének a világ bármely képtárának is. Mert itt nemcsak az újabbkori művészettörténet legnagyobb jelentőségű és stílusalkotó műveiből találunk többet, de a kisebb rajzok, vázlatok is izgalmas bepillantást nyujtanak a legnagyobb teremtő lángelmék műhelytitkaiba és az ihlet friss lendületében fogant szépségük ezeknek a vázlatoknak is lenyügöző.

A multszázadi francia művészet csodálatos erővel ontotta magából a zseniket és a művészi élet akkor Párisban szikrázott a teremtő fantázia villamos feszültségétől. Ez a dinamikus alkotóhév csap az arcunkba itt a képtárban is és hogy ebből a nemes nagyszerű izgalomból, a multszázadi francia szellem legnagyszerűbb erőfeszítéséből enynyit tudtak műgyűjtőink hozzánk is átmenteni, komoly bizonyság a magyarság szellemi ébersége és a latin kultúra iránt táplált különös fogékonyság mellett.

A megragadó szépségű remekművek katalógus szerinti felsorolását kezdjük *Bastien-Lepage, Bonnard* műveivel, álljunk meg egy pillanatra *Bourdelle* remek női aktjainál, majd a kiállítás egyik legrégibb festményénél, *Bourdon* Szent családjánál. *Boussingault* két finom ceruzarajzzal szerepel, a kubizmus egyik legtehetségesebb művelőjétől, *Braque*-tól egy jellegzetes csendéletet láthatunk. A rokoko egyik büszkesége, *Le Brun* férfiképmással szerepel. *Carrière* sejtelmes árnyakba burkolt női fejei rendkívül szépek, öt alkotással szerepel Paul *Cézanne*, köztük önarcképvázlatával.

A forradalmi lángoktól távol, az akadémia hűvös nyugalmát, formakultuszát képviseli itt a mindezek ellenére is tehetséges *Chassériau* két vásznával, köztük a nagyméretű *Trójai nőkkel. Courbet* realizmusának megragadó erejét nem is annyira a *Birkózók* túlértékelt vásznán, mint inkább a fékevesztetten tomboló *Hullámzó tengeren* és két végtelenül poétikus kisebb művén *(Öreg fa paddal, A Loue forrása)* csodálhatjuk meg. *Corot* két női arcképe a mester legjobb portréi közül való; *Daubigny* impresszionizmusa mellett négy remekművel szerepel a francia művészet egyik legbizarrabb, kesernyés, démonikus szelleme, *Daumier*. Groteszk fintorain kívül a *Leves* című művében másik, a szenvedők fölé részvéttel hajoló megindult arcát is megpillanthatjuk.

Degas mondain világát egy remekbe készült pasztell, egy krétarajz és egy tanulmány vetíti elénk. Egészen különös gazdagsággal vonul fel a francia romantika legrobusztusabb géniusza, *Delacroix*, köztük olyan remekművel, mint a *Vihartól megriadt ló (Majovszky* Pál ajándéka a Szépművészeti Múzeumnak és az *Arab tábor. Diaz de la Pena* három festményével képviseli a barbizoni iskola legragyogóbb kolorit-törekvéseit. *Drouais, Dufi, Dufresne, Dupré* művei után *Forain* szellemes könnyedséggel lebegő grafikája köt le bennünket. *Fragonard Juno* és *Aeolusa* ismét a rokokba vezet bennünket, *Gauguin négy* egzótikus színvételű vászna a francia szellemnek a távoli, különös világok iránti örök vágyódását szimbolizálja.

Géricault egyik legszebb műve (egy ifjú arcképe) van magyar birtokban. *Van Gog* három értékes művén kívül *Ingres*-nek klaszszikusan zárt nemes vonalvezetésű három művét emeljük ki.

A modern francia szobrászat egyik legnagyobb mestere, két remekbe készült kisméretű szoborral és több nagyszerű vázlattal szerepel. Itt találjuk *Manet* híres öngyilkosát és vázlatait két világhírű remekművéhez, a *Barricadehoz* és *Spanyol táncosokhoz. Millet* szelíd, áhitatos, bensőséges lirizmusát meglepően gazdag anyag képviseli. A nagyteremben vakítanak *Monet Halászcsónakjainak* izzó színei. A XVII. századi *Poussin* olasz hagyományokra építő *Szent családja* is egyik komoly értéke a kiállításnak. *Raffelli* és *Ribot* művein kívül duzzadhatunk ezúttal *Renoir* számtalan remekében.

Legnagyobb része tanulmány *Majovszky* gyűjteményéből, de mindegyiken rajta a géniusz szellemjegye. *Rodin* művészetét *Mahler* Gusztávról készült szobrán kívül több ceruzarajz képviseli. *Rousseau, Toulouse-Lautrec,* a pointirista *Signac* és *Seurát,* a bukolikus élet nagy barbizoni poétájának, *Troyonnak* vásznain kívül itt találjuk még *Kaunitz* grófnak a XVIII. század első felében készült nagyméretű gobelinjét.

A páratlan gazdagságú festői anyagot még műkincsszámba menő régi francia bútorok teszik teljessé.

A kiállítás valóban eseménye művészi életünknek.

TÓTH DÉNES

Ásványvízzel főztek vasárnap Kassán, mert a vízvezeték elromlott

Kassa, január 22.

Kassán szombaton a késő esti órákban a hadtestparancsnokság közelében a vízvezetéki hálózat fővezetékéből kilágazó mellékcsövek egyike szétrepedt. *A kitóduló víz a közelben levő üzleteket és lakásokat elárasztotta.* A csőszakadás következtében a vízműigazgatóság úgy intézkedett, hogy

a Csermelyben levő vízvezetéki főtartályt zárják el, illetve a benne levő vizet engedjék szabadon.

A többmillió liter vizet a Csermelypatakba eresztették, amely ennek következtében erősen megáradt és az alacsonyabban fekvő épületeket elöntötte.

Kassa vasárnap egész nap víz nélkül volt és a háztartásokban igen nagy zavarok mutatkoztak.

A háziasszonyok egyrésze szódavizet és *ásványvizet használt a főzéshez,* a rendőrség pedig nem engedélyezte a színházban és a mozikban az előadást. Végre vasárnap estefelé a vízművek embereinek sikerült hidraulikus vágógépekkel az acélkeménnyé fagyott földben a csőrepedést megtalálni és hétfő reggelre a vízszolgáltatást helyreállították.

— Éltesebb embereknél, akik gyakran fel vannak fúvódva, úgy az alhasi pangást, mint az emésztés renyheségét a természetes „Ferenc József" keserűvíz rendszerint hamar mérsékli, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást sok esetben lényegesen leszállítja. Kérdezze meg orvosát!

Forduljon az Esti Ujság Színházjegyirodájához VIII., József-körút 5.

DIVAT

Olyan kevés divatcikket olvasunk utóbbi időben a fővárosi lapokban, hogy a vidéken élő hiszékeny női lélek hajlandó azt képzelni, a nők a sok háborus borzalom hallatára magukba szálltak és nem törődnek immár azzal, hogy mindig uj és uj változatban jelenjenek meg és ejtsék csodálatba bámulóikat és irigyeiket. De ha ugyanez a hiszékeny lélek karácsonyi bevásárlásokra a fővárosba rándul, csodálkozva látja, hogy a pesti nők a magukba szállást egészen bévül hordják s kifelé ők is, a kirakatok is telve vannak szebbnélszebb, ujabbnál-ujabb divatkölteményekkel. Annak, akit hirtelen ér s akinek a szeme még nem szokott hozzá, legmegdöbbentőbb meglepetése a divatos kalap. Az a féloldalra — mit féloldalra — egy oldalsó hajtincsre helyezett kis babakalap, amit hátrafelé szalagok tartanak, mert különben az első mozdulatnál menthetetlenül leesnék. Gömbölyü és négyszögletes cukorkás skatulyák ezek a bohóc-cilinderekre emlékeztető kalapiróniák. Nem mondom, egész fiatal üde kis leányarcon még ez a furcsaság is kedves lehet, mint ahogy a borzas haj és számtalan lokni is bájos az egész fiatal arcon. De komikusan és ha tudnák az illetők, milyen előnytelenül hat a már kissé viseltesebb arcon, akkor igazán nem hordanák. Dehát szerencséje a nagyvárosi nők öregedésének, hogy annyit nézik magukat a tükörben, hogy igy az ilyet, meg a szomoru változást nem is veszik észre.

Ezzel szemben azonban furcsa megfigyelést tettem. Mikor pár évvel ezelőtt először hordták a térdig vagy csak kicsit térden felül érő szoknyát — emlékszem, hogy ugyanugy megdöbbentem, mint ezeknek az idei kalapfiguráknak láttán. Közben pár évig valamivel hosszabb volt a szoknya s most megint éppen olyan, vagy még talán annál is rövidebb. Ma is hordja fiatalja, vénje, akinek csak „jó" a lába. S most nem lepett meg, nem érintett furcsán. Gondolkoztam hát, mi lehet ennek az oka! S rájöttem a nyitjára. Arra, hogy a nők mai alakja inkább türi a rövid szoknyát, mert időközben zajlottak le a tömegfogyókurák s az ember olyan gömbölyü nőket ma nem is igen lát, mint az első rövid szoknya idején. Ma már meg se hizik a divatos nő, mert idejében megállitja a gömbölyödési folyamatot s ezért a bokorugró szoknya nem olyan furcsa rajtuk, mint pár év előtt a molett nőkön.

De talán mégis igazságtalan vagyok, ha azt mondom, hogy az Európában duló háboru semmiféle hatást sem váltott ki a nők öltözködésében. Színházakban ugyanis meglepően egyszerüen öltözködnek a pesti nők. Még nekem vidékinek is feltünt, — egy Dél-Amerikából, vagyis egészen békevilágból mostanában hazatért uriember pedig azt mondta nekem Pesten, hogy egész furcsa neki azt a nagy luxuskülönbséget látni az ottani és itteni női öltözködésben. Ott nemcsak színházban, de mozikban is, amik különben ott nagyobbszabásuak, fényüzőbbek, mint a színházak, kimondott estélyi toalettekben jelennek meg a nők. Buenos Airesben, Rio de Janeiróban például. Ugyancsak ő mesélte, hogy ott mennyivel erősebben festettek a nők, mint nálunk. Ott mindenkinek nemcsak az ajka és arca ruzsozott, hanem a füle is, sőt a szeme is alápfestve kékkel, feketével még nappal is. 10—12 éves kis lányoknak is pirositják az arcát, körmét. Ha hosszabb ideig van az ember künn és ott megszokja ezt a szemet, akkor visszajövet azt találja, hogy itt sápadtak, szintelenek, szinte ápolatlannak látszanak a nők.

Hát furcsa dolog is ez a divatkérdés. Falusi divatban is vannak ilyen furcsaságok. Szlovákiában például, ahol szintén nemrégen jártam, a lányok lelógó copfot hordanak egy csomó szalaggal a végébe kötve. Erre a célra ott egészen magától értetődően vásárolják a hamis copfokat s ugy veszik, ugy alkusznak rá, mint ahogy a szalagot veszik hozzá. Egy ilyen falusi kislánynak azt mondtam ott: — Na, Erzsók, ugyancsak szépen ki vagy öltözve! — Ez semmi — felelte —, ha meg tetszik majd vasárnap látni az uj copfomat!

Ugyanilyen büszkék az aranyfogra is. Irigylik azt, akinek van pénze arra, hogy aranyfogat csináltasson. Maga az ottani fogorvos mesélte, hogy egészséges fogaikra huzatnak aranykoronát és persze lehetőleg elől, hogy jól lássék. — Na, én már inkább a zsebemben hordanám az aranyat — mondta erre egy odavaló legény.

De ki tudja, nem annak van-e igaza, aki a mai háborus és bizonytalan világban — a legbiztosabb helyen hordja az aranyat? A szájában.

Mouche.

GARÁZS-BÉRHÁZ város szivében, kitünő jövedelmezőséggel eladó. Szükséges tőke 700.000 pengő. Ügynökök kizárva. Quittner, Szinyei Merse-utca 17. Telefon: 310—718. 7190

45 éve fennálló, az egész országban jól bevezetett

gyarmatárunagykereskedő

az vidéki ügynökséggel rokonszakmai cég képviseletét vállalná. Szives értesitést „Korrekt 7192" jeligére főkiadóba kérek.

Karácsonyfa állitás Erdélyben

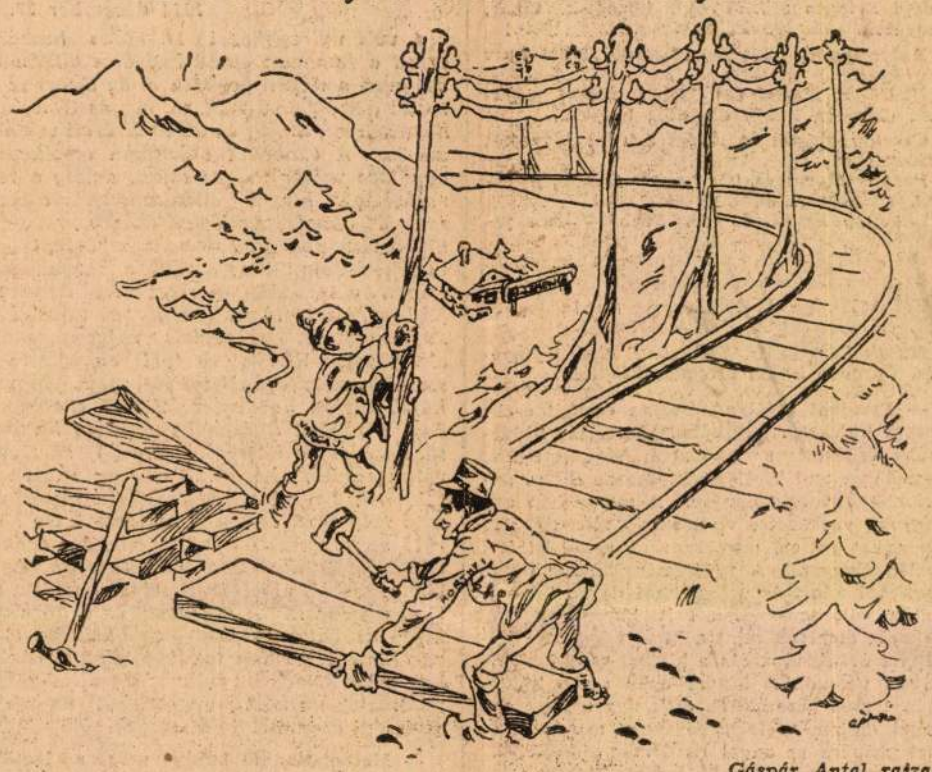

Gáspár Antal rajza

A legszebb magyar karácsonyfát Erdélyben állitotta fel a kormány a MÁV utján.

NAPI HIREK

— **Főkapitányi rendelet a záróra módositásáról.** Dr. Éliássy Sándor budapesti rendőrfőkapitány kedden délben körrendeletet adott ki *a zárórarendelet körüli eljárás egységesitésére.* Közli, hogy zárórameghosszabbitást *csak kivételes alkalom esetén adhat ő maga, vagy a helyettese.* Azok az üzemek, amelyek több ipart gyakorolnak — mint a kávéházak és vendéglők —, megtehetik, hogy *az egyik ipar üzésére használt helyiséget egész nap nyitva tartják, mig a másikat, amelyet napközben nem használnak, este 9-től éjjel 2-ig tartják nyitva.* Olyan üzemnek, amely eddig napközben tartott nyitva, meg lehet engedni, hogy ezentul csak este 9-től éjjel 2-ig legyen nyitva. De ha ez közérdeket sértene, igy ha a közelben nincs ebédet kiszolgáló vendéglő, akkor az éjszakai nyitásra kért engedélyt meg lehet tagadni. *Szilveszterre a tavalyi intézkedések érvényesek. A záróra reggel 6 órakor lesz.* A nagyobb bálok — február 25-ig bezárólag — reggel 5 óráig kaphatnak zárórameghosszabbitást, a tánc- és teaestélyek pedig éjjel 2-ig.

— **Raffay Sándor püspök meggyógyult.** Dr. *Raffay Sándor* bányakerületi evangélikus püspök mintegy tiz napja meghült s azóta a szobát őrizte. A püspök állapota az utóbib napokban javult s igy karácsony első napján a Deák-téri templom délelőtt szentszolgálatát minden bizonnyal maga végezheti.

— **Jugoszláv festők és szobrászok kiállitása Budapesten.** A jugoszláv-magyar kapcsolatok fejlődése a közeljövőben ujabb állomáshoz érkezik. A jugoszláv fővárosban előkészületek történnek jugoszláv festőművészek műveinek budapesti kiállitására. A jugoszláv művészek kiállitását, ugyanugy, mint annakidején a magyar művészekét, gróf *Almássy-Teleki Éva* rendezi. A kiállitást a Magyar Képzőművészeti Muzeum termeiben tartják meg. *Jankovics Velmár*, a jugoszláv közoktatásügyi minisztérium osztályfőnöke rövidesen Budapestre érkezik és érintkezésbe lép illetékes magyar körökkel a budapesti reprezentativ kiállitás megrendezése érdekében. Budapesti tartózkodása során egyuttal a jugoszláv-magyar művelődési kapcsolatok kimélyitéséről is tárgyal. Lehetséges, hogy neves jugoszláv szobrászok műveit is kiállitják.

— **Farkas István püspök állapota javul.** *Farkas István* tiszáninneni ref. püspök, akin hétfőn sulyos műtétet végeztek, az éjszakát nyugodtan töltötte, fájdalmai is csökkentek. A Bakay-klinikán fekvő püspök betegágya mellett tartózkodik felesége és családjának több tagja. A hétfői és keddi nap folyamán a társadalom minden rétegéből számosan érdeklődtek hogyléte iránt.

— **Olasz lap Semmelweisről.** Rómából táviratozzák, hogy Olaszország kedden ünnepli az anyák és gyermekek napját. A *Popolo di Roma* ebből az alkalomból egész oldalt betöltő cikket szentel Semmelweisnek. Kiemeli, hogy ennek a magyar orvosnak köszönheti a világ, hogy a legborzalmasabb szenvedésektől megszabadult.

— **Hóviharok Romániában.** Bukarestből jelentik: Az egész ország területéről nagy havazásokat és hóviharokat jelentenek. Bukarestben hétfőn korá reggeltől a késő esti órákig szünet nélkül dult a hóvihar és a közlekedést csak nagy nehézségekkel lehetett lebonyolitani. Konstancában eső esett.

— **Leningradban** január elején nagyobbszabásu ünnepségre készülnek abból az alkalomból, hogy az orosz cári hadsereg 175 esztendővel ezelőtt meghóditotta az Izmail nevü török várat. A vár bevétele alkalmából aratott orosz diadal emlékére óriási arányu domborművet készitettek, amely tökéletes, korszerü hüségben tárja elénk a vár ostromát. A teljes terepet az 1766-ban megvivott diadalmas ostrom leirásából ismeretes adatok alapján pontos utánzatban tárják a néző elé. A különös emlékmü létrehozatalához nem kevesebb, mint kétezer ólomkatonát használtak fel. Az évforduló alkalmából a szovjethatóságok ünneplik Szuvorov, a hires orosz hadvezér emlékét is. Az ünnepség végeztével a domborművet elhelyezik a leningradi történelmi muzeumban.

— **Nagyvárosok pora.** A népszerü gyógyászat alapvető tételei közé tartozik, hogy a nagyvárosok levegője nemcsak rossz, hanem egészségtelen is. Most a lipcsei egyetem geofizikai intézete a város levegőjét vizsgálta meg, annak portartalmát illetően. Kiderült e mérések alapján, hogy a lipcsei főpályaudvar környéke egyike a legnagyobb porfészeknek. A város belső részének fő közlekedési utvonalai is viszonylag igen nagy pormennyiséget mutatnak fel; megesik például, hogy liter levegőben 200.000 porszemecskét mértek, miközben az elővárosokban egy-egy liter levegőre csak 1500 porrészecske jut. A magasság szerinti elosztódás tekintetében kiderült, hogy a földszint feletti 10 méter magasságig a levegőréteg, majd ismét a 20—60 méter közötti levegőréteg mutatja a legnagyobb pormennyiséget.

Hozzáfüzi ehhez a jelentés: ezek az adatok *körülbelül minden nagyvárosra állanak.* Hogy azonban a portartalom egészségtelen, vagy egészséges-e, az végeredményben nem a mennyiségtől, hanem a por minőségétől függ. A por ugyanis nemcsak az az anyag, amit a háziasszonyok mindennap nagy buzgalommal a szoba egyik sarkából a másikba söpörnek, hanem a legapróbb szén- és koromszemecskék milliárdja is, amely a levegőben lebeg. A porban különböző vegyipari termékek gőze is benne lehet, amely bizonyos körülmények között esetleg valóban veszélyessé válhat. Általában azonban a városi por *nem fenyegeti egészségünket*, márcsak azért sem, mert ha csak kis szél van, az — mint a kályhacsőből — kiszivja a szük városi utcákból az egész pormennyiséget. S hogy nem egészségtelen a városi por, ezt az is bizonyitja, hogy általában a városokban sehol sem nagyobb a tuberkulózisos halandóság, mint vidéken.

Érdekes még az a körülmény, hogy az utcai por, az alkalmi lebegésektől eltekintve, általában nem emelkedik 8—10 méternél magasabbra. Ebből az következik, hogy *a második emelettől felfelé* lakunk a legpormentesebb levegőben, mert azután 20 méter felett már ismét a kémények füstje jelentkezik kellemetlen módon.

— **Találkozó.** A volt székesfehérvári cs. és kir. v. Hindenburg 69. gy. e. altisztjei és legénysége dec. 31-én 8 órakor a Tűzharcosok nagytermében (Visegrádi-utca 3.) találkozót tart. Akik cimüket nem jelentették még be, jelentkezzenek Halász Istvánnál (Wurm-utca 3. V. em. 16.)

— **A csepeli vásártelep árjegyzése:** Élő csirke 170—220, sütnivaló 170—200, tyuk 180—200, lud 200—220, ruca 210—220, pulyka 170—200. Tisztitott csirke 280—310, szedett 180—240; tyuk 180—230, lud 180—240, ruca 180—230, pulyka 180—245. Szárazborsó, sárga, 94—98, zöld 84, bab 46—48, tarka 56, lencse 64; burgonya 8.15—11.60, vöröshagyma 23—34, fokhagyma 60—70, fejeskáposzta 11—13, kelkáposzta 24—35, kalarábé 14—18, cékla 14—20, karfiol 100—120, paraj 50—100, sütőtök 16—24; alma 50—180, körte 80—200, narancs 82—100, vörösb. 140, mandarin 110—145, gesztenye 70—100.

— **A Pesti Hirlap karácsonyfája.** Annak a szeretetnek, amely a *Pesti Hirlap* olvasóit a laphoz füzi, annak az örömnek, amelyet „hazatért" magyar testvéreink éreznek, hogy ujra magyar lapot olvashatnak, megható jele érkezett ma a *Pesti Hirlap* szerkesztőségébe. Hatalmas fenyőfát hozott a posta szerkesztőségünk cimére, onnan, ahol a legszebb és végre ujból magyar karácsonyfák teremnek, a máramarosi Tisza-borkutról. A *Pesti Hirlap* egy kedves, figyelmes olvasója, *Kopelyuk Miklós* küldötte ezt a fát a Pesti Hirlap cimére, mint a máramarosi fenyvesek üdvözletét, mint első magyar karácsonyfáját ennek a tájnak, amióta egyesült az anyaországgal. A *Pesti Hirlap* igen gyakran kapja tanujelét olvasói együttérzésének, szeretetének, de alig volt még olyan figyelemben részünk, amely őszintébb örömöt váltott volna ki belőlünk, mint ez a karácsonyi ajándék. A *Pesti Hirlap* ma sem, az elmult huszonkét évben sem feledkezett meg soha a nemrégiben még elszakitott, de ma már hazatért országrészekről, de ez a fa, amint felelős szerkesztőnk szobájában a máramarosi fenyvesek üde lehelletét árasztja, külön is figyelmeztet bennünket arra, hogy mivel tartozunk a hazatért országrészek magyarságának és mivel tartozunk olvasóinknak, akik ennyi gyöngéd figyelemmel hálálják meg munkánkat.

— **Komárom polgármestere hirtelen meghalt.** Fülöp Zsigmond, a felszabadult Komárom első polgármestere szivszélhüdés következtében váratlanul meghalt. A város mélységesen gyászolja az elhunytat, aki már a cseh uralom alatt is jelentős tényezője volt a Felvidék közéletének.

— **A tej vitamintartalma sötét üvegban tartósan megmarad.** Egy helsinki biológus hosszabb ideje kisérleteket folytat a tej vitamintartalmának értékéről. Kutatásai során arra a tapasztalatra jutott, hogy a vitaminok élettartama és az üveg szine között, amelyben a tejet tartják, összefüggés van. Sötét üvegben a vitaminok tartósan megmaradnak, mig fehér, illetve, szintelen üvegben, amely átengedi a fényt és a napsugarakat, legértékesebb anyaguk megsemmisül.

— **Pétain tábornagy képmásával** január 1-én uj 1 frankos vörös szinü postabélyeg jelenik meg Franciaországban. Ez a bélyeg egy később megjelenő sorozat első tagja.

— **A román postatakarékpénztárral szemben fennálló követelések összeirása.** A m. kir. postatakarékpénztár felhivta a visszacsatolt erdélyi és keleti országrészek lakosságát a román postatakarékpénztárral szemben fennálló követelések bejelentésére. A hirdetmény felszólitja mindazokat, akiknek a román postatakarékpénztárnál takarékbetétjük, csekkszámlakövetelésük vagy értékpapirletétjük van, hogy a követeléseikre vonatkozó adataikat — összeirás céljából — a lakóhelyük szerint illetékes postahivatalnál legkésőbb 1941 jan. 31-éig jelentsék be. Ugyanezen idő alatt kell bejelenteni azokat az osztrák-magyar koronára szóló követeléseket is, amelyek a szóbanlévő területek elcsatolása előtt még a m. kir. postakarékpénztárral szemben állottak fenn és amelyeket azután annak idején a román államban jelentettek be. Azok, akik a bécsi döntés után átköltöztek Magyarország egyéb területére, követeléseiket közvetlenül a m. kir. postakarékpénztárnál (Budapest, V., Klebelsberg-utca 4.) jelenthetik be. A követelések bejelentésére az érdekeltek a postahivatalokná ingyen kapják meg a szükséges nyomtatványokat. A postahivatalok a bejelentőlapok kiállitásánál a feleknek megfelelő utbaigazitást nyujtanak. A bejelentő a bejelentés alkalmával követeléseinek fennállását a betétkönyvnek vagy más megfelelő okmánynak bemutatásával igazolni köteles. Az okmányokat a postahivatal a bejelentőnek azonnal visszaadja.

— **Az Országgyülési Muzeum** látogatása a téli hónapokban, további intézkedésig szünetel.

Erdélyi hirek

A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság, amely a megszállás utolsó éveiben teljes tétlenségre volt kárhoztatva, a felszabadulás óta ismét megkezdte működését. Január 20-án a Társaság nagyszabásu előadóestet rendez a Kulturpalotában.

A kolozsvári helyőrség hétfőn este rendezte az első katona-karácsonyi estet a Nemzeti Szinházban. A szinház nézőterét zsufolásig megtöltötték a város előkelőségei, valamint az egyházi, polgári és katonai hatóságok képviselői. A szinpad két oldalán egy-egy hatalmas karácsonyfa volt, mellettük három-három rohamsisakos honvéd állott őrt. A Himnusz elhangzása után *Berky János* honvédtisztviselő méltatta az első kolozsvári honvédkarácsony jelentőségét, majd több szavalat és énekszám után P. *Szabó Pius* tábori esperes mondott ünnepi beszédet. Az ünnepély végén vitéz *Oláh József*, a helyőrség állomásparancsnoka, átadta az est teljes bevételét dr. *Vásárhelyi László* helyettes polgármesternek, hogy azt *a városi szegények segélyezésére fordítsa.* Végül egy ősi székely betlehemesjátékot mutattak be a Nemzeti Szinház és a Kolpingegyesület tagjai.

— **Házasság.** Dr. *Mennyey Géza* és felesége, *Gyuritza Márta* leányát, *Klárát* december 23-án vezette oltárhoz *Hendrich Antal* és felesége, *Mészáros Zsófia* fia, *Ervin*. Tanuk voltak vitéz bulcsi *Janky Kocsárd* ny. lovassági tábornok és dr. *Gulden Gyula*, a herendi porcellángyár igazgatója.

Herczeg Anna és dr. *Dán György* e hó 26-án házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szabó Márton építészmérnök és *Elena Zanini* dec. 22-én házasságot kötöttek.

Néhai dr. *Bóka Zoltán* törvényszéki biró és *Tarcali Zombory Rózsa* fia, *István*, műszaki tisztviselő és *Rózsai Erzsébet* tanitónő házasságot kötöttek.

Korpás Márta és *Jászberényi Zoltán* 1940 december hó 25-én délután 5 órakor tartják esküvőjüket a váci székesegyházban.

Tiborfai István és *Hausner Klára* házasságot kötöttek.

Fülöpp Mária és vitéz *Berde Gábor* f. hó 24-én, Budapesten házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kirner Mária gyógyszerész és dr. *Ferenczy József* Máv. titkár Miskolcon házasságot kötöttek.

Hegedüs Ilonka ref. hitoktatónő és *Kenessey Lajos* banktisztviselő folyó hó 29-én este 6 órakor tartják esküvőjüket a Budapest—Tisztviselőtelepi „Emlékezet" református templomban.

Mészáros János és *Szabó Erzsóka* f. hó 22-én a Lehel-téri Árpádházi Boldog Margit templomban házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Erdős Rózsi és *Krausz Béla* házasságot kötött. (Minden külön értesítés helyett.)

Néhai *Wagner Rezső* m. kir. bánytanácsos, a Salgótarjáni Kőszénbánya R. T. volt igazgatója és neje *Szemerjai Kovács Margit* leányát, *Gizellát*, eljegyezte ifj. dr. *Klebovich Imre*, dr. *Klebovich Imre* ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet ny. jogtanácsosa, c. igazgatóhelyettese és neje pápateszér-nyarádi *Kasenczky Teréz* fia.

Nagyjeszeni báró *Jeszenszky Ödön* és neje, tapolylucskai és kükemezei *Bánó Irma* leányát, báró *Jeszenszky Leát*, eljegyezte dr. gróf *Dezasse Béla*, petit-verneuili gróf *Dezasse János*, cs. és kir. kamarás és néhai neje, ns. *Loneck Erzsébet* fia.

Waigand Ili és dr. *Kopp Jenő*, a Székesfővárosi Képtár igazgatója, jegyesek.

Kelemen Ica urleány (Vásárosnamény) és dr. *Kovács Béla* tb. főszolgabiró (Békés) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Marténvi Gitta és *Szinvai Kálmán* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Palovits Alajos gyógyszerész és neje, cselkólehotai *Cselkó Margit* leánya, *Klári* és vitéz *Denkey Ágoston* tüzérezredes és neje, *Czigler Erzsébet* fia, *Ágoston*, tüzérfőhadnagy, jegyesek. (Győr—Szombathely.)

Spiván Ervin (Osijek) és *Nada Wolf* (Osijek) jegyesek.

Eörszigethi *Miklós Irént* eljegyezte turóc-vidéki és nagypalugyai *Platthy Miklós*, MFTR. hajóskapitány.

Turcsányi Klára és *Papp Zoltán* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Laky Magdát eljegyezte dr. *Szigritz György* kir. törvényszéki jegyző.

Démusz Máriát eljegyezte ifj. *Eggenhofer Jenő*.

Tamás Editet eljegyezte *Komlósi Vilmos*, Budapesten, 1940 Karácsony ünnepén. (Minden külön értesítés helyett.)

Szabó Ida és *Löffler Alfréd*, a M. Kir. Kereskedelmi Hivatal előadója (Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Pintér Margit és *Kajdi Gyula* f. hó 26-án tartják eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Hász Mária és dr. *Rátz Ferenc* m. kir. gazdasági s. felügyelő, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kraemling Máriát eljegyezte *Utczás Mihály* m. kir. csendőrhadnagy. (Minden külön értesítés helyett.)

Fuhrmann Lenke és *Kékesi János* banktisztviselő (Rozsnyó) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. *Paulovics István* egyetemi nyilv. r. tanár és *Eperjessy Mária* leányát, *Paulovics Mártát* eljegyezte vitéz *Kocsis János*, Standard vill. r. t. h.-vezérigazgató és *Harsányi Terézia* fia, vitéz *Kocsis László* m. kir. hadnagy.

Zseltvay Arisztid és uzoni *Zajzon Ilonka* jegyesek.

Adriányi Gabriellát eljegyezte szászujfalusi *Felszeghy László* (Nagykároly).

Kékes Károly és *Bogdán Kató* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Ajtay Sárit eljegyezte dr. *Gyimesi Károly*. (Minden külön értesítés helyett.)

Kassai Margitka okl. tanitónő és *Kubinyi Dezső* Máv. tisztviselő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Lung Katalin és *Kőházi Endre* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szauer Mária és *Eichhardt Gyula* (Felsőgalla) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Horváth Mária okl. tanitónőt eljegyezte *Kemenesy László* m. kir. utászfőhadnagy (Budatétény—Budapest).

Hauner Mária és dr. *Erlaky-Erlesbek Ottó* jegyesek.

Herdó Mária és *Erőss István*, a Pester Lloyd tisztviselői, jegyesek.

Kovald Edithet eljegyezte ifj. dr. *Szutrély Barna*.

Áronffy Blancit eljegyezte *Varga Ottó* hadnagy Pécsett.

Szirmák Pici (Balatonalmádi) és *Varga József* banktisztviselő (Székesfehérvár) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Margitai Éva, Margitai Elek ny. bankigazgató leánya és *Fränkel Edgár* szigorlóorvos jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kozák Babucit eljegyezte dr. *Borsodi Béla* orvos Kapuvárott.

Okányi Sárika és *Déri Pál* jegyesek.

Lóky Erzsébet polgári iskolai tanárnőt eljegyezte *Gazsó István* tanitóképzőintézeti tanár (Szeged).

Sir Margit okl. középisk. tanárnő és *Görgényi Frigyes Miklós* okl. középisk. tanár, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kutnyánszky (Balogh) Kató és *Rábai Imre* jegyesek.

Honinger Margó és *Czabaj József* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Csertőy Magda és *Ádám Lóránt* jegyesek. (Rákosliget.)

Pecolli Márta és ifj. *Lauer Gyula* jegyesek. (Rákosszentmihály.)

Lendvay Emmi és dr. *Szabó Vilmos* jegyesek.

Rétlaki Gabi és *Bárczay Egon* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Früchtl Olga és *Komáromi István* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Husek Edit és dr. *Szercsényi Győző* jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Erzsébet királyné értékes családi ereklyéket küldött Amerikába.** Érdekes küldemény érkezett a napokban Washingtonba: Erzsébet angol királyné küldte az ottani angol nagykövetség címére. A csomagban egy nagyobb vaskazetta volt, amely féltve őrzött kincseket rejtett magában: az angol királyi család ékszereit. A gyüjtemény huszonkilenc darabból állott és valamennyi darab hű másolata volt azoknak a brit koronadrágaságoknak, amelyek mint a királyi hatalom jelvényei évszázadok óta a királyi család birtokában vannak. A kincsszámba menő küldeményt nem bocsátották csak ugy utjára; egy angol diplomata felesége vitte magával és biztonságára az angol rendőrség kiküldöttei vigyáztak. Amikor a hajó New Yorkban kikötött, amerikai rendőrök tüzelésre készen tartott revolverrel álltak sorfalat és ugy helyezték el az angol nagykövetség kocsiján. A kincset rejtő kazettát a rendőrség rádiós gépkocsija kisérte a nagykövetség palotájáig. Napok mulva jutott nyilvánosságra, hogy Erzsébet királyné a családi ékszerek másolatait annak a bizottságnak küldötte, amely Anglia megsegitésére propaganda-akciókat szervez. Az ékszereket egy nyilvános aukción el fogják adni s a befolyó jövedelem azt az alapot fogja gyarapitani, amelyből kórházi fölszerelést küldenek Angliának. A bizottság hasonló jótékony adományokból, valamint gyüjtésekből 340 autóra szerelt kötözőhelyet, továbbá ruhaneműt és élelmiszert küldött a bombázások következtében hajléktalanná vált angol lakosság segitésére.

— **A constanzai uszódokk medencéjében** óriási raj tengeri hal jelent meg s ennek hirére a lakosság nagy tömegekben tódult ki a partra, hogy fazekakkal, vödrökkel, kosarakkal és puszta kézzel igyekezzék minél többet összefogdosni a könnyü zsákmányból. A nagy halrajok megjelenését a Fekete-tenger vizének hirtelen lehülése okozta, ami a halakat arra kényszeritette, hogy védettebb helyeken keressenek mendéket. Hasonló eset fordult elő Constanzában hat évvel ezelőtt is.

Vadnyugat párduca

(Cowboy-regény.)

I.

Bill tudta, hogy ütött az utolsó órája.
Az indiánok üvöltő serege már elérte a hidat. Még egy lépés és Bill a halál fia.
Harminc bősz vörösbőrü vicsoritotta rá a fogát.
Bill a parton állt.
Várt.

II.

Bill szerette Anitát, a farmer leányát.
Anita is szerette Billt.
De Anita apja haragra lobbant:
— Bill gyáva fickó! Nem való hozzád! Tudni sem akarok róla!

III.

Hát azért állt most Bill ott, a parton. Hogy megmutassa, mennyire méltó Anitához. Hős akart lenni. Vadnyugat párduca!
Kezében Coltot szorongatott. Ezt a fegyvert még aznap kapta ajándékba a seriftől.
— Tudd meg — mondta a serif —, hogy ebben a revolverben csak egy golyó van. De az olyan erős, hogy keresztüllőheted vele a földgolyóbist!

IV.

Bill megvárta, amig a harminc indián a hidra lépett. Egyik a másik mögött sorakozott a keskeny pallón. Nyomultak előre.
Bill célzott.
Lőtt.
A golyó egyszerre furta át mind a harminc indián mellkasát. Holtan zuhant valamennyi a folyóba.

V.

Bill nem mozdult.
Egy helyben állt. Anitára gondolt, a szerelmére.
Hirtelen valami ütést érzett a hátában. Revolvergolyó érte. Egy mukkanás és vége volt. Holtan esett össze.

VI.

Anita felsikoltott:
— Ki ölte meg Billt?
A serif megvizsgálta a halottat. Aztán Anitához fordult:
— Látod, én figyelmeztettem Billt, hogy a golyó milyen erős. Le is lőtte mind a harminc indiánt libasorban egyetlen golyóval! A baj csak az volt, hogy utána nem ugrott el a helyéről. Mert a kilőtt golyó az indiánokon keresztül félperc alatt megkerülte a földet és visszatért oda, ahonnan kilőtték. Billt hátulról a saját golyója ölte meg!

Dymi.

— **Emlékezzünk...**

1914 december 27.

A volt nyiregyházai 14. közös huszárezred a románok elleni hadjárat alkalmával ezen a napon foglalta el az ojtozi szorostól délre fekvő 1364. m. magas Clabacul hegycsúcsot, amely az ezred állásait ezideig uralta. A Clabacul oldalában emelkedik egy 1304 méter magas csúcs, amely a románoknak kitünő ellentámadási alapul szolgált volna. Az ezred december 26-án hiába támadta, csak december 27-én tudta birtokba venni ezt a fontos magaslatot. Ebben a támadásban részt vett az ezred jobbszárnyán Kerülő György tartalékos szakaszvezető, géppuskás rajparancsnok, aki géppuskájának tüzével elboritotta a szivósan védekező ellenséget, majd géppuskáját karján hordva, részt vett a rohamban, a puskát állásba helyezte és hatásos tüzelésével a hátráló ellenség soraiban vakrémületet okozott. Nyomban ezután a románok 3 zászlóaljnyi tulerővel támadták meg még rendezetlen csapatunkat. De Kerülő szakaszvezető saját elhatározásából géppuskáját nyomban állásba vitte és a legkedvezőbb oldaltüzzel szinte kaszálta az ellenség sorait. A válságot az ő körültekintő és bátor magatartása háritotta el s az ellenség minden további támadó kisérlete véres kudarcba fulladt. Kerülő György szakaszvezető hősi magatartását az arany vitézségi éremmel jutalmazták.

— **Matematikából bukik meg a legtöbb diák.** Az amerikai közoktatásügyi tanács érdekes kimutatást tett közzé az ifjuság tanulmányi előmeneteléről. A statisztika azt mutatja, hogy a tanulók 89.1 százaléka végezte el kielégitően a tanulmányait, a bukások legnagyobb százaléka viszont a matematikára esik. Az ismétlésre utasitott diákok 80.5 százaléka az algebrából és geometriából kapott ki nem elégitő osztályzatot. Ezután a legnehezebbnek az idegen nyelvek bizonyultak 16.9 bukási százalékszámmal, majd a kereskedelmi szaktárgyak, az angol nyelv és irodalom, az élőbeszéd (Amerikában a beszédre is külön tanitják az ifjuságot), az ipari és kézügyességi szaktárgyak, társadalomtudományi ismeretek, egészségügyi nevelés, az otthon művészete, képzőművészet és zene. Dacára a nagyszázaléku matematikai bukásnak, a közoktatásügyi tanács meg van elégedve az eredménnyel. Az utolsó tiz évben ugyanis a bukások átlagos arányszáma 21 százalékról lecsökkent a mai nem egészen 11 százalékra. A javulást a tanulók iskolánkivüli tanulmányi „vezetésére" létesitett uj rendszernek tulajdonitják, továbbá annak, hogy a matematikában gyöngének bizonyult diákok részére külön tanfolyamokat szerveztek könnyebb tantervvel.

— **Kilencmillió baleset egy esztendőben.** Amerika a világnak az az állama, ahol a legtöbb baleset fordul elő. A newyorki Vörös kereszt most tette közzé jelentését, amelyből kiderül, hogy az Egyesült Államokban a mult évben 8.800.000 ember sebesült meg baleset következtében, 93.000 pedig életét vesztette. A halálos végü szerencsétlenségek közül 32.600 autó-gázolás volt. Ugyanennyit tett ki az otthon, vagy a ház tájékán történt halálosvégü balesetek száma is. Meglepően sok szerencsétlenség fordul elő Amerikában a farmokon: a statisztika szerint 4200 gazda halt meg a birtokán munka közben történt baleset következtében. Szomoru, hogy ilyen ijesztő nagy számban fordulnak elő balesetek, mondja a Vöröskereszt jelentése és még tragikusabb, ha meggondoljuk, hogy ezeket a szerencsétlenségeket el lehetett volna kerülni. Az első segélynyujtás Amerikában kitünően meg van szervezve; a mult évben 656.803 embert oktattak ki utcai balesetnél és vizbölmentésnél való segédkezésre; a forgalmasabb országutakon 2892 állandó mentőállomás és 3030 mozgóőrség működik.

— **Pusztitó tüz egy romániai repülőtéren.** Bukarestből táviratozzák: A Bukarest közelében levő Giulesti község polgári repülőterén hétfőn délután tüz ütött ki. A tüz a tüzifaraktárban keletkezett, ahol még más anyagok is voltak felhalmozva és a nagy szélben átterjedt a repülőtér többi berendezésére is. A tüzoltóság csak hat órai munka után tudta eloltani a tüzet. A kár igen nagy.

— **A mi szücsünk a Váci-utcai Palugyai!**

Fehér karácsony

A második hideghullám uralma még mindig tart. December elseje óta, két nap kivételével (8. és 9.) alig emelkedett olvadáspont fölé a hőmérséklet. A hétfői enyhébb óceáni eredetü levegő beáramlása országszerte havazást okozott, de az uj hóréteg kedd estig alig 1—2 cm. volt. Kedden különben igen éles ellentét alakult ki az ország keleti és nyugati részei között, mert amig nyugaton csaknem mindenütt havazott, keleten napfényes idő volt. A felmelegedés sehol sem érte el az olvadáspontot.

Az uj havazással javultak a sportlehetőségek, mert a régi 10—20 cm-es hóréteget néhány cm-es friss hóréteg borítja. A Balaton jégvastagsága Siófokon már 22, Keneséu pedig 23 cm. és sportolásra igen alkalmas.

Az ünnepek időjárása kissé bizonytalan, mert valószinüleg továbbra is a meleg és hideg levegő határfelületén maradunk. Sokfelé ujabb havazásra kell számitani fuvással. Átmenetileg még enyhül az idő. Az idén valóban fehér karácsonyunk lesz.

Budapesten dec. 24-én reggel a legalacsonyabb hőmérséklet —6 (a normális —3) fok, délben a legerősebb felmelegedés —2 (a normális 2) fok volt. (Előző nap —8 és —4 fok). Z. A.

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten kedden délután 4 órakor a hőmérséklet —2 fok. A tengerszintre átszámitott légnyomás 764 mm., gyengén süllyedő irányzatu.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénk északi, északkeleti szél, sok helyen havazás, egyes helyeken hófuvás. A hőmérséklet alakulása bizonytalan.

Két pillanat

Két mai pillanatomat szeretném itt elmesélni, a kettő között semmi összefüggés, de valahogy mégis összetartozik, ez a szép benne, ezért mesélem el. Ugyis karácsony van és az ember ilyenkor fokozottan érzékeny az emberek jósága vagy rosszasága iránt, mert erről lesz itt szó. Bevásárlás közben, ide-oda rohanva a Belvárosban, megiszom egy feketét az egyik kis espresso polcánál. Sokan vannak ugy, mint én, akik csomagokkal megrakódva, lóhalálában lehörpintenek egy kávét, aztán tovább loholnak, a szük kis kávéforrás tömve van. A fal mentén vonuló polc alatt olyan csomagtartóféle húzódik, mint a vasuti fülkékben és mielőtt a kávémért mennék a géphez, engedelmet kérek egy hölgytől, aki mellett éppen megüresedett egy hely, engedje meg, hogy csomagjaimat az övéi fölé helyezzem a tartóba. Tessék csak — mondja és issza a feketéjét. Én is elhozom a magamét, iszom, a hölgy már elkészült a kávéjával, szedi a cókmókját és indul. De mielőtt elmenne, odaszól felém: nehogy itt felejtse a csomagjait — és már el is tünik az ajtón túl. Ejnye — mondom magamban —, milyen ritkaság a mai világban ennyi kedves, közvetlen figyelmesség egy idegen embertől és valami jóleső melegség simogatja a szivemet, mintha kedves, váratlan ajándékot kaptam volna. Aztán megyek én is, mosolyogva, mert eszembejut, hogy ha az ismeretlen hölgy nem figyelmeztet, bizonyisten ottfelejtem a csomagjaimat. Künn, a rohanó, torlódó tömegben, amely ilyenkor a belvárosi utcán árad, szinte a falhoz lapulva áll egy koldus. Nem kéreget, csak bámul maga elé, arcáról lesir a nyomoruság. Megállok, kigombolom a télikabátomat, előguberálom az erszényemet és adok neki valami aprópénzt, ... Istenem, Te látod, milyen keveset, de mégis egy kis kenyérrevalót. Egy hölgy szalad el mellettem egy urral és azt mondja: jaj, ez a szegény ember, adjon neki valamit, fiam! Jöjjön csak — mondja a férfi —, épp most adtam neki, nem látta?... Továbbrohannak ők is, én is, ennyi volt az egész. Mondom nincs összefüggés a két pillanat között, hacsak annyi nem, hogy az egyszer világosan éreztem: az emberek nem is olyan rosszak, igazán. Tudnak figyelmesek lenni, de csak ritkán, tudnak jók lenni, csak épp nem eléggé. Pedig talán ezen múlik minden a világon... (—thy)

— **Namik Kemal török nemzeti költő századik születésnapján,** vasárnap Törökország valamennyi városában emlékünnepségeket rendeztek. Namik Kemal költeményei és dalai főleg az 1903. évi forradalom napjaiban voltak rendkivül népszerüek.

— **Rendőri hirek.** Hermann Lajos kereskedő 31 éves felesége az Erzsébet-körut 22. sz. házban lévő lakásán borotvapengével felvágta az ereit és kinyitotta a gázcsapot. Sulyos állapotban volt, amikor rátaláltak. — Beck Tiborné 40 éves fodrásznő a Lónyay-utca 28. sz. házban szublimát oldattal megmérgezte magát. — Egy 9-es autobusz az Erdélyi-utca 1. számu ház előtt elütötte Fazekas Mihály 9 éves tanulót. Belső vérzést szenvedett. — Kedden délelőtt a Böszörményi-ut és a Királyhágó-tér sarkán két gépkocsi összeütközött. Csonka Ella kaposvári magánzónő zuzott sebeket szenvedett, Pető Jánosné háztartási alkalmazottat pedig agyrázkódás érte. A mentők a Szent János-kórházba vitték őket.

— **Halálozás.** *Eszes János* ny. c. igazgató, kántortanitó, 77 éves korában Dombegyházán meghalt.

Báró *Bornemisza Lipót*, cs. és kir. kamarás, Hunyad megye ny. főispánja, életének 64. évében elhunyt. A beszentelés december 26-án, csütörtökön délután 3 órakor a kerepesiuti temető halottasházában lesz, ahonnan a holttestet Kolozsvárra viszik és a családi sirboltban temetik el december 28-án, fél 12-kor. Az engesztelő szentmiseáldozatot 1941 január 2-án mutatják be 10 órakor a Ferenciek templomában.

— **Boszorkányságnak** tünik fel, pedig ugy van, hogy a legujabb szabadalmazott Nettospricc permetezőkészülék mozgó részei nem érintkeznek a permetezett folyadékkal, igy teljesen mindegy, hogy tiszta vizet, gálicot, vagy bármilyen szert permetezünk vele. Kérjen dijtalan leirást a készitőtől: Takács Károly nyug. MÁV-előljáró, Budapest, XIII., Kerekes-u. 28. Telefon 29—06—79.

— **Hatezer élelmiszercsomag.** A Főméltóságu *Nagybányai Vitéz Horthy Miklósné* magas nevét viselő jótékony mozgalomra a *Párisi Nagy Áruház* 6000 különféle élelmiszercsomagot adományozott, amelyeket a VI. ker. előljáróság oszt szét.

— **Orvosi hir.** Dr. *Dormány Endre* ismét rendel.

— **Életbiztositás a legszebb karácsonyi ajándék.**

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Süvegforma hegyek között

Ősz van: nehézkes esőcseppek zajához hasonlóan koppan a makk az avaron, vonuló vadludak gágógása hallik éjszakánként a határhegyek felett s a leggyönyörűségesebb muzsika, a szarvasbőgés morajlik a bércek között! Ilyenkor úgy sandítok a hegyek felé, mint a róka. Valamelyik őszi napon boldogan iszom meg szentjánosfeketémet, megmarkolom Nusit, megolajozom; csomagolok — és el, ki Budapestről! Amikor már a bihari hegyvidék alsó nyúlványai kéklenek a vonatablak keretében, gyerekkorom emlékeinél időzöm s szeretettel nézem, hogyan lötyög élettársam, Nusi, a csomagtartóban. Mert Nusi golyóspuska! Nyolc milliméteres!

*

Magányos utazásainkon vonatkerekek dúdolják a régi vadászmeséket, szebb emlékeinket. Emlékezünk, s szinte látjuk, hogyan omlik össze a bogáti őzkirály Molgya patuka völgyében: hogyan száll fel a dörrenésre a pocsogó laposról előkelő vendégünk, a fekete gólya. Látjuk a barna medve haláltusáját Kucsoláta ősfákkal, mohos kövekkel és páfrányokkal ékes fejedelmi rengetegében és látjuk, hogyan tér meg a málnavész ölén őseihez a bőgve támadó fekete medve. Itt megállunk pillanatra, 'szen azok a pillanatok legnagyobb emlékeink! Ha akkor valami korhelység esik, esetleg csütörtököt mond a Nusi szerelme, ma aligha emlékeznénk.

*

Mostanság sohasem hűtlenkedem, nem birnám el a Nusi tekintetét. Hiszen még ma is ott csillog csövén, kéken és roszszalóan a szemrehányás a nagycenki pagony szarvasbikája miatt. Azt a szarvast kölcsönpuskával lőttem szíven, futtában, százkilencven lépésről. Ez az, amit nem feledhet Nusi s megértem, ha bár haslövés, gerinclövés, vagy comblövés lett volna... de így... így elviselhetetlen, így már nem kaland, hanem mult. Multam van nékem a Nusi szemében, mint az aranyfogakkal ékes, festetthajú és feketeharisnyás vándorló primadonnának.

*

Ha átmegyek az étkezőkocsiba, Nusit is magammal viszem. Mert nem lehessen tudni... 'szen volt Nusinak kuzénja is, kisasszonyforma, vörösbarna sörétespuska. De eltünt a keleti-expresszen, a nagy hegyek között, patinásra kopott lengyelbundámmal, marhabőrbe varrt termoszommal és látcsövemmel együtt! Gyanítom, Trajan császár valamelyik késői unokája szöktette meg a vörös szépséget. Nomen est omen — s Nusival azóta együtt vacsorázunk.

*

Legutóbb hármasban vacsoráztunk. A harmadik fakereskedő volt. Szőke, kékszemű, huszonötéves. Ne tessék rosszat gondolni — szoknya volt rajta! Nusi bizalmasan csillogott a csomagtartóban, sok szeretettel. Őrült a fakereskedőnek. Nusi vadászpuska, babonás és vadászat előtt voltunk!

*

Nagybánya felé már süvegforma hegyek között döcögött a vonat. Már nem volt gyors, sőt kifejezetten lassú volt, lomha. S néha megdőlt, himbálta is magát s úgy éreztem magam, mint viharban a cetvadászkapitány.

*

A süvegforma hegyek aranyhegyek. A folyó is aranyat hurcol. Arany a napsugár is és aranyfénnyel villan tova a patakon a sebespisztráng.

*

Nagybánya olyan, mint egy filléres regény, mert ott egészen komoly dolog az arannyal való foglalatoskodás, fix üzlet, az aranymosás — kenyér. A barátom, amikor megérkeztem, úgy mellékesen — két téma között — apró, mogyorónyi aranyrögöket kotorászott elő a nadrágzsebéből. S mutogatta, akárcsak Fred Black Alaskában.

*

Este szenensültet ettünk s kifőztük azt az óriási tervet, amelynek egyik exponense — Nusi lesz. Majd megbékél, mert most neheztel némileg. Ezúttal nem vadásztunk, csak nézégelődtünk, amolyan háztűznézőben jártunk a Kárpátokban. Mi délkeletiek, szomjúhozván régebb javainkat, most a Kárpátokban: Nagybányán, Rahón s Szigeten élvezzük boldogabb testvéreink vendégszeretetét s — vigasztalódunk. S a Visó zúgása, fenyőerdők zöldje, pisztráng villanása, koronás agancsár bőgése fájdalmasan boldog reminescencia a hűvös és tiszta havasaljai s havasi levegőben.

*

Kicsit körülnéztünk a halkuló őszi ragyogásban s kötöttünk — mellékesen, mert, valamiből élni is kell — kisebb üzletet. A szőke konkurrens szerencsét hozott.

*

Jókedvünk van s nagyon szép az ősz. Szép lesz a vadászat.

Nusi új puskaszíjat kap. Azután veszünk valami finom bőrpasztát s kitisztítjuk a régi puskatokot. S ragyog majd Nusi ezen az őszön, mint egykor Ábrahám felesége, Sára. **Haller Alfréd gróf**

Bibó Lajos: Mindenki bolond

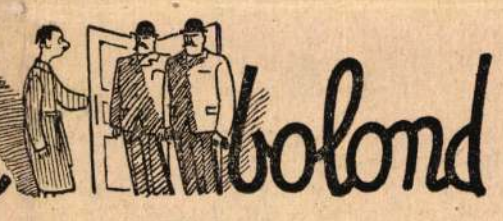

Arról van szó, hogy száz ember közül pontosan száz a bolond. A látszat azért mond ennek ellent, mert száz bolond közül csupán egy szorul zártintézeti kezelésre. A többi kilencvenkilenc bolond szabadon mászkál a világban. Nézd, mondta a barátom, aki magát sem tartja teljesen épelméjűnek, én ezt az állítást ezerféleképpen be tudom bizonyítani, de hogy gondolkozóba ejtselek, hadd mesélem el egyik legjellemzőbb esetemet.

A mult esztendőben történt, hogy egyik délután egy negyven év körüli asszony jelent meg a rendelőmben. Megmondta kicsoda, micsoda és arra kért, gyógyítsam meg, mert súlyos elmebetegségben szenved. Megvizsgáltam és megállapítottam: orvosi szempontból teljesen egészséges. Helyesebben, — hogy igazoljam a tételt, — bolond ugyan, olyan bolond, akár én, vagy te, de sem orvosi beavatkozásra, sem orvosi kezelésre nincsen semmi szüksége. Amikor közöltem vele, hogy én egészségesnek találtam, láthatólag elfutotta a méreg és mellemnek szegezte a kérdést:

— Tudja doktor úr, kicsoda vagyok? Látom, nem emlékszik már rám. Hát majd én fölfrissítem az emlékezetét. Vél még doktor úr arra, hogy húszéves korában, abban a bizonyos alföldi városban, azon a bizonyos éjszakán, abban a bizonyos kávéházban valaki orvul hátbaszúrta?

— Emlékszem.

— Hát arra emlékszik-e, hogy a harctéren 1915-ben az olasz fronton az egyik rohamban láblövést kapott?

— Erre is emlékszem.

— Emlékszik-e arra, hogy 1919 márciusában hajnali négy órakor két detektív jelent meg a lakásán, kihúzták ágyából, vésztörvényszék elé állították, halálra ítélték és csak a véletlen mentette meg az akasztófától?

— Emlékszem.

— Emlékszik-e, hogy évekkel később egy alkalommal súlyos állításokat tartalmazó névtelen levelet kapott a felesége és megint csak a véletlen mentette meg attól, hogy föl ne boruljon a családi boldogsága.

— Erre is emlékszem.

— Emlékszik-e doktor úr azokra az ezt követő sorozatos titokzatos merényletekre, amelyek egyéni tisztessége, orvosi megbízhatósága, társadalmi állása ellen irányultak és valamennyi azt célozta, hogy így, vagy úgy, valamiképpen a nyakát törje?

— Homályosan emlékszem valamennyi gaztettre.

— Na kérem, hát mindazt, amire én most emlékeztettem, én követtem el.

Megzavarodtam. Úgy láttam, elhamarkodva állapítottam meg a diagnózist. Ez a szerencsétlen asszony valóban bolond. Helyesebben közveszélyes őrült, aki mégis csak tudta, mit akart, amikor tanácsért, meg segítségért hozzám fordult.

Látva zavaromat, elmosolyodott:

— Ne higyje doktor úr, hogy tisztabolond vagyok. Óh, nem. Csupán egyszerű elmebeteg. Azonnal megért, ha némi magyarázattal szolgálok. Látom, ugyanis nem ismer, még mindig sejtelme sincs róla, ki is vagyok tulajdonképpen. Hát Böske vagyok kérem. Az a nevetős, feketeszemű tizenhétesztendős kislány, aki annak idején abban az üzemben dolgozott, ahol az események kezdetekor ön is gyakran megfordult. Ön engem akkor észre sem vett, én azonban úgy néztem föl önre, mint a mesebelire, aki kilépett álmaimból és megjelent előttem. De menyasszony voltam és az a valaki, aki szeretett, később feleségül is vett. Hogy rövid legyek: nem voltam boldog az uram mellett és később valami ellenállhatatlan kényszer következtében, félreérthetetlen célzásokat tettem előtte az ön személyére. Sikerült féltékennyé tennem s miután amúgyis nehézindulatú ember volt, aki állandóan sötét terveket forgatott az agyában, könnyen rávettem: álljon bosszút a gyalázatért, amelyet doktor úr és én már előre elkövettünk ellene. Abban a bizonyos kávéházban ő dőfte a bicskát hátulról doktor úrba; évekkel később, ott a Doberdón ő lőtte keresztül doktor úrnak a lábát; 1919 márciusában ő ítéltette halálra doktor urat és a később elkövetkezett gaztetteknek is ő volt a végrehajtója. Húsz esztendőn keresztül álltam mellette és húsz hosszú esztendőn keresztül élesztgettem benne a bosszú tüzét. Ön az elmeorvos, az ön dolga, hogy eldöntse és megállapítsa: mi késztetett engem arra az olthatatlan dühre, amelylyel az uramon keresztül az ön anyagi és erkölcsi elpusztítására törtem. Hiúságról nem lehetett szó, mert hiszen én annakidején nem vallottam önnek szerelmet, ön nem utasított vissza; nem csalt meg, mert hiszen nem volt köztünk semmi és jóformán azt sem tudta, hogy a világon vagyok, szóval nem követett el ellenem semmi olyasmit, ami megmagyarázhatná: mi bujtogatott engem egyre kinzóbban ön ellen. Gondolom, amit eddig elmondtam, azt most már érti. Azt nem érti már csupán, miért mondtam most mindezt el, mért jöttem ide és miért kérem arra, hogy gyógyítson meg. Megmondom ezt is. Az uram ezelőtt két héttel meghalt. Eltemettem és — bocsásson meg a kifejezésért — végre fellélekzettem, boldog voltam: talán — sóhajtottam fel — lemult rólam is az átok és elhamvadt bennem végre húszesztendős rögeszmém is. Tévedtem. Tegnap találkoztam önnel az utcán és ahogy megpillantottam, ellenállhatatlan vágy rohant meg, hogy önhöz ugorjak és megöljem. Az érzés olyan erős volt, hogy csaknem elhomályosította az eszméletemet. Ez volt a szerencsém. Mire sikerült összeszednem magamat, ön eltünt előlem. Tudom, hogy egyébként egészséges és épelméjű vagyok, most mégis eljöttem. Itt állok ön előtt s arra kérem, szabadítson meg ettől a rejtelmes és minden egészséges ösztönömnél és világos pillanatomnál erősebb kényszertől, amely az őrültség lángjával és dühével tombol bennem ön ellen.

Nem tehettem mást, megjátszottam számára az elmeorvost, csomó hókusz-pókuszt csináltam, orvosságot írtam, megigértem, hogy meggyógyítom és elbocsátottam. Két napig éjjel-nappal törtem a fejemet, mi okosat tehetnék ebben a bonyolult és szörnyű esetben, akkor negyvennyolc órai gyötrelmes vergődés után — bolond ötletem támadt. Tollat ragadtam és bocsánatkérő levelet írtam az asszonynak, hogy nem állhatom igéretemet, nem gyógyíthatom meg. Nem állhatok rendelkezésére, mert a dolgok egyszerűsítése végett, bűntudatomban és félelmemben távozása után másfél órával később főbelőttem magamat. A hét végén, amikor megbeszélés szerint jönnie kellett volna, nem jelentkezett. Nem csöngetett be hozzám később sem. Eltelt egy év, akkor érdeklődtem utána. Megtudtam, másodszor is férjhezment és második férjével boldog családi életet él.

Nincs tovább. Ügyeljünk tehát egymásra. Szerintem ugyanis kicsit bolondok vagyunk valamennyien.

Erdélyben legszebb az ősz! Repülőgéppel leggyorsabb az út!

TERE-FERE

Németországban külön bizottság foglalkozik a katona-szavak gyüjtésével. Legutóbbi jelentés szerint a gyüjtők száma 300-ra emelkedett, akik a véderőfőparancsnokság kérdőíveit szétküldik s a beérkezett anyagot feldolgozzák. Bizonyos egyesületek már az elmúlt világháborúban is foglalkoztak katona-szavak gyüjtésével, most azonban központi irányítás mellett igyekeznek összeállítani a német katonai kifejezések teljes szótárát, ami a történelem számára is megörökíti az egységes német katonanyelvet

*

Európa lakossága 1200 éven át, Krisztus után 600-tól 1800-ig alig változott, állandóan 180 millió körül volt. Ellenben az ezután következő száz évet alig meghaladó időszakban, 1800-tól 1914-ig 280 millióval növekedett, vagyis 460 millió lett. Ez a hirtelen szaporodás sok más tényező között elsősorban a technika hatalmas iramú fejlődésének tulajdonítható, ami az életfeltételek minden vonalán éreztette hatását. A fokozott termelés mellett Európa több embert tudott eltartani s a szaporodást az is elősegítette, hogy ebben a korszakban számos betegséget és a tömegpusztító járványokat is sikerült leküzdeni.

*

Érdekes kísérleteket végeztek annak megállapítására, hogyan érvényesülnek a grafológia alapelvei a hipnotikus állapotban. Az egyik csoportba osztott felnőtt embereknek azt szuggerálták, hogy tíztizenkét éves gyermekek. A második csoport tagjainak idegen szerepet sugalmaztak: a hivatalnoknak például azt, hogy nehéz testimunkás. A harmadik csoportbeliekkel azt hitették el, hogy sokkal kiválóbbak és tehetségesebbek, mint amilyenek a valóságban. Az elvégzett íráspróbák eredménye ez volt: az első csoportbeliek úgy írtak, mint gyermekkorukban. A második csoportba osztott hivatalnok írása olyan nehézkes lett, mint egy kötörőmunkásé. A harmadik csoport tagjainak írása olyan magas szellemi színvonalat jelzett, amit azokról feltételezni sem lehetett. Ébrenlétben azután mindhárom csoport tagjai megkísérelték utánozni a hipnózisban leírt sorokat. De bizony az egyiknek sem sikerült. Mintha két idegen kéz írta volna azokat.

ITÉLETKIVONAT. Az ipolysági járás főszolgabírája, mint I. fokú rendőri büntetőbíróság, 243/1941. kih. számú jogerős ítéletével Benkó János ipolysági kocsmárost, mert „asztali fehér bor" néven forgalomba hozott borát 1/5-öd részben vízzel keverte, az 1936. évi V. t.-c. 49. §. 1. bek. 1. és 4. pontja alapján, az 1928. évi X. t.-c. 4. §-ának alkalmazásával 10 napi elzárást helyettesítő 50.— pengő pénzbüntetésre ítélte és kötelezte 20.— P állami ellenőrzési díj és 18.60 P szakképviselői díj megfizetésére. Dr. Patakfalvy Miklós s. k. szolgabíró, mint rendőri büntetőbíró.

Kisszakasz

Millimétersor ára hétköznap és ünnepnap 40, vasárnap 45 fill. Legkisebb hirdetés (10 mm) 4 P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Levelezés

„SZEPT. XX." Ugy látszik, téves kapcsolás. Ha mégis az lenne, akinek szólt, legyen 29-én „Hungáriánál", ahol régen „mozgalom élére" 18 órakor.

Házasság

34 ÉVES KERTÉSZ megismerkedne hozzáillő nővel. Hozományra nem reflektál, ügynök kizárva. Levelet „Piros rózsa" jeligével a kiadó továbbít.

Oktatás

Évtizedes RÉVAI iskolában nappali, esti, gyors-, gép-, szép-, helyesirótanfolyamok Erzsébet-körút 42. Telefon: 22-19-59.

Foglalkozás

Keresztény **pénztárosnőt** özvegy, **irodakisasszonyt** kezdő **tisztviselőt** azonnalra felveszek. Textilüzlet, Pázmány Péter-tér 5. Jelentkezés d. u. ½6-kor.

NÉGY POLGÁRIT VÉGZETT teljesen árva, 23 éves lány, beteg mellé gondozónak, vagy háztartásba kisegítőnek, esetleg bármilyen munkára ajánlkozik. Cím: Daróczy Zsófia, Eger, Deák Ferenc-utca 50. sz.

Vétel, eladás

Irógépek, számoló- és sokszorositógépek, gyári újak, legolcsóbb árban részletre is kaphatók. Használt és újjáépitett irógépek eladása és kölcsönzése. Kellékek, karbantartások, javitások. Idegen betüs gépek átalakitása magyarra **Kelemen József irodagép szaküzletében, Szolnok, Baross-utca 13 — Őskeresztény cég. — A Baross-szövetség tagja.**

VESZEK ÉS ELADOK szőnyeget, ruhaneműt, fehérneműt, bútort, vitrintárgyakat, stb. **Sommer Márton,** Lónyay-utca 28. (Nagyzálogház mellett) T: 182-151

Irógépet, számológépet vennék Kovács, Nagyatádi Szabó-utca 46 TELEFON: 428-141

Butor

Lakás- és irodabutor olcsón, részletre is KLAUZÁL-UTCA 26

BUTORT, lakberendezést, stílgarnitúrát, **Szücsnél.** Használt bútorok, saját kárpitosmühely. — Semmelweis-utca 17.

BUTORT, lakberendezést veszek: Telefon: 189-288.

Kis rezsi! Olcsó árak! Hálók 290-től, kombinált berendezések 495-től. **Részletre is. BUTORCSARNOK, Kinizsy-u. 27**

Ruházkodás

SZÉP PERZSA, SEAL, MACSKA **BUNDÁT** olcsón vehet **Szemere** szűcsnél Erzsébet-körút 26. **második emeleten**

RÓKA kikészítés, festés KASZÁS SZŰCS, Váci-utca 67. Uj és régi szőrmét veszek!

Szőnyeg

Perzsaszőnyeget veszek hibásat is, legmagasabb napi áron: Gerera szőnyegüzlet, Eskü-tér 1. Tel.: 18-32-15

Lakás

Kiadó két szoba, konyha, fürdőszoba, összkomfortos bútorozott lakás, november 1-én, Volkmann-utca 5, földszint balra.

Hirdessen a KISSZAKASZ-ban

Tizenhárom angol repülőgépet lőttek le hétfőn a La Manche-csatorna vidékén

Berlin, október 28.
(Német távirati iroda)

A véderő főparancsnoksága közli:

Harci repülőgépek Great Yarmouthtól keletre nappal megtámadtak egy hajókaravánt és elsülyesztettek két ellenséges kereskedelmi hajót összesen 11.000 tonna tartalommal. Egy nagy teherhajót a keddre virradó éjszaka Bridlingtontól keletre bombatalálattal sulyosan megrongáltak.

A holland tengerpart mentén és a La Manche-csatorna vidékén az angol légihaderő a hétfői nap folyamán 13 repülőgépet veszített.

Északafrikában német zuhanóbombázó repülőgépek Tobruknál szétromboltak angol kiserőd állásokat.

Az ellenség nem repült birodalmi terület fölé.

Ujabb légitámadások Tobruk erődítményei ellen

Róma, október 28.

Az olasz főhadiszállás 513. hivatalos jelentése:

Vasárnap délután angol repülőgépek néhány bombát dobtak Catanzaro tartományban Ciro Marina környékére és Cosenzaban Campana helységre. Hárman megsebesültek és kisebb károk keletkeztek. Északafrikában a szárazföldi arcvonalról nincs ujabb jelenteni való.

Ellenséges repülőgépek Bengázi fölé repültek és néhány bombát dobtak le a város tengerparti részére, a piactér közelébe és az arab negyedre. Néhány ház megrongálódott. Hárman életüket vesztették és tizenketten megsebesültek a polgári lakosok közül.

Német repülőgépek bombázták Tobruk erődítményének célpontjait.

Keletafrikában a gondari arcvonalon előretolt osztagaink élénk felderítő tevékenységet folytattak.

Az olasz légierő nagy sikerei

Hadműveleti övezet, október 28.

A Stefani-iroda kiküldött különtudósítója jelenti:

Az olasz légierő a legutóbbi napokban nagy tevékenységet fejtett ki és jelentős sikereket aratott. Egy 10.000 tonnás ellenséges szállítóhajót elsülyesztett, egy cirkálót és egy másik szállítóhajót súlyosan megrongált. Az olasz légi haderő ezenkívül nappal bombázta Malta katonai célpontjait és mindenféle ürméretű bombákkal pusztításokat vitt véghez bennük.

Október 25-én egy olasz felderítő repülőgép a Földközi-tenger középső részén észrevett három Hurricane-mintáju repülőgépet s üldözőbe vette azokat. Egy ellenséges gép kigyulladt és a tengerbe zuhant. A másik két gép a felhők mögé rejtőzve elmenekült. Az olasz gép sértetlenül visszatért támaszpontjára.

Ujabb 31.000 tonnányi angol hajó sülyedt el

Berlin, október 28.

Mint a német távirati iroda illetékes helyről értesül, a német légi haderő az október 26-ra virradó éjjel újabb, mégpedig *negyvennyolc órán belül összesen 31.000 tonnányi angol kereskedelmi hajót sülyesztett el.* Azonkívül nyolc nagy kereskedelmi hajót olyan súlyosan megrongáltak, hogy elveszésük valószínű.

Az angoloknak a norvég és holland tengerpart, a Csatorna vidéke, a birodalom vagy német hajókaravánok ellen megkísérelt támadásaikat 24 repülőgéppel, köztük 13 bombázóval és harci repülőgéppel és 11 vadász-repülőgéppel kellett megfizetniök huszonnégy órán belül.

A Földközi-tenger harci terében is megmutatkozott a német légi haderő fölénye a tobruki katonai célok elleni támadások során és abban, hogy *az északafrikai partok előtt bombatelitalálattal elsülyesztettek egy nagy angol hadihajót.*

Német előörs-hajók sikeres harca brit bombázó repülőgépekkel

Berlin, október 28.

Mint a német távirati iroda katonai részről értesül, a német előörshajók légelhárítása jól irányzott tűz alá vette azokat az angol bombázó repülőgépeket, amelyek október 27-én a La Manche-csatornában megkísérelték megtámadni egy német hajókaraván őrhajóit. *A német előörshajók két angol harci repülőgépet lelőttek.* A többi angol repülőgép bombái ledobása nélkül visszafordult.

(MTI)

A főváros törvényhatósági bizottsága folytatta a költségvetés vitáját

A főváros törvényhatósági bizottsága kedden délután tovább folytatta a költségvetés általános vitáját. *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnöki megnyitója után elsőnek *Szabó* Imre állott fel szólásra. Deficitmentes költségvetést kért a polgármestertől. Az árkérdésről szólva hangoztatta, hogy *mindent el kell követni az élelmiszerárak szilárdan tartására.* A destrukció ellen ez a lehető legjobb óvszer. El kell tüntetni az úgynevezett feketepiacot. Szükségesnek tartja a harmadik alpolgármesteri állás megszervezését. *Temesváry* László válaszolt Peyer Károlynak a mult ülésen elhangzott kijelentéseire és hangoztatta, hogy *az egész hivatalos és nemhivatalos magyar közvélemény a tengelyhatalmak oldalán áll.* Mindenki, aki nem ezt az álláspontot foglalja el, hűtlenséget követ el a hazával és nemzetével szemben. Ezután részletesen bírálta a költségvetést. Hangsúlyozta, hogy a pengő vásárlóerejét minden eszközzel biztosítani kell.

Petrovácz Gyula dicsérte a költségvetést, különösen méltánylandónak tartja a polgármester korszerű szociálpolitikáját. Szendy Károly polgármestersége alatt minden esztendőben egy-egy nagyvonalú probléma megoldását tűzte ki céljául. A jövő nagy problémája, amelyre már most fel kell készülni: *Nagybudapest.* A jövő Nagybudapestjének három-négy év mulva 2 millió lakosa lesz, ezzel kapcsolatban fel kell készülni az összes tennivalókra, a közművek kiépítésére, az útépítkezésekre, a csatornázásra, az árvízvédelemre, az iskolaépítkezésekre és a kórházkérdés helyes megoldására.

Kabakovits József szerint a költségvetés irreális. Javasolta a fővárosi számszék megszüntetését. Beszéde végén közélelmezési problémákat tett szóvá. *Kövesligethy* Miklós sürgős intézkedéseket kért a fővárosba történő zsidó beszivárgás meggátlására. Követelte a lokálok és más mulatóhelyek bezárását. *Gidró* László megemlékezett Wolff Károlyról. Beszéde további részeiben különböző indítványokat tett a közgyűlésnek.

Ezzel a költségvetés általános vitája véget ért. A részletes vitára szerdán délután térnek át.

Nagy temetésekre
izlésben
pontosságban
garancia
a Hungária Virágház
Muzeum-körut 11
Telefon-rendelés: 183-130

Nagy műkincs, ezüst- és szőnyegaukció

A magyar műértő és műpártoló közönség évtizedek óta nem gyönyörködhetett olyan ragyogó és jelentékeny aukciókiállításban, mint amilyen *Almásy Teleki Éva gróf* müintézetében holnap megnyílik. *A Csányi Károly* egyetemi tanár szerkesztésében megjelent és mintegy háromezer képet, ezüstöt, szőnyeget, bútort, porcellánt és dísztárgyat leíró gazdag katalógus a műtárgyaknak nemcsak nagy tömegét, hanem kiváló minőségét is szakszerüen feldolgozza. A nagy tárlat tulajdonképpen két gyüjteményből keletkezett: egy magyar hercegi, illetve főhercegi tulajdonból származó ezüstkincsből és D. J. dr. gyüjteményéből.

Ha ismertetni akarjuk a kiállítás anyagát, úgy elsősorban *Barabás Miklósnak,* a magyar festőművészet korban legelső óriásának most felbukkant főmüvéről kell megemlékeznünk: a vértanuminiszterelnök, Batthyány Lajos gróf életnagyságú arcképéről, mely eddig ismeretlen helyen lappangott. Az 1846-ból keltezett mestermü fekete ruhában oldalán karddal ábrázolja a nagy magyart a háttérben a velencei mesterekre emlékeztető tájképes kilátással. Egyik legnagyobb müvészeti szaktekintélyünk véleménye szerint e kép Barabás főmüvének ítélhető és az ábrázolt személyiségénél fogva feltétlen államtulajdonba kívánkozik.

D. J. dr. gyüjteménye három részből áll: a XIX. század magyar festőművészeinek soksok rokonszenves és bájos képe függ a falakon, a tárlókban pedig *a legteljesebb herendi porcellángyüjtemény* látható, mely valaha is magántulajdonban volt. A 3-ik és legértékesebb csoport pedig magyar, német és svéd ezüstök a renaissancetól a biedermeyerig. *Barabás, Böhm Pál, Lotz Károly, Markó Károly, Mednyánszky László, Brodszky Sándor, Tahn Mór, Ligeti Antal, Litzenmayer Sándor, Wagner Sándor, Munkácsy Mihály, Madarász Viktor* és még sok klasszikusunk van itt képviselve ragyogó kis festményekkel. A herendi porcelánok külön ismertetése szükségtelen, mivel majdnem mindegyik szerepelt a tavalyi centennális kiállításon a legnagyobb sikerrel. Különleges esemény a gyüjtemény ezüst anyagának clárverezése, mivel Teleki Samu gróf híres ezüstgyüjteményének nyilvános értékesítése óta ilyen gazdag és nagyjelentőségü ezüstállomány nem kerü't piacra. Ezen gyüjtemény sok-sok darabja szerepelt hazai és külföldi kiállításokon és több tárgyért már a háború kitörése előtt is magas árakat ajánlottak külföldi közgyüjtemények.

A nagy terem közepén látjuk a hercegi tulajdonból származó ezüstkincset. Aranyozott díszvázák, díszedények, gyümölcstartók és sótartók mellett a gyönyörüidomú karosgyertyatartók, kenyérkosarak, nagy és kisebb tálcák hihetetlen mennyisége, s ez mind a legfinomabb régi angol ezüst, IV. György és IV. Vilmos korából. Ilyen ezüstnemüt ritkán árvereztek a kontinensen s a szemlélő méltán csodálkozik, hogy milyen jelentékeny mükincsek vannak még magyar magántulajdonban.

Mintegy 200 darab részben antik, részben 19. századi keleti szőnyeg látható a múzeum termeiben. Igen méltányos becsárakon indított bokharák, afgánok, tebriszek, ferahánok, iránok, pandermanok és még sok-sok kitünő minőségü keleti szőnyeg. Egy 1700-ból való kula temetőszőnyeg méltán tart számot a régi szőnyegek barátainak fokozott érdeklődésére.

Porcellánok, szobrok, üvegek és különféle dísztárgyak nagy mennyisége egészitik ki a gazdag és felejthetetlenül dekorativ látványt nyujtó aukciós tárlatot, melynek barokk és biedermeyer bútoranyagát egy főúri kastély berendezése szolgáltatja.

A Ház bizottságai letárgyalták a belügyi tárca költségvetését

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A képviselőház pénzügyi, közigazgatási és társadalompolitikai egyesített bizottsága kedden délelőtti és délutáni ülésén letárgyalta a belügyi tárca költségvetését. Az üléseken *Szabó* Gusztáv, illetőleg *Temesváry* Imre elnökölt. A kormány részéről vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, *Szász* Lajos pénzügyi államtitkár, vitéz *Bonczos* Miklós, *Tomcsányi* Kálmán, *Johan* Béla, *Kádár* Levente és *Horváth* Béla államtitkárok vettek részt a tanácskozásokban.

Az egyesített bizottság *Gergelyffy* András előadásában mélyreható vita alá vette a belügyi tárca költségvetésének egyes fejezeteit. A vita során felszólaltak *Nagy* László, *Szabó* Gyula, *Maróthy* Károly, *Bencs* Zoltán, *Malasits* Géza, *Kossuth* Pál, *Czermann* Antal, *Esső* Sándor, *Taufer* Gábor, vitéz *Várady* László, vitéz *Téglássy* Béla *Szőllősi* Jenő, *Szilágyi* Olivér, *Vita* Sándor, *Hunyadi-Buzás* Endre és *Festetics* Domonkos gróf.

A felszólalásokra vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter és *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter válaszolt.

Az egyesített bizottság a belügyi tárca költségvetését *részletekben változatlanul elfogadta.* A belügyi tárca költségvetésének tárgyalása 7 órakor ért véget.

Ezt követőleg a képviselőház *pénzügyi és véderő bizottsága* megkezdte a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

A kormány részéről *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, vitéz *Bartha* Károly honvédelmi miniszter, vitéz *Littay* András vezérezredes, a honvédelmi miniszter helyettese és *Szász* Lajos pénzügyi államtitkár vettek részt az ülésen.

Az egyesített bizottság vitéz *Faragó* Ede előadásában tárgyalta a tárca költségvetését. A vita során felszólaltak: *Esterházy* Móric gróf, *Zichy* Nándor gróf, *Palló* Imre és vitéz *Várady* László.

Este 9 órakor a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását félbeszakították. A pénzügyi és véderő bizottság *szerdán reggel 9 órakor folytatja* a honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalását. Annak befejeztével a pénzügyi és igazságügyi bizottság tart ülést és az igazságügyi tárca költségvetését tárgyalja le. Ezt követőleg a pénzügyi és földmívelésügyi bizottság megkezdi a földmívelésügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

A képviselőház pénzügyi és külügyi bizottságának *október 29-ére, szerdára összehívott ülését közbejött akadály miatt október 30-án, csütörtökön délután 5 órára halasztották el.*

Karpaszományosok áthelyezése

A karpaszományosok szülei mind gyakrabban fordulnak a honvédelmi minisztériumhoz azzal a kéréssel, hogy a tényleges szolgálatra tőlük nagyobb távolságra fekvő helyőrségekbe behívott karpaszományos fiaikat állandó lakóhelyükön, vagy azok közelében állomásozó alakulatokhoz helyezzék át. A honvédelmi minisztérium illetékes osztálya felhívja a karpaszományosok hozzátartozóinak figyelmét, hogy ilyen kérelmeket ne terjesszenek elő, mert a honvédelmi törvény végrehajtási utasítása elrendeli, hogy a rendes, tényleges szolgálatra kötelezett karpaszományosok csak egészségügyi és fegyelmi okokból helyezhetők át. Eltekintve ettől a fiatalságnak csak előnyt jelent, ha a katonai szolgálat keretében olyan országrészeket és népeket ismer meg, amelyek idegen megszállás következtében eddig előlünk el voltak zárva. Azáltal pedig, hogy a szülői háztól távolabb kerül a fiatalság, módot és lehetőséget nyujtunk neki, az önálló élet megismerésére.

Egy forróvérü, szerelmes lány utja a párisi egyetemtől – a sivatagi éjszakáig...
A marokkói lány
CHARLES VANEL, JULES BERRY és a gyönyörü RAMA TAHEX
MA PREMIER! Pénteken 4 előadás! CITY

ERDÉLYI GRÓFNŐ

Irta: Hunyady Sándor

Szegény néhai *Ernst* Lajos aukció-jogát gróf *Almásy* Dénesné *Teleki* Éva grófnő kapta meg. Ujra élet költözik a finom emlékű, szép termekbe. Az első aukció anyaga 28-ikán kerül a nyilvánosság elé, az árverés október 2-ikán és 3-ikán lesz. A gyüjtemény legfontosabb része egész csomó klaszszikus magyar kép — Markó, Munkácsy, Lotz, Zichy Mihály, Böhm Pál — de lesz sok válogatott műtárgy is.

Teleki Éva maga is jeles művész. De ő a saját dolgait soha nem fogja kiállítani az egykori Ernst-múzeum termeiben. Ezt ildomtalannak találja, miután a hely az övé. Máskép, közvetetten akarja szolgálni a művészetet, amelyet minden formájában imád. Kiállításokat fog rendezni, felfedez új tehetségeket, propagandát csinál már elismert, vagy klasszikussá vált mestereknek. Rendezgetni fogja a szép, régi bútorokat és műtárgyakat. Ez oly természetes, minden finom és művelt asszony szereti az antikváriumok emlékektől illatos hangulatát.

A második kiállítást Bernát Aurél képeiből rendezik. Ezt követik Petrovics Elek felügyelete alatt Vaszary és Ferenczy emlékkiállításai.

A terv szép, az ember őszintén kívánja, hogy ily szép legyen az egész tíz esztendő, amennyi időre az új gazda megkapta az aukciójogot.

Mindezt magától a grófnőtől tudom. Ő mondta el nagy temperamentummal, lelkesen és okosan egy aranyos karszékben ülve a múzeum érdekes lim-lommal telirakott adminisztrációs szobájában.

Hallgatva néztem, amíg beszélt. Gyönyörködtem benne, hogy milyen szép. Valahogy másképp szép, mint a rendes, modern asszonyok. Van rajta valami történelmi, valami kosztümszerű. Hiába cigarettázik, rendkívül könnyen elképzelhető várúrnőnek, akinek apródok viszik a sleppjét.

Hallgattam, néztem és odaképzeltem mögéje az erdélyi arisztokrácia óriási tablóját. Teleki Évával, mint minden erdélyi mágnással, óriási szerencsétlenség történt a román impérium átvétele után. Elveszítette vagyonát és körös-körül minden rokon és ismerős család tönkrement. Földjeiket és poziciójukat elvették, egyik napról a másikra a legnagyobb bőségből bizonytalan sorsba kerültek, abba az úgynevezett cifra nyomorúságba, amely annál kínosabb, mert hiszen szinte erkölcsi kötelességük úgy viselkedni, sőt úgy élni, ahogyan az történelmi rangjukhoz illik. Mily nehéz lehet grófnak lenni, amikor nincs miből! Mily gondterhes várkastélyban lakni, amelyet fenyves park vesz körül, amikor néha az egész kastélyban nincs annyi pénz, hogy egy új pakli pasziánsz kártyát lehessen venni a régi helyett, amelyben minden harmadik lapnak le van törve a füle.

Természetes, hogy a grófnőn nyoma sem látszik ennek a tragédiának. Neki sikerült. Karriert csinált. Karriert? Mily naivság! Egy Teleki grófnő. A Gubernátor ivadéka! Elegáns, energikus, jókedvű. Van benne valami kedves üzletiesség, amely még jobban megmutatja úri fajtáját.

De vannak Erdélyben grófok és grófnők, akiknek nem sikerült. Urak, akik elmentek magkereskedőnek, biztosítási tisztviselőnek, grófnők, akik ruhaszalont csináltak. Sőt vannak, akiknek még ez a kereset is álomszerű. Lent élnek egy tenyérnyi földön és egy óriási házban, amelyet nem lehet befűteni és nincs mivel befűteni. A grófnő maga gereblyézi a park útjait, a gróf fát vág, kapadohányt színak és egy héten hatszor tartanak hústalan napot. Mégsem látszanak szerencsétlennek. Ahogyan nem is azok. Harsány kacagásuk a régi maradt. Nagyon kicsiny legény volt ahhoz a kegyetlenül keresztülvitt román földreform, hogy aláássa humorukat. Minden kivételes osztály elbúsul, elrongyolódik, ha elveszti előjogait. Az erdélyi arisztokrácia minden előjogát és csaknem teljes vagyonát elvesztette.

Mégis, ma talán még érdekesebb, mint volt hatalma teljességében. Van bennük valami roppant keménység és életrevalóság. Majd mindegyikben egy Robinson Crusoe lakik, aki nem bocsátja búnak a fejét Senki szigetén, hanem házat épít, berendezkedik.

Igazán, azt hiszem, ha egész Európát árvíz borítaná el, legelőször az erdélyi arisztokrácia merülne fel belőle. Ácsok lennének, halászok, pásztorok. Mindegyik ért valami mesterséghez. Teleki Éva grófnő számára sem puszta szórakozás a művészet, hanem, mint látjuk, reális foglalkozás.

Almásy-Teleki Éva első aukciója

Magyar romantikusok remekművei

Egy nagyobb egységes magángyüjtemény és egy kisebb értékes gyüjtemény anyagából állította össze első aukciós kiállítását *Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete* a volt Ernst Múzeum termeiben. A XIX. századi magyar festészet amatőrje gondos szeretettel és biztos ízléssel válogatta össze gyüjteményét, melynek magvát az idősebb *Markó* és *Lotz* művei alkotják. A gyüjtőt nem a XIX. századi magyar festészet reprezentatív mesterművei érdekelték, hanem az intimebb hangú, kisebb méretű alkotások. A gyüjtemény legrégibb képei az 1700 éves években működő *Bogdány* Jakab egy csendélete és *Mányoki* előkelő női portréja; talán legnagyobb értéke az unikumszámba menő, szignált két Markó miniatür.

De nem hiányzanak a bájos pontossággal kidolgozott biedermeier képmások, *Liezen-Mayer*, *Molnár* József, a nagyszerű *Székely* Bertalan, *Telepy*, *Zichy* Mihály és *Munkácsy* alkotásai sem. Több kevéssé ismert név bukkan fel az aukción, így a soproni *Igler* Gusztáv, *Kardos* Gyula, *Kegyes* József, *Kovács* János, a szepességi *Leitzmann*, a régi magyar művészet szerényebb művelői. A modern festészetből pár finom darab, mint előkelő névjegy utal a fejlődésre.

A gazdag és értékes képanyagnak lényeges kiegészítő része a sok szép bútor, régi holicsi, olasz és spanyol kerámia, ezüst, szőnyeg, melyek között nem ritka a múzeumi értékű darab. (d. m.)

E hó 28-án délután órakor Vilmos császár-út 22, I. emeleten kesztyűgyár gépi berendezései és egyéb ingóságok bírósági árverésen eladatnak.

„Daloljatok honvédek"

A *Vitézi Rend Zrinyi Csoportja* szerkesztésében és kiadásában megjelent a »*Daloljatok honvédek!*« című katonanótagyüjtemény 2. kiadása.

E gyüjtemény nagyobb és rendszeresebb az összes eddig megjelent hasonló kiadványoknál. Felöleli a régi és a mai katonaélet 104 válogatott dalát, köztük *Tinódi Lantos* Sebestyén, *Egressy*, *Erkel* 1—1 dallamát és 101 népdalt. A korszerű magyar katonai nevelés használatára összeállított mű szövegeit illetékes helyen vizsgálták felül, a dallamokat pedig *Kodály* Zoltán nézte át. A gyüjteményt *Volly* István rendezte sajtó alá és látta el magyarázó jegyzetekkel. A rajzdíszítéseket *Haranghy* Jenő készítette. A hivatalos gyüjtésen kívül dr. *Péczely* Attila szolgáltatott értékes anyagot a kiadványhoz.

A daloskönyv hasznos barátja nemcsak a nótázó honvédeknek, valamint a jövő hadseregének: a levente- és tanulóifjúságnak, hanem minden igaz magyar embernek, aki dicső multunkat megbecsüli és szereti a valóban szép nótát és az egészséges magyar katonaszellemet, amely e tartalmas és díszes kiállítású könyvecske minden lapjáról kiárad.

A mű megrendelhető a Vitézi Rend Zrinyi Csoportjának 43.926. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő előzetes befizetés útján. Egy példány ára 1.50 pengő.

Közlekedési rendőri filmpályázat

Berlin, szeptember 27.

A német rendőrség versenypályázatot hirdetett filmamatőrök számára egy *művészeti és pedagógiai szempontokból kifogástalan kísérő filmre.* A kísérő film témája az eleven, lüktető élet legyen lehetőleg sok olyan mozzanattal, ahol a *nagyforgalmú útvonalakon a közlekedési rend is erősen szembetűnik.* A legjobb keskenyfilmek között *30 ezer márkát* osztanak ki és a díjnyertes filmet 1940-ben a Nemzetközi Forgalmi Kiállításon is leforgatják.

Bors István rendezőjének legújabb alkotása!

Páger Antal parádés alakítása

A miniszter barátja

Komár Juliska, Erdélyi Mici, Mihályffy.

Rendezte: Bánky Viktor

Délibáb-produkció. Forg. hozza: IBUSz.

Premier holnap!

Uránia * City * Atrium

Gróf Haller Gábor:

Egy nemzetnevelő tanácsai

A XVIII. századnak és a XIX. század elejének egy bölcs és gazdag lelkű magyarját ismerteti meg a mai magyar olvasóval s szólaltatja meg gróf *Haller* Gábor. *Vay* József királyi consiliarius »magyar útját« rajzolja meg *Egy nemzetnevelő tanácsai* című kis füzetében, s ennek az európai látókörű, természetesen és mélyen magyar alkotó életű úrnak »poros leveleiről« lerázza a port.

A régi sorok így tisztán és fényesen világítanak a mai zavaros és nehéz időben s a magyar szellem örök és aktuális feladatait hirdetik. *Haller* Gábor nagy szeretettel és finom művészettel formált eleven és stílusos keretet a levélidézetek köré. Ez a füzet különben egy Vayról készülő könyv anyagából való; az író jónak ítélte, hogy már most megzendüljön »néhai való Vay József magyar szava«.

x **A mai nehéz időben is tények beszélnek.** Ezer és ezer ember nyert az osztálysorsjátékon. Ma majdnem mindenki vesz osztálysorsjegyet, mert *kis* összeggel *nagy* vagyont nyerhet! Október 14-én kezdődik az új osztálysorsjáték, ajánlatos, hogy rendeljen egy sorsjegyet a legendás szerencséjü *Kiss* sorsjegyek közül és pedig legcélszerübben a *Magyarország*-hoz csatolt képes laphoz mellékelt »*Levelezőlapon*« a *Kiss Károly és Társa Bank Rt.*-nál, Budapest, IV., Kossuth Lajos ucca 6. Ha nem volna meg a melléklet, *rendeljen egy egyszerű levelezőlapon* vagy telefonon: 185—242.

Holnap ezen a helyen találhatja meg szerencséjét

Ó, XX. század!

Süketek a viharban

Az angol süketek országos intézete azzal a kéréssel fordult a belügyminisztériumhoz, hogy a süketekről, különösen a magánosan élőkről a légoltalmi hatóságok külön nyilvántartást vezessenek. A süketek ugyanis nem hallják a légoltalmi sziréna jelzését; szükséges, hogy légi támadás esetén külön értesítsék őket. Azt is javasolja a süketek intézete, hogy a süketeket erősen fénylő jelvénnyel lássák el. Ez megakadályozná, hogy a süketek az elsötétítés idején baleseteket szenvedjenek s a légoltalmi szervek is megismerhetnék és szükség esetén figyelmeztethetnék a süketeket.

==

„Gyüjtsétek a tábori leveleket!"

Mint a »Neues Wiener Tagblatt« írja, a nemzeti szocialista birodalmi fronthar cos szövetség azt a felhivást intézi tagjaihoz és tagjainak hozzátartozóihoz, hogy a tábori postai levelezőlapokat, leveleket és fényképeket, amelyeket a harctérről kapnak, féltő gonddal őrizzék meg. Ezek a frontról kapott híradások »minden német legbecsesebb értéktárgyai lesznek«.

Fehér zászló a járásbíróságon

Grácból jelentik, hogy az eibiswaldi járásbíróság épületén néhány nap óta fehér zászló leng, annak jeléül, hogy a járásbíróság fogházában egyetlenegy fogoly sincsen.

==

Tizenhatéves lány, mint autóbandita

A bécsi fiatalkorúak bírósága egy Margarete nevü tizenhatéves leányt egyévi fogházra ítélt autobanditizmus miatt. A fiatal leány egy férfi-bűntársával tiz autót lopott el hét alatt. Eleinte csak sétakocsizásra mentek a lopott autókban s mikor a benzin elfogyott, az autót otthagyták az úton. Később eladták a lopott autókat. Sok parkolt autót pedig kifosztottak.

==

Megvárják a végét

A »Manchester Guardian« írja:

»Ha csak egy pillantást vetünk a napilapok születési, házassági és halálozási híreire, láthatjuk, hogy a házasságkötések száma erősen szaporodik — a további érzésünk pedig az, hogy kevesebb a halálozás s ennek oka kétségkivül az öregek nagyon érthető elhatározása, hogy kitartanak s megvárják, mi történik.«

„Légvédelmi kofák" a párizsi uccán

Párizs, szeptember 27.

Miből él a párizsi ucca? — teszik fel a kérdést a francia lapok és azonnal válaszolnak is. Párizs hivatalos kiürítése után, amikor a különböző *légvédelmi* rendeletek megjelentek és falragaszok ismertették a főváros ottmaradt lakóival, mit, mikor és hogyan cselekedjen, azonnal feltünt *a mozgékony uccai árusok és a virág és könyvek és képek helyett csupa fontos és nélkülözhetetlen cikkel bonyolitottak le számottevő forgalmat.*

Párizs kapuinál, az állomások előtt ott ülnek sorban, vagy a nagy útkereszteződéseknél teljes árukészletükkel: a nagy barna csomagolópapirok egyik fele ragasztóanyaggal van bekenve különböző szélességekben, *ablaktáblák beragasztásához* elkerülhetetlenül szükséges cikk. A készlet mindenütt azonnal elfogy...

Sötétkék papirroló, nem engedi át sehol a fényt. Nélkülözhetetlen, tehát azonnal veszik. *Hadszintéri* térképek: levelező lapon, darabja 1 frank. És aztán a népszerű ismertetések *gáztámadás és egyéb háborús jelenségek* esetén, darabonként 3 frank. Ezek a cikkek, amelyek azonnal vevőre találtak Párizs uccáin.

MAI ÉLELMISZERÁRAK

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-kénti:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 160—240, leveshús (farfő, tarja, szegy) 160—200, borjúhús, comb 240—320, vese 168—180, pörkölt 180, juhhús, hátulja 140—160, eleje 116—140, sertéshús, karaj 220—270, tarja, comb 196—240, oldalas 160—170, zsirszalonna 156—160, sertéshéj 158—168, sertészsir, budapesti 156.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, fácán 1 drb 200—250, fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 kg (130—150), csirke, rántanivaló 1 kg (140—160), ruca, hizott 1 kg (130—140), lúd, hizott 1 kg (120—140), pujka, hizott 1 kg (110—115). Vágott: csirke, rántanivaló 1 kg 200—340 (115—220), ruca, hizott 1 kg 130—190 (110—145), lúd, hizott 1 kg 130—180 (120—145).

Tojás: Teatojás, válogatott drb 9—11, kg 165—175, ládaáru (142—160), főző- és aprótojás drb 6—8, kg 155—165 (132—150).

Halak: Ponty, élő 160—240, szeletelt 100—150, jegelt 120—160.

Tejtermék: Tejföl (90—100), teavaj, tömbben (290—300), pasztőrözött (320—330), sovány tehéntúró (50—56).

Szárazfőzelék: Bab, fehér, aprószemű (36—38), borsó, hántolt, feles (34—40), lencse, hazai (50—72).

Zöldségfélék: Vegyes zöldség, zöldjével (12—14), kalarábé drb (2—5), karfiol, hazai, levéllel 28—40 (12—16), vöröshagyma, érett, makói (8—9).

Káposztafélék: Fejeskáposzta 12—18 (8—9), kelkáposzta 14—24 (8—16), fejessaláta (3—6).

Burgonya: Gülbaba 10—11 (9.3), nyári rózsa 11—12 (9.9), Ella 10 (8).

Főzelékfélék: Főzeléktök (6—9), zöldpaprika, apró (6—20), tölteniváló (10—20), paradicsom, hazai (6—10), zöldbab, hazai 16—36, zöldborsó, hazai 24—46 (24—32), szegfügomba (120—440), csiperkegomba (160—260), ugorka (20—40), paraj, tisztitott (10—20), sóska, közönséges 16—28 (16—20).

Gyümölcs: Alma, nemesfaj 36—80 (20—75), közönséges (8—20), körte, nemesfaj (25—65), közönséges (16—25), birsalma 30—48 (20—30), szilva, magvaváló 10—26 (6—24), barack, őszi 30—120 (10—80), szőlő 26—64 (14—45), dió (50—100).

Sertésvásár

A mai ferencvárosi sertésvásár összfelhajtása 1577 darab, vásári állományból angol hússertésfelhajtás 577. *Az irányzat vontatott.*

Árak: uradalmi zsírsertés 340 kg-on felül 113—115, I. szedett 107—110, III. 88—94, I. angol sonka 98—101, II. 90—97 kg-ként élősúlyban.

gazdasági jelentések piacok vásárok

Ingadozó irányzat az üzlettelen értéktőzsdén

Kétnapos lanyha irányzat után nagyon elcsendesedett ma az értéktőzsde. A forgalom összezsugorodott és az újból jelentkező üzlettelenségben határozott irányzat nem is tudott kialakulni. Az áralakulást ismét egy-két kötés irányítja, vétel esetén szilárditóan, eladáskor lanyhitóan. Ez az ingadozás jut kifejezésre a mai árfolyamokban, amelyeknek többsége árcsökkenést jelez, néhány részvénynél azonban zárlatkor magasabbak voltak az árfolyamok a tegnap jegyzetteknél. A részvénypiachoz hasonlóan *nem egységes az irányzat a kötvénypiacon sem*, de az áreltérések itt is mérsékeltek.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Időközi kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	169.5	169.5	169.—
Fonciére	34.—	35.5—36.25	36.—
Hungária malom	21.—	—	21.—
Bauxit	173.—	170—177	175.—
Beocsini	13.5	14	14.—
Kohó	22.75	22	22.—
Drasche	9.25	10	10.25
Aszfalt	6.—	6.05	6.—
Kőszén	350.—	349—343	345.—
Nagybátonyi	33.—	33	33.—
Salgó	36.1	36.75—35.25	35.3
Urikányi	35.75	37.25—36.75	36.75
Fegyver	43.—	43—40	41.5
Ganz	19.6	19.6—18.9	19.1
Acél	35.—	—	35.—
Győri vagón	25.—	25—25.5	25.5
Rima	84.25	84.5—83.25	83.5
Nasici	86.5	84.5—80	82.—
Duna-Száva	—	—	6.50
Levante	0.35	0.35	0.35
Nova	15.—	—	14.75
Trust	49.1	50—49	49.5
Délcukor	97.75	97.75—98.75	98.—
Magyar cukor	87.—	90—88	88.—
Georgia	22.6	23	23.—
Izzó	133.—	—	131.—
Dreher-Haggen.	159.—	160.75	160.75
Gschwindt	895.—	—	895.—
Polgári sör	115.—	—	115.—
Gyapjúmosó	2.85	2.90	2.90
Goldberger	42.—	45	44.75
Pamutipar	32.—	—	32.—
Óbudai	—	—	14.—
Műtrágya	—	42	42.—
Papír	260.—	260	260.—
Vasúti forgalmi	18.25	18.25—17.5	17.5
Telefon	8.75	—	8.50

Államadósság, kötvények, zálogleve lek:

1939. évi pijegy		100.—	100	100.—
1910. évi főv.	4%	—	147.5	147.—
1914. évi főv.	4.5%	285.25	285—284	284.5
1927. évi főv.	6%	84.5	85	85.—
Földhit. A. font zl.		—	—	89.—

A mai zürichi árfolyamok

Zürich, szeptember 27. *(Záróárfolyamok.)* Párizs 10.03, London 17.67½, NewYork 442.50, Brüsszel 75, Milánó 22.40, Amszterdam 235.50, Berlin 176..

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 15.10—15.30	Amszterd. 201.40—203
Belga 64—64.60	Athén 3.025—3.055
Dán kor. 72.95—73.75	Belgrád 7.82—7.88
Dinár 6.50—7.90	Berlin 135.70—136.70
USAdoll.377.30—381.30	Brüssz. 64.18—64.62
Francia fr. 8.55—8.75	Bukarest 3.41—3.44
Holl. drt 201—203	Kopenh. 73.15—73.75
Cseh-Morva protektorátus 7.50—11.80	London 15.135—15.285
(20 K-nál nagyobb címletek kivételével)	Madrid —.—
Szlovákia 7.50—11.80	Milánó 17.66—17.8864
(20 K-nál nagyobb címletek kivételével)	Newyork 378.70—381.30
Kanadai doll. 340—345	Oslo 86—86.70
Len 2.60—3.45	Párizs 8.60—8.70
Leva 3.—3.60	Prága 11.79—11.98
Lira 16.90—17.90	Szófia 4.11—4.15
(500 és 1000 lirás bank jegyek kivételével)	Stockholm 90.30—91.—
Német márka —.—	Varsó 64.25—64.75
Norv. kor.85.80—86.70	Zürci 85.55—86.25
Svájci fr.85.35—86.25	Isztanbul 268—271
Svéd kor. 90.10—91.00	

Párizsi devizák

Párizs, szeptember 27.

London 176.625, NewYork 43.80.

Londoni devizák

London, szeptember 27.

NewYork 4.02—4.04, Montreál 4.43—4.47, Párizs 176—177, Brüsszel 23.50—23.75, Amszterdam 7.47—7.57, Zürich 17.60—17.80, Stockholm 16.70—16.90, Oslo 17.50—17.70.

Az arany Londonban

Londoni aranyárfolyam 168 sh.

Árcsökkenés a határidőpiacon

Októberi rozsból ma megkezdődtek a felmondások és az első napon 5700 mázsát mondtak fel. Miután ennek túlnyomó részét átveszik, az áralakulást a felmondások nem befolyásolták. A piac üzlettelen. Tartott nyitás után a zárlatig az októberi rozs 5, a márciusi 8 fillérrel lemorzsolódott.

Rozs: októberre: 14.45, 14.38, zárlat 14.38—14.39; márciusra: 15.65, 15.55, zárlat 15.55—15.57.

Élénk sörárpaüzlet a készárupiacon

A búzaforgalom ma már jobb volt, mint tegnap. Ma 1500 mázsát vettek meg 20.45 pengős áron. 150 mázsa októberi szállitású búzáért 26.65 pengőt fizettek. Tengeriből 300 mázsa kelt el 5 fillérrel jobb áron, rozsban és zabban nem volt kötés. A zab névleges jegyzését 5 fillérrel leszállították. Nagyon élénk volt az árpapiac. Elkelt 4300 mázsa sörárpa 21.25—21.85 pengős árakon.

Búza: tiszavidéki, felsőtiszai, duna-tiszaközi, fejérmegyei, dunántúli, kisalföldi 77 kg-os 19.80—19.95, 78 kg-os 20.00—20.15, 79 kg-os 20.20—20.35, 80 kg-os 20.30—20.45.

Rozs: pestvidéki 14.05—14.15, más származású 14.20—14.40.

Takarmányárpa: elsőrendű 16.60—17.00, középminőségű 16.30—16.50.

Sörárpa: kiváló 21.00—22.00, prima 19.50—20.50, sörárpa 19.00—19.50.

Zab: elsőrendű 19.15—19.40, középminőségű 19.00—19.10.

Tengeri: tiszántúli 18.80—18.90, egyéb áll. 18.70—18.80.

Őrlemények: korpa 13.40—13.60, 8-as liszt 15.75—16.25.

Búza: 750 mm 80-as 20.45, 160 mm 80-as 20.45, 150 mm 80-as 20.45, 150 mm 80-as 20.45 budapesti paritásban, 150 mm kocsira 80-as 20.40 Budapest, 150 mm október 80-as 20.65 budapesti paritásban.

Sörárpa: 600 mm felvidéki 21.50, 1350 21.50, 300 mm dunántúli 21.80, 300 mm 21.50, 150 mm 21.75, 600 mm 21.25, 1000 mm 21.85 budapesti paritásban.

Tengeri: 150 mm Szolnokon át 18.80, 150 mm Szolnokon át 18.90 budapesti paritásban.

Mák: 190 mm 128.— Selyp, 100 mm 128.— Budapest.

Biborhere: 100 mm 96%-os 70.— Győr, 150 mm minta szerint 67.50 állomás.

Lucerna: 9.2 mm minta szerint 215.—, 10 mm minta szerint 215.—, 5 mm fehérbárcás XI. 260.—, 10 mm fehérbárcás 255.—, 20 mm 90%-os 225.—, 5½ mm minta szerint 198.— Budapest, 20 mm minta szerint 220.—, 60 mm minta szerint 220.— állomás, 15 mm fehérbárcás X. 260.— Budapest.

Lóhere: 30 mm minta szerint 132.50 Szentes, 7 mm ó 120.—, 10 mm minta szerint 129.—, 20 mm minta szerint 127.— állomás, 10 mm 90%-os 130.— Budapest.

Magyak és hüvelyesek: káposztarepce új 33.75—34.25, kék mák új 125—130, lencse nagyszemű sterilizált 36—47, középszemű sterilizált 27—33, kisszemű sterilizált 23—26, fehér szokványbab dunai 30.50—31.25, dunántúli 29.25—29.75, lucernamag nyers arankás 190—220, lóheremag nyers arankás 122—130, bíborheremag új 60—70, bükköny szőszös új 41—44, csillagfürt fehér lapos 12—12.25.

A budapesti liszt árjegyzőbizottság árjegyzésel: búzaliszt: dara 37—38, 0gg 36—37, 0g 36—37, 0f 36—37, 2gg 35.25—35.75, 2g 35.25—35.75, 2f 35.25—35.75, 4-es 33—34, 5-ös 30.75—31.75, 6-os 25.75—27.75, 7-es 18.50—19.50; rozsliszt: 0-ás 27.75—29.75, 01-es 25—26.75, 1-es 19—20.75, 2-es 17—18.

Londoni értéktőzsde

London, szeptember 27.

A mai londoni értékt-zsdén a legtöbb papír piacán az árfolyamok tartottak, sőt egyes papirok megszilárdultak.

(Zárójelben az előző zárlat): Royal Dutch (37.75) 38, Anaconda (8.25) —, Rio Tinto (12) —, Central Mining (14) —, Tanganyika (—) 3.75, Canadian Pacific (6) 6.75.

A nemzetközi devizaforgalomban az áringadozások szük keretek között mozogtak. A holland forint Zürichben és Párizsban 27.55, illetőleg 23.29-es jegyzéssel változatlan maradt, a dollár árfolyama Amszterdamban 1.87¾—1.88 1/16. Zürichben pedig 4.42½—4.43¼ volt. Párizsban a jegyzés változatlanul 43.80 maradt. Az angol fontot Amszterdamban változatlanul 7.51-gyel és Zürichben 17.67½—17.70-nel jegyezték.

LONDONI FÉMTŐZSDE

London, szeptember 2.

Jegyzések (zárójelben az előző zárlat): Ón standard (229½—229¾) 229½—230, 3 hónapra (227½—228) 227½—227⅝.

BÉCS: barátságos

Bécs, szeptember 27. (Zárójelben az előző zárlat): Kreditanstalt (262.50) 262.50, Államvasút (15.50) —, Alpesi (15.25) 15.50.

Almásy-Telegdi Éva

Június első felében 24 órás légoltalmi gyakorlatokat tartanak

A légoltalom mindenkori kiépítésének fokáról a honvédelmi miniszter eddig minden tavasszal és ősszel gyakorlatok útján győződött meg. A legutolsó légoltalmi gyakorlat óta továbbfejlesztett légoltalmi felkészültség jelenlegi mértékének ellenőrzésére és az elvégzett munkaeredmények megállapítására a honvédelmi miniszter a folyó évi első légoltalmi gyakorlatokat — a közbejött kedvezőtlen időjárási viszonyokra való tekintettel — *június hó első felében fogja megtartatni.*

A légoltalmi gyakorlatokat a honvédelmi miniszter utasítására a tekintetbe jövő városokban és községekben a légoltalmi parancsnokok fogják meglepetésszerűen elrendelni. Ugyancsak ők fogják a légoltalmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezéseket kiadni, illetve megfelelő módon a közönség tudomására hozni. A légoltalmi gyakorlatok tartama *egy teljes nap* (azaz 24 óra) lesz. A gyakorlatokba a hatósági légoltalmi szervezeten és az önvédelmi szervezeteken kívül teljes mértékben bekapcsolódnak még az I. és II. csoportba sorolt építmények is.

A városok és községek a légoltalmi gyakorlatokat minden rögtönzés és egyéni kényelmet szolgáló könnyítések szigorú mellőzésével *teljes harcszerűséggel* fogják végrehajtani. Ezért mindenki becsületbeli kötelessége, hogy a most dúló háborúk tapasztalatainak figyelembevételével fegyelmezett magatartást tanusítson és a légoltalmi rendszabályokat teljes komolysággal és lelkiismeretességgel a legszigorúbban betartsa. Különösképpen kell arra ügyelni, hogy lakásból (üzletből, stb.) még ajtónyitáskor se szűrődjék ki a legcsekélyebb fény sem. A jelenlegi háború ugyanis igazolja, hogy az e téren elkövetett legcsekélyebb könnyelmű elővigyázatlanság vagy mulasztás beláthatatlan következményekkel járhat, mert az ellenséges repülők éjjel éppen azokat a helyeket támadják meg bombáikkal, amelyek fénykiszűrődésekkel magukat elárulják.

A fegyelmezetten és lelkiismeretes pontossággal végrehajtott légoltalmi gyakorlat adja zálogát annak, hogy a magyar társadalom történelmi multjához méltó módon komoly esetben is megállja a helyét.

Vizállás

A *Duna* Bécsig apad, lejjebb árad, Steinig magas, lejjebb igen magas vízállású. *A csütörtöki dunai vízállások:* Schärding 422, Passau 808, Aschach 460, Struden 856, Stein 627, Bécs 674, Pozsony 604, Komárom 646, Budapest 600, Paks 487, Baja 550, Mohács 550, Gombos 571, Újvidék 486, Zimony 526. — A *Rába* Szentgotthárdnál 46, Ragyogóhídnál 11. — A *Dráva* Barcsnál 36, Drávaszabolcsnál 170, Eszéknél 302. — A *Száva* Bródnál 626. — A *Tisza* Visk—Záhony között apad, máshol árad, Záhonyig alacsony, Tokajnál közepes, lejjebb magas vízállású. *A csütörtöki tiszai vízállások:* Faluszlatina 82, Visk 32, Tekeháza 28, Tiszaújlak 4, Vásárosnamény 186, Tokaj 444, Tiszafüred 594, Szolnok 604, Csongrád 610, Szeged 638. — A *Szamos* Csengernél 164. — A *Bodrog* Sárospataknál 324. — A *Sajó* Bánrévénél 85. — A *Hernád* Hidasnémetinél 98. — A *Körös* Körösszakállnál 111, Békésnél 572, Gyománál 620. — A *Maros* Makónál 273. — A *Balaton* Siófoknál 106. — A *Velencei-tó* Agárdnál 127.

— **Túlsok alkohol vagy nikotin fogyasztása után** minden körülmények között ajánlatos gyomrunkat és beleinket a természetes **„Ferenc József"** keserűvíz használata által mielőbb alaposan kitisztítani. Kérdezze meg orvosát!

Egy bárénekesnő a rendőrbíróság előtt

A közlekedési rendőrbíróság csütörtökön tárgyalta Anita *Best* angol bárénekesnő autókihágási ügyét. A bárénekesnő tíz nappal ezelőtt az éjszakai órákban cik-cakos vonalban vezette az AO 999. rendszámú autót. Amikor a kocsi megállt, rendőr igazoltatta a bárénekesnőt, majd előállította a főkapitányságra, ahol a rendőrorvos megállapította, hogy lehellete alkoholszagú és ittas állapotban vezette kocsiját.

Anita Best a közlekedési bíróságon azzal védekezett, hogy csupán két konyakot ivott. A védőügyvéd indítványára a rendőrbíróság újabb tanuk kihallgatását rendelte el.

— **Légoltalmi szélhámosokat keres a rendőrség.** Veszedelmes szélhámosok garázdálkodnak a fővárosban, akik telefonon közlik kiszemelt áldozataikkal — többnyire bérházak házmestereivel —, hogy a háziúr rendeletére légoltalmi csomagot küldenek. A csomagot azután homokkal töltik meg. Legutóbb a Népszínház-utca 12. számú házban tizennyolc pengőt csaltak ki özvegy *Korsch* Istvánné házfelügyelőnőtől ilyen légoltalmi csomagért. A rendőrség keresi a szélhámosokat.

Felhívás!

István fiamért semminemű anyagi felelősséget nem vállalok. **Gergely Jenő. Pécs.**

— **Befejezték a vádlottak kihallgatását az ál-lord bűnügyében.** Az ál-Hampton lord bűnügyében csütörtökön kihallgatták *Minkusz* Imrénét, a per egyik vádlottját, aki azzal védekezett, hogy szívességből akart *Pick* György részére a Nemzeti Bank árfolyamán 200 angol fontot szerezni. A vádlottak kihallgatása ezzel be is fejeződött és *Vályi-Nagy* István elnök a tárgyalás folytatását szombatra halasztotta.

BRILIÁNST

megbízóimnak keresek magas árban, **aranyat, zálogjegyet veszek.** SCHWARCZ DÁNIEL ékszerész, Károly-körút tizenhat.

Választási költségre adott kölcsönnél nincs uzsora

Érdekes ítéletet hozott a budapesti ítélőtábla dr. *Leitner* Emil tanácselnök vezetésével. *Komjáthi* Zoltán mint jelölt szerepelt Kispesten a törvényhatósági bizottsági választáson s a költségekre 1100 pengő kölcsönt vett fel *Geiger* György ügynöktől, a tartozás fejében azonban 1750 pengőről szóló váltót adott át. A váltók lejárta után Komjáthi feljelentést tett *Geiger* ellen, akit a törvényszék uzsora bűntette miatt *nyolchónapi börtönre* ítélt. Az ítélőtábla az elsőbíróság ítéletét megsemmisítette és a vádlottat az uzsora vádja alól felmentette. A Tábla megítélése szerint ugyanis nem jelent *szorult helyzetet* az, ha valaki választási költségekre vesz fel kölcsönt. A főügyészség semmisségi panasszal élt, ebben az ügyben tehát a Kúria mondja ki a végső szót.

HÁZASSÁG

Szabó István György és *Kristóf* Jolán Makón házasságot kötött.

Litauszky Gyula városi adótiszt (Szarvas) és *Csicsman* Olga (Szolnok) szombaton tartja esküvőjét a szolnoki ferencrendi nagytemplomban.

Dr. *Keszei* Ernő jegyző és *Böröczkey* Lenke Magyargencsen házasságot kötött. Tanuk voltak: vitéz Hertelendi Hertelendy Béla ny. ezredes és dr. Magyar István körorvos.

Benedek Bella (Szepsi—Kassa) és *Feuerstein* Hugó (Abaújszántó) június 9-én tartják esküvőjüket Kassán. (Minden külön értesítés helyett.)

Berkovits Sándor eljegyezte *Steindler* Zitát Budapesten. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Tovább terjed a weekend a kereskedelemben.** A budapesti és pestkörnyéki írógépműszerészek és írógépkereskedők ipartestületi határozat alapján műhelyeiket, illetve üzleteiket június 6-ától kezdődőleg augusztus 31-éig bezárólag hétköznaponként délután fél 5 óráig, szombatonként pedig 2 óráig tartják nyitva. Ugyancsak szombaton délben 2 órakor zárnak a belvárosi selyem- és szövetáru-, női konfekció és gyermekruha-üzletek, ezenkívül a vasbútor- és gyermekkocsi-kereskedések Budapest egész területén.

10 nap a BALATONNÁL 69 P-től
a FELVIDÉKEN 75 P-től
a TÁTRÁBAN 115 P-től
Gyorsvonatjeggyel és teljes ellátással
RAPID UTAZÁSI IRODA
Harmincad-u. 2. T.: 380-321

HALÁLOZÁS

Chikán Gábor, a ferencesek esztergomi Szent Antal-kollégiumának VIII. gimnáziumi osztályú tanulója csütörtökön, június 6-án délután elhunyt tizennyolcéves korában. A fiatal diák az elmult télen vörhenyen esett át, amelyből súlyos vesegyulladás lett. Hasztalan volt az orvosok minden erőfeszítése, a kisdiák urémia következtében meghalt. Ilinyi Chikán Béla, Pestszenterzsébet nyugalmazott polgármestere és felesége *Csukássy* Ilona egyetlen fiukat gyászolják az elhunytban. Temetéséről a család pénteken ad ki értesítést.

Nagytanyi és Komáromfüssi *Szigethy* Sándor Gusztáv református lelkész életének 80. évében Baranyaszentlőrincen elhúnyt.

Vigh Endre csellóművész és zeneszerző 61 éves korában Szolnokon meghalt.

Június

7

Péntek

A „Politikai Újdonságok" 1855 június 7-i számában olvasható a következő hír:

— Debreczenben nemsokára állandó színház lesz! — Fennen hirdetik a lapok Debreczen tanácsának azon hazafias böles határozatát, mellynél fogva ezen tősgyökeres magyar népü legnagyobb városában az alföldnek, végre valahára lesz ollyan állandó színház, melly mind a város vagyonosságának, népességének és diszének, mind nemzeti nyelvünk s a müvészet méltóságának illően meg fog felelni. A szép vállalat inditványozójának Csorba polgármester urat nevezik, ki kétszeres éljent fog érdemleni, ha a tervet életbe is lépteti a mit teljes bizalommal lehet remélni, mert ugy hallottuk, hogy azon 1000 részvény, melly a színház alapja lenne, s mellynek hatos kamatját a község biztositá, már mind elkelt, nincs tehát egyéb hátra, mint a — felépités, felszerelés s ha ez megtörtént, nemzeti Thaliánk folytonos és buzgó pártolása.

Igazán békebeli
„Pan" tiszta selyem harisnya
6.55
(nem vékony)
KOVÁCS VICTOR
IV., SZERVITA TÉR 4. VI., KIRÁLY-U. 2.

Az idő

Az északi szél uralma Közép-Európában és a Balkánon még tart. Ennek következtében különösen Erdélyben és Jugoszláviában rendkívül esős és hűvös az idő.

Hazánkban is több helyen volt kisebb eső, az esőmennyiség azonban 1—2 milliméter alatt maradt.

Budapesten csütörtökön délben 18, este kilenc órakor 17 Celsius-fok volt a hőmérséklet, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 milliméter, gyengén emelkedő.

Várható időjárás a következő 24 órára: *Mérsékelt északkeleti-északi szél. Változó felhőzet. Több helyen még kisebb eső. A hőmérséklet alig változik.*

Lengyel Zoltán bukaresti eskütétele

Bukarestből jelentik: *Lengyel* Zoltán, az örmény katolikusok kormányzója Bukarestben a kultuszminiszter előtt letette a hivatali esküt. Ünnepélyes beiktatása június 30-án lesz Szamosujváron.

Megszüntették az eljárást a Pongrácz-uradalom munkásai ügyében

Huszonegy mezőgazdasági munkás állt vádlottként zsarolás kísérlete miatt csütörtökön a pestvidéki törvényszék *Somody* János-tanácsa előtt. Azzal vádolták őket, hogy *Bíró* Albert mezőgazdasági munkavezető indítványára gróf *Pongrácz* Rudolfné földbirtokosnőtől pénzbeli járandóságukat erőszakkal akarták megszerezni. Ebből a célból a kastély kapuját is bezárták és egy ideig nem engedték ki a grófnét a kastélyból. A tanúkihallgatások és a perbeszédek elhangzása után a bíróság megállapította a vádlottak bűnösségét, azonban az egyszerűsítési törvény alapján *megszüntette az eljárást.* Az ítélet szerint a vádlottakat csakugyan megillette járandóságuk, amit jóhiszeműen követeltek, de közben a bűncselekményt elkövették. Az ítélet nem jogerős.

— **Nyugdíjazások a fővárosnál.** A polgármester *Strósz* István és *Marics* József adóhivatali főtanácsosokat, *Veronács* Gyula gazdasági főfelügyelőt és *Füstér* Károly adószedő felügyelőt nyugdíjazta. Ugyancsak nyugdíjazta a polgármester *Bartalus* András elemi iskolai igazgatót, *Karvaly* Viktorné, dr. vitéz *Karátson* Jenőné, *Hock* Jánosné, *König* Antalné, *Krajcsovics* Ferencné elemi iskolai tanítónőket és *Latzer* Samu felsőkereskedelmi iskolai tanárt.

Az árellenőrzés kormánybiztosa szabályozta a tűzifa-árakat

Az elmúlt tél rendkívüli időjárási viszonyai, valamint a fuvarozási díjak és munkabérek emelkedése a tűzifa kitermelési költségeit oly mértékben fokozták, hogy *a mult évben megállapított tüzifa-árak bizonyos emelése vált szükségessé.* Az árellenőrzés országos kormánybiztosa ennek megfelelőleg új rendeletben szabályozta a tüzifa-árakat. A termelői árak vagononként 20 pengővel emelkedtek, míg a fogyasztói árak a kereskedő kiadásaiban előállott növekedés (például városi fuvarozás, munkabérek) számításba vételével vagononként mintegy 40 pengős emelkedést mutatnak. Például az aprított bükk tűzifa ára fuvartételben 4.80 pengőről 5.20 pengőre emelkedett. A rendelet értelmében a gyujtósfa eladási ára ezentúl nem súly szerint, hanem kötegenként értendő.

Két és félmillió pengő költséggel kibővítik a Gellért-szállót

Szendy Károly polgármester elkésztette a székesfőváros májusi közigazgatási eseményeiről szóló beszámolóját. Érdekes a jelentésnek a *közélelmezési helyzetre* vonatkozó része. A közélelmezési ügyosztály megállapítása szerint a főváros lakossága kétszerannyi burgonyát fogyaszt mostanában, mint más esztendőkben és részben ez fokozta a burgonyahiányt. A nagy burgonyafogyasztásnak az elkésett tavasz és a zöldségfélékben mutatkozó hiány volt az oka. Lényegesen visszaesett a vásárcsarnokok és piacok áruforgalma is. Míg a mult évben a felhozatal 159.000 mázsa volt, addig az idén májusban csak 112.714 mázsa volt a felhozatal. Visszaesett a baromfi, a tojás, a zöldség, a főzelékféle, továbbá a burgonya és a hagyma felhozatala. Csökkent a sertésfelhajtás is, a marha- és a juhfelhozatal emelkedett. A megélhetési jelzőszám az élelmezési költségeknél 1940 áprilisban 99.4 volt, az előző év áprilisában 91.8. Megállapítható tehát a hivatalos adatokból az is, hogy az élelmicikkek nagy része megdrágult.

A Gellért-szállóval kapcsolatban válaszol a polgármester *Csillér* András legutóbbi felszólalására. Azt sürgette Csilléry, hogy *a Horthy Miklós-út elején lévő két fővárosi bérházat mielőbb bontsák le* és az így nyert területet használják fel a Gellért-fürdő, illetőleg a szálloda kibővítésére. A polgármester magáévá tette ezt az elgondolást és azt a megoldást ajánlja, hogy a szálló depandanszát építsék fel a Horthy Miklós-út elején lévő telken, mert ez itt olcsó polgári szálloda lesz s ebben az épületben helyezik el az üzem mosodáját, az alagsorban pedig a gépkocsiszint is. A Gellért-szálló kibővítése mintegy *két és félmillió pengőbe* kerülne.

A téli tüzelőanyagról való gondoskodással kapcsolatban bejelenti a polgármester, hogy a Gázművek berendezkedik a hazai szén fokozottabbi felhasználására és ezért az óbudai gázgyárat új és nagy teljesítményü kőszéngáztisztítóval bővítik ki. Egyébként zavartalanul folyik a ruhrvidéki szén szállítása is. A felsősziléziai szénhátrálék leszállítása is megkezdődött. Végül közli a polgármester, hogy a főváros a mult hónapban összesen *10,378.000 pengő* értékű közmunkát és közszállítást adott vállalatba.

Kormányzói kitüntetések

A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Retezár* Árpádnak, a Péti Nitrogén és Műtrágyagyár Rt. műszaki igazgatójának elismerését tudtul adják, továbbá dr. vitéz *Tátrallyay* Zoltán e. e. törzsorvos, egészségügyi főtanácsosnak a Magyar Vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta.

Dollfuss özvegye Kanadába költözött

Bukarestből jelenti a *Budapesti Tudósító:* A *Curentul* londoni híradása szerint *Dollfuss* özvegye két fiával Kanadába ment, miután a bevándorlási irodától megkapta az engedélyt.

Honvédelmi célokra illetékmentesek az iskolai bizonyítványmásolatok

A kultuszminiszter rendeletben tette közzé, hogy a leventekötelezettségre, a hadkötelezettségre, a honvédelmi szolgáltatásra és a légvédelmi kötelezettségre vonatkozó beadványokhoz mellékelt okiratok illeték- és díjmentesek. Ugyanígy díj- és illetékmentes a választójog igazolására kiállított okirat. Az ilyen célokra kért bizonyítványmásolatokat azoknak az egyetemeknek, főiskoláknak, iskoláknak az eredeti bizonyítvány kiállítására jogosult hatóságai, elöljárói állítják ki illeték- és díjmentesen, ahol a kérelmezők tanulmányaikat végezték, illetőleg bizonyítványuk anyakönyvelve volt. A bizonyítványra feltűnő módon a következő szövegeket kell rávezetni: *a)* „Az 1939. évi II. t.-c. 227. §-a alapján illeték- és díjmentes másolat. Csak leventekötelezettségi, hadkötelezettségi, honvédelmi szolgáltatási és légvédelmi kötelezettségi célokra használható"; *b)* „Az 1938. évi XIX. t.-c. 53. §-ának 1. és 2. pontja alapján illeték- és díjmentes másolat. Csak választójog igazolására használható."

Mi van a hivatalos lapban

A hivatalos lap csütörtöki számában a következők találhatók. *Rendeletek:* a külföldi levél-, távíró- és távbeszélőforgalom ellenőrzéséről, — az ammóniákszóda és marónátron legmagasabb áráról. — *Pályázatok:* járásbírói és ügyészi állásokra, — az ipolysági állami kórház alorvosi állásra, — a gyulai állami kórház tiszteletdíjas orvosi állásra, — a mosonmagyaróvári közkórház segédorvosi állásra, — a komáromi törvényszék orvosi állásra, — a zalaegerszegi törvényszék orvosi állásra. — Szabolcs vármegye irodasegédtiszti állásra, — Sátoraljaújhely kisegítő szolgai állásra, — a Honvéd Ludovika-Akadémia alapítványi helyekre, — a budapesti Erzsébet-nőiskola bennlakó-helyekre hirdet pályázatot.

Rendszeresítették a telefonállomások soronkívüli bekapcsolási díját

A távbeszélőállomások bekapcsolása körül fennálló átmeneti nehézségek miatt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter az úgynevezett soronkívüli bekapcsolási díjat rendszeresítette és azt 60 pengőben állapította meg. Ezt a díjat azok fizetik, akik azt kívánják, hogy új távbeszélőállomásukat a jelentkezéstől számított 14 napon belül bekapcsolják. Ugyanakkor a miniszter átmenetileg megszüntette a díjkedvezményes távbeszélőállomások további bekapcsolását.

Olasz törvényszéki bíró előadása a Jogászegyletben

A *Magyar Jogászegylet* dr. *Angyal* Pál egyetemi tanár kezdeményezésére *olasz—magyar csoportot* létesített, mely csütörtökön tartotta első ülését. Dr. *Angyal* Pál elnöki megnyitóbeszéde után dr. *Muti* Guido páviai törvényszéki bíró tartotta meg előadását *A fasiszta jog alapelvei* címen. Előadása során ismertette az alkotmányjogi rendelkezéseket, a szociálpolitikai jogszabályokat és a kódexek reformját.

THE
HUNGARIAN
Quarterly
SUMMER 1940

The Reconstruction of Europe — *Arthur Bryant*
Andrew Fáy — *Julius Kornis*
The Hungarian Gentry — *László Tóth*
The Spirit of Transylvania — *Caspar Ernyei*
More Views by a Seaman of the Near East — *Admiral Mark Kerr*
Count Széchenyi and Budapest — *Virgil Bierbauer*
Medieval Contacts between England and Hungary — *Alexander Fest*
The Problems of the Great Plain — *Nicholas Kállay*
Hungarians in the British Empire — *Donald Cowie*
A Hundred Years of Herend Porcelain — *László Siklóssy*
Count Nicholas Zrinyi — *Neville Masterman*
László Mednyánszky — *Ernest Kállai*
Hungarian Goldsmith's Work in London — *Alexander Mihalik*
The Hungarian Manufacturing Industry — *Julius Rézler*
Seven Fables — *Andrew Fdy*
Bimbó the Mechanic — *Áron Tamási*
A Danubian Chronicle — *Andrew Frey*

Évi előfizetési ár 16 P
VI., Vilmos császár-út 3.

Újabb nyilas bűnper a budapesti törvényszék előtt

A budapesti büntetőtörvényszék ötös tanácsa dr. *Szüts* Jenő tanácselnök vezetésével nyilas pert tárgyal. A bűnper vádlottjai: *Vértesi* Gusztáv fogtechnikus, *Bitskey* István cipészmester, özv. *Pászti* Kálmánné, a női szervezet elnöknője, akiket *államfelforgatás büntettével*, *Dénes* Gyula hentes, *Pákozdi* Sándor és *Mellári* Gyula kisbirtokosok, *Harn* Gyula és *Bedegi* László, továbbá *Holzhauser* Lőrinc soffőr, akiket államfelforgatásra irányuló izgatás, nemzetgyalázás és valótlan hír terjesztésének vétségével vádolt meg az ügyészség. Vádlottakként szerepelnek még dr. *Kozmovszky* Tibor ügyvéd, *Ecker* János kisbirtokos és *Zuschmann* János pincér, akik a tárgyaláson nem jelentek meg, távollétüket igazolták és ezért ügyüket külön fogják letárgyalni.

A vádat a tárgyaláson dr. *Buzássy* Lajos ügyész terjesztette elő. Eszerint Vértesi, Bitskey és Pásztiné a jogerősen elítélt *Szálasi* Ferenc által kezdeményezett és feloszlatott hungarista mozgalom, illetőleg a nyilas párt részére tagokat toboroztak, egy női gyülésen Szálasiért imádkoztak. A vádlottak egy része továbbá *Vágó* Pál képviselő ismeretes képviselőházi interpellációját ügyészi engedély nélkül, *röpirat* formájában terjesztették.

Úgy Vértesi Gusztáv, mint vádlott társai tagadták bünösségüket és azzal védekeztek, hogy semmiféle törvényellenes mozgalomban nem vettek részt.

A tanuk kihallgatása és a perbeszédek után az elnök a tárgyalás folytatását szombatra halasztotta.

— **A mindenféle rémképek által megzavart álmok,** amelyeket sok esetben csak az elégtelen székürülés és az ennek következtében beálló emésztési nehézségek idéznek elő, gyakran huzamos időre elmulnak, ha a természetes **„Ferenc József"** keserűvizet rendszeresen használjuk. Kérdezze meg orvosát!

— **Dr. Panka Károly a parlamenti könyvtár új igazgatója.** Az ország egyik legnagyobb és legkitünőbb könyvtárának, az Országgyülési Könyvtárnak élén változás történt. Dr. *Nagy* Miklós könyvtárigazgató nyugalomba vonult s utóda a könyvtár élén dr. *Panka* Károly lett.

— **A MÁV közleményei.** Az államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint a Budapest déli pályaudvarról 7 óra 20 perckor induló és ellenirányban 23 óra 22 perckor érkező vonatokhoz csatolt közvetlen kocsi június 5-étől csak Budapest déli p. u.—Ventimiglia viszonylatban közlekedik. Közli továbbá a MÁV igazgatósága, hogy június 9-én reggel 6 óra 10 perckor különvonatot indít a nyugati pályaudvarról a szegedi ipari vásárra. Jegyeket a Nádor-utca 18. sz. alatti menetjegyiroda árusit.

Napirend

1940 JÚNIUS 7, PÉNTEK

Róm. kat.: Róbert hv. — Protestáns: Róbert.

A nap kel 3 óra 45 perckor, nyugszik 19 óra 38 perckor, a hold kel 5 óra 18 perckor, nyugszik 20 óra 38 perckor.

Robbanás és tűz egy vegyészeti gyárban

Csütörtökön délben a Petneházy-utca 35. sz. házban lévő *Donáth vegyészeti gyár* egyik helyiségében felrobbant egy benzines tartály. A munkateremben, amely pillanatok alatt lángbaborult, négy munkás dolgozott. Mire a tűzoltók megérkeztek, sikerült az égő teremből kimenteni az ott tartózkodó munkásokat, *Radó* Vilmos, *Juhász* Ferenc, *Bognár* József és *Preisz* Sándor sérült meg súlyosabban. A mentők kórházba vitték őket. A tűzoltók egyórai munka után eloltották a tüzet.

— **Újabb hajóállomások beszüntetése.** A rakpartok elöntése miatt a MFTR személyhajók csütörtök délutántól kezdve Budapest Pálffy-tér és Dömös állomásokon további intézkedésig nem kötnek ki.

SOPRON
Dr. Hernfeld Pál orvos **LÖVÉR-PENZIÓJA** Központi fütés hideg. meleg viz. Elsőrendü ellátás

Mozik műsora

(Sz. = szombat, v. = vasárnap, ü. = ünnep.)

ADMIRÁL. Első csók. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: Szajnaparti szerelem.

ALKOTÁS. A kis csitri. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Sárga kalózok.

ANDRÁSSY. Láthatatlan sugár. (5, ½8, ½10, v.: 2, 4, 6, 8, 10.)

ÁTRIUM. D. III. 88. (A levegő katonái.) (½6, ½8, ½10., sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

BELVÁROSI. Asszonyok. (¾5, ½8, ½10, v. és ü.: jobb t.: ½3, ¾5, 7, ¼10, bal t.: ¾6, 8.)

BODOGRÁF. A vénlány. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)

BROADWAY. Fekete gyémántok. (½4, ½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½2-kor is.)

BUDAI APOLLO. A vénlány. (½5, ¾7, 9, v. és ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: Gyimesi vadvirág.

CAPITOL. 14 hétre prol.: Halálos tavasz. (½4, ½6, ½8, ½10. v. és ü.: 11 és ½2-kor is.)

CASINO. Prol.: Kár volt hazudni. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

CITY. 2-ik hétre prol.: Táncrend. (¾6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü.: ¾4-kor is.)

CORSO. Toprini nász. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

CORVIN. Amanda két élete. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Nagy vidám matiné.

DAMJANICH. Kitty és a világkonferencia. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: 2, 4, 6, 8, 10.)

DÉCSI. Üldözött. (6, 8, 10, sz., v. és ü.: 4-kor is.)

ELIT. Amanda két élete. (4, 6, 8, 10, vas. is.)

ELDORÁDÓ. Rozmaring. (5, ½8, ½10, v. és ü.: 2, 4, 6, 8, 10.) Vas. d. e. 10 és ½12 órakor: Tomi, a megfagyott gyermek.

FORUM. Te vagy a dal. (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

GLÓRIA. Asszonyok. (½5, ¾7, 9, sz.: ½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (VII., Erzsébet-körut 13 222-499.) Magyar-, Fox-, Metro-, Ufa- és rajzos hiradókban beszámoló a flandriai háborúról. — Magyar táncok és népszokások. — Színes rajzfilm. — Folytatólagos előadások 10—24 óráig. — Páholyok elővételben is

HOLLYWOOD. Eszményi asszony. (½4, ½6, ½8, ½10, v.: 2-kor is.) Vas. d. e. ½11-kor: Táncolj és szeress.

HOMEROS. A vénlány. (5, ½8, ½10, v. és ü.: ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

KAMARA. Rajongás. (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

KORONA. A kis csitri. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)

LLOYD. Kisért a mult. (4, 6, 8, 10, vas. is.)

OLYMPIA. A kis csitri. (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

OMNIA. 3-ik hétre prol.: „Oz", a csodák csodája. (5, ½8, ½10, sz., v. és ü.: 4, 6, 8, 10.)

ODEON. Indiánesküd. (¾5, ¾7, ¼10, sz.: ½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.) Vas. d. e. 10-kor: Nagymama. — ½12-kor: Tünemény.

ORIENT. Az első csók. (¾5, ¾7, ¼10, v. és ü.: ½2, ½4 ½6, ½8, ½10.)

PALACE. 4-ik hétre prol.: Gunga Din. (11, 2, 4, 6, 8 10.)

PÁTRIA. Kisért a mult. (4, 6, 8, 10, v. és ü.: 2-kor is.)

RÁDIUS. Családi titok. (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü.: ½4-kor is.)

RIALTÓ. Asszonyok. (11, 1, 3, 5, ¼8, ¼10, v. és ü.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.)

ROYAL APOLLO. Két tökfej. (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü.: 4, 6, 8, 10.)

SAVOY. Kisért a mult. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)

SCALA. Te vagy a dal. (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü.: 3-kor is.)

SIMPLON. Hurrá, apa lettem. (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü.: ½2-kor is.)

STUDIÓ. Ifjuság. (4, 6, 8, 10, vas. 2-kor is.)

TISZTI KASZINÓ zártkörü filmszinháza 9-én: Amanda két élete. — Nyári szünet.

TIVOLI. Indiánesküd. (½5, 7, ½10, sz.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü.: ¾2-kor is.) Vas. d. e. ¾10-kor: Tünemény. — ¾12-kor: Nagymama.

TURÁN. A vénlány. (4, 6, 8, 10, v. és ü.: 2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Szajnaparti szerelem.

URÁNIA. 2-ik hétre prol.: D. III. 88. (A levegő katonái.) (5, ¼8, ½10, sz., v és ü.: ¾3-kor is.) 16-án d. e. ½11-kor: Dr. Dienes Valéria mozdulatművészeti iskola záróvizsgája.

Szinházi hírek

Nagy sikere van a zágrábi magyar képkiállitásnak

Zágrábból jelenti a *Magyar Távirati Iroda:*

Dr. *Macsek* Vladko miniszterelnökhelyettes csütörtökön délelőtt dr. *Kosutics* Ágostonnak, a horvát parasztpárt elnökének kiséretében megtekintette a zágrábi magyar képkiállitást, amelynek védnöke is. A miniszterelnökhelyettest dr *Bartók* László zágrábi magyar konzul és *Almásy-Teleki* Éva grófnő fogadta.

Dr. *Macsek* Vladko *Almásy-Teleki* Éva grófnő kalauzolásával megtekintette a kiállitást s félórát időzött ott, majd a legnagyobb megelégedését fejezte ki. Különösen megnyerték tetszését *Aba Novák* Vilmos, *Iványi-Grünwald* Béla, *Szönyi* István, *Gaál* Ferenc, *Glatz* Oszkár, *Csók* István és mások képei.

Szerdán délelőtt *Macsek* miniszterelnökhelyettes felesége és *Subasics* horvát bán felesége is megtekintette a kiállitást, amelynek egyébként óriási sikere van. Eddig több mint ezren látogatták meg.

Almásy-Teleki Éva grófnő a zágrábi rádió igazgatóságának felkérésére csütörtökön délben magyar nyelven előadást tartott a rádióban. Elragadtatással nyilatkozott a horvát képzőművészet magas színvonaláról és a zágrábi fogadtatásról, majd annak az óhajának adott kifejezést, hogy a horvát képzőművészek az ősszel Budapesten visszaadják a látogatást.

Húsz év óta *most hangzott el először magyar szó a zágrábi rádióban.* Az előadás után a rádióban Liszt II. rapszódiájának hangjai csendültek fel.

A zágrábi magyar konzul és felesége csütörtökön délután teát adott, amelyen *Almásy-Teleki* Éva grófnő találkozott a horvát hivatalos, társadalmi és művészeti élet kimagasló képviselőivel.

A horvát sajtó továbbra is naponta meleg elismeréssel ir a kiállitás anyagáról és magas színvonaláról.

Harsányi Zsolt cáfolja a Pesti Színház megszűnésének álhirét

Színházi körökben elterjedt az a hir, hogy a Vígszínház a jövő szezonban nem akarja kamaraszínházát, a Pesti Színházat üzemben tartani. Beszéltek még arról is többek között, hogy bizonyos tárgyalások folynak a Vígszínház és a Pódium Kabaré között, aminek célja azt a közös üzemet — amely most az évad végén nagysikerü műsorban a két vállalat között létrejött — a jövő szezonban is valamilyen formában fenntartani. Nyilván innen eredtek azok a híresztelések a Pesti Színház „megszűnéséről".

Felkeresték *Harsányi* Zsoltot, a Vígszínház igazgatóját, aki a következőképpen nyilatkozott:

— *Szó sincs arról, hogy a Pesti Színház megszünik.* A Vígszínház ma nagy súlyt helyez arra, hogy vállalatai keretén belül a mai időkben, amikor nincs erősebb nemzeti érdek, mint a munka folytatása, csökkenés ne következzék be. Azt a küzdelmet, amelyet a fővárosi színházaknak a mai időkben végig kell harcolniok, csak hősiesnek nevezhetjük. Mi ezt a harcot, hála istennek, eredményesen álltuk, szembenéztünk minden bajjal a hosszú évek legrosszabb színházi szezonja alatt és büszkék lehetünk, hogy szilárdan álltunk a nekünk jutott munka frontján. Ezt a munkát jövőre is folytatni fogjuk.

— Honnan eredhetett a Pesti Színház megszünéséről szóló hir?

— Ez a hir *félreértés eredménye.* Tehettem olyan megjegyzést, amelyből arra lehetett következtetni, hogy a Pesti Színház keretén belül bizonyos formai változások készülnek a jövőben. Ilyen irányban tárgyalásaink is vannak. Az igazság azonban az, hogy ez a változás egyrészt még nem biztos, másrészt semmiesetre sem jelentheti a Pesti Színház megszünését vagy a Vígszínház kikapcsolódását a Pesti Színház üzeméből.

* **A III. művészi oklevélpályázat** hangversenyén a *Zathureczky*-iskola két neveltje: *Batári* József és *Trietsch* György mutatkozott be. *Batári* szolid képességü és készültségü hegedüs, akinek nyugodt, jól áttekinthető játékát szépen zengő tónus és kiegyenlített technika jellemzi. Muzikális kvalitásai a *Händel* D-dúr szonátában, virtuózitása pedig a *Paganini* „Moto perpetuó"-ban nagy hatással, szépen érvényesültek. *Trietsch* György tehetséges muzsikus, tónusa melegebb, mint társáé, előadása átélt és virtuóz készséggel ékes. Legérdekesebb száma a *Vivaldi—Respighi* szonáta volt, de nagy sikert aratott a *Dohnányi* „Ruralia" briliáns tolmácsolásával is. Kettőjük között *Maleczky* Bianka novendéke, *Fayl* Erzsébet adott izelitőt hangversenyének képességeiről. Szép magas hangján és jó koloratúráján dicséretesen hangzott a *Dohnányi-* és *Hubay*-dalok átélt előadása.

* **A budapesti polgári iskolák finn—magyar estje.** Az iskolai ének- és zeneoktatás magas színvonaláról tett tanuságot a főváros polgári iskoláinak szerdán megtartott ünnepélye, amelynek műsorán finn népdalok, táncok, majd Sibelius, Irjö Kilpinen, O. Merikanto, Pacius, Erkel, Bartók, Kodály és Hubay művei szerepeltek. Az ünnepélyen megjelent a finn követ, azonkívül a főváros számos nevelésügyi irányitója és pedagógiai és zenei életünk sok kiválósága. A tiszta jövedelmet az árvizkárosultak felsegélyezésére fordították.

Magyarország operával vesz részt az 1941. évi bécsi „délkeleteurópai hét"-en

Blaschke polgarmester elnökletével tartották meg Bécsben az 1941. évi bécsi délkeleteurópai hét előkészitő bizottságának első ülését. A délkeleteurópai heteket minden második év májusában fogják megrendezni olyanformán, hogy minden napot más-más nemzet művészetének, illetve művészeinek szentelnek. Egy-egy ilyen napon csak az illető nemzet művészei számára nyilnak meg a bécsi színházak szinpadai és a város kiállitási termei. *Magyarország* a ráeső napon *a bécsi Operában képviselteti magát magyar operával.* A most megtartott előkészitő ülésen egy uj folyóirat kiadását is tervbevették, amelyben a Balkán legjobb íróinak munkáit közölnék német fordításban.

* **Budapest Székesfőváros Népmüvelési Bizottsága** első nyári szabadtéri hangversenye június 8-án, szombaton este ½7 órakor lesz a Fővárosi Képtár kertjében. Vezényel *Csilléry* Béla karnagy.

Színházak műsora

Opera. Péntek: Rigolettó. — Szombat: Tristan és Isolda (Wagner-cikl. IV.) (½7.) — Vasárnap: Nilusi legenda. Bajazzók. (½8.)
Nemzeti Színház. Péntek: Aimée (VI. 20.) — Szombat: Aimée. — Vasárnap: Sárga csikó. (8.)
Nemzeti Kamaraszinház. Minden este: Minden jó, ha jó a vége. (8.)
Vigszinház. Péntek (E.), szombat (G.), vasárnap d. u. és este (R.): A legszebb kalund. (½4, 8.)
Magyar Színház. Minden este és vasárnap d. u.: Tokaji aszú. (½4. 8.)
Andrássy Színház. Nyári szünet.
Pesti Színház. Minden este és vasárnap d. u. A Pódium vendégjátéka. (5, 9.)
Belvárosi Színház. Péntek: Férfiszerelem. — Szombat, vasárnap: Nincs előadás. (8.)
Kamara Variete. Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Hej, szinművész! (6, 9.)
Erzsébetvárosi Színház. Minden nap: Kaland a léghajón. (½6, ½9, vas. ½4, 6, ½9.)
Józsefvárosi Színház. Minden nap: A Komédia Orfeum vendégjátéka. (½6, ½9, vas. ½4, 6, ½9.)
Kisfaludy Színház. Minden nap: Cseregyerek. (½6, ½9, vas. ½4, 6, ½9.)
Magyar Műszinkör. Minden nap: Ki gyereke vagyok én? (¾5, szombat ¾5, ½8, vasárnap ½4, 6, 8.)
Márkus Park Fedett-Színház. Minden nap: Angoramacska. (¾9, vas. ½5, ¾9.)

Rádióműsor

BUDAPEST I. (Pénteken.) **6.40:** Ébresztő. Torna. — **7:** Hirek. Közlemények. Hanglemezek. — Utána: Étrend. — **10:** Hirek. — **10.20:** A diakonisszák és a Lorántffy-kórház. (Dr. Wiesinger Frigyes.) — **10.45:** A vidéki szineszet vig napjaiból. (Aksonyi Pál.) — **11.10:** Vizjelzőszolgálat. — **12:** Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés. — **12.10:** Balazs Kálmán cigányzenekara. — **12.40:** Hirek. — **13.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. — **13.30:** Rendőrzenekar. — **14.30:** Hirek. — **14.45:** Műsorismertetés. — **15:** Árfolyamhirek. — **16.15:** Vajda és Reviczky. (Dr. Fábián István.) — **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — **17:** Hirek szlovák és ruszin nyelven. — **17.15:** Szeressük a magyar ipart. Saly Géza beszélget dr. Berczik Lászlóval, a Hoffer és Schrantz gyár vezérigazgatójával a mezőgazdasági gépiparról. — **17.35:** Karácsonyi Margit magyar nótákat énekel, kiséri Sárközi Gyula cigányzenekara. — **18:** Négyéves a soproni nyári egyetem. (Dr. Vargha Ferenc.) — **18.45:** Függetlenségi harcunk hősei. (Mednyánszky Cezár és Margitay Gábor.) — **19:** Vivaldi-Bach: A-moll veresnymü. Négy zongorára és vonószenekarra. (Hanglemez.) — **19.15:** Hirek. — **19.25:** Darvas József és Solymossy Lajos kétzongorás jazzszámai. — **19.45:** Harc a nagyúrral. (A költő és a pénz.) Bevezeti és összeállitotta Illés Endre. A verseket elmondja Simonffy Margit. — **20.20:** A Budapesti Hangverseny Zenekar. — **21.40:** Hirek, időjárásjelentés, hirek szlovák és ruszin nyelven. — **22.10:** A rádió szalonzenekara. — **23:** Hirek német, olasz, angol és rancia nyelven. — **23.20:** Bura Sándor cigányzenekara muzsikál. — **0.05:** Hirek.

BUDAPEST II. **18.50:** Gyorsirótanolyam. (Szlabey Géza.) — **19.25:** Muszorgszkij: Egy kiállitás képei. (Berlini állami opera zenekara, vez. Alois Melchiar.) (Hanglemez.) — **20:** Hirek magyar, szlovák és ruszin nyelven. — **20.25:** Szórakoztató hanglemezek. — **21.15:** Örök harc a járványokkal. (A tuberkulózis.) (Dr. Faragó Ferenc.) — **21.45:** Időjárásjelentés.

Sporthírek

EGYMILLIÓÓTSZÁZEZER PENGŐT IRÁNYOZTAK ELŐ A NEMZETI SPORTCSARNOK úgynevezett *kiscsarnokának* az építési költségeire, amelynek a munkálatai már meg is kezdődtek. Az egész hatalmas sportkomplexum középpontja a még részben tervezés alatt álló *nagycsarnok* lesz, 110 méter hosszúságban és 86 méter szélességben, tribünjén 4300 ülőhellyel, 140 páholyüléssel és díszpáholyal. A központi csarnok hatalmas vasbetonkupoláját 32 vasbetonpillér fogja tartani és a tribünök alatti öltözők 500 személy kényelmes befogadására lesznek alkalmasak, megfelelő számú mosdóval, zuhanyozóval és az alagsorban *finn* mintára tervezett gőzfürdővel. A *nagycsarnokban* kerékpáros- és korcsolyázóversenyeket, ökölvívó-, birkózó-, jégkorongmérkőzéseket, vívó- és tornaversenyeket és nagyszabású ünnepélyeket és gyüléseket fognak tartani.

NAGY AZ ELKESEREDÉS a *Nemzeti „B" Bajnokság* alföldi és dunántúli csoportjainak egyesületei között a kiesési rendszer miatt. Az elkeseredés érthető, hiszen mind a két csoportban már a *hetedik* helyezett kiesik. Az alföldi csoportnak csak 12 résztvevője van és emellett a „kitűnő" kiesési rendszer mellett a jelenleg *harmadik* csapat sincsen biztonságban. Biztosra vehető, hogy a kiesőnek 25 pontja lesz és az egyesületek nem tudják megérteni, *miért volt szükség erre a kiesési dömpingre?* Ezzel a miniszteri biztos csak tönkretette az *NBB* nivóját, hiszen a most folyó küzdelmek inkább élet-halálharcra emlékeztetnek, mintsem bajnoki mérkőzésekre.

SÚLYOSAN MEGBÜNTETTE A MINISZTERI BIZTOS A LOSONCI ASC-t. Július 30-áig felfüggesztette játékjogát, valamint 500 pengőre is büntette. A losonciak ezáltal hátralévő két mérkőzésükre sem állhatnak ki és a pontokat az ellenfelek kapják. Igy a felvidéki kis csapat biztosan *kiesik.* A losonciak a *DiMÁVAG* elleni mérkőzést óvták meg és a beadványban kissé keményebb hangot hangot használtak.

A MAGYAR—NÉMET TENISZMÉRKŐZÉS pénteki első napján *Szigeti Göpferttel, Asbóth Koch-hal* mérkőzik. A magyarok kitünő formában vannak. A verseny délután 3 órakor kezdődik, a margitszigeti díszpályán.

MÜLLER, a *Hungária* kiváló csatára, ötévi működés után augusztusban megválik a *kék-fehérektől* és visszatér *Bécsbe.*

VASÁRNAP PIHENNEK A NAGYCSAPATOK, könnyü kondíció-tréninggel készülnek a kis *KK-ra.*

WILSON ÉS STEERS egyformán *206.6 centimétert* ugrottak magasba az április végén *Los-Angelesben* rendezett hármas egyesületközi atletikai versenyen.

NEM ÉPPEN ÖRVENDETES EREDMÉNYEK voltak a vasárnap megrendezett főiskolai úszóbajnokságokon. Ezt a megállapítást a versenyről beszámoló hivatalos tudósító tette! Az eredmények egyik-másika: 100 méteres gyorsúszás *1 p 03.8 mp;* 200 méteres mellúszás *3 p 09.8 mp;* 4×200 méteres stafétaúszás *10 p 42.2 mp,* stb., stb... Hát bizony, nem éppen — örvendetesek!

MAC—UTE ÉS FTC—MUE egyesületközi úszóversenyek lesznek vasárnap az újpesti versenyuszodában. Ugyanekkor megkezdődnek a bajnoki vízipólómérkőzések is, a következő három mérkőzéssel: *MAC—MÉSE. FTC—BEAC* és *UTE—III. ker. TVE.*

Lósport

A CSÜTÖRTÖKI ÜGETŐVERSENYEK. A *Júniusi-dij* volt a legérdekesebb verseny. *Loge, Mikola* és *Dávid* közül *Loge* nagy térelőnnyel bevezetett. Igaz, hogy *Mikola* egyszer vágott, *Dávid* pedig 60 méter hátrány helyett száz métert adott, oly rosszul kezdett és a rövid 2000 méteres versenyben nem tudta természetesen *Loge*-t utólérni. Csak az egyenesben nyomult fel és közvetlen a cél előtt verte meg a harmadik helyért *Csalafintát.* A nap másik érdekességének ígérkezett, hogy *Becsali* végre starthoz áll, de nem indult és igy biztos, hogy a jövő heti Derbyben sem indul. Ebben a futamban *Ulica* és *Zivatar D.* megverték a favorit *Listracot.* Az első futam elmaradt, utána három versenyben a favoritok győztek, nem igy a *Mechanikus hendikep*-ben, amelyben két lovat fogadtak erősen, *Miss Magyarország*-ot és *Epilog*-ot, mind a kettő helyezetlenül végzett, *Miss Magyarország* rögtön ugrott, visszaesett, amikor újra felnyomult, ismét hibázott, *Epilog* állandóan hátul maradt. *Nestor* győzött *Valuta* ellen. A *Nemzetközi hendikep*-ben *Kuno* könnyen nyert — pedig száz méter hátránya volt — kitűnő időben, 23.5 alatt. A hendikepben két Kovács János-ló indult A favorit *Bimbi* kimaradt, a szintén fogadott *Angyalka* győzött. A másik hendikepben sem nyert a favorit *Lenke II.*, hanem *Tily II.* lett első. Az utolsó futamban az elhanyagolt *Tibor* verte meg a favoritokat. A részletes eredmény a következő:

I. Elmaradt. — II. 1. **Éltes** 29 mp (Raymer, 1½). 2. Sári biró (Zwillinger, 10). 3. Quarnero (Feiser, 1½). Im.: Zala, Andalgó, Volga, Szabolcs, Czifra. Tot.: 10:23, helyre 13, 25, 15, befutó 118, 57. — III. 1. **Fontos** 28.9 mp (Maszár I., pari), 2. Csalóka (Kovács I., 2½). Im.: Adam the Harvester, Bakony M. I. R., Fekete Barát, Cirkáló. Tot.: 10:21, helyre 15, 23, befutó 77. — IV. 1. **Nina—Zepperlfogat** 43.8 (Csecsotka, pari), 2. Dusán—Ohio (Grundt, 2). Im.: Leker—Pezsgő, Valódi—Vinyetta, Apród of Pamuk—Zarándok. Tot.: 10:18, helyre 13, 13, befutó 48. — V. 1. **Nestor** 29,8 mp (Jónás, 6), 2. Valuta (Kallinka, 3), 3. Utóda (Kovács J., 5). Im.: Miss Magyarország, Oculi, Ursus, Epilog. Tot.: 10:111, helyre 22, 17, 20, befutó 550. — VI. 1. **Loge** 27.5 mp (Kovás J., 1½), 2. Mikola (Kovács II., 2), 3. Dávid (Raymer, 2½). Im.: Csipkerózsa, Ripacs, Triumph, Doba, Csalafinta. Tot.: 10:23, helyre 12, 13, 12, befutó 46, 34. — VII. 1. **Kuno** 23.5 mp (Kovács J., 6/10 reá), 2. Csákány (Siró, 3), 3. Beki (Benkó, 10). Im.: Minor, Tilly, Lord of Pamuk, Bakafántos, Csapláros, Danilo. Tot.: 10:18, helyre 14, 21, 36, befutó 56, 78. — VIII. 1. **Ellák** 33.2 mp (Kovács II., 8/10 reá), 2. H. Palo (Maszár I., 2). Im.: Viki, Csak előre, Erdőszépe. Tot.: 10:22, helyre 15, 14, befutó 56. — IX. 1. **Angyalka** 31 mp (Kovács F., 2½), 2. Bandika (Földi, 6), 3. Imréd II (Marschall, 5). Im.: Paloc, Apród of Pamuk, Bimbi, Sterling, Búzavirág C. Nansen, Napsugár. Tot.: 10:56, helyre 28, 14, 26, befutó 342, 236. — X. 1. **Ulica** 27.9 mp (Wiesner, 2), 2. Zivatar D. (Kovács II., 3), 3. Listrac (Raymer, 1½). Im.: Azdaja, Filkó, Dajka, Hyperol, Lenke. Tot.: 10:37, helyre 12, 13, 12 befutó 69, 54. — XI. 1. **Tilly II** 33.5 mp (Vári, 3), 2. Szőke Szubrett (Földi, 4), 3. Nelly (Jónás, 5). Im.: Démon, Orgona II, Etes, Csalárd, Tisza, Álom, Lenke II, Maya, Gyémánt II. Bufelejtő. Tot.: 10:89, helyre 32, 31, 26, befutó 326, 386. — XII. 1 **Tibor** 33.7 mp (Szemerédi, 8), 2. Leander (Zeidl, 4), 3. Ella (Zwillinger T., 8). Im.: K. Lucretia, Obsitos, Mézes, Hamis, Eszter, Jedina, Zsémbes. Tot.: 10:31, helyre 21, 33, 29, befutó 388, 456.

Tunisz, Korzika, Nizza, Dzsibuti és Szuez az olasz területi követelések

— írja a Relazioni Internazionali

MILANÓ, június 1.

Az olasz területi követeléseket ez alkalommal foglalja össze előfizben a hivatalos lap, a Relazioni Internazionali. Többek között a következőket írja:

„Az angolok és a franciák mindig elutasították az olasz nép jogos követeléseit. De ezeknek a követeléseknek most fegyverrel szerzünk érvényt. A fél évszázada várt pere bekövetkezett. Az olasz nép francia és angol ellenségeit a végső elszántsággal eltiporja. Minden olasz tekintete ma Tunisz felé fordul, amelynek minden háza az olasz nép verejtékes munkájával épült fel Korzika és Nizza Olaszország biztonságának életkérdése. Dzsibuti és Szuez pedig az összekötő út az olasz impérium részei között. Ezek nélkül Olaszország nem tud tovább fejlődni". (NST.)

Erősödik az angolellenes hangulat Spanyolországban

Az olasz lapok madridi jelentése szerint az angol-francia ellentüntetések folytatódnak Spanyolországban. Valamennyi olasz lap bőven ismerteti *Franco* tábornagy külpolitikai cikkírójának, az *Arriba* című hivatalos lapban megjelent cikkét, amely szerint *Gibraltár örök válaszfalként* áll Anglia és Spanyolország között.

Gibraltárért tüntettek Madridban

Madridi jelentés szerint a nyugati hatalmak ottani diplomáciai képviseleteinek épülete előtt szombaton este az egyetemi hallgatók hatalmas tömegei tüntettek és állandóan Gibraltár nevét harsogták. A rendőrség ugyan szét tudta oszlatni a tüntetőket, azonban az angol követség épülete előtt később ismét százakra menő tömeg verődött össze és kórusban kiáltozta Gibraltár nevét. A tüntetésnek csupán a rendőrség erélyes közbelépésre vetett véget.

Hitler a főhadiszálláson fogadta Alfieri nagykövetet

Rómában nagy érdeklődést keltett, hogy Alfieri, Olaszország berlini nagykövete pénteken a délutáni órákban felkereste Hitlert a vezéri főhadiszálláson. Hitler kancellár Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében fogadta az olasz nagykövetet. A német vezérkancellár az olasz nagykövet látogatása után magához kérette Göbbels propagandaminisztert.

Rendkivüli intézkedések Olaszországban

A mai nappal Olaszországban is bevezették a szappanfogyasztás korlátozását. A jövőben havonként és fejenként 20 dekagram szappant kapnak az olaszok. Szombaton Olaszországban teljesen megszünt minden magánjellegü benzinhajtású gépkocsi- és motorkerékpárközlekedés is. A városokban a lovaskocsikon kívül csak bérgépkocsik, a katonai hatóságok benzinmotoros járművei közlekednek.

Nők váltják fel a bevonult villamosvasúti alkalmazottakat Triesztben

Milánó, június 1.

Triesztben a katonai szolgálatra bevonult villamosvasuti alkalmazottak helyét női munkaerőkkel töltötték be. (NST.)

„Ötmillió mezőgazdasági munkás készen áll a Duce parancsának teljesitésére"

A mezőgazdasági munkások fasiszta szövetségének nemzeti tanácsa *Rómában* ülést tartott. A tanács egyhangúlag határozati javaslatot fogadott el, amely kimondja, hogy *ötmillió olasz mezőgazdasági munkás készen áll a Duce parancsainak teljesitésére,* hogy minden áron megvalósitsák a legfőbb nemzeti követeléseket.

Az olasz beavatkozás eshetőségeiről tárgyalnak Párisban

A *Stampa* értesülése szerint *Párisban* naponta fontos katonai és politikai tanácskozásokat tartanak. Ezeken a tanácskozásokon megfontolják a hadszintér *Olaszországra* való kiterjesztésének eshetőségeit is. A megbeszéléseken résztvesz a véderő minden minisztere, valamint *Daladier* külügyminiszter is.

Spanyol katonai bizottság érkezett Olaszországba

Genova, június 1.

Mintegy húsz tagból álló *spanyol katonai bizottság* érkezett *Genovába* a *Domine* spanyol motoroshajón. A magasrangú szárazföldi, tengerész- és repülőtisztekből álló bizottság rövid olaszországi tartózkodás után továbbfolytatja útját Közép-Európában. *(MTI.)*

Akkor húzzák ki a jótékonycélú állami sorsjátékon a sorsjegyét!

FŐNYEREMÉNY P 40.000.—.

A sorsjegy ára csak P 3.—, félsorsjegy ára P 1.50.—. Még kapható az osztálysorsjáték főárusitóknál és dohánytőzsdékben.

VIDÉKI NAPLÓ

A győri 16. honvédgyalogezred új zászlóját Péter Pál napján szenteli fel **Hász István** tábori püspök.

Szekérbe akarta fogni a lovát Szabó András kapuvári gazda, de a ló megbokrosodott s úgy megrúgta gazdáját, hogy az sérülésébe még a helyszínén belehalt.

Meghaladja a nyolcmilió pengőt a mult évről közzétett zárszámadás szerint Baja város tiszta vagyona.

A kassai Rákóczi-házban helyezik el Kassa város könyvtárát és levéltárát. A Rákóczi-Múzeum 40.000 kötet könyvével együtt 130.000 kötetes könyvtára lesz Kassának.

A sárszentágotai kisgazdák gazdasági szövetkezete közös istállóban tartotta teheneit és ökreit. A pénteki nagy szélben az istálló ismeretlen okból kigyulladt és pillanatok alatt lángtengerben állott. Az épület s a benne levő hatvanhárom marha elpusztult.

A balatonfüredi új kikötő építési munkálatai élénk tempóban folynak. Legkésőbb július végére elkészül az új kikötő, amelynek bejáratánál felállítják a kiváló szobrászművésznek, *Pásztor* Jánosnak a halászt és a hajóst ábrázoló szobrát.

A szövetségesek legfelsőbb haditanácsának közlése

London, június 1.

A legfelsőbb haditanács üléséről szóló közlemény lényeges részének hivatalos szövege így hangzik:

A tanács általános vizsgálat alá vette a helyzetet és közös egyetértésben megállapodott a helyzetből adódó intézkedésekben. Az ülés lehetővé tette annak megállapítását, hogy a szövétséges kormányok és népek jobban, mint valaha, kérlelhetetlenül eltökélték, hogy a megkezdett harcot a teljes győzelemig a legszorosabb egységben folytatják. (MTI.)

— **Súlyos szerencsétlenség az atlétikai versenyen.** A szombat délutáni atlétikai versenyen a székesfehérvári Rákhely gerelyvetőbajnok elhajított gerelye átfúródott *Csányi* Sándor (BEAC) versenyző combján. A mentők kórházba vitték.

CUKOR és ZSIR

MEGTAKARITÁST jelent a 100 képes, VÁNCZA kincses receptkönyv. Ingyen küldi a VÁNCZA-GYÁR Budapest, 10-es posta

VÁNCZA sütőpor

KÖNYV ÉS KARD

Fazekas Mihály főhadnagy uramról, a debreceni költő-katonáról jegyezték fel, hogy mikor egyik francia városban egy órai szabadrablást engedélyezett a parancsnokság, berontott valamelyik francia márki kastélyába. Leemelt a könyvtár polcáról egy kutyabőrkötéses latin klasszikust, azután olvasott — teljes hatvan percig. Mikor lejárt a harácsolás ideje, Fazekas Mihály főhadnagy felállt a karosszékből, helyére tette a könyvet, szalutált a kastély urának, úrnőjének és elment anélkül, hogy elvitt volna bármit is a pompás műkincsekből.

A magyar katona számára az egy órai szellemi élvezet volt — a szabadrablás. S ez a jellemző történet bizonyítja, hogy a magyar ember életéhez mindig hozzátartozott a könyv, az irott vagy nyomtatott betü. Lent a déli gyepükön már törökkel tusakodott a végvári vitéz, de fenn Budán még Mátyás király Corvináiból rajzolt iniciálét a reneszánsz művészek keze. Aztán később, ha világjáró útra indult a magyar, kalmár, nemcsak tafotaselymet, keleti fűszerszámot hozott magával, hanem egy-egy jeles külföldi munkát is berejtett az iszákjába, hogy az út végén odaajándékozza valamelyik bibliothékának. Mezitlábas, rongyos kurucokkal harcolt szegény Rákóczi Ferenc, de neki is volt ideje, pénze, alkalma, hogy két küzdelem közt ujságot, könyvet nyomasson. Mert amig valóban magyar volt a magyar élet, mindig összetartozott a könyv és a kard. A fekete sereg tizezer vértéze mellett — dicsőséges időkben — ott sorakozottt a negyvenezer remek Corvina is. Mikor kihullott a kézből a kard, akkor hamuvá égett a magyar reneszánsz-müveltség nagyszerü könyvtára. S később, amikor az idegen szellem a magyar katona ellen sorakoztatta fel az ólom-betüket, akkor összeomlott egész Magyarország.

Ma, amikor a magyar könyv újra kint sátorozik az utcán, talán akadnak, akik azt mondják: kit érdekel mindez? Hiszen valahol Nyugaton vérben és tüzben úszik az égbolt, ágyú-dörgés harangoz az egek kárpitján s százezrek csonthalma fölött most készül megszületni az új Európa. Ilyen időkben érdekelhet-e valakit az irók szelid csevegése? Mikor az ököl és fegyver beszél, amikor az erő és hősiesség szabják ki milliók sorsát, szabad-e hinni a szellem emberének? Szabad-e hallgatni az eseményektől távol élő iró, vagy müvész szavára?

A vérözön hullásában büszkén emeljük fel a fejünket árva, társtalan magyarok és megvalljuk, hogy hiszünk a szellem erejében, az emberi kultúrában. Hiszünk az ólom-betüben, amely éppen olyan pompás fegyvere egy népnek, mint a kard, avagy a páncélos harci kocsi. Mert a csatamezőkön a katonák elvégzik a maguk véres és szent kötelességét, de aztán béke lesz, rend lesz, nyugalom. S akkor az irónak, a szellem és az ész katonájának kell jönni, hogy világosságot gyujtson erre a sötétbe, halálba és meddő öldöklésbe tévelyült világra.

A mi másik hadseregünket, a magyar irógárdát ezért nem hagyhatja cserben a keresztény közönség. Most a könyvnapokon el kell zarándokolni mindenkinek azokhoz a sátrakhoz, melyekben a magyar gondolat, a nemzeti kultúra hősei, az irók tanyáznak. És meg kell mutatnunk, hogy méltók vagyunk önmagunkhoz, méltók Fazekas Mihály főhadnagy úrhoz, aki fegyverzaj és ágyúdörgés közepett, rövid egy órára, néhány Horatius-sort, vagy egy-két sokratesi gondolatot zsákmányolt magának.

MARSCHALKÓ LAJOS.

Mi lesz a háború után?

A Hamburger Fremdenblatt cikke Európa újjárendezéséről

Berlin, június 1.

(A Függetlenség berlini szerkesztőjének telefonjelentése.)

Német felfogás szerint a háború sorsa *Flandriában eldőlt.* A német hadsereg emberfeletti teljesítmények következtében *Páris és London kapui előtt áll és a legújabb hivatalos jelentés szerint a körülzáró seregek minden időveszteség nélkül máris új akció végrehajtását kezdték meg.* Hogy ennek az akciónak mi az iránya, azt még mindig *nem lehet megállapitani,* de

ahhoz, hogy a Harmadik Birodalom minden erejét latbavetve a háború gyors befejezéséért küzd, semmi kétség sem fér.

A *Berliner Lokalanzeiger* szombati vezércikkében a lap katonai szakértője megállapítja, hogy a német hadsereg hü maradt nagy stratégiai hagyományaihoz, csak azokat a modern hadviselésnek megfelelően és *minden elképzelésen felül merészen alkalmazta.* Ennek a zseniális haditervnek, a hadsereg páratlan kiképzésének, a fegyvernemek óramü pontosságával való együttmüködésének és a német katona halált megvető bátorságának és kitartásának köszönhető. — írja a lap, — hogy

három héten belül minden Maginot-művelet ellenére sikerült áttörni az ellenséges frontot

és az Antwerpen és Sedán közötti bázisról elindulva, lélekzetelállító ütemben hajtani előre az éket Abevilleig, azután a hurkot északra kanyarítva Dünkirchenig előretörni, ahol a bekerítő sereg éle az Ostendén túl előretörő jobb szárny közvetlen szomszédságába került a tengerparton.

A német támadás a május 10-én fegyverben lévő egyesült seregek egyharmadát pusztította el.

Az az ellenállás, amit a szétugrasztott francia és angol csapatok még Lille körül és a tengerpart néhány kilométeres sávján tanusitanak, nem egyéb minden elismerésreméltó bátorságnál, merő esztelenségnél

— állapitják meg német illetékes helyen. A halálos csapást *ezután mérik Franciaországra és Angliára.*

Berlinben *egyre többet beszélnek a nagy problémáról, hogy mi lesz a háború után.* Erre nézve a *Hamburger Fremdenblatt* vezércikke ad meglehetősen világos támpontokat, amennyiben az a XIX. századbeli már túlélt *angol egyensúlyi politika teljes felszámolását és a nagynémet kontinentális politika megalkotását helyezi kilátásba, amelynek tartópillére a tengely lesz.* A német lapok ezzel kapcsolatban igen nagy figyelmet szentelnek a *Realizoni Italia* vezércikkének, amely szerint az új Európa a rómaiak és germánok találkozásából születik meg. A *Wilhelmstrassén* a *Hamburger Fremdenblatt* cikkével kapcsolatban megjegyzik, hogy

Franciaország politikája mindig az volt, hogy Németországot politikai, gazdasági és lehetőleg katonai téren is szük korlátok közé szorítsa, saját hatalmi pozíciójának biztosítása érdekében.

Ennek a ténynek a felismerése lesz Franciaországra alkalmazva, az új német politika *alapelve* is.

A háború befejezése után Franciaország soha többé nem juthat abba a helyzete — jelentik ki a Wilhelmstrassén, hogy ezt a régi politikát folytathassa Németországgal szemben.

Németországot nem a bosszú vezeti,

hanem a történelmi elhivatottság és annak a nagy történelmi jövőnek világos felismerése, *amelyben Németország áll Európa élén.*

— A helyzet körülbelül az lesz — mondotta előttem egy igen magasállásu politikus — mint Amerikában, ahol *az Egyesült Államok feltétlen szupremáciáját senkinek sincs eszében kétségbevonni.* A világtörténelem új fejezetéhez érkezett, amelynek során az államok közötti politikát, mint történelemalkotó tényezőt *a kontinensek közötti politika váltja fel* és a kontinens politikai és gazdasági térségeiben mindenütt a legerősebb népek állanak.

ZATHURECZKY GYULA

Herendi kőedény

sima zöld színben, hihetetlen olcsó árban!

Teáskannák

1 szem. 4 dl.	2 szem. 6 dl.	4 szem. 1 l.	6 szem. 1.3 l.	10 szem. 2 l.
P —.68	—.78	—.98	1.38	1.88

Tejeskannák

0·08 l.	0·25 l.	0·50 l.	1 literes
P —.22	—.36	—.48	—.88

CORVIN A JÓ MINŐSÉGEK JELVÉNYE

Német jelentés Norvégiából:

Csapataink Fausketől északra megtörték az ellenség ellenállását

BERLIN, június 1.

A véderő főparancsnoksága jelenti:

Norvégiában a Trondhjemből észak felé előretörő csapatok Fauskétől északra megtörték az ellenséges ellenállást és további tért nyertek. A narviki csoport az erős ellenséges támadásokkal szemben tegnap megtartotta állásait. (MTI.)

Megszakadtak az angol-olasz blokád-tárgyalások

LONDON, június 1. Olaszország megszakította a dugáruellenőrzéssel kapcsolatos tárgyalásokat. A tárgyalások megszakadása nagy meglepetést okozott Londonban. (MTI.)

A VILÁG KÖRÜL

ÖRVENDETES CSALÁDI ESEMÉNY történt a berlini állatkertben. Egy kis teve látta meg a napokban a napvilágot. Az újszülött hamarosan a berlini gyermekek kedvencévé vált.

*

A BERLINI ABELMANN OLGA letette a hegedűkészítő-mesteri vizsgát és ezzel ő lett Németországban az első női hegedűkészítő-, sőt egyáltalában hangszerkészítő-mester.

*

TITOKZATOS EMBERI ÉS ZENEI HANGOK szűrődtek ki egy amerikai házból, amely már hónapok óta lakatlanul állott. Tulajdonosa Mr. F. W. Burrel, három hónappal ezelőtt elutazott és a házban senki sem lakott. A szomszédok nem tudták mire vélni a dolgot és már-már kisértetekre gondoltak. Végül is az egyik szomszéd behatolt a házba. Kiderült, hogy a rejtélyes hangok a rádiókészüléktől származtak, amelyet tulajdonosa elutazásakor elfelejtett kikapcsolni.

*

TÖRTÉNELEMELŐTTI KORBÓL származó leletet talált két tőzegmunkás a jütlandi (Dánia) Skive község határában. A munkások mintegy félméteres mélységben agyagedényre bukkantak, amelyben tízezernyi borostyánkőgyöngy volt. Kiderült, hogy a kincses edény háromezeréves áldozati ajándék.

*

A VILLAMOS, a FÖLDALATTI VASUT és az autóbusz mellett a német fővárosban jól bevált a trolleybusz is, a felsővezetékkel ellátott villamos autobusz. A berlini villamostársaság most azt tervezi, hogy több új trolleybusz-vonalat helyez üzembe.

*

GALAMBTOJÁSNYI JÉG ESETT Romániában, Turnu Severinben és környékén. A jégeső húsz percig tartott. Bezúzta a házak nyugat felé eső külső és belső ablaktábláit és körülbelül száz hold területen tönkretette a konyhakerti veteményeket, gyümölcsfákat és szőlőket. A távíró- és távbeszélővonalak is megrongálódtak.

A gépkocsi jelentősége a hadviselésben

A motorizálás korszakában a korszerű hadviselés sem nélkülözheti a gépkocsit. Sebességénél, mozgási lehetőségénél fogva, a hadsereg hadászati (stratégiai), harcászati (taktikai) mozgékonyságát segíti elő.

A gépkocsi a mozgóharc egyik legfélelmetesebb eszköze. A megkerülések és átkarolások legkiválóbb szárazföldi tényezője, állásharcban, tartós harcállások és országerődítések megtámadásánál az áttörések nagyhatású alátámasztója.

A korszerű hadvezetés a gépkocsit mint *szállítóeszközt* és mint *harceszközt* alkalmazza.

Mint *szállítóeszköz*, csapatszállításokat és anyagutánpótlást hajt végre. E tekintetben kiegészíti a vasutat, a tömegszállítások még ma is nélkülözhetetlen főeszközét. A gépkocsin való szállítás egyszerűség és biztonság tekintetében bizonyos mértékig felülmúlja a vasutat, mert egyrészt az úthálózat nagyobb sűrűségénél fogva nincs annyira merev közlekedési vonalakhoz kötve, másrészt az esetleges forgalmi zavarok nem olyan nagyszabásúak, hogy azok a közlekedést huzamosabb ideig akadályozhassák (például légitámadás esetén).

A gépkocsi-szállításnak a gazdaságosság szabja meg a felső határát. 150 km-ig a gépkocsiszállítás kifizeti magát, azon felül már inkább a vasút gazdaságosabb.

A gépkocsiszállítást a világháborúban a franciák alkalmazták leginkább. 1914 szeptemberétől 1918 októberig összesen 33.350.000 főnyi csapatot, beteget, vagy sebesültet szállítottak. 1918 május 27-től június 16-ig vasúton 41, gépkocsin 63 hadosztályt csoportosítottak át a franciák. 1918 júliusában egyetlen napon 120.000 embert és 7000 tonna hadianyagot szállított gépkocsikon a francia hadvezetőség.

A gépkocsik hadi jelentősége mellett bizonyít az is, hogy míg 1914-ben a franciáknak 6000 gépkocsija állott hadiforgalomban, ez a mennyiség 1918 októberig 97.300 darabra növekedett.

Harceszközként a gépjármű megfelelő átalakítással (terepjáróvátétel csuklós tengely, hernyótalp által), mint harckocsi, vagy páncélgépkocsi kerül alkalmazásra a gyorscsapatoknál (motorizált, mechanizált, vagy motomechanizált alakulatok).

A korszerű hadviselés ma már el sem képzelhető gyorsseregtestek (hadosztályok, dandárok) nélkül. Jelenlétük lényegesen lecsökkentette a hadjáratok időtartamát (legjobb példa erre a 18 napos német-lengyel háború, ahol Reichenau tbk. páncélos csapatai már a 8-ik napon elérték Varsót). Még az olajban szegény államok sem nélkülözhetik ma a gépkocsit és hadseregszervezetük főbb irányvonalait a motor uralja.

Legnagyobb motorizált hadseregge biró európai államok: Anglia, Németország és Oroszország. Nem sokkal marad el mögöttük Franciaország és Olaszország. A hadseregek motorizálásának, a gépkocsi szállító- és harceszközül való felhasználásának legfőbb szószólója, az angol J. F. C. Fuller tábornok, aki a holnap hadseregét, mint teljesen gépesített hadsereget képzeli el.

Sajnos, nem minden állam engedheti meg magának ezt a fényűzést, mert a gépesített hadsereg a jó és sürü úthálózat és elsősorban megfelelő mennyiségü nyersanyag (olaj, érc) függvénye.

A gépesítés mégis szükségszerűség. Már békében tartalékolni kell ezért a szükséges gépjárműveket (teher- és szgk., traktorok, vontatók) és üzemanyagot. Ennek egyik legfontosabb alapját képezi a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem, valamint a közlekedés legmesszemenőbb motorizálása (Németország, Oroszország) és a sokféle tipusú gépjárművek egyszerüsítése, a kötelező typizálás és normalizálás bevezetése által.

Vasárnap este 3/4 10-kor Pesten, hetfőn reggel vidéken
mindenütt ott van
Testvérlapunk, a Hétfő

Felhivás a katonai nevelőintézetek volt növendékeihez

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Mindazok az 1900., 1901., 1902., 1903. és 1904. évi születésü volt katonai nevelő- és képzőintézeti növendékek, akik az intézet kötelékéből annak elvégzése előtt kiváltak és még nem tartalékos tisztek, tisztjelöltek (hasonló állásúak), amennyiben tartalékos tiszti kiképzésben való részesítésre törekszenek, saját érdekükben forduljanak legkésőbb 1940 június 15-éig a lakóhelyük szerint illetékes honvéd kiegészítő parancsnoksághoz, hogy ott a további teendőkre vonatkozó felvilágositást megkaphassák.

A könyv

Legyen ma szived forrón olvadó: — Szeresd a könyvet, nyájas olvasó! — Ha futja pénzed, néhányat vegyél, — Hogy okosabb és müveltebb legyél. — Habár az ékszer talán ékesebb, — A magyar könyvnél nincs értékesebb. — Oly jó becézni, félteni szegényt, — Verset, novellát, szakmunkát, regényt ... — Minden betüje lelkeddel szemez, — Amaz tudást ad, vigságot emez. — Egyikben álom, másikban való. — Van közte zengő, élő, elhaló, — Abban nagy eszmék, ebben adomák: — Te vezérük vagy s ők a katonák! ... — Glédában állnak, úgy rakosgatod... — Kölcsön ne add, mert vissza nem kapod! — Érezze ő is: — övé a kegyed: — Magad válaszszad, egyenkint vegyed! — Te légy felettük fültés, őrködés — S ezt meghálálja vászon s börkötés ... — Hatalmas album, kicsike füzet — A szeretetért hálával fizet. — Sorsod vigécre ne bizzad soha: — A „könyvsorozat" mindig mostoha, — Silány portéka, sokszor kártevés, — Mert legtöbbnyire jön az árverés. — Sablonlakásban cifra, tarka lom ... — Most vedd a könyved, itt az alkalom! — Köszöntsed őket, hogyha arra mégy, — A magyar könyvre, testvér, büszke légy! — Kilencszáz éve ad szivünkre irt, — Már István király maga könyvet irt, — S szavunk már akkor könyvekbe jutott, — Amikor más még irni sem tudott...

LISZTIUS

Zágrábban megnyilt a magyarországi festőművészek kiállitása

Zágráb, június 1.

Szombaton délelőtt nyilt meg Zágrábban *Pál* jugoszláv kormányzóherceg fővédnöksége és *Macsek* miniszterelnökhelyettes védnöksége alatt a magyarországi festőművészek kiállitása. A megnyitáson megjelent *Subasics* bán, *Stepinac* zágrábi érsek, *Sztarcsevics* zágrábi főpolgármester és *Nedelkovics* tábornok, hadseregparancsnok.

Az ünnepséget *Bartók* László zágrábi magyar főkonzul nyitotta meg, majd vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselője mondott nagyhatású beszédet. Ezután *Skorjacs*, az autonóm báni kormányzat közoktatásügyi osztályfőnöke melegen köszöntötte a kiállitás rendezőjét, *Almásy Teleki* Éva grófnőt.

Este a zágrábi főpolgármester a város történelmi multú palotájában diszvacsorát adott *Almásy Teleki* Éva grófnő és vitéz *Haász* Aladár tiszteletére. (MTI)

Kitűnő eredmények az atlétikai versenyen

Kissé szeles időben rendezte a szövetség a Margitszigeten atlétikai versenyét, melynek 5000 méteres futószámában *Csaplár* (MAC) győzött 14 p. 41.4 mp-vel, 2. *Kelen* (VBTE) 14 p. 43.6 mp. 3. *Német* (MAC) 14 p. 45.4 mp. 4. *Szilágyi* (VBTE) 14 p. 49.8 mp. 5. *Eper* (UTE) 14 p. 56 mp. Magyarországon még nem volt olyan verseny, amelyben öt atléta futott volna 15 percnél jobb időt. A 110 m-es gátfutásban 1. *Hidas* (BIE) 15.8 mp.

Régi és új tehetségek a Stádium könyvnapi írói

A *Stádium Sajtóvállalat Rt.* biztos ítélettel kiválasztott munkákat ad a közönségnek az idei könyvnapon. Valamennyi könyve a magyar irodalom egy-egy gyöngyszeme. A szerencsés összeállitású könyvcsoportban *mindenki megtalálhatja a neki leginkább megfelelőt.* A könyvnap előtt kis, összefoglaló képet adunk a *Stádium* kiadásában megjelent könyvekről.

Bibó Lajos *Halovány virág* cimü legujabb hatalmas lirai regényének hőse egy fiatal leány, akinek sorsát ötéves korától egészen tizennyolcévesig *szinte egyedülálló jellemző erővel* vonultatja el a nagy iró.

Papp Viktor, a kiváló zenei iró hat kötetre terjedő sorozatának első két könyvét irta meg a könyvnapra. A *Zenekönyv* összefoglaló cimü érdekes és népszerü stilusban tartott mü első kötete operaismertetések láncolata.

A második kötetben *Arcképek — Életrajzok* cimmel foglalja össze híres magyar és külföldi zeneszerzők élettörténetét.

Abesszinia új arca a cime *Ratkóczi* Tibor érdekes, gyorsanpergő és filmszerüen izgalmas riportregényének.

A *Stádium* támogatásával jelennek meg a Pátria-Irónök regényei. Uj, friss irásokat kap ezekben a közönség, erőteljes tehetségek kibontakozását láthatja ebben a hat könyvben.

Kárpáthyné Nagy Rózsa ragyogóan tiszta nagyar nyelve valósággal muzsikaszó. *Élnünk kell* cimü regénye — gondolkozni és érezni tudó magyar irónő munkája.

Nagy Méda, az ismert költőnő, aki verseiben az asszonylélek és az asszonysors problémáit boncolja, most regényt irt. *Nem akarok szeretni* a cime annak a merész könyvnek, amellyel bebizonyitja, *hogy regényformába is tudja önteni értékes mondanivalóját.*

Medveczky Bella annyi nagysikerü, komoly regény szerzője, *Apróhirdetés* cimü munkájában most vidám hangokat penget.

M. Katona Ilona *Túl a hegyeken* cimü regényét már ismeri a közönség: a *Függetlenségben* jelent meg. Székely miliőben pereg le a cselekelemény. Egy kis magyar leány sorsából világlik ki az egész székelység lelke.

Törökné Kovács Hermin romantikus történetet ir meg *A zöld selyemruha* cimü regényében.

A Pátria Irónök novellaskötete zárja be ezt az értékes sorozatot.

A *Stádium* könyvsátrát a Nemzeti Színház előtt állitják fel. A könyvnapon a felsorolt könyvek szerzőin kivül *Oláh* György, *Orbók* Attila, *Papp* Jenő, *Kárász* József, *Thury* Lajos és *Dadányi* György adnak autogramot a sátorban. A színésznők közül *Muráti* Lili, *Simor* Erzsi, *Mezey* Mária, *Szeleczky* Zita, *Szörényi* Éva, *Peéry* Piri, *Tolnay* Klára, *Németh* Romola, *Honthy* Hanna, *Somogyi* Erzsi, *Lukács* Margit és *Turay* Ida tartózkodnak majd felváltva a *Stádium* könyvsátorában és a vásárló közönségnek dedikálják a könyveket.

Losport

Vasárnap: gróf Batthyány Elemér-emlékverseny

A magyar futtatás úttörőjéről és a Lovaregylet nagynevü elnökéről, gróf Batthyány Elemérről elnevezett emlékverseny kerül vasárnap lefutásra a rákosi lóvesenypályán. — A hagyományos emlékverseny iránt sportszempontból nem várt nagy érdeklődés mutatkozik, — miután az idősebb évjárat legjobb lovai lesznek felnyergelve a 12.000 pengős díjért.

Cabala, Bernadotte, Nemes, Dugó és Jonathan találkozása a tavaszi kampány egyik legszebb küzdelmét igéri s az ötös mezőnyből Cabala győzelmét várjuk Bernadotte előtt.

A Palotai hendikep a vasárnapi műsor második érdekesebb száma, melyben tizenkét kitünő sprinterünk várható az inditó zászlaja alá. A bőséges válaszlékból Karakán esélye tünik ki, azonban Admiral, Farandole és Senoritas is közeli sánszok. A kétévesek részére két futam van programba iktatva. A nyeretlenek versenyében néhány nagyhirü sötét egyede mutatkozik be az évjáratnak. Közülük Quick Arrovot előzik meg jó hirek. City ugyancsak jói jár munkáiban, mig a látottak közül Balga vehető kombinációba. Az eladóversenyben Sláger II. legutóbbi győzelme olyan nagystilü volt, hogy ezzel a formával ismét „kalapács alá" kerülhet. Tünemény II. és Mókus az ellenfelei.

A versenyek 3 órakor kezdődnek:

Jelöltjeink:

I. Albula—Sleeping Car—Dicsőret.
II. Quick Arrow—City—Balga.
III. Sláger II.—Mókus—Tünemény II.
IV. Cabala—Bernadotte.
V. Karakán—Admiral—Senoritas.
VI. Főbíró—Blagueur.
VII. Csinos—Ceremoni—Ne lásd.

Heti versenynaptár: Június 4. (kedd) Ügető. — Június 6. (Csütörtök) Ügető. — 8. (szombat) és 9. (vasárnap) Lovaregylet.

A juniusi miting két nagy klasszikus eseménye, a Kanca-díj és a Derby, az idén régen látott szenzációs eseménynek igérkezik. A kancadíjban tizenhatos rekord mezőny, a derbyben tiz kék szalag pályázó várható raithoz. Előbbiben Kimono az előrefogadók kedvence, azonban Tecla és Pax is tekintélyes összegekkel lett fogadva. — Utóbbiban Trissotin mellett Huncut képezte keresleet tárgyát. Trissotin 1 és fél, Huncut 3. Bainok 5. G. F. B. 6:1-hez kapható. Trissotin mellett Bakchich is fel lesz nyergelve a Lesvári-lovak közül.

Eredmények:

I.: 1. **Hajrá**, Pintér (3), 2. **Bon-Pas**, Horák (4), 3. Canio, Tara (1). Im.: Ravasz, Lándzsa, Csirkefogó, Regulus, Erkölcsbíró, Ezredes. Tot: 62, 14, 18, 11. Befutó: 192—78.

II.: 1. **Kontrás**, Utai (3), 2. Mitugrász, Kolonics (5), 3. Paritty a, Klimsa (1). Im.: Ascari, Fecsegő, Toborzó, Babika II., Bolond, Kasquze. Tot: 36, 13, 13, 12. Befutó: 159.

III.: 1. **Furulya**, Gulyás Bálint (4), 2. Csalszegi, Csapiár (10), 3. Kalória, Dózsai (10). Im.: Tünemény II., Hóvihar, Reményem, Léhütő. Tot: 60, 20, 39, 40. Befutó: 750.

IV.: 1. **G. F. B.**, Rózsa (2), 2. Vinkó H., Nagy Géza (5), 3. Bellagio, Csuta (3). Im.: Szajkó, Gladiátor, Hiú, Hős, Facér. Tot: 25, 12, 16, 16. Befutó: 140.

V.: 1. **Boarlo**, Csuta (2), 2. Riadó, Simics (6), 3. Libia, Erbeling (5). Im.: Padisa, Bonnie, Fruska, Hozsánna. Tot: 31, 15, 22, 16. Befutó: 391.

VI.: 1. **Siva**, Győri (25), 2. Lehel, Csömöri (5), 3. Vaklárma, Krédler (2½). Im.: Ereszd el, Pénz, Pirulj, Ádua, Herzog Kristoph, Koma, Hortobágy, Aratás, Nincs több. Tot: 493, 67, 34, 16. Befutó: 5193—1449.

VII.: 1. **Nicolette**, Dózsai (8), 2. Zimankó, Scheibal (5), 3. Ferkó, Kajáry (5). Im.: Pattantyús, Lökötő II., Marci, Fék, Happy Boy. Tot: 78, 30, 22, 33. Befutó: 325—460.

Megkezdte tanácskozásait a balkáni szövetség gazdasági bizottsága

Belgrád, június 1.

A balkáni szövetség gazdasági bizottsága a török, görög, román és jugoszláv kiküldöttek jelenlétében szombaton délután megkezdte tanácskozásait *Belgrádban.* Az értekezlet megnyitó ülésén résztvett *Cincár-Markovics* külügyminiszter is. *(MTI.)*

— Kétszáz szeretetcsomagot osztottak ki az árvízvédelem szegedi munkásai között. Vitéz Bonczos Miklós dr. államtitkár, az árvízvédelem országos kormánybiztosának megbizásából *Tukats* Sándor főispán Szeged felsőközpontján, a Kistelek és Szeged közötti árvíz által megrongált szakaszon dolgozó munkások részére szombaton *kétszáz darab szeretetcsomagot osztott ki.* A meglepetésszerüen érkező ajándékcsomagok kiosztása közben megható jelenetek játszódtak le.

M. Nemzeti Bank 1317 és 1327 sz. eng. a.
Nyári társas-utazások Olaszországba
Útlevél nélkül.
Indulások: június 29, július 13, július 20
Jelentkezési határidő minden indulás 15 nappal lezárul
16 napos Venezia—Lido . . . 342.— P-től
23 napos Venezia—Lido . . . 466.— P-től
16 napos Vallombroza . . . 310.— P-től
23 napos Vallombroza . . . 412.— P-től
15 napos Abbazia . . . 213.— P-től
22 napos Abbazia . . . 284.— P-től
11 napos Firenze—Róma—Padua—Venezia utazás . . 273.— P-től
Jelentkezni lehet személyazonossági igazoló jeggyel, vagy községi bizonyitvánnyal
UTAZÁSI IRODÁNKBAN
VIII., József-krt 5. Tel.: 14-44-00.
és Máv. Menetjegyirodákban

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

BÓKAY JÁNOS: Marió

Az idény legnagyobbsikerü szinpadi szerzőjének két, fiatalkori, kis regénye került ki ujra együtt a könyvpiacra, hogy emlékeztessen egy gazdagon kibontakozó irói pálya kezdeti állomására és idézze a „romantikus" *Bókayt*, aki uj hanggal volt jelentkező a huszas évek irodalmában.. A világháboru komor kulisszái már összeomlottak s a romok közül feledést kereső mohósággal napsugarasabb tájak felé tekint a fiatal iró kiváncsi szeme. A Mario: költői szinezetü, szinte érzéki erejü „nagyvilági" regény. Szinhelye: a velencei Lido, szereplői pedig a két kontinens unatkozó snobjai, kalandkeresői és különcei, akik a luxusszállók üvegházi virágaihoz hasonlóan a kiválasztottak életét pergetik le. Főhőse egy fiatal pincér, aki a luxusszálló vendégeiről „mindent" tud és hall — sokszor szándéka ellenére is, közben azonban maga is belebonyolódik egy regényes szerelem szines hálóiba. Az események a főhős lelkében játszódnak le: körülötte alakok, arcok tünnek fel és merülnek alá. Szemlélete kissé borus, de nemes érzékenység hatja át a naplószerü vallomások minden sorát, amelyekből Marionak remek lélekrajzzal megformált alakja rokonszenves teljességgel emelkedik ki. A kötet másik kis regénye a *Durravardy herceg*, viszont szinte ellenpolusa az érzékeny és rajongó Marionak, háttérre azonban talán még festőibb, mint a lidói tájkép: maga az angol gyarmatvilág. Izig-vérig keleti történet parafasisakos angolokkal, tropikus szerelemmel, sportladykkel és pompás, bátor katonákkal, akik minden veszéllyel szembenéznek. A népszerü iró két érdekes regénye bizonyára a könyvnap egyik legkeresettebb olvasmánya lesz. *(k. b.)*

Bánffy Miklós: Darabokra szaggattatol

„Megszámláltattál" — hirdette Bánffy Miklós nagyarányu regényciklusának első része. „És hijjával találtattál" — vonta le a leszámolás szomoru eredményét a második. „Darabokra szaggattatol" — a hijjával találtatott nemzedék és nemzet sorsának tragikus képe. Az olvasó érzi, hogy szemtanu beszél — mondták az első két rész kritikusai. Ez az erő, a szemtanu vallomásának megdöbbentő ereje jellemzi Bánffy Miklós uj regényét is. Annak a végzetes bomlási folyamatnak következményeit mutatja meg óriási körképben, a történelem hitelességével, amelynek előzményeire oly mesterien világitott rá ciklusa első két részében. A háborunelőtti idők kedvelt műfaja a novella volt. Ma ismét, mint a mult század derekán, a monumentalitás felé fordul az érdeklődés, az olyan regények felé, amelyek egy egész kor „cavalcade"-ját mutatják meg és az összeomlás megrázó okait kutatják. Bánfy Miklós hatalmas ciklusa és ez az uj regénye is ilyen irányu alkotás, értékben és jelentőségben egyaránt méltó párja a hozzá hasonló világhirü nyugati műveknek. Egy társadalom, egy nemzet sorsának tükre, a magyar történelem egy megrázó fejezete, ugy, ahogyan a legméltóbb iró és a legavatottabb szemtanu látta.

HARMONIUM 5 oktávos 2 játékos, 8 regisztéres és 4 oktávos 3 regiszteres **feltünő olcsón,** ugyanott zongora és harmónium javitások, hangolások, jókarbantartások **SZIEBER FERENC** harmoniumkészitőnél **II., Mecset-u. 19, I. 33.**

Báró Szurmay Sándor: A magyar katona a Kárpátokban

Több mint két évtized megvilágitó távlatából állitja elénk a Kárpátokban harcoló magyar katonát, a leghitelesebb szemtanu, Szurmay tábornok. Könyve rendkivüli közvetlenségü irás, minden sora élmény, átélt történelem. A világháborus emlékezések gazdag irodalmából kiemelkedik stilusával, élethü leirásaival és értékes képanyagával. Igen nagy érdeklődésre tarthatnak számot a könyvnek a világháboru befejezését és az összeomlást leiró részei, amelyben a honvédelmi miniszter Szurmay emlékezik. Rendkivüli jelentőséget ad a könyvnek a szerző személye. Avatottabb iró nem állithatna szebb, teljesebb értékü emléket a Kárpátok felejthetetlen hős magyar katonáinak, mint Szurmay, a legendás hirü hadvezér.

— **Rexa Dezső: Százesztendős pestbudai képesk.** Egy százeszténdős kalendárium színes képeit közli ez a biedermeier-bájú könyv. Minden hónaphoz az egykorú pest-budai élet ad finom hangulatos képet és a képekhez Rexa Dezső, sok régi krónikánk ihletett megelevenitője irt színes, gyöngédszavú szöveget. Maga az egész kötet csupa hibátlan stilus, amelyben képek, szöveg, nyomás és kötés hibátlan összhangba olvadnak. A mult idők varázsa árad a nemes könyvecskéből.

Szacsvai Imre emlékiratai

Egy magányos emberről, a felejthetetlen Lear királyról: *Szacsvay* Imréről, a Nemzeti Szinház nemrég elhunyt egykori büszkeségéről jelent meg végre egy méltó könyv. A kötet érdekessége, hogy közli *Szacsvaynak* a naplóját, emlékiratait, dramaturgiai feljegyzéseit. Ezek a sorok, amelyek ennek a magányos nagy színésznek évtizedekig titkolt élményeit, megfigyeléseit és kritikáját tartalmazzák, *megrázó erejüek*. Szacsvay naplójában felmerül nemzeti szinjátszásunknak nagy korszaka. Egy férfi irta ezt, aki soha életében nem tiltakozott igazságtalanság ellen, pedig sok méltatlan mellőzés, sérelem érte, egy nagy színész irta, akinek hitét a szinpadban, a Nemzeti Szinház hivatásában sohasem ingatta meg csalódás és egy ember, akinek tragikus magánéletét most értjük meg, aki élete egyetlen igaz szerelmének sirját ötven év után is porig sujtottan őrizte. Tragikus és mégis csodálatos élete volt *Szacsvay* Imrének, aki igazi ur volt, nemcsak a szinpadon, hanem magánéletében is. Milyen megrenditőek azok a sorok, amelyeket igazgatójához intézett, mikor örökre elbucsuzott a szinpadtól. Lehetett-e tragikusabb pillanata színésznek, mint Szacsvaynak, mikor utoljára lépett fel Lear király szerepében és búcsuzott a szinpadtól anélkül, hogy egyetlen ember a nézőtéren ezt sejtette volna. *Szacsvay* pályájának gazdag és mindig felfelé ivelő vonala egy nagykulturáju, mélyhitü, őserejü tehetség utja. Pedig göröngyös volt ez a pálya! A századforduló, amely egyszerre elfordult az akkori szinpad nagyjaitól s az uj szinjátszó stilus diadalát ünnepelte, igazságtalan volt Szacsvayhoz és társaihoz. Az ő kemény harca, *Jászai* Mari távozása a Nemzeti Szinháztól, *Keglevich* intendáns szerepe mind uj megvilágitást kap ebben a napvilágra került naplóban, de a legmeghatóbb fejezetek az ő ifjukori irásai és tiszta szerelem, tiszta emlékezései. Egyetlen igazi szerelmének, Antóniának, majd később kisfiának, Tibornak halála teljesen befelé forditotta Szacsvay Imre életét, de hiába viharzottak el évtizedek felette, nem mult el hónap vagy év, hogy ne áldozott volna emléküknek. Tulajdonképpen csak értük élt utolsó napjáig.

Aki a *Nemzti Szinház* történetét meg akarja igazán ismerni, annak el kell olvasni *Szacsvay* naplóját is. A kötet első részében *Balassa* Imre, a kitünő iró rajzolja meg a nagy színész portréját. Végigvezet *Szacsvay* Imre életén, amely tele van regényes fordulatokkal s mégis csupa fegyelmezettséggel, az igazi ur, az igazi férfi büszke, zárkózott jellemének megnyilatkozásaival. Nagyszerü portré ez, amelynek szineiben ott érezzük a személyes megfigyelés és baráti kapcsolat *igazságát*. A szinháztörténelmi szempontból olyan értékes könyvet rendkivül érdekes illusztrációk gazdagitják.

Kolba Gyula

Megnyilt a magyar festők zágrábi kiállitása

Szombaton nyilt meg Zágrábban a magyar festőművészek kiállitása. A kiállitást magábanfoglaló pavillonnak különös érdekessége az, hogy az 1896. évi millenáris ünnepségek alkalmával Budapesten a horvát kiállitás helyiségéül szolgált. Később lebontották, majd Zágrábban ujból felállitották.

A kiállitás megnyitásán a művészeti pavillon előtt két hatalmas árbócra felhuzták a horvát és a magyar zászlót. A kiállitás előcsarnokát magyar és horvát szinekben pompázó virágokkal diszitették fel.

A kiállitás megnyitásán megjelent *Subasics* bán, *Sterinac* zágrábi érsek, *Sztárcsevics* zágrábi főpolgármester, *Nedelkovics* tábonok, hadseregparancsnok és mások. *Macsek* miniszterelnökhelyettest *Krnyevics* Juraj, a horvát parasztpárt főtitkára képviselte.

Az ünnepség első szónoka dr. *Bartók* László zágrábi m. kir. főkonzul volt. Horvátnyelvü beszédében kifejtette, hogy a kulturális kapcsolatok ápolása legjobban szolgálhatja a kölcsönös megbecsülést és a két országnak a béke iránti szolidaritását.

Ezután vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselője mondott igen nagyhatásu beszédet. Utalt a két ország művészcseréjének jelentőségére és a kulturkapcsolatok elmélyitésének gondosságára. Beszédének utolsó részét horvátul mondta el, amit a megjelentek lelkesen megéljeneztek.

Skorjacs dr., az autonóm báni kormányzat közoktatásügyi osztályfőnöke beszélt ezután. Többi között ezeket mondta:

— A kiállitás nemcsak *bemutatása a magyar alkotó kultura szellemének*, hanem jelképe annak is, hogy a magyar és a horvát nemzet ezekben a sulyos időkben vágyódik a béke, az egyetértés, valamint a szomszédok barátsága után. Ezután a báni kormányzat nevében melegen köszöntötte a kiállitás rendezőjét, *Almásy-Teleki* Éva grófnőt, vitéz *Haász* Aladárt és *Bartók* Lászlót.

Subasics bán ezután a kiállitást megnyitottnak jelentette ki.

Délben *Skorjacs* osztályfőnök a magyar vendégek tiszteletére az Esplanade-szállóban ebédet adott. Magyar részről a horvátok üdvözlő szavait vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök horvát nyelven köszönte meg.

Este a zágrábi főpolgármester diszvacsorát adott *Almásy-Teleki* Éva grófnő és vitéz *Haász* Aladár osztályfőnök tiszteletére a város történelmi multu, gyönyörü palotájában.

A zágrábi sajtó a magyar képzőművészeti kiállitás jelentőségét már napok óta több hosszu cikkben méltatja és közölte *Almásy-Teleki* Éva grófnőnek, a kiállitás rendezőjének a fényképét is.

RÁDIÓ, GRAMOFON, LEMEZ legolcsóbban
Sternberg *Hangszergyár, Rákóczi-ut 60*

Szombaton este Arató Béla „Szomszédok" cimü egyfelvonásosát mutatta be a debreceni Csokonai Szinház Mészáros Ágival, Gózon Gyulával és Greguss Zoltánnal a főszerepekben. Barsy Ödön rendezte az előadást, amelynek szép sikere volt.

*

Kedden vizsgáznak a Zeneművészeti Főiskola operatanszakának növendékei.

*

Hétfőn fejezi be idei évadját az Andrássy Szinház.

*

A kárpátaljai képzőművészek Erdélyi Bélát választották elnökükké, alelnök Endrédy György lett. Az ungvári képkiállitó szalonban minden hónapban érdekes uj anyagot mutatnak be a kárpátaljai művészek.

— **Fiatal zeneszerzők hangversenye.** *Siklós* Albert professzor zeneszerzési tanszakának növendékei pompásan sikerült hangversenyt rendeztek a Zeneakadémián. Előbb *Gergely* Ferenc adta elő finom dallamvezetésü orgonaszerzeményét, majd az *Albert* vonósnégyes ismert fiatal művészei arattak nagy sikert *Zoltay* Nándor érdekes rondoja és *Huzella* Elek figyelemreméltóan értékes vonóshatosának pompás előadásával. Sok tapsot aratott *Majorossy* Aladár hangulatos a-moll vonósnégyese is, amelyet a *Magyar Vonósnégyes* művésztagjai mutattak be.

Tartós hullámositás, hajfestés, szépségápolás
Kránitz, IV., Párisi-utca 5. (Molnár és Moser mellett) Telefon: 189—040

Mit tanulhatunk a mai háboruról? Meddig tarthat még?

Dr. *Tombor* Jenő ny. ezredes aktuális előadása 13-án, Z. (Rózsavölgyi)

Több mint 100.000 ember látta eddig a Tokaji aszut a Magyar Szinházban

és nincs egy sem, aki ne a legnagyobb elragadtatással beszélne erről a szenzációs darabról, a pazar kiállitásról és a ragyogó előadásról *Fedák Sárival* és *Rózsahegyi Kálmánnal* az élén. *10 utolsó előadás!*

Az ujonnan épült
ANGOL PARKI GYERMEKSZINHÁZBAN
az egész évadban minden kedden, szerdán, szombaton és vasárnap délután **5 órai** kezdettel
MATYÓ MATYI
csodálatos kalandjai
nagy látványos, vidám, meseszerü gyermekrevü 8 pazar szinpadi képben.
A mesejáték keretében fellépnek:
PEPPY, a csodacsimpánz és **SNUKI,** táncoló elefánt-bébi, a gyermekvilág kedvencei.
Gyermekeknek gyönyörüség. — Felnőtteknek szórakozás.

BIBÓ LAJOS: Halovány virág

Bibó Lajos uj regényének hősnője: Erzsébet mindössze öt esztendős, mikor családjának élete összeomlik. A kislány nem érti még a történések összefüggését, de a zsenge lélek megrezdül az élet legkisebb viharától. Sajátos ösztöne érezteti vele az élet mély igazságait. Mikor az apa Amerikába menekül s elhagyja családját, a serdülő leányka megpróbálja, hogy támasza legyen anyjának és testvéreinek. Nem akar teher lenni, nyüg. Érzékeny lélek, visszariad mindentől, ami rút, ami aljas, szinte álomban él, tisztán és sápadtan, mint egy *halovány virág*. Valóban kis virágszál, akinek el kell pusztulnia a nagy viharban, amelynek élet a neve. Táncosnő lesz, majd modell s eközben találkozik az első szerelemmel. Erzsébet lassan már tizennyolc éves, élete mindig teljesebb lesz, de befelé. Legféltettebb érzéseinek él, nem akarja és nem meri elhinni, hogy az élet ajándékait elfogadhatja. És tragédiája teljes lesz, mikor álma és szerelme beteljesül. A gyenge test, a korán elfáradt lélek, nem tud már szárnyalni, a szanatórium betegágyán fejezi be Erzsébet életét.

Bibó Lajos uj regénye igazi irói teljesitmény. Tömör és gazdag nyelven tudja megjeleníteni a történetet, amelynek hatását még fokozza *Bibó* mély lélekelemző művészete, amellyel a lélek legrejtettebb zugaiba is be tud világitani. Megrendítően szépen rajzolja meg hősnőjének, Erzsébetnek tragikus alakját, de a többi szereplői is vérből, hullámzó életet élnek. A regény tele van drámai feszültséggel, megragadó lirai szépségekkel s nem kétséges, hogy jelentős határköve az iró pályájának. A regény a *Stádium* izléses kiadásában jelent meg. —ba

Győry Dezső: Magyar hegyibeszéd

Az ismert nevü szerző a felvidéki magyar irodalom egyik irányitó egyénisége, aki komoly és maradandó hatással volt szervezője több felvidéki népmüvelő mozgalomnak. Most a pozsonyi Uj Hirek szerkesztője. Erőteljes lirai egyéniség, aki több kötetével egyik számottevő képviselője az elszakitottságban élő kisebbségi magyarság szociálisabb és magyarabb tájékozódásának. Uj kötetéből a csüggedetlenül tovább dolgozó magyarnak hangja csendül ki, azé a magyarságé, amelyet a háboru sem térit el céljaitól s a belső átalakulásáért szüntelenül folytatott küzdelmeinek irányvonalától.

A KIEPURA-FILMEK HANGULATA!
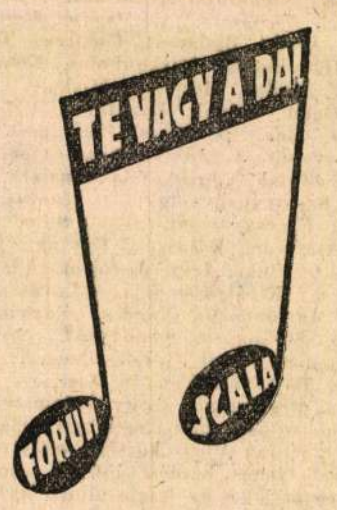

A muzsikáló szerelem tavaszi filmjátéka!
SÁRDY JÁNOS,
Szabó Kiári, Sennyey Vera,
Feleky Kamill, Vaszary Piri, Toronyi, Mihályffy, Kóváry, Ádám Piri.
Turul-film.
PREMIER HOLNAP!
Forum: ½8 és ½10. Scala: ½10-kor.

NEMZETI GAZDASÁG

Ujból szabályozták a textilanyagok felhasználását

A *Budapesti Közlöny* vasárnapi száma közli az iparügyi miniszternek a *textiláruk* előállításának, forgalmának és felhasználásának újabb szabályozása tárgyában kiadott 25.300—1940. Ip. m. számú rendeletét. *A rendelet célszerűségi okokból* összefoglalja az e tárgyban a mult év ősze óta kiadott rendeletek még hatályos rendelkezéseit, egyúttal azonban az eddigi rendelkezéseket több vonatkozásban módositja és kiegészíti. A legfontosabb módosítások a textilanyagokkal való takarékoskodás szükségesnek mutatkozó további fokozása céljából szűkebb körre szoritják *a zár alá vett anyagok engedély nélküli felhasználását.*

A legfontosabb kiegészítése az eddigi rendelkezéseknek az új rendeletnek az az intézkedése, hogy *a rendeletben meghatározott egyes anyagokból a zár alá vett készlet birtokosa köteles azt a mennyiséget átengedni, amelynek átengedésére az anyaggazdálkodás textilipari szakbizottsága felhivja.*

A textilipari szakbizottság azonban nem szabhatja meg a közfogyasztás közvetlen kielégítésére szolgáló zár alá nem vett készáruk mikénti elosztását. Ez nem jelenti azt, hogy ezek elosztása a jövőben egészen szabad lesz, mert ezt az elosztást a 3000—1940. M. E. számú rendelet alapján a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium intézi.

Az elosztáson felül a bizottság a textilipari vállalatoknak előírhatja azt, hogy a zár alól részükre felszabadított anyagokból mit kell gyártaniok.

A kisbirtok megerősitése

A Falu-Gazdaszövetség igazgató választmánya *Mayer* János ny. miniszter elnöklésével ülést tartott, amelyen *Both* Dezső gazdasági főtanácsos, az OKH jügyvezető igazgatója nagy érdekességü előadást tartott „A kisgazdaságok szervezésmegerősitése és védelme" cimen. Előadásában azt fejtegette, hogy a *kisgazdaságok szervezésére legalkalmasabb forma a földbérlő szövetkezeti rendszer*, amellyel az OKH már több, mint harminc esztendeje foglalkozik. Sajnos, az OKH csak jelentős adminisztrációs hiánnyal tudja ezt a fontos feladatot ellátni, ezért meg kell keresni a módját annak, hogy a költségekből a kormány vállaljon bizonyos hányadot. Magánjogi intézkedésekre is szükség van és gondoskodni kellene arról is, hogy a földörökségből kiszorulók az iparban, kereskedelemben, vagy a közszolgálatban nyerjenek elhelyezkedést. Az előadáshoz *Csizmadia* András, *Nizsalovszky* Endre, *Schandl* Károly, *Nagy* Ferenc, *Koncz* János, *Bencs* Zoltán, *Halász* Miklós, *Barcza* Lajos, báró *Malkomes* Gyula, *Nagy* Sándor és *Szildgyi-Ilosvay* Lajos szóltak hozzá, majd *Schandl* Károly foglalta össze a vita anyagát és hangsulyozta, hogy a *technikai földosztás helyett át kell térni a szervesen megalapozott, egészséges földbirtok politikára.* Javaslatára elhatározta a választmány, hogy felkéri a miniszterelnököt, végezzen a Statisztikai Hivatallal adatgyüjtést a kisbirtokok elaprózódására nézve és tárja fel annak okait. A választmány szükségesnek tartja *a kisbirtokoknak megerősitését* és a most folyó földbirtokpolitikában nagyobb sulyt kér helyezni a meglévő kisbirtokok kiegészitésére, mint egy-két holdas proletárbirtokok létesitésére. Elhatározta a választmány, hogy ezt a kérdést napirenden tartja és alapos előterjesztést tesz az illetékes kormánytényezőkhöz.

Országos vásárok

Junius 4-én, kedden: Balassagyarmat, Budapest, Felsőbalog, Hőgyész, Huszt, Kalocsa, Miskolc, Nagyecsed, Nagykanizsa, Perkáta, Sóskut, Szikszó, Szil, Tevel, Udvard. — *Junius 5-én, szerdán:* Biharnagybajom, Budapest, Gacsály, Harkács, Hedrehely, Heves, Kállósemjén, Kaposvár, Kiskunhalas, Letkés, Magyarkomját, Mezőcsát, Miskolc, Nagybocskó, Nagykapos, Szentantalfa, Sóskut, Szobránc, Tiszabercel, Vértesacsa. — *Junius 6-án, csütörtökön:* Árpás, Budapest, Csepreg, Gamás, Ibrány, Ipolyhidvég, Kiskunhalas, Komáromszentpéter, Madar, Mezőcsát, Miskolc, Nagypécsely, Onód, Putnok, Tiszafüred, Ujfehértó. — *Junius 7-én, pénteken:* Budapest, Buj, Deáki, Istvándi. — *Junius 8-án, szombaton:* Budapest, Büssü, Cegléd, Csanádpalota, Nagycsákány, Szentgyörgyvölgy. — *Junius 9-én, vasárnap:* Füzesgyarmat. — *Junius 10-én, hétfőn:* Alattyán, Bátaszék, Enying, Füzesabony, Guta, Inke, Irsa, Jászárokszállás, Királyhelmec, Királykismarja, Lovászpatona, Mágocs, Martonvásár, Nágocs, Nagyigmánd, Ökörmező, Sárbogárd, Somogyjád, Szécsény, Szentlőrinc, Szigetvár, Técső, Tinnye, Tiszaszentimre, Tüskevár, Ungvár, Zseliz.

Gyakran megtörténik, hogy valamelyik vásárt különböző okok miatt nem tarthatják meg. Célszerü ezért az illető község elöljáróságához válaszbélyegres kérdést intézni, hogy a vásárt megtartják-e és lesz-e állatfelhajtás is.

Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára (Trust). A május 31-én tartott közgyülés jóváhagyta az 1939. évi mérleget és elhatározta, hogy *a részvények II. sz. osztalékszelvénye junius 3-tól kezdve 2 pengővel váltassék be a Magyar Általános Hitelbanknál.* Az igazgatóság uj tagjául nagyalásonyi *Barcza* Károly ur választatott meg.

A tavalyi áron kapja a szenet a mezőgazdaság

A rendkivül hideg tél a szén nyári árának megállapitására is kihatással van. A szénnek rendes körülmények között más ára van a fütési szezonban és más ára van nyáron. A bányavállalatok olcsóbb nyári árat szoktak megállapitani ugyanis abból a célból, hogy előmozditsák a szén vásárlását abban az időszakban, amelyben a szénfogyasztás szezonszerüen a legkisebb. A hosszura nyult rendkivüli tél ebből a célból is uj helyzetet teremtett, amennyiben a vállalatok rámutattak arra, hogy a szénkészletek rendkivül alacsony nivóra szállása következtében hátrányos helyzetbe kerülnének akkor, ha az idén is fenntartanák a nyári szénárakat. Ezért azzal a kérelemmel fordultak *Kacsóh* Bálint árkormánybiztoshoz, hogy a téli szénárakat annál az időpontnál tovább is érvényben tarthassák, amelytől kezdve más években már a nyári szénárakat szokták életbeléptetni. Az árkormánybiztos a kérelem kivizsgálása után arra adott engedélyt, hogy május 31-ig fenntarthassák a téli szénárakat. A május hónap elmultával ilyen módon a szén nyári árának problémája ismét felmerült. A bányavállalatok a korábban előterjesztett okokra hivatkozva, valamint a termelési költség emelkedését hangoztatva, ujból azt a kérelmet terjesztették elő, hogy továbbra is a téli szénárakat tarthassák érvényben. Az árkormánybiztos tárgyalásokat folytatott a bányavállalatokkal és végül ugy döntött, hogy *a mezőgazdaság számára feltétlenül biztositani kell a tavalyi szénárakat.* A mezőgazdaság tehát az idén is ugyanolyan áron fogja vásárolni a szenet, mint tavaly.

Burgonyatermesztésünk ujjászervezését szorgalmazza az OMGE

Növénytermesztésünk fejlesztésének kérdésével behatóan foglalkoznak az érdekképviseletek és már eddig is több javaslatot terjesztettek az illetékes körök elé e rendkivül fontos és nagyjelentőségü kérdés megoldása érdekében. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmüvelési és növénytermelési szakosztálya is sorozatosan megvitatta azokat a teendőket, amelyek növénytermesztésünk fejlesztését szolgálhatják. A szakosztály vitéz *Bittera* Miklós elnöklésével tartott legutóbbi ülésén *Kristály* Aladár, a Növénytermelési Hivatal vezetője ismertette *burgonyatermesztésünk* mai helyzetét, részletesen feltárta hibáit és a termesztés megjavitásának módozatait.

Az előadást követően a szakosztály tagjai utaltak a legfontosabb teendőkre, majd *Fabriczius* Endre, az OMGE h. igazgatója határozati javaslatot terjesztett elő. A határozati javaslat értelmében az OMGE arra kéri a földmüvelésügyi kormányt, hogy *megfelelő intézkedésekkel támogassa a jóminőségü burgonya vetőgumó előállitását,* illetve termesztését és a vetőgumó kiosztását az eddiginél *sokkal nagyobb arányúra fejlessze.* Az egyesület kivánatosnak tartja, hogy legjelentősebb burgonyatermelő vidékünkön, Szabolcs megyében a földmüvelésügyi minisztérium állitson fel *burgonyatermelési kisérleti állomást,* egyrészt a burgonyatermesztéssel kapcsolatos kérdések feltárására, másrészt a megfelelő szakismeretek terjesztésére. Burgonyatermesztésünk fejlesztésének fontos kelléke a *burgonyanemesités,* s ennek előmozditása érdekében szükségesnek látszik *burgonyanemesitő üzemeink megfelelő támogatása is.* Ezenkivül az OMGE mozgalmat indit, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek gazdasági előadások tartásával és a propaganda egyéb eszközeivel minél nagyobb tevékenységet fejtsenek ki az *okszerü burgonyatermesztés és a burgonya helyes raktározása érdekében.*

Gabona és termény

A gabonapiacon a forgalom jelentéktelen volt. Buzából egyetlenegy tételt sem adtak el. Valószinüleg csak a készletek bejelentése után alakul ki ujból üzlet. A *terménycikkek piacán* a kukorica forgalma már megkezdődött. Mivel a kereslet megélénkült, a kukorica ára 5—10 fillérrel emelkedett. A tőzsdeidő folyamán összesen 6 vagon kukorica kelt el. Főképen a közeli szállitásu áru iránt volt tapasztalható élénkebb érdeklődés. A juliusi kukoricát 23.50, az augusztusit 24 pengővel jegyezték. Az árpafélék piacán és a zabpiacon nem történt kötés. A *különféle termények piacán* lucernamagból és lóheremagból adtak el néhány kisebb tételt. A *liszt- és őrleménypiacon* nem változtak az árak.

A terménypiac kötései

Kukorica 150 q 23.50 jul., 150 q 23.15 ab áll., 100 q 23 Csepel kocsira rakva, 150 q 22.85 mai diszpozició, lucernamag 10 q és 3 q fehérb. 285, 67 q IIIa 65, lóheremag 4 q IIa 60. Árak q-ként.

Hivatalos árfolyamok

Buza: Tiszavidéki, felsőtiszavidéki, duna—tiszaközi, fejérmegyei, többi dunántuli és kisalföldi 77 kg-os 20.25, 78 kg-os 20.75, 79 kg-os 21.05, 80 kg-os 21.25, rozs pestvidéki 16.60—16.85, más származázsu 16.80—17.05, sörárpa kiváló 22.60—22.85, elsőrendü 21.60—21.85, sörárpa 20.60—20.85, takarmányárpa Ia 65—66 kg-os 18.60—18.85, középmin. 18.10—18.35, zab középmin. 20.90—21.15, kukorica tiszántuli áll. 22.95—23.15, egyéb áll. 22.85—22.95, finom buzakorpa 14.90—15.10, 8-as buzaliszt 17.05—17.80 pengő q-kint.

Magpiac

A magpiacon a Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest—Monor hetijelentése szerint a vetési idény befejeztével a vetőmagvak forgalma is ugyszólván megszünt. Muhar és köles iránt még az utolsó napokban is volt kereslet. Muhar azonban nem kapható. Ugyanesak elfogytak a rövid tenyészidejü vetőtengerik is, amelyek a belvizektől csak lassanként felszabaduló területek bevetésére elsősorban jöttek tekintetbe. A mák ára tartott. Viktóriaborsó iránt kereslet nincs, minek következtében az ára némileg visszament. A hét elején expresszborsóban néhány kötés magas áron jött létre, amely ár azonban nem tudta magát tartani. — Hivatalos nyersárnárak 100 kg-ként ab állofás: köles fehér 42—46, köles vörös 38—40, köles egyéb 36—37, mák 164—168, Viktóriaborsó steril. 53—58, zöld expresszborsó steril. 54—57, lencse nagyszemü steril. 36—47, lencse közepes steril. 27—33, lencse kisszemü steril. 23—26, bihorheremag 95—107, muharmag 52—54, szőszösbükköny 58—68, csillagfürt 22.50—23 pengő.

Takarmány

A takarmányvásárra 25 szekér szálastakarmányt és 4 szekér szalmatételt hoztak fel. Elegendő felhozatal és változatlan kereslet mellett az árak a vásár folyamán nem változtak. — Árak: rétiszéna Ia ó 10—10.20, IIa 8.80, IIIa 7.50, lucernaszéna uj 9.50—10, lucerna ó 11.50—12.20, alomszalma buza 3 pengő q-ként.

Sertésvásár

A *Magyar Keresztény Állatkereskedők Országos Egyesülete jelentése* szerint a ferencvárosi sertésvásárra szombaton felhajtás nem volt, pénteki vásári maradvány 179 darab, amelyből 40 angol hussertés volt. Szombati vásári maradvány 87 darab. Irányzat változatlan. — *Árak:* Ia szedett 131, IIIa szedett 110—114, Ia angol sonkasüldő 130 fillér kiiónkénti élősulyban. A többi minőségben kötés nem fordult elő.

Husvásár

A husvásári készlet: nagymarha 70, eladás 5, borju 374, eladás 94. Az irányzat lanyha volt. — Árak: marhahus, ökör és tehén IIa egészben 112—142, IIa hátulja 124—152, eleje 104—124, növendékmarha Ia egészben 120, borju ölött bőrben Ia 180—186, IIa 176—178, borju eleje 150—154, lebőrözött eleje 150—154, hátulja Ia 200—210, csont 40, láb 4 darab 100—150, pacal egészben 70, marhahél 300—400, borjufodor egészben 50—56, juhhél 100—107, marhavér egy tál 30 fillér, orr és köröm 30 fillér kg-ként.

Érték és pénz

Az értéktőzsdén szilárd irányzattal indult a forgalom. Már a tőzsdeidő elején nagyszámban érkeztek a piacra vételi megbizások, s ezek nyomán kötésről-kötésre emelkedtek az árfolyamok. A piac élénk forgalmát és szilárd irányzatát főképen a miniszterelnök pénteki nyilatkozatának tulajdonitották. A tőzsdeidő folyamán is élénk maradt a piac és a szokásos nyereségbiztositó eladások sem tudták a piac barátságos hangulatát és szilárd irányzatát megzavarni. A járadékok piacán az üzleti tevékenység vontatott volt. A fővárosi kölcsönkötvények irányzata gyenge volt. Az 1927-es kibocsátásu kötvényt a szelvény levonásával jegyezték.

Az értékpapirpiac kötései

(Zárójelben a záróárfolyamok.) Allami pénztárjegy 1940-es 100 (100). Székesfővárosi kölcsönkötvény 1914-es 273.5—272.5 (273), Székesfőárosi kölcsönkötvény 1927-es exszelvény 98.75 (98.75), Hadikölcsönkötvény I—V. kibocsátásu 0.02 (0.02), Hadikölcsönkötvény VI—VII., II—VII. és VIII. kibocsátásu — (0.01), Népszövetségi kölcsönkötvény 85 (85), Nemzeti Bank 173 (173), Concordia-malom — (2.50), Első Bp. gőzmalom 10.2 (10.5), Hungáriamalom 26 (26), Bauxit 179—185 (183), Borsodi szén — (11.75), Szentlőrinci — (7), Kohó 18.5—19.5 (19), Aszfalt 5.90—6.30 (6.10), Kőszén 367—374.75 (373), Nagybátonyi 41—42.5 (42), Salgó 38—38.9 (38.7), Urikányi 31.5 (31) Fegyver 41.25—41.75 (41.7), Ganz 15.8—16.1 (15.9), Láng 44.25—44.5 (44), Magyar vagon — (18), Rima 86.5—88.5 (87.75), Ofa — (10), Naslci 64.5—65 (64.75), Nova — (15.5), Trőszt 45.2—45.7 (45.8), Államvasut 6 (6), Délcukor 80 (80), Magyar cukor 89—93 (92), Dreher—Haggen. 164.5—165 (165), Gschwindt — (855), Polgári sör — (155), Goldberger 51 (51), Magyar kender 12.1—12.3 (12.1), Szegedi kender — (58), Műtrágya 42 (42), Klotild — (12), Brassói — (28), Gumi 56.25—57.25 (57.25), Vasuti forgalmi 17.9 (17.9), Telefon — (8).

Külföldi értékpapirpiacok

BERLIN. (Értéktőzsde.) A hétvégi tőzsdén az üzleti forgalom általában csekély volt. Habár az áralakulás az első árfolyamok jegyzésénél egyenetlen volt, az áringadozások mégis igen szük keretek között mozogtak. Az árváltozások a 2%-ot nem-igen haladták meg. — Zárlat: Accumulatoren 268, A. E. G. 147,50, Conti Gas Dessau 141.50, D. Erdöl 149.50, Dynamit Nobel 99.75, I. G. Farben 188.75, Laurahütte 30, Mannesmann 128.75, Natronzellstoff 147, Ohrenst. Koppel 128.75, Rhein Braunkohle 265, Rheinstahl 154, Zalzdetf. 200 50, Schles. B. Gas. 154.50, Siemens 244, Verein. Stahlw. 121.75.

BÉCS. (Értéktőzsde.) A hétvégi tőzsde igen csendes volt, barátságos alaphangulat mellett. Az értékpapirok piacán papir- és acélértékek iránt nyilvánult meg élénkebb érdeklődés. Bankpapirokban a forgalom szük keretek között mozgott. — Zárlat: Creditanstalt Verz. Akt. 121, Staatseisenbahn Ges. 22.10, Alpine 15.10, Neusiedler AG. 103, Steyr-Daimler-Puch 123.50, Steyrermühl Papier 51.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai

Devizák: Athén 3.025—3.055, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Bukarest 3.41—3.44, Konstantinápoly 268—271, London 11—11.16, Milano 17.66—17.8864, Newyork 344.10—347.10, Páris 6.22—6.32, Prága 11.79—11.93, Szófia 4.11—4.15, Stockholm 81.90—82.70, Zürich 77.10—77.90, Pozsony 11.79—11.93. — Valuták: Angol font 10.95—11.15, kanadai dollár 301—306, csehmorva korona (20 koronásnál nagyobb cimletek kivételével) 11.45—11.80, dinár (500 és 1000 dináros cimletek kivételével) 7.60—7.90, dollár 344.10—350.10, francia frank 6.15—6.30, lei (érme kivételével) 3.20—3.40, lira (csak 10 lirás bankjegyek és érmék vásárolhatók) 17.40—17.90, svájci frank 76.90—77.90, svéd korona (100 koronásnál kisebb cimletek kiv. vásárolhatók) 81.70—82.70, szlovák korona (20 koronásnál nagyobb cimletek kivételével) 11.55—11.90. — A magyar—német devizakompenzációs felár 18—19 és fél százalék. — A magyar—jugoszláv 46—47 és fél százalék. — A török font felára 38—39 és fél százalék.

Külföldi devizajegyzések

BERLIN. (Devizazárlat.) Brüsszel 41.76—41.84, Szófia 3.047—3.053, London 9.84—9.86, Páris 5.573—5.586, Amsterdam 132.57—132.83, Milano 13.09—13.13, Belgrád 5.694—5.706, Oslo 56.76—56.88, Zürich 56—56.12, Pozsony 8.591—8.609, Newyork 2.498—2.502, Madrid 23.56—23.60.

LONDON. (Devizazárlat.) Newyork 4.02.50—4.03.50, Páris 176.50—176.75, Zürich 17.85—17.95, Madrid 36.25 Milano 63, Belgrád 136, Szófia 264 áru, Bukarest 840.

ZÜRICH. (Devizazárlat.) Páris 8.10, London 14.30, Newyork 446, Milano 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Varsó 90, Belgrád 10, Athén 3.10, Bukarest 2.25.

Feloldják az állatforgalmi korlátozásokat. Az Országos Mezőgazdasági Kamara azzal a kéréssel fordult a földmüvelésügyi miniszterhez, hogy azokon a területeken, *ahol a száj- és körömfájás járvány megszünt, az állatforgalmi korlátozások haladéktalan feloldása felől intézkedjék* és hasson oda, hogy a járvány következtében elmaradt vásárok helyett *pótvásárok* engedélyeztessenek. Az amugy is forgótőkehiányban szenvedő gazdaközönségre ugyanis igen érzékeny veszteséget jelent, ha piacra kész állatait hosszabb ideig nem értékesitheti. A földmivelésügyi miniszter most arról értesitette az Országos Mezőgazdasági Kamarát, hogy *a száj- és körömfájásban átvészelt községekben a zárlat késedelem nélküli feloldása iránt megtette a szükséges intézkedéseket* és átirt a kereskedelmi miniszterhez, hogy a járvány miatt elmaradt vásárok helyett indokolt esetben pótvásárok tartását engedélyezze.

Két rendelet a zár alá vett anyagok felhasználásáról. A *Budapesti Közlöny* vasárnapi száma az iparügyi miniszternek a zár alá vett anyagok forgalombahozatalára és felhasználására vonatkozó két rendeletét közli. Az egyik (24.000—1940. Ip. M. sz.) szerint zár alá vett anyagot a jövőben a *honvédség részére történt megrendelés céljára is csak engedéllyel szabad kiszolgáltatni vagy felhasználni* s ugyancsak engedély szükséges ahhoz, hogy a vállalkozó valamely közlekedési vállalat vagy a m. kir. posta részére zár alá vett anyagot használjon fel. A másik rendelet (25.200—1940. Ip. M. sz.) szerint olyan zár alá vett vegyi cikkeket is amelyeket eddig külön engedély nélkül lehetett kiszolgáltatni vagy felhasználni, a jövőben csak engedéllyel szabad kiszolgáltatni vagy felhasználni. A *rendeletek a kihirdetésüket követő nyolcadik napon lépnek hatályba.*

Élelmiszerpiac

A szombati piacra vasuton 34 vagón darabáru, 15 vagón burgonya, 1 vagón kalarábé, 2 vagón zöldborsó, hajón 326 mázsa darabáru érkezett. Élőbaromfiból 214 ketrec, vágott baromfiból 114 mázsa, tojásból 356 láda volt a felhozatal. A piacon kielégitő felhozatal mellett a forgalom élénk volt. A baromfiélék irányzata megszilárdult, az árakat átlag 10—20 fillérrel emelték. A zöldségfélék piacán a külföldi és hazai zöldborsó, valamint a sóska drágult, a többi cikk kisebb-nagyobb mértékben olcsóbbodott. A gyümölcsfélék közül az alma és a hazai cseresznye árát emelték.

Az élelmiszerpiac fogyasztói árai kg-ként (zárójelben a nagykereskedelmi árak):

Husok: marhahus, rostélyos és felsál 200—260, leveshus (fartő, tarja, szegye) 140—210, borjuhus, comb 260—360, vesés 160—200, juhhus, hátulja 160—210, eleje 140—160, sertéshus, karaj 240—300, tarja, comb 220—240, oldalas 170—180, zsirszalonna 190, sertéshás 204, sertészsir budapesti 196—198 fillér.

Baromfi és tojás: Élő: tyuk kg (160—175), csirke rántanivaló drb 250—350, csirke uj kg (300—340), drb 180—300, kacsa hizott kg (160—200), lud hizott kg (190—200), lud ujdonság kg (200—220), pulyka hizott kg (150—160). Vágott: tyuk kg 180—250 (150—200), csirke rántanivaló kg 260—420, ideI kg 450—520, kacsa hizott kg 200—260 (150—200), lud hizott kg 180—260 (180—220), lud ujdonság kg (200—260), pulyka kg (120—180). Teatojás válogatott drb 10—12, kg 190—210, ládaáru (170—175), kiolvasva (180—185), hütőházi tojás (145—150), főző- és aprótojás drb 9—10, kg 180—190 (165—180) fillér.

Zöldség és főzelék: sárgarépa zöldjével (1—10), vegyes zöldség 170—220 (140—180), kalarábé drb 6—21 (4—16), karfiol hazai (80—120), vöröshagyma makói (14—17), zöldjével (2—4.5), fokhagyma (16—26), kelkáposzta levéllel 100—120 (70—100), kellevél (40—70), fejessaláta 4—12 (2—10), főzeléktök (70—120), hónaposretek 4—16 (3—10), zöldpaprika hegyes (8—16), töltenivaló (14—35), paradicsom (500), zöldbab (600), zöldborsó külf. (90—110), hazai 100—138 (95—120), szegfügomba (200—220), csiperkegomba (200—300), spárga extra solo (100—130), spárga 40—160 (25—100), ugorka 90—140 (60—100), naraj tisztitott 40—56 (20—50), sóska közönséges 40—65 (25—55) fillér.

Burgonya: Gülbaba (12.30), nyári rózsa (12.85), őszi rózsa (11.60), Ella (11.05), Krüger etkezési (9.8), Woltmann (9.8), ujburgonya 54—84 (40—65) fillér.

Gyümölcs: Alma nemesfaj 120—250 (90—140), közönséges válogatott 110—180 (80—110), naspolya (120—130), cseresznye 90—200 (70—150), szamóca (200—600), egres (50), sárgadinnye (250—600), diófél (230—380), narancs vörösbélü 140—180 (120—140) fill.

Előzetes letartóztatásba helyeztek egy árdrágító zsidót

Baróthy Pál főügyész, a budapesti ügyészség elnöke szombaton délelőtt a *Magyar Országos Tudósító* utján a következő hivatalos közlést adta ki a sajtó részére:

— A budapesti ügyészség valutaosztálya *Breuer* Imre *solti* születésü, 33 éves, izraelita, volt magántisztviselőt az *1920 : XV. tc. 1. § 4.* pontjába ütköző árdrágító viszszaélés büntette miatt előzetes letartóztatásba helyezte. Nevezett iparigazolvány nélkül *Budapesten 1939 szeptember 27.* napján a *Mauthner Testvérek* és társai bőrgyáros cégtől körülbelül *1400* pengő értékü talpbőrt *100—150%-os nyereséggel eladott* és igy közszükségleti cikkel árdrágitásra alkalmas módon üzérkedett. Cselekményét üzletszerüen követte el és azzal a közellátás érdekét sulyosan veszélyeztette. A letartóztatás ellen felfolyamodást jelentett be. A nyomozás tovább folyamatban van.

— **Eltemették Bitter Illést.** A Kerepesi-ut melletti temetőben impozáns részvét mellett helyezték végső nyugalomra szombaton délután *Bitter* Illés clairvauxi apátnak, az Emericana alapitójának holttestét. A diszes ravatalt a ravatalozó mögötti hatalmas téren állitották fel. A koporsó mögött félköralakban az Emericana korporációjának különböző szinü diszes zászlói szolgáltatták a hátteret. A koporsótól jobbra helyezkedett el az Emericana vezérsége, mig a baloldalon a rokonság és szülőfalujának, a tolnamegyei Aparnak egyszerü emberekből álló küldöttsége kapott helyet. Az utóbbi kis zacskóban maroknyi földet hozott az elhunyt szülőházának kertjéből és ezt a földet helyezték először az elhunyt apátur sirjába. Végeláthatatlan sorokban vonultak fel az emericanások, a budai ciszterci gimnázium növendékei *Brisits* Frigyes igazgató és a tanári kar vezetésével, a bencés gimnázium növendékei *Horváth* Kandid igazgató és tanárai kiséretében és egymásután érkeztek az elökelőségek. *Endrédy* Vendel zirci apát nagy segédlettel végezte el a temetési szertartást, majd megindult a menet a székesfőváros által adományozott diszsirhelyhez. Itt a zirci apát ujból beszentelte a koporsót.

— **A Baross Szövetség a kereskedői képesitésért.** A *Baross Szövetség* most tartotta őszi, évadnyitó elnöki tanácsülését. A kereskedelem képesitésére vonatkozó törvényjavaslattal kapcsolatban leszögezte a szövetség évtizedes álláspontját: változatlanul ragaszkodik a kereskedelem képesitéséhez kötéséhez éppen magának a kereskedelemnek érdekében. Tiltakozik a *Baross Szövetség* a *Bata-gyár* tervezett magyarországi letelepedése ellen és kérést intéz a kormányhoz az anyagellátás és beszerzés könnyitése érdekében.

— **Felfüggesztették a berlini tánctilalmat.** *Berlinből* jelentik: Németországban szombaton ismét felfüggesztették az eddigi tánctilalmat. Ezentul este 7 órától kezdve minden nyilvános szórakozóhelyen szabad a tánc.

— **Wolff Károly emlékezete.** A Budai Katolikus Kör néhai elnöke, *Wolff* Károly születése évfordulóján, szombaton hagyományos emléklakomát rendezett, melyen a társadalom kiválóságai nagyszámban vettek részt. *Szőke* József itélőtáblai tanácselnök, a kör társelnöke mondotta az emlékbeszédet, amelyben azt fejtegette, hogyan lesz az évszázadokkal ezelőtt bevándorolt bajor ösök magyar ivadéka a romokban heverő Budapest feltámadását megszervező társadalmi és várospolitikai vezér, az elalélt polgárság alvó lelkiismeretének hangos ébresztő harsonása. Három évvel ezelőtt, éppen midőn az egész országnak keresztény nemzeti alapon való megszervezését megkezdte, hirtelen elhunyt. Wolff Károly müködése nyomán azóta sok minden megvalósult. Az emlékbeszédért *Medvigy* István kuriai biró, a kör ügyvezető alelnöke mondott köszönetet.

— **Házasság.** Apai *Ernyey* Imréné született nemespani *Bartha* Irma és *Madarassy* Kálmán dr. miniszteri osztálytanácsos házasságot kötöttek.

Laykauf Kornéliát, *Laykauf* Ödön, a Magyar Nemzeti Bank főfelügyelőjének leányát eljegyezte *Rohay* László hadnagy. (Minden külön értesités helyett.)

Bersuder Margit és *Kretovich* Ákos, Bereg—Ugocsa vármegye szolgabirája, október 5-én délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a budai ferencrendiek Margit-köruti templomában. Tanuk: *Láncz* Antal kultur főmérnök és *Vargányi* István vezérkari százados.

— **Felhivjuk** a t. olvasóink figyelmét az Ujhelyi és Társa, Budapest, V., Szent István-körut 27. osztálysorsjegyfőárusitó cég lapunk vasárnapi számában elhelyezett szines sorsjegymellékletére.

HÓMAN
FÉRFI **SZABÓ**
VERES PÁLNÉ-U. 42.

— **Gyors meggazdagodást** tisztességes, becsületes módon csekély rizikóval érhet el mindenki, aki részt vesz az osztálysorsjáték páratlan nyerési lehetőségében. Viszonyaihoz képest vehet részt bárki e kitünő állami intézményben. A huzások *október 14-én* kezdődnek. Sorsjegyek ára: $^1/_8 = 3.50$, $^1/_4 = 7$, $^1/_2 = 14$, $^1/_1 = 28$ pengő osztályonként. Mindenkinek és mindegyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye.

— **Itt az ősz.** Megjelent az Unghváry László szőlő- és borgazdasági rt., Cegléd, uj árjegyzéke. Kivánatra ingyen küldi és minden növényt Budapesten házhoz szállit a budapesti iroda: Veres Pálné-utca 8. félemelet, telefon: 188-331. Rákoskereszturi faiskola telefonja: 29.

EMBERVÉDELEM

„Boldogtalan 8." Nagyon sokat foglalkoztam fiának sorsával, akinek annyira csökkent erkölcsi ellenállóképessége. Kétségtelen, hogy itt belső és külső okok rendkivüli együttese jelentkezik egyszerre. A maga gyermekénél az apa terheltsége az oka annak, hogy csak nehezen lehet a bün utjáról eltéríteni. Az is neheziti a dolgot, hogy *a gyermek rossz környezetben él. Neki jó példák, egészséges emberek és munkaalkalom kell.* Én csak egy megoldást látok. A gyereket ki kell adni külföldre, levelében emlitett ismerőséhez. A nyelv nehézsége és az uj környezet biztosan jó irányba fog reá hatni. Ismerőseinek nyugodtan irja meg a gyermek hibáit, hogy ne lepődjenek meg, az első időkben előforduló rendellenességeken. Én nem látom a dolgot elveszettnek, mert a hajlam megvan a javulásra. A külföldi utat illetőleg minél előbb intézkedjen.

„Rákosesaba." A tettes megkerült és elérte megérdemelt büntetését. Huga megnyugodott, meggyógyult és boldog. Örülök neki. Jól esik tudni, hogy hugát sikerült megóvni attól a nagy szerencsétlenségtől. Az ügy világos volt, de *az emberi gonoszság, rövidlátás és irigység sokszor a legkétségbeejtőbb helyzeteket teremti az életben. Vannak hiu,* beképzelt, önmagukat imádó emberek; ezek nem riadnak vissza semmitől, csak az a fontos, hogy elérhessék céljaikat. *Az illető is egy ilyen makacs, gonosz ember volt.* Elérte a végzet. Most már csak az marad nekünk, hogy elfelejtsük a multat. *Kérem, törekedjen arra, hogy hugával mindent sikerüljön elfeledtetnie.*

„Vágyom." Köszönöm megható, szép levelét, amint látom megtalálta azt a munkakört, amelyre vágyakozott. Örülök, hogy ebben a rovat segitségére lehetett. Most már csak az a kérésem, hogy *szorgalmas kitartással végezze munkáját.* Nem szabad törődnie a környezetével. Gondoljon arra, hogy vannak irigy emberek is. Magának csak egy cél lebegjen szeme előtt, *dolgozni, és minél tökéletesebben elsajátitani a mesterségét.* Ha igy tesz és nem törődik másokkal, akkor nem lesz baj.

Özv. G. J., Budapest." Megtalálta magát, belehelyezkedett az uj környezetbe és már jól érzi magát. Csak az a baj, hogy néha visszavágyik. Ez természetes, mert legyünk őszinték, előző munkakörében nagyon jó helye volt. Az idő itt is meghozza a teljes harmóniát, csak türelem kell. *Örülök, hogy érzéseimben igazolt, és mindenhol megállja a helyét.* Én ezt biztosan éreztem, mert *minden cselekedetéből kitünt, hogy szorgalmas, becsületes ember, aki tud akarni, ha kell.* A baj csak az volt, hogy az események megingatták önbizalmát. Hála Istennek *ez már teljesen visszatért*

Rákosesaba 4, Koma, Hatástalan B, Segélyügyben, B. I. 17, M. 6. a, K. 5, Kispest 64. Kérem, jöjjenek a hétfői fogadóórára.

— **Lin Yutang: A böles mosoly.** A világhirü kinai iró uj könyve az emberről és az ember életéről szól. Lirai filozófia, személyes, egyéni szemlélet tükre. Nem elvont okoskodás, olyan ember irta, aki „végtelen szeret a földön heverni, hozzátapadni a talajhoz, eggyé válni a gyepes hanttal" —, de némelykor megrészegszik ettől a földtől, oly könnyünek érzi lelkét, hogy az égben képzeli magát. Elbüvölő okossággal ir a szellemről és a testről, a kinai filozófiáról, a virágokról és a versekről, a játékról és müvészetről. Soha nem nagyképü, mindig emberi, meglanit arra, hogy „az élet költemény" és hogy a legméltóbb emberi állásfoglalás a bölcs mosoly.

Vászon, fehérnemü, menyasszonyi és csecsemőkelengyék raktára *Török István* VII, Rákóczi-ut 10 Telefon: 141—919

— **Előadás.** *Október 2-án: Tudományos Akadémia. Rédey* Tivadar: *Jelentés az 1939. évi Vojnits-jutalomról; Népegészségügyi Muzeum* (Eötvös-utca 3.). *Hidassy* Dezső: *Az emberi test szerkezete és működése.* (Este 7.) *Október 3-án: Népegészségügyi Muzeum* (Eötvös-utca 3.). *Lukács* Sarolta: *A szociális gondozás lényege.* (Este 7.)

Ezzel dicsekedjenek

Az első árdrágitási ügynek
Zsidó a vádlottja, kérem,
Ime egy példa, hogy a zsidók
Miben elsők s milyen téren.

(Pannon)

— **A légoltalmi óvóhelyek szükségmegoldásban.** Az uj épitési szabályrendeletnek megfelelően már óvóhellyel épült a főváros sok uj bérháza; több régi házban a tulajdonos rendeztette be az óvóhelyet. Maradt azonban sok olyan épület, ahol pénzügyi szempontok miatt még hiányzik az óvóhely. Utóbbi helyeken létesithető szükségszerü légoltalmi óvóhely berendezésére a *Riadó!* nemzetvédelmi és légoltalmi képes folyóirat legutóbbi száma ad utmutatást; azokra a teendőkre, amelyek esetleges légi gáztámadás után a házi légoltalmi őrségre várnak. *Kiss* Dénes dr. nyujt szakszerü felvilágositást. A bombázó repülőgépek veszélyes és izgalmas utjáról *Bisits* Tibor ir. A magyar honvédség pompás légvédelmi gépágyuját *Lipcsey-Magyar* Sándor magyarázza el. Arra a körülményre, hogy a Panama-csatorna párját, a Nicaragua-csatornát a légi veszély miatt tervezik, *Nagyrévi* György dr. világit rá. A lipcsei légvédelmi gyakorlatról irt beszámoló, a spanyol légi háboru kiértékelése és rendkivül sok érdekes kép egészitik ki a *Riadó!* most megjelent uj számát. A *Riadó!* egyes számának ára 40 fillér, az eddigi fele, mivel a lap havonként kétszer jelenik meg. Mutatványszámot készséggel **küld a kiadóhivatal: József-körut 5.**

Gróf A. Teleki Éva
müvészeti intézete
VI., Nagymező-utca 8. szám. (v. Ernst-muzeum)
I. müvészeti aukció
Kiállitás szeptember 28-tól október 1-ig.
Aukció október 2-án és 3-án délután 4 órától.
Egy előkelő gyüjtő magyar remekmüvei

— **Olasz kultur-collegium Budapesten.** Hétfőn kezdődik a beiratkozás a budapesti olasz kulturintézet ezidei magasmüveltségü tanfolyamára, melynek előadásait a budapesti olasz iskola, az itáliai egyetemek tanárai, valamint az olasz szellemi élet kiválóságai tartják meg. Az idei *Corso di Alta Cultura* a tavalyihoz képest kibővült, már két fakultása van, irodalommüvészeti és történetpolitikai. Tudakozódás és beiratkozás az olasz kulturintézetben, Eskü-ut 6., I. emelet, naponta 5—7 között.

— **Uj könnyüfém.** *Amerikai szaklapok közlései szerint a repülőgépépitésben eddig használt duraluminiumnál sokkal könnyebb ötvözetet sikerült ipari célokra alkalmassá tenni: a beryllíumot. Ez vegyi elem, amely igen jó tulajdonságokat kölcsönöz egyes ötvözeteknek. Eddig a beryllium előállitási költségei annyira magasak voltak, hogy gyakorlati felhasználására nem kerülhetett sor. A tiszta beryllium sokkal könnyebb az aluminiumnál, fénylő fehér, mint az ezüst, azonban igen merev, de ezt a rossz tulajdonságát teljesen ellensulyozza az ötvözet igen magas huzóképessége. Az uj könnyüfémötvözet három rész berylliumot és egy rész aluminiumot tartalmaz, sulya alig több a duraluminium felénél. Már kezdetben is szép eredményeket értek el a repülőgépgyártás terén.*

— **Tájékoztató kereskedők és iparosok részére.** Most hagyta el a sajtót a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának a zsidótörvény végrehajtása tárgyában kiadott tájékoztatója. Különös értéket ad a tájékoztatónak, hogy ahhoz az értelmiségi munkanélküliek ügyeinek kormánybiztosa is hozzájárult és igy a törvényhez és végrehajtási rendelethez füzött magyarázatok hitelesek. 60 filléres áron kapható az összes könyvkereskedésekben, valamint a kereskedelmi és iparkamaráknál.

Atomágyu

A világ legerősebb lövege az *atomágyu*, de egyelőre nem sok hasznát veszi a haditechnika, gyakorlati értéke sincs, csupán *tudományos célt szolgál.* Ujabban a nagy elektrotechnikai gyárak épitenek laboratóriumi kisérletek számára atomágyukat — bombázási célokra. És ezeknél a bombázásoknál pusztitás helyett uj elemek keletkeznek. *Az atomátalakulásnál felszabaduló erők pedig több milliószor nagyobbak, mint a közönséges vegyi folyamatoknál, tehát alkalom nyilik arra, hogy kismennyiségü anyagból is mérhetetlen nagyságu erőtömeget nyerjünk.* Természetesen nincs még gyakorlati jelentősége ennek, mert a mesterségesen előállitott elemek oly rendkivül kicsik és az átalakitáshoz szükséges erők annyira nagyok, hogy nem állnak arányban a felszabadult erőkkel. *Gyógyászatban azonban az atomátalaktásnak van felhasználási lehetősége.* A mesterségesen előállitott *rádióaktiv anyagok* elegendők a gyakorlat számára. Azonkivül valószinü, hogy az atomátalakulásoknál keletkező *neutronoknak élettani hatásuk is van,* mint a röntgensugaraknak. A mesterséges átalakitáshoz akkora sebesség szükséges, hogy a töltött részek az atomanyagot az elektromos ellökéssel szemben annyira megközelitsék, hogy a magreakció megtörténhessék. Ennek legegyszerübb módja *magas elektromos feszültséggel mozgásba hozni az ionokat.* Hozzá magasfeszültségü telep szükséges, amely *1.2 millió volt állandó feszültséget szállit.*

— **Nincs lehetetlenség.** Ezt bizonyitja be frappáns módon hü számadataival az Ujhelyi és Társa (Budapest, V., Szent István-körut 27.) osztálysorsjegyfőárusitó cég szines sorsjátékfelhivásában, melyet lapunk vasárnapi számában mellékelünk az olvasónak. Nincs lehetetlenség, mindenki hozzájuthat 10-, 20-, 50-, 70- és 100-szoros főnyereményekhez. Az Ujhelyi-cég szerencsés számai közismertek, népszerüek, használja fel tehát a kinálkozó alkalmat és a mellékelt megrendelőlapot, igényeljen a nagy keresletnek örvendő számokból.

WILLI FORST
annyi grandiózus film hőse és rendezője most egy hatalmas uj alkotással lép a közönség elé. Témája egy idegfeszitő
BŰNÜGYI
attrakció, melyben a lélekzetfojtó jelenetek zseniálisan váltakoznak a **szellemes vigjátéki humorral!**
EMBER ÉS GAZEMBER
a cime ennek az **ujszerü** filmnek, melyben **Willi Forst** mellett a gyönyörü **Trude Marlen** és **Paul Hörbiger** játszanak.
LENYÜGÖZŐ
és bámulatos **Willi Forst** rendezése. Karl Hoffmann fantasztikus operatőrtechnikája. A nyomozás a tettes után frappáns.
Titokzatos • Izgalmas
Csak Willi Forst tud ilyet alkotni! Kettős szerepében minden eddigi alakitását, rendezését felülmulja
Szerelem • Romantika
sok szivvel fűszerezik ezt a nagy filmet
Holnap ½10-kor
DISZELŐADÁS RADIUS
TOBIS-FILM

SZINHÁZ

Tóth Kálmán: A nők az alkotmányban

Premierszámba menő felujitás a Nemzeti Szinházban

E zürzavaros világban, mint egy régi-régi majális emléke, ugy hat ránk az egykori hires társadalmi és politikai szatira, Tóth Kálmán, mondhatnók, majd európai sikereket elért vigjátéka.

1871-ben, a német-francia háboru idején (milyen furcsa visszaemlékezés) került először bemutatásra a Nemzeti Szinházban, négy évvel a kiegyezés uj korszakot váró történelmi dátuma után.

A magyar politikai élet sohasem adott talán annyi alkalmat a politikai szatirára, mint abban az időben. A manchesteriánus gazdaságpolitika és az akkor még tavaszi táncot lejtő, majálisos liberalizmus valamiféle aranyköddel permetezte be a milléniumi görögtüzes illuminációjára készülő országot, jó volt, helyes volt, okos volt és bölcs volt minden.

Aki valamirevaló birtokos, nemesember, „ur" volt szerte e honban, az mind képviselőnek készült. S ha nem ő, akkor a felesége, családja, rokonsága, ha kellett, ezer fondorlat árán, de arra igyekezett kényszeriteni, hogy honatya legyen.

A politikai szatirához nemcsak a közeli süllyesztőre itélt akkori középosztály, de maga a politika is a legkitünőbb anyagot szolgáltatta.

Végtére is a kiegyezés uj korszakot jelentett. A Bach-féle rezsim balkáni elnyomatását *Deák* Ferenc zsenije máról holnapra ujra a legirreálisabb reménykedés és ábrándozás délibábjára váltotta át. Politika és társadalom, mind égig sátorozó, büszke tölgy lombja, megrázta magát az ujjászületés vihara után és a felszabadulás, fellélegzés uj vérkeringést inditott az alélt magyarságba.

Természetesen a generációk ellenállási nehézkessége ebben a korszakban is ugyanugy jelentkezett, mint akár ma.

A nők már-már arról ábrándoztak a vidéki kuriák egyikében-másikában, hogy — választójogot, mi több, képviselői mandátumot kapnak. A férjek viszont a nő hivatását Magyarország „aranykorszakában" — csak abban látták, hogy a családnak éljenek. S igy alakul ki *Tóth* Kálmán ízes, üde pohár friss viz tisztaságával megnyugtató vigjátékában is a konfliktus. Szatira lévén, meg kell éreznünk a vigjáték mögött az akkori társadalom, ma divatosan — keresztmetszetnek — nevezett fotográfiáját is.

S valljuk be, e fotográfia, ha itt-ott kevéssé avitt is, kisértetiesen éles. Persze, a mézesmadzagon nyalókáskodó kor irója csak felereszive engedheti át a tisztelt közönségnek a maró és keserü mérgeket és tehetsége legjavával vigjátékká, s micsoda ízes, bővérü, egészséges humoru vigjátékká mixeli.

Igaz, hogy ehhez az „időtálló" szatirához *Galamb* Sándor is mindent hozzáadott, amit csak lehetett — az átdolgozással.

Különös ember ez a *Galamb* Sándor. Mint valami csöndes, bölcs perzsa költő-tudós, csak elvonul időnként valamiféle embertől, türekedéstől, könyökléstől távoli rejtekbe — s aztán kiderül, hogy keze alól ujra frissen és hiba nélkül kikerült egy antik, de moly s időrágta szőnyeg.

Szokatlan s e korban különösen szokatlan áhitattal ül neki a mulandóság szakgatta folytonossági hiányok kijavitásának s szinte ugy vélem, szégyeli, ha az eredményből és sikerből neki is jut.

Ami a szinészeket illeti, csak a legteljesebb elismerés lehet. *Berky* Lili, *Petheő* Attila, *Abonyi* Géza, *Pethes* Sándor és *Somoggi* Bogyó mértéktartóan, de szivvel és tehetséggel is méltók voltak egykori elődeikhez. *Hosszu* Zoltánt külön elismerés illeti az örök magyar paraszti kortes fiflkus és a játékot jussal kihasználó portréjáért. *Kürthy* György, *Ujlaky* László, *Szabó* Margit és *M. Iványi* Irén is egy-egy markáns arcképpel frissitették fel az emlékezésünkben őrzött egykori bársonykötésü családi fényképalbumot, amit mint rendező is, *Galamb* Sándor füzött egybe.

Zámbory Antal

Farsangi lakodalom

Az Operaház első előadásának külső képén a háborus hangulat semmit sem változtatott. A régi fény, a régi pompa, a régi és uj arcok keveredése semmit sem mutat abból a küzdelemből, amely körülöttünk folyik. *Poldini* Ede *Farsangi lakodalma,* amely több mint tizenöt éve majdnem állandóan játszott darabja az Operaháznak, közel kétévi hallgatás után uj köntösben, uj szereplőkkel került bemutatásra. *A zeneévad első nagy eseménye a fiatal operaházi tagok bemutatkozása volt.* A *Farsangi lakodalom,* amely a fiatal jókedv, pezsgő vidámság dalmüve, talán *nagyobb sikert ért el ezzel az előadással, mint bármelyik eddigivel.*

Hámory Imre a nemzetes ur szerepében tekintélyt parancsoló, derülátó házigazda. *Némethy* Ella pattogó, kardos háziasszonya nem csoda, hogy réme a fiatal szerelmeseknek: *Tamás* Ilonkának és *Sárdy* Jánosnak. A gárdatiszt komoly alakját *Jámbor* László mintázta nemes hanggal. *Dósa* Mária mint grófnő méltó párja volt *Horányi* Karola, *Littassy* György, *Szilvássy* Margit és a többiek kitünő összhangban egészitették ki az együttest. A friss, lüktető tempóju előadást *Rékay* András állitotta be a dalszinház igazgatójának utasitásai szerint. A stilusos diszleteket *Fülöp* Zoltán tervezte. Az énekkar betanitása, amely szinlén friss hangokkal garanodott, *Roubal* Vilmos munkája. Az előadást *Berg* Ottó vezényelte, helyenként tulságosan wagnerszerüen. Az Operaház első előadása az igazi siker jegyében zajlott le.

G. L.

A márkiné

A Vigszinház megnyitó előadása

Noel *Coward*, a „darabgyárosnak" tisztelt angol iró *A márkiné* cimü vigjátékának történetét a XIX. század második felébe helyezi. Abba a korba tehát, mely kétféle embert ismert: a csodálatos eszmék iázától hideglelős embert és e láztól mentes embert. Az egyik meghalt volna a világot megváltó demokráciáért, a másik a hasát tömte a zenélőóra dallama mellett, miközben — természetesen — mindegyik a maga igazát védte. Az egyik a forradalom jogosságát, a másik a nyugalmat. Noel *Coward*, darabja számára az utóbbi tipust választotta, azt behelyezte egy angol várkastélyba s látszatra nem akart többet, mint a nyugalomra vágyó angol főur életéből pár napot azok számára, akik a *nyugalom* körül lejátszódó kisebb események felett szórakozni szándékoznak. Látszólag afféle szórakoztató darabot irt, valójában azonban az örök embert állitotta a néző elé, aki minden jó és rossz tulajdonsága mellett mindannyiunk örök sorsa, elhibázott életével, csalódott szerelmeivel és vénségére elért örömtelen nyugalmával.

Ez a darab kétféle igényt is kielégit. Ha szórakozni akarunk, erre módot ad. Ha a tragikumot keressük, azt is megtalálhatjuk Henry *de Vriaac* gróf szerencsétlen alakjában.

★

A játék témája szinpadi téma. Henry de Vriaac gróf özvegy ember. Egyetlen leányával él főuri kastélyában, akit eljegyeztet szomszédjának, egy harcegnek a fiával. A leány azonban atyja titkárát szereti, a fiatal herceg pedig egy párisi táncosnőt. Az eljegyzés napjának éjjelén váratlanul bekopogtat a grófhoz régi barátnője, egy márkiné, aki a gróf leányának természetes anyja. A gróf kiutasitja a márkinét, aki azonban tudomást szerez leánya eljegyzéséről s hogy a házasságot megakadályozza, a kastélyba marad. A gróf és a márkiné harca három felvonáson tart és a márkiné győzelmével végződik. Igaz, a győzelemnek ára van, mert kitudódik, hogy a gróf leányának, tehát a márkiné természetes leányának testvére a fiatal herceg, mert a márkiné a hercegget meg ezzel a fiuval ajándékozta meg. Ennek ellenére a darab végén a gróf felfedi érzelmeit a márkiné előtt, hogy szereti. De ugyanakkor a herceg is kijelenti, hogy hajlandó feleségül venni a márkinét. A márkiné mégis a grófot választja.

Ezt a szinpadi témát azonban Noel *Coward mesteri módon irta meg.*

★

A darab főalakjait a szerző ugy rajzolta meg, hogy azok biztosithassák darabjának sikerét. Budapesti bemutatóján azonban a szereplők tulnőttek a szerepeken. Többet adtak, mint amennyit a szerző szánt a közönség számára. Ha volna hely, hogy a gróf alakját személyesitő *Somlay* Artur alakitását megfelelő módon méltathatnánk, ez az alakitás tanulmányul szolgálhatna szinművészetünk jövendő korának, de *tanulmányul szolgálhat a ma élő művészeknek is. Somlay* Artur játékában a belső izgalmaknak, a fojtott szenvedésnek és a felujjongó örömnek olyan mesteri kifejezéseivel találkoztunk, melyek nemcsak hogy felejthetetlenné tették számunkra az előadást, hanem *Somlay* Arturt a magyar szinművészek legnagyobbjai közé emelték.

Fedák Sári most is meglepetést jelentett. Nagyszerü külsővel, üdén és előkelően oldotta meg feladatát. Feltünést keltett *Ajtay* Andor szereplése, aki *Rajnay* Gábor elárvult szerepkörét vette át. Kitünő művész, aki nemcsak teljes mértékben pótolta nagynevü elődjét, hanem uj szint is hozott erre a szinpadra. *Perényi* László mellett *Tolnay* Klári érdemel még elismerést. A rendezés könnyü feladatát *Hegedüs* Tibor látta el.

Abonyi Ernő

Egy müvészeti aukció margójára

Évtizedek óta nem volt olyan gyüjtőlehetőség a müvészetek terén, mint most, amikor ismert okokból számos, muzeumnak is beillő magángyüjteményt bocsátottak áruba a zsidó tulajdonosok. Nem egy kiváló alkotás ugyan külföldre került, de a festmények és szobrok számszerüen nagy része, miután nem vihető el például az autók pneumatikjában — itthon maradt és árverésre kerül.

A lipótvárosi pénzarisztokrácia eddig legszivesebben a fajtestvér *Ernst* Lajosnak kiállitási helyiségében elégitette ki müvásárlási szenvedélyét, mióta azonban Ernst Lajos a nyomasztó adósságainak likvidálása elől a Dunába ugrott, válságba jutott a gyüjteménye mellett a kiállitási helyiségének sorsa is. A kiállitások rendezését apja halála után Ernst Endre vette át, aki nemcsak idehaza, hanem London bizonyos hatósági közegei előtt is jól ismert. Hiába voltak azonban szándékai nemesek, nem volt képes uj vért önteni a legyöngült üzlet szervezetébe. A kiállitások részvétlenség mellett zajlottak le, mert a zsidó leikületü müvészek a „mai zavaros világban" nem szivesen állitottak ki, és akik kiállitottak, azok a szélsőjobboldal által letört zsidó kritikák dicsérete nélkül nem tudták a felvilágositott közönséggel elhitetni létjogosultságukat és „nagy értékeiket". A bajt tetőzte az, hogy Ernst Endre nem tudta a hatóságoktól az aukciós jogot sem megszerezni.

Ilyen előzmények után a be nem avatottak számára a meglepetés erejével hatott az egyik körüli sajtónak junius 7-iki számában megjelent vastagbetüs cikke, amely arról számol be, hogy „Gróf Almásy—Teleki Éva rendező jövőre kiállításokat és aukciókat az Ernst-muzeum helyiségeiben". Ehhez a fordulathoz nem akarunk megjegyzést füzni! Mindenkinek egyéni képzeletére bizzuk, hogy errevonatkozóan mit gondol, de hisszük, hogy minden magyar ember ugyanazt fogja gondolni, mint mi.

Végezetül még csak annyit, hogy gróf Almásy—Teleki Éva Müvészeti Intézetének most megnyilt első aukcióján, éppenugy, mint a „volt" Ernst-kiállításoknál ott láttuk a benfentesek mosolyával ajkán a zsidó Ernst Endrét és unokaöcsét Ernst Mihályt!

(Vigil)

Nagynevü vendégkarmesterek, érdekes müsor (Beethoven-est, Respighi-, Kodály-bemutatók)

a filharmóniai társaság

hat bérleti nagy zenekari estjének keretében az **OPERAHÁZBAN.** Első helyárak, kedvezményes részletfizetés; felvilágositások, bérletváltás a **FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG** irodájában (Operaház) délelőtt 10—1-ig és délután 5—7 óráig. Telefon: 114-555.

* **Magyar karnagy sikere Berlinben.** *Ferencsik* János, az Operaház karnagya a berlini Volksoperben szerepelt, ahol a *Nürnbergi mesterdalnokok* előadását vezényelte. *Ferencsik* zenei tudásával és zenevezetésével osztatlan tetszést aratott és a *Volsopert* megtöltő közönség leikes tapsokkal ünnepelte a kiváló magyar karnagyot. A berlini sajtó elhalmozta Ferencsik Jánost dicsérő jelzőkkel, aki bebizonyitotta, hogy egyik legjobb Wagner-dirigens. A *Völkischer Beobachter* kiemeli, hogy zenei temperamentuma és drámai hajtóereje kiegyenlitődést talál a zenei finomságok megérzésében, ugyhogy a zenekar és a szinpad között megteremti az egységet. A *Berliner Börsenzeitung* szerint a magyar vendégkarnagy arra törekedett, hogy kifejezésre juttassa az egész müben szétáradó könnyedséget és kerülje a nehéz pátoszt. Ez a törekvése határozott, biztos vezényletével sikerült is. A zenekar érezhető elragadtatással játszott. A *Deutsche Allgemeine Zeitung* hangoztatja, hogy Ferencsik János teljesen beleélte magát **Wagner világába.**

* **Német lapok Madách remekéről.** A német főváros müvészeti életének egyik nagy eseménye volt *Madách* remekmüvének, *Az ember tragédiájának* bemutatója. *Madách* remekét már a mult században előadták a német szinpadon. Most a *Volksbühne* vezetősége a fegyverzaj közepette sem engedte elhallgattatni a muzsákat és fáradozásait tényleg siker koronázta, mert a berlini őszi évad kimagasló eseménye és nagy sikere lett *Az ember tragédiája* előadása. Valamennyi berlini lap többhasábos cikkben foglalkozik *Madách* drámai költeményével és elismerő szavakkal méltatja a tragédiát, mely a világirodalom egyik legkiválóbb szinpadi alkotása. Kiemelik a lapok Heinz Dietrich *Kenter* rendező müvészi teljesitményét, amellyel pompás formát adott és a legapróbb részletekig kidolgozott rendezéssel egységbe foglalta a hatalmas müvet. Osztoztak a sikerben a darab főszereplői: Lil *Dagover* (Éva), Ádámot megszemélyesitő Werner *Hinz* és Lucifer megtestesitője, René *Deltgen. Madách* életének tragikus körülményei — irja többi között a *Völkischer Beobachter* — megmagyarázzák sötétenlátó felfogását. A reményt azonban nem veszti el, mert belátja, hogy az ember célja a küzdelem. És ez a gondolat talán sohasem volt időszerübb, mint ma. A *Berliner Börsenzeitung* igy ir: *Madách* szerint abban van az ember tragédiája, hogy minden törekvése, minden terve a valóságban elbukik és az ember elégedetlen marad. A *Berliner Lokalanzeiger* kiemeli a darab pompás kisérő zenéjét, amely *Farkas* Ferenc alkotása. *Az ember tragédiáját* sorozatos előadásokban hozza szinre a *Volksbühne* és a darab zsufolt nézőtér előtt folyó előadásai biztositják, hogy *Madách* remeke a német fővárosban is döntő sikert aratott.

Apró hirek

Az uj évadban husz-huszonöt magyar filmujdonság kerül bemutatásra.

★

Danzig és a *Halálvölgy hősei* cimü filmeket a cenzura betiltotta.

★

Ujváry Lajost, a Szinészkamara tagját, *Czakó* Pál a *Városi Szinházhoz* szerződtette. Reméljük, hogy *Ujváry*, aki a kolozsvári szinháznak volt közkedvelt tagja — főként komikus szerepekben játszott —, hamarosan meghóditja a magyar főváros közönségét is.

★

Október 4-én, szerdán este tartják *Kodolányi Földindulás* cimü darabjának 200. előadását.

★

A *Liszt Ferenc Társaság* október 10-i hangversenyén osztják ki az ezévi pályadijakat.

★

Hajmássy Ilona a newyorki *Metro* studiójában szerepelt.

* **Szudy Nándor festőmüvész** és *Molnár* József épitőmüvész gyüjteményes kiállitást rendeznek a Kossuth Lajos-utca 12. sz. alatti kiállitási termekben. Megnyitás október 1-én.

* **Felvidéki kiállitás Budapesten.** A Felvidék visszacsatolása óta felsőszudi *Szudy* Nándor festőmüvész gyüjteményes kiállitása az első alkalom, hogy a Felvidék müvészete Budapesten megjelenik. A fiatal, garamszentgyörgyi református pap a *Müterem* Kossuth Lajos-utca 12. szám alatti kiállitótermeiben berendezi bemutatkozó gyüjteményes kiállitását, amelyet a távollevő *Jaross* Andor miniszter megbizásából *Fleischman* Gyula dr. miniszteri osztálytanácsos nyit meg ünnepélyesen október 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor. A református társadalom részéről *Tasnádi Nagy* András igazságügyminiszter, a református egyház főgondnoka jelenik meg a vasárnap délelőtti megnyitáson.

SPORT

Bécsben az „öregektől," itthon a „fiataloktól" vár szép szereplést a magyar futballtársadalom

A budapesti labdarugó-élgárda egyik fele Bécsben, a másik fele pedig Budapesten játszik vasárnap a bécsi válogatott csapatok ellen. Bécsnek jutott az érdekesebb attrakció: az A) garniturák a bécsi stadionban mérik össze erejüket, mig a két város B) garniturái itthon, a Ferencvárospályán találkoznak. A Bécsben szereplő magyar válogatott csapat csaknem azonos azzal a csapattal, amely az elmult vasárnap 5:1 arányu győzelmet aratott a német birodalmi válogatott felett. Csupán két helyen, a két vidéki játékos: *Tóth* és *Baróthy* helyén szerepel budapesti a csapatban *Csikós* és *Pázmándy* személyében. A B) válogatott: a fiatalok csapata csaknem ugyanolyan jó, mint a Bécsben szereplő csapat s az ő játékukra különösen azért vagyunk kiváncsiak, hogy felbecsülhessük: *mennyit ér a fővárosi labdarugóutánpótlás.*

A két válogatott csapat az eredeti elgondolásban áll fel, mégpedig a következőképpen:

A) csapat: *Csikós — Pákozdy, Biró — Pázmándy, Sárosy III., Szalay II. — Kincses, Sárosi dr., Zsengellér, Dudás, Gyetvay.*

A B) csapat igy áll fel: *Havas — Olajkár I., Polgár — Odri, Tóth, Vigh — Várady, Rozsály, Olajkár II., Fekecs III., Tolvaj.*

A nagy mérkőzés előtt 12 órai kezdettel a BLASz és MOVE válogatott mérkőzik, a főmérkőzés pedig a két nemzet himnuszának eljátszása és az ünnepélyes külsőségek lezajlása után, pontosan fél 4 órakor veszi kezdetét.

Á magyar bajnoknő és a főiskolás magyar világba noknő

A magyar sportegyesületek közt előkelő helyet vivott ki magának a Budapesti Egyetemi Atletikai Club, amely az elsők közt távolitotta el tagjai közül a zsidó játékosokat. Eredményesen müködő csapatai közt elől áll a tanniszcsapat. *Somogyi* Klára személyében a BEAC csapatából került ki ezidén is az *országos bajnoknő*, s *Szilvássy* Edit személyében *a főiskolás világbajnoknő.*

Somogyi Klára, a magyar bajnoknő — kreolbőrü, szép fekete leány, aki akkor is feltünne a pályán, ha nem volna hiresség — külföldön is sok sikert szerzett a magyar szineknek. Két évvel ezelőtt, amikor még a megszállott Aradon élt, a románok büszkélkedtek vele. Mint fiatal versenyző 1932-ben tünt fel, amikor megnyerte *Bánát bajnokságát.* 1933-ban *Románia bajnoknője* lett, s négy évig védte a bajnokságot. 1937-ben Kerling biztatására örömmel jött szabad magyar területre, a BEAC tagja lett, s *1938-ban megnyerte a magyar bajnokságot, ezidén szintén,* ezenfelül *Gerliczy* Méri bárónővel, aki harmadosztályu játékosból ugrott ki, *a női páros bajnokságot is. Somogyi Klára külföldön* 1935. óta szerepel. Lembergben megnyerte a romániai *Schmiedtlel* a nemzetközi vegyespárost, amelyet mint magyar bajnoknő Berlinben is megnyert a német Kulmannal. A rigai nemzetközi mérkőzésen női egyesben második lett. Ezidén játszott először Wimbledonban, s nyert az angol *Smith* és *Yorke* ellen. Párisban a délszláv *Kovácsot* verte meg. Hamburgban a délszláv *Floriánt.* Ezenkivül itthon megnyerte *Szilvássy* Edittel, *Medveczky* Sárival, *Fehér* Sárival és *Straub* Jánosnéval a csapatversenyt is.

A BEAC másik büszkesége, *Szilvássy* Edit három évvel ezelőtt tünt fel azzal, hogy megnyerte az FTC női egyesét. Ezidén is egymásután nyerte a MAFC nemzetközi egyest, Debrecen bajnokságát, a békéscsabai nemzetközi versenyt és St. Moritzban erős nemzetközi mezőnyben harmadik lett. Ezt és *többi sikerét tetőzte be a főiskolás női világbajnokság. Ferenczyvel* megnyerte a főiskolás vegyespáros világbajnokságot is.

Medveczky Sári, a magyar hölgygárda egyik legszorgalmasabb játékosa, ezidén egyebek közt a MAFC nemzetközi női egyesben harmadik, a debreceni nemzetközi női egyesben második, a zalaegerszegi országos női egyesben, párosban és vegyespárosban első dijat nyert. Szép eredménye volt az országos csapatbajnokságban a Jusics ellen két és félórás küzdelem után elért győzelme. A most folyó háziversenyen *Szilvássy* Edit ellen elért győzelme koronázta be ezidei sikereit.

Fehér Sára, a BEAC tehetséges, fiatal neveltje serra nyerte az I/b versenyeket. Ő a BEAC női csapatának nagy igérete.

Straub Jánosné évek óta sikerrel szerepel és különösen a párosban elért eredményeivel nagyban hozzájárult a BEAC többszöri bajnokságához. A BEAC jövő reménységei közt szerepel a tehetséges *Lám* Mária és *Proff* Baby bárónő.

A férficsapat tagjai közül a fiatal *Novák* Pál és *Milassin* Miklós komoly igéret. A férficsapat az országos II. osztályu bajnokságban egyenlő pontszámmal végzett a győztes Beszkárttal. *Straub* János, a csapat kapitánya és legrégibb versenyzője ezidén is kitünő páros eredményekkel mutatott példát a fiataloknak: megnyerte Milassinnal a páros bajnokságot, Békéscsabán a nemzetközi páros bajnokságot és még több II osztályu versenyt. *Novák* Pál a II. osztályu bajnokságban második lett.

A játékosok tehetsége mellett része van ezekben az eredményekben a klub kitünő tenniszszakoktatójának, *Lovcsányi* Jenőnek, aki nemcsak mint oktató áll az elsők közt, hanem mint játékos is. Magyarország ötödik mesterjátékosa, a páros mesterbajnokságban pedig a harmadik helyezést érte el. Annakidején Lovcsányival trenirozott éveken át néhai *Gömbös* Gyula miniszterelnök is és ő vitte be a Ludovikára szakoktatónak. Három éven át a tiszti **sportklubnak is kitünő gárdát nevelt. Lov-**csányi, aki 1934-ben 22 éves korában **már a** MAC oktatója volt és az akkori élgárdát trenirozta, az MTK-nál is jó munkát végzett. Jelentős része van abban, hogy amig három évvel ezelőtt a BEAC a tennisz-csapatbajnokságban csak a harmadik lett, két évvel ezelőtt már megnyerte a budapesti és az országos csapatbajnokságot, a női bajnokságot, ezidén ugyancsak a női egyéni és a páros bajnokságot, a II. osztályu férfi páros bajnokságot, a főiskolás világbajnokságot, stb. Most folynak a BEAC házi versenyei, ahol remélik, hogy a férfijátékosok közt is ujabb tehetségek kerülnek felszinre.

S. I.

Szombaton két stafétabajnokságot nyert a BBTE, egyet a MAC

A Magyar Atlétikai Szövetség szombaton és vasárnap rendezi a MAC margitszigeti pályáján az 1939. évi szenior országos és vidéki, valamint országos ifjusági és női váltó-, továbbá csapatbajnoki versenyét. Szombaton 3 szenior és 2 ifjusági váltóbajnokságot tartottak. A szenior váltóbajnokságok közül a 4x100 és 4x400 méteres váltó a BBTE, a 4x1500 méteres váltó pedig a MAC csapatának győzelmével végződött. Vidéki bajnok 4x100-on a Diósgyöri MÁVAG, a 4x400-on pedig a Szombathelyi Haladás lett. A 4x100 méteres ifjusági váltót a MOVE Rákosligeti TSE, a 4x1000 méteres ifjusági váltót pedig az UTE nyerte, utóbbi uj országos csucseredménnyel.

Vasárnapi sportmüsor

Atlétika: Kassa: Marthoni futóbajnokság. *Budapest:* 20 kilométeres gyalogló előnyverseny, Népliget, 10 óra.

Uszás: Komjády vizipóló kupamérkőzések, Nemzeti Sportuszoda, délután negyed 5 órától.

Tennisz: Kereskedelmi minisztérium—Statisztikai Hivatal mérkőzése. Városmajor, 9 óra.

Kerékpár: Bukósisakos és repülőversenyek. Millenáris, 3 óra.

Motor: Kezdők terepversenye. Nagyszénás, 2 óra.

Gyeplabda: BBTE—AHC rangadó. Lóversenytér, 9 óra 50 perc. — Bajnoki mérkőzések a Lóversenytéren 8 óra 50 perctől folytatólag. — MAC öregek—MAC fiatalok barátságos mérkőzés. MAC-pálya, 10 óra.

Birkózás: Magyarország szabadstilusu bajnokságai. NTE tornaterem, egész nap.

Kézilabda: I. o. férfi: BLE—MTE, Aréna-ut, 4 óra. Beszkárt—ETE, Ciprus-utca, fél 9 óra. UTE—BTC, UTE-pálya, fél 9 óra. II. o. férfi: MPSC—SzTE, MPSC-pálya, fél 11 óra. BTK—MMTK, BTK-pálya, fél 9 óra. Kistext—KAOE, Kistext-pálya, 1 óra. Wacker—HHC, Wacker-pálya, fél 10 óra. III. o. férfi: MPSE—BTK, Csepel, MOVE-pálya, negyed 10 óra. BLS—Kistext, Aréna-ut, fél 1 óra. I. o. női: Kistext—AMC, Kistext-pálya, fél 9 óra. MPSC—Olimpia, MPSC-pálya, fél 10 óra. GSE—MPSE, GSE-pálya, 4 óra. II. o. női: XIII. MPSC, MPSC-pálya, fél 9 óra. Standard—WMTK, Csepel, WMTK-pálya, fél 10 óra. GSE—MPSE, GSE-pálya, 3 óra. Szöv. dij: BLE—MTE, Aréna-ut, fél 3 óra. Keszkárt—ETE, Ciprus-utca, fél 5 óra. UTE—BTC, UTE-pálya, fél 12 óra.

() **Az MTI-versenyek dijkiosztása.** Az MTI és Rádió sportegyesületének tenniszmérkőzéseit a BEAC-pályán szombaton fejezték be és este a klubházban a dijkiosztó vacsorán a győzteseknek ki is osztották a dijakat. A férfiegyesben bajnok lett *Haraszthy* Elemér dr., aki a Zimmer-tiszteletdijat kapta. A további dijazott győztesek a győzelmek sorrendjében a következők: Férfiegyesben: *Szentpétery* János, *Kovács* Lajos, *Lőrinszky* Gyula, *Tatay* István, *Somody* István, *Benyik* Károly, *Hegedüs* László, *Pálfalvy* István. A női egyesben: *Somody* Istvánné, *Halkier* Erikné, *Szabó* Sándorné. A vegyespárosban: *Lőrinszky* Gyula—*Gecső* Sándorné-pár, *Somody* István—*Somody* Istvánné-pár, *Hegedüs* László—*Hegedüs* Lászlóné-pár és *Bakonyi* László—*Szabó* Sándorné-pár. Férfipárosban: *Haraszthy—Lőrinszky*-pár, *Szentpéteri—Dunay*-pár, *Hegedüs—Kovács*-pár, *Bakonyi—Nagy*-pár. Kizárásos férfiegyesben: *Nagy* László, *Pálfalvy* István, *Benyik* Károly és Hanz. Ugyanakkor osztották ki a *tekeversenyek* dijait is. Dijat kaptak a nők közül: *Prószinné, Baloghné, Dajkáné, Tóth* Ilonka és *Bendekovics* Jolán, a férfiak közül: *Holbach* János, *Nagy* László, *Becsey* Dezső, *Baltazár, Turóczy, Sréter, Balogh, Papp, Csillag, Láng.* A dijkiosztás után müsor volt, amelyen a rádió kedvencei, a tehetséges pécsi öregdiákok: *Legenyei* József, *Tolnay* Gusztáv, *Hegyi* Béla és *Véry* Endre doktorok szórakoztatták ügyes mókáikkal a közönséget.

LÓSPORT

() **Vasárnapi budapesti galoppversenyek.** A háromévesek legnagyobb stayer-próbáját: a *Magyar St. Leger*-t futják vasárnap. A 2800 méteres versenyben hét ló veszi fel a küzdelmet, közüttük a derbinyerő *Pucur.* Szép küzdelemre van kilátás, mert valamennyi résztvevő csaknem egyforma eséllyel indul az értékes tenyészversenyben. Véleményünk szerint Pucur nyeri a versenyt, ha aggályos lábai nem mondják fel a szolgálatot versenyközben. Szajkó, Hiu és Nemes igen közeli sanszok, tehát igy a pillanatnyi kondició és a versenyben oly kivánatos szerencse döntheti el végérvényesen a 30.000 pengős első dij sorsát. *Jelöltjeink:*

I. *Bársony — Rianás — Parma.*
II. *Torino — Kolompos — Ary.*
III. *Pucur — Szajkó — Hiu.*
IV. *Lator — Symptom — Virulj.*
V. *Barázda — Fruska — Para.*
VI. *Hárja — Wadelai — Aprilia.*

A diadalmas kultúra

Ha a magyar könyvnap termését végignézzük, alig hisszük, hogy háború van Európában s mintegy két esztendő óta a magyar nemzet idegei is erős próbákat bírtak ki. A magyar géniuszt, a nemzeti teremtőerőt valami győzhetetlen önbizalomnak és biztonságérzetnek kell fűtenie, hogy ilyen gazdag terméssel ajándékoz meg bennünket még a fergetegben is. A magyar kiadók éppen ezekben a válságos években gazdag programot dolgoztak ki, s az élő magyar irodalom mellett egyre szélesebb szerepet nyernek a halhatatlan halottak is. A sznobok irodalma végnapjait éli, a szórakoztató irodalom híg termékei egyre inkább háttérbe szorulnak, úgy látszik, elérkezett az igazi értékek hatásának az ideje.

A magyar könyv, a magyar kultúra ismét bizonyságot tesz országépítő szerepéről. Mostoha időben mindig vállalta mindazt, ami az »életből« kimaradt. A széteső XVI. században a magyar politikai történelem legszomorúbb napjaiban a magyar egység tudatának hitvallója volt. Pozsonyba hurcolt köznemesek a bitófa árnyékában végrendeletként verset írtak a kurucságról, akkor, midőn Thököly vállalkozásának még híre sem volt. Bessenyeiék Bécsben indították útnak a nemzeti irodalom és a nemzeti gondolat ujjászületésének művét. A negyvennyolcas forradalom és szabadságharc előkészítése szinte egy évtizeden keresztül folyt a magyar irodalomban. A magyar irodalom volt mindig a nemzeti test legérzékenyebb szerve, mindig azt kiáltotta ki, ami döntő fontosságú volt a nemzet életében. Ez a szerep elsőrendű rangot adott a magyar írónak és könyvnek.

Aki az utolsó húsz esztendő magyar könyvtermését számba veszi, el kell ismernie, hogy a magyar író hű maradt ehhez a hagyományhoz. Az igazi írók nem elődeiket utánozzák, hanem ezt az örök hivatást vállalják és fejlesztik. Nem állanak meg az út mentén, hogy ügyes és szórakoztató mutatványosok legyenek, hanem előre sietnek a magyar író örök hivatásával szivükben. Az Ady Endre után következő nemzedék legjobbjai regényben, versben, drámában és tanulmányban a magyar nép elsőszülöttségi jogát hirdették és fejezték ki, s az idő, az új Európa igazolja őket. Az új Magyarországot a fölemelkedett nép szelleme és életereje vértezi majd fel. A magyar nép megillető közéleti szerepe ad majd az új Magyarországnak megillető kelet-középeurópai szerepet.

Szeressük és támogassuk a magyar könyvet, mert a magyar öntudatot támogatjuk véle. Nagy újjárendezés előtt áll Európa, s vigyáznunk kell, hogy ebben a hatalmas áradásban el ne veszítsük magunkat. Vigyáznunk kell, hogy ne álértékekhez, romokhoz és babonákhoz ragaszkodjunk, hanem a magyar mult és a magyar lélek próbát állott igazi értékeihez. Ezeknek az értékeknek az irodalom a tárháza és az őrizője. A magyar író hangját, a magyar géniusz szavát bízvást követhetjük, mert amit alkotott, azt nemzeti és emberi létének mélyéből alkotta.

A magyar könyvnap mindinkább ünnepnap lesz. De ne feledkezzünk meg a hétköznapokról sem, a szellem és a kultúra állandó támogatásáról. A könyvnap pirosbetűs nap, utána hétköznapok jönnek s az ünnep tanítását ne feledjük el a szürke napokban sem. Az ország anyagi építése csonka lenne a szellem állandó építőmunkája nélkül, s a könyvnap arra figyelmeztet mindenkit, hogy a magyar kultúrközösség felelős tagja és a magyar kultúra támogatása erkölcsi kötelességei közé tartozik.

Féja Géza

A Pázmány-egyetem új dékánjai

Szombaton délelőtt a Pázmány Péter Tudományegyetem négy fakultása kari ülésen megválasztotta a jövő tanév dékánjait. Dékánok lettek: dr. *Aistleitner* József a hittudományi, dr. *Balás* Károly a jog- és államtudományi fakultáson, míg dr. *Orsós* Ferencet az orvostudományi karon és dr. *Gerevich* Tibort a bölcsészettudományi fakultáson.

Június 8-án fogják megválasztani az 1940—41. tanévre az egyetem új rektorát, még pedig a hagyományoknak megfelelően ezúttal a hittudományi kar professzorai közül. Rektorválasztók lettek: *Aistleitner* József, *Pataky* Arnold, *Baranyay* Jusztin, *Iványi* János, *Notter* Antal, *Balás* Károly, *Marton* Géza, *Buday* Gyula, *Verebély* Tibor, *Lénárt* Zoltán, *Benedek* László, *Máthé* Dénes, *Németh* Gyula, *Allföldy* Audrás, báró *Brandenstein* Béla és *Wodetzky* József.

AZ EGÉSZSÉGÉRŐL VAN SZÓ

OVOMALTINE

fokozza az ellenállóképességet

Kellemes alakban, töményen nyujtja az élet fenntartásához, az idegek, az izmok táplálásához, a gyermeki szervezet felépítéséhez nélkülözhetetlen tápanyagokat és

vitaminokat

Az Artoisban körülzárt francia hadsereg ellenállása megtört

Német gyorsnaszádok eddig 6 torpedórombolót és 2 tengeralattjárót süllyesztettek el a Csatornában

Vezéri főhadiszállás, június 1. A véderő főparancsnoksága közli:

A francia hadsereg Észak-Franciaországban körülzárt utolsó részeinek ellenállását megtörtük. Csak a Lille körüli vidék megtisztítása alkalmával eddig 26.000 foglyot ejtettünk.

Az angol expediciós sereg Dünkirchen két oldalán makacsul védekező maradéka elleni támadásunk a nagyon nehéz terepen kedvezően halad előre. Noha az idő nagyon rossz volt, légierőnk május 30-án ismét eredményesen támadta a Dünkirchenben hajóra szálló csapatokat és a hadsereg támogatására eredményesen beavatkozott a földön folyó harcokba is.

Elsüllyesztettünk öt szállítóhajót és bombatalálattal súlyosan megrongáltunk három cirkálót vagy rombolót és tíz kereskedelmi hajót. Egy gyorsnaszádraj elsüllyesztett egy ellenséges rombolót és egy tengeralattjárót. Ezzel a gyorsnaszádok által a La Manche-csatornában elsüllyesztett rombolók száma hatra és az elsüllyesztett tengeralattjárók száma kettőre emelkedett. Ostende előtt egy tengeralattjárónk megtorpedózott egy hadihajót.

Casselnél 65 angol páncélost zsákmányoltak

Az angol csapatok május 30-án Casselnél történt megsemmisítése során, amely alkalommal 65 angol páncélos gépkocsit zsákmányoltunk, különösen kitüntette magát az egyik páncélos hadosztály Koll ezredes parancsnoksága alatt álló harccsoportja.

A déli harctéren Abbevilenél meghiusultak az ellenségnek páncélosokkal csapataink ellen intézett támadásai. A rákövetkező ellentámadás során tért nyertünk.

Abbevilletől délre a légi haderő eredményesen bombázott ellenséges csapatgyülekezéseket az erdőkben. Le Cheznél az ellenséget, amely még egy kis hídfő állást foglalt el az arrendenni csatorna északi partján, visszavetettük a csatorna tulsó partjára.

A narviki csoport tartja állásait

Norvégiában a Trondjeimből észak felé előretörő csapatok Vausketől északra megtörték az ellenséges ellenállást és további tért nyertek. A narviki csoport az erős ellenséges támadásokkal szemben tegnap megtartotta állásait.

Az ellenség összes vesztesége a levegőben május 31-én 49 repülőgép volt, ebből légiharcban 31, légelhárító ágyúkkal 10 repülőgépet lőttünk le. Kilenc saját repülőgép eltünt. *(MTI)*

A magyar hadsereg biztosítja a békepolitikát

Róma, június 1. A *Giornale d'Italia* »Magyar intelem a balkáni államok címére« alatt közli gróf *Csáky* István cikkét és megállapítja, hogy a magyar külügyminiszter cikkének a mostani nemzetközi helyzetben *igen nagy jelentősége van*, minthogy nyugodt, de *világos intelmet* tartalmaz ama balkáni államok felé, amelyek a szövetségesek iránti *szolgalelkűségből*, vagy pedig *a garanciába vetett hiú remények* folytán lángra lobbanthatnák a Balkánt. A félhivatalos olasz lap kiemeli, hogy Magyarország és a tengelyhatalmak között »*a legtökéletesebb összhang és érdekközösség áll fenn*«.

A *Corriera della Sera* megállapítja, hogy felelős magyar helyen *Csáky* István gróf következő megállapításait hangoztatják: 1. Magyarország külpolitikája *európai politika*. 2. A magyar külpolitika *azonos* a tengelyhatalmakéval. 3. *A magyar hadsereg már talpon áll*, hogy lehetővé tegye ennek az igazi békepolitikának *a valóraváltását*. *(MTI)*

Könyvsátrak:

TURUL-SÁTOR: a Nemzeti Színháznál, a Rákóczi-út 1. sz. előtt és a Deák-téri ev. templom mellett. **MAGYAR ÉLET—BÓLYAI-SÁTOR** a Rákóczi-út 2. sz. előtt. **EGYEDÜL VAGYUNK** sátra a Károly király-út 1. sz. előtt. **TÜCSÖK SZÖVETKEZET** sátra a Rákóczi-út 21. előtt (Uránia mozi). **SZEFHE-SÁTOR** a Múzeum-körút 11. előtt. **KÖZGAZDÁSZ-(EKIE)-SÁTOR** Ferenciek-tere 5. **DR. PÜSKI SÁTRA** Pázmány-tér 3. előtt.

Az új vezetés alatt álló

ATHENAEUM KÖNYVESBOLTJA

meghívja

a június 3., 4. és 5-én tartandó magyar *könyvnapra*

Könyvsátrunk ezévben a NEMZETI SZINHAZ művészbejárója előtt áll (Rákóczi-út és József-körút sarkán).

Itt adnak autogramot könyveikbe a legnevesebb magyar írók

Túlságosan vérmes embereknél, kiváltkép akiknél az igen nagy nedvdússág mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik, kitűnő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát!

A májusi vasnapok rekorderedménye: Békéscsaba 50.000 kg vasat gyüjtött

Várakozáson felüli eredménye van a gyüjtésnek

A májusban megtartott vasnapok közül Békéscsaba érte el a legnagyobb eredményt. Az előzetes propagandának, melyet vitéz Jánosi Gyula polgármester nagy megértéssel támogatott, várakozáson felüli eredménye lett. A piactéren felállított átvevő helyen már a kora reggeli órákban jelentkeztek a magángyüjtők. Délelőtt már 2 mázsálóval dolgoztak az átvevők és az átvételi hely előtt kígyózó sorokban álltak a gyüjtők. Mázsaszámra hozták a különböző kiselejtezett háztartási cikkeket, horgany-kannákat, vaskondérokat, piszkafa-vasakat és régi kályhákat, amelyekből mintegy 40 mázsa gyült össze. Megmozdult a környék is, kocsikon hozták be a törött lapátokat, kapákat és használt ekevasakat, csákányokat. Valóságos vasláz volt a gyüjtőnapon.

Békéscsabán a híres csabai taligások egész nap szállították a vas- és fémhulladékot a gyüjtőhelyekre. Nagy segítségére volt a Központ kiküldötteinek a város és a rendőrség is. Mindkét hatóság gondoskodott arról, hogy rend legyen az átvevő helyeken. Igen sokan nem akarták elfogadni az ellenértékét a gyüjtött holminak, a Fémgyüjtő megbízottai azonban utasításukhoz híven minden gyüjtött anyagért készpénzben fizettek. Erre többen kijelentették, hogy gyüjtött anyag árát felajánlják az árvízkárosultaknak.

A gyüjtött anyag átvétele az esti órákban sem fejeződött be és ezért a Fémgyüjtő központ elhatározta, hogy egy nappal meghosszabbítja az átvételt. Másnap délig közel 5 vagón hulladékanyag gyült össze és ezzel Békéscsaba a májusban megtartott vasnapok rekorderedményét érte el.

Június első napjaiban a következő helyeken tart vasnapokat a Fémgyüjtő:

Június 3-án: Kistemplomtorony, Kistelek, Jászberény, Szekszárd, Bátaszék, Gyoma. Június 4-én: Kistelek, Szekszárd, Bátaszék, Csanádapáca. Június 5-én: Mezőkovácsháza, Szentes, Bonyhád, Szeghalom. Június 6-án: Sándorfalva, Soltszentimre, Bonyhád, Baja, Gyulavári. Június 7-én: Baja, Kétegyháza.

Világmárkás **The Champion és Royal Star kerékpárokat** kedvező részletfizetési feltételekkel. Alkatrészeket minden kerékpárhoz leszállított, olcsó árban. **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár nagyraktára, **Budapest, VIII., József-körút 41.** — Nagy áriegyzék ingyen. Alapítva: 1869

Berlin: „Közeledik a Franciaországgal való történelmi leszámolás órája"

Berlin, június 1. *(TP)* **A birodalmi külügyminisztérium képviselője a külföldi sajtó előtt ma tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a francia politikát minden időben azon cél vezette, hogy saját hatalmát, illetőleg életterét növelje. A francia politika a németeknek minden időben való elnyomására és szétdarabolására törekedett.**

Az európai történelemből vett ezen tanulságot teszik majd a német politika alapjává és megfelelő intézkedéseket hajtanak végre, illetve tett a birodalmi kormány, hogy Franciaország a jövőben Németországgal szemben ilyen politikát ne folytathasson. Ezzel kapcsolatban rámutatott a külügyminisztérium képviselője arra, hogy a nagy történelmi leszámolás órája közeledik Franciaországgal.

A Csatornán át egész éjjel szállították az angol-francia csapatokat

London, június 1. *(Reuter.)* **A flandriai angol és francia csapatok hazaszállítása a Csatornán keresztül egész éjjel megszakítás nélkül folyamatban volt. Ebben a tevékenységben résztvettek hadihajók és sok kisebb-nagyobb hajó.**

(MTI)

Ford: „Ha engedik, naponta ezer repülőgépet fogok gyártani!"

Párizs, május 31. *(MTI)* Az *Intransigeant* newyorki távirata szerint *Ford* az Egyesült Államok repülőgépgyártási lehetőségeiről szólva ujságírók előtt a következőket mondotta:

— Ha engedik, hogy *elgondolásaim szerint járjak el* és ha megkönnyítik munkámat, akkor ennek *az esztendőnek vége előtt* képes leszek *napi ezer repülőgépet gyártani*. Természetesen csak *standardizált* repülőgépekről lehet szó.

A budapesti alvilág „fekete szombatja"

Valóságos fekete szombatja volt ma a főváros alvilágának. Egymásután »buktak le« a veszedelmes betörőbandák tagjai, lakás- és kirakatfosztogatók. A főkapitányság detektívtestülete *Szrubián* Dezső rendőrfőtanácsos, detektívfőnök irányításával az elmult napokban nyomozta ki a most elfogott bűnözőket.

Három letartóztatott lakásfosztogató: *Zsoldos* Árpád 20 éves napszámos és *Zémann* Károly volt kereskedősegéd és *Németh* József kelmefestő a tavaszi jó időt használták ki. A villanegpedek környékén tanyáztak és üres telkeken ingujjra vetkőzve napoztak. Közben kilesték, hogy *hol nincsenek otthon*. A Kalóz ucca 3. számú házban a házmestertől kértek egy pohár vizet és tőle tudták meg, hogy senki sincs a házban. *Ketten bemásztak a nyitott ablakon és kifosztották a lakást*, miközben a másik az uccán »falazott«.

Legközelebb a Pusztaszeri úton figyeltek meg egy villát. Látták, amint a fűszeresinas a kertkapun belül elrejtett kulccsal kinyitja a kaput, bemegy és az elhagyott lakás üres ablakába teszi az árut. A következőnek érkező hentesinast már ők igazították útba, *majd ut'nuk maguk is »meglátogatták« a lakást*. A kalózuccai házmester és a két pusztaszeriúti inas személyleírása alapján fogták el őket.

Egy másik, hattagú betörőbanda főleg a *Zugló* és a *Városliget* között, valamint *Pestkörnyéken* működött. Összesen 37 betörést követtek el, *kifosztották a Hangya több fiókját*. Első üzletfosztogatásaik után a Hangya fiókjait árammal telített dróthálóval vették körül, de ők erre rájöttek és úgy másztak be mindenüvé, hogy *kikerülték a drótot, bentről pedig kikapcsolták a villanyt*.

A Czobor uccában ők is *kifosztottak egy lakást*, amelynek nyitva volt az ablaka. Bent aludt egy lány, de fel sem ébredt, oly csendben *fosztották ki éjjeliszekrényét*. A banda tagjai: *Hermál* Márton 20 éves gyári munkás és *János* bátyja, a 21 éves faszobrász, *Turcsán* János 19 éves, *Minak* Géza 20 éves, *Teringen* Dezső 19 éves napszámosok és *Csecselka* József 21 éves szobafestő. Letartóztatták őket.

Ma délelőtt megnyilt Zágrábban a magyar festészeti kiállítás

Zágráb, június 1. Ma délelőtt nyilt meg Zágrábban *Pál* jugoszláv kormányzóherceg fővédnöksége, *Macsek* miniszterelnökhelyettes, *Subasics* horvát bán és *Sztarcsevics* főpolgármester védnöksége alatt a *magyarországi festőművészek kiállítása*. A művészeti pavillon előtt két hatalmas árbocra felhúzták a *horvát* és a *magyar* zászlót. A megnyitáson sok előkelőség és a zágrábi társaság színejava megjelent.

Az ünnepség első szónoka *Bartók* László dr. zágrábi magyar főkonzul volt. Horvátnyelvű beszédében kidomborította a magyar és a horvát nemzet ezeréves hagyományokban gazdag és *kölcsönhatásokkal teli szellemi életének hasonlóságát*. Annak a reményének adott kifejezést, hogy *nemsokára a horvát művészek is ellátogatnak Budapestre*. Horvát beszédét lelkes éljenzés fogadta.

Ezután vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök mondott beszédet. Utalt a két ország művészcseréjének jelentőségére és a kultúrkapcsolatok elmélyítésének gondosságára. Megemlékezett ezután a horvát zeneművszek és írók legutóbbi budapesti vendégszerepléseiről, amelyeknek nagy sikere volt. *Beszédének utolsó részét horvátul mondta el*, amit a megjelentek lelkesen megéljeneztek.

Dr. *Skorjacs*, az autonom báni kormányzat közoktatásügyi osztályfőnöke, beszélt ezután. Meleg szavakkal köszöntötte a magyar kiállítás rendezőit és a többi között ezeket mondta:

— A kiállítás nemcsak bemutatása a magyar alkotó kultúra szellemének, hanem jelképe annak is, hogy a *magyar* és a horvát zeneművészek és írók legutóbbi *vágyódik a béke, az egyetértés, valamint a szomszédok barátsága után*.

Subasics bán ezután a kiállítást megnyitottnak jelentette ki és a megjelentek *körsétát tettek* az ízlésesen elrendezett kiállítási csarnokban.

Délben *Skorjacs* osztályfőnök a magyar vendégek tiszteletére az *Esplanade*-szállóban ebédet adott. Több beszéd hangzott el, amelyekben a *barátság elmélyítésének jelentőségét* domborították ki. Magyar részről a horvátok üdvözlő szavait vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök horvát nyelven köszönte meg.

Este a zágrábi főpolgármester díszvacsorát ad a kiállítást rendező *Almásy-Teleki* Éva grófnő és vitéz *Haász* Aladár osztályfőnök tiszteletére.

A zágrábi sajtó a magyar képzőművészeti kiállítás jelentőségét már napok óta *több hosszú cikkben méltatja*.

Nyári gond a téli kamra

Aszalás, befőzés célszerű és gazdaságos módját, azonkívül az idényszerű zöldségek ízletes elkészítését mutatják be a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutató termében június 4-én, kedden délután 5 órakor: parajfelfujt, burgonyás vegyes főzelék, vegetárius székelygulyás, vegyes saláta. Zöldborsó aszalása.

Június 7-én, pénteken délután 5 órakor: nyers paradicsomleves, sóskafelfujt, tüdős rizibizi, rakott gomba. Zöldborsó eltevése gőzöléssel.

Belépődíj nincs.

Nyilatkozat

Ezennel kijelentem, hogy »Anyakönyvi kivonat« c. regényemben szereplő Virágh Mária **nem élő személy**, aminthogy könyvem többi alakját sem élő személyről mintáztam. Ha netán e költött alakok valamelyike mégis élő személyre emlékeztetne az merő véletlenség.

Gergely Márta

Vasárnapi lóversenyek

I. Nyeretlenek versenye. 4000 P. Táv 1600 m. Második cél.

1	**Sleepeng Car** (Klimscha)	54
2	**Castaldo** 3é sm (Szokolai)	54
3	**Foltos** 3é szm (Kajári)	54
4	**Salauka** 3é sk (Gutai)	52½
5	**Albula** 3é pk (Szentgy.)	52½
6	**Dicséret** 3é sk (Rózsa)	49½
7	**Iván** 3é sm (Fodor)	48
8	**Dies Irae** 3é pm (Gál)	48
9	**Koma** 3é pm	48
10	**Akarnok** 3é sm (?)	48

Sleeping Car és **Albula** küzdelmét várjuk.

Tip: **Sleeping Car—Albula**

II. Nyeretlen kétévesek versenye. 4000 P. Táv 900 m.

1	**City** szm (Gutai)	56
2	**Tourbillon** 2é pm (Vasas)	56
3(10)	**Gül Baba** pm (Kajári)	56
4(13)	**Cara** pk	54½
5	**Quick Arrow** sk (Csaplár)	54½
6(15)	**Balga** stpk (Szokolai)	54½
7	**Virágzó** pk (Schejbal)	54½
8	**Csalhatatlan** sk (Fetting)	54½
9	**Jó reggelt!** 2é pk (Vasas)	54½
10(3)	**Gibic** pm (Kajári)	53½
11	**Hanna II.** pk	52
12	**Harcias** stpm (Dósai)	51
13(4)	**Keep smiling** sk (Csuta)	49½
14	**Besnyő** 2é sk	49½
15(6)	**Az se baj** pk (Kolonics	49½
16	**Dixie** pk (Török)	49½
17	**Evike** pk (Biernáczky)	49½

Kitűnő mezőny, melyből előrelátható-an a »sötétek« közül kerül ki a győztes. Jó munkahelyeket mondogatnak **Quick Arrowról. Csalhatatlanról, Gül Babáról Cityről.**

Tip: **Quick Arrow—Csalhatatlan—Gül Baba**

III. Kétévesek eladóversenye. 2000 P. Táv 900 m.

1	**Matyó** sm (Biernáczky)	60
2	**Sláger II.** sk (Klimscha)	56
3	**Parádé** pk (Dósai)	56
4	**Besnyő** sk (Schejbal)	56
5	**Hóvihar** szm (Csömöri)	52½
6	**Csákvár** pm (Szente)	52½
7	**Furulya** pm (Kov. L. II.)	52½
8	**Darabont** fm (Vásas)	52½
9	**Mókus** stpk (Csuta)	51
10	**Tünemény II.** pk (Rózsa)	51
11	**Csibike** szk (Grósz)	51
12	**Csákszár** pk (Kovács R.)	51

Sláger II. megismételheti multkori győzelmét.

Tip: **Sláger II.—Besnyő—Tünemény II.**

IV. Gróf Batthyány Elemér emlékverseny. 12.000 P. Táv 2400 m.

1	**Álom** 4é pk	60½
2	**Cabala** 6é sm (Gulyás B.)	60
3	**Bernadotte** 5é (Klimscha)	58
4	**Nemes** 4é pm (Schejbal)	58
5	**Szajkó** 4é stpm	58
6	**Henricus** 4é pm	55½
7(9)	**Dugó** 5é pm (Balogh)	55
8	**Blagueur** 4é stpm	53
9(7)	**Dankó Pista** 5é stpm	53
10	**Alcazar** 5é pm	53
11	**Jonathan** 6é pm (Gutai)	53
12	**Récalcitrante** 4é sk	51½

Cabalát nehéz lesz megverni.

Tip: **Cabala—Bernadotte**

V. Palotai hendikep. 4000 P.

1	**Nótárius** 4é sm (Gulyás)	63
2	**Fertő** 4é sher (?)	58½
3	**Földesúr** 3é pm (Gutai)	55½
4	**Farandole** 6é pk (Csaplár)	54
5	**Hó** 6é pk (Novák)	53
6	**Bariton** 3é pm (Máté)	52
7	**Őszirózsa II.** 3é pk (Fetting)	51
8	**Pór** 3é pm (Csömöri)	48
9	**Admiral** 3é sm (Csuta)	47
10	**Pogány** 3é pher (Kolonics)	47
11	**Karakán** 3é pm (Keszthelyi)	47
12	**Senoritas** 4é stpk (Erbeling)	46
13	**Magdalena** 3é pk (?)	45
14	**Diana** 3é pk (Bocskai)	44

Baritontól rövid távon jó szereplést várunk. **Karakán** utolsó futásakor igazolta be, hogy formában van. Kedvező a terhe **Pórnak.**

Tip: **Bariton—Karakán—Pór**

VI. Hendikep. 2000 P. 2400 m. Második cél.

1	**Blagueur** 4é stpm (Wolbert)	60
2	**Krasznahorka** 3é sm	51
3	**Sanbloc** 4é stpk (Klim. II.)	51
4	**Maritta** 3é sk (Husz)	51
5	**Főbíró** 3é pm (Kajári)	50
6	**Bellicoso** 3é sm (Török)	45
7	**Nicolette** 5é pk (Novák)	41½

Sanbloc régi »esedékesség«.

Tip: **Sanbloc—Blagueur**

VII. Weiler hendikep. 2500 P. Táv 1000 m.

1	**Senorita** 3é sk (?)	64½
2	**Hárfa** 4é pk (Kajári)	61½
3	**Vásárfia** 4é stpher (?)	60
4	**Ceremoni** 3é sk (Krédler)	60
5	**Csinos** 4é pher (Felix)	58½
6	**Babvirág** 6é pk (Török)	58½
7	**Dongó** 6é stpm (Esch T.)	57
8	**Fráter** 5é sm (Kajári)	57
9	**Sári** 3é sk (?)	55
10	**Csicsóné II.** 3é sk (Fetting)	55
11	**Minek?** jd. (Horv. K. II.)	53
12	**Pók II.** 3é pk (Kovács L.)	51½
13	**Ada Kaleh** 3é (Szabó J.)	51½
14	**Troubadour** 3é stpm (Csuta)	51
15	**Felvidék** 3é sm (Dósai)	49½
16	**Ne lásd** 3é stpk (Csömöri)	45

Babvirág állandóan az élen van. **Ne lásd**-nak oly alacsony a terhe, hogy akár győzni is nyerhet.

Tip: **Babvirág—Ne lásd—Troubadour**

Ellentétes irányokból is egyforma tanácsok érkeznek Szófiába

Belgrád, szeptember 25

(A „Magyar Nemzet" belgrádi tudósítójának telefonjelentése.) Az olasz diplomácia akciója, amely a Duna völgyében és a Balkánon lévő államok semleges blokkja érdekében megindult, kezdi megérlelni gyümölcseit. A legújabb jelentések szerint számítani lehet arra, hogy Bulgária is csatlakozni fog ehhez az együttműködéshez. Szófiának ezt az elhatározását hír szerint rövidesen közlik is a balkáni fővárosokkal. Itt úgy tudják, hogy Szófiában az *olaszok* mellett az *oroszok* is olyan tanácsot adtak, hogy Bulgária jónak látta komolyan foglalkozni ezzel a kérdéssel, hogy miképp csatlakozzék a semlegesek tömbjéhez.

A Balkánon egyébként a török külügyminiszter elutazása óta csendesebb a diplomáciai tevékenység. Majd ha Szaracsoglu visszajön Moszkvából, sok minden tisztázódik. A török külügyminiszter nemcsak *Jugoszlávia,* hanem *Románia* üzeneteit is magával vitte, megérkezésétől sok kérdésre várnak választ.

*

Belgrádban hétfőn megnyilt a szlovák követség. *Micics* János, Szlovákia bukaresti követe fogja vezetni a belgrádi szlovák követséget is. Egyelőre csak a követség néhány tagja érkezett Belgrádba. Szlovákiának fontos ez a hely: *élelmiszereket vár Jugoszláviából* és ezért volt sürgős a követség felállítása.

*

A dodekanezoszi olasz haderők csökkentése nagy feltünést kelt. Békés gesztus ez Törökország felé — és a *turisták* felé is, akik a Földközi-tengernek ezt a szép pontját ezelőtt nagyon szívesen felkeresték, az utóbbi hónapokban azonban a fegyverek zaja elriasztotta őket.

*

A római *görög* és *jugoszláv* követ szinte naponta látogatást tesz a Palazzo Chigiben. A tárgyalások természetesen a *semlegességi* politika körül forognak.

*

Az importcikkek, különösen a gyarmatáruk beszerzése az egész Balkánon egyre nehezebb. A kávé-, tea- és rizsbehozatal sok akadályba ütközik, csökkenteni kell a fogyasztást. Rövidesen sor kerül e cikkek árusításának adagolására.

*

Hétfőn késő este fontos hírt jelentenek Ankarából. Török diplomáciai körökben — így szól az ankarai hír — úgy tudják, hogy *Szaracsoglu* külügyminiszter moszkvai tárgyalásaiban felveti a kérdést: *hajlandó-e Oroszország garantálni a balkáni államok status quo-ját.* Ankarában úgy tudják, hogy erről a kérdésről már a külügyminiszter moszkvai útja előtt voltak tárgyalások az orosz kormánnyal és az előzetes érintkezés teszi lehetővé a kérdés formaszerinti felvetését.

*

Bukaresti jelentés szerint *Calinescu* temetése után román politikai körökben cáfolják azokat a híreket, mintha a Romániában élő nemzeti kisebbségekkel szemben bizonyos intézkedések készülnének. *Calinescu* két utolsó intézkedése az volt, hogy a bukaresti német követtel megállapodott arranézve, hogy *a lengyel kormány tagjait nem engedik ki Romániából* és arranézve is, hogy *a lengyel nemzeti bank aranyának is Romániában kell maradnia.*

—i —ő

Mindenki ismeri — mindenki ajánlja!
Zephir folytonégő kályha fatüzelésre Ara 60.— P-től
Rekord 1-aknás, 2-aknás szénre, kokszra 45—65.— P-től
Eladási mintaraktár: Vilmos császár-út 39 Héber Hajós-utca sarkán. Tel. 124-610 és 124-747
Címre ügyelni! kályha- és tűzhelygyár Árlap ingyen!

Rendelet a lapok terjedelmének korlátozásáról

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti, hogy a miniszterelnök rendeletet adott ki, amely a sajtótermékek terjedelmét megállapítja.

A rendelet értelmében a Budapesten megjelenő politikai napilapok oldalterjedelme a következő lehet:

1. Azoknak a reggel megjelenő politikai napilapoknak terjedelme, amelyeknek eladási ára köznapokon 6, vasárnap pedig 10—12 fillér, köznapokon legfeljebb 8, vasárnap pedig legfeljebb 12 oldal; amelyeknek ára köznapokon 8, vasárnap pedig 12—16 fillér, egy héten belül köznapokon kétízben 8, háromízben 10, vasárnap pedig legfeljebb 14 oldal; amelyeknek eladási ára köznapokon 10—16, vasárnap pedig 20—32 fillér, köznapokon legfeljebb 10, vasárnap pedig legfeljebb 16 oldal.

2. Azoknak a napközben megjelenő politikai napilapoknak terjedelme, amelyeknek eladási ára 6 fillér, legfeljebb 6 oldal; amelyeknek ára 8 fillér, legfeljebb 8 oldal; amelyeknek pedig ára 10 fillér, legfeljebb 10 oldal lehet.

A vidéken megjelenő politikai napilapok köznapokon legfeljebb 8, vasárnap pedig legfeljebb 12 oldal terjedelemben jelenhetnek meg.

A reggel megjelenő politikai napilapok az említett oldalterjedelmen felül hetenként egyszer két oldal terjedelmű rádiómellékletet adhatnak. Ezenkívül más mellékletet kiadni, vagy pedig valamely napilaphoz annak ára fejében más időszaki sajtóterméket mellékelni nem szabad.

A napilapok eladási, illetve előfizetési árára nézve az 1939 augusztus 26-án fennállott ár irányadó és azt megváltoztatni nem szabad.

A napilapok megjelenésének napját a lapon úgy kell feltüntetni, hogy az a tényleges megjelenés napjával megegyezzék.

A Budapesten megjelenő úgynevezett hétfői lapok egy-egy számának oldalterjedelme a 6 oldalt nem haladhatja meg.

A lapok nyomdai előállítására kizárólag fekete színű festék használható fel. A rendelet egyúttal megállapítja a címfeliratban és a szövegben használható legnagyobb betűk nagyságát is.

Az előbb felsorolt lapokon kívül megjelenő minden más időszaki lap oldalterjedelme nem haladhatja meg a miniszterelnöki engedély-okiratban meghatározott oldalterjedelem 50 százalékát.

Időszaki jelleggel nem bíró lapok a most kibocsátott rendelet hatályának tartama alatt nem adhatók ki, kivéve az Akadémia vagy más tudományos, irodalmi, művészeti egyesületek, valamint az egyetemek kiadásában megjelenő tudományos folyóiratokat.

Berlinben cáfolják a német veszteségről szóló francia jelentéseket

Berlin, szept. 25.

(A „Magyar Nemzet" berlini tudósítójának telefonjelentése.)

1.

A lengyel háborút befejező hivatalos kommüniké után a hétfői német lapok a hadsereget ünneplik.

A *Berliner Börsenzeitung szembeszáll* a francia tájékoztató biztos állításaival, amelyek során Giraudoux a német veszteségeket a lengyel hadjárat során 4—600 elpusztított repülőgépre, 6—700 pilótára és 150.000 német sebesültre vagy elesettre becsüli.

2.

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* vezércikkében megírja, hogy a németek háborús céljukat elérték. A lap kérdi, hogy vajjon abban áll-e az angol—francia háborús cél, hogy a németek százszázalékos sikerű szeptemberi lengyel hadjáratának eredményeit elvitassák? Általánosabb háborús cél marad meg tehát, ahogy azt *figyelemreméltó őszinteséggel* Chamberlain jelentette ki: késhegyig menő harc a *nemzeti szocialista* Németország ellen. A vezércikk végén megjegyzi a lap, hogy Daladier szükségesnek látta legutóbbi beszédében *kétségbevonni a németek lemondását Elzász-Lotharingiáról.* Daladier, úgy mint a németek, pontosan tudja, hogy szemrehányása nem helyénvaló, mert Németország nem keres a nyugaton semmit. A nyugati arcvonalon két európai kultúrnemzet áll szemben valódi háborús cél nélkül.

3.

A német kormány, mint jelentettük, meghívta a Berlinben élő külföldi újságírók *egyik* részét — a *Magyar Nemzet* tudósítóját *nem* —, hogy győződjék meg saját szemével a csehországi nyugalomról. A meghívott hírlapírók vasárnap éjszaka érkeztek vissza Berlinbe és egy holland újságíró már a hétfő délelőtti hivatalos sajtókonferencián, német, illetékes hely felkérésére, mint ilyenkor szokásos, rövid előadásban ismertette a Berlinben maradt újságírókkal a látottakat. A holland újságíró hevesen tiltakozott a *Reuter*-jelentések ellen.

A német lapok közlik egy cseh újságíró táviratát, melyet a koppenhágai *Reuter*-ügynökséghez intézett és amelyben ő is cáfolja a csehországi forradalmi megmozdulások hírét.

Német lapok közlései szerint a londoni *News Chronicle* tovább is folytatja a tüzelést és *Vernon-Bartlett* lapja szerint *Neurath,* a protektorátus legfőbb embere Prágában tízezer embert lövetett agyon s az angol lap követeli a kormánytól, hogy küldjön repülőgépeket a csehek segítségére.

4.

Pénteken és szombaton *elkobozták a berlini zsidóktól rádiókészülékeiket.* Két órán belül be kellett azokat szolgáltatniok a rendőrőrszobákban.

5.

Londoni jelentések szerint az Angliában dolgozó szovjetorosz kereskedelmi képviselet az Arcos személyzetét erősen leépítették. Ennek oka az utóbbi időben megromlott angol—szovjetorosz kereskedelmi kapcsolatokban rejlik. A legismertebb szovjetorosz kereskedelmi szervezet Angliában az Arcos Ltd. Ez az a vállalat, amelyet MacDonald annakidején a Zinojev-levéllel kapcsolatos botrány alkalmából bezáratott. Az angol—orosz cserekereskedelem ellankadását viszont az idézte elő, hogy *az angol cégek a moszkvai német—orosz szerződés aláírása óta mindennemű orosz rendeléstől tartózkodnak.*

A. B. T.

Mussolini utoljára ad alkalmat a békés rendezésre

Róma, szeptember 25.

(A „Magyar Nemzet" római tudósítójának telefonjelentése.) Mussolini szombati beszédének nemzetközi hatását figyeli egész Olaszország. A római lapoknak a világ minden részéből érkezett táviratai mutatják, hogy a beszéd nagyon kedvező fogadtatásra talált. Különösen a németek üdvözlik lelkesen *Mussolini* komoly békeszózatát. Angliából és Franciaországból viszont — e két országtól függ végül is az új békefáradozások sikere — a konciliáns forma és a Duce személyének szóló bizalom ellenére lényegében elutasító visszhang érkezett. Olaszország ezt sajnálattal veszi tudomásul, de *London és Párizs hajthatatlanságát mégsem akarja véglegesnek és megmásíthatatlannak tekinteni.*

„Az utolsó szó még nem hangzott el", mondják. A háborús konfliktus megszüntetésére még egy oldalról sem hangzott el konkrét javaslat. A Duce beszéde tulajdonképpen csak az első felhívás volt. Rómában időt akarnak hagyni a hadviselőknek, hogy kellőkép gondolkodhassanak Mussolini szavairól. Mindenekelőtt abban bíznak, hogy a szombati beszédnek az a szinte prófétai és figyelmeztető része, hogy *a mai konfliktus könnyen a többi kontinensre is átcsaphat, nem fogja eltéveszteni hatását.* Bővebben a Duce ezt nem fejtette ki, *de könnyen elképzelhető, hogy mire célzott e szavakkal.* Az olasz lapok vezércikkírói, *Gayddval* az élükön, hétfőn hangsúlyozzák, hogy a Duce felhívása *utoljára ad alkalmat Európa hatalmainak,* hogy politikai és gazdasági ellentéteiket nagyvonalúan rendezzék, fegyverkezésüket korlátozzák és adják meg a világnak az igazi békét.

Csanád megyében megkezdték a zsidó birtokok összeírását

Csanád, Arad, Torontál közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék alispánja Makó város polgármesteréhez és a járási főszolgabírákhoz leiratot intézett, amelyben a zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatban a zsidó birtokok igénybevételére szükséges összeírásról intézkedik. A bejelentésekkel egyidőben megkezdődik azoknak a törpebirtokosoknak az összeírása is, akik az így felosztásra kerülő birtokokból igényelhetnek.

AZ OKOS NŐ

nem szenved, ha nem muszáj! Kitűnő gyógyszer menstruációs fájdalmak ellen az 1, 3 és 8 ostyás dobozokban gyógytárakban kapható
ALGOCRATINE

Czapik Gyula elfoglalta a veszprémi püspöki széket

Veszprémből jelentik: Az ősi veszprémi egyházmegye vasárnap fogadta új püspökét, *Czapik* Gyulát, aki a veszprémi püspökök sorában a kilencvenedik. A vármegye határában *Mesterházy* Ferenc főispán, Veszprém határában *Rosos* Károly polgármester, *Serák* József prépost-kanonok és *Homoly* Béla rendőrtanácsos üdvözölte a főpásztort. Az üdvözlés után *Czapik* püspök koszorút helyezett a Hősök Kapujára, azután a Te Deum hangjai mellett vonult be a templomba, ahol első főpásztori áldását adta híveire.

A beiktatási szertartás hétfőn délelőtt történt meg. A kormány részéről *Hóman* Bálint kultuszminiszter jelent meg. *Shvoy* Lajos székesfehérvári megyéspüspök a királyi családot képviselte, mivel a mindenkori veszprémi püspök egyuttal a királyné kancellárja is.

A székesegyházban, miután a püspök trónját elfoglalta, *Kánzly* Dezső nagyprépost köszöntötte a főpásztort. A nagyprépost üdvözlésére *Czapik* püspök szózatot intézett egyházmegyéje papjaihoz és kérte őket, fogadják testvérükké; ne csak a parancsolót és ne csak a földi számonkérőt lássák benne, hanem munkatársukat is. Ezután *Czapik* püspök főpapi misét pontifikált, evangéliumkor szentbeszédet intézett híveihez, majd főpásztori áldást osztott.

A drohobycz—boryszlawi olajmezők jelentősége

A szovjethadsereg vezérkari főnökségének közlése szerint az orosz csapatok szeptember 24-én a többek között Drohobycz és Boryslaw községeket is elfoglalták. Ebből az alkalomból érdekesnek találjuk, hogy *e terület nagy értékét* a *német távirati iroda* szeptember 15-i jelentése nyomán ismertessük.

Jaslo, Drohobycz és Boryslaw lengyel kerületek kőolajtelepei a galíciai gyors előnyomulás folytán német kezekbe kerültek. A motorizálásnak a modern háborúban betöltött nagy szerepére való tekintettel ez a veszteség Lengyelországra nézve éppen olyan súlyosan esik latba, miként Németország szempontjából másrészt érezhető könnyebbülést jelent a kőolajellátásban.

Az elmúlt két év alatt Lengyelország egész kőolajtermelése évenként kereken 500.000 tonna nyersolajra rúgott. Ilyenformán Lengyelország kőolajtermelése az egész európai kőolajtermelésnek mintegy 6 százalékát tette ki. A legdúsabb kőolajterületek Lembergtől délkeletre, Drohobycz és Boryslaw között feküsznek, míg Jaslónál csekélyebb méretű a kőolajelőfordulás. Végül a staniszlaui kőolajelőfordulási hely Drohobyczhoz és Jaslóhoz viszonyítva nagyon kis hozadékú. Az 1938. év 507.000 tonna egész nyersolajtermése a következőképpen oszlik meg: Drohobycz körzete 325.000 tonna, Jaslo vidéke 136.000 tonna és Staniszlau 46.000 tonna. A lengyel nyersolaj feldolgozása 1938-ban a következő eredménnyel járt: benzin kereken 100.000 tonna, petróleum 141.000 tonna, gáz és fűtőolaj 91.000, kenőolaj 47.000 tonna, zsiradék és vazelin 4000 tonna, paraffin 23.000 tonna, aszfaltkoksz és egyéb kőolaj-melléktermékek 57.000 tonna. A kereken 100.000 tonna benzinhez járul még a földgázból előállított 40.000 tonna benzin, úgyhogy az évenkénti egész lengyel benzintermelés 140 ezer tonnát tesz ki. Ez a termelés azonban kétségen kívül még fokozható.

Igen jelentős a lengyel földgáztermelés is. Az 1938. évben a földgáztermelés 586 millió köbméter volt, amelyet már el tudnak vezetni a sandomíri központi iparvidékhez. Az Európában kizárólag Drohobycz vidékén előforduló földviasz gyertyák, cipőkrém stb. készítése szempontjából fontos. *(MTI.)*

TELEFONSZÁMAINK:
Szerkesztőség . . *128-428
Kiadóhivatal . . . *126-726
Hirdetésosztály . . } *120-130
Könyvosztály . . . }

Freud meghalt

Londonból jelentik, hogy hamsteadi azilumában nyolcvanhárom éves korában meghalt Sigmund *Freud,* a híres bécsi idegorvos. Freud az Anschluss után távozhatott Angliába; addig a régi polgári Bécsnek egyik legjellegzetesebb és legérdekesebb jelensége volt. A weimari Németország a legnagyobb német irodalmi kitüntetéssel, a Goethe-éremmel tüntette ki; de az új Németországnak már természetszerűleg nem felelhettek meg tanításai: nemcsak morvaországi zsidó eredete volt ennek az oka, de a freudi tanítások természete is.

Kevés emberről és kevés tudományos felfedezésről beszéltek annyit, mint éppen őróla; voltak szenvedélyes ellenségei az erkölcs és az illem nevében s voltak még szenvedélyesebb rajongói, akik a freudi tanításokból merítettek érvet és erőt a „teljes felszabaduláshoz". Ez a felszabadulási vágy és láz érthető jelenség volt a századvégi és századeleji polgári társadalom kissé merev morálja közepette s Freud egyike volt a nagy forradalmároknak, akik segítettek a polgári világképet — rombadönteni. Egy boldog és elégedett, kissé képmutató világ közepette tárta fel a különlegesen okos fejű bécsi idegorvos, a maga nem közönséges előadói és stílusművészete segítségével a bámuló és megrettent keresztény polgári világ előtt az emberi lét kavargó és áttekinthetetlen mélységeit.

A tisztességhez és a kendőzéshez szokott polgár természetszerűleg megrettenve fogadta a freudi tanítások értelmét, melyek szerint az egész emberi életet, minden cselekvésünket, minden rezdülésünket a lebírhatatlan szexualitás irányítja és színezi alá. Egy polgáribb és konzervatívabb világkép őrei ebből példátlan erkölcstelenséget olvastak ki, míg az újabb európai nemzedék a maga sajátos daimóniájával hamar hívévé szegődött Freud tanításainak; ha a tudósok még vitatkoznak felettük és ha azóta a Freud által teremtett pszichoanalízis tudománya sokat módosult, annál jobban hatottak ezek a meglepő felfedezések az új európai irodalomra — D. H. *Lawrence,* A. *Huxley, Proust, Gide* munkája elképzelhetetlen lenne nélkülük —, amellett az etnológia tudományának, régi és vad népek életének feltárásában szintén igen nagy segítségére jött a pszichoanalizis kíméletlen rendszere. Persze, a freudi tudományban is rengeteg volt a divat; az okosfejű bécsi orvos egyike volt a régi Bécs legjellegzetesebb szellemeinek s különösen a németnyelvű, egész Közép-Európát behálózó bécsi zsidó műveltség tett sokat tanításai elterjedéséért; nem egyszer már nevetségességbe, ízléstelenségbe torkollott a freudi tanok kultusza.

Mégis: mindent összevéve, van valami, ami ezekből a tanításokból megmarad, vagy minden divaton túl is olyan figyelemreméltó helyet biztosít nekik: a mai ember ösztöne ez, aki a felület simasága helyett sokkal jobban keresi, kalandvágyból is, önmaga megnyugtatására is, a lélek felfedezetlen mélységeit. Ilyen szempontból, elkopván majd az amúgy is politikailag színezett, vagy politikailag sujtott freudi divat, majd nyilván ott említik nevét a modern lélek nagy forradalmárai között s egy későbbi kor különleges rokonságot állapít meg majd egyszer *Freud* és *Nietzsche* között: — a maga kisebbségi érzéseit szédületes nagyzással, az akarat ittasultságával gyógyító szenzibilis *Nietzsche* a hatalom értékét és kultuszát mutatta meg, Freud pedig egész élettel való élés tudatalatti és rejtett motívumait. Utolsó könyvében Mózesről írt s nem érdektelen lélektani képességekkel iparkodott kimutatni Mózes nem zsidó, de egyiptomi főrangú eredetét: minden európai hatása mellett is Freud végig megmaradt tudatos zsidónak és ez a kísérlete nem érdektelen a zsidóság mai egyetemes helyzete mellett.

Gogolák Lajos

Megnyílt az ország harmadik középfokú gazdasági tanintézete Kassán

Kassáról jelenti a *Magyar Nemzet* kiküldött tudósítója: A *Tessedik* Sámuel nevét viselő és 12 évvel ezelőtt létesített szarvasi, majd a mult évben megnyílt és Szent István nevét viselő székesfehérvári *középfokú gazdasági tanintézetek* sorát a *II. Rákóczi Ferenc* nevével büszkélkedő kassai középfokú gazdasági tanintézettel bővítették. Gróf *Teleki* Mihály földmüvelésügyi miniszter döntött akként, hogy a kassai régi, híres gazdasági akadémia helyett középfokú gazdasági tanintézetet kapjon a Felvidék visszatért metropolisa. Az intézet megnyitó ünnepségén a földmüvelési miniszter a következőkkel okolta meg döntését:

— A gazdasági akadémia — mondta a többi között — a gyakorlati gazdák, nagybirtokosok és gazdatisztek főiskolája. Itt fenn az idegen megszállás elsősorban *politikai szempontból* szüntette meg a nagybirtokokat. A megmaradt Magyarország népi politikai szükségessége azt parancsolja, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek egy részén *minél több kis- és középüzemet létesítsünk.* Ezt a célt szolgálja a földbirtokpolitikai törvényjavaslat is. A jelenleg meglévő négy főiskola a nagybirtok mutatkozó szükségletét *teljesen kielégíti.* A jövő szociális politikája *a minél erősebb önálló existenciák* szaporítása, mert erőssé csak úgy tehetjük a kisbirtokot, ha a birtokosság szellemi kultúráját emeljük, szakműveltségét kimélyítjük. Csak támogattam azt a gondolatot, hogy Kassa olyan gazdasági főiskolát kapjon, amelynek diplomásai nemcsak elhelyezkedni tudnak, de éppen azon a területen lesznek élharcosok, amelyet a magyarságnak visszaszerezni nemzeti érdek. A kisbirtokosságnak nevezett parasztság nagyobb vagyonú, feltörekvő fiainak olyan formában adjuk meg az annyira áhitott kultúrát, hogy *a földdel való kapcsolatát el ne szakítsuk.* Velük erősítsük az igazi, nemzethez és földhöz kötött *középosztályt,* a nemzeti gondolat hordozóit. De hogy Kassa mégse vesztése el azokat az előnyöket, amelyeket egy főiskola jelent, ehhez a tanintézethez kapcsoltam *a gazdasági tanárok utánképző tanfolyamát,* továbbá az intézettel kapcsolatban olyan magasabbfokú szeszipari, faluvezetői, lelkészi, tanítói *tanfolyamokat* fogok szervezni, amelyek elsősorban a Felvidék ezirányú szükségleteit fogják kielégíteni.

A miniszter avató beszéde után sorra üdvözölték az új tanintézetet az egyházi és a polgári hatóságok, valamint a társintézmények vezetői, akik mind azt hangoztatták, hogy a kérdésnek ez a megoldása a leghelyesebb és *a város szempontjából is a legcélszerűbb.*

A tanintézet megnyitása után a szomszédos *Bárca* községbe látogatott ki gróf *Teleki* Mihály földmüvelésügyi miniszter, akit ide is elkísértek legbelsőbb munkatársai: *Tomcsányi* Gyula és *Holzwardt* Ferenc miniszteri osztályfőnökök, valamint *Devich* László miniszteri osztálytanácsos, a földmüvelési minisztérium szakoktatási csoportjának irányítói. Bárcán egy új, alig egy hete működő jelentős kultúrintézményt látogattak meg: *a háziasszonyképző iskolát.* Amint a középfokú gazdasági tanintézetek létesítésénél az volt az elgondolás, hogy azokat az ifjakat képezzék ki, akik majd egész életükön át csak magával a földdel foglalkoznak, azonképpen a bárcai háziasszonyképzőt is az az elgondolás hívta életre, hogy a magyar családokban született leányokat kiváló háziasszonyokká képezve, *a magyar tűzhelyekhez vezessék vissza.* Egy ősi *Zichy-kastélyban,* annak százados parkjában és a csehek által meghagyott maradékbirtokon neveli egy válogatottan kiváló tanári kar a jövő háziasszonyait, akik egy magyaros ebéd elkészítésével, szíves felszolgálásával máris tanuságot tettek rátermettségükről

Megkezdték Matolcsy Tamás ellen a petíció tárgyalását

Matolcsy Tamás monori képviselő mandátumát, mint annakidején megírtuk, a kisebbségben maradt *Rabár* Pál kormánypárti jelölt hívei petícióval támadták meg. A közigazgatási bíróság hétfőre tűzte ki a panasz érdemleges tárgyalását. Ennek során *Geőcze* Bertalan, a panaszosok ügyvédje néhány alaki kifogás után előterjesztette az érdemi kifogásokat és érvénytelenségi okokat. Többek közt azt fejtegette, hogy *Matolcsy* Tamás mandátuma azért is megsemmisítendő, mert a választási törvény szerint nem lehet képviselőjelölt az, aki az ország rendjének felforgatására irányuló programmal jelölteti magát. *Matolcsy* Tamás a *Nemzeti Front* programjával indult a választáson, már pedig e pártprogramban lefektetett eszmék miatt, a pártprogram készítője: *Salló* János ellen a magyar állam és nemzet megbecsülése elleni vétség, lázítás büntette és felekezeti izgatás vétsége címén bűnvádi eljárás van folyamatban, sőt a vádlottat két bírói fórum már el is ítélte szabadságvesztés büntetésre. A megpeticionált képviselő ügyvédje ezzel szemben előadta, hogy a Salló János által vallott pártprogram olyan párt programját tartalmazza, amely már megszűnt és amelynek *Matolcsy* Tamás sohasem volt tagja.

A bíróság a tárgyalás folytatását október 23-ára halasztotta.

Az ipar kérdéséről beszélt Tasnádi Nagy igazságügyminiszter

Hajdúszoboszló városa még július 4-én tartott közgyülésén díszpolgárává választotta *Tasnádi Nagy* András igazságügyminisztert. Vasárnap délután nyujtották át díszközgyülés keretében az igazságügyminiszternek a díszpolgári oklevelet. *Márton* Gábor polgármester üdvözlő szavai után *Szabó* Zoltán főjegyző tett jelentést a díszpolgárrá választásról, majd *Tasnádi Nagy* András igazságügyminiszter hálás szavakkal köszönte meg a város bizalmát, hangoztatva, hogy a hajdúszoboszlói kerület révén ismerte meg a Tiszántúl népét, amely hosszú évtizedeken keresztül sokat szenvedett. Ez ösztökélte arra, hogy amellé a politika mellé álljon, amelynek zászlaját néhai *Gömbös* Gyula bontotta ki s amely politikát azóta *az ő szellemében folytatnak a kormányok.*

Hajdúszoboszlónak és vidékének ipartestülete vasárnap este tartotta székházavató díszközgyülését, amelyen az igazságügyminiszter szintén megjelent és felszólalt. Kijelentette, hogy még ma is vannak olyanok, akik szembe akarják állítani az iparost és a gazdát. *A legősibb foglalkozás Magyarországon a mezőgazdasággal való foglalkozás* és a magyarság legszélesebb rétegei ma is a földet művelik, azonban *nincs igazuk azoknak, akik szembe akarják állítani a mezőgazdaságot és az ipart,* mert Magyarországon ipar már igen régen van. Annak, hogy az ipar jobban nem fejlődött ki, csak az a sok szenvedés az oka, amelyen az ország keresztülment. Viszont a kormány azért vette programjába, hogy az országban lévő nyersanyagokat feltárja és azokat felhasználja, hogy iparunk fejlődjék. Ennek köszönhető, hogy olajszükségletünk egyharmadát elő tudjuk már állítani. *Ez érdeke a gazdaközönségnek is, mert az itthon előállított iparcikk olcsóbb, mint amit drága pénzen külföldről kell behozni.* A gazdának is jobb, ha gyermekei közül egyiket-másikat iparosnak nevelheti, mert a végletekig felosztogatni a kisbirtokot nem lehet.

Az Ernst-múzeum új igazgatója: Almásy-Teleki Éva grófnő

Emlékezetes, hogy néhány hónappal ezelőtt az ország egyik igen értékes magánkézben lévő művészeti gyüjteménye: az Ernst-múzeum megszünt. Koratavasszal még egy utolsó aukció zajlott le a felhalmozott műkincsekből s a múzeum, úgy látszott, hogy örökre bezárja kapuit.

Nem így történt. Az Ernst-múzeum váratlanul új gazdát kapott, akinek személye kezesség arra nézve, hogy a híressé vált múzeumot jól vezeti tovább. Az új gazda: *Almásy-Teleki* Éva grófnő, maga is aktív művész és jeles műértő. Rézkarcai, rajzai képzőművészetünk kitűnő értékei.

Az idei idény végén gróf Almásy-Teleki Éva aukció-engedélyt kért. Azért éppen aukció-engedélyt, mert a jelenlegi viszonyok között csak egy árverési jog megszerzésével látta biztosítva az intézet működésének anyagi alapjait. Nagy felelősséggel, sok munkával és kényelmetlenséggel járó vállalkozás ez. S ha Teleki Éva grófnő mégis vállalta, ezt elsősorban azért tette, hogy a nagyon nehéz sorban élő magyar művészek számára továbbra is biztosíthassa annak az intézetnek fennállását, amelytől művészeink megélhetésükhöz és munkásságukhoz segítséget remélhetnek.

A program, amelyet munkássága kezdetén Teleki Éva grófnő összeállított, természetes, hogy ennek a célnak szolgálatában áll. De hadd mondja el maga Teleki Éva grófnő, hogy miképpen képzeli el az első idényt, amelyet immár az ő vezetése alatt kezd meg a nagymezőutcai múzeum.

— Munkásságomat, úgy hiszem, nem is kezdhetném értékesebb és méltóbb módon, mint hogy szeptember 28-a és október 2-a között megnyitom az egyik legértékesebb magyar magángyüjtemény kiállítását s később megrendezem erre az aukciót. Ebben a magángyüjteményben *Markó* Károly legszebb művei, *Munkácsy* Mihály, *Lotz* Károly és *Zichy* Mihály művei szerepelnek. Azt hiszem, elmondhatom, hogy ez a kiállítás úgy a műértők, mint a művészek körében rendkívüli feltűnést fog kelteni. Az aukció lezajlása után *Bernáth* Aurél gyüjteményes kiállítása szerepel a programban. Bernáth kiállítását a múzeum összes termeiben tartjuk meg. További program a nemrégen elhúnyt *Vaszary* gyüjteményes kiállítása és ezután egy nagyobbarányú *Iványi-Grünwald* Béla kiállítás. Ha minden jól megy, kora tavasszal a Szinyei-Merse Társaság fiataljai állítanak ki. Természetesen a művészeti aukciók nagy szerepet kaptak elgondolásomban. Tervbevettem, hogy nemcsak a mai magyar képzőművészet beérkezettjeit, hanem a kezdő, egyelőre még névtelen és tehetséges akadémiai növendékeket is helyhez juttatom. Ezenkívül régi, értékes bútorok, finom porcellánok, műértékkel bíró szőnyegek és más műértékkel bíró berendezési tárgyak kiállítását is megrendezem.

Fürdő-igazgató

keresztény, I-a referenciákkal rendelkező, per absolute komoly szakember, két évtizedes egyazon állásában, elismerten kiváló kereskedelmi és üzemi szervező, prima adminisztrátor, **tökéletes a vendéglátó ipar minden ágazatában** s így korszerű és gazdaságos irányításában, — **november 15-ére állását változtatná.** — Vállalom nyilt vagy zárt nagyobb fürdőüzem (telep), szállodai, vagy szanatóriumi üzem és ezek mellékágazatainak vezetését, reorganizálását, esetleg **több** ily egy kézben lévőnek központi felügyeletét, illetve irányitását. — Szives megkereséseket a lap kiadóhivatalába „Sokoldalu" jeligére kérek.

Nyilt tér

Öröklakásos társasház

a **Horthy Miklós-híd budai hídfőjénél** épül a Szentkorona-útja 12 alatt huszonegyedik társasházunk, mely a XI. kerület egyetlen 25 éves adómentességü utvonalán. Déli és keleti fekvésü, 4 szobának is megfelelő 2 szoba hallos és 1 szoba hallos és garszon öröklakások, kivánságra nagyobb lakás is versenyáron leköthetők. Nagyméretü szobák, luxus kivitel. Kevés készpénz. Amortizációs kölcsön. Lakbértörlesztés. Külön telekkönyv. Mintalakást bemutatjuk. Tisztviselő Társasházak Épitőirodája, Horthy Miklós-út 30. Telefon: 268—169.

Törökvészi-úton kilátásos, 800 öles, közmüves, gyümölcsös
VILLATELEK
11.900 P-ért eladó. Tulajdonos telefonja: 154-550

Eszék-utca 16/a. alatt épülő házban
kétszobás, hallos lakás
kiadó helyszinen. Telefon: 186-348.

FÁRY FISCHER MÁRTA
párizsi útjáról hazaérkezett, **divatrajz tanitását és modell rajzai bemutatását** megkezdte, Teréz-körút 24/b. I. 7. Tel.: 118-894

Csibi LEÁNYKA- ÉS BAKFIS-RUHASZALÓN
Ruhái, kabátjai, szenzációsak! Árai jutányosak! Haris-köz 1, félemelet.

Használt műbútorok
Lingel-féle hálók, Mária Terézia intarziás ebédlő és ugyanolyan háló. Chippendale ebédlő olasz renaissance íriszoba és egyéb márkás bútorok és olcsóbb használt bútorok nagy választékban.
JÓKAI-UTCA 36

Belterületi bérház
szabadkézből feltételekkel 140.000 pengőért **eladó.** „Alkalmi vétel" főkiadóba.

Az itthonmaradottak
pótolják a távollevőket! Tanuljunk nyelveket **IVOR ANDOR nevelő módszerével.** Előjegyzés: Dohány-utca 57. Telefon: 337-496.

BRILLIÁNST
aranyat és zálogjegyet legmagasabb árban veszek. SZÁSZ MIKSA ékszerész, VI., Király-utca 20. Telefon: 111-089.

Vendéglőnek, szállodának is alkalmas egy emeletes
modern bérház
vasúti fővonalon fekvő nagyobb alföldi város főutcáján eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Használt töltőtollért
magas árat adok, csere, javítás, eladás. **FEHÉR JÓZSEF, Nagymező-u. 50.** T.: 125-140

Perzsaszőnyegek
Különleges **magyar perzsák**
árgamánok eladók
Szőnyegantikváriumban,
Ráday-utca egy.

Remek villalakás
kiadó novemberre. 4 szoba, hall, garázs. Serleg-utca 6. I. emelet. Telefon: 456-232.

Idősebb megbízható bejárónőt
délelőtti elfoglaltsággal **keresek** október 1-re. Jelentkezés d. e. 9—10-ig. Vörösmarty-utca 58/a. II. 12.

Londoni diplomával rendelkező úr
angol órákat vállal
Telefon d. e. 9—1-ig: 386-172.

Perfekt angolul, németül, franciául beszélő hölgy mint **társalkodónő** vagy **anyahelyettes** nagyobb lányok mellé **keres állást.** Telefon: 113-683.

Használt EBÉDLŐ
modern formában, ízléses kivitelben, **alkalmi árban eladó** Baross-utca 43.

Úricsalád Szabadság-tér közelében, keresztény, 14—20 éves
úrileányt teljes ellátásra
családi felügyeletre, elvállal. Telefon: 126-323, délután 3—5-ig. Közelebbi cim megtudható a Főkiadóban, Vilmos császár-út 65.

NYELVTANÁRNŐ wieni, cambridgei, párisi és római egyetemen végzett, tanit német, angol, francia, spanyol és olasz nyelvet. Kezdőknek gyors, haladóknak legmagasabb társadalmi és kereskedelmi kiképzés. Egyéni és praktikus metódus. Weiszkopf Leonora, Nagymező-u. 43, II. 7/a. T. 310-619

Jókarban lévő
gyermekkocsit vennék
Cim a kiadóban.

HASZNÁLT és ÚJ BÚTOROK nagy választékban
hálók, ebédlők, kombinált szobák
részletre olcsón.
Révész László Andrássy-út 60. Csengery u. sarok

A szerb-horvát megegyezés a legszükségesebb pillanatban jött létre

Belgrád, augusztus 29.

Cvetkovics miniszterelnök hétfőn este szülővárosába, Nisbe érkezett, hogy beszédben ismertesse a legujabb helyzetet. A miniszterelnököt a lakosság nagy lelkesedéssel üdvözölte és éltette a szerb-horvát megegyezést.

Cvetkovics beszédében azt mondotta, hogy

a szerb-horvát megegyezés ép a legszükségesebb pillanatban jött létre, amikor a legégetőbb volt, hogy egységes jugoszláv nép álljon őrt országában.

Ennek az egységnek érdekében meg kellett hozni a legsúlyosabb áldozatokat is, mert arról volt szó, hogy a hazát megmentsék a közelgő világszerencsétlenség következményeitől.

A miniszterelnök ezután kifejtette, hogy a jugoszláv nép megvalósította nemzeti eszményeit és most már nem kíván egyebet, mint hogy zavartalanul fejlődhessék. Végül szó szerint a következőket mondotta Cvetkovics miniszterelnök:

— *Világosan és határozottan meg kell mondanunk mindenkinek ebben a komoly pillanatban, hogy nem kívánunk semmit, ami a másé, de ami a miénk, azt élve nem fogjuk odaadni.*

A belgrádi lapok kedden *Mácsek* dr. helyettes miniszterelnök nyilatkozatát közlik, amelyet a horvát államférfi hétfőn Zágrábba történt visszatérése előtt tett az ujságírók előtt. *Mácsek* dr. kijelentette, hogy

Belgrádban a szerb-horvát megegyezés nyomán demokratikus közszabadságokat várnak a szerb nép számára.

Ő — Mácsek — a maga részéről mindent el fog követni, hogy ez a várakozás ne legyen hiábavaló.

Teleki Éva grófnő készülő aukcióiról és művészeti kiállításairól

Mint az *Esti Kurir* az elmult napokban jelentette, a budapesti műkincsfronton érdekes változások történtek. Az ismeretes *Ernst-féle* aukciós vállalkozás megszűnése után hosszabb időn át nem adott ki koncessziót a pénzügyminiszter aukciós vállalkozásokra, részben elvi okokból, részben pedig azért nem, hogy a *postatakarékpénztárnaka Lónyay-utcai árverési csarnokban kívánták biztositani* a budapesti aukciók kizárólagosságát. Az év folyamán ez az álláspont megváltozott s ma már *két magánvállalkozás is verseng a budapesti műpiac sikeres meghódításáért.* Az egyik magánvállalkozáshoz *Kállay* Tamás kapott koncessziót, míg a másik magánvállalatot ifjú gróf *Almásy* Dénesné *Teleki* Éva grófnő létesítette, aki amint két hónappal, még *Kállay* Tamás *előtt* kézhez kapta a jogot, nyomban hozzákezdett az üzem beszervezéséhez.

Teleki Éva grófnő, noha *a régi nagymultú Ernst-aukció feltámasztásán fáradozik,* finom egyéni ízléssel,

nívós nagyértékü nemzetközi vonatkozású műtárgyakkal készül az aukcióra, aminek keretében több csoportos kiállítást is rendezni akar.

A nagy érdeklődéssel kísért aukciót a nagymezőutcai orvosok nyugdíjintézetének székházában, a volt Ernst-múzeum helyiségében nyitják meg. Itt kerestük fel *Teleki* Éva grófnőt, aki az új vállalkozással kapcsolatosan a következőket mondotta:

— *Társ nélkül, teljesen önállóan rendezem meg aukciómat,* mint az vállalatom címéből is kitünik:

Gróf Almásyné Teleki Éva Művészeti Intézete a volt Ernst-Múzeumban.

Célom az, hogy — amint erre az engedélyokirat is kötelez — *a fiatal magyar művészek csoportos kiállítását évente több alkalommal is megrendezzük.*

Nagy súlyt helyezek erre, mert a lehetőséghez képest minden elérhető alkalommal a fiatal magyar tehetségek *segítségére kell lennünk.* Eddigi tervek szerint az első ilyen csoportos kiállítás után, ugyancsak itt rendezzük meg *Bernát* Aurél kiállítását, de ezenkívül több emlékkiállítást is készitünk elő, többek között *Ferenczy* és *Vaszary* műveiből. Ezeket *Petrovics* Elek, a Szépművészeti Múzeum volt főigazgatója rendezi.

Az 1939—40-es idényben a nagy *francia modern művészek műveiből* rendezünk kiállítást, amelynek sikere érdekében a budapesti francia követség a legmesszebbmenő támogatást biztositotta számunkra. De tervbe vettem még a modern angol grafikusok kiállítását is.

Az eddigi szervezési munkálatok révén máris *rendkivüli értékü műkincseket* találtunk. Az aukció anyaga többnyire

történelmi értékü műkincs,

amelyek főleg főúri családok tulajdonából kerültek ki. *Zichy, Munkácsy, Lotz Pál* nagyértékü művei sorakoznak egymás mellett a még elrendezésre váró műkincsek között. Itt lesz aukcionálva *Zichy*

„Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál"

cimü remekműve, azonkivül több kiváló külföldi mesterek művei. A régi holland mesterektől *Van der Heiden, Van der Bloot,* az olaszok közül három *Bassano,* míg a magyaroktól *Barabás, Hollósy, Borsos* és a többi mesterek művei.

— *Tárgyalásokat folytatok* — mondotta *Teleki* Éva grófnő —

a külföldön lévő magyar műbecsü tárgyakra is, festők, szobrászok műveinek hazahozatalára vonatkozóan.

— Hogy ez sikerüljön, természetesen nagymértékben attól függ; a *Magyar Nemzeti Bank* milyen mértékben lesz segitségemre, annál is inkább, mivel az itteni kiállított tárgyakra előlegeket nyujtok.

— Az aukció mikor veszi kezdetét?

— Ha a mostani zavaros viszonyok nem fogják befolyásolni terveimet, az aukciót október közepén vagy október végén kezdjük. Ezt követik aztán a művészeti kiállítások, — mondotta *Teleki* Éva grófnő, aki lázas munkában, nagy lelkesedéssel dolgozik azon, hogy az aukciós vállalkozás minden tekintetben megfeleljen a hozzá fűzött várakozásoknak.

— **Szob állomás ideiglenes, Felső-Margitsziget állomás végleges megszüntetése.** A MFTR közhírré teszi, hogy Szob állomáson augusztus 30-tól számított néhány napon át a személy- és áruforgalom szünetelni fog. Felső-Margitsziget állomást pedig a helyi és átkelési hajók augusztus 30-tól kezdve a folyó évben már nem fogják érinteni. Szob állomás újbóli megnyitását a közönséggel idejekorán közölni fogják.

Új ügyosztály intézi a Városházán az összes honvédelmi vonatkozású ügyeket

Szendy Károly polgármester ma rendeletet adott ki, amely

új ügyosztály felállitásáról intézkedik. Ez az új ügyosztály intézi az összes katonai és honvédelmi vonatkozású ügyeket,

amelyek eddig több különböző ügyosztály hatáskörébe tartoztak. Ennek az új ügyosztálynak, amely *a katonai, tüzoltósági és légvédelmi ügyeket irányitja, Szepesváry* Pál tanácsnok lesz a vezetője, aki eddig is vezetője volt a katonai ügyosztálynak.

Eddig a katonai ügyek a IV. ügyosztályba tartoztak, amely egyúttal közjogi és illetőségi ügyekkel is foglalkozott, viszont a tüzoltóság ügyei és a légoltalommal kapcsolatos teendők eddig a XIV. ügyosztályba tartoztak, amelyet közművelődési ügyosztálynak neveztek.

Végeredményben tehát arról van szó, hogy az *eddigi katonai, közjogi és illetőségi (IV.) ügyosztály hatáskörét kettéválasztották,* amennyiben kiemelték belőle a tisztán katonai ügyeket és ehhez a megkisebbitett ügykörhöz hozzávették az eddigi közművelődési és légvédelmi XIV. ügyosztályból a légvédelmi és tüzoltósági ügykört. Így azután hatalmas új ügyosztály keletkezett, amely rendkivül fontos és a mai időkben jelentős ügyekről intézkedik. *Szepesváry* Pál tanácsnok tehát a jövőben a XIV. ügyosztálynak lesz a vezetője, ahová az összes katonai természetü, tüzoltósággal összefüggő és légoltalmi ügyek intézése tartozik.

Miután a tüzoltósági és légoltalmi ügyeket kivették a XIV. ügyosztály hatásköréből, itt csak a közművelődési ügyek maradtak volna meg. A polgármester mai rendeletében úgy intézkedik, hogy

a közművelődési ügyek a jövőben a XI., tehát a városgazdasági ügyosztály hatáskörébe kerülnek át.

Ennek a XI. ügyosztálynak *Némethy* Károly tanácsnok lesz a vezetője, aki tehát ezután a közművelődési, idegenforgalmi és városgazdasági ügyeket fogja irányitani a kibővített XI. ügyosztály élén.

A polgármester *Némethy* Károly tanácsnoknak, a léoltalmi ügyosztály eddigi vezetőjének, valamint a melléje beosztott tisztviselőknek a hivatali kötelességet messze túlhaladó munkáért, amellyel *a székesfőváros légoltalmát kiépitették,* meleg elismerését és köszönetét fejezte ki.

Az eddigi IV. ügyosztályban maradtak a közjogi természetü, anyakönyvi és illetőségi ügyek,

amelyek az utóbbi időben rendkivüli mértékben elszaporodtak. Ennek a IV. ügyosztálynak, amelynek a jövőben *közjogi és anyakönyvi ügyosztály* lesz a neve, *Huszty* Károly tanácsnok lesz a vezetője. Ez az ügyosztály tulajdonképpen megfelel a régi IV. ügyosztálynak, azzal a különbséggel, hogy *a katonai vonatkozású ügyek átkerültek a Szepesváry Pál tanácsnok vezetése alá helyezett XIV. ügyosztályba.*

Miután *Némethy* Károly tanácsnok a közművelődési ügyekkel kibővitett XI. (eddigi városgazdasági) ügyosztálynak lesz a vezetője, amely ügyosztálynak «*közművelődési, idegenforgalmi és városgazdasági*» ügyosztály a neve, *Szebeny* József tanácsnokot a polgármester a XI. ügyosztály éléről kihelyezte a XI., vagyis a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály élére, ahonnan viszont *Huszty* Károly tanácsnok átkerült a IV. ügyosztályba.

Végeredményben tehát

négy ügyosztálynak az átcsoportositásáról

van szó, amit különböző ügykörök forgalmának megváltozása tett szükségessé.

ÚJDONSÁG! MOST JELENT MEG!

VÁLÁS ÉS NŐTARTÁS

Irta: Dr. Gerő Ernő.

Néhány cim a könyvből:
Van-e tökéletes boldog házasság? — Házasságfelbontó és érvénytelenitő okok. — Védekezési szempontok. — A békés válás felbontása. — Válásból folyó vagyoni igények. — Gyermekkérdés a válóperben. — A nőtartás és ez elleni védekezési szempontok. — Az anyós vagy a menye köteles-e alkalmazkodni? — A visszahivási komédia. — Közel 400 válási és tartási jogeset, stb.

Ára: pengő 1.50

Portó 20 fillér.
Kapható az összeg előzetes beküldése ellenében az ESTI KURIR könyvosztályánál: Budapest, V., Vilmos császár-út 34. szám.

ÜNNEPSÉGEK a mohácsi csata évfordulóján

Mohács, augusztus 29.

(MTI.) Mohács város és közönsége ünnepi hangulatban ülte meg az idén is a mohácsi csata évfordulóját. Az emléknap reggel hét órakor zenés ébresztővel kezdődött, majd a csata-kápolnában a sokácok, nyolc órakor pedig a németek részére volt mise. Fél kilenc órakor az Országos Frontharcos-Szövetség mohácsi főcsoportja tartotta meg ünnepi közgyülését, majd dr. *Kelemen* Andor tb. kanonok celebrált ünnepi nagymisét a mohácsi csata-emlékkápolnában.

Háromnegyed tizenegy órakor *Mohács város képviselőtestülete diszközgyülést tartott* a városháza nagytermében és a közgyülés keretében leleplezték *Horthy* Miklós kormányzó arcképét.

Hétországra szóló lakodalom Heves megyében

Nagyiván, augusztus 29.

(Az Esti Kurir tudósitójától.) Az egész környék Nagyiván község körül arról a nem mindennapi lakodalomról beszél, ami a mult hét közepén kezdődött meg és szombaton este ért véget a községben.

Nagy Mátyás gazdálkodó Margit nevü leánya örök hüséget esküdött *Kis* Miklós borsodmegyei legénynek. A lakodalom szerdán kezdődött meg, amelyre előzőleg

ezer meghivott vendég érkezett a szomszédos községekből és tanyákról.

Valóságos kocsitábor állomásozott Nagy Mátyásék udvarán. Amikor a polgári és egyházi esketés végbement, a násznép kivonult a határban levő tanyára, ahol már napokkal megelőzően a fehérnép serényen készülődött a nem mindennapi alkalomra.

Délben *másfélezer baromfiból készült a lakodalmi ebéd,* amit az udvaron felállított sátrakban fogyasztottak el az egybegyültek. A fiatalság a délutáni órákban már vidáman ropta a táncot, ami

kis szünetekkel másnap reggelig tartott.

Már a násznép tovább akart állni, amikor a vendéglátó gazda kijelentette, hogy még nincs vége a lakzinak és csak mulassanak tovább.

Csütörtökön délben ismét együtt ebédeltek a vendégek. *Pénteken és szombaton újból megismétlődtek az előző napi nagy evések,* míg szombaton este lassan-lassan szállingózni kezdtek Nagy Mátyás vendégei.

Tudósitónk értesülése szerint a *négynapos lakodalom vendégei*

1500 baromfit, 10 hektoliter bort, 150 kiló borjúhust, 130 kiló marhahust, nyolc mázsa kenyeret

és ismeretlen nagymennyiségü tészta- és gyümölcsfélét fogyasztottak el. (f.)

— **Debrecenbe féláron!** Vasárnap nyitja a nemzetközi viszonylatban is nagymultú Debreceni Fotóklub ezévi nemzetközi kiállitását, amellyel kapcsolatban félárú utazás van érvényben Debrecenbe. A rendezőség ezúton is meghiv mindenkit erre a kiállitásra. Az igazolványok a Corvin Utazási és Fürdőirodánál (Blaha Lujza-tér 1—3) szerezhetők be.

— **A gyomornyomás és gyomorfájás, rossz emésztés és fehér nyelvlepedék, halvány arcszin és kedvetlenség** igen sok esetben hamarosan megszünnek, ha bélműködésünket reggel felkeléskor egy pohár természetes «Ferenc József» keserüvizzel rendbehozzuk. Kérdezze meg orvosát!

Három híres amerikai sztár: Tyrone Power, Alice Faye és Al Jolson együtt játszanak a Broadway rózsája című új filmjükben

FILLÉRES VONATTAL, VASÚTI KEDVEZMÉNYEKKEL A VILÁGVÁLSÁG ELLENÉRE SIKERRE VISZIK AZ ŐSZI VÁSÁRT

Erős cáfolatra volt szükség azokkal a hírekkel szemben, mintha a világpolitikai események talán arra kényszeríthetnék az Őszi Lakberendezési Vásár rendezőségét, hogy az utolsó pillanatban lemondják ennek az eseménynek megtartását.

Ezt a cáfolatot most a *Máv adta* meg, azzal, hogy az eléje tornyosuló nagy és rendkívüli feladatok ellenére lehetővé tette az Őszi Lakberendezési Vásár első vasárnapjára, *szeptember 3-ára tervezett* két filléres *vásárvonat indítását.*

Az Őszi Vásár két filléres vonatja *Kassáról* és *Pécsről* fog indulni. Elhozzák Kassa, Miskolc, Füzesabony és csatlakozó kocsikkal Eger, valamint Gyöngyös közönségét. A pécsi vonathoz a kaposvári utasok kapnak csatlakozást.

Nem kell tehát tartani sem a vásár forgalmának, sem pedig a közlekedési lehetőségek csökkenésétől.

A kiállítók természetesen elkövetnek mindent, hogy a közönség érdeklődését a legmesszebbmenő mértékben kiérdemeljék. A jelentkezett 700 kis- és középipari vállalat kivétel nélkül már az utolsó ecsetvonásokat végzi saját standja művészi képének kialakításán.

Együtt van a vásár külön kiállításainak és csoportjainak, épp úgy a vásár négy különféle versenyének anyaga, együtt tehát minden előfeltétel ahhoz, hogy a vásár a legteljesebb sikerrel bonyolíttassék le.

Érdekes jelenségként említjük meg, hogy még a ma reggeli órákban is további igénylések érkeztek külföldi képviseletek részéről az Őszi Vásár igazolványaiért.

Volt külföldi utazási iroda, amely külön futárt küldött a vásárhoz, hogy pótszükségletét a legsürgősebben megkaphassa.

Hasonlóan változatlan a kereslet a belföldi vásárképviseletek részéről. Tömeges érdeklődés nyilvánul meg Budapest közvetlen környékéről is arra a hírre, hogy

a HÉV 40 százalékos menettérti kedvezményt ad mindazoknak, akik az Őszi Vásárt látogatják

és annak pénztáránál átveszik a *díjtalan HÉV-igazolványt.* A vidékiek vásárlátogatását könnyíti meg a *Beszkárt* legújabb elhatározása, mely szerint *a vásár területén két és három napra szóló kedvezményes napibérletjegyeket fog kibocsátani.*

Nincs ajánlat 300 pengős bükkfára

A tűzifaárakra vonatkozóan ebben a hónapban — mint köztudomású — két félhivatalos közlés jelent meg. E közlemények azonban egyáltalában nem voltak alkalmasak sem a közvélemény, sem pedig a termelői vagy kereskedelmi érdekeltségek megnyugtatására. Afféle hangulatkeltésre szánt közlések voltak és mint ilyenek, erősen nélkülözték a szakszerűséget.

Senki sem tudja például, hogy 300 pengőért a kereskedőnek már tovább kell adni az árut, vagy ő vásárolhat-e ennyiért; sőt azt sem tudja senki, hogy a nyilvánosságra hozott árak száraz, avagy friss fára vonatkoznak-e.

Egyébként a szakminisztériumokban és más illetékes hivatalokban a szakma képtelen volt megtalálni e közlemények forrását.

Mármost a teljesen szakszerűtlenül és az eddig érvényben volt szokásoktól eltérő módon összeállított faárak tudomására jutván az ujságolvasóknak, *mindenki keresi azokat a cégeket, ahol ilyen olcsón lehet tűzifát beszerezni.*

A cégek azonban

még nem jutottak egyetlen vagon olyan fához sem, amely a felhivatalosan kolportált árért lett volna beszerezhető. Sőt eddig még az erdőkincstár sem kapott hivatalos utasítást arra, hogy a bükkfát vagononkint 300 pengőért hozza forgalomba.

Közben pedig a költségtényezők rohamosan emelkednek. Azelőtt például az erdőből a feladóállomásra 10—12 kilométer távolságra egy vagon fát 20—25 pengőért fuvaroztak, *ma ugyanezért 80, 90, sőt 100 pengőt is elkérnek.* A különbözö — egyébként igen helyes — szociális rendelkezések következtében egyrészt a fővárosi fuvarozás is megnehezedik, másrészt megdrágul, de a tűzifa sem az egyik, sem pedig a másik ok miatt nem drágult, — csak éppen nem lett számottevően olcsóbb és mindaddig nem is olcsóbbodhatik, amíg félhivatalos közlések helyett valóságosan olcsó, vagononkint 300 pengős bükkfa nem kerül a budapesti és vidéki kereskedők telepeire. (—mer)

SPORT

Elmarad az olasz-magyar bokszmérkőzés

Az olasz szövetség ma táviratilag értesítette a MÖSz-t, hogy a vasárnapi olasz-magyar mérkőzést kénytelenek lemondani, mert a versenyzők katonai szolgálatot teljesítenek és feletteseik visszavonták a kiadott szabadságokat. Eszerint az óriási érdeklődéssel várt mérkőzés elmarad.

★

Az olasz válogatott mindenkor a legerősebb ellenfele volt nemcsak a magyar csapatnak, de Európa minden csapatának. Az utóbbi években az olasz ökölvívósport rohamléptekkel haladt előre. Mindennapos dolog Olaszországban, hogy egy-egy kisebb boxversenynek is háromnégyezer nézője van.

A versenyzők egész sora nem is tagja egyesületnek, hanem kizárólag a szövetség rendelkezésére áll.

A Stadio Nazionalében Steve Klaus vezetése alatt folyt a munka egész évben. *A stadion sportcsarnokát kibővitették s ott sorozatos versenyeket tartottak.*

Olaszországban a világhírű profik mellett nagyszerű amatőrgárda nőtt fel, amelynek eredményességét jellemzi, hogy

az európai boxválogatott gerincét rendszerint olasz versenyzők alkotják. Az olasz válogatott eredményességével pedig legfeljebb a lengyel veheti fel a versenyt.

Az olaszok a lehető legerősebb csapatukat jelölték ki Budapestre. Steve Klaus a magyarok elleni mérkőzésre különös körültekintéssel készítette elő az olasz csapatot.

Az olasz csapat egyik erőssége Ulderico Sorgo, a kitünő fiumei bantamsúlyú lett volna, aki Berlinben olimpiai bajnokságot nyert, azóta pedig kétszer nyerte meg az Európa-bajnokságot, és pedig Milánóban (1937) és Dublinben (1939).

A magyar válogatott csapat tegnap nagy tréninget tartott. Podány Zsenivel, Bondi Bogáccsal, Szigeti Baron I-gyel és Jákiccsal, Nagy pedig Trummerrel (Lapterjesztők) dolgozott együtt.

Remélhető, hogy a most elmaradt mérkőzést későbbi időpontban mégis meg fogják tartani, mert kár volna ezért a szenzációs attrakcióért!

Amerikai atléták a monacói VIII. főiskolai világbajnokságon

A CIE az idei főiskolai világbajnokságokat Monacóban rendezte meg. Sorrendben *ez volt a nyolcadik főiskolai világverseny.* Ezek között az egyik legsikerültebbet kétségtelenül Budapesten rendezték, éspedig 1935-ben, amikor is az atlétikai számokban az újzélandi Lovelock és hasonló világnagyságok indultak.

A mostani VIII. főiskolai világbajnokságon 25 nemzet versenyzői vettek részt.

A program a sport valamennyi ágát felölelte. Kiválóan sikerültek az atlétikai versenyek, amelyeket az amerikai atléták indulása tett nevezetessé.

Indultak — hogy csak a legjobbakat említsük — Jeffrey, Watson, Varoff is, akik valamennyien elnyerték a főiskolai világbajnok címet.

100 méter: 1. Jeffrey USA 10.5, 2. Valmy (francia) 10.7, 3. Jenkins (angol).

400 méter: 1. Gassowski (lengyel) 49.3, 2. Robertson (skót) 49.6, 3. Zabiersowski (lengyel) 50.1.

110 m gát: 1. Battiste USA 14.6, 2. Brisson (francia) 15.2, 3. Fulikowski (lengyel).

Súlylökés: 1. Watson USA 15.78, 2. Gierutto (lengyel) 14.68, 3. Saxholm (norvég) 14.62.

Rúdugrás: 1. Varoff USA 411, 2. Taliberti (brazil) és Delporte (francia) 360, 4. Hospea (finn) és Gibson (skót) 350.

Olimpiai staféta: 1. USA (Rideout, Cochran, Jeffrey, Beetham) 3:27.8, 2. Lengyelország Gassowski, Fulikowski, Gierutto, Zabierzowski), 3. Franciaország, 4. Skócia, 5. Svájc, 6. Belgium.

Hölgy:

80 méter: 1. Toulouse (francia) 10.4, 2. Morrisson (francia), 3. Dejean (francia).

Súlylökés: 1. Stoegler (francia) 9.19, 2. Duke (angol) 8.93.

Vívás:

Kardcsapat döntő: Lengyelország —Egyiptom 8:8, tussarány 52:59 a lengyelek javára.

Tenisz:

Férfi egyes döntő: Abdesselam (francia)—Bawarowski (lengyel) 6:2, 10:8, 2:6, 6:4.

Női egyes döntő: Luniewska (lengyel)—Grenier (francia) 6:2, 6:4.

Férfipáros döntő: Pelizza, Dubuc (francia)—Thielsen, Thorell (dán) 6:0, 6:1, 6:1.

Úszás:

100 m. gyors: 1. középdöntő: Taylor (angol) 1:00.6, Schatz (francia) 1:00.8, Hietanen (finn) 1:01.8. 2. középdöntő: 1. Nakache (francia) 1:01.5, Jesum (francia) 1:02, 3. Young (angol) 1:04.

400 m. gyors: 1. középdöntő Pallard (francia) 5:09.2, Claire (angol) 5:16.4, Aalto (finn) 5:41.6. 2. középdöntő: Powell (angol) 5:37, Bolden (svéd) 5:37.2, Cavalero (francia) 5:37.8.

3×100 m. vegyesstaféta: 1. Franciaország 3:27, 2. Anglia 3:38.2, 3. Hollandia 3:41.6.

Hölgy:

100 m. gyors: 1. Kratoschwiller (lengyel) 1:15.3, 2. Williams (angol) 1:15.4, 3. Hagelberg (finn) 1:15.8.

100 m. hát: 1. Greenland (angol) 1:20.3, 2. Williams (angol) 1:21.5, 3. Wintchurch (angol) 1:27.8.

★

Örömmel állapíthatjuk meg a mostani diákvilágbajnokság alkalmából, hogy az eddigi legsikerültebb hasonló versenyt Budapesten rendezték.

A külföldi szakférfiak is elismerhetik, hogy sem azelőtt, sem azóta nem volt olyan verseny, amilyet 1935-ben az akkor épített új lágymányosi stadionban rendeztek. Dr. Neubauer Konstantin egyetemi tanár, az MFSE tanárelnöke állott akkor az ügyek élén s *Neubauer* dr. munkatársaival együtt olyan munkát végzett, amely megtermékenyítette a magyar sport életét *és egyik tényezője volt a magyar sport következő évben elért nagy olimpiai sikerének!*

Az atlétika fénypontja volt a diákvilágbajnoki versenynek. A pompás stadion tarka képet nyujtott. A japán atléták már napokkal *előbb itt treniroztak, Tanaka, Nishida,* Oda, Murakami, Tajima kiváló eredményeket értek el.

A MASz néhai Sztankovits Szilárd és néhai Szerelemhegyi Jenő dr vezetésével megrendezhette az Ázsia—Amerika-viadalt, amely a BSzKRt-pályán zajlott le és felejthetetlen maradt az atlétika hívei számára.

A japánok formájára jellemző, hogy Asakuma a 190-nél vetette le tréningruháját, ezt elsőre ugrotta. 194-et másodikra és a 197-et is biztosan vitte át. *Nishida, a losangelesi második helyezett a főiskolai világbajnokságon rúddal 4.30-at ugrott.*

A diákvilágbajnokságra

repülőgépen érkezett Budapestre az ujzélandi Lovelock, aki a következő évben Berlinben olimpiai bajnokságot nyert.

A magyar atlétákon kívül a japánok, németek, angolok, franciák startja világszenzációvá avatta a négynapos atlétikai versenyt, amely az egész vonalon pompás küzdelmeket hozott, úgyhogy eredményeit külföldön is feszült izgalommal várták.

Hogy az atlétika milyen attrakciót jelentett, azt élénken bizonyítja, hogy a következő évben a budapesti diákverseny résztvevői pompásan szerepeltek az olimpiászon.

A japánok közül például Tajima harmadik lett a távolugrásban és olimpiai bajnok a hármasugrásban, Nishida a rúdugrásban a második, Oe a harmadik helyet foglalta el.

Stöck, aki Budapesten a dekatlont nyerte meg, Berlinben a gerelyvetés olimpiai bajnoka lett. Az újzélandi Lovelock olimpiai és világrekorddal nyerte az 1500 méteres versenyt Cunnungham és Beccali előtt. A hölgyszámokban indult Walasiewicz, aki akkor már három világbajnokság birtokosa volt (Berlinben második lett) s a német Mauermayer Gizella, aki Berlinben olimpiai bajnokságot nyert. Mindez jellemzően mutatja a budapesti diákverseny magas színvonalát.

Jelentkezett a diákvilágbajnokságra a japánok közül még

az apró termetű Murakoso is, akit azonban a technikai bizottság diszkvalifikált, mert kiderült róla, hogy 29 éves, már pedig a korhatár a főiskolai világbajnokságokon 26 év.

A nemzetközi tenniszbajnokság végeredménye

A szigeti nemzetközi tenniszbajnoki versenyen Gábory bizonyult a legjobbnak, az elődöntőben Asbóthot győzte le, a döntőben pedig a már elveszettnek látszó mérkőzést biztosította a maga számára.

A férfi egyes döntőben Gábori (MAC) 1:6, 1:6, 6:1, 6:2, 6:2 arányban legyőzte von Cramm német versenyzőt. Harmadik lett Asbóth (BBTE) és Szigeti (UTE). A vegyespáros döntőjében az Asbóth—Körmöczi-pár 6:1, 6:4-re győzött a Gábori (MAC), Kaeppel német együttes ellen. Harmadik a Cramm, Somogyi és Rosenthal német, Stolpä-pár. A női páros döntőjében a Somogyi—Körmöczi-pár 6:3, 3:6, 6:4-re győzte le a Bárd—Paksynépárt.

Végeredmény: *Férfiegyes:* 1. Gábori Emil. 2. Gotfried von Cramm. 3. Szigeti Ottó és Asbóth József.

Női egyes: 1. Flórián Alice (jugoszláv). 2. Kovács Hella (jugoszláv). 3. Somogyi Klári (BEAC) és Körmöczy Zsuzsi (BBTE).

Férfipáros: 1. Gábori, Asbóth. 2. Cramm, Schröder. 3. Szentpéteri, Frigyessy és Szigeti, Csikós.

Vegyespáros: 1. Asbóth, Körmöczy. 2. Gábori, Käppel (német). 3. Cramm, Somogyi és Stolpa, Rosenthal (német).

Női páros: 1. Somogyi, Körmöczy. 2. Bárd, Paksyné. 3. Geldner, Jávori és Käppel, Rosenthal (németek).

Néhai Istenes János, a tragikus véget ért kiváló kerékpárbajnok sírkőszentelése szeptember 7-én délután 4 órakor lesz a Rákosi köztemetőben. (193. parcella, 1. sor, 16. sír.)

Gogolák Lajos:

Ipari munkásság — magyar társadalom

Mára már senki előtt sem kétséges, hogy az ipar és az iparosodás minél szélesebb körökre való kiterjedése nemcsak a legnagyobb társadalmi jelenség, melyet az emberiség átélt a római birodalom összeomlása óta, hanem egyben az emberi haladásnak, a jólétnek, az emelkedésnek és fejlődésnek legnagyobb hatású eszköze.

Az emberi haladásban másfél század óta azok az államok vezetnek, melyek a gép- és nyersanyag akkumulációja révén a legmagasabbra tudták fokozni indusztrializmusukat; az ipar következménye nemcsak a távoli földrészek fölötti uralom, hanem egyben saját népességük szociális és szellemi emelkedése is, mellyel a hatalom és gazdagság fokozása mellett méltókép állhatnak meg a népek és államok versenyén. A modern imperializmusnak az indusztrializmus a legnagyobb mozgatója; az indusztrializmus vitte szét a mély néprétegek eddig érzéketlen és öntudatlan rétegeibe a nemzeti érzés, vagyis a más népek fölötti uralom, a más népek közötti helytállás öntudatát; az indusztriálizmus így egyik legfontosabb alapja a nemzeti érzületnek is. Anglia, Franciaország és Amerika indusztrializmusuk által lettek a világ vezető államai; bármenynyire is nemzetközi és egyetemes világforradalmi célok felé halad a Szovjetunió, az Oroszország mai területén végbemenő nagy iparosítás nemcsak hogy emelte az addigihoz képest az orosz tömegek életének színvonalát, hanem egyben egy *új sajátos proletár- és szovjetpatriotizmussal is telitette a tömegek szívét,* melyeknek a tőkés indusztrializmussal szemben még megvan az a közösségi elégtételük is, hogy az állam közösségi állam és az egyetlen nagykapitalistává felnövekedett állam az övék.

Ipar és emberi haladás

Az indusztrializmussal szemben az agrárizmus egyre jobban háttérbe szorult. Illetve háttérbe szorult naturálgazdasági, feudális, vagy azokhoz közelálló formáiban. Az agrárizmus a világ nagy összefüggéseiben csak úgy tarthatta magát, mint a milliós nagy embertömegek, az ipari vérkeringésbe bekapcsolt ember hasonlóképpen iparilag, technikailag és gépszerűleg megszervezett nagyüzeme. Ez a fejlődés nem új; már a világháború előtt is egyre jobban előretörtek az agrártermékeknek a nagyipari társadalom ellátására szolgáló piacán azok az államok, melyek nagyiparszerűen űzték az agrártermelést, így Kanada, az USA, a délamerikai államok. Vélük szemben a technikai és agrárindusztrializmus térhódítása nyomán sorra háttérbe szorultak azok a keleteurópai államok, melyek egyfelől területi átlaguk, másfelől társadalmi alkatuk miatt nem térhettek át akár a nagy, akár a közép és kis agrárindusztrializmusra (ahogy ezt megtette például az angol iparos társadalom ellátására berendezett Dánia) és többé-kevésbé megmaradtak még most is a naturálgazdasági fokon s a feudális-patriarkális társadalmi formák kötelékében.

A Szovjetunió nagy előrelépése a régi naturálgazdasági fokon álló cári és feudális Oroszországgal szemben az volt, hogy iparosította a délorosz síkságok nagy lehetőségei között az agrártermelést; a többi kisebb keletközépeurópai államoknak pedig nem is annyira az a nagy kérdése, hogy a világgazdaságban hogyan lehetnek versenyképesek a nagyban termelő tengerentúli, vagy orosz mezőgazdasági területekkel, hanem inkább az, hogy a naturálgazdasági és patriarkális-feudális kötöttségekben megrekedt, tehát a világ ütemétől és szükségleteitől elmaradt társadalmukat hogyan is hozhatják majd kapcsolatba azzal az indusztrializmussal, mely a tömegek életszínvonalának emelése mellett az állami öntudatnak és a nemzeti érzésnek manapság olyan lényeges eleme. A patriarkális-feudális és naturálgazdasági viszonyok között ugyanis óriási tömegek élnek kívül az új szükségletek által feltételezett társadalmi szükségleteken; az államnak hiányzik a népesség mélyére ágyazott gazdasági és eszmei alzata; hiányzanak a független, szabad polgári és középosztály fejlődésének lehetőségei s így hiányzik rengeteg olyan elem, mely az indusztriális fejlődés tetőfokán lévő államokkal szemben versenyképessé tehetné a keletközépeurópai naturálgazdasági fokon termelő államokat.

Ez a helyzet már csak azért is rendkívül komoly és gondolkodásra késztető, mivel az indusztriális társadalmak hordozzák a világ haladásának gondolatát, az indusztriális társadalmak üteméből nőtt elő az emberi fejlődés optimizmusa; vélük szemben a naturálgazdasági és patriarkális-feudális elmaradottságban élő államoknak egyetlen menedéke a társadalmi és szellemi haladással szemben vagy a paraszti kisgazdálkodás emelése, tudatosítása, tehát az individualizmus fejlődése: — hogy legalább ilyenképp, egy kis- és középparaszti polgáriasodás révén érhessék be a fejlettebb nyugati viszonyokat; vagy pedig a patriarkális-feudális viszonyok közti megmaradás, ezeknek az érzelmi és materiális reakciós kellékeknek megmerevítése s az indusztrializmussal szemben makacs ellenkezés. Az előbbi magatartás jellemzi a balkáni parasztállamok egészséges ősi agrártársadalmait; az utóbbi ellenkezés pedig már úgyszólván egyedül Magyarországon él tovább.

megmerevedett társadalom

Magyarországon
rtokosság hatá-
lenül a magyar
a magyarországi
ika végleges jel-
birtokosság a mai
on már távolról
azt a szerepet, mint
é volt az első vi-
lágháború előtt. Azonban *társadalmi magatartása, illetve az általa determinált érzelmi kellékek továbböröklődtek.*

Modern indusztriális magyar társadalom nem alakulhatott ki egyfelől az ország túlságos naturálgazdasági alkata, másfelől pedig az indusztriális lehetőségek túlságosan gyér volta miatt. Nem alakulhatott ki — most ennek elmondása nagyon messze vezetne, olyan polgári társadalom, mely a középindusztrializmust hordozhatta volna Magyarországon. Mindamellett kialakult egy sokak előtt eleinte talán túlméretezettnek is tetsző nagyipar, kialakult Budapest és pár ipari centrum, kialakult egy külön magyar proletár- és munkásosztály, melynek éppen mert fölötte nem volt egy jólfejlett, erős középpolgári osztály, kelleténél is kevesebb volt a kapcsolata az országgal és a társadalom régi tényezőivel. Holott reátekintve a magyar ipari munkásság alkatára és helyzetére és egyben sajnálkozva azon, hogy eddig nem alakulhatott ki független magyarországi polgárság, egyben mára már megállapíthatjuk azt is, hogy ez az ipari munkásság a magyar társadalom modern fejlődésének egyik legnagyobb erjesztője, nagyvárosi életünk és polgáriasodásunk egyik legnagyobb fejlesztője, Európához való kapcsolataink egyik alapvető eleme volt.

Ugyanekkor azt is látjuk, hogy a magyarországi társadalom nem tanusított kellő megértést az ipari munkásság iránt. Az ipari munkásság igen soká „hazátlannak" számított. Ennek oka pedig az volt, hogy az agrárfeudalizmus továbböröklítette az alatta kialakult rétegre a maga társadalomszemléletét és iparellenes hangulatát. Ez az agrárfeudalizmus alatt kialakult réteg, a sajátos *„magyar középosztály" pedig teljességgel nélkülözte a természetes és európai középosztályi jelleg összes kellékeit,* melyeket egyformán fellelhetünk a francia, angol, olasz, német, skandináv középosztályokon, ahol a középosztályi lét ismérve elsősorban a szabad foglalkozás, a verseny, a kezdeményezés, a vállalkozás, az ipar és a kereskedelem iránti érzék.

A mi *középosztályunk kizárólag hivatalnoki jellegű volt,* léte az államhatalomtól függött és szemlélete már a „liberális" időkben is természetszerűleg az államhatalom birtokosainak magatartásához igazodott. Mivel pedig nálunk az államhatalmat igen soká a nagybirtokososztály gyakorolta, az alatta lévő középréteg természetszerűleg örökölte a nagybirtokos rétegek állam- és társadalomszemléletét.

Ezalatt Magyarország körül kialakultak az új keletközépeurópai fiatal népek s az európai indusztrializmus léptei megmozgatták ezt a haladni nem szerető társadalmat is. Szimbolikus találkozás: régi nemesi életformák, naturálgazdasági társadalom gyermeke, Ady Endre már az ipari munkásság felé keresett a magyar társadalmi válságból kivezető utat... Egyre világosabb lett a felismerés, hogy a fejlődésében megszakítatlanul ívelő magyar nagyipar nemcsak az ország függetlenségének, műveltségének és európai jelentőségének legjelentősebb hordozója, hanem egyben emelője a magyar ipari és agrártömegek életszínvonalának is. Egyre világosabb lett az a felismerés is, hogy a magyar nagyipar és az egészséges és radikális birtokreformból kinövő polgáriasult kisparasztság együttműködéséből nőhet csak ki egy új Magyarország.

Változatlanul!
Fitsák R.T.
Illatszer
Festék
Takaritási
cikkek
Fiókok mindenütt!

Szabó Zoltán:

Párizs nehéz napjai

Párizs, május

Attól a pillanattól kezdve, hogy tizedikén reggel Párizs fölött megint megszólaltak a szirénák, melyek három német repülőgép jöttét jelezték és reggel a lapok ökölnyi betűkkel hozták a hírt Hollandia és Belgium és Luxemburg megtámadásáról — növekvő izgalommal figyelem a város utcáit és embereit. Franciaország szíve ebben az első két hétben a szokottnál talán valamivel gyorsabban dobogott, de nem izgatottabban. A pillanat, *a francia pillanat,* a veszély pillanata, melyben a nagy forradalmak és szép versek népe, nyugodtan, elszántan és higgadtan, valami csodálatraméltó feszült hidegvérrel feláll, elkövetkezett és a francia titok, *a veszély pillanatában* való nagy erőfeszítés megint egyszer teljes pompájában áll az előtt, aki ezeket a napokat Párizsban élte meg.

A város hirtelen nyugodt lett és hideg, az utcákon gyorsan elfogyott az ujság, de az emberek nyugodtan ültek a kávéházak teraszain és vártak. A Luxemburg-kert fái alatt fehérruhás kisleányok, elsőáldozós kisleányok keringtek, a kép tökéletesen békés volt az első napokban. *Párizsban, a pogány és háborús Párizsban jobban látszott, hogy most az első áldozások ideje van, mint az, hogy párszáz kilométernyire a történelem szinte legvéresebb és tán legfontosabb csatája dúl.* A rádió, mely eddig nyugodtan mondta az adatokat és az érveket, hirtelen a francia pátosz állapotába került. Ez a pátosz nem a nagy szavak pátosza, hanem a súlyosan és szépen kimondott nehéz szavaké. Hosszú órákon ültem a rádió előtt és figyeltem e furcsa és érdekes és jellemző metamorfózist. A hírek és tudósítások, a buzdítások és beszédek telc voltak azzal, amit nálunk, ahol ritkán értik a helyes fogalmakra való helyes szavak alkalmazását — „pesszimizmus"-nak nevezznének. *A veszélyt sötéten fejezték ki a szavak,* nem áltattak s nem dicsekedtek. Az első pillanatban megdöbbentem, a másikban már csodálkoztam. A franciát, úgy látszik, *a veszély* lelkesíti, minél nagyobb, annál nagyobb erőfeszítésekre. A hang, ami a rádióból szólt, óránként dallamosan, nyugodtan és valami fegyelmezett izgalommal, *harcos hang* volt. A beszédek, melyek politikusok és katonák szájáról elhangzottak, egyáltalán nem voltak vidámak, sem optimisták. A nehéz órákat nagyon is kihangsúlyozták, talán azért, mert a francia vitézség *a nehéz órák vitézsége.* Nálunk utoljára negyvennyolcban beszéltek így.

De az arcok a városban nem voltak komorabbak a szokottnál, csak komolyak voltak és felelősségtudók. Nem tudom, mire fordul Európa sorsa, mire ezek a sorok megérkeznek, de nem hírt akarnak szolgáltatni, hanem csak értesítést a nagyon fontos pillanatokban látott francia magatartásról. Ez a magatartás hallatlanul nyugodt volt, higgadt és elszánt. Semmi izgalom, semmi ijedtség, semmi kapkodás, pedig ez minden nagyvárosban nagyon érthető lenne. A francia talán fél a háborútól, *de egyáltalában nem ijed meg a veszélyben.* A harcok és bombázások véres és félelmes jeleneteiről csak az asszonyok beszéltek. A férfiak: végezték a dolgukat.

A légi riadók az életet sem meg nem állították, sem a szíveket gyorsabb dobogásra nem késztették. A behívott katonák nagy csomaggal, minden síró-rívó családi kíséret nélkül szálltak a vonatokba. Pedig a miniszterelnök nem győzelemről és jó helyzetről beszélt, hanem arról, hogy Franciaországnak most vállalnia kell az áldozatot, oda kell adnia fiatalságát, népének legjavát. A franciák csendben, szó nélkül vették a hírt és vállalni kezdték az áldozatot.

*

A negyedik napon egy kis faluba rándultam dél felé. A vonat felé az út mentén gyerekek integettek fehér zsebkendővel, a kép békés volt és nyugodt. A szálloda előtt C. főterén biciklis diákcsoportok robogtak át nagy csokrokkal a kezükben és a furcsa, változatos táj sétaútjain csendben jártak a kirándulók. A rádiót azért meghallgatták, de „a helyzetről" nem sokat beszéltek. Mindenki belenyugodott abba, hogy katonai műveletekről nem lehet részleteket közölni. A szálloda lakóinak névsorát végignéztem, mert gyanakodtam arra, hogy a legtöbben a riadók elől jöttek e pünkösdi weekendre. Gyanúm annyiban igaz volt, hogy *a legtöbb lakó nem francia volt.* A franciák megálltak, kiki a maga posztján. Autókat e kezdő napokban alig lehetett látni, Párizs déli kapui felé nem ment

Herendi kőedény
sima zöld színben, hihetetlen olcsó árban!
Teáskannák
1 szem. 4 dl. P –.68 | 2 szem. 6 dl. –.78 | 4 szem. 1 l. –.98 | 6 szem. 1.5 l. 1.38 | 10 szem. 2 l. 1.88
Tejeskannák
0·08 l. P –.22 | 0·25 l. –.36 | 0·50 l. –.48 | 1 literes –.88
CORVIN A JÓMINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

CUKOR ÉS ZSIR
MEGTAKARÍTÁST jelent a 100 képes VÁNCZA kincses receptkönyv. Ingyen küldi a VÁNCZA-GYÁR Budapest, 10-es posta.
VÁNCZA
sütőpor

több kocsi, mint máskor. Az újságok sokkal izgatottabbak voltak, mint a város, pontosan fordítva, mint nálunk, ahol nehéz pillanatokban a város szokott izgatottabb leni, mint az újságok. Ezeket az újságokat elolvasták, nem is annyira mohón, mint inkább alaposan s ha a hírek növő veszélyekről szóltak, nem izgatottabbak lettek, hanem nyugodtabbak. Ahogy haladtak az órák a kritikusabb pillanatok felé, úgy lettek egyre elszántabbak és hidegebbek. A környéken és később a városban ekkor már magatartásukról kezdtem felismerni az idegeneket, a reakciójuk az eseményekre egészen más volt. Kapkodták a fejüket, ide-oda rohantak, mint kezdő katona a tűzben.

A táj C. körül csodálatosan békés volt és szelíd, csak az ég dübörgött, mert francia repülőgépek húztak át minden negyedórában. Senki sem nézett feléjük, pedig ez akkor volt már, mikor a rádió félóránként hirdette a légi veszéllyel szembeni óvatosságot. Az élet egész nyugodtan folyt tovább mindenütt, semmi sietség, semmi izgalom. A nyugalom csak még nagyobbra nőtt, mikor a harc francia földön is megkezdődött. A franciák *a honvédelemben vannak otthon és nem a háborúban.* Hogy ebben mennyire otthon vannak azt az mutatta, hogy az északi határon megkezdődő harc csak még jobban összekovácsolta őket, az arcok komolyabbak lettek, a lépések csendesebbek. Most kezdjük, láthatta az ember arcukból, beszédjükből, minden mozdulatokból. Az újságok egyszerre csak az élet-halálharcról kezdtek beszélni és arról, hogy győzni „*kell*". Ez a megfogalmazás, mely minden más országban némi nyugtalanságot idézett volna elő, itt nem tett semmi hatást.

*

Az izgalom csak akkor futott át a városon, mikor az első menekültek megérkeztek. Az otthonok népe ezen jobban megrendült, mint azon, hogy a harcok sok embert követelnek áldozatul. Az arcok a mozgóképszínházban egészen nyugodtak voltak, míg a kép robbanásokat mutatott. Egészen nyugodtak, amíg rombadőlt házakat mutatott a vászon. De fészkelődés futott át az egész nézőtéren, mikor egy asszonyt lehetett látni, amint matraccal a hátán, megy az országúton Franciaország felé vagy fiatal asszonyt, aki gyerekkocsit húz Franciaország felé. Az első izgalmakat és az izgató híreket a városba a menekültek hozták s az idegesebb városlakók hallucinálni kezdtek és egy leeső ballont ejtőernyőnek néztek. De e hír már vicc lett a második ember száján és az ember időnként hallotta és gyakran olvasta Pétain szavát: „*Ils ne passeront pas!*" Egy vacsoránál, az asztal mellett, ahol többen hallgatták a francia rádióhíreket, az arcok meg se rebbentek a francia városok nevehallatára, ahol e napon a csata folyt, de elkomorodtak, mikor egy női hang gyerekkocsit, gyerekágyat, paplant, takarót kért a *menekülteknek.* Fölszólították a cserkészeket, hogy hátizsákjukat a bemondott címre ajánlják fel a menekültek számára. Kért mindent, kenyeret és kulacsot, ruhákat, melyekre azonnal szükség van és figyelmeztetett arra, hogy senki se adja előbb mosodába a ruhát, mielőtt fel ajánlaná, mert a menekültek nem várhatnak addig, míg a mosóruha meglesz. Az arcok az ilyen hírekre lettek egészen komolyak és szomorúak. De nyugodtan és fennakadás nélkül vették tudomásul, hogy az autobuszok egy nap eltüntek Párizs városából.

A döntő pillanat, mikor a franciák az ünnepi és elszánt órák franciáivá válnak, tehát eljött. Hogy ami e pillanatban elkezdődött, mire válik, azt ezekben a napokban éppen nem lehet tudni. De e magatartás szépségének kimondása vagy ki nem mondása nem az erőviszonyok mérlegelésén, nem is az esélyek arányán, hanem egyszerűen és világosan a *becsületen* múlik. A franciák úgy tudják, hogy ők most Európáért verekednek szeptember óta. De hogy csakugyan Európáért verekednek, az azóta vált számukra még elhatározóbbá és plasztikusabbá, mióta már francia földön verekednek.

*

Genevéva városa és *Johanna* Franciaországa tehát ezekben a napokban felállt az ünnepi pillanatok ünnepi mozdulataival készen a folyton megújuló régi áldozatra. — Áldozat ez? Hiszen magukért harcolnak? Az áldozat ez óráit úgy fogadják, mint a keresztény az ünnepet, komolyan és emlékezőn, elszántan és hirtelen átcserélt lélekkel, valami különös és mélyen keresztény pátosszal, akár hívők, akár nem hívők. Egy vasárnap délutánján összegyűltek a Nôtre-Dame-ban, könyörgésre a győzelemért. A tömeg nem fért be a templomba, kinn álltak a téren Nagy Károly szobra alatt. *Mikor Pétain, az öregmarsall megérkezett, nem volt se taps, se kiáltás,* csak a tömeg minden kordonon át megindult az autó felé és az emberek egész csendesen, valami mély szeretettel és bizalommal mondták: „*Pétain! Pétain!*" Ennyi volt az egész. Később, mikor benn a szertartás megkezdődött, várták, hogy a hangszórók közvetíteni fogják a beszédet. De nem volt hangszóró. Erre a tér egyik sarkában énekelni kezdtek: „*Isten segítsd meg Franciaországot*", egészen lassan énekeltek, aztán a dal átment a tér túlsó oldalára, majd újra visszatért. Senki nem szervezte meg, senki nem vezette. Csak *kezdődött.* Kezdődött Franciaország legszívében, a Nôtre-Dame előtt. Így hullámzott a dal a Vieille France közepén, a Notre-Dame előtt. Aztán, hogy benn a szertartásnak s kinn az éneknek vége lett, kiki hazatért a maga posztjára és a maga munkája mellé. Mert a vasárnapokat most már végleg elhalasztották.

Telefonszámaink:
Szerkesztőség . . . . * 128-428
Kiadóhivatal . . . . . * 126-726
Nyilttéri hirdetésosztály . . . * 120-130

Varga József iparügyi miniszter megnyitotta a szegedi ipari vásárt

Szegedről jelentik: Dr. *Varga* József kereskedelem- és iparügyi miniszter szombaton délelőtt Szegedre érkezett a XII. szegedi ipari vásár megnyitására. A vásár területére érkező minisztert *Rainer* Ferenc, a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke üdvözölte. Varga József válaszában rámutatott Szeged nagyfontosságú szerepére. Meggyőződésem, hogy a magyar társadalom minden rétege, így az iparosság is átérzi azt, hogy *sorsdöntő időket élünk.* — mondotta a miniszter. — Nem lehetünk puhák, kényelmeskedők, hanem *az a feladatunk, hogy minden erőnkkel megküzdjünk a nehézségekkel.* Beszéde további során a magyar iparosság nemzetközi vonatkozásban is jelentős szerepéről beszélt a miniszter, majd azzal az óhajjal nyitotta meg a vásárt, hogy a szegedi iparosság jövőre minél kedvezőbb termelési és értékesítési feltételek mellett, boldogabb Magyarországon rendezhesse meg a vásárt. Ezután a miniszter körsétát tett a vásár területén, majd résztvett a város által tiszteletére adott ebéden. Délután a miniszter fogadást tartott.

A Külügyi Társaság jubiláris közgyűlése

A Magyar Külügyi Társaság *Kenéz* Béla elnökletével tartotta ünnepi közgyűlését húszéves jubileuma alkalmából. Az elnök hódolattal emlékezett meg *Horthy* Miklós kormányzó húszéves országlásáról és a támogatásról, amelyben a társaságot mindig részesítette. *Eöttevényi* Olivér ügyvezetőelnök a társaság egyévi munkájáról számolt be, majd *Drucker* György, a „Külügyi Szemle" szerkesztője ismertette a folyóirat fejlődését. Az ifjúsági csoport munkásságáról *Okrutay* Ferenc számolt be. Végül kiegészítették az elnöki tanácsot, amelynek új tagjai között foglal helyet *Zilahy-Sebess* Jenő, a külügyminisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője is.

Az orvostársadalom tiltakozása az új OTI-szabályzat ellen

A *Budapesti Orvosi Kamara* választmánya tárgyalta az *OTI* orvosok új működési szabályzatát. Az új rendelet az érdekelt 2400 orvos körében nagy elkeseredést váltott ki.

A kamara ülésén dr. *Simon* Béla magántanár ismertette az új szolgálati szabályzat „sérelmes rendelkezéseit, *melyek arra vezetnek, hogy az elégedetlenség fokozódását a betegellátás is megsínyli.* Sérelmesek a szabályzatnak az orvosok anyagi ellátására vonatkozó rendeletei. Sérelmesek az örökös adminisztrációs vexatúrák. Legsérelmesebbek azonban a fegyelmi büntetés-megszabások, melyek az ítéletkiszabás terén eddig ismeretlen és jogtalan büntetésmódot vezetnek be. A szolgálati szabályzatra vonatkozó 192 kérelmének elutasítása miatt a magyar orvosi rend nyilvánosan fog tiltakozni.

Megnyilt Zágrábban a magyarországi festőművészek kiállítása

Szombat délelőtt nyilt meg Zágrábban *Pál* jugoszláv kormányzóherceg fővédnökségével, *Macsek* miniszterelnökhelyettes, *Subasics* horvát bán és *Sztarcsevics* főpolgármester védnökségével a magyarországi festőművészek kiállítása. Az ünnepélyes megnyitáson megjelentek *Subasics* bán, *Stepinac* zágrábi érsek, *Nedelkovics* tábornok, hadseregparancsnok, továbbá a horvát szellemi élet legkiválóbb képviselői és a zágrábi társaság színe-java.

Az ünnepség első szónoka dr. *Bartók* László zágrábi m. kir. főkonzul volt. Horvátnyelvű beszédében a magyar és horvát nemzet ezeréves, hagyományokban gazdag és kölcsönhatásokkal teli szellemi életének hasonlóságát hangsúlyozta és annak a reményének adott kifejezést, hogy nemsokára a horvát művészek is ellátogatnak Budapestre. Utána vitéz *Hadsz* Aladár miniszteri osztályfőnök, a magyar kultuszminisztérium képviselője a két ország művészcseréjének jelentőségére mutatott rá. Dr. *Skorjacs,* az autonóm báni kormányzat közoktatásügyi osztályfőnöke beszélt ezután, meleg szavakkal köszöntötte a kiállítás résztvevőit és rendezőit, majd *Subasics* bán megnyitottnak jelentette ki és a megjelentek körsétát tettek a kiállítási csarnokban. Délben *Skorjacs* osztályfőnök ebédet, este pedig a zágrábi főpolgármester vacsorát adott a magyar vendégek tiszteletére.

A zágrábi sajtó hosszú és elismerő cikkekben méltatja a magyar kiállítást, dicsérően emlékezve meg a kiállítás rendezőjéről, *Almásy-Teleki* Éva grófnőről.

Érdekes megjegyezni, hogy a kiállítás pavillonja az 1896. évi millenáris ünnepségek alkalmával Budapesten a horvát kiállítás helyiségéül szolgált, amelyet később lebontottak, majd Zágrábban újból felállítottak.

Illyés Géza egyetemi tanár jubileuma

A magyar tudományos élet egyik kimagasló alakja, dr. *Illyés* Géza, a világhírű urológus, a budapesti urológiai intézet vezetője, szombaton ünnepelte egyetemi tanárságának huszadik évfordulóját. A jubileum alkalmából tanítványai meleg ünneplésben részesítették a professzort. Dr. *Babits* Antal adjunktus Illyés Géza nemzetközi jelentőségű tevékenységét méltatta, majd dr. *Minder* Gyula, a Magyar Urológiai Társaság elnöke és *Lukács* Antal köszöntötte a világhírű professzort, aki meghatva mondott köszönetet az ünneplésért.

Egyébként a napokban hagyta el a sajtót Illyés Géza kétkötetes angolnyelvű munkája *Az urológiai sebészet* címmel. Világviszonylatban is nagyjelentőségű az a tény, hogy magyar egyetemi tanár munkája angol nyelven válik az emberiség közkincsévé.

A Villon-vita

Villon verseit ma jobban szeretik, többen olvassák és gyakrabban adják elő, mint akármelyik költőnkét. Mindenesetre örülnünk kell, hogy idegen költők, s elsősorban *költők* jutnak el hozzánk és szélesebb körben terjednek el. Megtermékenyítik szellemünket, új érzéseket adnak és még jobban bekapcsolják érdeklődésünket más kultúrák tájai felé, friss ihletet hoznak s ezzel is szolgálják az *ügyet,* mely lassanként ebek harmincadjára kerül. Az úgynevezett *európai szellem egységére* gondolok, mely pillanatnyilag nem a legjobban áll.

Ezért nem megvetendő jelenség, hogy Magyarországon, pontosabban Pesten, Villon-divat van. !

Az egész Villon-história úgy kezdődött, hogy *Faludy* György 1937 májusában megjelentette könyvét. A fedőlapon olvashatjuk, hogy itt *átköltésről van szó, nem fordításról.* Faludy őszintén megmondja, hogy nem akart hű, a magyarban sorszám szerint is megfelelő fordítást adni, arra sem gondolt, hogy az eredeti jambusokat pengesse át a mi nyelvünkre. „*Villon szellemét*" akarta adni. S a kor hangulatát tolmácsolni. E téren aztán oly messze ment, hogy még négy nem autentikus Villon-verset is belevett gyűjteményébe.

Az idén aztán *Szabó* Lőrinc is lefordította Villon balladáit és a *Nagy Testamentumot.* A fordításokhoz mellékelt jegyzetekben kíméletlen hangon ítéli el Faludy munkáját: hogy kiéli benne szexuális hajlamait, hogy Villon ál-arca mögül nyelvét öltögeti társadalmunkra, aztán az „irodalmi tisztesség" nevében követeli, hogy „senki se adja ki világirodalmi nevek alatt a saját *torzszüleményeit.*"

A Villon-fordításokkal egyidőben tehát *a Villon-vita* is megkezdődött. Ki fordította hívebben magyarra a Villon-verseket? Melyik fordítás méltó az eredetihez? Ki érezteti a „Villon-szellemet?"

A vita — úgy látszik — Szabó Lőrinc javára dőlt el.

Szerinte és barátai szerint Faludynak nincs több keresnivalója Villon házatáján. Ez a kritika jó sajtót kapott, s a rádió is megnyilt előtte. A vitának örülni lehet, a szellem is addig él, míg a bírálat nem vesztette el jogait. De itt tulajdonképpen *nem* is vita volt, hanem egyoldalú irodalmi ledorongálás, mert Faludy *mindvégig hallgatott.* A szemlélőnek az volt az érzése, hogy itt nem is harcról, hanem égbekiáltó irodalmi bűnök miatt folyó büntetőhadjáratról van szó.

Ezekután térjünk a tárgyra. *Ki fordította le pontosabban Villont?* Kétségtelenül Szabó Lőrinc. Mert a fordítónak meg kell tartania az eredeti versmértéket, az eredeti hasonlatokat, nem egyszer magát a szórendet is. *Arany* és *Babits* erre adtak példát. De ezt az elvet és gyakorlatot nem lehet sorról-sorra végigerőszakolni, még prózában sem. Szabó Lőrinc maga is elég szép számmal hűtlenkedik Villonhoz, a maga ötleteivel, képeivel él s otthagyja az eredetit. A fordítás sohasem az eredeti. A fordítás nem fényképezés, nem áll módjában lemásolni az eredeti színeket és vonalakat, mintha festményről lenne szó. A fordító megtöri, megkopasztja az eredetit, mint például ezt a mi *Szász* Károlyunk tette az isteni *Danteval.* De tökéletesítheti is a fordítottat: a magyar Cyrano szebb, mint a francia Cyrano.

Dicséret illeti Szabó Lőrincet: a Villon-verseket úgy akarta visszaadni, amilyenek azok eredetiben. S helyenkint lendületesen szól, szárnyakat kap. Különösen a *betétek* sikerültek, az első darabok nemes próbálkozás eredményei. De a Nagy Testamentum-fordítás jórészének versei fáradtak, nincs belső akusztikájuk, s ha hangosan olvasom őket (próbaköve a versnek!), lépten-nyomon akadoznom kell. A versek nem a nyelv íze, hanem az értelmes fogalmazás pontosan szült gyermekei. Szabó Lőrinc-féle Nagy Testamentum általábanvéve megtévesztésig hasonlít a vershez. Ép úgy, mint Ádám: már nem sár, agyag, hanem csont, izom, ideg, hús, haj, a szőr már nyitva s éppen hogy meg nem szólal, tán erek is lüktetnek már — csak, hogy az Úr még nem lehelt lelket beléje. Szabó Lőrinc jó versíró, persze hogy az, de nincsenek költeményei. Józanok e versek, pedig Villon egy részeg, átmeneti idő gyermeke: a középkor nagy tömegjeleneteiből előelőtűnnek már az egyének vonásai, ezek már a maguk bőrét viszik a vásárra, dacból, átokból, önmaguk és Isten ellen s otthagyják az Egyház és a világi uralom árnyékát és palástját. El kell olvasni az eredeti Villont: ott nézni meg, hogy mit jelent az, ha valaki nem tud már választani a *Mater Coeli* nyulánk, gótikus szépsége és a tagbaszakadt Margó közt. Villon kora már feledni kezdé a régit, az újat még nem tanulta meg. Villont fordítani, nem csak a forma kérdése, nem is azé: hogy azért én is tudok, sőt csak én tudok fordítani belőle. Aki nem éli át Villon lelkiismeretfurdalását, halálfélelmét, az kuriózumot ad, nem Villont.

Villonban sokszor erővel szólal meg, követelődzik az új életérzés s a renaissance később teljességben előmutatkozó izmai nála már szemmelláthatóan játszanak. És itt sokban *rokon Szabó Lőrinc világnézetével.* De, érdekes, Szabó Lőrincnél ez bennreked szándékában, az erőt nem tudja *kifejezni,* nemrég kiadott „Válogatott versei" is emellett tanuskodnak. Költészetének főtémái a föld, a fű, a természet, de ennek szolgálatában állni és ezt equivalens módon kifejezni csak a televény egyéniségek tudják. Ez Szabó Lőrincben a tragikus ellentmondás: tökéletesen gyakorlott, de erőtlen hangon énekel olyanokat, melyek nagy orgánumok számára valók.

Faludy György a másik végletbe csapott át. Nem fordítani akart, hanem *átkölteni.* És ha mégis fordítás címén támadják, olyannal vádolják, amit nem követett el. Faludy versei a Villon-versektől forma szempontjából messze vannak. Inkább a szellemét közelíti meg, amennyire ezt erős egyénisége megengedi. Nem is volt szándéka, hogy töretlen épségében nyujtsa át Villont, hanem valami Villon-szerűt. Talán a *zene* példája lebeghetett előtte, ott szokás motívumokat kölcsönvenni, témául feldolgozni s belőle akár szimfóniát varázsolni. Úgy volt Villonnal, mint népdalokkal a nép. Felkapta, énekelte, szeretetétúláradva hozzájuk énekelt, modulált rajtuk, új sorokat, strófákat iktatott közbe s átadta őket más vidéknek, hogy azok épúgy bánjanak velük: nagyon szeressék, úgy mint a sajátjukat, mintha ők maguk költötték volna. Még Villon is, a késő középkorban, *ismeretlen volt a szerzői jog.* A költészet közkincs volt, majdnem annyira, mint a középkor virágzása idején, mikor a legirodalmibb közhangulat uralkodott. „Mely korban volt nagyobb érzés és nagyobb művészet, mint a középkorban?" — kérdi *Babits* Mihály. Nos, ebben Faludy György teljesen Villon korának szellemét fogta fel és adta: fügét mutat a mostani irodalmi szokásnak, összeönti Villon verseit a magáéval.

Szabad-e ezt csinálni? — kérdezheti bárki. *Nem szabad,* legalább a mostani irodalmi szokások szerint nem. Az új kor szigorúan jár el az ilyen irodalmi szabadsággal.

Szabó Lőrinc is, Faludy György is Villon-fordításaikkal adták költészetük javát. Faludy verseiben az eredeti Villonban ízt, erőteljes kifejezéseket, a férfi hangját csorbitatlan zengéss... találjuk. Az áradó sorok, az egym... nak integető rímek, a csakugyan c... dálatos hasonlatok teszik értéke... Faludy verseit. És kell ennél több?... ha most újból elővesszük Szabó ... rinc jól kihegyezett szavát a: ... leményeket, nem értjük... dalmi kritikát egy kö... nek elvégre is tere... Faludy *költő* és i... gadta verseit: m... tartalom és form... a szavak ellágyu... ziók sokszor misz... lenségét és szépség... kötelesség...mnek érez...

Január 27

A NORVÉG ASSZONYOK ellenszenvvel viseltetnek a háború és az erőszak iránt, azonban felkészülnek a legrosszabbakra is, ha Norvégia függetlenségének megvédéséről van szó, — jelentette ki Martha hercegnő, a trónörökös felesége. Éppen ezért minden norvég asszonyt jegyzékbe vesznek, aki önként bármilyen munkát vállal, ha a férfiakat válságos időkben mozgósítják.

ROTÁCIÓS PAPÍRT készítenek Németországban a burgonya rostjaiból. A német burgonyatermés fele elegendő lenne arra, hogy az egész országot ellássa mélynyomású és rotációs papirossal.

ELGAZOSITOTT EGY FALUT a klórgáz-robbanás. Mjöndalenben, az ottani cellulózegyárban történt a robbanás, 15 tonna klór robbant fel. 42 embert súlyos gázmérgezéssel kórházba szállitottak, ketten közülük meghaltak.

HATALMAS ROBBANÁS pusztított a Lancashire-grófságban lévő Hirlam város villanytelepén. Az anyagi kár igen nagy, a rendőrség megkezdte a nyomozást.

A LOVAGVÁRAKAT, kastélyokat és régi templomokat a németek helyreállítják a visszafoglalt tartományokban.

VANGCSINGVEJ, a megszállt Kina japánbarát miniszterelnöke, közölte, hogy kormánya elvben el fogja ismerni a japán-kínai viszály előtt megkötött külföldi kölcsönöket és egész Kinában egységes pénzrendszer megteremtésére gondol. Az új kormány fokozatosan megteremti új hadseregét egész Kina helyőrségeiben. Addig japán csapatok gondoskodnak a rendfentartásról.

A ZÜRICH MELLETTI oerlikoni gépész-szerszámgyárban pénteken két robbanás történt. Három ember könnyebb sérüléseket szenvedett. Eddig nem ismeretes, hogy mi okozta a robbanást.

A NÉMETEK HAZATELEPÍTÉSE Galiciából és Volhiniából rövidesen végetér. Eddig vasuton körülbelül 130.000 és tehergépkocsikon mintegy 35.000 német haladt át a német-szovjetorosz érdekterület határán.

HAMISITOTT KÁVÉT találtak száz bukaresti kereskedőnél. Az árellenőrző hatóságok 314 kereskedőnél vettek eddig próbát.

A SZOVJETTANÁCSOK választásáról most kerültek a számadatok nyilvánosságra. A megválasztottak közül 402.398 kommunista, 878.610 pedig pártonkívüli. A kommunistákra tehát a szavazatoknak 31.41, a pártonkívüliekre pedig 68.59 százalék esett. A pártonkívüliek egyes helyeken a szavazatok 85 százalékát kapták. Moszkvában a kommunisták 699 mandátumot szereztek a pártonkívüliek 703 mandátumával szemben. A pártonkívüliek között papok is bekerültek a megválasztottak közé.

LESZERELIK a belga hadsereg egyes részeit. A katonák teljes felszereléssel térnek haza, csak fegyverüket kell beszolgáltatniok, úgy hogy riadó esetén a legrövidebb idő alatt bevonulhatnak csapattesteikhez.

ÖSSZEÜTKÖZÖTT két vonat Belgiumban, a Tirlemont melletti Grimde vasutállomáson. Huszonhárom ember súlyosan megsebesült, a két mozdony felborult.

AZ ANGOL SZALONNA fejadagot hétfőtől kezdve az eddiginek duplájára emelték. Ezúttal tehát heti 25 deka lesz a fejadag.

NÉMETORSZÁGBAN nemcsak az ellenséges országok, de a semlegesek rádió hírszolgálatának hallgatása is tilos.

SZÉNHIÁNY VAN PÁRISBAN. A lapok hangsúlyozzák, hogy ennek a szállítási eszközök hiánya az oka, de máris negyven teherautót bocsátottak a szénelosztás céljából a város rendelkezésére.

Himmlert a német népi fölény kormánybiztosává nevezték ki Lengyelországba

Egymillió lengyelt visznek a régi birodalomba tavaszi mezőgazdasági munkára

Berlin, január 27
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

A birodalmi sajtó érdekes módon eltér attól az eddig követett gyakorlattól, amely szerint a lengyelországi eseményeket és híreszteléseket egyáltalán nem méltatta figyelemre; feltűnő módon újabban minden alkalmat megragad, hogy

állást foglaljon a németlengyelországi eseményekről terjesztett hírekkel kapcsolatban.

Ma reggel a lapok Chamberlainnek azt a kijelentését utasítják vissza az illetékes hely felhatalmazása alapján, amely szerint a német hatóságok megakadályozták volna, hogy élelmiszercsomagokat küldjenek a lengyelországi angol alattvalóknak.

Egyúttal felhasználják a lapok ezt az alkalmat arra is, hogy visszatérjenek a papok elfogásáról, lengyel családoknak birtokukról való elűzéséről terjesztett híresztelésekre és újból közöljék a már ismeretes cáfolatot. Nagyobb teret szentelnek a lengyelországi katolikus templomok bezárásáról terjesztett híreknek és kiegészítően közlik, hogy ha be is zártak templomokat Lengyelországban, erre azért volt szükség, mert

a hadjárat alatt a templomépületek annyira megrongálódtak, hogy életveszélyessé vált a bennük való tartózkodás.

A poseni dómot pedig csak a renoválási munkálatok idejére csukták be.

A németlengyelországi viszonyok további fejlődésére feltétlenül nagy jelentősége van annak a körülménynek, hogy lényegesen kiterjesztették az SS szervezetek hatáskörét és

Himmler titkosrendőrségi főnököt, az áttelepítési akció vezetőjét »a lengyelországi német népiség megszilárditására« kormánybiztossá nevezték ki.

Himmler hatáskörébe nemcsak a lengyelországi németség életének megszervezése, a megfelelő helyekre megfelelő emberek állitása tartozik, hanem

a lengyelországi német lakosság fölényének biztosítása, helyes telepitési politika és földhözjuttatás útján.

Ebbe a kérdéscsoportba tartozik az is, hogy illetékes szervek közlése szerint az eddigi tervekkel ellentétben nem százezer, hanem

egymillió lengyelt szállítanak Lengyelországból a régi birodalom területére

és nagyrészüket tavasszal mezőgazdasági munkára állitják be.

Otto von Heydebreck

Dél-Afrika ma dönt, hogy békét köt-e Németországgal

London, január 27
(A Pest külön tudósítójától)

A kanadai parlamentet, mint ismeretes, váratlanul feloszlatták. Mac-Kenzie King miniszterelnök közölte, hogy *az új választásokat március 26-án tartják meg.* Amennyiben kormánya többséget kap, *nincs szándékában a kormány összetételén változtatni.* A választások által eldöntendő kérdés a miniszterelnök szövegezésében így szól: Hogyan vehet részt Kanada minél hatékonyabban a háborúban.

Dél-Afrika parlamentjében, mint ismeretes, *Herzog* tábornok volt miniszterelnök indítványt terjesztett elő arról, hogy

Dél-Afrika fejezze be a háborút és kössön békét Németországgal.

Az indítvány fölött három napja folyik az éleshangú vita, a döntő szavazásra előreláthatólag *ma este kerül sor.*

Ausztráliában *Menzies* miniszterelnök nagyobb beszédet mondott a háborús célok kérdéséről. Kijelentette, hogy Ausztráliában senki sem kételkedik a végső győzelemben.

TÁNCESTÉLY LESZ AZ OPERAHÁZBAN A CSÜTÖRTÖKI GÁLAEST UTÁN

»*A magyar művészetért*« akció operai előképelőadása után táncestély lesz. Az akció rendezősége értesíti az érdeklődőket, hogy a táncestélyre már csak korlátolt számban árusíthat külön belépőjegyet, miután az Operaház befogadóképessége korlátozott, másrészt, mert el akarja kerülni, hogy a túlzsúfoltság a program lebonyolítását akadályozza.

Éjfél után egy órától kezdve a változatos büfé ingyen áll a táncközönség rendelkezésére. Az italokat mérsékelt, a szokásos báli áraknál lényegesen olcsóbb áron fogják adni. A tánczenét a főváros legjobb dsesszzenekara szolgáltatja, a büfében pedig *Berkes* Béla és cigányzenekara muzsikál. Az egyik különteremben *Fröhlich* Károly művész fog zongorázni.

KIÁRUSÍTÁS

Budapesten, **IV. ker., Kálvin-tér 3.** szám alatt lévő **órás és ékszerész**

üzletemet megszüntetem. Árukészletemet az

iparhatóság 1105/1940 V.

számú engedélye alapján 1940 január 22-től 1940 február 29-ig kiárusítom.

Színes Sarok

Chaplin

(Chaplin szénfekete hajjal jelent meg egy hollywoodi bemutatón.)

A művész kelletlenül, rossz szájízzel ébredt. A csillagok villanegyedében éppen olyan 30 fokos hőség tombolt, mint bárhol Nyugat-Amerikában, a fehér falakon már izzott a napsütés és Charlie Chaplin kissé borzasan jött elő a fürdőteremből. Az óriási hallban félhomály volt és a reggelizőasztal mellett jeges vödörben sorakozott a sok frissítő. Charlie könnyű selyemköntöst viselt, gyümölcslevet töltött magának és szomjasan ivott. Egy pillanatig tünődve állt meg és az előző estére gondolt, amikor a jéggel hűtött kerti étteremben vacsorázott, oldalán legújabb feleségével.

— Paulette gyönyörű volt, — gondolta és elmosolyodott. Az asszony még aludt, semmi nesz nem érkezett szobája felől, csak kint a kertben suhogtak az öntözőcsövek. Charlie leült, rágyujtott és a fügével vácolt dohányfüstben újra jelentkezett az a kellemetlen iz, amelyet az este érzett.

Lassan felemelte a fejét és belenézett a falat borító óriási tükörbe. A szellemes művészfej most kissé hervadtan hatott, a ráncok elmélyültek, a kurta haj tüskés bozótja szétmeredt a koponyán, a szemek alatt kicsiny, lila táskák húzódtak meg. Felfedezte, hogy bőrén valami viaszos csillogás van, sárga árnyalattal.

Ujra az előző éjszakára gondolt és Paulette-et látta maga előtt, virágarcával és felfedezte szemében azt a hűvös fényt, amivel őrá nézett.

— Számárság — lebbentette el az ötletet és felállt. Abban a pillanatban muzsika dünnyögését hallotta valahonnan, nyilván Paulette-nél szólt a gramofon. A hangok szürten érkeztek a falakon keresztül. Az énekes forró tenórja közönséges fizikai tüneménynek tetszett, de a dallamtól megriadt. A buta, primitiv kis amerikai dal a lányról szólt, aki tizennyolcéves és várja a fiút, aki húszéves és akinek szénfekete haján csillog a fény.

Charlie megdöbbent. Azután felment a fürdőszobába, csengetett és délben, amikor az ebédhez érkezett, már szurokfekete hajat viselt. Paulette a nyakába ugrott.

— Charlie drágám, tiz évvel vagy fiatalabb...

Savanyúan elmosolyodott. Tiz évvel fiatalabb. Este gondosan öltözött és az autóban olyan izgalom fogta el, mint siheder színészkorában, amikor első szereplésére készült. A mozi előtt, amelyben a bemutatót tartották, nagy tömeg várta a csillagokat. Charlie kiszállt és szétnézett. Vidám arcok fordultak feléje.

— Charlie, — kiabáltak — milyen fiatal vagy!

A nyomás egy pillanat alatt eltűnt a melléről. Ujra a nagy komédiás volt, aki sikert arat, bármit is művel. Magában erre gondolt.

— Sikerült. Még sikerült...

Paulette ragyogva haladt mellette, a fiatal Chaplin fényébe öltözve. büszkén. Ugy haladtak, mint akik becsapják a világot. Önmagukat is. Egyikük sem hallotta, amikor egy ujságiró, fanyar, koravén amerikai fickó csendesen megjegyezte:

— Öreg komédiás... Sajnálom...

(b.)

A kiállítási publikum lélektanáról beszél Almássy-Teleki Éva grófnő

Féléve, hogy az Ernst-múzeum élére nő került, mégpedig nem a fehér-fekete csontkeretes szemüvegű tudós nő típusa, hanem fiatal, olaszos szépségű arisztokrata nő, még hozzá maga is festő: *Almássy-Teleki* Éva grófnő. Igazgatása alatt egyre-másra ér el olyan sikereket az Ernst-múzeum, mint egykor régen. Mostani kiállítása a magántulajdonban levő francia műkincseké, — téma lett Pesten, esemény, mint egy békebeli vígszínházi premier.

— Hála Istennek, — mondja *Teleki* Éva grófnő, az irodája ajtaja mögött állva, — ugrásra készen, hátha a kiállítási termekbe olyasvalaki érkezik, akit személyesen kell üdvözölnie. — Hála Istennek igazán magam is úgy érzem, siker van. Képzelheti, nem volt könnyű dolog ezeket a vagyont érő képeket, plasztikákat kiénekelni, mint ama bizonyos sajtot a műgyüjtők széfjaiból és az elökelőségek szalonjaiból. Most, hogy a rendezés munkáján túlvagyunk, nem teszek egyebet, mint sétálok a termekben, Harun al Rasid-ként és tanulok. Ha nagyképű akarnék lenni, mondhatnám, *a publikum lelki reakcióját figyelem*. Szóval: hallgatódzom.

— Persze lehetőleg kalapban végzem ezeket a sétákat. Igy is gyakran előfordul, hogy az emberek megérzik, hogy a házhoz tartozom és elhallgatnak. Mégis elég tanulságos anyagot gyüjtöttem.

— Ugy járkálok a képek közt, mint a színigazgató szünetben a dohányzóban. Drukkolok a kedvenceim sikeréért. Bevallom, *nekem a Corot-portré a primadonnám*. Neki szánnám a legtöbb csodálatot és néha bizony kissé féltékeny vagyok a hatalmas, hatásos gobelin és teremtársai sikerére. De végeredményben *egy rossz szót sem szólhatok az ezerszer lecsepült pesti publikumról*.

— Próbálta-e a grófnő a kiállításba járókat lélektani alapon osztályozni?

— Természetesen ezt a játékot senki sem tagadja meg magától. Örömmel állapitom meg, hogy hála Istennek, él még a »snob«, aki azért jön el, hogy lehetőleg hangosan magyarázza el társaságának *Gauguin* melyik korszakából való a kép, ami előtt áll. Milyen gyönyörűek a narancsszínei és a terakottái, mi ez azokhoz képest, amiket ő Párisban látott egy eldugott galériában! Avagy: nézd, a *Delacroix* rémült lovát, mennyire benne van a képben a vihar elektromos feszültsége! Isten éltesse a szép lelkeket. *Bár ezerszer ennyi volna!*

— Édesek a nők, akik szabályszerűen megállnak a Renoir-rajzok előtt és felsóhajtanak: Istenem, akkor még divat volt a molettség!

— Megható volt egy kócos fiatal művészpár. Festő és tehetséges mind a kettő. Elmerülten álltak *Courbet* csodazöld tengerhulláma előtt egyideig. A fiú egy önkéntelen mozdulattal a levegőbe rajzolta a hullám lendületét, aztán halkan ezt mondta: Na, fiacskám, most még visszamegyünk kicsit Cezannehez, meg a Rodin-rajzokhoz... aztán lesétálunk a Szajna-partra és valahol a Boulmichen megebédelünk...

— Azt játszották, hogy Párisban vannak.

— Adtam nekik visszatérő jegyet olyat, amellyel minden nap ideutazhatnak.

— Különben magam is kicsit ezt játszom. Szeretném, ha a francia »Galerie D'Art« közvetlen kapcsolatát tudnám megtartani a közönséggel. Ezért kisérletezem az esti nyitvatartással. Remélem, hogy sokan, akik délelőtt nem érnek rá, *munka után eljönnének kissé ebbe a szép, szines világba, pihenni, gyönyörködni*. A külföld minden nagyvárosa ismeri ezeket az esti múzeumjárásokat.

— Nem ront a mesterséges fény a képek hatásán?

— De igen. A sárga tónusokat például kissé meghamisítja. De azért az igazi szépség bizonyos fokig mindig hasonlít a természetéhez... Hegycsúcsokhoz és tavakhoz. Azok pedig a különböző világításban csak újak és mások, de a szépségük szépség marad!

Elhívják a grófnőt.

A miniszterelnök neje érkezett a kiállítás megtekintésére.

Az impresszionista festőművészet remekművei a francia művészeti alkotások kiállításán

BALRÓL CÉZANNE ÖNARCKÉPE, KÖZÉPEN DELACROIX VIHARTÓL MEGRIADT LOVA JOBBRÓL RENOIR BESZÉLGETŐ FIATAL PÁRJA

„A sajtó a közvéleményt tartozik kifejezni" — állapította meg Ullein-Reviczky Antal

DR. ULLEIN-REVICZKY ANTAL KÜLÜGYI SAJTÓFŐNÖK TEGNAPI ELŐADÁSA KÖZBEN, AMELYET A »LÁTHATÁR« KISEBBSÉGTUDOMÁNYI MUNKAKÖZÖSSÉG ELŐADÁSSOROZATÁNAK KERETÉBEN TARTOTT. JOBBRÓL DR. CZETTLER JENŐ TITKOS TANÁCSOS ÜL

Érdekes előadást tartott tegnap dr. *Ullein-Reviczky* Antal külügyi sajtófőnök a »Láthatár« Kisebbségtudományi Munkaközösség rendezésében. *A sajtó és a közvélemény kapcsolatát* világította meg mindenekelőtt az előadó, aki megállapította: *a sajtó a közvéleményt tartozik kifejezni*. A nemzetiség-szemlélet fentartása körül különösen nemes feladata van a sajtónak. *A sajtó nevet azonban csak a nemzeti sajtó érdemli meg.*

A nem nemzeti sajtó művirágszerű képződmény, olyan, mint egy léleknélküli test, mint egy hit nélküli vallás. A megalkuvók kicsiny hitűek, vagy politikai műszóval élve az aktivisták sajtója ez, ami a nyilt haza-, vagy nemzetárulásig terjedhet. Példaképpen említhető, hogy a jobblétreszenderült Csehszlovákiában voltak egyes magyar nyelven irt lapok, amelyekben mindazt olvasni lehetett, ami a cseheknek kedves volt. *Az ilyen sajtó csak addig tart, míg fennáll az az erő, amely az erőszakot létrehozza.* Mihelyt ez megszűnik, — s előbb-utóbb ez mindig megszűnik — a felszabadult nemzeti közvélemény nyomtalanul elsöpri az ilyen korcs hajtásokat.

— Annál nagyobb tiszteletet érdemel azonban az a sajtó, — folytatta Ullein-Reviczky Antal — amelynek *van bátorsága a nemzeti gondolatot az elnyomó államhatalommal szembe hirdetni*. Prófétai, sőt néha vértanui szerep ez. De nincs igazán nagy ügy, amelynek vértanui ne volnának és ez a magyarság szent ügyében annál szükségesebb, mert a magyar kisebbségi sajtót az anyaországi sajtó nem képes pótolni már csak azért sem, mert azt legtöbbnyire kitiltják az országból. A lényeg mindebben:

a nemzeti összetartozás érzése és ezt a határokon túlhaladó nemzeti összetartozást kell ápolni minden rendelkezésre álló eszközzel.

Ebből a termékeny talajból vetést kitermelni hivatott a magyar külpolitika, amely mérlegelve a mindenkori lehetőségeket, semmitől sem riadva vissza, halad célja felé. És ez a cél nemcsak a magyarságnak, hanem egész Európának javát fogja szolgálni: a mai, erőszakkal létrehozott és elnyomatáson alapuló álbéke helyett

megteremteni a lelkek igazi békéjét,

amely egymásra utalt, szabadságban egyesült, független népek közössége lesz.

— **Belga kitüntetést kapott a krisztinavárosi plébános.** A *Magyar Kurir* jelenti: Gróf *Lalaing* budapesti belga követ most adta át dr. *Knebel* Miklós pápai kamarás, budapest-krisztinavárosi plébánosnak *III. Lipót* belga király megbízásából *a belga Korona-rend parancsnoki keresztjét* és ez alkalommal megemlékezett azokról az érdemekről, melyeket a kitüntetett plébános a magyar-belga kultúrkapcsolatok kiépítésével szerzett.

— **Előadások a mérgezésekről és a dohányzásról.** *Simon* Sándor egyetemi magántanár január 30-án este félhét órai kezdettel a Pázmány Péter Tudományegyetem közegészségtani intézetének tantermében, *Eszterházy-utca 9.* szám alatt »*Mérgezési balesetek megelőzése*« címen előadást tart. Február 6-án pedig *Zemplényi* Imre bányafőorvos tart előadást, ugyanitt, *a dohányzásról*.

— **Megmérgezte magát.** Ma reggel Sashalmon, a *Károly király*-út 26. számú házban *Hutter* Béláné 28 éves háztartásbeli nagymennyiségű ismeretlen méreggel megmérgezte magát. Életveszélyes állapotban volt, amikor a mentők a *Rókus*-kórházba vitték. Gyógyíthatatlan betegsége miatt akart meghalni.

— **196.000 pengős hiány Szekszárd költségvetésében.** *Szekszárdról* jelenti tudósítónk: Szekszárd képviselőtestülete most tartotta januári közgyűlését. Többek között az alispán leiratát tárgyalták. Az alispán megállapítja, hogy Szekszárd költségvetésében csaknem 196.000 pengő hiány mutatkozik. Ennek fedezésére 98%-os pótadót és 6%-os kereseti adót állapít meg. A képviselőtestület a finnek megsegítésére megszavazott 200 pengőt.

Nyilttér

Az arcbőr célszerű ápolásához mindenekelőtt az szükséges, hogy bélműködésünket reggelenként éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizzel megfelelően elrendezzük. Kérdezze meg orvosát!

A *XI. teremben* egy sor tehetséges piktor helyezkedett el. *Dörre* Tivadar, *Emánuel* Béla, *R. Istvánffy* Gabriella, *Kássa* Gábor, csabai *Wagner* József, *Haranghy* Jenő, *Mészöly Munkás* Béla, *Hesky* Iván, *G. Tardos Krenner* Nusi, *Koszkol* Jenő, *Csizik* Gyula, *Neógrády* Antal, *Hoffmann* Antal és *Gál* János. Valamennyien megérdemeltek volna egy jobb világítású termet.

A *XII. teremben* nagyrészt az építészek kaptak helyet. *Szabolcs* Ferencnek a Horthy Miklós szeretetotthonhoz készített tervei, *Wannemacher* Fábián, *Klucsik* Vilmos, *Martonosi Baráth* Lajos, *Csapó-Heim* József, dr. *Fábián* Gáspár, *Heysa* Károly, dr. *Bierbauer* Virgil, *Gulyás* László, *Deli és Faragó*, valamint *Tóth* András terveit és kivitelezéseit láthatjuk sok esetben festői készséggel kidolgozva. Az építészeti tervek mellett kaptak helyet *Lühnsdorf* Károly nagyszerű rajzai is és *Haranghy* Jenő pompás készséggel visszaadott debreceni temetője. Gr. *Almásy Teleky* Éva egy sikerült rézkarca zárja le a sort. *(gy.)*

UJSÁGRAJZOLÓ MŰVÉSZEK. Tulajdonképen nehéz volna pontosan meghatározni, milyen ponton kezdődik és ér véget ez a különleges grafikai terület, melynek értékes munkásai most először jelennek meg nálunk testületileg e speciális rendeltetésüknek és hivatásuknak hangsúlyozásával a **Nemzeti Szalon** kiállításán. De e pontos és részletes meghatározásnál jelentékenyen fontosabb talán az, hogy a modern ujságszerkesztésben az egész világon egyre jelentékenyebb szerep jut az illusztrációnak és a grafikának. Jóformán el sem képzelhető ma már — egy két szigorú külsejű revűt nem számítva — ujság vagy folyóirat, amely szövegrészét meg ne erősítené és ki nem egészítené az illusztrációnak legkülönbözőbb fajtáival. Mintegy szükségszerű hangsúlyozása ez egy általános tendenciának, amely egész életünk effektusait egyre inkább a vizuális felé tolja el majdnem minden területen. A sok optikai technikájú illusztráció mellett, új terület a feladatot kereső művészek számára az eseményeknek ez a művészi glosszálása. Igy bővült ki ez a művészet a belletrisztikai képrajzok és az élclaprajzolás ismert lehetőségein kívül a reportage széles területére. S míg azelőtt legfeljebb filléres néplapok hozták egy egy rémes gyilkosság leggyakrabban gyenge kézből származó és művészietlen „képét" — ma már minden nevezetesebb napieseménynél ott találjuk a reporter és fotografus mellett a művészt, aki néha néhány vonallal többet és érdekesen jellegzeteset mond el, mint bőbeszédű hasábok.

A magyar ujságrajzolóknak természetesen korántsincs még annyi lehetőségük, mint a külföldieknek, de tehetségeik értékéről legjobb bizonyságot tesznek azok, akik kikerültek külföldre s ma ezen a területen európai, sőt világnevezetességek. **Dezső** és **Kelen itt** is szereplő rajzait, a világ nagy diplomáciai eseményeinek szereplőiről Páris és London jobban ismeri mint itthon és **Vértes** előkelő márka mindenütt. Egész sor nevet tudnánk még felsorolni e külföldi vándorok közül, akik ezen a sajátos területen szereztek komoly népszerűséget, de akik erről a kiállításról elmaradtak. Viszont, akik a hazaiak és itthon dolgozók közül felvonulnak itt, nemcsak már munkájuk változatos gazdagságát mutatják, hanem sok mindenben támpontokat adnak a különleges művészet fejlődéséről. Arról a fejlődésről, amelynek eredetei a novellisztikus könyvillusztrációnál és az élclap figurálisainál vannak. Egyik részen csak **Barta** Ernő akvarelljeit és szénrajzait kell megnéznünk, mint aki jó eszközökkel őrzi ezt a tradiciót, vagy **Gebhardt** jelképes tárgyú színes rajzait, a másik részen pedig olyan ismert nevek ismert karakterű dolgait, mint **Garay, Jeney, Mühlbeck** és **Erdei,** a fiatalabbak közül **Haranghy** Jenő bravuros készsége és Köpecz **Boócz,** akik a karikatura multjának folytatói. S míg **Zádor** István háborús emlékei és **Gedő** Lipót ötletes kis csoportjai a ceruzarajz előkelő teljességét hozzák, **Tábor** János, **Ruzicskay, Pérei, Benedek** Kata egy-egy finom lapja is a fekete fehér megoldásait és lehetőségeit keresik, a többiek nagy része a színes rajz reprodukciós technikája számára adnak érdekes lapokat. Gróf **Bánffy** Miklós régebbi színes karikatúrái a század első éveinek reprezentánsai. **Förstner** Dénes változatos technikájú lapjai a mai élet és mai ízlés jegyében kérnek figyelmet. **Jaschick** Álmos a mese világát szólaltatja meg dekoratív

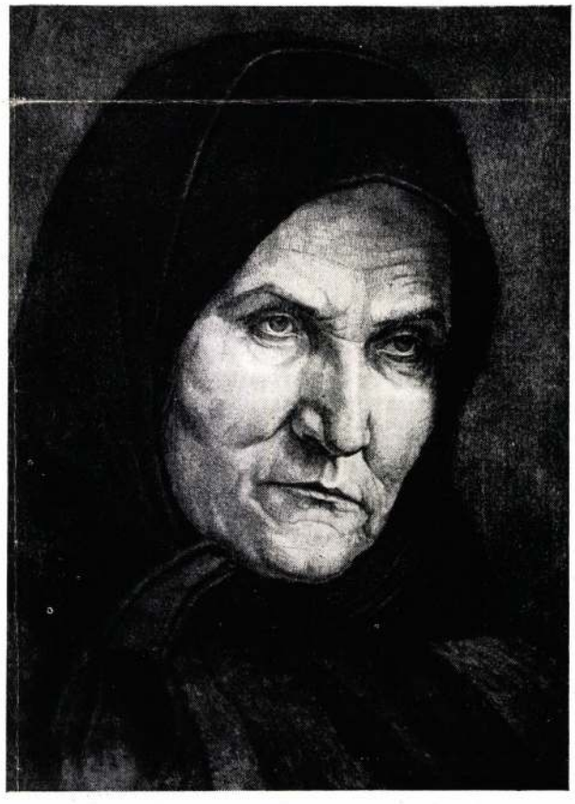

gr. ALMÁSY DÉNESNÉ: RÉZKARC
A Műcsarnok Téli Tárlatáról

Képzőművészet
1932. 46-47.

gazdagsággal. Rajtuk kívül Jász **Faragó** Sándor, **Karinthy** Béla, **Mócsay** és **Zsotér** akvarelljei, **Márton** Lajos, **Márkus** Imre és **Szür Szabó** színes rajzai, **Hauswirt** Magda pasztelljei és **Horváth** Jenő metszetei adják tehetséges és jó munkákkal ennek a fejlődő műfajnak érdekes áttekintését.

Bálint Lajos.

CSOPORTKIÁLLITÁS AZ ERNST MÚZEUMBAN. Az Ernst Múzeum százhuszonharmadik kiállítása izgalmas volt. Kezdő művészek mellett a főszereplő **Czóbel** Béla a mult évi egy műkereskedésben bemutatott anyagát felfrissítve, az idén festett hatvani képeivel és legújabb munkáival. Általános csalódást okozott. Nem mintha ezek a mostani képei rosszabbak volnának a régiekhez viszonyítva, hanem azért, mert mind tisztábban látjuk Czóbel igazi arculatát, művészi felfogását. Ugy képzeljük, képei nemcsak a közönségnek, hanem bizonnyal neki is érthetetlenek. Nagy meglepetés lehet számára az, ha piktúráját, amely régi bűnből fogant, túlhajtott egyéniségkeresésből jött létre, értékelik. Zsíros, nehéz festékkel festett képei nélkülözik a világos festői célkitűzést, az érzést, a formáló erőt, a rajzot, a színt, amely utóbbiról csak annyiban beszélhetünk nála, hogy fáradt, szürkeszínű ecsetjét a vásznon törli ki. Egyet el kell ismernünk és pedig azt, hogy hervadt munkáinak tónusa van, sőt csak ez van. Bár ezzel is úgy vagyunk, hogy ez egymagában kevés, nem állhat meg, mint ahogy a zongoradarab basszusa még nem zene. Czóbel pikturáját a művésznek revidiálni kellene. Elgondolása a tipikus „Ich Kunst"-ből indul ki; egy negyedszázaddal ezelőtt sokak szemében lehetett reményteljes kísérlet, amely azonban máig sem hozta meg várt, igazi, érett gyümölcsét. A közönség nem emlékszik a multra, nem érdekli a kezdet, a huszonöt év előtti megmerevedett első lépés, amelyet ha nem is őszinteségnélkülinek, hanem indokolatlanul merev álláspontnak tart bemutatott képei után.

A fiatalok felkészültsége a jövőre nézve biztató. Ha külön külön szerepelnek, kevésbé tünt volna fel gyengéjük, de így egymás mellett a sok szorgalmi dolgozat erősen szint alá szorította a megszokott mértéket. **Ágoston** Vencel tehetséges akvarelljei színezésükben még hangosak s ez egysége rovására megy. **Czene** János tulságosan artikulál. Egy-egy vásznán a dolgoknak nincs bennünket meggyőző belső összefüggése, pedig a részletek jók; az egész mégis zavaros. **Csóka** István pasztelljei egyelőre erőtlenek, mert vitamin nélküliek, édeskés hatást keresők, annak ellenére, hogy tud bánni az anyaggal. **Jankai** D. Tibor széles vonalai sok erőt rejtenek. **Vadász** Endre rézkarcai aprólékos, de jó megfigyelések, a legkisebb indulatra rezonáló finom vonalai sok intimitást fejeznek ki. Vagy két tucat karca a kiállítás legjobb termét adta.

Jajczay János.

A NEMZETI SZALON 74. CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. Négy festő, egy szobrász és iparművészeink egy kis csoportja szerepelnek a Nemzeti Szalon legutóbbi csoportkiállításán. Hacki Zoltán és Káplár Miklós a jelentősebb művészegyéniség a kiállítók között. **Hacki** Zoltán ugyan még nem teljesen kialakult egyéniség, de a tehetség kétségtelen jelei teszik érdekessé kollekcióját. Ő is hódol annak a modern törekvésnek, hogy a művész összefoglaló, sommázó látásra törekedjék, de ezt nem úgy teszi, mint azt sokan értelmezik, akiknek azért fontos az egyszerűsítés, mert nincsen mondanivalójuk. Hacki Zoltánnak sok mondanivalója van és azt tömören, szinte drámai előadásban tolmácsolja. Ambiciója szemmelláthatóan a figurális felé vonja, bár fejlődésének jelenlegi állomásán inkább tájképei látszanak jobban megoldottaknak, zavartalanabbul képeknek. Reméljük, hogy a Pozsonyból vendégszerepelni jött művészt sürűn fogjuk még látni kiállításainkon. **Káplár** Miklós a befejezettebb, készebb festőegyéniség. Hortobágyi piktor a szónak egészen leszűkített értelmében: csak a Hortobágyon és a Hortobágynak él. Képein ez az egy húr feszül zengővé, ezen muzsikálja el a Hortobágy minden csodáját, szépségét, tüneményeit, népességének karakterét, sajátos lakóinak hortobágyi jellemrajzát. Káplár Miklós festészete egy kis monográfia a Hortobágyról. Epikusan, jóizűen és kellemesen mesélő piktor, akinél a magas széles ég sohasem más, mint a Hortobágy takarója. W. **László** Pál egy sorozat pasztellt állított ki élénk, sőt gyakran a nyerseségig túlzott színhalmozással. **Gidófalvy Pataki** Etelka tehetséges festőnő, aki erdélyi képeivel határozottan sikert aratott. Torockó jellegzetes házain és menyecskéin, a küküllői tornácosokon, az egész székely világ külső jellegzetességein túl sikerült a művésznőnek magát az erdélyi magyarságot, annak belső megnyilvánulásait, lelkiségét hangulatunkba ültetni. **Forgács-Hann** Erzsébet ügyes szobrásznő, aki sokat tanult és amit elsajátított, azt most ügyesen használja fel. Bronzba, gipszbe, kerámiába, márványba kiállított figurái számot adnak tehetségéről.

Az iparművészek meglehetősen nagy anyaggal szerepelnek, bár meg kell állapítanunk, hogy mintha inkább karácsonyi vásárra, mintsem műtárlatra készültek volna.

KIS KIÁLLITÁSOK. **Bundschuh** Ottó, **Demeckyné Volf** Irma és **Wiesner** Frigyes festőművészek a Madách-gimnázium rajztermében az idén is megtartották karácsonyi beszámolójukat. A nívós kiállításnak megérdemelten nagy sikere volt, mert a három művész legjobb munkáit állította össze erre az intim kiállításra, melyen számos olyan darabbal találkoztunk, melyeket már a nagyobb tárlatokról ismertünk. — **R. Reissmann** Gizella műteremkiállítása mint minden évben, ezúttal is karácsony előtt nyílott meg. Ezúttal tájképei mellett különösen virágcsendéleteinek volt nagy sikere. Flott festésük és a gyors faktura mellett is a részletek gondos meglátása, de különösen a gyengéd, a virág karakterében elmerülő áhítat, egész különleges helyet biztosít a művésznő számára virágfestőink között. A kiállításnak nagy sikere volt. — **Székesfehérvári művészek** nívós kiállítást rendeztek, melyen **Kerekes** József, **Matusek** István, **Vaimár** István és **Joachim** József festőművészek állították ki munkásságuk legjavát.

Almásy Teleki Éva gr

festő

Műcs. kiáll. 1931 tól

Pipics 109. l.

Almássy Telleki Éva
festő

✓

cód
2

Erdélyi Árpád:
Ernst-kiállítások.
Művészet. 1939. 30. l.

első gyűjt.
kiállítása az
Ernst-Muzeumban

l.

fel, a hol a háttérben hárak látsza-
ól magasan felszökő fa uralja a
előtérben ~~pedig~~ tehenek megbirkák pi-
ekből kettő a földre heveredett és egy balra-
k körül pedig három a füvet rágja, egy fekszik
ány irányába. Legelől egy leány meg egy
mind a ketten hosszú vesszőt tartá-

bbra: »Hofner«.

30.5:45.5 cm.-- Lelt.sz.4554.--
ássy Dénes hagyománya 1912 már-
Magyar Nemz. Muzeum örökletéte
~~913 április 30-án /2046-913/.--~~
s 30-án /245-914/.

147

Almássy Dénesné gr

szül. Teleki Éva

lásd

E G I. 23. l.

Almássyné Teleki Éva festő M.D.K.

szövetkezeti bedolgozó

Művészettörténeti per a Fővárosi Bíróságnál
F.Á.: Hányszor festette meg Madrász Viktor
Teleki Blankát és Leöwey Klárát ?
Magyar Nemzet 1964. december 5. 7.l.

gróf Almássy Teleki Éva

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Önarcképe és különösen a Sachsenfelsi Dietrich Alfréd altengernagyról festett pasztell-képmása, iegn érdekes jellemzéssel.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Almássyné Teleky Éva

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiál-
lításán.

PR 1931. II. 21.

Almássyné Teleky Éva MDK

Parkrészlet, rézkarc

Öreg paraszt, rézkarc

Olasz leány, rézkarc

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

gr. Almásy-Teleki Éva

— **Gróf Almásy-Teleki Éva Műintézetének IX.** aukciójára, mely május hó közepén lesz megtartva, az aukcionálásra szánt tárgyak beadhatok naponta d. e. ½10—½12-ig, d. u. 4—6-ig. Nagymező-utca 8. Telefon 224—008.

P. H. 1942. IV. 18.

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted] *fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Almásy Teleki Éva gróf.

Kiállít az Ernst Múzeumban.

N. U. 1939. III. 5.

gróf Almássy-Teleky Éva

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
öreg asszonyt ábrázoló rézkarca.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Almásy Teleki Éva.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1939-ben.

Bende J:
A Képzőmvüvészeti egyesületek története,kézirat.

Almássyné, Teleki Éva

festő és grafikus

Művészet, 1939. IV. sóf. 28. n. 100. l.

Kis-hír. (az Ernst-muz. aukciós jógá-
ról)

Almássy Teleky Éva

festő

Művészet, 1940. V. évf. 32. m. 45. l.

Erdélyi Árpád: Magyar kiállítás,

Belgrádban.

Almássy Teleki Éva MDK

Sachsenfelsi Dietrich Alfréd altengernagy,pasztell

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Almássy Teleki Éva MDK

Önarckép, xxx.pasztell

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

MDK

Almássy Denise grófnő

A gyulai müvésztelep kiáll. sikere. Képzőművészet 1931. 36. sz. 18.1.

MDK

Almássy Denise gr.nő graf.

A gyulai Müvésztelep kiáll. sikere. Képző-
müvészet 1931. 36.sz.

MDK

ifj. Almássy Dénes grfné

Kiállitások. Magyar Müvészet 1925. 583.l.

M.D.K.

Gróf Almássy Dezsőné Teleky Éva grófnő

"Olasz leány" c. képének repr.-ját bemutatja a lap "Női festők a Tavaszi Tárlaton" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 8-14. XXI. évf. 11. sz. 52. lap.

MDK

gróf Almássy D.-né Teleki Éva grófnő

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 67.l.

M.D.K.

Gróf Almássy Dénesné Teleki Éva grófnő

"Önarckép" cimmel hozza művének repr.-ját a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1933. okt. 15-21. XXIII. évf. 43. sz. 56. lap.

Almássy Teleky Éva

festőművész

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat kiállításán Műcsarnokban - képével szerepel.

Rézkarc

Esti Kurir 1931.XII.19.

MDK

gróf Almássy Teleky Éva, graf. festöm.

Öreg asszony. Rézkarc.

Műcs.-OMKT 1931-32 évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 25.1.

MDK

Gróf Almássy-Teleki Éva

Tóth D.: Müvészeti aukció Almássy-Teleki Éva Müintézetében. Esti Ujság 1940. nov. 30.

Almássy Teleky Éva

Öregasszony, rézkarc.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállítás

MDK

Almássy festőm.

rejtett tüzü ujszerü képe, uj tendég a Mücsarnokban.

Kende Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Müvészet.-Tárlatok. 1938. 88.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Lévai Lajos

MAGYAR NEMZET
1966 NOV 16.

1021

Szerda, 1966. november 16.

Magyar sikerek az INTERPRESSZ fotókiállításán

Moszkvában kiosztották az INTERPRESSZ fotó 66. című sajtófotó kiállítás díjait. A kiállítást a Nemzetközi Újságíró Szervezet rendezte. Több mint 1100 képet mutattak be, közel félmillió látogatónak. Kitűnően szerepeltek a magyar fotósok. *Almási* László és *Horling* Róbert ezüst-, *Hemző* Károly bronzdíjat kapott. A színes fényképek öt különdíja közül kettőt magyarok — *Horling* Róbert és *Járai* Rudolf — vittek el. A *Szovjetszkoje Foto* című folyóirat díját *Tóth* József kapta. A kiállítás szervező bizottsága díszoklevéllel jutalmazta a Magyar Újságírók Országos Szövetségének fotós szakosztályát.

A Szocialista Mu
tüntették ki dr. M

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. *Münnich* Ferencnek, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága tagjának, nyugalmazott államminiszternek, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalomban sok évtizeden át kifejtett önfeláldozó harcának, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány létrehozásában és vezetésében végzett kimagasló értékű munkásságának elismeréséül — 80. születésnapja alkalmából *a Szocialista Munka Hőse kitüntetést adományozta.*

A kitüntetést kedden délelőtt a Parlament Munkácsy-termében *Dobi* István, az El-

M.D.K.

Almássy Zoltán, grafikus

nevét cmlitik:

Libertatea Noastra,
1955. szept. 16.

~~Bánner Zoltán: Ötrendeztek a kolozsvári~~
~~Művészeti Múzeumot.~~

~~Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 25.~~

/Ám Almásy Zoltán MDK

Szerepelt a szabadiskola kaposvári kiállitásán.

"Munk-ásfej"

--: A "Balázs János" képzőművészeti szabadiskola SOMOGYORSZÁG. 1957. dec. 18.

Almássi Éva, [textiltervező, iparművén ?] MDK

Almássi Éva által tervezett modern textilanyagok kerültek forgalomba.

Egy mintáról: fénykép.

— (: — szöveg — fénykép) 3.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 29.

Almási László

MEGHÍVÓ

3674 FNYV 1.

A MAGYAR FOTÓMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

ALMÁSI LÁSZLÓ

FOTÓMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1972 MÁRCIUS 17-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DR. SZATMÁRI ISTVÁN
AZ MTS OT ELNÖKHELYETTESE

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI ÚT 30

1021

TALÁLKOZÁS MAGYARORSZÁGGAL A MANYEZSNAJA TÉREN

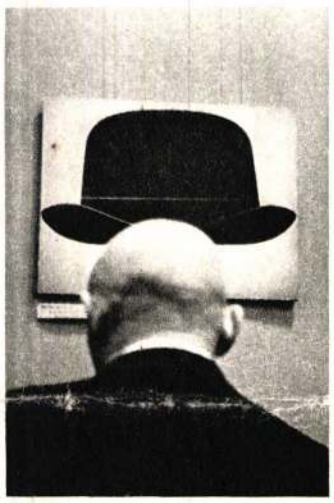

Mindenki másképp látja . . .

Ilyen kalap kellene neki

Anna asszony a természetet szereti

Úgy véljük, itt jöttek össze a legtürelmesebb sorbanállók a világon. Teljesen meg kellett kerülni a Manyezsnaja téren levő Moszkvai Központi Kiállítási Csarnok épületét, majd miután kijutottunk — sportnyelven szólva — a „célegyenesbe", még mintegy háromszáz métert tettünk meg szép lassan. Az emberek hosszú sora lassú nyugalommal járta ezt az utat, hogy megnézhesse az *Interpressfoto-66* kiállítást.

Ez a „menetelés" huszonhat napig tartott, összesen mintegy félmillió ember vett benne részt. A látogatók száma az utolsó napig sem csökkent.

Alekszandr Szatanovov fotoriporterrel együtt jöttünk el ebbe a hatalmas csarnokba, ahol hetvenegy ország 2182 fotóművészének alkotásait állították ki. Bennünket azonban mindenekelőtt a magyarok művei érdekeltek, s ezért Magyarország „területe" felé igyekeztünk.

Még a nagyon igényes bíráló bizottság is elismerte a Duna-partiak műveinek magas színvonalát: ezüstéremmel jutalmazta Horling Róbert *„A cseppkő országában"* című színes fényképsorozatát és Almási László *„Futballballett"* elnevezésű felvételét. Hemző Károly *„Emberi szinjáték"* című képe bronzérmet kapott, Horling Róbert *„Párizsi háztetők"* és Jáni Rudolf *„Ménesterelés"* című felvételét a színes fényképek külön díjával jutalmazták. Szép „jutalomarató"!

Hátra volt még a látogatók véleménye. Ez talán kevésbé szakszerű

Marina Szandakova és Vlagyimir Koroljov

Klavgyija Szeverova: — Olyanok, mint az én kisfiam . . .

A rengeteg élményt ki kell pihenni

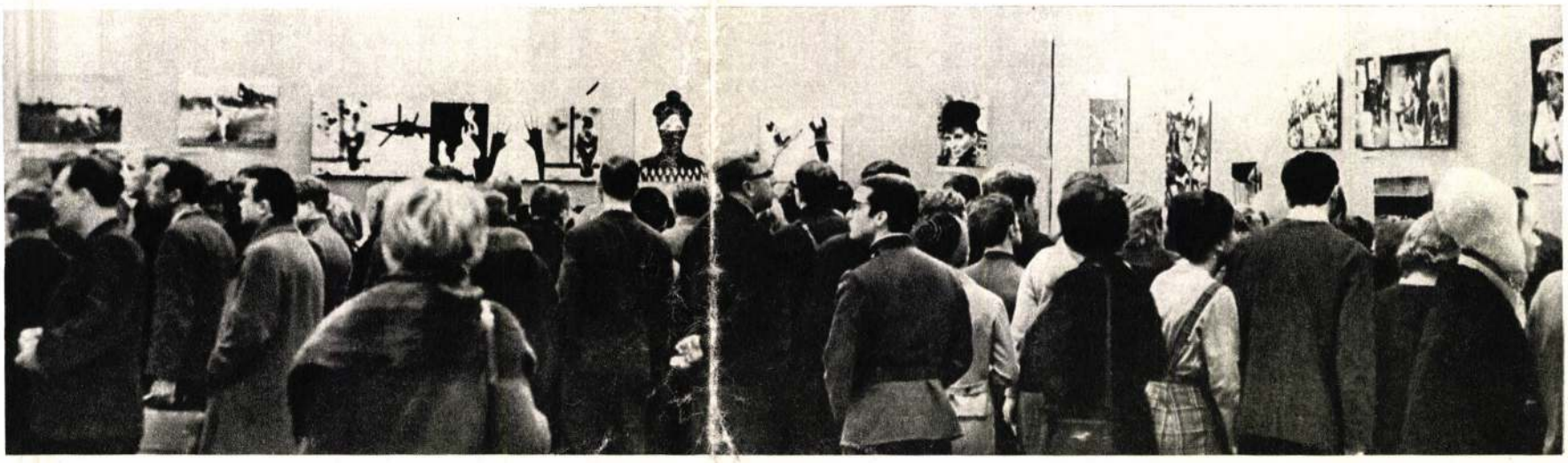

hetik a Szovjet Tudományos Akadémia gyermekgyógyászati intézetének új épületét. 1970-re még harminc új, szakosított rendelőintézet nyílik meg a kicsinyek számára. Minden mikrokerületben óvoda-bölcsőde kombinátok létesülnek.

A híres *Szklifoszovszkij Intézet* — a moszkvai baleseti kórház — modernül felszerelt, sokemeletes épületet kap. Itt légkondicionáló, porelszívó berendezéseket szerelnek fel, televíziós telefonok könnyítik meg az ügyeletes orvos és a nővérek kapcsolatát, gépesítik a gyógyszeradagolást.

Tegyük hozzá, hogy 1970-re a fővárosiak 60 „felnőtt" rendelőintézetet is kapnak. 1980-ra pedig 30 százalékkal emelkedik a kórházi ágyak száma Moszkvában.

A várost új parkok, sportpályák és -csarnokok, uszodák gazdagítják majd. A Leningrád sugárút már most is „sportutcának" számít. Gondoljuk csak el: a Dinamo stadion csak nemrég engedte át az elsőbbséget a még hatalmasabb Luzsnyiki sportlétesítménynek, és máris épülnek az új tornacsarnokok, uszodák. A Leningrád sugárúton és környékén találjuk az Úttörőstadiont, a *Krilja Szovjetov* tornacsarnokát, a csónakházakat a Himki-víztároló gyönyörű strandjával, a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériumának központi sportklubját.

Mindenütt építkezés folyik. A Barátság park számos sportlétesítménye nemcsak a Leningrádi kerület büszkesége lesz. A sugárúton nemrég adták át az ország legnagyobb fedett teniszpályáját. Mint egyik tervezőjének, nehéz értékeiről beszélnem. Csupán néhány adatot sorolok fel: hosszúsága 55 méter, szélessége majdnem ugyanannyi, magassága 20 méter. Az acél és alumínium ötvözetéből készült légies szerkezeten nyugvó tető alatt két pálya és egy edzőterem van. A tükrök különleges elhelyezése révén a játékosok látják saját mozgásukat.

A KOMSZOMOL SUGÁRÚT NAGYON JELLEMZŐ az új Moszkvára. A zöldövezetben emelt épületeket üzletházak, mozik, tanintézetek, sport- és más létesítmények veszik körül. A rohamosan haladó építkezést a moszkvai komszomolisták végzik.

A moszkvai *Ifjúsági Ház* teszi majd fel a koronát a sugárút építészeti együttesére. Festőien szép részen helyezkedik el a Lenin-hegy peremén, az *Úttörő Palota* szomszédságában. Fő eleme egy 1100—2000 személyt befogadó, színház- és sportcélokra egyaránt alkalmas épület. A medence falai üvegből lesznek.

A Lenin kerület gyermekparkja, ahol az ifjú természetbúvárok moszkvai állomása működik, szintén a Komszomol sugárútra nyílik. Nem messze innen épül majd fel a *Keringő* étterem—bár—eszpresszó.

A Komszomol sugárúton emelkedik a moszkvai *Nagy Színház* balettiskolájának eredeti megoldású épülete is. Hatszáz szovjet és külföldi fiatal sajátíthatja majd itt el a balett művészetét. A húsz kitűnően felszerelt táncteremben a padló lejt a tükörfal irányában. Az egyenletes megvilágítást szalagszerű üvegezéssel biztosítják. Külön tantermek szolgálnak az általános műveltséget nyújtó tárgyak előadására, tanári szobák, tanulásra és pihenésre szolgáló helyiségek, könyvtár és 500 személy befogadására alkalmas, nagy színpaddal ellátott iskolai színház várja a jövő Ulanováit és Csabukianiait.

Nem beszélek részletesen azokról a létesítményekről, amelyekről már valamennyien hallottak: ilyen a KGST palota, az Osztankinói televíziótorony, az új metróállomások. Csak azokat említem, amelyeket nemrég építettek, vagy még most is építenek.

A Jauza folyón átívelő Asztahov-hídnál levő Idegen nyelvű Könyvtár hamarosan befogadja a világ minden népének irodalmát. Vagy itt van a Dinamo stadionnal szemben emelkedő lakóház, amely szokatlan és egészen újszerű módon épült. Először vasbetonoszlopváz emelkedett, a második emelettől felfelé pedig váz nélküli óriás panel lemezekkel építkeztek. A tervezők és a munkások teljesen új szerkesztési

és tervezési megoldásokat alkalmaztak. Változatos lakástervezés és fokozott hangszigetelés jellemzi. Az épületben 520 lakás van, ebből több mint 400 egyszobás, egyedülállók és fiatal házasok számára. A földszinten központi jegypénztár és pékbolt helyezkedik el, az első emeleten egy termet a családi ünnepségek számára tartottak fenn, és itt található a gyermekszoba, az olvasóterem és az eszpresszó is. A 12. emeleten és az épület tetején télikertet rendeztek be.

ÜVEGBŐL ÉS VASBETONBÓL ÉPÜL a Nacional szálló új, sokemeletes szárnya. Ablakaiból jól lehet majd látni a Kremlt és Moszkva belvárosát.

Nagy jelentőséget tulajdonítanak a kereskedelmi létesítményeknek.

Részt vettem a Cvetnoj bulváron épülő *Központi Piac* új pavilonjának tervezésében is. Már az idén lehet itt vásárolni. Mellesleg, én is ide fogok járni. S a következtetés: mindent, amit csinálunk, magunknak csináljuk. Éppen ezért viseli szívén minden moszkvai a város szépítésének, építésének ügyét.

Moszkva fejlesztésének általános terve olyan, mint maga a lakosság: nagylelkű, nem kicsinyes, vendégszerető és bölcs. Moszkva csodálatosan szép. De még szebb lesz!

Új lakóház a Cskalov utcában

Jobbra fent: Általános érdeklődés kíséri a KGST eredeti megoldású székházának építését

Balra: Mind világosabban rajzolódnak ki a jövendő Kalinyin sugárút körvonalai

A régi kis templom egyáltalán nem zavarja a hatalmas Rosszija szálló képét

Fotó: B. POKROVSZKIJ

ASSZONYOK
1961 JAN

(bár sokan fényképezőgéppel jelentek meg). *„A legjobbakat meg akarom örökíteni, hogy azután tanuljak belőlük"* — mondta az egyik lelkes fényképész.

Meg vagyok győződve arról, hogy a magyar olvasók jóleső érzéssel veszik tudomásul a moszkvaiak véleményét, és nemcsak a fővárosiakét, hiszen sokan messziről utaztak ide a kiállításra. Vajon milyen hatást váltott ki a nézőkből ez a találkozás Magyarországgal a Manyezsnaja téren? Megkérdeztem tehát néhány látogatót, miközben kollégám lefényképezte őket.

Klavgyija Szeverova, a Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézet korrektora:

— *Nekem legjobban a gyermekképek tetszettek. A színesek és a fekete-fehérek egyaránt. Persze ebben elfogult vagyok, hiszen a kisfiam most héthónapos. Különösen Rédner Márta képei hódítottak meg.*

Ludmilla Stickaja és Nagyezsda Tyerpilovszkaja könyvelők:

— *A fiam figyelmeztetett: „Anyu, feltétlenül nézd meg a magyar részleget* — mondta Ludmilla asszony —, *ott sok szép és derűs felvételt láthatsz".*

— *S tényleg várakozásunkon felüliek voltak* — tette hozzá barátnője.

— *Hát nem elbájoló?* — nevetnek mindketten, Tóth József *„Meglepetés"* című képére mutatva.

Valéria Legonykova, közlekedési mérnök-hallgató:

— *Nagyon szeretem a költészetet és a fényképeket. Szerintem sok bennük a közös vonás. Verseket ugyan nem írok, de fényképezni próbálgatok. A kiállítás miatt ma elmulasztottam az előadásokat, de nem sajnálom. Nagyszerűek a magyarok!*

Anna Csetirkina, nyugdíjas orosz nyelv- és irodalomtanár:

— *A magyaroknál a megkapó természetérzés ejtett csodálatba. Még a városképeken is plasztikusan és meghatóan tudják érzékeltetni a természetet, mint például Tóth József „Ébredő város" vagy Horling Róbert „Budapesti tavasz" című képein.*

Marina Szandakova és Vlagyimir Koroljov egyetemi hallgatók:

— *Tegnap este öttől nyolcig álltam sorba, és nem jutottam be* — mondja Marina. — *Vologyának több szerencséje van, mert a kiállítás nyitvatartását egy nappal meghosszabbították, s így mindketten eljöttünk. Bennem a legmélyebb benyomást Kresz Albert „Visszaemlékezés a háborúra" című sorozata keltette. Mintha saját emlékeim lennének, bár én már a győzelem után születtem . . .*

— *Én pedig a sportot szeretem, tehát a sportfelvételeket is* — jelentette ki Vlagyimir. — *A legmagasabb pontszámot „A cseppkő országában" című sorozatnak adom. Ezeken a képeken nagyszerűen egyesül a művészet és a sport*

P. SZASIN

A magyar részleget mindig sokan látogatták

Fotó: A. SZTANOVOV

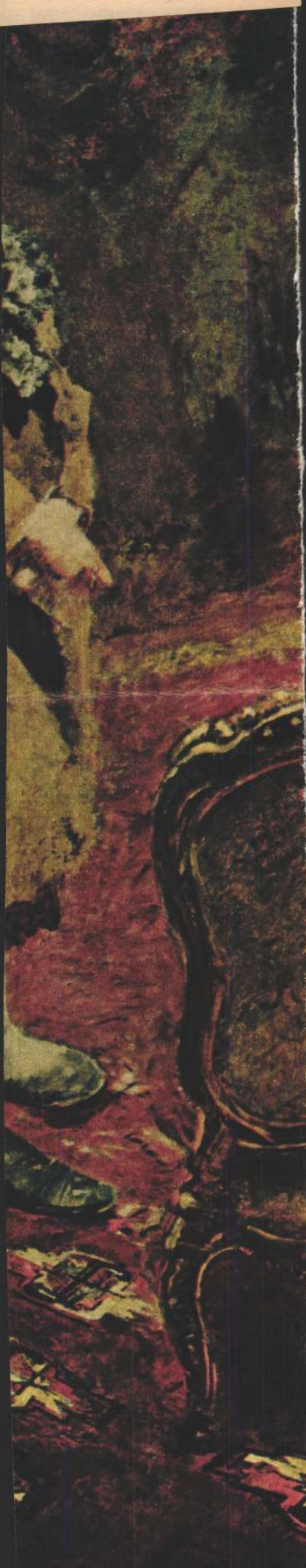

M.D.K.

Almási Gyula Béla
festő

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: Az alföldi festészet...
Művészet 1964. július-szept.

Almássy

neve emlékre

Megnyílt az új mártélyi műsöztelep

Magyar Nemzet
1969 szeptember 10

Almásy

szerepelt a tárlaton.

"Mi van eladó"

Szabó Endre: XIX. vásárhelyi őszi tárlat.
Tiszatáj, 1962. nov. 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Almási Gy. Béla

1901 FEB 21

1021

A második vásárhelyi tárlat Zentán

Zentai tudósítónk jelenti: A 750 éves Zenta kulturális élete vasárnap, február 19-én, újabb mozzanattal gazdagodott. Mert a hódmezővásárhelyi képzőművészek tárlatának megnyitója nemcsak Zentán, hanem Vajdaságszerte jelentős kultúresemény.

A megnyitón részt vett a vásárhelyi művésztelep küldöttsége: Almási Gyula Béla, Samu Katalin, Lelkes István, Németh József, Füstös Zoltán, Végvári Gyula, Fodor József és Fekete János. A megnyitón több mint száz zentai és vidéki társadalmi, kultúrmunkás és művészbarát jelent meg. Közöttük volt Márton Pál, a zentai szkupstina elnöke, Szává Mrkobrád alelnök, Tripolszky Géza, a zentai művésztelep vezetője, Szekeres László, a suboticai múzeum igazgatója, Duranci Béla művészettörténész, Ács József, Petrik Pál, Guelmino Valéria és Benes József hazai festőművészek.

A vendégek és a vendéglátók régi jó ismerősként üdvözölték egymást, hiszen a tartós és mélyen emberi barátságot nem az évek, hanem az alkotások azonos lelkülete adja. Hódmezővásárhely és Zenta közötti kapcsolat mindössze néhány éve, hogy létrejött, de ez a rövid idő is elég volt ahhoz, hogy az Alföld e két városát tartós barátsággal fűzze össze.

És a két város közötti barátság elmélyülését őszinte örömmel üdvözöljük!

A vendégeket Erdélyi István, a Közművelődési Közösség elnöke köszöntötte, majd Almási Gyula Béla festőművész megnyitotta a kiállítást. Beszédében a következőket mondotta:

— Úgy érzem, hogy a két város közötti kulturális kapcsolat ma már túlnőtte Zenta és Vásárhely határait. Hiszen a zentai festőtelep, amelynek tárlata a közelmúltban nyílt meg Hódmezővásárhelyen, Jugoszláviában a festőtelepek úttörője volt — elsőnek alakult meg — és tizenöt éves alkotómunkájával méltó elismerést érdemelt ki. Másrészt a Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-magyarországi Területi Szervezete rendezésében most bemutatott tárlatunk a két ország közötti kulturális kapcsolatot fémjelzi.

A tájszeretetre, a humanizmusra, az őszinteségre, a tisztaságra és egyszerűségre épülő vásárhelyi iskola alkotóinak munkái, amelyeknek előterében mindig ott van a természet és az ember, a zentai művészbarátok és a mindennapi emberek életében is újat, művészi élményt jelent. A kiállítás anyaga, annak mondanivalója, stílusa és a színek harmóniája ugyanis sokban eltér a zentai művésztelep képzőművészeinek alkotásaitól, amelyek magukban hordják a különböző európai irányzatok hatását. Egyszóval: az alföldi festészet legújabb gyöngyszemei, amelyeket most Zentán láthatunk, felfrissülést jelent.

Hogy a hódmezővásárhelyi képzőművészet iránt milyen nagy az érdeklődés, mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy tavaly az első vásárhelyi tárlatot 6400-an tekintették meg, az idei tárlatnak pedig vasárnap 520 látogatója volt. Tót Lajosnak, a zentai bútorgyár dolgozójának szavaival élve:

— Bármelyik alkotást szívesen mondanám magaménak...

És azt hiszem, ez a néhány keresetlen szó mindennél többet mond.

Keresztényi József

...sztal...
...öt gólja

...nú közönség
...-as értekezlet

...s a szakosztályvezetők en-...ek ellenére fokozottan ...gyeljenek a sportszerű kö-...ülmények betartására, to-...ábbi eredményes nevelő ...unkára van szükség. Ar-...a törekedjünk, hogy idén ...ég kevesebb kiállítás le-...yen...

Az NB III-as csapatok ve-...etői egymással is közölték ...roblémáikat. Így például a Szegedi Spartacus intézője ...rra kérte az ellenfeleket, ...ogy ellenük minél többen ...zombaton álljanak ki. A ...ajnokság lebonyolítását ...rintő szabályokat is ismer-...ették, majd az értekezlet ...végén felolvasták a délke-...eti NB III-ban idén műkö-...ő Bács, Békés és Csongrád ...megyei játékvezetők névso-...rát. Közel harminc játékve-...ető nevét említették. Egy-...ben arra kérték a résztve-...vőket, hogy akiket nem ...akarnak saját mérkőzéseik-...re, azok ellen tiltakozzanak. ...A megjelentek egyik bíró ...ellen sem szólaltak fel.

M. K.

...zegedi első

(Liebmann B. felvétele)

...Ambrus Ildikó, Szekeres ...es) és Török Klára

...nyeremény

A Magyar Újságírók Ország... Szerencse tárgysorsjátékának nye... számú sorsjegyek nyertek:

I.	051 884	Skoda 1000 MB s...
III.	067 343	15 000 forintos vá...
IV.	012 399	12 000 forintos vá...
V.	095 733	kétszemélyes mo... külföldi utazás, ...
VI.	039 921	10 000 forintos vá...
VI.	097 855	kétszobás családi... kétszoba-hallos ö...
VIII.	041 903	Moszkvics 408-as
XII.	000 629	10 000 forintos vá...
XIII.	027 537	10 000 forintos vá...
XX.	053 451	45 000 forintos vá...

Az itt felsorolt számokkal m... I—XX.-ig számozott valamennyi ... sorozatszámát tehát nem kell figy... 280 tárgynyereményt, a kibocsátot... 5600 tárgynyereményt sorsoltak k... replő forint összegek vásárlási ut...

Szám	Nyeremény	Szám	Ny...
000629	100	035981	
000736	100	036101	
001465	100		
001769	100	036605	
001993	100	037111	
002064	200	037292	
002273	200	037917	
002401	200	039620	
002779	200	040573	
003032	100	040738	
003151	100	040778	
003286	Orionton	040864	
	táskarádió	041018	
003363	100	041081	
003626	100	041423	
003837	100	041544	
004282	karóra	041903	
005229	100	042643	
005682	200	042680	
005725	100	042924	
005819	200	043105	
006721	200	043661	fényk...
007033	100	044345	
007206	100	044947	
007620	100	045086	
008229	100	045299	
008360	100	045567	
008374	perzsaszőnyeg	045758	
008743	100	045961	
008931	100	046183	
009443	100	046962	
009669	100	047095	
009925	100	047286	
010046	100	047505	
011912	100	047591	
011697	100	048153	fényk...
012390	100	048297	
012479	100	048572	
014573	100	048558	
014894	Orionton	048694	
	táskarádió	048811	
014986	100	049018	
016137	100	049507	
016201	100	049623	
016227	100	049970	
016241	100		
016691	perzsaszőnyeg	050477	
017089	200	050698	
017247	200	050711	
017525	100	051115	
018138	200	051345	
018170	100	051884	
018578	100	051904	
018709	100	052015	
018724	100	052038	
018874	200	052628	
019018	100	052787	
020245	200	052851	
020602	200	05276...	
020717	100	0527...	
021010	200	0529...	

MDK.

Almási Gyula

Kiállitá i hir
Magyar Szó 1967 febr.17.

Almási Gyula Béla
festő

M.D.K

Művel ben Tornyai János
levelete vizsik tovább.

Tibély Gábor: Fejér Csaba vásárhelyi kiállítása
Művészet, 1967. junius - 93 lap.

MDK

Almássy Gyula Béla

Mi van eladó, o.paszt.

Találkozás, " "

Kéktói csikólegelő, o.paszt.

9. Vásárhelyi őszi tárlat. 1962. okt. Hmvhely
Tornyai J. Muz.

MDK

Almássy Gy. Béla

Mi van eladó?, o.paszt., repr.

9. Vásárhelyi Őszi tárlat 1962. okt.
Tornyai J.Muz. Hmvhely.

ALMER JÓZSEF, órásmester

Skrabak Károly órásmesternek a céhbe való felvételét irta alá Körmenden--Almer József fő Czéhme ter Kapl Mátyás al Czéhmester, Körmend ho 23dik Januarius 859. Skrabak Szombathelyen dolgozott. 67.old

SMIDT LAJOS: Egy régi szombathelyi órásmester és órái 66.old

VASI SZEMLE, Ikm Helyismereti Évkönyv, 1963. I.köt. Szombathely, 1963

Almer Zsursa

A debreceni kép. mův. kör tagja
I. díjat kapott a felsőoktatási
intézmények) művészeti fesztiválján
Miskolcon

N.N: 3 első és 2 második hely
Miskolcon

Hajdu Bihari Napló 1970 III. 28

Törésvonalak a magyar politikában (1.)

A pártstruktúra paradoxona

Bár az 1990. évi parlamenti választásokon kialakult pártrendszer stabilnak bizonyult, és az 1994. évi választásokon ugyanaz a hat párt került be a parlamentbe, mint négy évvel korábban, a politikai elemzések többsége mégis *befejezetlennek* véli a pártosodás folyamatát és annak jelentős átalakulását prognosztizálja.

Kétségtelen, hogy mind a pártrendszerben, mind pártjainkban sok minden látszik esetlegesnek, bizonytalannak. A pártok erőviszonyában például a négy év alatt radikális változások következtek be: az MDF országgyűlési képviselőinek száma kevesebb mint negyedére zuhant, az MSZP viszont közel meghétszerezte képviselőinek számát. A pártarculatok is változóak; talán elegendő arra utalni, hogy az 1990-ben legradikálisabban „utódpárt”-ellenes SZDSZ most az MSZP koalíciós társa. A parlamentáris demokráciákban nagyon ritkán – és akkor sem ilyen gyorsan – következnek be hasonlóan mélyreható változások: sem a választói magatartás, sem a pártok arculata nem ennyire képlékeny.

Stabilitás és instabilitás *egyszerre* jellemzi tehát a kialakult pártrendszert; nem csoda, hogy leírásában az elemzők bizonytalanok. Nem csupán ítéleteikben, prognózisaikban, hanem az értelmezési keretek meghatározásában is. Pártjaink, illetve a választói táborok mintegy kicsúsznak a jellemzésükre használatos szokásos fogalmi hálókból; nem egészen világos, hány és milyen pólusok köré rendezhetők, hogy érvényes-e a „bal” és a „jobb” vagy akár a szocialista-liberális-konzervatív triász, alkalmasak-e ezek a kategóriák pártjaink irányultságának, a választói magatartások alakulásának leírására. És ha nem, milyen más értelmezési kereteket válasszunk? (Ajánlatok persze születtek már szép számban – elsősorban a politikusok jeleskednek ebben, de néhány politológus is bekapcsolódott a fogalmi innovációba –, ám ezek sem meggyőzőek: a valóságnak túlságosan is nagy része „lóg ki” a meghatározások alól. Például kik a modernisták és kik a tradicionalisták? Kik a nemzetiek és kik – hogy is nevezzem az ellenpólust – mondjuk: a nem nemzetiek? Kik a demokraták – megint bajban vagyok a másik pólus megnevezésével – mondjuk: a nem demokraták? E pólusok első tagjára még vannak jelentkezők, a másodikra nemigen. Nem csoda, hisz az effélé dichotómiáknak csak az egyik pólusa hordoz pozitív értéktartalmakat, a másik „üres”, csupán az ellenfél stigmatizációjára szolgál.)

Én azt hiszem, a pártrendszer vizsgálatát a fentebb jelzett paradoxon elemzésével kell kezdenünk, választ keresve egyrészt arra, hogy miért *alvadt* meg oly gyorsan az 1990-ben kialakult pártstruktúra, másrészt viszont arra, miért bizonyultak oly ingatagnak a választói táborok és oly változékonynak egyes pártarculatok.

Gyakran lehet hallani, hogy Magyarországon az 1989-ben bekövetkezett „pártrobbanás” során mintegy véletlenszerűen alakultak ki a pártok. Ezen állításban van igazság, ám azt hiszem, hogy a pártok *szelektálódása* mégsem a vak véletlenen múlott.

Emlékezzünk csak vissza! 1988–89-ben közel száz párt jelentette be megalakulását, ebből 19 tudta teljesíteni az 1990. évi választásokon a listaállításhoz szükséges feltételeket, 11 ért el egy százalék fölötti eredményt, de csupán 6 párt volt képes átlépni a parlamenti képviseletet hozó 4 százalékos küszöböt. Tehát *nagyon erőteljes volt a szelekció már 1990-ben is*: a választópolgárok közel 85 százaléka a parlamentbe bekerült 6 párt valamelyikére szavazott.

1994-ben kísértetiesen hasonló volt a megoszlás: ugyancsak 19 párt között oszlottak meg a szavazatok, 10 ért el egy százalék fölötti eredményt, de most is úgy, hogy *ugyanazon* 6 párt kapta – csak más megoszlásban – az összes szavazatok valamivel több mint 87 százalékát.

Az immár ötödik éve sikeres pártok tehát már 1990-ben kiválasztódtak; *akkori* sikerüket semmiképpen nem magyarázhatjuk azokkal az érvekkel, amelyeket a mostani vesztesek – némi hitellel – alkalmaznak. A választási rendszer, az állami pártfinanszírozás adott formája természetesen hozzájárult a pártrendszer megalvadásához, azonban aligha magyarázhatják teljes egészében a parlamenti pártok sikerét és a parlamentből kimaradottak kudarcát. Akinek szándékában állt, 1994-ben választhatott új pártot, hiszen a parlamenti pártokon kívül további 9 párt teljesítette az országos lista állításához szükséges feltételeket. E lehetőség meglétére utal az is, hogy a hat parlamenti párt nem is tudta növelni jelentős mértékben a rájuk eső szavazatokat; alig csökkent azok száma, akik a parlamenten kívül maradt pártokra adták voksukat. Azt kell feltételeznünk, hogy a választópolgárok zöme megfontoltan döntött úgy, ahogy döntött, már 1990-ben is, s négy évvel később csak ragaszkodott akkori döntéséhez, legalábbis annyiban, hogy most is az akkor preferált hat párt közül választott. E hat párt által felkínált választék megfelelő volt számára, nem érezte szükségességét sem szűkítésének, sem bővítésének. A parlamenti pártokkal szemben érezhető általános bizalmatlanság és kritika megtévesztő volt tehát, *s nem új pártok iránti igény állt mögötte.*

Joggal tehető fel a kérdés: milyen szelekciós elvek alapján történt a választás, immáron második alkalommal? Néhány esetben kézenfekvőnek látszik a magyarázat, más esetekben viszont keresnünk kell a motívumokat.

A Kisgazdapárt és a KDNP esetében a szervezeti tradíciók, választóik szociális és kulturális meghatározottságai – az életkor, a szociális státus, a regionális különbségek, a vallásosság – együttesen elegendő magyarázatként szolgálnak. E két pártnak – de különösen a KDNP-nek – meglehetősen homogén és stabil a választói tábora: a KDNP támogatottsága kismértékben növekedett – amihez az is hozzájárul, hogy abban az öt megyében is tudott listát állítani, amelyekben 1990-ben nem; de a Független Kisgazdapárt is megőrizte szavazóinak jelentős részét, holott a négy év alatt több válságon, szakadáson ment át. Az MSZP 1990. évi szavazótáborának motívumai is megragadhatók; a világnézeti szervezeti, érzelmi kötődések, a párt akkori vezetőihez fűződő bizalom és – talán – a túl radikális változásoktól való félelem elegendő és érthető indokként szolgálhattak. Azt MSZP 1990. évi szavazói esetében is kimutatható a párthoz való erős kötődés: a KDNP-szavazók mellett ők mutatták a legkisebb hajlandóságot a pártcserére; egy 1993 végén végzett vizsgálat szerint e két párt szavazóinak háromnegyed része tartott ki döntése mellett.

Károlyi András rajza

Ám ezek a szempontok csupán a választópolgárok kevesebb mint 30 százalékának döntését és a hat pártból csak háromnak a sikerét magyarázzák. S tudjuk, 1990-ben a másik három parlamenti párt a szavazatoknak jóval nagyobb részét, mintegy 57 százalékát szerezte meg. E három párt táborának egyike sem mutat fel az előbb említettekhez hasonló szociokulturális homogenitást, s szavazói között a pártkötődések meglehetősen gyengének bizonyultak; a két választás közötti időszakban e pártok támogatóinak köre a választási eredmények, illetve közvélemény-kutatások szerint részben erőteljesen csökkent (az MDF támogatottsága kevesebb mint felére esett vissza), illetve jelentős mértékben kicserélődött. Emlékeztetnék a pártok népszerűségi mutatóinak hektikus változásaira, a többszörös szimpátiaváltásra, ami jól mutatja, hogy *e pártok „törzsszavazói” bázisa szűk*. Az előbb említett vizsgálat szerint az MDF és az SZDSZ 1990. évi szavazóinak 63 százalékát, a Fidesz 48 százalékát elvesztette, miközben – kisebb-nagyobb mértékben – minden más párt szavazótáborából nyert új híveket.

A „véletlenszerűség” – pontosabban szólva a pártreferenciák képlékenysége – tényleg szembetűnő. Ugyanakkor az is, hogy a szavazatok túlnyomó többsége mégis e hat párt között cserélődött, ami azt jelenti, hogy a választópolgárok zöme ezen a körön belül keresi az alternatívát: magatartása csak ezen a kereten belül képlékeny. E tény mindenképpen magyarázatot követel. *Azt kell feltételeznünk, hogy e pártok jobban megfelelnek a magyar társadalomban létező markáns értékeknek és érdekeknek, mint versenytársaik, ezért képesek hihetőbb alternatívákat felvázolni, hitelesebb személyiségeket felvonultatni.*

Úgy látszik, a mai magyar társadalomban nincs fogadókészség sem az ideológiailag motivált rendszeralternatívák iránt (lásd a szocializmus alternatívája mellett kitartó MSZMP/Munkáspárt zsugorodó táborát, illetve a „harmadikutas” kísérletek ismétlődő kudarcát, a „posztmodern” Zöld Párt kifejezetten gyenge szereplését), sem az „ideologiamentes”, egy-egy társadalmi csoportot megszólító „érdekpárt” iránt (lásd az Agrárszövetség, a Köztársaság Párt vagy a Vállalkozók Pártjának ugyancsak ismétlődő kudarcát). Továbbá – és ez is a pártrendszer konszolidáltságára utal – az obskurus, kalandor vállalkozások teljes elutasításra találnak. A „hatpárti” falanxot még azoknak a pártoknak sem sikerült áttörniök, amelyeknek ismert és népszerű személyiségek álltak az élén, amelyeknek volt pénze és szervezete, s a tömegkommunikációban is biztosítani tudták állandó jelenlétüket. *Semmi nem utal arra, hogy politikai vákuum lenne Magyarországon*: többek várakozása ellenére mindeddig nem észlelhető a Tyminski-, Perot- vagy Berlusconi-jelenség.

Tehát mégiscsak működnek szelekciós elvek. A pártok sikere vagy kudarca nem pusztán a véletlen játékának következménye. Melyek ezek a szelekciós elvek? Azt hiszem, öt év tapasztalatai alapján már megkísérelhetjük a választ, tudva persze, hogy ez ma még csak hipotetikus lehet.

Két párt esetében nagy bizonyossággal jelölhetjük meg a választók motívumait: mint már említettem, a Független Kisgazdapárt és a KDNP esetében szociokulturális szempontokból meglehetősen homogén a választói tábor. (Tradicionális értékeket hordozó, idősebb, zömében vidéken élő emberek; közülük a mezőgazdasági vidékeken élők inkább a kisgazdákra, az erőteljes katolikus hagyományokkal rendelkező vidékeken inkább a kereszténydemokratákra szavaznak.) Ennek megfelelően regionálisan is e pártok szavazói oszlanak meg leginkább: az FKGP mindkét választáson országos átlagát jelentős mértékben meghaladó eredményt ért el Zala, Békés, Somogy és Bács-Kiskun megyében, és sokkal rosszabbat Budapesten; a KDNP sikeres volt Nógrád, Vas és Zala megyében, és országos átlagától jelentős mértékben elmaradt Hajdú-Bihar és Békés megyében, ahol 1990-ben sem tudott listát állítani.

Állításunkat támasztja alá e két párt támogatottságának stabilitása is: kis eltérésekkel 1994-ben az 1990. évi eredményeiket ismételték meg. A „párthűség” erejét mutatja, hogy a pártok négyéves szereplése sem erodálta lényegesen táborukat (szemben az MDF-fel), bázisuk zártságát, gettójellegét jelzi viszont, hogy új támogatókat sem sikerült felsorakoztatniok.

A többi négy párt esetében nem találunk ilyen erős determinánsokat. A Fidesz választási eredményei ugyan nagyon erőteljes generációs kötődést tükröznek, azonban ennek ellene szól népszerűségének igen nagy hullámzása. Volt olyan időszak, amikor a pártot választók körében népszerűsége a 40 százalékot is megközelítette, tehát – legalább is akkor – nem csak a fiatalok rokonszenveztek vele.

Az MDF, az SZDSZ és az MSZP választói között (1990-ben a szavazók 57 százalékát, 1994-ben több mint 64 százalékát tették ki együttesen) nem mutathatók ki stabilan szignifikáns szociológiai különbségek: sem lakóhely, sem életkor, sem képzettségi, foglalkozási vagy regionális megoszlás alapján. Némi elmozdulás történt ugyan (az MDF támogatói – miközben felére csökkentek – „megöregedtek” némiképp és növekedett körükben a vallásosak aránya, amit a világnézeti párt felé való elmozdulás jelének tekinthetünk), de *„néppárti” jellegük nem szűnt meg*. Nem igazolódtak a négy évvel ezelőtti – akkor sem igazán alátámasztott, de mégis sokak számára hihetőnek látszó – feltételezések e pártok választói táborának szociológiai-regionális elkülönüléséről: az MDF nem vált a vidék vagy Kelet-Magyarország pártjává (1994-ben a legjobb eredményét Budapesten érte el, és a legnyugatibb megyékben jobban szerepelt, mint a Tiszántúlon), az SZDSZ sem vált a főváros vagy Nyugat-Magyarország pártjává: sőt, szereplése országosan kiegyenlítettebbé vált, mint volt 1990-ben. Az MSZP sem szorult vissza a válságövezetekbe: mindenütt igen nagy mértékben növelte szavazatait. Igaz, 1994-ben az MSZP támogatottsága néhány megyében az országos átlaghoz képest kiugróan magas, és ez összefügghet regionális különbségekkel is, de ennek értelmezése alaposabb vizsgálatot igényelne. A legjobb eredményeit két olyan megyében érte el most is és 1990-ben is, amelyek meglehetősen különböznek egymástól: Borsod-Abaúj-Zemplén, illetve Somogy megyében jutott 40 százalék fölé.

A fentiek alapján azt kell tehát feltételeznünk, hogy e négy párt – Fidesz, MDF, SZDSZ, MSZP – meghatározó szerepének magyarázata *néppárti* jellegükben van, illetve azon képességükben, hogy azon túl, hogy a legtöbb társadalmi csoportnak van mondanivalójuk, külön-külön még kapcsolódni is tudnak bizonyos speciális igényekhez, a kulturális-politikai tradíciók és értékvilág egy-egy jelentősebb és valóban élő vonulatához. Anélkül azonban, hogy – legalábbis eddig – valamilyen kulturális vagy ideológiai gettóba zárnák magukat. Mert bár a Fidesz az 1994. évi választások idejére jól érzékelhetően visszaszorult egy korosztálycsoportba, az MDF pedig a világnézetileg-kulturálisan determinált „törzsválasztóinak” körébe, *nem gettósodtak el, nem veszítették el képességüket arra, hogy ismét alternatívát jelenthessenek azok számára, akik időközben elpártoltak tőlük.* Ennyiben nem szilárdak a pártkeretek.

De ez már átvezet a második kérdésünkre. Nevezetesen arra, miért oly változékonyak a pártok, képlékenyek a választói táborok?

Schlett István

Az írás második részét jövő szombati számunkban közöljük.

Rossz „reformlépések” béklyójában

Kulcskérdés a szellemi gyarapodás

A gépkocsivezető tudja, hogy akkor kell fékezni, ha a jármű gyorsabban megy annál, amit a műszaki állapota és az útviszonyok megengednek. Ha egy jármű eleve képtelen a gyors haladásra, nem is építenek hozzá féket. Amíg csak ökrök húzták a szekeret, nem is volt fék...

A gazdasági életben is csak akkor jelent meg a gazdaság fékezésének indokoltsága, amikor lehetségessé vált a gyors fejlődés. A történelem során egészen a XIX. századig nem fordult elő olyan helyzet, amiben a gazdaság túlfűtötte magát, amikor a jövő és a stabilitás érdekében a gazdaságot *fékezni* kellett. Ahogy felgyorsult a technikai fejlődés, egyre rendszeresebben jelentkeztek a túltermelésből fakadó egyensúlyzavarok. Ez ellen a kór ellen találták ki a múlt századi közgazdászok a kereslet fékezését: a gazdasági egyensúly megőrzése, a jövő lehetőségeinek jobb biztosítása érdekében fékezni kellett a gazdasági fejlődést felgyorsító motort, a vásárlóerőt.

A világgazdaságba szervesen beépült fogyasztói társadalmaknál jellemzővé vált, hogy a gazdaság automatikusan nem áll be az optimumra, ehhez folyamatos szabályozására van szükség. Ha visszaesik a termelés, *fokozni*, ha túllendül az optimumon, *fékezni* kell a vásárlóerőt. Ez a szabályozás ha nem is zavartalanul, de a történelemben soha nem tapasztalt sikerrel működött a század második felében a fejlett világ országaiban. Joggal lehetett tehát büszke magára az a *monetáris* iskola, amelyik ezt a szabályozást kitalálta.

Mielőtt egy gazdaságpolitikus a monetáris eszközök mellett dönt, két kérdést kell megválaszolnia: a gazdaság elérte-e már azt a szintet, amelyen ezt az eszközt eredménnyel lehet használni; mennyire távolodott el a gazdaság az egyensúlyi helyzetétől?

Ha egy gazdaság még messze van mind társadalmi, mind gazdasági tekintetben ahhoz, hogy a fejlettekhez felzárkózhasson, akkor a világgazdaság pénzügyi rendszerébe való teljes beépülés több hátránnyal, mint előnnyel jár. Minél közelebb jutott egy társadalom a felzárkózhatás lehetőségeihez, annál fontosabb és hasznosabb a világgazdaság pénzügyi rendszerébe való integráció.

A volt szocialista országok között a viszonylag gyors, tíz évnél rövidebb távú beépülés csak a csehek esetében reális lehetőség. Ettől keletre haladva egyre hosszabb az integrálódás reális időigénye. Az a gyakorlat, hogy volt szocialista országokban a piacosítást mindenütt gyorsan akarták megoldani, annál mélyebb válságot és visszaesést hozott magával, minél hosszabb a reális átállás időigénye. Ez Kelet-Európában jó esetben is *ötven, száz esztendő*. Bármennyire nehéz is ezt az érintetteknek és a nyugati drukkereknek tudomásul venni, a tényleges helyzet annál rosszabb lesz, minél jobban elszakadnak a realitásoktól.

A mi jelenlegi viszonyaink 5–10 éven belül csak a részbeni beépülést engedik meg büntetlenül. Jó hazai példa erre az elmúlt évek gyakorlatából a behozatal liberalizálása. Ha ezt az indokoltnál gyorsabban valósítják meg, illetve fokát messzebb viszik, akkor a belső gazdasági fejlődés elé megoldhatatlan feladatot állítanak. A fizetési mérleg viharos romlásának nem a forint felértékeltsége volt az oka, hanem az, hogy gazdaságunk nemzetközi versenyképessége eleve gyenge volt, amit aztán a kormányzatok vagyonfelélő politikája csak tovább rontott. Kudarcra vannak tehát ítélve azok az erőfeszítések, amelyek a leértékeléssel akarják javítani a fizetési mérleget.

Az elmúlt hét év gazdaságpolitikájának az volt a legfőbb tévedése, hogy *a magyar gazdaság felzárkózási képességét jelentősen túlértékelte*. Az vált a kormányok és a közgazdászok általános meggyőződésévé, hogy a magyar gazdaság csak azért maradt le a nyugat-európaiaktól, mert a megelőző negyven évben szocialista útra kényszerült: ha a szocialista rendszerben kialakult hibás struktúrát lebontjuk, helyette automatikusan és rövid idő alatt felépül a modern, az utolérést garantáló struktúra.

Ideje volna végre belátni, hogy a magyar gazdaság felzárkózásának nem a szocializmus volt az egyetlen akadálya, hanem *a lemaradása akkor is bekövetkezett volna, ha a nyugati megszállási zónába kerülünk*, a politikai demokrácia és a piaci gazdaság útját választhatjuk. Ezért kellett volna a rendszerváltást a gazdaságban eleve évtizedes távlatra előirányozni.

Nem lett volna szabad elsietni a régi lebontását, mert az újat, a hatékonyabbat csak hosszú évek során és igen nagy tőkeigénnyel lehet létrehozni. Az átállás ütemének erőltetése nemcsak az egyensúlyi viszonyokat rontotta még jobban, hanem a lehetséges időtartamot is nagyon meghosszabbította. Az illetékesek ma sem látják be, hogy a dotációk adómérséklés nélküli megszüntetése, a keleti export szükségszerű zsugorodásának adminisztratív eszközökkel való gyorsítása, a mezőgazdasági nagyüzemek szétverése, a nagyvállalatok vagyonának mohó felélése, a fogyasztás korlátozása a mai válság fő kiváltó okai.

A szocialista gazdaság nagyon rossz hatékonysággal használta ki mind a munkaerőt, mind a tőkét, azaz a kapacitásait. Ebből kellett volna levezetni az átállás formáját: a rendszerváltást nem a termelés korlátozásával, a nem versenyképes vállalatok gyors leállításával kellett volna kezdeni.

A meglévő kapacitások kihasználásának javításában igen jelentős lehetőségek rejlettek, ezeket kellett volna türelemmel mozgósítani. Azzal a „megreformálási” gyakorlattal, hogy álljon le minden, ami a fejlett tőkés országok piacain nem versenyképes, mesterségesen megnöveltük az exportigényeket, növeltük a fizetési mérleg hiányát, fokoztuk az eladósodást, rontottuk a privatizáció feltételeit és a társadalom tűrőképességeit meghaladó munkanélküliséget teremtettünk.

Még szakmai körökben sem tudatosult, hogy a mi viszonyaink között az inflációt a kínálat hiánya és nem az elszadadt kereslet okozta. Minden keresletcsökkentő lépésnek az lett a következménye, hogy csökkentek az adóbevételek, nőtt a pénzügyi feszültség.

A keresletcsökkentést farizeus módon, az államháztartási kiadások visszafogásával akarták elérni. Azért mondom, hogy farizeus módon, mert ennek a csökkentése politikai és gazdasági okokból nem lehetséges és eddig minden esetben elsősorban a lakosság szegényebb többsége kárára takarékoskodtak. A költségvetés minden fejlett piaci gazdaságban reálértéken növekszik. Nagy eredménynek számít már az is, ha azt a nemzeti jövedelem növekedésének mértékén lehet tartani. A költségvetés és az államháztartás súlya csak egészségesen növekvő gazdaságban tartható. Ahol csökken a termelés, ott a súlya szükségszerűen növekszik. Csak sírni vagy nevetni lehet azokon a fogadkozásokon, hogy a pénzügyi egyensúlyt majd nem a lakossági jövedelmek és a gazdaságélénkítő beruházások, hanem az államháztartási kiadások csökkentésével fogjuk megvalósítani.

Az állami kiadások csökkentése nemcsak gazdasági, de politikai szempontból sem képzelhető el. Nincs olyan demokrácia, amelyikben nem zavarják el a választók azt a kormányt, amelyik az egyszer bevezetett szociális juttatásokat visszavonja, kurtítja. Ez a demokrácia ereje, mert *nincsen nagyobb – hosszú távú – gazdasági kártevés, mint a szociális gondoskodás, az oktatás, a tudomány, a kultúra céljait szolgáló kiadások visszafogása*. A hosszú távú gazdasági eredmény ugyanis elsősorban attól függ, milyen a társadalom közérzete, hogyan gyarapszik a szellemi tőkéje. Aki ezeken takarékoskodik, az magánál a pénzügyi válságnál is sokkal nagyobb kárt okoz.

Kopátsy Sándor

Útközben

Ültünk a szobában, és néztük a szállítómunkásokat, akik a Pestről visszahozott szobrokat cipelték.

Tot

Imre szendvicseket csinált, mert a munkások megéheztek. „Nézd – mondta –, hogyan emelik a szobrokat. A mozdulatuk célszerű, egyetlen fölösleges sincs köztük, művészei a szakmának, szeretem őket, a barátaim." A szállítók megpihentek, ették a szendvicset, söröztek, és a művészetről beszélgettünk. Emlékezetes percek voltak. Miként felejthetetlen a kis lugasban eltöltött óra is a fiatal magyar művészekkel, akik Itáliában barangoltak, és betértek a mesterhez. Olyan volt ez a találkozás, mintha egy apa beszélgetett volna a fiaival. Nem Amerigo Tot, a neves művész szólt hozzájuk, hanem a társ, az egyenrangú. Élete tapasztalatairól beszélt, a buktatókról is, hogy ők elkerüljék. Új technikákról, számukra még ismeretlen világról, a művészet feladatairól. És elvitte őket egy műhelybe is, hogy egyikük elkészíthesse a velencei biennáléra szánt alkotását. Azt a két napot, amelyet együtt tölthettem vele, sosem felejthetem.

Ismertem az életútját, de ahogy ő mesélte, újra megelevenedett minden. A gyalogút a nácik uralta Berlinből Rómába. A küzdelmek, az első sikerek, az ellenállás, a Comitato di Liberazione Nazionale harcában való részvétele, minden. Nem volt diadalmenet ez az élet, keményen kellett küzdenie, amelyet a Prix de Roma, a St. Vincent-díj elnyerése, a Termini frízének megalkotása, a vatikáni magyar kápolnába készített műve fémjelez, hogy csak néhányat említsünk a Tot-oeuvre-ből. A lugas alatt, a Via Margutta sokat beszélt Magyarországról. Fájdalmáról is. Szeretett volna hazajárni, itthon dolgozni. Már az egész világ ismerte, de hazájában csak 1969-ben mutatkozhatott be. A világhír ismeretében óhatatlan idézni Szerb Antal szavait: A Collegium Hungaricumban ismerkedett meg a fiatal szobrásszal, aki megérkezve Rómába, a Gianicolo bokrai alatt töltötte az első éjszakáját, majd megfürdött az Acqua Paola medencéjében: „Így vonul be Rómába egy hódító. A kis szobrászból talán nem lesz semmi, örök éhezés lesz talán a sorsa, ki tudja. És mégis hódító, csak a hadserege hiányzik, csak a jószerencse, semmi más. Az életútja mégis felfelé menő út, ha el is pusztul felfelé menet..." A hódító nem pusztult el. Meghódította a szíveket, a világot, a csurgói parasztgyerek dicsőséget szerzett hazájának. Most lenne nyolcvanöt éves.

Politika

A közvéleménykutatás nagyon tanulságos, legtöbbször nem is fog mellé. Csakhogy azt a hiedelmet kelti, hogy az emberek mással sem foglalkoznak, mint a politikával. Magán-közvéleménykutatásom nem ezt igazolja. Jártamban-keltemben sok emberrel beszélgetek. Minap a Múzeumkertben mellém ült egy öregúr. Az időjárásról kezdett elmélkedni. Arról, hogy, amikor ő fiatal volt, micsoda kegyetlen teleket kellett elszenvedni. A télről a fűtés jutott az eszébe. A fűtésről meg a gáz-villanyszámla és a fűtési díj. Panaszolta, hogy csipetnyi nyugdíja nem elég arra, hogy kifizesse az örökösen dagadó számlákat. Vége volt a nyugalmának. „De a politikusok..." – kezdtem volna érvelni, de ő dühtől vöröslő arccal csak annyit mondott: „Ott egye őket a fene. Nem érdekel a politika..." Még hozzátett néhány magyarázó szót is, de az már nem bírná el a nyomdafestéket. Az a tapasztalatom, hogy legtöbbször szóba hozni sem érdemes a politikát, mert csak elmérgesíti a beszélgetést. A mester, aki gyorstalpaló és kulcsmásoló is egyszemélyben, azt mondta, hogy amikor a vállalkozók támogatásáról hall, rögtön felmegy benne a pumpa. „Megesz bennünket az adó, ezek meg évek óta a vállalkozók támogatásáról papolnak, röhögni kell..." – mondja, s a pokolba küldi a politikát. Ismerek valakit, aki ha a parlamentet közvetíti a televízió vagy valami politikai vitaműsort, rögtön elzárja a készüléket. Az emberek élik a maguk életét, gondjaikkal küszködnek, és nem sokat hederítenek a politikára. Az egy más világ, más emberekkel, mondta egy ismerősöm. Így volna?

Gondok

Amikor Bobby meghalt, napokig búskomor volt. Most Samanthának aggódik, meggyógyul-e. Mark váratlan visszatérése szívenütötte, idegeskedik, vajon végleges-e a gyógyulása. Szeretné, ha Jenna és Jack szerelme kiteljesedne, csak azon morfondírozik, hogy a fiú talán túl fiatal a szépasszonyhoz. Attól fél, hogy Jockey újabb keserűséget okoz majd Samanthának, és hogy a most felbukkant mama, az anyós se könnyíti meg az életét. A Ewing család gondjai betöltik az életét. Elfeledkezik a saját gondjairól.

Rejtély

Ugyan mi késztetett egy ötgyerekes péksegédet, hogy Somogy távoli kis falujából felkerekedjék népes családjával, és letelepedjen Újpesten? Újpest akkor, a századvégen, a századelőn, jószerint még csak falu volt, de rohamosan fejlődött. Gyárak születtek, és népesedett. A villanyvilágítás is utat tört magának, és hozzákezdtek az összekötő vasúti híd építéséhez. A péksegéd éjjel-nappal tudós könyveket böngészett, és mindenfélét barkácsolt. Egy nap azzal állt elő, hogy ő ezentúl villanyszereléssel akar foglalkozni. Nem hittek neki. De amikor az első pénzt hazahozta, már senki sem csodálkozott. Kitanulta az elektromosság csínjátbínját. Őstehetség volt, így is mondhatjuk. Legkisebb fia örökölte kreatív készségét. Habár foglalkozása másfelé irányította, megtanult esztergályozni, tudott hegeszteni, és kitűnő műszaki rajzokat készített. Öt szabadalmazott találmány is fűződött a nevéhez. Elképzelhető, mi lehetett volna a péksegédből lett villanyszerelőből meg a fiából, ha megadja számukra az élet, hogy tanulhassanak. A péksegéd-villanyszerelő a nagyapám volt. Fia az apám.

Reklám

Ha a reklámok ígéretei mind valóra válnának, nagy baj lenne. Akkor minden kopasznak kinőne a haja, a bőrünk örökké fiatal maradna és így tovább. Egyszóval a gyárak, amelyek e csodaszereket gyártják, egy napon becsukhatnának. Szerencsére ez sosem fog bekövetkezni, mert a hiszékenyek az örökkévalóságot biztosítják a számukra.

Vágy

Végigjárta a várost, káposztáskockát szeretett volna enni. Mama olyat főzött egykor, hogy mindmáig felejthetetlen emlék marad a számára. Ezt az ízt kereste, de nem találta sehol. Végül a körúton egy kis önkiszolgáló étteremben elárulta a kedves kisasszony, hogy kedden főznek káposztáscvekedlit. Boldog volt. Tehát kedden. Reménykedve várta a napot.

Zelk

Néha, magányban elmerengve eszembe jut egy Zelk-vers. Szívemből szóló: „Nem az hogy hány napom van hátra, / de azt, hogy milyen nap van mámа, / szerdám, vasárnapom? / Őrli a semmit a malom – / zúgását hallgatom."

Gyász

A lottózóban ücsörgő társaság az öreg Jancsót gyászolja. „Nagy balek volt szegény, és balkezes" – mondja valaki. Másik replikázik: „Miért? Te talán meggazdagodtál?" Ezen elvitatkozgatnak egy ideig, aztán nekilátnak a kombinációknak. De az öreg Jancsó nem megy ki a fejükből. A múlt héten még itt volt köztük, most meg... Valaki megjegyzi: „A Szerencsejáték Rt. megtehetné, hogy saját halottjának tekinti az öreget. Élete során egy vagyont rakott a zsebükbe, de amit nyert, azért ha pár kiló kenyeret vehetett volna."

Csatár Imre

Ruttkai Éva Színház a Kispesti Vigadóban

„A sztár szónak rossz a csengése, de az igazi színész valójában olyan ritka jelenség, akár egy csillag: akkor is világít majd, amikor régen nem él már." – Ruttkai Éva szavait választotta a Thália Szekere Színházi Alapítvány arra a meghívóra, amelyben hírül adják a Ruttkai Éva Színház felavatását. A színházavató gálaestet ma este nyolckor tartják a Kispesti Vigadóban, a színésznő lányának, Gábor Julinak részvételével. A Ruttkai Éva Színházról Nagy Miklós színésszel, az alapítvány elnökével és Szalai Zsolttal, az alapítvány titkárával beszélgettünk.

– Egy évvel ezelőtt hoztuk létre a *Thália Szekere Színházi Alapítványt* – tájékoztat Szalai Zsolt – állás- és szerződés nélküli színészek, illetve az anyaszínházukban tehetségükhöz mérten keveset foglalkoztatott színészek számára. Azért választottuk a *Thália Szekere Színház* nevet, mert az ország olyan pontjaira is el szeretnénk jutni, ahová az intézményes magyar színjátszás ez idáig nem jutott el. Az alapító okiratban szerepel a pódiumjátékok felélesztése, és az AIDS elleni harc is.

– Eddig milyen előadásokat hozott létre az alapítvány?

– Először a *Gutenberg Művelődési Központban* léptünk föl, a *Színházkomédia* című darabbal – veszi át a szót *Nagy* Miklós. – A következőt, *A kurvapecér* című színművet a *Komédiumban* mutattuk be. Tavasszal *Nógrádi* Gábor – *Fekete* Mari *Segítség, ember!* című mesemusicaljét játszottuk a *Fáklya Klubban*. December elsején megrendeztük a második *AIDS-gálát*. Jártunk vidékre, játszottunk Pesten is – igyekeztünk megfelelni az alapítvány szellemiségének.

– Hogyan kerültek kapcsolatba a Kispesti Vigadóval?

– *Varga* Máriával, a Vigadó igazgatójával 1999. december 31-ig érvényes szerződést kötöttünk – folytatja Szalai Zsolt –, amelynek értelmében havi tizenöt előadást tartunk. Délpest kulturális centrumát szeretnénk itt kialakítani.

– Honnan származik a Ruttkai Éva Színház ötlete?

– A szerződés után vetődött fel bennünk az a gondolat, hogy jó lenne igazi színházhoz méltó nevet adni az alapítvány által szervezett előadásoknak – mondja Nagy Miklós. – Ruttkai Éva neve az elsők között merült föl, de nem éreztük magunkat méltónak arra, hogy a még friss emlékű színészkirálynő nevét fövehessük. Végül mégis e mellett döntöttünk, mert Ruttkai Éva művészi alázata nagyon fontos a számunkra, az a fajta művészi és emberi magatartás, amely bennünket is felelősségérzetre kötelez.

– Mi szerepel majd a Ruttkai Éva Színház műsorán?

– Nyártól még az alapítvány nevében elkezdtük játszani a *Segítség, ember!* című gyermekmusicalt, amellyel három alkalomra a *Stefánia-palotába* is meghívtak bennünket. A következő bemutatónk *Katajev A kör négyszögesítése* című vérbeli szovjet vígjáték lesz, 1932 Moszkvájából, amit a kor szovjet slágereivel fűszerezünk meg, és november hetedikén mutatunk be. November 11-én *Ujjé...! Ligeti giccsek, kávéházi vackok a századelőn* címmel mutatunk be kabaréösszeállítást, kivételesen nem a nagy színháztéremben, hanem egy kisebb teremben lesz, tehát újabb játszóhelyet avatunk a házon belül.

– Milyen gyakran cserélődnek a társulat tagjai?

– Állandó társulat nélkül játszunk, az egyes darabokra szerződtetjük a színészeket. Egyik célunk, hogy felhívjuk a színházi világ figyelmét a méltatlanul keveset foglalkoztatott színészekre. *Papp* Éva nyolc év után először nálunk lépett színpadra, akárcsak *Hercegh* Csilla, aki valamikor a *Radnóti Miklós Színház* sztárja volt. Szeretnénk elérni, hogy a Ruttkai Éva Színházhoz szerződni ugyanolyan rangot jelentsen, mint bármely más fellépési lehetőség. Igaz, nagyon alacsony gázsit ígérhetünk csupán, de egy kicsit menedzsernek is tekintjük magunkat: szeretnénk elérni, hogy a közönség és a szakma ismerje meg mindazokat, akiket eddig nem ismert, és azokat is, akiket ismert ugyan valaha, de elfelejtett. Nem egyszer előfordult már ugyanis, hogy valaki pár évvel ezelőtt sztár volt az országban, és ma már azt sem tudjuk, hol és milyen körülmények között él.

(l. d.)

Mária tisztelete

Néprajzi konferencia Szegeden

Hagyománnyá vált Szegeden, hogy kétévente konferenciát rendeznek a vallási néprajz valamelyik fejezetéről. Ezúttal a szervezők – a *József Attila Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke* és a *Magyar Néprajzi Társaság* – a háromnapos tanácskozás témájául *Mária tiszteletét és kultuszát* választották. A nemzetközi tudományos szimpóziumon részt vettek mindazon európai országok kutatói, ahol eleven a *Mária-kultusz*. Nemcsak néprajzi, hanem irodalmi és zenetörténeti, képzőművészeti előadások is elhangzottak a ma, szombaton befejeződő konferencián, bizonyítva azt, hogy a Mária-tisztelet sokrétű, a teológusokon kívül számos tudományt érdekel. Jelentősége megmutatkozik abban is, hogy a keresztény ember Márián keresztül Jézust tiszteli.

Legérdekesebbek azok az előadások voltak, amelyek a gazdag *Mária-hagyományból* kiemelték a *lorettói boldogasszony* tiszteletének európai jegyeit. Az idén hétszáz éves a lorettói legendakör. A magyar művelődéstörténet új adatokkal gazdagította a képet. Közép-Európa térségében – mint ahogy több kutató rámutatott – a lorettói boldogasszony tisztelete ideológiai töltést adott a törökellenes küzdelmeknek a XVI–XVIII. században. Ennek szép tárgyi jelei azok a kápolnák Nyugat-Magyarországon, amelyek misztikus védőovonalként szolgáltak a pogányság elleni harcban.

Megemlékeztek *Bálint* Sándorról is – az ő tiszteletére is rendezték a konferenciát, – aki az idén lett volna kilencvenéves. Magyarországon először ő foglalta össze a lorettói boldogasszony tiszteletét. A Dóm téri panteonban a tanácskozás résztvevői megkoszorúzták Bálint Sándor mellszobrát.

A konferencia adatokat szolgáltatott ahhoz, hogy a protestánsok körében is létezik Mária-tisztelet, akár ősi hagyományként a reformáció előtti korszakból, akár lélektani alapokon, hiszen Máriában az anyát, az ember és az Isten közötti közvetítőt látja az emberiség. Péntek este a négyszáz éves alsóvárosi ferences templomban Mária-énekekből összeállított hangversenyt rendeztek.

(halász)

Piranesi-parafrázisok Budapestről

Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

A XVIII. század sokoldalú építész-grafikusának, Giovanni Battista *Piranesinek* művészetét (1720–1778) idézi fel a *Szépművészeti Múzeumban* pénteken megnyílt kiállítás, amelyet a Szépművészeti a *Képzőművészeti Főiskolával* és a *Nappali Ház* szerkesztőségével közösen meghirdetett *Piranesi Budapesten* című pályázatra beérkezett Piranesi-parafrázisokból és külön felkért művészek (*Bak* Imre, *Barabás* Márton, *Dús* László, *Fábián* Noémi, *Felvidéki* András, *Ferenczfy Kovács* Attila, *Gáyor* Tibor, *Haris* László, *Kőnig* Frigyes, Karen *Rann*, *Szalai* Tibor, *Szíj* Kamilla, *Trombitás* Tamás) munkáiból rendezett meg *Czére* Andrea a múzeum mélyföldszintjén *Piranéző* címen.

A Szépművészeti Múzeumban nemrégiben mutatták be, Magyarországon először, Piranesi életművét. Az utána meghirdetett pályázattal Piranesi rézkarclátképeinek, építészeti capriccióinak fantáziaszabadságára, fiktív és reális épületelemeket vegyítő, kötetlen komponálásmódjára hívta fel a magyar művészek figyelmét – és Budapestet adták meg témának.

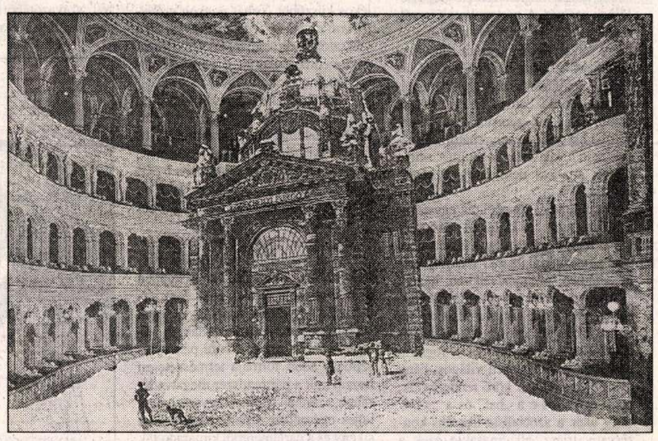

Almer Zsuzsa: Fürdőária az Operában

A bemutatott művek műfaja, művészi eszközrendszere sokféle. *„Piranesihez kapcsolja őket az építészeti capriccio átfogó témaköre, a kulturális örökség szemrevétele, az elmúlás, az enyészet szépségének és tragikumának megjelenítése, a szorongás életérzésének rokonsága. Művészi jellemzőiket, alkotómódszerüket és eszközeiket a kötetlen fantázia, az irónia, a perspektíva- és léptékjáték központi jelentősége, az illuzionizmus és műfajhatárok átjárhatósága rokonítja a XVIII. századi mesteréivel"* – olvashatjuk a kiállítás ismertetőjében.

Szobor, díszletterv, tusrajz, finom rézkarc, fotó, fotómontázs, ironikus xerox-montázs, vászonkollázs, akril, olajkép, szitanyomat sorakozik egymás mellett a két teremben. Többségük a pályázatra készült. A korábbi munkákból válogatott építészeti témájú művek közül a legkorábbiak a hetvenes évekből valók.

A kiállítás címét *Szörtsey* Gábor *Pozitív Piranéző* feliratú tusrajza adta. A pályázat négy egyenértékű díjának nyertesei: *Hegedűs 2* László, *Szörtsey* Gábor, *Veres* Andor és egy négy művészből álló csoport: *Szabolcs* Tímea, *Szilágyi* Balázs *Tomay* Dávid, *Zölley* Ágnes.

(f. m.)

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

Pályázati felhívás

A Magyar Állami Operaház pályázatot ír ki

scenikusi munkakör betöltésére,

1995. január 1-jei határidővel.

A pályázatot az Operaház Munkaügyi Osztályára kell beküldeni, a határidő 1994. november 30.

A pályázat elbírálása 1994. december 15-ig megtörténik.

A pályázat feltétele felsőfokú szakirányú végzettség; építész, építész üzemmérnök, színházi műszaki vezető; főiskolai végzettség, vagy 5 év színházi gyakorlat esetén faipari, építőipari, műszaki, szerkesztői, szakközépiskolai végzettség.

A részletes pályázati feltételeket az Operaház Munkaügyi Osztályán lehet átvenni.

A Magyar Állami Operaház támogatója a

Magyar Nemzet

3217

Almer Zsuzsa épiten

MAI SZÍNHÁZMŰSOR

Bárka 19 óra: Fogadó a Nagy Kátyúhoz
Budapest Bábszínház 9.30: A púpos lovacska, 11.30: A púpos lovacska, 15 óra: Ali baba és a negyven rabló
Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió 19 óra: A szerető
Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió 19.30: Sóska, sült krumpli
Budapesti Operettszínház 19 óra: A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak
Catedral Színpad 19 óra: Ez is nászéjszaka?
József Attila Színház 19 óra: Made in Hungaria
Katona József Színház 19 óra: Szent György és a Sárkány
Kolibri Színház 10 óra: A két Lotti
Lézerszínház 19.30: Pink Floyd 3D
Madách Színház 19 óra: Sosem lehet tudni
Magyar Állami Operaház 19 óra: Peter Grimes
Nemzeti Színház 14 óra: Az ember tragédiája
Nemzeti Táncszínház 10.30: János vitéz, 15 óra: János vitéz
Pesti Színház 19 óra: A dzsungel könyve
Piccolo Színház 19 óra: Play Strindberg
Radnóti Színház 19 óra: Mirandolina
Thália Színház 19 óra: Ezeregyév, 19.30: A kopasz énekesnő, 20 óra: Élveboncolás – Kritikai kerekasztal
Új Színház 19 óra: Szószátyárok
Vígszínház 19 óra: Sok hűhó semmiért

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

Múzeumok

Aquincumi Múzeum és Romterület: A 2001. év ásatási leletei. Római lakásbelső rekonstrukciója a romterület „Dirké" védőépületében (okt. 31-ig), Vitae Puerorum – Gyermek mindenki (volt)
Budapesti Történeti Múzeum: A Szent György tér „titkai" (nov. 25-ig), Gyermekek az épített környezetért – gyermekrajz-kiállítás

Terrazzók, a fénylő kövek

A századfordulós padlóburkolatok márványtörmelékből készültek, s csiszolással szinte tükörré váltak

Nézzünk a lábunk alá! Dióhéjban összefoglalva a tanulságát annak a munkának, amelyet Almer Zsuzsa belsőépítész immár hosszú évek óta szisztematikusan végez. Ezt kell tennünk, ha Budapest belvárosában járunk és szépet, izgalmasat akarunk látni. Az építészi, mérnöki és műemlékvédelmi képesítéssel is rendelkező szakember ugyanis azokat a működő padlóburkolatokat kutatja, amelyek elsősorban Pest-Buda világvárossá válásának időszakában, az 1850–1920 közötti évtizedekben kerültek a köz- és magánépületekbe, az előcsarnokokba, lépcsőfordulókra, folyosókra.

P. Szabó Ernő

A fővárosi terazzók, vagyis a működő padlóburkolatok közül minden történelmi drámai esemény, pusztulás ellenére számos ma is régi szépségében látható, vagy éppen kevés kellene ahhoz, hogy visszakapják régi fényüket.

Fényről van szó, a szó szoros és átvitt értelmében is. Az előbbi értelemben azért, mert a terrazzók márványtörmelékből, zúzalékból készültek, s elkészültük után felcsiszolt felületük szinte tükörként verte vissza a fényt. Átvitt értelemben pedig azért szólhatunk fényről, csillogásról, mert a terrazzó padlók a legkényesebb igényeket is kielégítették, alkalmasak voltak a reprezentációra is, így a metropolisz legfontosabb épületeiben – az Országházban, a Magyar Tudományos Akadémia székházában és másutt – is megtalálhatók, az anyagában színezett padlók a legkülönbözőbb növényi ornamentikával, dekoratív, geometrikus motívumokkal vagy éppen állatfigurákkal, a mitológiából vett részletekkel emelték a hely szépségét.

Éppen egy ilyen különlegesen szép téregység hatására kezdett foglalkozni *Almer Zsuzsa* a terrazzó titkaival, történetével. E környezet pedig nem volt más, mint annak az épületnek a tere, ahol ő maga lakik 1977 óta: a XIX. század végi bérpalota a Nyugati téren található, szép kilátással az *Eiffel* építette Nyugati pályaudvarra és a Váci körútra, amelyet azután *Bajcsy-Zsilinszky Endréről* neveztek el. A balluszteres barokk lépcsőház, a kétszárnyú, üvegezett ajtók, a kovácsoltvas korlátok, a kapualj, a folyosók, a lépcsőfordulók, a lakások előterei, a fürdőszobák, a mosdók, a vécék mind-mind terrazzóval burkoltak. Ezek közül a helyiségek közül a lépcsőház, a kapualj és a folyosók terrazzója a legértékesebb, a lakásokban és a fürdőszobákban, mosdókban, vécékben a terrazzó egyszerűbb, kevésbé díszes.

A döntő lökést azután a Klotild-palotában kínálkozó látvány adta meg, no meg az a beszélgetés, amelyet 1999-ben a Városvédő Egyesület vezetőjével folytatott az eklektikus és art deco épületekbe készült munkái kapcsán. Már 2000 decemberére elkészített egy tanulmányt és hatvan fotót, amelyek számát azóta is gyarapítja. Legutóbb az N&n Galériában mutatott be belőlük válogatást, és hamarosan elkészül a témában tervezett könyv kézirata is.

Kutatásai közben felfedezte azokat az épületeket, amelyekben valószínűleg először jelent meg terrazzó a magyar fővárosban. Az egyik ilyen épület a Váci utca 79. számú ház, amely mintegy az MTA épületével és az Újlipótváros jó néhány késő klasszicista épületével párhuzamosan készült – ezeken a munkákon látszik, hogy a terrazzó az antik idők mozaikjáig visszavezethető. Az eljárás azonban sokkal olcsóbb, mint a mozaik, nyilván ezért terült el Európában, főként Itáliában a korábbi évszázadokban, ahonnan azután átszármazott hozzánk is, amikor tömegessé vált a nagyvárosi építkezés. *Almer Zsuzsa* talált terrazzót XVII. századi magyar kastélyban is, de akkoriban elsősorban fakockát, természetes kőlapot használtak az igényes építkezéseknél. 1871 után viszont, amikor tömegével épültek a bárházak a Nagykörút–Váci út–Andrássy út közötti területen, hihetetlen mennyiségű padlóburkolatra volt szükség, s ennek létrehozása terrazzó nélkül aligha sikerült volna.

Éppen ezért indult be a századfordulóra

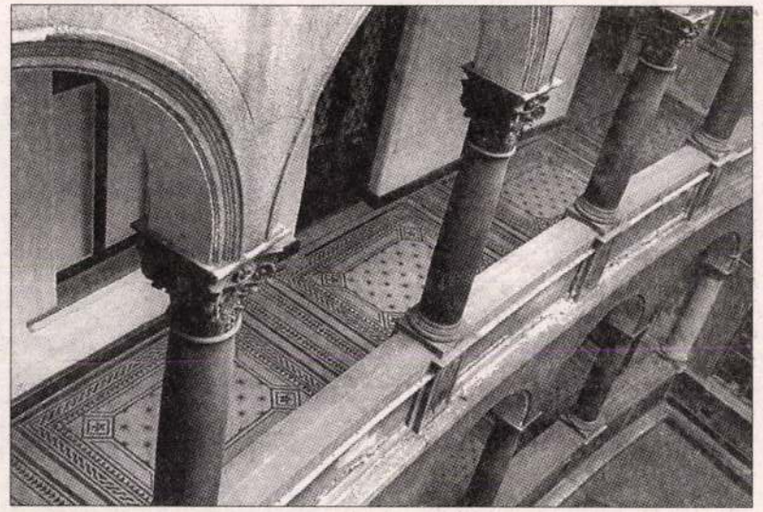

XIX. század végi bérpalota a Nyugati téren

FOTÓ: KOLLÁNYI GYULA

is, ezek azok a bizonyos szürke kőlapok, amelyeket, ha gondoznának, ha a megfelelő szerekkel kezelnék őket, bizony nem is lennének olyan szürkék.

A magyar cégek egyébként állták a versenyt a külföldi versenytársakkal. Sorra alakultak a terrazzót (is) készítő gyárak, üzemek. *Melocco Péter* vállalkozása például a Nagymező utcában működött, *Dipol Cesare* Budán, a Batthyány utcában, *Schön Adolf* a VII. kerületi Miksa utcában működött (ahogyan a nevek mutatják, olasz vagy német földről hozták a szakmai felkészülést, tradíciót). A legnagyobb vállalkozó azonban nem közülük került ki, a pálmát, ahogyan a korabeli árlejtések (versenytárgyalások) eredményei jelzik, id. és ifj. *Walla József* Rottenbiller utcai cége vitte el.

Sokszínű, sokformájú világot formáltak a terrazzó mesterei, még akkor is, ha többnyire sablonnal dolgoztak, s ha, főként az első időszakban, elsősorban fekete-fehérben *riknek* az alkotása, aki az Urániát és a Párisi udvart is tervezte, s aki a jelek szerint arra is ügyelt, hogy milyen padlózat kerül az általa tervezett falak közé.

Egyre színesebb, egyre gazdagabb mintázatú lett a terrazzó a századforduló idejére, a historizmus fénykorában, majd a szecesszió időszakában. A már említett jelentős középületek mellett kiváló példája ennek a gazdagodásnak a jogi egyetem épületében lévő centrális előcsarnok vagy a Duna-palota, a volt Ritz Szálló, az egykori híres Dunaparti szállodasor utolsó megmaradt épülete. Apropó, megmaradás. Mára szerencsére eljutottunk odáig, hogy a szakemberek mellett a hagyományaikra, értékeikre büszke polgárok is felfedezték a terrazzó szépségét, nemcsak becsülik, de óvják is a régi működő burkolatot. Az Andrássy út több épülete is védettséget kapott már, s az értékes részletek megőrzéséhez ez az első lépés. De vannak-e szakemberek a hiányok pótlásához, a

Rákóczi „hazajövetele”

EMLÉKTÁBLÁK PESTEN ÉS BUDÁN

Szatmári Gizella

A Rákóczi út 5. számú épület a valamikori Griff, majd Pannónia Szálló, az egykori (első) Nemzeti Színház tőszomszédságában állt. Első emeletén, egy erkélyes ablak felett különös emléktábla – felirata ma már alig olvasható. Horvai János szobrászművész alkotása 1927-ben került ide, mégpedig II. Rákóczi Ferenc hamvainak 1906-ban történt hazahozatala emlékére.

A táblát *Glück Frigyes* szállodatulajdonos, ismert és neves műgyűjtő, bőkezű művészetpártoló állíttatta.

A ruskicai fehér márványból készült táblán az aranyozott bronz képmás, melyet Horvai a Mányoky Ádám-féle festményről közismert, reprezentatív Rákóczi-portré alapján mintázott, annak idején jól érvényesülhetett.

Felirata ez (volt): „1676. március 27.–1735. április 8. Hazajöveteled 1906. október 28-án diadalút volt, melynek emlékét őrzi a Rákóczi út. Hirdesse e tábla hűséges néped hálaját és reményét.”

A leleplezési ünnepély díszvacsorájának menükártyáját az emléktábla akvarell képe díszíti, s az ételsorban – egyéb finomságok mellett – „párolt marhasült kuruc módra” is szerepelt.

A XIX. század végén, illetve a századfordulón a szabadságharc és *Kossuth* emlékének felállításának kezdeményezésén

A ruskicai fehér márványból készült tábla felirata ma már alig látható FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

… nagylelkű elhatározásával teljesítve hű magyar nemzetének ismételten kifejezett közóhaját, drága tetemek hazájukba szállítását legkegyelmesebben elrendelte”.

E „nagylelű elhatározásnak” azonban

és társait 22-én ünnepélyesen rehabilitálta – meg is történt.

A temetés protokolláris részletei körül feltehetően éles viták folyhattak, mert Zuboly (*Bányai Elemér*) a Vasárnapi Újság hasábjain jónak látta leszögezni: „… a te-

Maderspach Viktor, az utolsó medvevadász

KOPOGTATÓ

Szepesi Attila

Jávorszarvastól bölényig, őstuloktól hiúzig bőven vendégelte a nemes vadakat a középkori Magyarország ezernyi vadregényes tája, hegye-völgye, mocsara és pusztasága. A barnamedve, az azóta országunkból eltűnt hegyi vad is szép számmal tenyészett a vadonságok mélyén, nemcsak Erdélyben és Máramarosban, ahol ma is járja még a havasok erdeit és árnyékos szurdokait, de a Budai-hegységben meg a közeli Pilisben is.

A medvék és bölények igazi paradicsoma azonban a messzi Máramaros volt. Utolsó Árpád-házi királyaink közül kivált *V. István* kedvelte ezt a kies tájat. Nem véletlen, hogy található itt egy Királyerdeje nevű település is. *Kun László,* de *Mátyás* és *Aragóniai Beatrix* is szívesen járta Máramaros titokzatos vadonságait.

A medve aztán lassan elhagyta a főváros közeli erdőségeket. Visszaszorult a járatlan hegyek közé. *Ujfalvi Sándor* „öreg vadász” ugyan még beszámol a XVIII–XIX. század fordulójának nagy erdélyi medvehajtásairól, amikor az idősebb meg az ifjabb *Wesselényi Miklós* űzte ezen a tájon a vadat. Később errefelé is megritkultak a nagy vadászok és vadászatok. Volt azonban egy jeles erdőjáró, az erdélyi Szászföldről származó *Maderspach Vik-*

csőségére – a szabadságharc bukása után. Az az anekdota is sokat elárulhat vadászszenvedélyéről, hogy állítólag nászéjszakáját is félbeszakította, mivel az említett Gyorgye – „Domnu, vaddisznók!” rikkantással – bekopogtatott az ablakán. Maderspach magára hagyta meghökkent hitvesét és napok múlva tért haza kiéhezve, lerongyolódva és elkoszosodva, de – néhány elejtett vaddisznó társaságában – sugárzó arccal.

Nemcsak izgalmas kalandok sorozata az először 1943-ban közreadott Medve! című könyv. Maderspach a tudós alaposságával mutatja be az állat életmódját, szokásait, titokzatos „téli álmát”, szaporodását és táplálkozását. Volt alkalma bőven megismerkedni a tányértalpúval. Előfordult, hogy egy fenyőfa alatt kellett éjszakáznia és reggelre belepte a hó. Más alkalommal olyan vastag köd csapott le rájuk a havasokban, hogy napokig egy barlangban kényszerültek tengődni. Lovaik sorra szakadékba vesztek, ételük az utolsó falatig elfogyott, míg végre felengedett a köd. Olyan is megesett vele, hogy betoppant egy vadászviskóba, ahol egy vadorzó immár mumifikálódott tetemére talált. A magashegyi levegőben úgy tűnt, mintha csak elszenderült volna a halott! Maderspach megaludt e – nem éppen hangulatos – társaságban, ám amikor legközelebb erre vezetett az útja, már a kunyhót sem találta meg. Több éve [illegible] 100 éve [illegible] műtárgyvány oszlopsor tartócsökorát és a műmárvány oszlopsor tartóka keresztboltozat mellett a függőfolyosó szépségéhez a mintás terrazzó is hozzájárult, s miközben a historizáló századfordulós építészet főlemelt fejjel észrevehető értékeit keresgélte, egyre többször kellett észrevennie, hogy önkéntelenül is a lábai alatt kínálkozó látványt keresi.

Hadtörténeti Múzeum: Katonanapok, katonaélet, Lovak a történelemben és a sportban – Bodó Sándor és Bodó Ilona festményeinek kiállítása (jún. 6-ig), „Áttkozott habomú” – isonzói fotók (jún 10-ig)

Közlekedési Múzeum: 1926-ban készült Ford T-modell (máj. 31-ig), A XVIII. századi svéd Vasa hajó 1:50 méretarányú modellje (máj. 31-ig),

az előre gyártott elemek használata, vált népszerűvé a márványmozaik, a cementlap, a metlachi – az utóbbi szállítói között volt például a világhírű német cég, a Villeroy & Boch. Szép példája látható a Párisi udvarban, a Gellért Szállóban és a Belügyminisztériumban. Ezek az előre gyártott elemek megtalálhatók a szegényesebb bérházakban

alakultak a műtvumok. Sohasem készült el kétszer ugyanaz a minta, mutatja sorban a felvételeket a kutató, vagy a szín, vagy a mottyumok párosítása változott. Izgalmas példa volt számára e tekintetben a „hattyú motívum”, amelyet két házban is megtalált, más-más párosításban. Végül kiderítette, hogy mindkét épület annak a *Schneller Hen-*

terrazzó padlók restaurálásához? *Almer Zsuzsa* három olyan vállalkozást is ismert, amely megbízható szakmai-művészeti színvonalon képes elvégezni a megbízatást. Jó példa erre – alfele referencia – a Nádor utca 7. szám alatt lévő ház, amelynek kapualjában például egy pécsi Kft. állította helyre a terrazzó burkolatot.

France) ■ LORA-TOTINO, Arrigo (Olaszország-Italie) ■ LUGOSSY Mária (Magyarország-Hongrie) ■ MAGGI, Ruggero (Olaszország-Italie) ■ MARTIN, Guy (Franciaország-France) ■ MAUMI, Alexis (Franciaország-France) ■ MEDINI, A. (Olaszország-Italie) ■ MEYER, Georg (Németország-Allemagne) ■ MERCIER, Patrick (Franciaország-France) ■ METZ Éva (Magyarország-Hongrie) ■ MIRANDA, Joáo(Portugália-Portugal) ■ MIRO, Antoni (Spanyolország-Espagna) ■ MOLNÁR István (Magyarország-Hongrie) ■ MOLNAR, Vera (Franciaország-France) ■ MUNIER, Henri (Franciaország-France) ■ NAGY Pál (Franciaország-France) ■ NEADERLAND, Louise (Egyesült Államok-États-Unis) ■ NÉMETH ÁGNES (Magyarország-Hongrie) ■ NEM' S Judith (Franciaország-France) ■ NORMAND,Claude (Franciaország-France) ■ O. OLBRICH, Jürgen(Németország-Allemagne) ■ PADIN, Clemente (Uruguay) ■ PAGES, Robert (Franciaország-France) ■ PAPP Tibor (Franciaország-France) ■ PASQUALETTI Zsófia (Magyarország-Hongrie) ■ PÁL Csaba (Magyarország-Hongrie) ■ PAWELZIK,Heide (Németország-Allemagne) ■ PICCIONI,Piero (Olaszország-Italie) ■ POHLMAN, Mathias (Németország-Allemagne) ■ RÁCZ György (Magyarország-Hongrie) ■ RAINER, Walter (Ausztria-Autriche) ■ RECEVEUR, Roland (Franciaország-France) ■ REGEN, Stephanie (Egyesült Államok-Etats Unis) ■ SABATIER,Louis (Franciaorszàg-France) ■ SASSON, Daniel (Olaszország-Italie) ■ SAVOI, Alba (Olaszország-Italie) ■ SEIGEL, Judy (Egyesült Államok-Etats Unis) ■ SORG,Christian (Franciaország-France) ■ SÓS Evelin (Magyarország-Hongrie) ■ SÓVÁRADI Valéria (Magyarország-Hongrie) ■ STRIK, Richard (Németország-Allemagne) ■ STROE Krisztián (Magyarország-Hongrie)■ SZILVITZKY Margit (Magyarország-Hongrie) ■ SZUNYOGH László (Magyarország-Hongrie) ■ TILLESS Béla (Magyarország-Hongrie) ■ TINÉ, Jean-Paul (Franciaország-France) ■ UDVARI Hajnalka (Magyarország-Hongrie) ■ URAI Erika (Magyarország-Hongrie) ■ VANTIER, Roger (Franciaország-France) ■ VITACCHIO, Alberto (Olaszország-Italie) ■ VAN WESTEN (Hollandia -Pays-Bas) ■ VÁRNAGY Ildikó (Magyarország-Hongrie) ■ PÓCSAI Károly (Magyarország-Hongrie) ■

Les organisateurs: Le K' dar, J. Nem's (artiste peintres) Paris

1. Livres-Objets

BUDAPESTI NEMZETKÖZI LIVRES-OBJETS BIENNÁLÉ 1998

VASARELY MÚZEUM

MEGHÍVÓ • INVITATION

A Revue d'Art 90° művészeti folyóirat (Párizs)
és a Vasarely Múzeum
szeretettel meghívja Önt és művészet szerető barátait az

ELSŐ BUDAPESTI NEMZETKÖZI LIVRES-OBJETS BIENNÁLÉRA,

mely 1998. május 21-től június 10-ig lesz látható.

A kiállítást megnyitja Lóska Lajos
mûvészettörténész
1998. május 28-án 17 órakor

Vasarely Múzeum

1033 Budapest — Szentlélek tér 6 — Tel. 36-1/250-15-40

ALMER Zsuzsa (Magyarország-Hongrie) ■ BAUER István (Magyarország-Hongrie) ■ BARABAS Márton (Magyarország-Hongrie) ■ BARES, Jean (Franciaország-France) ■ BÁLINT Ádám (Magyarország-Hongrie) ■ BERGMAN, Cecilia (Svédország-Suède) ■ BERTOLA, Carla (Olaszország-Italie) ■ B. LABORCZ Flóra (Magyarország-Hongrie) ■ BLAZY, Bernard (Franciaország-France) ■ BONNOT, Jacques (Franciaország-France) ■ BONVIER, Roger (Franciaország-France) ■ BRACAVAL (Franciaország-France) ■ BULATOV, Dmitry (Oroszország-Russia) ■ COHEN, Ryosuke (Japán-Japon) ■ COLLARO, David (Franciaország-France) ■ CSÁJI Attila (Magyarország-Hongrie) ■ CSERNIK Attila (Jugoszlávia-Yougoslavia) ■ CZEIZEL Balázs (Magyarország-Hongrie) ■ DAMÓ István (Magyarország-Hongrie) ■ DEBREIX, Gásteo (Brazilia-Brésil) ■ DELLAFIORA, David (Anglia-Grande-Bretagne) ■ DELSALLE, Alain (Franciaország-France) ■ DIOTALLEVI, Marcello (Olaszország-Italie) ■ ELÖD Ágnes (Magyarország-Hongrie) ■ ERDÉLYI Eta (Magyarország-Hongrie) ■ ÉZSIÁS István (Magyarország-Hongrie) ■ FABRE, André (Franciaország-France) ■ FARINE, Jacques (Franciaország-France) ■ FENYVESI-TÓTH Árpád (Magyarország-Hongrie) ■ FRIEDRICH Ferenc (Magyarország-Hongrie) ■ FRÖBERG, Dan (Svédország-Suéde) ■ FÜZ Veronika (Magyarország-Hongrie) ■ GARNIEL, David (Franciaország-France) ■ GAYOT, Alain (Franciaország-France) ■ GONZALEZ, Marisa (Spanyolország-Espagne) ■ GREGOTTI-MAGNI, Carmen (Olaszország-Italie) ■ GROBEL,Yves (Franciaország-France) ■ GULYÁS Judit (Magyarország-Hongrie) ■ HAÁSZ Ágnes (Magyarország-Hongrie) ■ HARASZTY István (Magyarország-Hongrie) ■ HARMATI Zsófia (Magyarország-Hongrie) ■ HEIBEL, Axel (Németország-Allemagne) ■ HOFFMAN, Fritz (Németország-Allemagne) ■ HORVÁTH László (Magyarország-Hongrie) ■ HUBER András (Magyarország-Hongrie) ■ HUTTER, Heinrich (Németország-Allemagne) ■ JOLÁTHY Attila (Magyarország-Hongrie) ■ KALMÁR JÁNOS (Magyarország-Hongrie ■ KÁDÁR Katalin (Magyarország-Hongrie) ■ KIRÁLY VILMOS (Magyarország-Hongrie ■KISS Ilona (Magyarország-Hongrie) ■ KOPLÁR Katalin (Magyarország-Hongrie) ■ KOVÁTS Borbála (Magyarország-Hongrie) ■ KÖ Pál (Magyarország-Hongrie) ■ KÖBLITZ Brigit (Magyarország-Hongrie) ■ KRÉHER Péter (Magyarország-Hongrie) ■ LACKÓ Anita (Magyarország-Hongrie) ■ LAUGIER, Brig (Franciaország-France) ■ LÁSZLÓ Bandy (Magyarország-Hongrie) ■ LECOFFRE, Pierre (Franciaország-France) ■ LEHR, Liesbeth (Hollandia-Pays-Bas) ■ LENKEY TÓTH Péter (Magyarország-Hongrie) ■ LE K'DAR (Franciaország-France) ■ LE PARK, Martha (Franciaország-France) ■ LEBEL, Luis (Franciaország-

ALMER ZSUZSA

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

47. o.

TOLNAY KÁROLYNAK

(1 sor

engővárkony, 1938. XII. 28.

ó kívánságot s a könyvet.[1] A jó
iszonzom, a könyvet, amikor
- s ha soká is, tán nem baj,
legyen./[2]
vashattam el, hisz még csak most
sort keritek rá, egyelőre csak
k, nagyon szép. Bizonyára[a] szöve-
gondolhatok, hogy az ilyenre
b idők következnek.
Magukra. Ugy látom, az a bitang
kar a franciákkal - ki tudja,

ALMER ZSUZSA

Magyar Iparmű
2005/4.

73.old.

Almer Zsuzsa, a bútorszobrász

Hol vannak már azok a boldog idők, amikor a korstílus épülete az alkotó művészek műveinek egymásra rakott tégláiból épült. A tanítvány folytatta a mesterétől tanultakat, hozzátett, és elvett belőle a kor követelményeinek és saját egyéniségének megfelelően. E kiegyensúlyozott fejlődést időnként felgyorsította egy-egy korszakos zseni, de a változás is szervesen illeszkedett a stílusfejlődésbe.

A művészetek 19. század végi – 20. századi válságát a technikai fejlődés robbanásszerű felgyorsulása váltotta ki, és az értékrend elbizonytalanodott világában valódi és önjelölt zsenik a mindentől független újítást helyezték piedesztálra. Paradoxonnak hat, pedig nem az, hogy az önkifejezés – amely a korstílus helyébe került – nem tette színesebbé a világot, mert az egymásnak feszülő irányzatok kioltván egymást a szürke középszernek nyitottak utat…

Hol vannak azok a boldog idők, amikor egy-egy nagy egyéniség évekre meghatározta a stílusfejlődést, sutba dobva a régit, a konvencionálisat, utat nyitva az új, friss formáknak…

Hol vannak már azok a boldog idők, amikor még értettük, mi folyik körülöttünk, mert biztonságot adott a szerves fejlődés vagy lelkesített a forradalmi változás tüze…

E bizonytalan korban nem könnyen találjuk meg önmagunkat, de belekapaszkodunk valamibe, ami a biztonság illúzióját kelti.

Almer Zsuzsa nem ilyen alkat. Ő nem a könnyebb utat választotta. Nem lett festő, mert a vászon két dimenziójában nem tudta kifejezni magát, belsőépítészként sem akart kilométerszámra falburkolatot tervezni, vagy ülhető széket, melynek láttán bepárásodik a kispolgár szeme. Illetve és pontosabban megpróbálta

Almer Zsuzsa: Napisten kanapé, terv / Zsuzsa Almer: Sun-god sofa (design)
1995, grafika

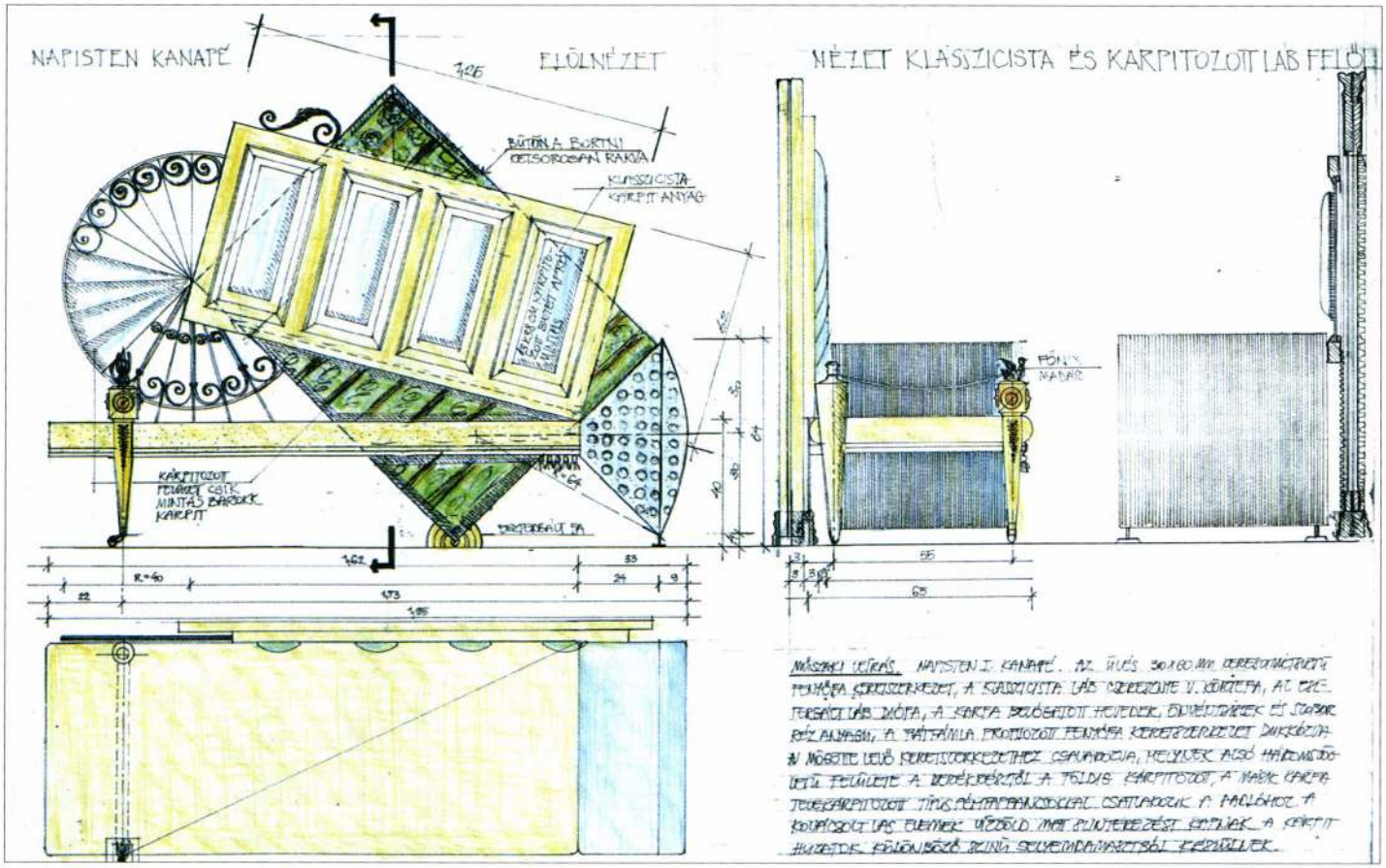

Fotó: Antal Szabolcs

Jakab Áron: Merített- és márványozottpapír-termékek / Áron Jakab: Mould and marbled paper products
(kivitelezés: Bárka Műhely)

Gyarmati Viktória a kikísérletezett új, kötött és szövött pamut-kender anyagokból öltözékeket tervezett, amit a gyártó nagyra értékelt.

Róth Ágnes, aki három év alatt jelentős anyagot dolgozott fel a bőrkultúra tárgyában – múzeumi és saját gyűjtések alapján –, oktatási segédletként hasznosítható kiadványt készített.

Nagy Lantos Marianna első évéről számolt be, témája a papírfa-technológia kifejlesztése, és az így létrehozott anyag felhasználási lehetőségeinek feltárása. Az első év során az ösztöndíjas figyelemre méltó, sikeres technológiai kísérleteket végzett. Az új anyag – a hulladék papírból természetes adalékok felhasználásával, nagyiparilag gyártható, környezetkímélő technológiával előállítható – sokrétű felhasználása biztosítottnak látszik, több iparág érdeklődését is felkeltette.

Vajda Péter elsőéves ösztöndíjas figyelemre méltó eredményeket mutatott be betűtervezésben. Jelentős munkát végzett egy új betűtípus kialakításában.

Csala Zsuzsa másodéves ösztöndíjas eredményes munkát végzett az *Ajka Kristály* gyárban, ahol speciális szoftver segítségével sorozatgyártásra alkalmas kehelyszériát tervezett.

Körmöczi Györgyi harmadéves, az EU-konform élelmiszer-csomagolás témában elkészített egy tervezési segédletet, amelyben kitér – a tervezés során szükséges – szinte minden dokumentumra, és példaszerűen megtervezett a sütőipar számára csomagolásokat. A tervezési segédletet más tervezők is használhatják.

Jakab Áron, aki az első évi munkájáról számolt be, emberi és szakmai elkötelezettségről mutatott példát. A *Bárka Műhely* (értelmi fogyatékosokat foglalkoztató) számára olyan termékeket tervezett, amelyeket a műhely elő tud állítani (merített és márványozott papír és az abból készült termékek). A termékek piacképes volta gazdaságilag és társadalmilag értékes eredmény: a műhely termékeit nem jótékonyságból, lelkiismeret-furdalás csillapítására érdemes vásárolni, hanem azért, mert szépek és hasznosak. A műhely így nem szociális foglalkoztató, hanem igazi piaci szereplő lehet.

Ruttkay-Miklián Ágota és *Szilágyi G. Csaba*, mind a ketten elsőévesek, külön-külön program keretében a kerekes-székes emberek számára terveznek, az első bútorokat, a másik majd „aktív" kerekesszéket. A téma társadalmi és gazdasági hasznossága nem vitatható. Az ösztöndíjasok a tervezési munka során az érintettek szükségleteit, igényeit mérik fel először, erre épül majd a tervezés. Az érintettek megfogalmazása szerint, ilyen munkát eddig még senki nem végzett (tervezés az érintettek bevonásával).

Ligeti Dorottya elsőéves ösztöndíjas értékes kísérleti munkát végzett a cipőtalp-anyagok fejlesztésében. A program elődleges célja a különféle – környezetre káros – bőrhulladék környezetbarát termékké átalakítása, amit sikeresen valósított meg.

ÚJ ÖSZTÖNDÍJASOK

A 2001. évben a benyújtott 33 pályamű közül az ösztöndíjbizottság az alábbiakat tartotta érdemesnek támogatásra:

Szikszai László: Közösségformáló és -összetartó bútorok tervezése,
Tóth Tünde: Egyedi táskák tervezése,
Harmati Hedvig: Szövött anyagok számítógéppel történő tervezése,
Simon Iván: Gyermekbútor tervezése,
Gosztom András: Hazai élelmiszeripari termékek csomagolásának fejlesztését szolgáló kutatások,
Kovács Szabolcs Gergő: Hagyományos kézműves technikával készült kis űrtartalmú laposüvegcsalád tervezése, kivitelezése, sorozatgyártási technológiákra adaptálva.

LAKATOS KRISZTINA
osztályvezető, Oktatási Minisztérium

mindkettőt, de a festészet nem elégítette ki túláradó alkotóerejét, a magára erőltetett konvencionális belsőépítész képében pedig felejthetőt alkotott. A versenyparipa csapnivaló igásló! Szerencsénkre – megtalálta a maga műfaját, melyhez foghatót kevesen csinálnak kerek e hazában. Szoborfestménybútor! Talán ez is helytelen kifejezés azokra a műakármikre, amiket Almer Zsuzsa alkot. Akár az utcán talált limlom, akár építkezésen kidobott ablakborítás, akár egy lángra lobbant írógép megindíthatja fantáziáját. Szürrealizmus? Kedvence, *Magritte* megfestette, Almer Zsuzsa magát a modellt alkotja meg.

Egyik kedvelt szórakozása manapság, hogy könyvobjekteket csinál. Magyarul állítólag művészkönyvnek hívják, aki nem ismeri a műfajt – én például nem –, annak leginkább lapozható szobornak nevezném. A lényeg az, hogy hétköznapi tárgyak egy kis szellemi vagy szellemes plusz hozzáadásával új értelmet nyernek. Kedvencem a *Várólista az utolsó ítélethez* rozsdamentes acél könyvborító belevágott betűkből álló címmel, és a borítóban egy – telefonkönyv(!) az én, a te, az ő nevével. Hátborzongató nem? A dobozba zárt lábatlan babák, a spirállal könyvvé fűzött összeolvadt magnókazetták, a műfűvel benőtt női szandál, és társai Székesfehérvártól Vilniuson át Marseilleig számos nemzetközi kiállításon szerepelnek.

Talán legizgalmasabb művei a bútorszobrai. Ha kissé nyugatabbra születik Almer Zsuzsa, ezekért aukciókon verekednének a műgyűjtők, vagy múzeumok féltve őrzött kincsei lehetnének. A *Napisten kanapé*, a *Tücsök fotel*, vagy a *„Ba-rock" asztal* azt bizonyítják, bármilyen eszébe, és talán ülni is lehet benne. A Napisten kanapén garantáltan nem, de nem is erre találtatott ki. Egyszerűen gyönyörű! A kovácsoltvas napkerék, egy kárpitozott – és lomtalanításból származott – agyonmázolt ablakparapetből (mellvédborítás) készült háttámlát támaszt. Festett bronzveretes jobb oldali lábaira, világoskék biedermeier selyemkárpittal bevont oldalpárna rímel. Az egész olyan, mint egy lomkupac a tavaszi lomtalanításkor.

Fotó: Dobó Kornél

Almer Zsuzsa: Tücsök fotel / Zsuzsa Almer: Cricket armchair
1994, vas, bronz, kárpit, 88x128x128 cm
(Eredeti ideák a bútortervezésben pályázat, II. díj)

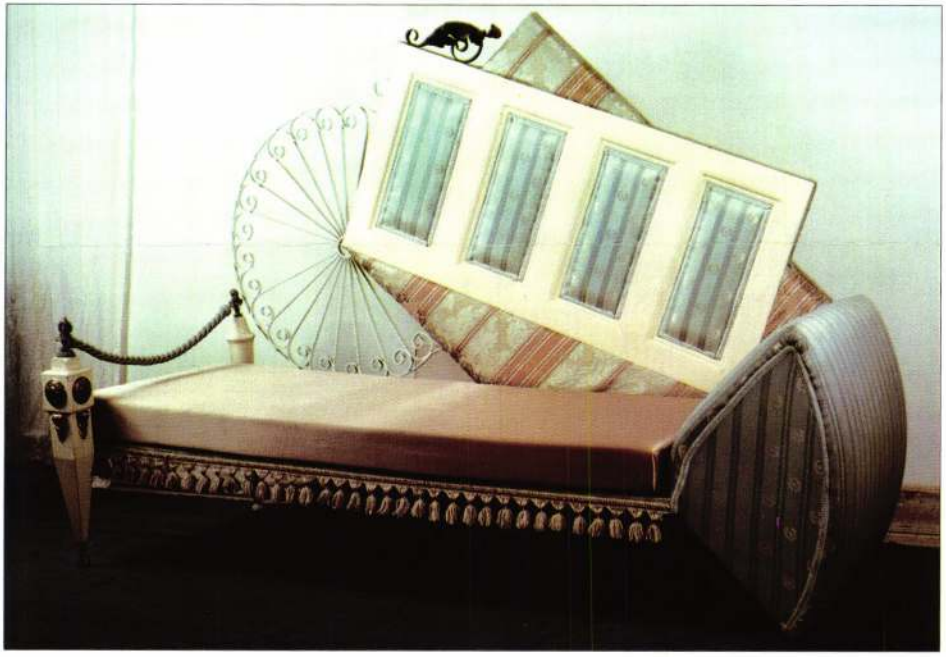

Fotó: Kecskeméti Kálmán

Almer Zsuzsa: Napisten kanapé / Zsuzsa Almer: Sun-god sofa
1995, festett fa, selyemkárpit, festett vas, domborításos réz, bronz, 85x202x140 cm
(A jövő bútorai pályázat, I. díj)

A „Ba-rock" asztal műfaja bútorkarikatúra, de a neccharisnyás, körömcipős, combtőben elmetszett női lábak, nem tartják az üveg asztallapot, hanem körülülik – pontosabban áthatolnak rajta –, és ebben több az ismert szürrealista szobornál. Az asztallábak rokokó módra hajlanak, jelen esetben vastag drótból. Az egész olyan, mint amilyet egy unatkozó kislány lát alulnézetből a cukrászdában fecsegő mamából, és barátnőjéből.

És a drótvázas asztal át is vezet Almer Zsuzsa talán legkomolyabban vehető korszakába, az art decóba. Előbb készültek vagy később(?) anyagból bármilyen technológiával képes meghökkentőt alkotni. A hatlábú kovácsoltvas „párducbőr" bevonatos kagylófotel csápos fejtámaszával tényleg egy tücsköt juttat az ember

Almer Zsuzsa: „Ba-rock" asztal /
Zsuzsa Almer: 'Ba-rock' table
1993, homokfúvott plexi, üvegszálas poliészter, krómozott acélcső, 54x108x50 cm

Fotó: Kecskeméti Kálmán

– mindegy is az időfaktor – ezek az art deco enteriőrök, olyanok, amilyeneknek lenniük kell. Az art deco egy lezáratlan stíluskorszak, ami bármikor folytatható. Aki ebben a stílusban alkot, nem historizál, mert bár a felismerhető stílusjegyek az 1920-as, 30-as években kialakultak, de nem kanonizálták, így szabadon fejleszthetők. A Palatínus-házakba, vagy a Gelért-hegy oldalában rejtőző lakásokba olyan fal- és padlóburkolatok, fürdőszobák, könyvtárak, órák, csillárok készültek, amelyek tökéletesen illeszkednek az épülethez, és a korabeli bútorokhoz. És mégsem tűnnek – műemléki kiegészítésnek hanem természetes tovább élésnek.

Az art deco szemlélete hatja át Almer Zsuzsa

Fotó: Kollányi Gyula

úgynevezett „design" korszakát is. Tiszta geometrikus formálású bútorai, perforált rozsdamentes acélból készülnek, melynek merevségét a hajtogatott papírlapra emlékeztető megdolgozás biztosítja. Az asztallapok, polcok, ülőfelületek nyers pácolatlan fafelületek, vagy playwood technikájú elemek. *Mario Botta* szellemi rokonsága kétségtelen, de inkább csak az anyag megválasztásában, mivel Almer Zsuzsa formakezelése még tisztább. Bútorcsaládnak nem merném nevezni inkább kiegészítő bútorok sorozatának, melyek kellemes kontrasztként illeszthetők modern és antik együttesekbe. Az elkészült darabok még csak kezdetnek tűnnek, mert e szellemben sok-sok bútor jöhet létre.

Almer Zsuzsa különleges alakja a magyar művészeti életnek. Bár évtizedek óta tervez, képes az örök megújulásra, és amióta sikerült kitörnie a műfajok szorító korlátjai közül, bármit is alkot, legyen az kép, grafika, bútor vagy szobor, fiatalos lendületű mű születik.

BALIGA KORNÉL
belsőépítész

Almer Zsuzsa: Perfa ülőpad /
Zsuzsa Almer: 'Perfa' bench
1999, perforált acéllemez, tölgyfa-lemez, 45x123x83 cm (a MOL Rt. Irodaház, Budapest részére)